This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

[redacted]

HORATII FLACCI
CLOGAE

CVM

SCHOLIIS VETERIBVS

CASTIGAVIT

ET NOTIS ILLVSTRAVIT

GVILIELMVS BAXTERVS

VARIAS LECTIONES

ET

OBSERVATIONES ADDIDIT

MATTHIAS GESNERVS

QVIBVS

ET SVAS ADSPERSIT

CAROLVS ZEVNIVS

PROF. GR. LITT. VITEBERG.

ASTOR LIBRARY NEW-YORK

LIPSIAE

TIBVS CASPARI FRITSCH

CIↃ IↃ CC LXXXVIII

NEW YORK
PUBLIC
LIBRARY

IO. CAR. ZEVNII

PRAEFATIO.

Cum exemplaribus editionis ſecundae divendi-
tis, novam adornare inſtituiſſet Redemtor,
a me petiiſſet, ut, ſi quid haberem, adderem:
ellae qualiscunque a me hic adhibitae paucis
ddenda eſſe videtur ratio. Obſervationibus
idem Baxteri & Geſneri, quas, ſi a paucis Bax-
rianis receſſeris, ſervandas eſſe duxi omnes,
ſſim addere auſus ſum meas, ſi quas rei intelli-
ntia deſiderare videbatur. Textum nonnullis
locis, ſed caute & parce, ad fidem librorum
utavi, cauſasque rei commemoravi. Geſneri
rietati lectionis meam quoque inſerendam eſſe
iſtimavi, quam vel ex Bentleiana editione,
ndum a Geſnero notatam, vel Venetiana de
no 1559; vel Glareana, quae Friburgi a. 1536
odiit in lucem, vel Chabotiana a. 1615, vel
mbini Wecheliana a. 1596 collegeram. Prae-
ea cum ſingulari Titii Profeſſoris Phyſices
ge Celeberrimi & Collegae mei coniunctiſſimi

liberalitate exemplar editionis Glareanae manu Cruſii olim Profeſſoris Vitebergenſis ad meos uſus accepiſſem: inde codicum Bersmanni varietatem & paucas Cruſii coniecturas in hanc editionem transferendas putavi. Quoniam argumentorum enarratio ad rei intelligentiam non parum facere exiſtimatur; omni, qua potui, diligentia, inprimis Sermonibus Epiſtolisque illa praepoſui. Pro indice prioris editionis valde ieiuno & imperfecto, qui nec nomina nec latinitatem ſatis exhibebat, confeci indicem Nominum cum brevi explicatione, praeſertim cum in notis huic rei non ubique ſatisfactum eſſe videretur. Omnino autem hic, inprimis in perſonarum ratione, quantum fieri potuit, Iani doctiſſimi, qui Horatii Carmina elegantiſſime edidit, & Wielandii Viri ingenio & doctrina Clariſſimi, qui Sermones & Epiſtolas, additis obſervationibus lectu digniſſimis, germanice reddidit, opera me uſum eſſe gratus profiteor. Quare ſi quid in hac editione a me praeſtitum fuerit, quod iuventuti ſcholaſticae ad facilius & rectius Horatium intelligendum proſit; vehementer laetabor.

I. M. GESNERI
PRAEFATIO

Adeo ab omnibus inde ſaeculis ſategerunt circa Horatii Flacci Eclogas Librarii, Interpretes, Critici, ut poſſit homo diligens, cui Bibliothecae pateant, facile librum mediocrem vel ſola huius Poetae enarranda hiſtoria literaria implere.

Et tamen, quod ſine iniuria cuiusquam hominis ſimpliciterque dictum volumus, deſideratur a multis inde annis editio quae primum verba Auctoris, quantum poteſt, integra atque emendata repraeſentet, neque ſuperioris barbariei vitiis horrida, neque eadem corrupta & interpolata a Criticis.

Quod ut iudicari melius poſſit, adiici optabam varietatem lectionis, ſive ab antiquis librariis ea profecta ſit, ſive a recentiorum hominum invecta ingeniis, non omnem illam quidem, quod infinitum eſt, & in libro, qualem hic deſcribimus, non neceſſarium; ſed eam, quae vel ſententiam Poetae, vel veterem Orthographiam mutet, vel aliud memorabile habeat, quod non ignorare velit aliquis mediocriter horum ſtudiorum curioſus. Nam qui plane ſe illis dedidere, his nihil nimium eſt. Hoc igitur alterum erat, quod requirebam.

Denique cum plurimi, quin plerique ſint Horatianae elegantiae ſtudioſi, qui vel per aetatem, vel per quascunque alias vitae ſuae rationes, non poſſint ſatis intelligere poetam, novatorem in verbis non nunquam, multa e Graeco fonte licentius derivantem, ſaepe ad Fabulas, Hiſtorias, Geographiam, Genealogias, Perſonas ſua aetate nobiles, poſt paullo ignorantiae quadam nocte ſepultas, alludentem; quibus neque vacet, neque alias integrum ſit ad alios libros tranſire, magnos commentarios volvere, qui prae-

Quae cum ita ſint, Baxteriana exemplaria Horatii commendare ſolebam iunioribus amicis, & nunquam forte de edendo Horatio cogitaturus ipſe fueram, illorum ſi copia fieri ſtudioſis in Germania potuiſſet. Sed cum viſum eſſet librum ita utilem, ita commodum, parabilem etiam facere noſtris: nolebam illum ſine dote aliqua a me dimittere, idque eo minus cum praeter ea, quae quadraginta amplius annorum cum Flacco familiaritas, & uſus aliquis earum rerum, quibus hic opus eſt, ſubiicere poterant, etiam a fortuna offerrentur quaedam ornandae editionis praeſidia. Quare ſtatui tribus illis generibus, quae in ipſo ingreſſu commemoravi, augere pro praeſenti copia & voluntate, Baxteri editionem.

Ac primo quidem non tam hoc egi, ut emendarem Horatium, quod munus cumulate, & forte plus, quam opus erat, illi praeſtitum arbitror; quam ut ab intempeſtivis emendationibus h. e. corruptionibus illum tuerer & in ſtatum velut ſuum aſſererem.

Quo plures lectores et ſtudioſos habuit Horatius, eo plures illi etiam manus admovere emendandi cauſſa conati ſunt, non aequo ſucceſſu, diſſimili nimirum ipſi ingenio doctrinaque. Ingenioſi & eruditi viri ſibi placuerunt, ſi quid exſculpere poſſent elegantia Horatii, ut ipſi arbitrabantur, dignius: ſed primum illud ipſum iudicium, Quid ſit in ſcriptore prope bis mille annorum elegantius? difficile eſt & ita multis ſaepe rationibus involutum, ut merito hoc maxime in genere quo quis eſt doctior, tanto maioris modeſtiae cauſas habeat.

Et ſi demus viris doctis, (quod cum univerſim negari propter humanae naturae & rei ipſius conditionem non poſſit, tamen in hoc vel illo loco propter cauſam modo indicatam concedi vix ac ne vix quidem poteſt) ipſos aliquid inveniſſe accepta lectione melius, pulchrius: an ideo illud potius ſcripſiſſe Horatium, confectum eſt? Licuitne dormitare, halucinari etiam Horatio?

Quid

Quid ſcripſerit Flaccus, ea quaeſtio hiſtorica eſt: in ea teſtibus, h. e. libris antiquis, conſentientibus praecipue, credendum, quam diu ipſi ſibi fidem non abrogant, quam diu non dicunt aperte repugnantia. Sed videntur interdum repugnare, quae, circumſpecta rite omni circumſtantia, in concordiam poſſunt redigi eo, ut in muſicis, iucundiorem, quod habent aliquid pugnae admiſtum. Tali ὀξύμωρα non obſervata fraudi fuere non nunquam Bentleio V. C. Serm. 2, 5, 79 & 103. Si quid autem ſit etiam, quod a vitioſa repugnantia liberare non poſſim, non ideo urere & ſecare licet, non graſſari in libros, ut in diſcipulorum penſa ſolet emendatrix manus praeceptoris: ſed niſi ita mollis, ita liquida, ita clara, ita unica ſit emendatio, plane uti dubitare homini rerum perito non liceat, modeſtiae noſtrae & bonorum librorum integritati potius ita conſulamus, ut in margine, quid nobis videatur, indicemus.

Dici non poteſt, quam facile ſit hic falli, labi, corrumpere quod emendare velis. Cum concedatur ſenibus περιαυτολογεῖν, dicam quid mihi uſu venerit. Fuere ab adoleſcentia inde mea amici, eruditi ſane homines & ingenioſi, qui ſubinde accuſarent meam in emendationibus vel alienis vel meis admittendis tarditatem. Sed fateor ingenue, aliquoties tamen cum omni illa, quam ego cautionem appellabam, ipſi timiditatem, aliquoties mihi uſu veniſſe, ut aucto ſcilicet rerum verborumque uſu, retractandae eſſent emendationes, quae valde mihi placuerant.

Quo minus poenitet in Horatio cauſam receptarum lectionum ſuſcepiſſe non nunquam contra ipſum Bentleium, etiam ubi iraſcitur, (ut ad Art. Poet. 441) quod ſolent non nunquam viri docti, cum putant iniquum eſſe librariis ſemibarbaris plus fidei haberi quam ſuae rationi, hoc eſt rectae: quaſi viciſſent vero ſuam rationem hic eſſe rectam. Contra hanc criticorum quorumdam vehementiam armatum pectus habere debet Horatii praeſertim edi-

 tor,

tor, et malle cum Philoxeno ire in Lautumias, quam laudare non bonas, cuiuscunque demum ſint; quam recipere pulchras quantumvis, ſed minus neceſſarias, emendationes.

Qui hoc poteſt, ille multo minus movebitur ab iis, qui vel omnium bonarum rerum rudes, vel certe ſuavitatis poeticae expertes, aut non ſatis familiariter verſati cum ſcriptore, quem contrectare audent; corrigere aliquid et emendare conantur. Talia multa cum non ignorarem, praeterii ſciens, ac ſatis habui ipſo ſilentio de illis iudicaſſe. Eandem fere rationem tenui circa portentoſos Harduini conatus, qui in Pſeudo-Horatio, parte operum Varior. Amſt. 1733 fol. Lyrica opuſcula omnia, qua ſolebat importunitate et impudentia, veteri Horatio, cuius eſſe fatetur ſermones atque epiſtolas, abiudicata, cohorti impurae, in cerebro ipſius nidulanti, adſcribit, quae ſaeculo XIII ea confinxerit & antiquis hominibus per fraudem ſubiecerit, quae puerili credulitate Ciceroni, Virgilio, ceteris, eruditi omnes, ante quam ipſe exoriretur, tribuerint. Huius, ſpeciminis cauſa, portenta quaedam inſignia deportavi, ceterarum ne mentionem quidem faciendam cenſui.

Nec valde commemorabiles putabam ullas traiectiones, quas Dan. Heinſius, et Boivinus et non ita pridem Aldrichius *) commenti ſunt, quod genus emendandi tum demum probabile fit, cum poteſt ratio perturbationis vel folii unius pluriumve traiectione, vel ex verborum eorumdem repetitione ita clare demonſtrari, ut oculis cerni et prope manu teneri res poſſit, quomodo curatum a nobis Demoſthenis encomium Lucianeum arbitramur.

An huc referimus etiam illam Sanadonis, ingenioſi ſane atque eruditi hominis, ordinationem Odarum Horatii, quae, ne

*) Qui ſerm. 2, 3 plane aliter ordinavit, ad cuius mentem ea ecloga expreſſa eſt in calce Baxterianae ſecundae. De Heinſii & Boivini conatibus vid. Bentl. ad Epiſt. 2, 2, 87.

ne quid aliud dicamus, repugnat non libris modo omnibus, quorum ad nos memoria pervenit, ſed cum ceteris Grammaticis *), tum Diomedi, qui Priſciano certe & ſexto ſaeculo noſtro eſt antiquior, idemque odas omnes poetae eo ipſo ordine, quo habentur in libris noſtris, recenſet. Poetam quidem ipſum primo libros tres carminum, deinde intervallo longo interpoſito quartum edidiſſe, auctor eſt Suetonius in vita: cui rei plane Sanadoni inſtitutum repugnat.

Sed operae pretium eſt, h. e. ſtudioſis Horatii, qui Bentleianum exemplar ad manus non habent, accommodatum, poni poſt hanc praefationem locum integrum ex praefatione viri magni, quo tempora librorum Horatii ordinat, de quo hoc certe confirmare poſſum, me, dum recenſeo ſingulas Eclogas, diligenter attendiſſe, ſi quid eſſet Bentleianis temporum rationibus adverſum, nec deprehendiſſe quidquam, quod momentum aliquod ad eam evertendam haberet, licet quibusdam Eclogis non improbabili ratione forte tempus etiam aliud, recentius praeſertim, poſſit adſcribi. De ſaeculari carmine ſuo loco ſatis dictum, & laudatum ingenium Sanadoni. Poſſit aliquis drama velut quoddam non abſimile contexere ex iis, quae in Canidiam ſcripta ſunt, ſi iungat Serm. 1, 8. Epod. 5 & 17, denique Carm. 1, 16, qui ipſe ordo ex argumento elucens pulchre Bentleianam de temporibus hypotheſin confirmat.

Quae adhuc diſputavi, ea ad illam fere partem conſilii mei pertinent, quod ſtatui conſervare quantum in me eſt, Horatii

*) Excipio ſolum Priſcia. l. 14. p. 997 med. ubi citatur Horat. in 1 *Car. Ludere cum vitulis ſalicto Praegeſtientis;* quod eſt Car. 2, 5, 9. Sed licet ita ſit etiam in editionis Aldinae et Baſileenſis exemplaribus, non dubito quin ſphalma ſit illi ſimile quod l. 6 p. 689 med. tanquam ex primo citatur verſus Horatii Car. 2, 15, 14 *Nulla decempedis* &c. quod ipſe Priſcianus emendat, qui l. 8. p. 794 pr. laudat ex *ſecundo*.

Horatii verba, ordinemque poematum, ut ea ex antiq
libris ad nos pervenere. In varietate lectionis, quam al
ram dotem editionis noſtrae volebam eſſe, modum ſ
vare eum volui equidem, quem optimum mihi videri,
pra indicavi. Notarum, quibus ea in re uſus ſum, exp
cationem deinde ponam, & eadem indicabo auxilia hu
editionis, eorumque auctores.

Qualem optarem interpretationem Horatii, id ipſu
quoque ſupra oſtendi, eamque rationem pro virili pa
ſecutus ſum. Bene dicta ab antiquis ſcholiaſtis & Baxte
non opus habebant mea confirmatione: ſi quid ſecus ſe
tirem, in iis locis, qui momentum aliquod habere vi
rentur, indicavi libere: ceterum hic moneo, ſilentio r
meo non probare voluiſſe quidquam: ſed uti de meis c
ſervationibus, ita de Baxterianis integrum lectori reli
quere. Itaque iniquus fuerit, ſi quis cogere me velit
praeſtanda omnia, quae vir doctiſſimus poſuit. Ceteru
quod iam innui, eam ſuis eſt meritis opinionem conſe
tus Baxterus, ut neque cum ſine teſte in re antiquaria l
quitur, fides illi temere neganda ſit.

In refutandis aliorum interpretationibus rariſſime occ
patus fui, ſatis habui in iis locis, quae non recte tract
arbitror, eam ponere ſententiam, quae vera mihi videt
vel certe aliis probabilior. Si quid mihi invito excider
quo vel religio in deum laedatur, vel humanitas, illud
dictum volo, & mea primus ſententia ultro damno.

Scrib. Gottingae XIII Cal. Octob.
CIƆIƆCCLI

D

DE

TEMPORIBVS LIBRORVM HORATII ET POEMATVM ADEO RICH. BENTLEII SENTENTIA.

Magno quidem ſtudio & acerrima contentione poſt Tanaquilli Fabri operam Clariſſimi Viri Dacerius Maſſonusque in hanc arenam deſcenderunt; quorum equidem acumen et eruditionem in partibus laudo; in operis vero ſumma totoque conſtituendo rem eos infeliciter admodum geſſiſſe cenſeo. Horum enim rationibus, & Carminibus & Epodis & Sermonibus Epiſtolisque ſcribendis uno ac eodem tempore vacaviſſe Noſtrum neceſſe eſt; & ſingula quaeque Poematia ſeparatim in vulgus edidiſſe: quorum utrumque a vero alienum eſſe mihi pro comperto eſt. Quippe omnibus, qui eiusmodi Poematia ſcripſerunt, id in more erat, ut non ſparſas Eclogas, ſed integros libellos ſemel ſimulque in lucem ederent. Ita *Catullus* fecit, ut ex Epigrammate I conſtat, *Cui dono lepidum novum Libellum:* ita *Tibullus;* quem vide Elegia I libri tertii, v. 7 & 17: ita *Propertius* Eleg. I librorum II, III, & IV, ut & Libri II, Elegia X, v. 25, & XIX, v. 39: ita

ita *Virgilius* Bucolica dedit, uti patet ex ultimo illo, *Extremum hunc, Arethuſa, mihi concede laborem:* ita *Naſo* Amorum & Triſtium & Ponticorum libros, ipſo teſte: ita *Statius* ſilvas ſuas: ita *Martialis* Epigrammata, ut Praefationes eorum fidem faciunt: ita *Perſius* Satiras; *Phaedrus* & *Avienus* Fabulas: *Auſonius*, *Prudentius*, *Sidonius*, *Venantiusque* ſua Carmina; quod ex eorum Prologis abunde patet. Quid quaeris? Ipſe quoque Horatius Libellos ſuos iunctim editos aperte indicat; primum Carminum librum ex Prologo; ſecundum tertiumque ex Epilogis; Epodos ex illo XIV, *Inceptos olim promiſſum carmen Iambos ad umbilicum adducere;* Sermonum priorem librum ex verſu ultimo, *I puer atque meo citus haec ſubſcribe* LIBELLO; poſteriorem ex Prologo; priorem vero Epiſtolarum & ex Prologo & ex Epilogo. Quartum vero Carminum & Epiſtolarum ſecundum *longo* poſt cetera *intervallo* emiſſos eſſe, pleniſſimum eſt *Suetonii* teſtimonium, quod qui aut refellere aut eludere conantur, inanem operam inſumunt. His iam poſitis; primum Horatii opus ſtatuo *Sermonum* librum *primum*, quem triennio perfecit intra annos aetatis XXVI, XXVII, XXVIII; poſtea *ſecundum* triennio itidem, annis XXXI, XXXII, XXXIII; deinde *Epodos* biennio, XXXIV & XXXV; tum *Carminum* librum *primum* triennio, XXXVI, XXXVII, XXXVIII; *Secundum* biennio, XL, XLI; *Tertium* pariter biennio, XLII, XLIII: inde *Epiſtolarum primum* biennio, XLVI, XLVII: tum *Carminum* lib. *quartum* & *Saeculare* triennio, XLIX, L, LI. Poſtremo *Artem Poeticam* & *Epiſtolarum* librum *alterum*, annis incertis. Intra hos cancellos omnium Poematiωn natales eſſe ponendos, & ex argumentis ſingulorum & ex Annalium fide conſtabit. Inde eſt, quod in ſermonibus & Epodis & Carminum primo, *Caeſar* ſemper, nunquam *Auguſtus* dicitur; quippe qui id nomen conſecutus eſt, anno demum Flacci XXXIX; in ſequentibus vero paſſim

Augu-

Auguſtus appellatur *). Inde eſt, quod in Sermonibus & Epodis Iuvenem ſe ubique indicat; & quod ſola Satirarum laude inclaruiſſe ſe dicit, ut Bucolicorum tum Virgilium (Serm. I, 10. v. 46) nulla Lyricorum mentione facta. In ceteris autem ſingulis procedentis aetatis gradus pleniſſimis ſignis indicat; idque tibi ex hac ſerie iam a me demonſtrata iucundum erit animadvertere; cum operibus Iuvenilibus multa obſcaena & flagitioſa inſint; quanto annis provectior erat, tanto eum & poetica virtute & argumentorum dignitate gravitateque meliorem caſtioremque ſemper evaſiſſe. Ceterum ubicunque viri doctiſſimi extra limites hic poſitos in adſignandis temporibus evagantur, toties illi in errores prolabuntur. Facile quidem mihi foret id in ſingulis oſtendere; verum unum modo alterumve hic attingam, cetera tuae induſtriae relinquens. Libri I Carmen 21, *Dianam tenerae dicite Virgines*, perperam *Saecularem* vocant, & ad Horatii annum XLIX referunt; ringente Suetonio, qui tres Carminum libros *longo intervallo* eum unum praeceſſiſſe teſtatur. Atqui nihil quicquam hic de *Saecularibus* ludis proditur; ſed aut ad Dianae aut Apollinis feſtum ſpectat, quorum illud menſe Auguſto, hoc Iulio ſingulis annis celebrabatur. Eodem pertinet Catulli carmen XXXV, *Dianae ſumus in fide*; quod Saeculare etiam a viris doctis peſſime inſcribitur; cum nihil ibi de Saeculo habeatur, isque diu diem obierit ante ludos Auguſti Saeculares. Tum & II, 17, Ad Maecenatem aegrotum, immani parachroniſmo ad Horatii annum LV ultra libri quarti tempora ablegant; idque levi &

*) Si recte annos vitae Horatii cum Varronianis Vrbis Conditae comparavit Maſſonus, *Auguſti* appellationem ſuſcepit Octavianus (ineunte A. V. C. 727) anno adhuc Horatii XXXVIII, quem libro primo carminum adhuc attribuit ipſe Bentleius: & ipſe recte retinet veterem titulum *Odae ſecundae libri primi* AD AVGVSTVM. Vid. dicta ibi ad v. 29. GESN.

& futili argumento, quod eo anno continua inſomn
vexari coeperit Maecenas triennio ante diem fatale
Quaſi vero non plus ſemel in tam longa vita aegrota
rit, quem Plinius maior VII, 51 *perpetua febre* ab ad
leſcentia laboraſſe tradidit. Illud vero in ſermone VI,
bri 2, *Quid militibus promiſſa Triquetra, Praedia C*
ſar, an eſt Itala tellure daturus? non, ut volunt,
pugnam Actiacam annumque Flacci XXXV referendu
erat, nec ad Philippenſem annumve XXIV: quip
de agrorum diviſione hic agitur, quae poſt Sicula
de Pompeio victoriam & Lepidi deditionem in Ca
pania alibique facta eſt, anno Flacci XXXI, ut diſ
tis verbis narrat Dio pag. 456, 457, Plutarchus Ant
nio pag. 941, Paterculus II, 81; & Appianus p. 117
Alia omnia pari felicitate refutari poſſent; ſed
fruere & vale.

PRA

PRAESIDIA QVAEDAM HVIVS EDITIONIS.

I.

Habet Bibliotheca Academiae Gottingenſis Codicem charta bombycina, eleganti manu ſcriptum, literis quales formis ſuis ſculpi curavit Ienſonius: recentioris illum quidem ſed bonae notae, quem optimarum plerumque partium eſſe, collatio noſtra docet. Habet in margine argumenta pariter & ſcholia quaedam, ſed quae, rubrica fugiente ſcripta, ſaepe legi non poſſunt, nec in iis obſervavi quidquam, quod non habeant antiqui ſcholiaſtae, qua editi ſunt.

II. E Bibliotheca Regia Hannoverana duo ab ILL. SCHEIDIO, fautore rerum omnium bonarum, et amico meo veteri, mecum communicata ſunt duo fragmenta codicum Horatii chartae Pergamenae, 8 min. Vnum charactere ſcriptum Longobardico ſed ſatis tenui & eleganti, nec tamen ſine vocum compendiis continet Serm. I, 1 usque ad 2, 121. tum 1, 4 — 4 — 2, 4, 50. Porro 2, 6, 14 ad finem libri. Alterum literis minutiſſimis, Longobardicis habet Epiſt. 1, 3, 27 — 1, 18, 13. In priori fragmento poſt Sat. 1, 10, 21 inſertus eſt verſus 71 *Saepe caput ſcaberet vivos et roderet ungues* qui infra ſ. l. reponitur ſine animadverſione antiqua.

III. Donavit mihi, cui alia & maiora debeo, plurima debebit olim, ſi deus faveat, literarum res publica, CHRI-

STOPH. SAXIVS V. C. Syllogen variantium lectionum a ſe deſcriptarum partim de exemplo Cuningamianae edi tionis cui alleverat illas B. Cortius e Lipſienſi et Vinarienſ Codicibus, quod exemplum eſt penes *Kappium* V. C. par tim ex alio Maittairianae editionis, quod ipſe poſſidet, cu docta manus IX Codicum lectiones commiſerat. Hac ſyl loge ita uſus ſum, ut ſimpliciter, quae inde pro conſili meo enotarem, *Saxianae collationi* tribuerem; quand ſpes eſt futurum, ut ipſe vir doctus, ſi tanti putet, ean ſyllogen integram Horatio impertiat.

IV. Fuit penes me beneficio viri praeclari FRIDERI CI CHRISTO. SCHMINKII, qui ut in aliis rebus bonis ita in amicitiis quoque colendis paterna premit veſtigia, ex emplum Torrentianae editionis, cui commiſſa erat colla tio libri antiqui, quem Io. *Brodaei* fuiſſe, pater Schmin kius ὁ μακαρίτης adſcripſerat. Sed quidni totam illiu adnotationem apponimus: *A.* CIↃIↃCCXII *menſe Iuli Traiecti ad Rhenum contuli libros IV carminum, Epo don, & carmen ſeculare cum codice papyraceo ex Biblio theca Ampliſſimi Koolii Senatoris Amersfurtienſis cum viveret. Hic codex minime contemnendus ſpectavit olim teſte ipſius manu ad Brodaeum. In fine codicis haec ad ſcripta leguntur: A.* 1392 *die* 18 *menſis Febr. complet fuerunt Ode Oratii per A. A. morantem Papiae hor XIX pulſante.* Sunt in his lectionibus memorabiles quae dam, ut illud 2, 14, 10 *cuiusque*, & 2, 20, 17 *Colchis* & 3, 5, 54 *reliquerat*, & Epod. 2, 69 *redegit*, it. Epod 5, 54 *Arcum.*

V. Illuſtriſſimi Viri F. C. AB HARDENBERG libe ralitate poſſideo exemplum primae quae adhuc innotui editionis, cuiuis libro MS. facile comparandum, quae edi tio cum nullam editoris, loci, temporis expreſſam men tionem habeat, ne titulum quidem ſ. indicem, coniectur neſcio quam probabili Antonio Zaroto Parmenſi, & Me

dio

diolano, & anno circiter 1470 a Maittairio adſignatur. Literae ſunt eius formae, quam Ienſonius adhibuit, ſed paullo minus cultae & incompoſitae, ut appareat, neque matrices fuiſſe ita perfectas ut fuere Ienſonianae, neque ita accuratam verſuum dirigendorum rationem. Porro literae nullae initiales, ſaepe ſ longum in fine vocis poſitum &c. Volumen conſtat quinternionibus, i. e. quinque plagulis (ſemiplagulas vulgares aequantibus) duplicatis, ut oriantur denorum foliorum libelli, ita conſuti deinde, ut in mediae plagu ae ſulco adglutinata ſit tenuis virga membranacea, quae f ia contineat, et firmitatem praeſtet codici. Folia ipſa non ſig ıata neque literis neque numeris, cuſtodes nulli, nullum Reg ſtrum, literae ſaepe transpoſitae, infantia denique artis, & operarum ruditas, undique apparet. Voces vel omiſſae, vel cum ipſius metri pernicie permutatae, fidem faciunt, non praefuiſſe editioni Grammaticum ſed ſimpliciter exemplum ſuum, i. manu ſcriptum Codicem, ſecutos eſſe typographos. Vnde illud conſequitur, ut, quae bonae ſunt lectiones, eas ab antiquo codice, non ab ingenio correctoris eſſe, intelligamus. Memorabilis admodum mihi viſa eſt lectio, quam ſolus hic liber habet Epiſt. 2, 2, 140 *pretium mentis*, ut ibi admonui.

COMPENDIA NOMINVM QVIBVS VSVS SVM IN VARIETATE LECTIONIS INDICANDA.

Non eſt opus ea hic adſcribere, quibus *Aldi*, *Bentleii*, *Cruquii*, *Cuningami*, *Ge. Fabricii*, *Lambini*, *Rutgerſii*, *Henrici* & *Roberti Stephanorum*, *Talboti*, *Torrentii*, & ſimilia nomina indicantur: ſed ſatis eſt pönere illa, quae propria quodam modo huic editioni ſunt. Nempe

Birr. quod occurrit modo Car. 2, 2, declaratur ibi ad v. 2.

Bos. *Lamberti Bos Animadverſiones ad ſcriptores quosdam Graecos*, quibus adjecit etiam *Latinas*, *ad Horatium* quidem a p. 26.

B. Br. *Brodaei* Codex MS. de quo modo in Praeſidiis n. IV. dictum.

Coll. Sax. vid. Praeſid. n. III.

F. Fl. Florentina A. 1482. f. quam poſſideo carum & gratum munus Illuſtriſſimi Hardenbergii. Eſt haec princeps editio Horatii, in qua interpretationes Landini adjunctae ſunt. Subſcriptio haec: *Chriſtophori Landini Florentini in Q. Horatii Flacci opera omnia interpretationum finis divino auxilio felix. Impreſſum per Antonium Miſcominum Florentiae* An. ſalutis MCCCCLXXXI Nonis auguſti. Typi, chartae, deſcriptio interpretationum in marginibus, nec hodiernam elegantiam dedeceant. Quaterniones non illi quidem literis Alphabeti ſignati, ſed folia ipſa in angulo dextro paginae adverſi numeris per totum opus continuis diſtincta, ad quos accommodata eſt tabula vocabulorum, quae in commentariis explicantur, non bono conſilio poſt omiſſa. Quales ſint illae interpretationes, oſtendent ſpecimina multa a Baxtero allata. Illud univerſim tenendum, multa tunc ignorata etiam doctis, quae in trivialibus libellis habentur; multa melius nunc traduntur in Lexicis vel viva

inter

interpretationi reſervantur, quae tum in Commentarios referebant merito &c.

G. Gott. Gottingenſis Codex MS. de quo Praeſid. n. I.

H. Han. Hannoveranus, de quo n. II.

Loch. Locheri (Iacobi) quam *Loſcheri* vocare ſolet Bentleius: habui e Bibliotheca Regia Hannoverana benignitate laudati *Scheidii.*

Med. Mediolanenſia exemplaria habet Bibliotheca noſtra tria, unum *opera & impenſis Philippi Lavagniae* civis *Mediolanenſis anno a natali Chriſtiano* MCCCCLXXVII *tertio Kl. Maii* f. Alterum habet hanc ſubſcriptionem: *In officina egregii librarii Antonii Zarotti Parmenſis impendio Alexandri Minutiani Appuli de Sancto Severo haec opera Mediolani impreſſa ſunt. Anno a ſalutifero Virginis partu ſexto & octogeſimo ſupra milleſimum & quadringenteſimum. Quinto idus Martias.* fol. Memorabilis eſt praefatio Alexandri Minutiani ad Bartholomaeum Chalcum, Ducalium ſecretorum Magiſtrum, unde quaedam hic excerpemus. Scripta eſt *in diali arce* (an hoc eſt in palatio Epiſcopali?) *pridie idus Martias Anno a nato Domino MCCCCLXXXVI. Poſtulaverunt a me quidam ſuperiori anno, ut Flacci libros: quos impreſſuri erant cum Acrone & Porphyrione accuratiſſimis interpretibus caſtigarem; quam quidem caſtigationem — non potui — Stephano tuo Cremonenſi — denegare — & quia tibi ob eius prudentiam ſingularesque virtutes carus eſt contubernalis. — Praeſertim cum vererer ne ſi id penitus detrectaſſem: plurimum de maieſtate Oratiana nobis tolleretur: ob temerarium & veluti ſacrilegum cuiusdam conatum: qui recentiſſimas in Flaccum interpretationes edidit:* (Chriſto. Landinum tangit) *de quibus veriſſime dici poteſt id quod de Rupilio rege noſter inquit Oratius Pus atque venenum tam ſenſuum quam verborum huius eminentiſſimi vatis: id quod niſi Porphyrionis antidotis repreſſum fuiſſet: brevi totus contabuiſſet Oratius. Quodni dubitarem te maximis cu-*

ris diſtrictum longiori epiſtola remorari: commemo rem hic multa in quibus egregius ille enarrator honeſ ſimis dictionibus poetam hunc fraudando penitus inſi vit. Itaque hos libros ſtudioſiſſime quantum ſub vn exemplari: eoque temporum iniuria exeſo: librarior que incuria mendoſiſſimo recognovimus. Ceterum preſſis libris & recognitione iam publicata (Eſtne h quam B. Fabricius ita memorat, *per Anto. Zarot Parmenſem, impenſis Auguſtini Mariae Contagi,* Med 1485 fol.?) *venit ad manus meas Porphyrio qui antiquiſſimus: cuius ope: pleraque in quibus intellige nec frequens lectio: nec pertinax ſtudium vel minim conferret: melius corrigi caſtigarique poſſent. Q ut amantiſſimis mei plenius obſequerer: hos libros ſimtibus iterum imprimendos curavi: atque — ita poſitores in poetae marginibus collocavi; ut facil gnitu ſit omnibus: quid Acro quid eruditus Porph ſuper eodem ſentiant.* In fine denuo aliquid bilis in l dinum & forte Angelum Politianum eſt: *In qua qui recognitione non inficior multa ut in exemplari rep bantur reliquiſſe: ne ſcilicet deraſo aut mutato loc ius ſenſum ignorarem eius argueret impudentiae: plurimos noſtri temporis viros taxari videmus. illi dum ſtulta quadam perſuaſione tamquam omnia n rint, quod ſibi incognitum eſt deradunt: atque in tunt multis honeſtiſſimis dictionibus linguam lati defraudant.* Non poenituit iſta deſcribere ex libro raro, quae literariae hiſtoriae ſtudioſis grata eſſe ſ mus. Tertium exemplar in fronte haec habet ve *Horatius ita emendatus, ut eius interpretes non mu deſideres Lector candidiſſime.* In fine haec, Medic apud *Alex.* Minutianum MDII Prid. Kal. Dece Splendide impreſſum opus, nihil praefationis habet, hil aliud, quod obſervarim, ſingulare.

S. Sax. Collatio Saxiana, de qua Praeſid. n. III.

Z. Zarotti, ut putatur editio, de qua Praeſid. n. V.

W

WILLIELMI BAXTERI
R A E F A T I O
EDITIONI SECVNDAE
LOND. 1725 PRAEMISSA.

CE iam altera vice prodit in lucem, poſt plus vi-
ginti annorum ſpatium, Horatius meus. In cauſa
m hoc fuerat, quod iam paucorum teratur manibus,
uod paucula erant emendanda, nonnulla permutanda,
ienda vero plura, praeſertim poſtquam Clariſſimus
leius tanto cum molimine & pompa, collatis omnium
orum Exemplaribus & Auctoritatum Exemplis, Scri-
em iſtum videretur magis oppreſſiſſe quam adornâſſe.
e nos diverſum ingreſſi ſumus iter; nam pro curta no-
ſupellectile, contenti fuimus floſculos quoſdam no-
, quos magna ex parte iam olim vacivis quidem horis
geramus, in unum quaſi faſciculum congerere, publi-
e Eruditorum uſui proponere; quo non tam ſcirent
nos ipſi ſentiremus, quam quid illuſtrioribus Horatii
pretibus, tam veteribus quam novis, per omnia tem-
viſum fuerit. Atque in his facem nobis praetendunt
credimus adhuc in ruderibus exſtare veterum ſcholio-
Helenii Acronis Pomponiique Porphyrionis Excerpta.
viros floruiſſe ſtante adhuc deorum cultu vel ex ipſo-
ſcriptis legentibus patebit. De nobis vero, & prae-
noſtro inſtituto, aliorum erit iudicare; qui ſi ſtudio-
avebunt labori, erit cur nobis gratulemur; ſin (quod

 ſane

ſane exſpectandum duximus) plures damnaturi ſunt quae non intelligunt, nos factum noſtrum durato corde feremus. Sicubi vero in hoc opuſculo nimis acri videbimur uſi ſtilo, Criticumque gladium de conſueto more ſtrinxiſſe, illud de iure noſtro nobis vendicandum cenſemus. Genus enim irritabile Criticorum natio. Abeſt tamen odium, ira & aemulatio prava, imo & partium ſtudium a ſtudio Muſico quod ſumus profeſſi

Caedimus, inque vicem praebemus crura ſagittis:
Vivitur hoc pacto.

✦ ✦ ✦ ✦

Non vidit exemplum huius editionis Baxterus. Monet lectorem Londinenſis editor, „Enarratorem eruditum huic „operi recenſendo per menſes aliquot incubuiſſe, nec mul„tis, antequam ſatis ceſſit diebus abſoluiſſe. G.

EIVS

EIVSDEM

EFATIO PRIOR

SIVE

TITVTI OPERIS RATIO.

Commentario Veterum Scholiorum. Reliquiae, nquam Tabulas e naufragio, ſumma cum dili- imperitis rudioris aevi compilatoribus collegi- o ſuo facem praeferunt. Abſque his foret, vel : in multis fruſtra deſudaverint; quinimo in lane caecutire deprehenduntur. Sunt iſta ſane . foede interpolata, dum ſplendida Acronis at- rionis nomina prae ſe ferunt. Forſitan tu quae- go de his ſentiam: rem omnem paucis expo- mponius Porphyrio, homo doctus atque dili- tum quo aevo, ſtante certe deorum cultu, He- ius, vetuſti Grammatici, forſan etiam aliorum mmentaria, in breve compendium redegerat: ibrarii ſequioris aevi hunc itidem compilavere; numero cum Pſeud-Acrone & Pſeudo-Por- Cruquianus Interpres nominandus venit; etſi ſit caeteris multis in rebus & plenior & purga- hos Recentiorum praecipuos adivimus; prae- Lambinum, Cruquium atque Torrentium, tria nina. Lambinus πολυμαθείᾳ, atque diligentia uquius apprime doctus ingenioque praecipuus; & probus & iudicii plenus, pulcherrimisque e refertus: omnes in conferendis ſcriptis codici-

bus diligentiſſimi. Cruquium fere per omnia ſequitur luculenta ſua Paraphraſi Lubinus; hunc iterum excerp noſter Bondius. Superiore etiam ſaeculo Chriſtopho Landinus plurima acute protulit. Erat & Antonius M cinellus homo diligens & multae lectionis, ut vere de Glareanus cenſuit: ſolas tamen Odas, quod quidem mus, hic interpretatus eſt. Antonius Muretus pauca co mentatus eſt, ſed plane aurea. Henricus Stephanus feli ter limam ſuam admovit. Caeteri vel hoc uno laudan quod tantum ſcriptorem adamaverint, curaque ſua dign exiſtimaverint. Heinſio non defuit doctrina, ſed Horat nus genius. De Scaligero mallem Andream Dacerium dires: *Ce ſçavant homme à été malheureux*, inquit il *dans tous les endroits qu'il a blamé, & de tous ſes Cri ques, il n'y a pas une juſte.* Iuſtiſſima ſane cenſura, tan que viro digna. Tanaquillo Fabro caeteri mortales *Acri proles* videntur, in ipſius tamen notulis οὐδὲν ὑγιές. ipſo Dacerio qui Gallice ſciunt melius iudicabunt: qua Petrum Rodellium audies, virum non ineruditum de S cietate Ieſu, qui nuper pauca, ſed bona in Horatium co ſcripſit: *Iudicet aequus lector & videat*, inquit ille, *mal ne in iſto Interprete fidem an diligentiam deſiderare.* I me ipſo autem, ſiquid & mihi poſt tantos viros humanit acciderit, quod certe fiet, ignoſcent ingenui, & laudabu diligentiam, etiam ubi defuiſſe videbitur ſucceſſus. Nil moror ſciolos, moroſulos & vultuoſos: his enim, ſatis ſci placebit nihil, niſi quod diſplicebit; nam ſola rimabunt vitia: etſi & hoc propemodum humanum vitium ſit:

Diſcit enim citius meminitque libentius illud,
Quod quis deridet, quam quod probat & veneratur.

Aemulos aetas noſtra multos habet, amicos paucos, invid plures, qui omnia inanis arrogantiae cauſa ſibi aſſumun & ne parum multa ſcire videantur, ea damnant, quae p nitus ignorant. Iacobus Gutherius de Iure Manium.

Q. H

Sed multo magis, extremis Eſquiliis [e]) tali ad Auguſtum [f]) Eclogio;

Horatî Flacci ut mei eſto memor.

Auguſtus Epiſtolarum quoque ei officium obtulit, ut hoc ad Maecenatem ſcripto ſignificat; *Ante ipſe ſufficiebam ſcribendis Epiſtolis Amicorum; nunc occupatiſſimus et infirmus, Horatium noſtrum te cupiò adducere. Veniet igitur ab iſta paraſitica menſa ad hanc regiam, & nos in Epiſtolis ſcribendis adiuvabit.* Ac ne recuſanti quidem aut ſuccenſuit quicquam, aut amicitiam ingerere deſtitit. Exſtant Epiſtolae, e quibus, argumenti gratia, pauca ſubieci. *Sume tibi aliquid iuris apud me, tanquam ſi convictor mihi fueris: quoniam id uſus mihi tecum eſſe volui, ſi per valetudinem tuam fieri poſſit.* Et rurſus: *Tui qualem habeam memoriam poteris ex* [g]) *Septimio quoque noſtro audire: nam incidit ut coram illo fieret a me tui mentiò. Neque enim ſi tu ſuperbus amicitiam noſtram ſprevisti, ideo nos quoque ἀντυπερηφανȣμεν.* Praeterea ſaepe eum inter alios iocos *putiſſimum penem*, et *homuncionem lepidiſſimum* appellat, unaque et altera liberalitate locupletavit. Scripta quidem eius usque adeo probavit, manſuraque perpetuo opinatus eſt, ut non modo Saeculare Carmen componendum iniunxerit, ſed et Vindelicam Victoriam [h]) Tiberii Druſique Privignorum ſuorum; eumque coëgerit propter hoc, Tribus Carminum Libris ex longo intervallo Quartum addere; poſt Sermones vero lectos quoſdam, nullam ſui mentionem habitam, ita ſit queſtus: *Iratum* [i]) *me tibi ſcito, quod non in plerisque eiusmodi ſcriptis mecum potiſſimum loquaris. An vereris ne apud poſteros infame ſit quod*

e) *Eſquiliis* nemo alius, quod obſervarim; ſed vel *iudiciis*, vel ſimpliciter *extremis*. *Eſquiliis* forte huc irrepſit ex fine huius Vitae, de monumento Horatii. GESN.

f) Pro *Elogio* reponendum duxi *Eclogio*, de qua voce vide Eruditiſſimum Iacobum Gutherium, De Iure Manium.

g) De Septimio iſto vide quae diximus ad Epiſtolam 9.

h) Vid. Od. 4, 4 et 14. GESN.

i) *Iraſci* al.

quod videaris familiaris nobis eſſe? expreſſitque Eclogam [k]) cuius initium eſt;

> *Cum tot ſuſtineas & tanta negotia ſolus,*
> *Res Italas armis tuteris, moribus ornes,*
> *Legibus emendes, in publica commoda peccem,*
> *Si longo ſermone morer tua tempora, Caeſar.*

Habitu corporis brevis fuit atque obeſus; qualis & a ſemetipſo in [l]) Satyris deſcribitur, et ab Auguſto hac Epiſtola; *Pertulit ad me Dionyſius libellum tuum, quem ego, ne accuſem brevitatem, quantuluscunque eſt, boni conſulo. Vereri autem mihi videris, ne maiores libelli tui ſint, quam ipſe es. Sed ſi tibi ſtatura deeſt, corpuſculum non deeſt. Itaque licebit in ſextariolo ſcribas, cum* [m]) *circuitus volu-*

k) *Elogium* al. male, puto. Eſt autem Ecloga ſ. Epiſtola libri ſecundi prior. GESN.

l) Hinc conſtat et Epiſtolas fuiſſe olim pro Satyris. BAXT. Reſpicere enim videtur Epiſt. I, 4 extr. GESN.

m) Nemo, quod ſciam, neque quaerit, neque docet, quid ſit in *ſextariolo ſcribere?* Nam quod iubent correpere cum ſuo aqualiculo poetam intra ſextariolum, tanquam in lectieam lucubratoriam, ſive *Cabinetum,* ut hodie vocamus, & ibi contractis pedibus ſcribere, Angli iuvenes, quorum deinde inſectatio Bentleii commemorabitur, illos riſum quaerere apertum eſt. Caeterum haec videtur eſſe epiſtolae ſententia. Humaniſſime accuſat Auguſtus brevitatem libri Horatii, eoque ipſo indicat, ſe lectione illius non ſatiatum. Iocoſe autem impingit Flacco brevitatis illius conſilium, vereri illum, ne ſe ipſo maiores ſint libri, quos ederet. Addit, ſi velit poeta volumina facere ſui ſimilia, debere illa non longa quidem eſſe (cogita hic, lector, volumen in bacillo ſuo vel longo vel brevi convolutum), ſed tamen craſſiuſcula. *Itaque licet* pro illo bacillo, cui involvitur charta, adhibere ſextariolum, cylindrum brevem ſed proportione craſſum, (ut ſi axim aequet vel ſuperet adeo diametros, quod in menſuris parvis liquidorum, magis etiam aridorum, ſolenne eſt) QVO (ita legendum pro *cum,* quod ortum videtur ex *quom* in quod ꝗ *quo* primum forte corrupta eſt) h. e. VT *circuitus tui voluminis* propter illum cui involutum eſt ſextariolum, ſit tumidiſſimus, *ſicut eſt circuitus ventriculi tui.* GESN.

voluminis tui ſit ὀγκωδέστατος, ſicut eſt ventriculi tui [n]). Vixit plurimum in ſeceſſu Ruris ſui Sabini, aut Tiburtini, domuſque eius oſtenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in manus meas & Elegi ſub eius titulo, & Epiſtola proſa oratione quaſi commendantis ſe Maecenati; ſed utraque falſa puto. Nam Elegi vulgares; Epiſtola autem obſcura, quo vitio minime tenebatur. Natus eſt VI. Id. Decembris, L. Cotta & L. Torquato Coſſ. Deceſſit V Kal. Decemb. C Marcio Cenſorino & C. Aſinio Gallo Coſſ. poſt [o]) nonum & quinquageſimum annum; haerede Auguſto palam nuncupato, cum urgente vi valetudinis non ſufficeret ad obſignandas Teſtamenti tabulas. Humatus & conditus eſt extremis Eſquiliis, iuxta Maecenatis tumulum.

HORATII VITA
IN ALIO EXEMPLARI BREVIVS DESCRIPTA.

Quintus Horatius Flaccus Libertino patre natus in Apulia, cum patre in Sabinos migravit, quem cum pater puerum Romam miſiſſet in ludum literarium, parciſſimis eruditus impenſis anguſtias patris vicit ingenio, coluitque adoleſcens Brutum, ſub quo Tribunus militum civili bello militavit, captusque a Caeſare, poſt multum tempus beneficio Maecenatis non ſolum ſervatus, ſed etiam in amicitiam receptus eſt. Quapropter Maecenati et Auguſto in omnibus Scriptis ſuis venerabiliter aſſurgit. Scripſit Carminum Libros quatuor, Epodon unum, Carmen Saeculare, Sermonum II. Epiſtolarum II. De Arte Poetica unum. Commentati ſunt in illum Porphyrion, Modeſtus, Helenius Acron; optime omnium Acron.

W. BAX-

n) Quae hic omittuntur a neſcio quo nebulone infarcta ſunt; neque enim ſolum inhoneſta, verum etiam deridicula, & ἀσύστατα videntur. *Dacerius* etiam prudens omiſit.

o) Rutgerſius ex Euſebiano Chronico repoſuit *Septimum*; Chronographi diſpiciant.

W. BAXTERI
IVDICIVM DE HORATIO
ATQVE
EIVS SCRIPTIS.

De Horatii gente nihil conſtat, niſi fuiſſe eum quod & ipſe prodit, Libertini generis & patria Venuſinum; crediderim etiam & domo Graecum, quod nuſquam Romano more in Graeculos deſaeviat, imo quandoque eos collaudet, & vel Romanis ſuis anteferat. De ſcriptis eius impraeſentiarum haec habeto. Omnes qui Muſis litare ſtudent, ſua mella e veterum ſcriptis excerpere debent. Maro igitur & Flaccus noſter, qui hoc fecere, pro liberali ſuo ingenio, furta ſua palam profeſſi ſunt, dum imitata ſua poemata Eclogas inſcripſere:

— — *Ego apis Matinae*
More modoque
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique
Tiburis ripas, operoſa parvus
Carmina fingo.

Atque hinc factum eſt, quod ex eo tempore quaevis brevia poematia, auctore Vetere Interprete, Eclogae dicerentur: cum proprie Ecloga Ἀνθολογία ſit, ſive florum delectus, pictusve faſciculus, ut vel ad Tonantium ſignificat Apollinaris:

Vernans per varii carminis Eclogas
Verborum violis multicoloribus.

Quin & Iulii Flori Satyrographi, prodente eodem eruditiſſimo Scholiaſte, exſtabant Electae ex Ennio, Lucilio & Varrone.

Varrone. Denique nova Comoedia, auctore Cruquiani Interprete, Ἐκλεγομένη ὑπωνομάζετο, quod optima quae que (ut puto) e veteri Comoedia in uſum ſuum delegerit p) Illud autem in hoc vate vel praecipue laudandum duco quod cum ipſe ſit & lingua liber, & ſuperſtitioni maxime adverſus, nuſquam tamen publica ſacra laedat; nuſquam viros illuſtres in os proſcindat; nuſquam ingenuas foeminas in publica traducat facie, quarum & veris nominibus ſemper parcit; nunquam proiecte loquatur, niſi apud anum & turpem; excepto quod in Satyra ſecunda Luciliana licentia ex occaſione uſus ſit. In Odis autem Alcaeum & Sappho imitatus eſt potiſſimum; in Epodis Archilochum & in Sermonibus Veterem Comoediam, magis quam Lucilium. In Odis ſublimi charactere uſus eſt, & nonnunquam florido & amoeno; in Epodis humili; & in Sermonibus comico & civili; niſi quod in Epiſtolis, accedente iam ſenectute, omiſſo ut plurimum ludo & ioco, ad Philoſophicum vultum, uti decuit, ſeſe compoſuerit. Artem Poeticam comico, hoc eſt, Satyrico ſtilo conſcripſit. Satyra haec eſt in ſui ſaeculi poetas, praecipue vero in Romanum Drama. Eſt autem Horatiana Satyra Comica, Iuvenalis Invectiva ſive Tragica, Perſiique mixta. Pompeianarum partium initio fuerat, &, ut videtur, ſecta Stoicus: verum ſub Auguſto, patrocinii & dulcis lucelli gratia, ſententiam ſuam vel immutavit, vel vafre diſſimulavit, Academicum ſe profeſſus, & partium medium, nonnunquam etiam plane Epicureum.

POSVIT

p) Obſervat F. Vrſinus Virgil. illuſtr. p. 3 *Eclogas* dici in vetuſtis Codicibus Bibliothecae Vaticanae, quae alias ſint Satirae Horatii. V. Commentator Cruq. ad Serm. 2, 1, 1 — — — — Ecloga *haec omnia ſub ſe continet: ſi ad Iovem* Proſodia *dicuntur, ſi ad Apollinem, Dianam, aut Latonam,* Paeanes; *ſi ad Liberum aut Semelem,* Dithyrambi; *ſi ad ceteros Deos* Hymni; *ſi ad homines laudandos, vituperandos, reprehendendos, lugendos,* Odae *ſunt et* Eclogae: *ſunt enim brevia Poematia.* GESN.

POSVIT BAXTERVS DEINDE DVORVM VETERVM DE HORATIO IVDICIA:

Quinctiliani, 10, 1, 96:

INTER Lyricos ſolus fere dignus eſt legi Horatius quoniam & inſurgit aliquando, & plenus eſt iucunditatis & gratiae, variisque verbis & figuris feliciſſime audax. q)

Fragmentum Hendecaſyllaborum Cilnii Maecenatis in obitum HORATII, quod apud Iſidorum r) eſt, ita reſtituit Ianus Douſa.

LUGENS te, mea vita, nec ſmaragdos,
Beryllos mihi, Flacce, nec nitentes,
Nec percandida margarita quaero,
Nec quos Thynica lima perpolivit
Anellos, nec Iaſpios lapillos.

Utinam caetera non deſiderarentur.

q) Hunc Horatii charactera non cogitant, qui quoties aliquid offertur, quod ipſi non capiunt, urere & ſecare conantur. GESN.
r) Orig. 19, 32. Sed vid. omnino I. H. Meibomii Maecen. c. 25. GESN.

METRA HORATIANA.

Ch. Waſe Ambroſio Bonwicke.

S. S.

Amiſſos tot magni inter Graecos nominis Lyricae Poeſios auctores, unus nobis Horatius facit, ut lenius deſideremus. Placuit igitur ſeculis ingenii felix, numeris curioſus. Horatiana certe metra Diomedes & Marius Victorinus, praeter Plocium & Atilium Fortunatianum, ex profeſſo poſteris explicata reliquerunt. Specimen eorundem in brevem tabellam coniectum continenti carmine Petronius, quisquis is fuit, (nam alios eiusdem nominis alia aetas tulit) in vulgus edidit. Ad iſtud exemplum magiſtri, quorum diſciplinae origo mihi tecum communis fuit, quod ſeptimanis mutato titulo, nos tirones ad multiiugam Lyrae Latinae modulationem exercuerunt. Ita velim hoc nomini tuo inſcriptum accipias, ita tuearis, non tanquam aliquod magnum aut novum, ſed ut indignum quod in deſuetudinem abeat, cum in ſe tantum habeat compendii. Tuum erit vicem *Paſiphaes* ſubſtituere, *Daphnen*, *Phaethonta*, *Cadmum*. Quantum argumenti veri aut fabuloſi eminet, materiam ſuppeditabit; modo ne deſit afflatus: Ultro rapiet ad ſe generoſam urbanae iuventutis indolem, ni fallor, artifex pagina; quo rectius ad Dithyrambum contendant. *Vale*.

PASIPHAE.

Notae Marginales. D. *Dactylus.* S. *Spondeus.* T. *Trochaeus.* I. *Iambus.* J. *Ionicus a minori.*

DS	1	Filia Solis
DD-	2	Aeſtuat igne novo;
SDS	3	Et per prata iuvencum
SDD	4	Mentem perdita quaeritat.
SDDS	5	Non illam thalami pudor arcet,
SDSSDS	6	Non regalis honos, nec magni cura mariti,
TST-	7	Optat in formam bovis
SISI	8	Convertier vultus ſuos:
SISI-	9	Et Proetidas dicit beatas,
IſSII-	10	Ioque laudat, non quod Iſis alta eſt,
SISISI	11	Sed quod iuvencae cornua in fronte erigit.
SD-DD	12	Siquando miſerae copia ſuppetit
TSDTT	13	Brachiis ambit fera colla Tauri,
SI-DD	14	Floresque vernos cornibus illigat,
DDTT	15	Oraque iungere quaerit ori.
SD-D-DD	16	Audaces animos efficiunt tela Cupidinis
DT T	17	Illicitisque gaudet
TSD-DTT	18	Corpus includi ſtabulis ſe faciens iuvencam.
JJJ	19	Et amoris pudibundi maleſuadis
DSSDTTT	20	Obſequitur votis, & procreat, heu nefas! bimembrem.
DD-SISI	21	Cecropides iuvenis quem perculit fractum manu,
SISIDD-	22	Filo reſolvens Gnoſſiae triſtia tecta domus.

1. *Adonium*, *Adonidium*; Plocius adducit in exemplum Ὦ τὸν Ἄδωνιν. Dicitur Epodos quia ſubiicitur Sapphicis, apud Horatium, ternis: Anapaeſtis apud Senecam, quotenos res tulerit. Heroici Κόμμα ληητικὸν vel τελικόν. *Dime-*

Dimetrium ex inferiori parte Hexametri. Diomedes Met Horat. L. 1. O. 10. nominari perhibet *nicen celicon climeteon* corrupte, quantum auguror, ex ἐπικὴν τελικὴν Διμοιρίαι *remoto* Hexametri *beſſe, reliquum trientem. Nota.* Verſu certis pedibus alligati, qui *Monoſchematiſti* audiunt, per ſyll bas numerari patiuntur: unde *Sapphicum pentaſyllabum* voc tur. Muſicis Choriambicum monometrum hypercatalectum.

2. *Archilochium heptaſyllabum* conſtat ex *baſi* vel *Dipod Dactylica* cum ſemipede. Dimetrum Dactylicum hypercat lectum. *Caeſura ex ſuperiori parte Hexametri Penthem meres.* Subnectitur Hexametro. Carm. l. 4. Ode 7.

3. *Pherecratium* ab inventore. Pherecrates in Coriano

Ἄνδρες πρόσχετε τὸν νοῦν
Ἐξευρήματι καινῷ
Συμπτύκτοις ἀναπαίστοις.

Plocius *Monoſchematiſtum* vocat: habet enim pedes in eode ſitu invariabiles; ut qui iuxta Grammaticos duobus hinc i de Spondeis Dactylum ſemper interiiciat medium: unde *Heptaſyllabum* fieri neceſſe eſt. Quod addit idem alios *Sy ptycton*, alios *Anapaeſticum* dicere, vereor ut alterutri qu ſibi velint, ſatis intellexerint: nec enim Pherecratis verba *pede Anapaeſto* ceperim: cum Hephaeſtion *Metricus* Phe cratium *Hephthemimeres Antiſpaſtico* generi vindicet, i ſcilicet patitur ut Epitritum quartum complicet, cum Epitri primo cuius ultima deficit. Δικατάληκτον vocat & ἀσυνά τητον κατὰ ἀντιπάθειαν quia *Trochaicam protomen* clau *Iambica catalexis:* cum hae *coniugationes* ſibi mutuo *adv ſentur*. *Seſquiſeptenaria* clauſula dicitur quod tribus diſſ labis pedibus biſectis accedat ſemipes. Ἀνάπκισις hic id lere videtur quod in Ionicis Ἀνάκλασις. Pes enim ſepte temporum cum pede quinque temporum ſimul ſumti pun conſiciunt duodecim: ut *Dimetrum*, quamvis ſyllaba defici tamen per hanc *Epiplocen* velut ex repercuſſione iuſtos abſ vat numeros. Poſt Aſclepiadea bina ponitur ſequente Gl conio. L. 1. Od. 5. 14. 21. 23. & L. 3. Od. 7. 13.

4. *Glyconium Octaſyllabum;* duobus Dactylis Sponde praeiacit. Locum ſortitur apud Horat. vel ante ſingula Aſc piadea, vel poſt bina cum Pherecratio, vel denique poſt ter *Hemiepos* dicitur. Animadvertas, licet *Glyconium Pherecra praemiſſum conficere Priapeium*, quomodo Catullus.

Hunc lucum tibi dedico conſecroque, Priape. Virgil.
Cui non dictus Hylas puer & Latonia Delos?

5.

5. *Tetrametrum Dactylicum.* Si deſinit in Spondeum *Archilochium;* ſin in Dactylum, *Alcmanium.* Hexametri *Κόμμα ἀρκτικόν.* ex parte ſuperiore verſus. *δίμοιρον ἔπους,* Pes Hexametri. *Bucolica tome,* in Tetrametrum Alcmanium Paſtorale carmen Theocrito, quam Virgilio frequentius caeditur. Poſtponitur Hexametro. L. 1. Od. 7. 28. Epod. 12.

6. *Heroicum; Epos.* L. 1. O. 7. 28. Praemittitur Tetrametro Heroico Epod. 12. Penthemimeri Dactylico. L. 4. O. 7. Iambico Dimetro. Epod. 14, 15. Trimetro puro. Epod. 16. Horatiano ſeu Archilochio compoſito ex Iambico Dimetro & Penthemimeri Dactylico. Epod. 13.

7. *Trochaicum* vel Choricum *Dimetrum Catalecticum.* *Λημύθιον* Euripidium. *Complementum Penthemimeris Iamb. ad Trimetrum.* Praeponitur Iambico Trimetro Catalectico. Carm. L. 2. O. 18.

8. *Dimetrum Iambicum.* Succinitur Trimetris. unde Epodi nomen inprimis. Epod. 2. 1. ad 10. idem Hexametris, Epod. 14, 15. Nota *Dimetrum Trochaicum Catalecticum* ſi connectas cum *Dimetro Iambico Acatalecto,* exhibet *Septenarius Trochaicus,* qui eſt verſus *Comicis* perquam familiaris.

9. *Alcaicum. Iambicum Dimetrum Hypercatalectum.* Enneaſyllabum in Alcaico carmine tricolo tetraſtropho tertiam ſedem ſemper obtinet.

10. *Iambicum trimetrum catalecticum Hendecaſyllabum* bis apud Horatium reperitur. L. 1. O. 4. Subiunctum verſui compoſito ex Bucolico & Ithyphallico: L. 2. O. 18. Trochaico Dimetro Catalectico pariter ſubiectum.

11. *Archilochium Iambicum Trimetrum Acatalectum.* Iambus per ſe facit canticum ad Canidiam & Palinodiam; alibi Trimeter Dimetro praemittitur, Epod. 2. 1. ad 10. aut Heroo purus ſubiungitur, Epod. 16. aut denique praetenditur Horatiano ſeu Archilochio compoſito ex Penthemimeri Dactylico & Iambico Dimetro. Epod. 11.

12. *Aſclepiadeum Dodecaſyllabum;* ipſum cantilenam abſolvit. L. 1. O. 1. Glyconium ſubſequitur. L. 1. O. 3. &c. terna praecedunt Glyconium, L. 1. O. 6. &c. bina ſibi aggregant Pherecratium cum Glyconio, L. 1. O. 5. & ſaepius.

13. *Sapphicum Hendecaſyllabum:* unius omnino figurae quarto clauditur Adonio: paſſim.

14. *Alcaicum Hendecaſyllabum*: ubique ſibi par conſtat ex Penthemimere Iambica & baſi dactylica. Prima combinatio eſt ſex ſeptemve temporum. Bina Hendecaſyllaba ducunt. Enneemimeres Iambica ſequitur.

15. *Alcaicum Decaſyllabum* cogit agmen. Hanc carminis complexionem Horatius inprimis celebravit.

16. *Phalaecium Antiſpaſticum Tetrametrum.* Ratio cur hoc nomine inſigniatur eſt ex Canone. Epitritus 4. Antiſpaſt. Antiſpaſt. Diiambus. Nos autem id agimus ut, quod fieri poteſt, intra triſyllabos pedes ſubſiſtamus; quare *verſum hexcaedecaſyllabum* per duas Caeſuras Penthemimere & Triemimere carpimus, donec in Baſin Dactylicam deponatur. Lib. 1. Od. 11. L. 4. O. 10.

17. *Alcaicum* vel Anacreontium *Dimetrum Heptaſyllabum.* Quodcunque metrum conſtat ex Dactylis & Trochaeis, *Logaoedicon*, id eſt, *Proſometrum* appellatur; eo fortaſſis quod Aſiatici Oratores orbem verborum ditrochaeo libenter claudebant: alias ex Choriambo & Bacchio. Lib. 1. O. 8.

18. *Sapphicum Hephthemimeres* cum ſupraposito *Alcaico Dimetro.* Superior verſus cum hoc ſic coniungitur apud Horatium. Verior metiendi ratio eſt per Epitritum, vel Hippium ſecundum, duos Choriambos & Bacchium. *Alcaicum Pentecaedecaſyllabum* dicitur. L. 1. O. 8.

19. *Ionicum a minori Trirrhythmum Acatalectum* binis trirrhythmis ſubiungitur tetrarrhythmum. L. 3. O. 12.

20. *Archilochium* compoſitum ex *tome Bucolica* quod eſt *tetrametrum Dactylicum*, & *Trochaico Dimetro Brachycatalecto*, quod *Ithyphallicum* dicitur. Subiectum ſibi habet Iambum trimetrum catalecticum. L. 1. O. 4.

21. *Archilochium* compoſitum ex Penthemimeri Epico, & Iambico Dimetro. Obſervatu dignum Metra quae Dactylicis Iambos apponunt, *Encomiologica* dici. Poſtponitur Iambo trimetro. *Elegiambus* appellatus Epod. 11.

22. *Archilochium* compoſitum ex Iambico Dimetro & Penthemimeri Epico. Sequitur Hexametrum. *Iambelegos.* Epod. 13.

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER PRIMVS.

ODE I.

AD MAECENATEM.

Horatius ſemiſtoicus, quo novum & leve Carminis genus apud ſeveros excuſet, fatetur ſe cum caeteris mortalibus inſanire. (Eſt autem haec velut praefatio libri. G.) *Alii aliis delectantur ſtudiis; ego vero, ſi a Maecenate inter lyricos relatus fuero, h. e. ſi carmina haec mea probata fuerint Maecenati.* Z.

Metrum Choriambicum Aſclepiadeum.

MAECENAS atavis edite regibus,
O & praeſidium, & dulce decus meum,
Sunt quos curriculo pulverem Olympicum
Collegiſſe iuvat: metaque fervidis

Evi.

VARIETAS LECTIONIS.

1 regiis *Brod.* 2 O deſiderium et d. d. m, *laudat Turnebus Adv. XXVI, 7. ut dubium ſit, emendare voluerit, an memoria deceptus ſit.* G. 3 Olympium *coni. Cuning.*

1 Erat enim, ſi Veteri Scholiaſtae fides, Porſenae affinis, adeoque a veteribus Hetruriae Lucumonibus, ſive Regibus, originem ſuam duxit. *Dicitur contempſiſſe ſenatoriam dignitatem, manſiſſe autem ſemper in equeſtri ordine.* Vet. Schol. B. Cf. Infra III, Od. 29, 1. Sat. I, 6, 1. Propert. III, 9, 1. Vellei. II, 88. Z.

2 *Praeſidium,* quia Patronus; *Decus,* quia Auguſti gratia potens. *Inſigne moeſtis, praeſidium reis.* Lib. II. Od. 1.

3 *Curriculum* nunc pro ſtadio accipiendum, non pro curru, quod nonnulli putant.

4 *Omnis certantium labor in circumagendo ad metam.* Torrentius. Sic & Homerus Iliad. Ψ 340 λίθου δ' ἀλέασθαι ἐπαυρεῖν, Μή πως ἵππους τε τρώσῃς κατὰ θ' ἅρματα ἄξῃς.

Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evehit ad deos.
Hunc, ſi mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, ſi proprio condidit horreo,
Quidquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere ſarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.
Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium et oppidi
Laudat rura ſui: mox reficit rates
Quaſſas, indocilis pauperiem pati.

Eſt

6 evehere *coni. Bentl.* 7 nobilium *Brod. Gott. a manu prima. it. collat. Sax.* 8 Certet *MSS. duo Bersm.* C. 10 vertitur *MS. Bersm.* C. 13 demoveas *coni. Lambini.* Z. 15 Icareis *Glarean.* 17 *Pro* rura, tuta *coni. Acidal. ad Vellei. II,* 110, 1. *probant Gronov. & Bentl.*

5 Non opus eſt plena diſtinctione ad *palmaque nobilis*, quod putavit vir magnus Janus Rutgerſius.

6 *Terrarum dominos* ſimpliciter Deos hic vocat: de Graecis ſtudiis loquitur, apud quos ad Deorum faſtigium evehi ſibi & praeconibus ſuis videbantur certaminum ſacrorum victores. Conf. mox v. 30 *DIs miſcent ſuperis.* G. Igitur perperam Baxterus aliique intelligunt Romanos, quos Virgilius *Rerum dominos* vocat. Z.

7 *Hunc*, intellige *iuvat*, vel *ad Deos evehit*. Infinitum & nomen eodem verbo iuncta, ut mox v. 20, ut Car. 4, 1, 29. *Me nec femina -- nec certare* iuvat *mero*. cf. Epiſt. I. 17. 33. G. Suaviter *turba Quiritium*; ſiquidem antiqua Quiritium appellatio honoratior; uti noſtris hominibus Britannorum.

8 *Tergemini* ſunt, ubi tres uno partu eduntur; eſtque Dativus pro Accuſativo; & *Finitus numerus pro infinito*. Vet. Schol. B. Igitur *tergeminis honoribus tollere* eſt ad multiplices honores extollere & provehere. Neque tamen diſplicent, qui Ablativum malunt, & *ter geminos honores* volunt eſſe aedilitatem, praeturam & conſulatum. G. Sententia poetae videtur haec: Hic ſe putat beatum, ſi populus Rom. cuius in comitiis fauor eſt inconſtans, eum certatim ornat ſummis & ampliſſimis honoribus. Z.

9 Vocibus *proprio* & *patrios* ineſt ἦθος avari hominis. *Gaudentem*; h. e. quod gaudeat; eſt enim Αἰτιατικόν.

10 *Quidquid*, i. e. omne genus, & quantum, proportione habita, ſi agri illius aeque feraces ſint, ac Byzacenus ille, de quo Plin. 17. 5 *Centena quinquagena fruge fertilis campus.* Sic Ser. 2, 3, 87 *Frumenti quantum metit Africa.* G.

Eſt qui nec veteris pocula Maſſici,
Nec partem ſolido demere de die
Spernit, nunc viridi membra ſub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput ſacrae.
Multos caſtra iuvant, et lituo tubae
Permiſtus ſonitus, bellaque matribus
Deteſtata. Manet ſub Iove frigido
Venator, tenerae coniugis immemor:
Seu viſa eſt catulis cerva fidelibus;
Seu rupit teretes Marſus aper plagas.
Me doctarum hederae praemia frontium
Dîs miſcent ſuperis: me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo: ſi neque tibias

24 Permixtus *MSS. Bersm. ſed repugnante conſuetudine Horatii.* Z.
25 Deteſtanda *legit Lactantius ad Statii Theb. III, 377.* C. 30 Diis *vulgo: ſed metrum poſcit ſcripturam MS. Anhalt.* Z.

11 *Sarculum* Graecis Σκαφίον, & Σκαλίδιον, Ein Howe; alii Μάκελλαν dicunt. B.

12 *Attalicis cond.* h. e. Attali, ſeu maximis divitils propoſitis. Z.

13 Neque ab aeneis clavis, neque a nautica materia *trabem Cypriam* nominavit Poeta; ſed a Cypriis mercibus: *Ne Cypriae Tyriaeque merces Addant avaro divitias mari*, Lib. II. Od. 29.

14 *Nautam* per Ἐυτελισμὸν mercatorem dicit; & *secet* pro *traiiciat*, quomodo Anacreon meus, τὰ κρῶτα τέμνει. B.

Baxterus rei, exit forte ad Anacr. 35, 6. τὸ κῦμα τέμνει. G.

16 *Metuens* reduplicative ſumendum, quatenus, quam diu metuit. G.

20 Poſterius *nec* dicitur pro & *non*. *Scilicet ut non intermittat, ſed contineat laetitiam totius diei.* Vet. Schol. *Vinoque diurno Placari Genius feſtis impune diebus.* De arte Poet. 209. Hoc ſequentia ſatis probant. Sic & Homerus ſcribit & deos convivatos fuiſſe, πρόπαν ἦμαρ ἐς ἠέλιον καταδύντα. B. Eſt igitur ſententia. Et ne parte quidem demta, vel excepta, totum ac ſolidum diem impendere voluptati atque otio. G. Imo ſenſus eſt, ut dudum Lambinus vidit: *Alius delectatur valde vino optimo vetere, & beatum ſe putat, ſi diei integri, quem alii in rebus agendis conſumunt, partem conſumit bibendo.* Ergo, *demere partem de die ſolido*, eſt idem quod infra II, 7, 6 *diem morantem frangere mero.* Z.

23 *Litui acutus eſt ſonus, tubae gravis: inter lituum & tubam hoc diſtare inveni: Lituus equitum eſt & incurvus; tuba vero peditum & directus.* Vet. Schol.

25 *Manet*, pernoctat.

28 *Plagae* funes ſunt, quibus retia tenduntur, prodente Servio. B. *Rupit plagas*, alii interpretantur *perruptis plagis evaſit*, alii, *irruit in plagas, ut evaderet.* Z.

29 Quod placet quibuſdam viris doctis, *Te doctarum* cet. ut ad Maecenatem referatur, nec li-

Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Leſboum refugit tendere barbiton.
Quod ſi me lyricis vatibus inſeris,
Sublimi feriam ſidera vertice.

33 prohibet *Brod.* neque Polymnia *codd. Aldi, male.* Z. 35 inſeres *codd. duo Bland. & Carr.* C.

ODE II.

AD AUGUSTUM CAESAREM.

***Poeta incertum ſe dicit, quis Deus ſub humana Auguſti ſpecie Divi Julii necem vindicaverit.** (Non potuit Horatius invocare deum ultorem necis Caeſarianae, miles ipſe Bruti: ſed blanditur Auguſto poſt bella civilia reddenti tranquillitatem: & pertinet forte, quod pulchre coniecit Sanadonus, neque Bentleianis rationibus repugnat, ad illud ipſum tempus, quo Auguſti nomen, quod habet vetus inſcriptio huius carminis, ſuſcepit.* Vid. Dio 53, 20 p. 510, C. & quae dicentur ad v. 29. G.)

Metrum Sapphicum; quartus verſus Adonius.

IAM ſatis terris nivis atque dirae
Grandinis miſit Pater, & rubente

Dex-

1 *Pro* terris *Heinſ. coni.* tetrae, *quod placet Burm. ad Serv. Aen.* 3, 589. *no.* 97.

brorum ſuffragium habet, et exigua laus eſt in Maecenate poetica facultas, inſuperque falſa. Vid. Meibom. Maec. c. 23. Sed de ſe paſſim talia praedicat Horatius, praeſertim Carm. 3 extr. *Exegi monumentum* etc. G. Ergo, ſi *me* eſt vera lectio, ſenſus eſt: *Me maximopere delectat corona hederacea, qua frontes poëtarum ornantur, item ſolitudo & nemus opacum, quo quidem loco ſolent eſſe Nymphae & Satyri ſaltantes; ſi Muſae me compellunt ad Odas faciendas.* Z.

31 *Aſcripſit Liber Satyris Faunisque Poetas.* Ep. 19. Lib. I.

33 Soſipater & antiquiſſimi Cruquii Codd. habent *Polyhymnia* non *Polymneia,* quod nonnulli volunt.

34 *Barbiton, Lyra ſeptichordis eburnea.* Vet. Schol. *Lesboum* autem ob imitationem Alcaei atque Sapphus.

35 Longe ſuavius eſt *inſeris* in Praeſenti, quam Futurum *inſeres.*

36 Rurſus Dilogia uſus eſt. q. d. & divus fiam & inſaniam; & imitatus eſt Theocritum; *Εἰς αἰθέρα ὔμμιν ἀλεῦμαι — Caecus amor ſui, & tollens vacuum plus nimio gloria verticum.* Od. 18. Lib. I. B. De magna felicitate Ovid. I. 210 *Et tetigit ſummos vertice Roma Deos.* G.

ODE II.

1 *Dirae* dicitur in prodigio, quod ira divina eſt immiſſum: erat haud dubie grando multa & magna. Z.

2 *Rubente dex.* h. e. fulmina quod mittit dextra. Z.

3 *Arces.* Summa quaeque appellantur Graecis ἄκρα.

5 *Grave* dicimus & oculis & animo: per Tralationem ab eo quod humeris grave eſt.

Dextera ſacras iaculatus arces,
Terruit urbem:

Terruit gentes, grave ne rediret
Seculum Pyrrhae, nova monſtra queſtae;
Omne cum Proteus pecus egit altos
Viſere montes;

Piſcium & ſumma genus haeſit ulmo,
Nota quae ſedes fuerat columbis:
Et ſuperiecto pavidae natarunt
Aequore damae.

Vidimus flavum Tiberim, retortis
Littore Etruſco violenter undis,
Ire deiectum monumenta regis,
Templaque Veſtae;

4 orbem *Brod.* 7 dum *MS. Berſm.* C. 15 disiectum *Cun. ex MSS.*

6 *Saeculum Pyrrhae*, uxoris Deucalionis, quae interfuit eluvioni nobiliſſimae. Quas ineptias vocat Seneca Nat. 3, 27 in Ovid. Met. 1, 304 *Nat lupus inter oves* &c. eas metuo ut ſatis effugerit hic Flaccus. Vid. tamen Vet. Schol. ad v. 9. G. *Nova* iam dicuntur, nunquam hactenus viſa.

7 Virg. Ge. 4, 395 de Proteo: *Immania* Neptuni *armenta paſcit*. G. *Pecus* convenienter dixit: erat enim Proteus (juxta Veterem Schol.) *beluarum marinarum paſtor*.

9 Hunc locum imitatus eſt Naſo Met. 1, 296 *Hic piſcem ſumma deprendit in ulmo. Leviter in re tam atroci & piſcium & palumborum meminit, niſi quod hi Exceſſus Lyricis conceſſi ſint.* Vet. Schol.

10 *Columbis* locum in arboribus, & hic adeo, negant Critici poſt Bentleium, & *palumbis* ſubſtituunt. At generis nomen eſt *columba*, quo & *palumbes & turtures* comprehendi poſſunt, quibus in arboribus ſedes eſſe nemo negat. Ita *palma frequentatur columbarum nidis* apud Sueton. Aug. 95. Vet. Scholiaſtes *palumbes* ſpeciei nomine declarat. Vid. Plin. 10, 34 & 35. Sic Virg. Aen. 6, 203 *columbae ſuper arbore ſidunt*. G.

11 *Superiecto* poſuit pro exeunte & terras inundante: *Superiecto, id eſt, ſuper terras iacto.* Vet. Schol.

13 Terribiliter proferendum. *Flavum dicit colore limi*. Vet. Schol.

14 *Litus Etruſcum* vel maris inferi ſ. Tyrrheni, cujus fluctus ab Auſtro commoti exitum non dant defluentibus undis, & ſic eas retorquent, vel, quod fere malim propter ea, quae ſequuntur, litus ipſius Tiberis dextrum, quod ſpectat Etruriam & occidentem: unde *retortis undis*, *ſiniſtra ripa*, Romam alluente, *labitur*. Nempe paullo ſupra Romam a ſiniſtra veniens Anio, Iliae maritus, Tiberi infunditur. Ponit ergo Horatius ipſum quoque Tiberim reſpectu Iliae, matris Romuli & Remi, *uxorium*

Iliae dum ſe nimium querenti
Iactat ultorem; vagus & ſiniſtra
Labitur ripa (Iove non probante) u-
xorius amnis.
Audiet cives acuiſſe ferrum,
Quo graves Perſae melius perirent:
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara iuventus.
Quem vocet divûm populus ruentis
Imperî rebus? prece qua fatigent
Virgines ſanctae minus audientem
Carmina Veſtam?

Cui

31 Candenti *al.* candentis *etiam coll. Sax.*

amnem vocare, qui injurias illius & querelas, de interfectis liberis ſuis, exſequeretur in illis, qui a mutua caede ſupererant. G.

15 Ita per Periphraſin nominavit regiam. *Regiam dicit Numae Pompilii, qui ad Veſtam habuit regiam.* Vet. Schol. *Nuper me ad regiam pene confecit*, Cicero de eodem loco; teſte eodem Schol. *Dicebatur Tiberis per Roſtra ante habuiſſe meatum, quae templo Veſtae junguntur.* Vet. Schol. *Hic locus exiguus, qui ſuſtinet atria Veſtae, Tunc erat intonſi regia magna Numae.* Ovid. Faſt. VI. 263.

17 Fabulae ferunt Iliam nupſiſſe Anieni flumini, quem & Tiberinum vocabant, hodie Tiverone. *Nimium iactas*, non *nimium querenti*: Querebatur *de morte, Caeſaris hominis ſuae originis.* Vet. Schol.

19 Erat urbs Roma in Iovis Capitolini tutela. Eſt igitur haec praeparatio ad ſequentia, *Cui dabit partes*, &c. *Terreni Iupiter iuſſit populum, non perire.* Vet. Schol. Neque ſane erat Iupiter alioquin admodum uxorius. Eſt igitur emphatica Dilogia in *Uxorius amnis.* B. Iupiter non modo Homericus medium ſe ſervat, cuius ſomno abutuntur alii DI, Iliad. Ξ, ſed etiam ille Ciceronianus pro Roſc. Am. c. 45 *nihil perniciei cauſa, conſilio divino*, nocet. G.

21 Etiam bella civilia deorum irae tribuuntur.

24 Figurate *Iuventus* pro poſteritas.

28 Ignem Troianum, quem Aeneas Latio ſecum intulit, & ex quo fatum huius urbis & imperii pendebat. Divus Iulius erat Veſtae ſacerdos. *Ne dubita, meus ille fuit, meus ille Sacerdos; Sacrilegae telis me petiere manus.* Ovid. citante Rodellio. B. Locus eſt Faſt. 3, 699 & mox 706 idem *Pontificale caput* vocatur. Veſta itaque indignabatur caedem Caeſaris: ſed non minus graviter ferebat exhauriri caedibus urbem, ſuae tutelae commendatam. G.

29 *Scelus expiare* hic non eſt punire interfectores Caeſaris; hoc olim factum erat, ſatisque parentatum illi ſanguine tot hominum: ſed purgare a ſcelere, ab impietate bellorum civilium, rempublicam, & pace firmare atque concordia. Haec res cum humanis viribus maior videatur, deorum alicui negotium uti det Jupiter, rogant Romani, ut Apollini, oraculorum omnium patri, Sibyllinorum librorum autori; vel patri gentis ſuae, Marti; vel Genetrici Veneri, cujus proprium opus eſt pacare homines etc. Denique eo devenit, ut Mercurium (cognatum Romanis per Trojanos numen: fuit

enim

Cui dabit partes ſcelus expiandi
Iupiter? tandem venias, precamur,
Nube candentes humeros amictus,
Augur Apollo.
Sive tu mavis, Erycina ridens,
Quam Iocus circumvolat, & Cupido;
Sive neglectum genus & nepotes
Reſpicis autor,
Heu nimis longo ſatiate ludo:
Quem iuvat clamor, galeaeque leves,
Acer & Mauri peditis cruentum
Vultus in hoſtem.

29 Cui dabit parti ſc. expiandum *MS. Berſm.* C. 39 Marſi *coni. Faber & Bentl.*

enim conſobrinus frater Dardani. Vid. Virg. Aen. 8, 134 ſqq.) delitescere dicat ſub figura Caeſaris Auguſti. Nempe Mercurius ſemper iuvenis, internuntius Deorum hominumque, pacificator, artium omnium praeſes: quae hac ipſa fictione ad Auguſtum Poeta accommodat. *Iuvenes* Romae quadragenarios etiam dici, tralaticium eſt, a qua aetate adhuc aliquot annis tum aberat Auguſtus. G.

31 *Melius* candenti nube, *quam* candentes humeros; Vet. Sch. Sic & Lambinus & Torrentius in duobus Codd. legerunt. Modo H pro conſona eſt. *Candidis nubibus velatus, ut qui videri poſſit; non amicti enim dii nequeunt conſpici.* Vet. Schol. Cruq. B. Quin *Nube amicti* DI videri non poſſunt. *Candentes humeros* nube amictus eſt Apollo, ne poſſit videri, ut pulchre oſtendit Bentl. G.

32 *Auguſtus, qui ſe Apollinis filium volebat videri.* Vet. Schol. Imo ſe pro Apolline aliquando geſſit. Sueton. Hinc Virgilianum illud Ecl. 4, 10 *Tuus iam regnat Apollo.* (vid. Serv.) Erat etiam Auguſtus divinandi peritiſſimus; adeo ut, teſte eodem autore, *omnium bellorum eventus praeſenſerit.*

33 Erat Romae templum Veneris Erycinae, Iuliae gentis parentis. Τῇ δ' Ἔρος ὡμάρτησε καὶ ἵμερος ἕσπετο καλός. Heſiod. Hanc etiam Od. 12. dicit *Iulium Sidus.*

35 Divus Julius etiam Martis nepos dicitur ob amorem Martis & Veneris, uti ego ſentio. Etiam Ode ſexta Auguſtum appellat Martem. Credo *neglectum* genus jam dici per Charientiſmum pro *contemptum*, B. Imo intelligitur Mars ipſe, auctor gentis Romanae. Z.

37 *Dant alios Furiae torvo ſpectacula Marti.* Od. 28. Nam, ut cum Vetere Schol. loquar; *huius ludus in praeliis eſt.*

39 *Acer*, Figurate pro *ferox*, non pro ἀνδρικὸς, ut Lambinus. *Marſi* pro *Mauri* nulla cum autoritate a doctiſſimo Bentleio ponitur. Credibile mihi videtur Maurorum, barbarae gentis nomen fuiſſe Romanis terribilius quam Marſorum, vicini & ſocii populi. Quin potius nominaret externam gentem, quam Italici generis in tali materia. B. *Marſi peditis* mentio, praeter ea, quae Bentleius veriſſime diſputavit, etiam eo forte nomine praeferenda, quod in proximis bellis civilibus frequens illius uſus & mentio fuerat.

Sive mutata iuvenem figura,
Ales, in terris imitaris, almae
Filius Maiae, patiens vocari
Caeſaris ultor:
Serus in coelum redeas, diuque
Laetus interſis populo Quirini:
Neve te noſtris vitiis iniquum
Ocior aura
Tollat: Hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici Pater atque Princeps:
Neu ſinas Medos equitare inultos,
Te duce, Caeſar.

ODE III.

46 Quiritum *Br.* Quirino *Cuning.* & *Heinſ. ad Ovid. Faſt.* 4, 475.
48 Ocyus *Gott.* 51 Nec *Brod.*

Non valde me movebat Iohnſonus, qui negat hic virtutem *Mauri peditis* praedicari. Sed dubitationem iniicit denuo Chriſtii V. C. defenſio, qui *Maurum* equo deiectum deſperate pugnantem pingi arbitratur. G.

41 Auguſtus, & Apollo, ſemper iuvenes. Sic & Virgilius, *Hic illum vidi iuvenem, Meliboee.*

42 *Almae*, i. e. *ſanctae*, Vet. Schol. Cruq.

43 *Patiens*, non dedignatus. Erat Auguſtus, ut Mercurius, *Centum puer artium.*

44 *Caeſaris ultor* Epitheton Auguſti huic rei aptum; poſtquam iure ſanguinis & adoptionis Caeſarem ultus eſt, idem pacat orbem.

45 *Suaviter optat Auguſto ut diu vivat.* Vet. Schol.

46 *Laetus* proprie de deo dicitur. Siquidem iratos & triſtes deos ludis ſcenicis & ſimilibus placabant.

47 *Iniquum*, iratum, non laetum. *Ocior aura* t. nimis mature avoles in coelum. Z.

49 *Triumphos* ſcil. ames. Z.

50 Ferunt F. Camillum primum, atque dein M. T. Ciceronem *Patrem patriae* a ſenatu appellatum. Princeps erat, qui primus ſententiam dixit in ſenatu primoque loco ſedebat. B. *Pater* de communi Dis paene omnibus appellatione intelligit Maſſonus: cum *pater patriae* Auguſtus poſt mortem demum Horatii dictus ſit. *Principis* nomen hoc ipſo tempore, in quod Oden hanc conferimus, accepiſſe Auguſtum conſtat. G.

51 Pro Parthis Medos ob vetuſtatem nominavit: Medi etiam Parthorum regno continebantur. Proprie poſuit *equitare*, quod Parthi & Scythae maxime equeſtri pugna delectarentur. Nove etiam *inultos* pro impunitos. B. *Medas* & *inultos* Harduinus affert, poſt alia etiam nugaciora, unde probet, Odarum libros

non

ODE III.

AD NAVEM QVA VEHEBATVR VIRGILIVS ATHENAS PROFICISCENS.

Precatur Virgilio Athenas proficiſcenti proſperum navigium. Exſecratur Tiphyn primae navis repertorem. Originale hominis peccatum curioſum ingenium.

Primus verſus Glyconicus; alter Choriambicus Aſclepiadeus.

SIC te, diva potens Cypri,
Sic fratres Helenae, lucida ſidera.
Ventorumque regat pater.
Obſtrictis aliis, praeter Iapyga:
Navis, quae tibi creditum
Debes Virgilium, finibus Atticis
Reddas incolumem, precor,
Et ſerves animae dimidium meae.
Illi robur & aes triplex
Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commiſit pelago ratem
Primus, nec timuit praecipitem Africum

 De-

2 fulgida *Cun.* 3 pater regat *MS. Bersm.* C. 4 obſtructis *MS. Bersm.* C. 10 circum *coni. Fabric.* C.

non eſſe antiqui & veri Horatii. Debebat cogitare, uti *Medis* etiam Virgilium, & quidem in Georgicis, quae illi relinquit: *inultum* autem pro impunito ſemel iterumque dixiſſe Horatium Satirarum & epiſtolarum autorem, V. G. Sat. 2, 3, 189. G.

ODE III.

1 *Sic* votum indicat, cui velut conditio aut effectus adeo adiectus eſt felix navigatio Virgilii. G.

Potens, domina ſ. regina. Invocatur Venus, quia, inquit Schol. eius ſidus eſt ſalutare navibus. Z.

2 *Lucida*, laeta & hilaria; contra mox dicit *triſtes Hyadas*. Eſtque *figura Epexegeſis*, autore Vet. Schol. B. Conf. Car. 1, 12, 25 ſq. it. 3, 29. extr. G.

4 Male nonnulli *obſtructis*; corrupte etiam *obſtruſis* legitur apud Servium. *Japyges* ſunt Appuli Graeci generis. B. *Obſtrictis aliis* alludit ad utrem illum Aeoli, in quo is in gratiam Ulyſſis ἀνέμων κατέδησε κέλευθα, praeter Zephyrum, quo opus erat, unde, cum a ſociis apertus eſſet, ſine more modoque proruerunt. Vid. Od. K princ. G.

7 Bene *creditum*, *debes*, *reddas*. *Reddas* autem dicit, eo ſenſu quo *reddere epiſtolam* dicimus.

8 *Suaviter hoc dictum ſecundum illam amicitiae Diffinitionem qua plurimi utuntur*, Φιλία ἐςὶ μία ψυχὴ ἐν δυοῖν σώμασιν. Vet. Schol. Cruq.

9 *Habet autem hic quiddam Homericum*, χάλκεον δέ μοι ἦτορ. Vet. Schol. Robur, *Duritia ſine ſenſu periculi*. Vet. Schol. B. Gravius loquitur Propertius, qui I, 17, 13 primum nautam exſecratur ſic: *Ab pereat*

Decertantem Aquilonibus,
Nec triſtes Hyadas, nec rabiem Noti;
Quo non arbiter Adriae
Maior, tollere ſeu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui ſiccis oculis monſtra natantia,
Qui vidit mare turbidum, &
Infames ſcopulos, Acroceraunia?
Necquicquam deus abſcidit
Prudens Oceano diſſociabili
Terras, ſi tamen impiae
Non tangenda rates tranſiliunt vada.

Audax

18 rectis *Bentl. conj.* fixis *conj. Sanad.* 19 turbidum *etiam Br.* turgidum *al. quod forte mel.* G. *Etiam MS. Bersm. et alii libri multi dant* turbidum: *at* turgidum *edd. Glarean. Lamb. & aliae.* Z. 20 Acroceraunia *Goth. & Flor.* 1482. *Recepit etiam Bentl. Talbot. rell.* C.

pereat quicunque rates & vela paravit Primus, & invito gurgite fecit iter. Z.

14 *Hyades*, ipſo nomine triſte & pluvium coelum notant. Vid. Colum. 11, 2, 34 & 36. Hae enim ſunt *Suculae*. G.

15 *Arbiter index eſt qui totius rei habet arbitrium & facultatem.* Feſtus. Hoc adnotavit Antonius Mancinellus. B.

17 *Gradum* h. e. genus. Senſus eſt, Ne maxime miſeram quidem & horrendam mortem reformidavit. Z.

18 Equidem non video, cur quis praeponat Bentleii *rectis oculis* vulgato *ſiccis oculis*. Certe timentium eſt lacrimare magis quam oculos avertere. Quid quod pro nobis faciant Editi Libri & Membranae? B. *Rectos oculos* pulcherrime huc convenire, facile effecit Bentleius: ſed non perfecit, ut neceſſe ſit Horatium ita ſcripſiſſe. Motum quoque ſuas habere lacrimas, quis ignorat? fortis ille & audax, cui, quae ſtuporem aliis afferunt, ne excutiunt quidem lacrimas. *Fixis oculis* diſplicuit Cuningamo qui excogitarat, a Sanadono receptum. G.

19 *Vidit*, nunc poſitum pro *aſpexit*, quo modo Ovidius, *Coelumque videre Juſſit*. Eſt autem *turbidum*, quod in Vet. Schol. & Cruquii MSS. pro *turgidum* legimus, vox huic loco convenientiſſima atque efficacior altera.

20 Lutatius Placidus legit *Alta Ceraunia*, & *Ceraunia* eſt apud Vet. Schol. Sic & Virg. Georgic. primo ut adnotavit H. Stephanus. *Acroceraunia* ex Gloſſemate eſt, quia vulgatius. De *Alta Ceraunia* nihil refert litigare, etſi videatur magis Poeticae varietatis, quam vulgatum *Acroceraunia*.

22 *Diſſociabilis* nunc Active dicitur, pro eo qui valet diſſociare. Horatianae Syntaxi magis convenit *diſſociabili*, conſueta huic Scriptori Hypallage, quam eruditiſſimi Viri *diſſociabiles* de proprio ingenio tantum. B. Recte Baxterus. Ne quis offendatur inſolentia, aut plane Harduino credat, eſſe hoc barbarum, & Horatio indignum, ponamus indicem talium adjectivorum, quae activam ſignificationem habere, ut alia taceam, theſaurus noſter docet. Sunt autem, quae obſervavimus iſta:

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.
Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit:
Poſt ignem aetheria domo
Subductum, macies & nova febrium
Terris incubuit cohors;
Semotique prius tarda neceſſitas
Leti corripuit gradum.
Expertus vacuum Daedalus aëra
Pennis non homini datis:
Perrupit Acheronta Herculeus labor
Nil

30 Subvectum *Cod. Fabric.* C. ſublectum *conj. Cun.* G. 36 Acherunta *ed. Lambin.* Z.

iſta: *Adiutabilis, Agilis, Apertibilis, Delectabilis, Delebilis, Exſuperabilis, Facilis, Fallibilis, Fragilis, Favorabilis, Illacrimabilis, Impetibilis, Impetrabilis, Incogitabilis, Indocilis, Inſtabilis, Inſatiabilis, Inteſtabilis, Intolerabilis, Irritabilis, Litabilis, Offenſibilis, Patibilis, Penetrabilis, Placabilis, Reparabilis, Suffocabilis, Terribilis, Vincibilis, Vulnerabilis,* & forte plura. Interim nec *diſſociabilis terras* Bentleii, nec *diſſociabile* adverbium Cuningami, damnare auſim. De *Amabilis* mox 1, 5, 10. G.

23 *Impiae rates*, quia naturam, opus Dei, violant. G.

24 *Tranſiliunt* per contemptum. *Non tangenda* ſc. ob conſilium Dei. *Vada* h. e. mare. Z.

25 Qui ardua & difficilia aggrediuntur, multa perpetiuntur. Quid opus eſt Danielis Heinſii Helleniſmo? B. Nempe ait Heinſius, h. l. *perpeti* eſſe *agere*, ut πάσχειν pro ποιεῖν ponatur: quod nec de Graeco verum eſſe arbitror. G.

26 *vetitum nefas*, ideo nefas, quia a natura vetitum. G. *Ruit*, fertur temere, natura & legibus dei neglectis. Z.

27 *Audax Iapeti genus*, Prometheus, poſtquam figmentum ſuum, homines, igne e ſole ſurrepto inſtruxit, eadem fecit, ut mollitis calidisque cibis ac potionibus, vaporatis item diaetis, febres ſibi pararent; metallis tractandis mortifera arma in mutuam perniciem pararent &c. G.

30 *Maciem, tabem* vocat, quae febrium perpetua fere comes. Mire autem ignem coelo ſubductum igne febrili puniri dicit.

32 *Ea enim non niſi poſt multa ſaecula venire ſolebat.* Vet. Schol. Cruq. *Neceſſitas* Homero ἦμαρ ἀναγκαῖον. H. Stephanus. B.

Primorum hominum μακροβιότης ex hiſtoria ſacra tranſiit etiam ad fabulas. Et traduntur Americani longioris ipſi quoque aevi fuiſſe ante quam luxu noſtro molleſcerent. G.

33 Torrentius in nullo *MS.* legit *lethi*; ſed in omnibus *leti*.

36 Siquidem hic erat unus ex duodecim Herculis laboribus, Cerberum canem ex Orco educere.

Nil mortalibus arduum eſt:
Coelum ipſum petimus ſtultitia; neque
Per noſtrum patimur ſcelus
Iracunda Iovem ponere fulmina.

37 ardui *Bentl. ex MSS. cui favet collat. Sax. & L. Bos in. Brod.* G. Libri quidam Lambini idem habent. Z.

ODE IV.

AD L. SEXTIVM, CONSVLAREM.

Hortatur L. Sextium, Conſularem virum, & quondam Brutianae & Pompeianae factionis aſſeclam, ut vere iam ineunte, dimiſſa Catoniana ſua ſeveritate, ad Epicureiſmum ſe recipiat.

Primus verſus eſt Heptameter Archilochius, conſtatque ex Bucolico, h. e. ex Tetrametro Heroico, cuius ultimus pes eſt ſemper Dactylus, & ex tribus Trochaeis. Alter verſus eſt Trimeter Iambicus Catalectus.

SOLVITUR acris hiems grata vice veris & Favoni,
Trahuntque ſiccas machinae carinas;
Ac neque iam ſtabulis gaudet pecus, aut arator igni;
Nec

37 *Arduum*, inacceſſum dicit ob ſequentia. Pleniori bucca dici videtur, *nil arduum*, quam *nil ardui*, quod mire placuit doctiſſimo Bentleio. Certe *nihil ardui* Genitivus eſt, qui dicitur Partitionis; ideoque minus eſt quam *nihil arduum*. B. *Nihil* eſt e graeciſmo οὐδὲν, quod non habet adiunctum genitivum. Z.

40 Bene *ponere fulmina*; reſpexit enim fulminatos gigantes.

ODE IV.

1 *Solvitur hiems* & mox v. 10 *terrae ſolutae* reſpectum habent ad gelu, quo *adſtringi* dicuntur humida. G.

Ver incipit ſecundum Varronem (De Re Ruſtica I, 28) VII Idus Febr. quo etiam die, ut Columella (II, 2, 15.) refert, Favonius (qui & Zephyrus) ſpirare incipit. *Mancinellus.*

2 Jacobus Cruquius putavit *machinas* iſtas *palangas* fuiſſe, navium carinis ſuppoſitas, noſtra vernacula Trundles: crediderim & trochleare machinamentum aliquod fuiſſe inſuper adhibitum.

5 Clara nocte: Erant enim Idus. Ruſtica numina ſaltare non ſolent niſi ad claram Lunam.

6 *Per* Nymphas *mulieres intelligit*, *per* Gratias *virgines*. Vet. Schol. ſolita Dilogia. *Grata ferunt Nymphae pro ſalvis dona maritis.* Ovid. Her. I, 27. *Junctae* ſupple dextras: *decentes* & ad geſtum pertinet, *Sis formoſa, decens.* Iuvenal. Sat. 6, 162.

7 *Graves* h. e. plenas laborum & moleſtiarum. Z.

8 Sudans prae nimio labore aeſtuque fornacis. Vulcanum inducit, quia Venerem jam nominavit, ridicule & feſtive. Fecit Vulcanus, quod optimum maritum decebat. Imperiti erat Librarii de *urit*, longiuſcula *r*, reſcribere *uſit*, *uſſit*, atque *viſit*, quod miror potuiſſe placere magno Bentleio. B. *Urit officinas.* Cum dixerit non modo Juvenal. 14, 118 *ardente camino*; ſed Ovid. Faſt. 4, 473 *Antra Cyclopum poſitis exuſta caminis*, quae *antra* profecto

Nec prata canis albicant pruinis.
Iam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna;
Iunctaeque Nymphis Gratiae decentes
Alterno terram quatiunt pede; dum graves Cyclopum
Vulcanus ardens urit officinas.
Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto,
Aut flore, terrae quem ferunt ſolutae.
Nunc & in umbroſis Fauno decet immolare lucis,
Seu poſcat agna, ſive malit haedo.
PALLIDA mors aequo pulſat pede pauperum tabernas,
Regumque turres. O beate Sexti,
Vitae ſumma brevis ſpem nos vetat inchoare longam.
Iam te premet nox, fabulaeque manes,
Et domus exilis Plutonia; quo ſimul meâris,

Nec

5 Nam *pro* Iam *MS. Berſm. & pro* Venus *coni. Cuning.* levis *h. e. ſaltans.* Z. 8 viſit *Rutgerſ. e MSS. Berſm. it. Bentl.* Z. 12 agnam — haedo *Gott.* agnam — aedos *Flor.* 1482. it. *Brod.* 13 pede pulſat *MS. Berſm.* C. 14 Seſti *MS. Berſm. edd. Glarean. Bentl.* Z. 16 fabulaeque & manes *Gott.* manesque *Cun.* fabulaeque inanes *coniiciebat Bonfin.* 17 exilii *coni. Heinſ. & Barth.* Z.

fecto ſunt ipſa *officina:* non video, cur non patiatur Bentleius *officinas uri* a Vulcano. Quod autem *viſit* reponit, eo minus probare poſſum, cum *viſere officinam*, ſit eius, qui modo per intervalla eo veniat, non qui ita aſſiduus ſit, ut bonus vir Vulcanus. Nec bis idem dicit *ardens urit:* ſed res diverſas diverſis vocibus eloquitur. G. Caeterum Lambinus recte monet, hanc temporis deſcriptionem ſumtam eſſe ab incendio Aetnae aut inſularum Vulcaniarum. Z.

9 *Nitidum* h. e. unguentis delibutum. Z.

11 Sacra Fauni, ſeu Panis, circa Idus Febr. erant.

12 Omnes Torrentii MSS. habebant *agna* & *haedo* in Ablativo; ſic & Vet. Schol. & Cruquius legit. *Neſcio quomodo quaedam elocutiones per foemininum genus gratiores ſiunt.* Vet. Schol.

14 *Beatus dicitur qui multa habens, ſine malo aliquo degit.* Cicero in Tuſcul. Mancinellus.

15 *Summam pro paucorum annorum numerum poſuit.* Vet. Sch. Dicitur *ſumma*, ut *pars*, pro magna & parva ſumma; quia vox eſt mediae ſignificationis.

16 Oſtendit ſe plane Epicureum hoc loco. *Dii boni manes dicebantur, nam mane apud antiquos bonus dicebantur.* Vet. Schol. Cruq. B. Poſſe aliquem *fabulas* putare *manes*, & tamen non Epicureum eſſe, vel principium Tuſculanae primae ſatis oſtendit. G. *Iam*, mox, opinione citius. *Premet*, opprimet, ex improviſo in te ingruet. *Nox*, mors, Orci tenebrae. Z.

17 *Exilis*, quod & tenuis & umbratilis, Dilogia manifeſta. *Exilis domus eſt ubi non & plura ſuperſunt.* Epiſt. 2. Lib. I. B.

Plutonis appellatio Harduino inter

Nec regna vini ſortiere talis;
Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet iuventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

ODE V.

AD PYRRHAM.

Amicae ſuae inconſtantiam, quam ficto Pyrrhae nomine deſignat, pulcherrima Allegoria inſectatur.

Duo priores verſus ſunt Choriambici Aſclepiadei, tertius Pherecratius, quartusque Glyconius.

QUIS multa gracilis te puer in roſa
Perfuſus liquidis urguet odoribus
Grato, Pyrrha, ſub antro?
Cui flavam religas comam

Simplex munditiis? Heu quoties fidem
Mutatosque deos flebit, & aſpera

Nigris

4 flavas r. comas *MS. Bersm.* C. 5 quotiens *MSS. tria Bersm.* C. 6 ut aſpera coni. *Cun.*

ter argumenta eſt, non eſſe Odarum libros antiqui illius Horatii: cum tamen Plutonem Ciceroni non ignotum fuiſſe, doceat locus de N. D. 2 c. 26 & Graeca amare Horatium, conſtet. Ceterum *domum Plutoniam* intelligo inferos ipſos, *exilem* domum, i. vacuam, inanem. G.

18 Mirifice mihi placet Franciſci Luiſini interpretatio, ab aliis exploſa; neque ſane vera eſt vulgaris. (Qua ſcilicet *talis* eſt talorum iactu, praeſertim cum praecedat *ſortiere.* Z.) Omnia enim peraguntur apud Inferos quae hic; ſed quaſi per ſomnium & imaginem. *Sortiere regna vini*, ſed non *talis* quale hic eſt. Haec ſublato manu poculo proferenda. Mirari nequeo non placuiſſe erudito Bentleio Luiſini interpretationem οἴνου τοίου, *vini talis*, cum iam meminerit Flaccus *Exilis Plutoniae domus.* Sed gaudere ſolent Eruditi in diverſa diſcedere. B. Haud nego, non valde ευμνεστικὺς homines mihi videri, nec valde poetas, quibus non placet illa Luiſini interpretatio, quae motum & quaſi vitam addit verſiculo. Vinum ſibi adeſſe, fingit Poeta, Lycidan intereſſe convivio. G.

19 Quid refert *Lycidam* legatur, an Graeca Declinatione cum Bentleio *Lycidan?* Verum ille conſueto ſibi more Helleniſmo favet, aeque atque Archaiſmo in ſcribendis Latinis vocabulis. B. *Lycidan* cum Bentl. lano & codd. nonnullis edidi. Nam infra Serm. II, 4, 3 eſt *Pythagoran*; nec abhorret Noſter a Graeciſmis. Z.

20 Mire *tepebunt* de virginibus, *calet* de iuvenibus. Vet. Schol. Cruq. *frigebunt, marceſcent*; quaſi diceret *lento igne macerabuntur.* An Lycidas Sextii erat pocillator? B. Imo amaſius fuit, ut Iovis iſte Ganymedes. Z. *Tepere* de virginum modeſto amore, *calere* de vehementiore affectu iuvenum. G.

Nigris aequora ventis
Emirabitur inſolens,

Qui nunc te fruitur credulus aurea;
Qui ſemper vacuam, ſemper amabilem
Sperat, neſcius aurae
Fallacis! Miſeri quibus

Intentata nites. Me tabula ſacer
Votiva paries indicat uvida
Suſpendiſſe potenti
Veſtimenta maris deo.

ODE VI.

8 Ut mirabitur *coni. Bentl.* Heu mirabitur *al. apud Cun.* 13 Intemptata *MSS. tria Bersm.* C. 14 humida *MS. Bersm. & ed. Glar. ex gloſſemate haud dubie.* Z.

ODE V.

1 *Ille tamen gracili cum Ganymede iacet.* Martialis. B. *Gracilis*, delicatus, tenellus. Schol. Z.

2 *Perfuſus*, largiter unctus, delibutus: *liquidis odoribus*, unguentis, Schol. *urguet*, tenet, amplectitur, Schol. Z.

4 *Cui*, in cuius gratiam, ut placeas.

5 *Mundities eius laudat, ſed quadam amantis invidia.* Schol. B. *Simplex mund.* ſimpliciter ornata, quia & ſine exquiſito ornatu videris placere ob formae ſcilicet praeſtantiam. Z.

6 *Mutatos deos* pronum eſt intelligere ex propitiis iratos. Nam felicitatem quamcunque Dis aſſignabant: *ἐπαφρόδιτος*, cui Venus favet, felicem generatim notabat, ut in Sullae cognomine. Sed hic iungitur *Fidem mutatosque deos. Fidem mutare* eſt reſcindere contractum. Vid. Ter. Phor. 3, 2, 27. *Fidem & deos mutat* puella, cum deos periurio fallit. G.

7 *Nigros ventos* per metonymiam dicit, qui nubes obſcuras cient, mare turbant. Sic *Auſter nigerrimus*, Virg. Georg. 2, 278. Contra *Albus notus* eſt mox 7, 15. Quid ſi huc tandem redeunt, quae Huet. Dem. Evang. 4, 8, 14 p. 124 de *nigri* appellatione rebus ſeptentrionalibus tributa diſputat. G. Caeterum amorem mulierum inconſtantem ſolent poetae cum mari comparare ſaepe. Z.

8 *Inſolens*, inſuetus, nondum expertus. Z.

9 *Blanda, pulchra, propitia.* Vet. Schol. Cruq.

10 *Vacua* mulier, non occupata ab alio, uni ſoli ſe praebens, ut Tac. An. 13, 44 *vacua* eſt, quae a marito diſceſſit, quo nubere poſſit alii. *Amabilem* etiam active hic accipiendum videtur. Bene Vet. Schol. Vacuam *ſibi ſoli paratam, contemtis aliis*; amabilem, *ſuo amori deſervientem.* Amatoris tormentum amare non amantem. Sic ipſe Magiſter poſuit, *ut ameris, amabilis eſto.* Vid. ad 1, 3, 22. G. *Amabilem* iam poſuit pro aditu facilem.

13 *Intentata*, cuius mores nondum uſu cogniti ſunt. Tropus ductus eſt quoque a mari, quod quis nondum pernavigavit. *Nites*, places, fidelis & amabilis videris. Mare nitet pr. ſi tranquillum eſt. *Me tabula* &c. Senſus eſt: ego naufragium

[redacted]

ODE VI.

AD AGRIPPAM.

Horatius adhuc Semipompeianus callide ſe excuſat M. A pae Auguſti genero poſcenti ut Carmen Heroicum in Bellum componat. (*Similis eſt argumenti, cuius prima creontis,* Θέλω λέγειν Ἀτρείδας. Add. Car. 1, 19, 1 4, 15. G.)

Metrum tribus verſibus Choriambicum, quarto Glyconicum.

SCRIBERIS Vario fortis, & hoſtium
Victor, Maeonii carminis aliti,
Quam rem cunque ferox navibus aut equis
Miles te duce geſſerit.
Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
Peleidae ſtomachum, cedere neſcii,

1 Ad Agrippam, *plenius Lamb.* Ad M. Vipſanium Agrippam. *vulgo:* alteri *coni. Markland.* aemulo *coni. Ioneſ.* 3 Qua B *coniectura Mureti:* quum *coniicit Bentl.* Z.

fragium feci, h. e. inconſtantiam amoris Pyrrhae expertus ſum. Z.

14 *Madidus extrinſecus, uvidus intrinſecus.* Vet. Schol.

15 *Videmus autem quosdam bodie quoque pingere in tabulis ſuos caſus, quos in mari paſſi ſint., atque in fanis marinorum deorum ponere. Sunt etiam qui veſtem quoque ibi ſuſpendunt, diis eam conſecrantes.* Vet. Schol. B. vid. Art. Poet. 20. G.

ODE VI.

2 *Alite, Homerici carminis ſublimitate.* Vet. Schol. Cruq. *Multa Dircaeum levat aura Cygnum, Tendit, Antoni, quoties in altos Nubium tractus,* Lib. III. Od. 2. Jure ridet Rodellius Galli Interpretis Gallum Gallinaceum. Fruſtra ſunt etiam qui mutant *alite* in *aliti:* Eſt enim iſta conſtructio ſatis frequens: *Atque ſua caeſum matre queruntur Ityn.* Ovid. B. *Aliti* recte, puto, legendum iudicarunt Paſſeratius & Lambinus, ut referatur ad *Vario,* tertio caſu, velut apud noſtrum *bella tibi pugnata*; apud Maronem, *Nulla tuarum audita mibi neque viſa ſororum.* Quod Ovidii locu Ablativo ſine praepoſitione Baxterus, nihil eſt. Nam ſic h Am. 2, 14. 30 *Aque ſua caeſum queruntur Ityn.* Deinde con eſt *cycnos* vocari poetas, q alites, *Multa Dircaeum leva cycnum,* infra 4, 2, 25: *alitem* pro ſublimitate & maieſtate nis, niſi fallor, inauditum. C

3 Pro *Quam rem cunque* Be de ingenio ſuo repoſuit, *qu cunque* (i. e. ſive terra ſive ſed nihil opus. B.

Quam rem cunque rectun puto. *Scriberis Vario* i. Var te ſcribet, *quamcunque rem miles te duce.* G.

6 Neque Iliada neque O da valemus imitari, quod fec gilius. B. *Stomachum,* iram. *re neſcii,* ferocis, inexorabili

7 *duplicis Ulixei* πολυτρόπ ſuti, qui ſimplicitatem cum ferret, aliud ſemper agebat, volebat videri. Haec multo f ra, quam *duplicis* intelligere A tivo plurali ad *curſus* i. e. it reditum (ſeu curſus per mar

d

Nec curſus duplicis per mare Ulyſſei,
Nec ſaevam Pelopis domum,
Conamur, tenues grandia; dum pudor,
Imbelliſque lyrae muſa potens vetat
Laudes egregii Caeſaris & tuas
Culpa deterere ingenî.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Digne ſcripſerit? aut pulvere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydeiden ſuperis parem?
Nos convivia, nos praelia virginum,
Sectis in iuvenes unguibus acrium,
Cantamus vacui, ſive quid urimur,
Non praeter ſolitum leves.

ODE VII.

7 reducis *coni. Bentl.* duplices *Br. coll. Sax. Gott. Flor. MSS. duo Berſm.* Ulixei *tria MSS. Berſm. Bentl. & alii.* Z. 9 *Poſt* tenues *ponit punctum MS. Berſm.* C. 10 vetant *MSS. Fabric.* C. 14 Troio *coni. Heinſ. quod tanquam poëticum recepit Iani.* Z. 17 convicia *coni. Acidalii ad Vellei.* II, 110. C. 18 ſectos *coni. Gronovius, & ſtrictis i. e. armatis coni.* Bentl. *ſed vulg. melius: nam* praeciſos *habere ungues puellas elegantes eſt in promtu.* Z. 19 quod *edd. Glarean. Lamb. & Baxt.* Z.

diterraneum & Atlanticum, quae Voſſi eſt opinio). G.

Quid opus fuerat Bentleium pro *Ulyſſei* reponere *Ulixei*, ſequiori ſcriptura, cum notiſſimum ſit antiquo tempore Literam *X* ſonum habuiſſe duarum *S*? Sic apud Suetonium legimus *ixe* pro *iſſe* vel *ipſe*, in Auguſto.

8 *Pelopis domum* argumentum Tragoediarum habebant Poetae: ex hac enim Thyeſtes, Atreus, Agamemnon, Oreſtes, Electra. G. *Fuit autem Q. Varius & ipſe Carminis, Tragoediarum & Eclogarum auctor, Virgilii Contubernalis.* Vet. Sch. *Thyeſten Tragoediam Varius ſcripſit.* Idem. Imo Caſſi Parmenſis ſcrinia compilavit. Vide ad Epiſt. 4. B. *Saevam*, caedibus domeſticis famoſam & horribilem. Z.

10 *Imbellis*, ineptae ad carmen heroicum & tragoedias. *Muſa potens*, facultas, quae in me eſt, poëtica: in cuius poteſtate ſita eſt lyra imbellis. Z.

11 *Laudes* pro merita ut apud Virgilium, *Sunt hic etiam ſua praemia laudi.* B.

12 *Culpa d. ing.* i. e. imbecillitate ingenii imminuere & extenuare. Z.

13 Homerica argumenta hic ponit, quibus tacite comparat res Auguſti: non autem puto ſpeciatim illum perſonas perſonis comparare voluiſſe: ſed nominare aliquot heroas peculiariter laudatos Homero. V. G. *Tydeiden* i. Diomedem Tydei F. laudat ab amicitia & ope Palladis i. prudentia &c. G. *Martem*, intelligit Auguſtum, & Merionem Agrippam, necnon Diomedem Auguſtum. *Adamas* non ſolum de lapide dicitur, verum etiâm de durato ferro, ex quo loricae. Ἀδάμαντα τινὲς σίδηρον. Theocriti Schol. B. Nempe etymologice ponit, pro indomita, impenetrabili. V. 3, 24, 5. G.

18 *Sectis unguibus* ad iocoſa praelia aptius eſt. Severas & ſerias nobis

ODE VII.

AD MUNATIUM PLANCUM, CONSULAREM.

Munatium Plancum, Conſularem virum & quondam Pompeianum, poſtquam Auguſti gratia excidiſſet, prae animi maerore voluntarium exſilium minitantem, a conſilio revocare conatur, laudata Tiburtina eius villa prae omnibus Graeciae civitatibus. (De Planci ingenio, quod merito ſuſpectum eſſe Auguſto poterat, Vell. 2, 83 *Rhodon & Mytilenen tunc placuiſſe exſulibus, docet etiam Cic. fam.* 4, 7, *&* 7, 3 *fin.* G.)

Primus verſus Hexameter Heroicus: ſecundus Tetrameter Heroicus, ſeu Phaliſcus.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
Aut Epheſom, bimariſve Corinthi
Moenia, vel Baccho Thebas vel Apolline Delphos

In

1 Mytilenen *Gott. Flor. Lecber. & nummi.* Mityl. *al.* G. *Hoc eſt conveniens ſcripturae gr. & loco infra Epiſt.* 1, 11, 17. Z. 2 Epheſon, *MS. Bersm. & alii, quod ob graeciſmum, quem ſectatur alibi Horatius, magis placuit: vulg.* Epheſum. Z.

pugnas *ſtrictis unguibus* narrat Bentleius, quas huc vix putem convenire. Conf. mox 9 extr. & 2, 12 extr. G.

19 Oſtendit ſe ſive ex otio, ſive ex amore levitatis uſum iam contraxiſſe. Male doctiſſimi viri reponunt *quid*, cum *vacui* ſit Αἰτιατικόν. Minuſque arridet Bentleii *quid* quam noſtrum *quod*, quod in medio relinquimus. *Quid* indeſinite dici videtur de utroque ſexu, *quod* autem temperatius & minus inhoneſtum. B. *Quid urimur* eſt in MSS. & editis i. aliquid amamus. Baxteri ratio, illud *vacui* cauſam ſignificare, non probat quod debebat. Cantare ſe, ait Horatius, ſive *vacuus* ſit (vid. 5, 10) ab amore, ſive amet aliquid: αἰτιατικὸν poteſt eſſe utrumque, utrumque conditionem ſignificare. G.

20 Senſus eſt: qui noſtro more ſumus ad amorem proclives. Z.

ODE VII.

1 Futurum Indicativi pro Imperativo. Emphaticum eſt, quaſi dicat, *per me laudabunt, ego nunquam.* B. Conf. Epiſt. 1, 11 pr. G.

Propterea claram quod ſoli ſit expoſita, de qua & Lucilius ſic ait; Carpathium Rhodes in pelagus inclinat apertum. Vet. Schol. Cruq. Solinus addit *nunquam coelum ita nubilum eſſe, ut in ſole Rhodos non ſit.* Mancinellus.

2 *Corinthi moenia* diſplicent Harduino: ſed obliviſcitur, ipſum genuinum Horatium Ser. 1, 5, 97 *Bari moenia piſcoſi* dixiſſe ſimpliciter de urbe. Et reſtituta tum erat Corinthus. G.

4 *Peneus perfluit Tempe, quae patent inter Oſſam & Olympum longitudine quinque millia paſſuum, & latitudine ferme ſeſquiiugeri.* Mancinellus. Τέμπη dicuntur Graecis quaevis amoeniora loca ad fluminum ripas ſeu paludes. Et Theſſala videtur vox initio, atque eadem fere quod Τέμενος, unde & Latinum *Templum.*

5 Simplici narrationi magis convenire videtur vulgata lectio, quam Bentleii *Palladis arces*, alieno loco poſita Figura. B. *Unum*, qui in hoc uno ſunt occupati, ut &c. *Intactae*, virginis. Z.

6 *Carmine perp.* quod ab initio deinceps omnes laudes Athenarum continet. Z.

7 *Undique decerptam* dicit pro undequaque ex *omnibus collectam.*

Vet.

Inſignes, aut Theſſala Tempe:
Sunt quibus unum opus eſt, intactae Palladis urbem
Carmine perpetuo celebrare, &
Undique decerptam fronti praeponere olivam;
Plurimus in Iunonis honorem
Aptum dicet equis Argos, diteſque Mycenas.
Me nec tam patiens Lacedaemon,
Nec tam Lariſſae percuſſit campus opimae,
Quam domus Albuneae reſonantis,
Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.
Albus ut obſcuro deterget nubila coelo

5 *pro* urbem, arcis *ſ.* arces *poſt alios Bentl. & Cun. ex MSS. G.* arcem *MS. Bersm.* C. 7 *Sic etiam Flor. & coll. Sax.* decerptae frondi *Eraſm. & alii, quos refellit Bentl.* 9 *Pro* dicit *recepi e cod. Bersm. edd. Venet. & Bentl. aliisque futurum: nam praecedit* laudabunt. Z. 11 perculſit *ed. Glar.* 13 *Pro* & *recepi* ac *cum Bentl. e codd. Bersmanni aliisque.* Tiburtis *Brod.* Tyburti *Glar.* Tiburti *MS. Bersm.* Z. 15 *Hic novae odae initium Zarot.* deterget *omnes.* G. detergit *MS. Bersm. & alii.*

. Schol. Supple *locis.* Ubicun- e videt olivae folia, ea ſtatim de- rpit, & fronti ſuae praeponit. No- n eſt unumquemque veterum buiſſe deum aliquem ſibi pro- um atque tutelarem; ſic Augu- s habuit Apollinem. B. Bentleius interpretatur, *Hoc eſt, ex eo argumento undiquaque exhauſto coronam i poeticam quaerere:* eamque in- pretationem & lectionem omni- s ingenii viribus tuetur poſt Tur- bum. Nempe eſt & altera lectio, ſito adſcribi ſolita, *undique erptae frondi* i. cuicunque alii rum arborum ramo, *praeponere am*, haud paullo ſane facilior, tam copioſe ornata a Lambino, Da. Heinſio, recepta Talboto, puerilium ineptiarum accuſet cerius, qui ſentiant aliter. Sed c pepercit Bentleius Dacerio. ibi laudandum videtur ingenium onorum utrorumque: in tanto nſenſu librorum nihil mutan- m: fateor tamen, me malle ipſiſſe ut dedit Eraſmus, quam ut idere oportet libris, ſcripſiſſe Horatium: denique antiquam lectionem melius explicatam fuiſſe a Baxtero. Non tam poetarum ſtudia diverſa praedicare videtur Flaccus, quam hominum iudicia de locis quibuſdam celebrioribus indicare. G.

9 *Aptum equis*, perpetuum Epitheton, quo modo *Homerus*, *Ἄργος ἱππόβοτον.* Plinio *Argos Hippium.* Per *dites* expreſſit Homericum *πολυχρύσους*, ut adnotavit vir doctiſſimus Ant. Muretus.

10 *Patiens, quia in Agonels verberibus immobiles caedebantur.* Vet. Schol. B. Hinc Spartana nobilitas plagipatidarum. G.

11 *Opimae* eſt Homericum *Ἐριβώλακος.* Ant. Muretus. Perpetuum Epitheton. B. *Percuſſit*, amoenitate ſua & fertilitate movit, ſ. delectavit. Z.

12 *Domus Albuneae reſonantis*, ipſe Catarracta eſt Anienis, quem incolae hodie *la Caſcata* vocant. *Haec domus, haec ſedes, haec ſunt penetralia magni Amnis*, inquit Ovidius de Catarracta Penei fluminis. Fortaſſe *Albunea* Nympha non alia erat quam

ipſa

Saepe Notus, neque parturit imbres
Perpetuos; ſic tu ſapiens finire memento
Triſtitiam vitaeque labores
Molli, Plance, mero; ſeu te fulgentia ſignis
Caſtra tenent, ſeu denſa tenebit
Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyaeo
Tempora populea fertur vinxiſſe corona,
Sic triſtes affatus amicos;
Quo nos cunque feret melior fortuna parente,
Ibimus, o ſocii comitesque:
Nil deſperandum Teucro duce, & auſpice Teucro;
Certus enim promiſit Apollo
Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortes, peioraque paſſi
Mecum ſaepe viri, nunc vino pellite curas:
Cras ingens iterabimus aequor.

ODE VIII.

17 Perpetuo *Bentl.* Perpetuum *Cun.* 18 dolores *cod. Fabr.* C. 27 Nec deſperandum *MS. Bersm.* C. 32 intrabimus *Brod.*

ipſa *Ilia* Anienis uxor; nomen habuit ab Albula Anienis fonte. Hanc Lactantius tradit (ut notavit Mancinellus) Sibyllam fuiſſe Tiburtinam. Erat etiam Tiburi Albuneae lucus.

13 Pro *Tiburti*, quod in antiquioribus editionibus erat, Turnebus & Muretus, utrique doctiſſimi viri, *Tiburni* repoſuere. Certe in vetuſtiſſimis codicibus aegerrime diſcernuntur literae T & N. Legimus etiam apud Iuvenalem non ſemel *Lacertam* pro *Lacernam*, ut alibi forſan dicturi ſumus. Tiburnus Heros, Tiburis Conditor, & Amphiarai vel filius vel nepos.

15 *Album autem notum dixit, ut Graeci λευκόνοτον.* Vet. Schol. B.

Auſo. Eid. 12 p. 481 Velivolique maris conſtrator, Leuconotos Libs. Contra noſtro modo erant 5, 7 *Nigri venti*, qui turbant coelum. Ceterum hic MSS. quidam adſcribunt novum lemma, *Exhortatio ad bene vivendum vel ſimile.* Itaque novam etiam oden quidam hic incipiunt. Sed plura ſunt, in Lyricis praeſertim, abrupta: & ſatis bene argumentum utrumque Baxterus iungit. G.

Vet. Schol. habet *detergit*, etſi Torrentius non probet: nos tamen praetulimus.

16 Magis Horatianum nobis videtur *imbres Perpetuos*, quam Bentleii *imbres Perpetuo*, etſi ſit ſuffultus autoritate quorundam Codicum. Hiulca Syntaxis Flacco noſtro inconſueta eſt.

17 *Sapiens*, Philoſophus factus; callide eum ad aulicam ſectam, Epicureiſmum trahit.

19 *Molli, maturo & vetuſto.* Torrentius. Eum audacter nominandi fiduciam ſibi ſumit, ob novum conſilium. B. *Molli* accipit Sanadonus de verbo, h. e. lenire ſtude. Z.

Fulgentius dixit ob aureas aquilas.

21 Crediderim eum ex aliqua Tragoedia hanc fabellam hauſiſſe.

23 *Bene populeam, nam haec arbor in tutela erat Herculis.* Vet. Schol.

ODE VIII.

AD LYDIAM.

Sub fictis Lydiae atque Sybaris nominibus exprobrat amicae ſuae rivalis amorem.

Primus verſus conſtat ex Choriambo & Bacchio; ſecundus ex Epitrito ſecundo, duobus Choriambis & Bacchio.

LYDIA dic, per omnes
Te deos oro, Sybarin cur properas amando
Perdere? cur apricum
Oderit campum, patiens pulveris atque ſolis?
Cur neque militaris
Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
Temperat ora fraenis?
Cur timet flavum Tiberim tangere? cur olivum
Sanguine viperino
Cautius vitat? neque iam livida geſtat armis

 Bra-

oc deos *Gott.* G. *Idem habent codd. Bersm. Pulmanni & Bentl. unus* *MS. Bersm. dat* Haec deos. Z. Properes *edd. Venet. Lamb. & Bentl.* *ed recte Bentleius coniicit*, hanc mutationem *a librariis ortam eſſe ob* *q.* oderit. *Idem valet de ſeqq.* equitet & temperet, *quod eſt in edd.* *amb. & Venet.* Z. 4 Impatiens *coniicit Cruſius. At vulgatum eſt ve-* *rum; modo interpreteris*, qui olim fuit patiens. Z. 5 militares *duo* *dd. Bersm.* C. 6 equitat *etiam Brod.* equitet - temperet *al.*

5 *Illa enim dabit patriam, quam* *r negat.* Vet. Schol. *Telamon* *ſuis, Teucro & Aiaci, ad Tro-* *m bellum proficiſcentibus legem* *it, ut alter ſine altero non redi-* *Aiace itaque ſe perimente, quod* *dolum Ulyſſis indicio armiorum* *s ſit, cum ipſe corpus Achillis* *raſſet, Teucer memor imperii pa-* *i, & patriam fugiens, reſponſo* *llinis cum ſociis alibi condidit ci-* *tem.* Vet. Schol.

6 *Socius par eſt, comes minor.* cinellus.

7 *Auſpice Teucro* dicit, quia Teu- conſulebat Apollinem. Innuit et- proſpera eſſe omnia Auguſti au- ia. Bentleius de *auſpice Teucro*, ra fidem omnium Librorum t *auſpice Phoebo*, ſicuti & Cunin- mus *obſide Teucro.* Quis non tur Hypallagen Horatianam iſſe tantos Interpretes? Quid n *auſpice Teucro* niſi *Teucri au-* rio ſeu *fortuna*? B. Praeclare Baxterus. Ipſi noſtro Car. 3, 27, 8 *providus auſpex* eſt obſervator quivis auſpiciorum, non ſacerdos Romanus. Teucer ſuorum & dux eſt & idem auſpex, cui auſpicanti, i. ſucceſſum petenti negotii ſui, & de eventu quaerenti, bona ſigna miſerat Phoebus. Coniecturae Bentleii & Cuningami ſuis auctoribus dignae, ſed nihil minus quam neceſſariae. *Auſpice Teucri* quod eſt etiam in collat. Saxiana, ſignificare poteſt Apollinem, quem auſpicem habet Teucer. Quod eſt de alluſione ad Auguſtum, viderit Baxterus. G.

29 *Ambiguam* cognominem dixit: erat enim altera Salamis Cypri, quam hodie *Famaguſtam* vocant. B. *Nova tellus* Cyprus eſt, in qua novam Salamina Teucer condidit. G.

30 Sic & Virgilius, *O paſſi graviora.*

32 Rurſus Futurum pro Imperativo, ut ſuperius etiam in *Ibimus, o ſocii.*

Brachia, ſaepe diſco,
Saepe trans finem iaculo nobilis expedit
Quid latet, ut marinae
Filium dicunt Thetidis ſub lacrimoſa T
Funera, ne virilis
Cultus in caedem & Lycias proriperet cat

ODI

ODE VIII.

2 *Properes* apud Bentleium vitioſum eſt, ipſo iudice; nam ἀνακολουθίαν ſapit, ut patet ex ſequentibus. Natum fatetur hoc de *Oderit*, quod uſurpatur pro Praeſenti Indicativi Declinationis neceſſitate.

3 *Non per Antiphraſin, ſed vere.* Vet. Schol. Cruq. Perdere dixit pro dementare, & bene *properas*.

Apricum poſuit, quod latebat inter mulierculas.

4 *Oderit*, h. e. nauſeaverit, vel non tulerit. B. *Campum*, ſc. Martium, ubi exercitationes gymnaſticae habebantur. Z.

Cum iam poſſit ferre militares labores. Vet. Schol. per aetatem ſcilicet.

6 *Lupata fraena ſunt aſpera.* Vet. Schol. A lupinis dentibus, quia inaequales ſunt, ut inquit Servius. Mancinellus. *Et placido duros accipit ore lupos.* Ovid. Faſt. 4, 6, 4 ut adnotavit Torrentius. B. *Gallica ora*, ora equorum Gallicorum, ob velocitatem & ferociam celebrium. Z.

8 *Flavum* iam poſuit ut perpetuum Epitheton. *Qui in Campo Martio exercebantur, etiam natabant poſt exercitium, quia & hoc videtur neceſſarium militiae eſſe.* Vet. Schol. Idem adnotavit Mancinellus ex Vegetio.

Hoc olivum erat ceroma, ſive oleum cerae mixtum. Mancinellus. Ergo notatur luctatio. Senſus eſt: cur plane abhorret a lucta? Z.

10 *Livida armis*, ob pondus & attritionem diſci. Z.

11 *Diſcus e ferro fieri ſolel
ex ligno, vel ex aere, ex lapi
ut plurimum, loro medio eius
dato, quo contorquebatur &
batur.* Lambinus ex Euſtat
Homerum. *Poſinactum d
certi ponderis diſcum quo iu
agone contendebant.* Vet.
Cruq. Notandum vocem iſt
ſinactum non alias comparere
poni autem videtur a *poſt* &
paſſive accepto; ut, Poſim
pro *Pomoerium*. Hinc Angli
A Polnet, pro caudato aher
Aut malo equidem fateri, me
quid ſit Poſinactum, aut qui
Ποσίνακτος, πορὶν ἀκλὸς
agitabilis diſcus? qui non
proiicitur, ſed impellitur p
G.

13 *Expedito*, emiſſo, iact

14 *Quid latet*, cur non in
cum ad exercitationes &
viri prodit? Z.

14 Achillem mater ſua in
inſula inter filias Lycomedi
cari pro puella voluit. Ille
ſe prodidit amicae primum,
aſtu Ulyſſis, inter muliebres
arma venditantis, detectus ir
Graecorum ad Troiam abd
pugnaturus contra *Lycios* etia
ianorum ſocios, ultimos i
logo Homerico, Sarpedone &
co ducibus. G.

16 Idem eſt *proriperet* qu
traheret, niſi quod illa ſit
moderatior vox. B. *Cultus*
tus. Z.

ODE IX.

AD THALIARCHUM.

Horatius, dum fingit ſe adhuc doctrina Stoicum, adoleſcentes nobiles, ſub ficto Thaliarchi nomine, a cogitatione Reipublicae ad Epicuream & aulicam vitam allicit.

Duo priores verſus Alcaici, qui conſtant ex Penthemimeri Iambica Caeſura & duobus Dactylis. Tertius Dimeter Iambicus Hypercatalecticus. Quartus Pindaricus Dactylicus ex duobus Dactylis & duobus Trochaeis.

VIDES, ut alta ſtet nive candidum
Soracte, nec iam ſuſtineant onus
Silvae laborantes, geluque
Flumina conſtiterint acuto.

Diſſolve frigus, ligna ſuper foco
Large reponens; atque benignius
Deprome quadrimum Sabina,
O Thaliarche, merum diota.

Permitte divis caetera; qui ſimul
Stravere ventos aequore fervido

4 *Acuto.* Sunt qui interrogative efferri velint. Z. 6 Benignior *coni. Cun.* 7 Sabino *coni. Galeus ap. Bentl. quaſi dicta ſit a gr.* [illegible]. 8 dyota *ed. Venet. & Glar.* Z.

1 Stet, *plenum ſit*, quale. ſtant *pulvere campi, apud Ennium.* Vet. Schol. B. *Stet*, potius interpretor, rigeat, horreat. G.

2 *Notandum autem quod neutro genere Soracte dixerit, cum vulgo Sorax dicitur: eſt autem hic mons in Phaliſcis.* Vet. Schol. Vulgo *Monte di Santo Silveſtro.*

4 Enargia: effractae glaciei fruſta ſtabant erecta. *Quod frigus velut vitrum acutum ſit.* Vet. Schol. B. *Gelu acutum* ſimpliciter vehemens interpretari malim: illa imago V. Scholiaſtae, & Baxteri videtur magis ad gelu poſt ſolutionem denuo ingruens pertinere. Verbum *conſtiterint* ſuadet, ut hoc intelligamus de primo frigore. Sic Ovid. Tr. 5, 10, 1 *Ut ſumus in Ponto, ter frigore conſtitit Iſter:* tres hiemes ſignat. G.

6 *Benignius* iam liberalius.

8 *Thaliarchus*, Magiſtrum convivii notare videtur: ſed potuit etiam certum amicum ita deſignare. *Diotam* eſſe amphoram, quatenus menſurae id nomen eſt, non auſim confirmare: *Sabinam* malit dici Torrentius a patria ipſius Diotae, quam vini: Cum vinum *Sabinum vile* vocet ipſe Poeta mox 20, 1. Sed tamen hoc ipſo loco Maecenati illud promittit. G.

Diotam a duabus auribus amphoram, ſive quadrantal, vocat: continet autem 48 ſextarios. Lambinus. *Sabinam* vocat ob vinum Sabinum, quod in ea condebatur.

9. Elegantiſſima Allegoria, qua ſignificat pacificum Auguſti imperium, deorum voluntate ſtabilitum. B. *Simul*, h. e. ſimulatque. Z.

Deproeliantes; nec cupreſſi,
Nec veteres agitantur orni.

Quid ſit futurum cras, fuge quaerere; &
Quem ſors dierum cunque dabit, lucro
Appone; nec dulces amores
Sperne puer, neque tu choreas,

Donec virenti canities abeſt
Moroſa. Nunc & campus, & areae,
Leneſque ſub noctem ſuſurri
Compoſita repetantur hora:

Nunc & latentis proditor intimo
Gratus puellae riſus ab angulo,
Pignuſque dereptum lacertis
Aut digito male pertinaci.

ODI

14 *fors, Lambin. ex codd.* 16 tu *diſplicet Scaligero, & abeſt a d… codd. Bentleii, qui recte defendit.* Z.

10 *Fervidum aequor* velut ab igne bulliens. G. Nempe quia antea procellarum vi agitatum erat. *Stravere*, ſedaverunt, repreſſerunt. *Deproeliantes*, inter ſe certantes per mare. Z.

14 Vet. Schol. & plurimi Codd. habent *ſors*, non *fors*, quaſi diceret *ſors tua*. B. *Lucro app.* deputato tibi eſſe in lucro, quia praeter ſpem ad vitam, quae tam caduca & incerta eſt, acceſſit. Z.

16 *Puer* pro, *dum puer es*. Vet.Sch.

18 *Moroſa, difficilis: nam moroſi dicuntur multorum morum inter ſe contrariorum*. Vet. Schol.

Loca in urbe pura areae *dicuntur*. Varro. B. *Campus & areae*, ambulationes & ludi in Campo Martio & urbis areis. Z.

19 *Lenes ſuſurri*, confabulationes ſubmiſſae cum puellis. Z.

21 *Latentis*; Virgilianum eſt, ſic enim ille; *Et fugit ad ſalices & ſe cupit ante videri*; quod & Vetus Interpres innuit. B. Fingendus eſt ludus, ubi aliquis vel vi… vel alligatis oculis, quaerere iu… *latentes*; ubi *pignus* dare, qui … cavit. in leges ludi, quod d… imperato aliquo actu reluer… eſt. *Lacerto* armilla deripitur… *gito* anulus. *Male pertinax* p… *quae male repugnat, tanquam … vincere nolit*. G.

23 Malim cum Cruquiano I… prete optimiſque MSS. *dere…* quam *direptum* legi.

24 *Male pertinaci*; *male in t… do perſeverante*. Vet. Schol. … ganter.

Lepidiſſimum Alcaei Fragmen… quod in hac Ode imitatus eſt H… tius, nos ita expreſſimus,

Ὕει μὲν ὁ Ζεὺς, ἐν δ᾽ ὠρανῷ μ…
Χειμὼν, πεπάγασιν δ᾽ ὑδάτων …
Κάββαλλε τὸν χειμῶν᾽ ἐπ…
πῦρ,
Ἐν δὲ κιρνὰς οἶνον ἀφειδέως
Μελιχρὸν. . . . B. Ex Athe… l. 10 attulerat Lambinus. Paullo… ter Rutgerſ. G.

Voce dum terret, viduus pharetra
Riſit Apollo.
Quin & Atridas, duce te, ſuperbos,
Ilio dives Priamus relicto,
Theſſalosque ignes & iniqua Troiae
Caſtra fefellit.
Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coërces
Aurea turbam, ſuperis deorum
Gratus & imis.

14 Relicta *coni. Cun. fruſtra. Nam quamquam* IV, 9, 18 *eſt femininum: aliis locis tamen eſt neutrum, ut* III, 19, 4: IV, 4, 53 &c. Z.

ODE XI.

AD LEUCONOEN.

Sub nomine Leuconoes nobiles Romanas a Matheſi deterret. (h. e. ab artibus divinatoriis. G.)

Metrum Choriambicum Hendecaſyllabum conſtans Spondeo, tribus Choriambis & Pyrrichio vel Iambo.

TU ne quaeſieris, ſcire nefas, quem mihi, quem tibi
Finem Dî dederint, Leuconoë; nec Babylonios
Tentaris numeros. Ut melius, quicquid erit, pati!

Seu

1 *Valde turbati verſus & numeri huius carminis in Flor.* 1482. *ſed nihil mutat Gott.*. G. 2 Dederunt *MS. apud Bentl.* Neu *corr. Cun.* Leucothoë *quidam codd. ap. Glar.* 3 *Pro* ut *coni. Cruſius* ſit, & *at Burmannus ad Suet. Veſp.* 33. Z. Temptaris *MSS. tria Berſm.*

13 *Duce te*; vide Iliad. Ω. B. Priamus cadaver Hectoris ſui redemturus ab Achille, qui illud circa moenia Troiae raptare inſtituerat. G.

14 *Dives*; *Exanimumque auro corpus vendebat Achilles.* Virgil.

15 *Theſſali ignes:* Achillis erant vigiles ignes. B. *Iniqua Tr.* h. e. Troianis infeſta & hoſtilia. Z.

17 Animarum quidam dux ad inferos Mercurius, de qua re luſit Seneca in Claudium, & multa Lucianus in dialogis mortuorum: *levem turbam* pulchre vocat animas illas & εἴδωλα, quorum totae cohortes flatu oris abigi poſſunt. G.

18 *Virgam dicit Caduceum quod primo Apollo habuit, & donavit Mercurio, Lyra ſibi tradita.* Vet. Schol. Veteres etiam Regum Sceptris, quae a Diis ipſis tradita credebant, vim quandam divinam ineſſe exiſtimabant: qua de re Homerus paſſim.

ODE XI.

1 Ad Emphaſin poſuit, *Tu ne quaeſieris*; quaſi diceret; *Aliae hoc faciant, quae minus quam tu ſapiant.* Ordo eſt, *Quaeſieris ſcire*, non *nefas ſcire:* Eſt autem *Nefas* [illegible] legendum; & bene ſubiicitur *Dii dederint:* namque horum eſt de nobis quod libet decernere. B.

Et tamen mihi magis placet iungere

Seu plures hiemes, ſeu tribuit Iuppiter ultimam,
Quae nunc oppoſitis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. Sapias, vina liques, & ſpatio brevi
Spem longam reſeces. Dum loquimur, fugerit invida
Aetas; carpe diem, quam minimum credula poſtero.

ODE

7 Diffugit *ed. Ald. quod placet Fabricio.* C.

gere *ſcire nefas*, id quod ſcire nefas eſt, vel, eſt enim ſcire nefas. G.

2 *Leuconoë* quaſi tu *candidam animam* dicas, blanda compellatio carae mulieris. G.

Babylonios numeros dicit, quos Cicero alicubi *Chaldaicas Rationes*. *Babylonii enim Aſtrologiam inveniſſe traduntur, per quam Geneſis colligitur.* Vet. Schol. B. *Babylonios numeros* intelligere iuvat praeſertim *ephemeridas*, in queis curſus, coniunctiones, comparationes planetarum deſcriptae ad uſum divinandi: quos etiam *Thraſylli numeros*, forte cum reſpectu ad h. l. vocat Iuvenalis 6, 576 ubi totum locum de ſtudiis matronarum aſtrologicis tractat. V. G. v. 565 *Conſulis ictericae lento de funere matris, Ante tamen de te Tanaquil tua.* G.

3 *Ut melius!* h. e. quanto conſultius! Nam & exclamative legit vir elegans Antonius Muretus. *Nihil tam irridebat Epicurus quam praedictionem rerum futurarum.* Cicero de Divinat. notante doctiſſimo Mancinello.

5 Significat haec a ſe ſcripta fuiſſe hiberno tempore. *Suaviter debilitat.* Vet. Schol. B. Periphraſis hiemis, quae ut ſolet eſſe tempeſtatibus agitata, frangit fluctus maris Tyrrheni ſ. inferi, ad moles Baianas et alias, in ea vicinia, villarum maritimarum & ſimilium voluptatis locorum cauſſa obiectas, unde *contracta piſces aequora ſentiebant*, vid. Car. 3, 1, 33. His molibus ſtruendis nihil fuiſſe commodius i. e. firmius *pumice Pompeiano*, & *Puteolano pulvere*, ab igni ſubterraneo elaboratis, docet Vitruv. 2, 6 & 5, 12. G.

6 Plane Eraſmo aſſentior, *Sapias* & *liques*, Imperative ſumenda, non Coniunctive, ſubintellecto *ſi*, ut putavit Priſcianus, & Vet. Schol.

Ut plus capiamus ſacco frangimus vires. Plin. *Sacculis & colis mixta nive & glacie.* Torrent. B. *Vina liquantur* ſacco, *tenui vimine rarius contexto, inverſae metae ſimili* Colum. 9, 15, 12 ubi iam laudavi Rhodium ad Scribon. c. 122 p. 196. *Utiliſſimum* autem vinum eſſe *omnibus, ſacco viribus fractis*, docet Plin. 23, 1 ſ. 24. G.

Propter breve ſpatium. Vet. Schol.

7 *Reſecare* proprie de unguibus & ſimilibus. *Reſecat de tergore partem Exiguam.* Ovid.

Fugit hora, quod loquor inde eſt.

8 *Carpe diem: Translatio a pomis.* Vet. Schol.

ODE XII.

AD AUGUSTUM.

Poeta dum ancipitem ſe fingit quem deum praecipue canat, dumque omnes per Oratoriam παράλειψιν *(ut loquitur Vetus Scholiaſtes) carmine celebrat, Auguſti tamen laudes (ſecundum Iovem) caeteris praeponit. Atque in hac gratificatur Auguſto, qui (auctore Suetonio c. 31.)* proximum a diis immortalibus honorem memoriae ducum praeſtitit, qui imperium P. R. ex minimo maximum reddidiſſent. Itaque & opera cuiusque manentibus titulis reſtituit, & ſtatuas omnium triumphali effigie in utraque fori ſui portico dedicavit.

Metrum Sapphicum.

QUEM virum aut heroa lyra vel acri
Tibia ſumis celebrare, Clio?
Quem deum? cuius recinet iocoſa
Nomen imago,
Aut in umbroſis Heliconis oris,
Aut ſuper Pindo, gelidove in Haemo?
Unde vocalem temere inſecutae
Orphea ſilvae,
Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapſus, celereſque ventos;

Blan-

2 & 3 Sumis *etiam Brod.* recinit *etiam Gott.* 10 Fluminis *coll. Sax.* G.

1 Ἀναξιφόρμιγγες ὕμνοι, Τίνα θεὸν; τίν᾽ ἥρωα; Τίνα δ᾽ ἄνδρα κελαδήσομεν; Pindarus. *Quem virum de vivis? quem heroa de mortuis?* Vet. Schol.

2 Cum Torrentio, Lambino & Veteri Scholiaſte legimus *ſumis* & *recinit* in Praeſenti; non ut reliqui *ſumes* & *recinet* in Futuro, quod longe ſuavius videtur.

3 *Recinet* recte praefert cum aliis Bentleius. Nam *ſumis celebrare* habet vim Futuri, quicum *recinet* pulchre convenit. G. *Sumis & recinet* eſt in edd. Venet. Glar. Sed Lambinus edidit ſumes, & recinet. Eraſmus apud Glar. legit *recinat.* Z.

4 Sic vocem repercuſſam, quae echo vocatur, deſcribit etiam mox 20, 8. G.

7 *Vocales dicuntur homines ſummae vocis.* Vetus Schol.

Confuſe, Vet. Schol. quia ſumma cum feſtinatione.

9 Veteres artem praeſtigiatoriam Muſicis aeque ac Mercurio tribuebant. B. Mater Orpheo aſſignari ſolet Calliope, quae vel ſola facit, uti Muſae non omnes ſint virgines. G.

10 Quid opus eſt Bentleii veteri ſcriptura *labſus* &c.? Haec enim iam olim Grammaticorum Arte intercidit. Nollem etiam Accuſativum Pluralem tertiae [Declinationis] ſemper terminari in *is* Bentleiano ritu, & ſecundum veterem ſcribendi uſum.

11 Auritas, *audacter dictum.* Vet. Schol. B. H. e. auſcultantes.

Blan-

Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.
Quid prius dicam ſolitis parentis
Laudibus? qui res hominum ac deorum;
Qui mare & terras, variisque mundum
Temperat horis:
Unde nil maius generatur ipſo,
Nec viget quidquam ſimile, aut ſecundum:
Proximos illi tamen occupavit
Pallas

13 *Vulgaris lectionis* parentum *ſenſus videtur hic: Quid (h. e: quem) prius laudabo more parentum noſtrorum? cum qui* &c. *At ſic diſplicet* Quid, *nec ſatis ſequentia reſpondent. Cum Baxtero & Geſnero per* laudes parentum *intelligere ipſum Iovem, eſt valde durum. Coniectura Mureti, quam confirmat MS. Pulmanni,* Quid prius dicam? ſolitis parentem laudibus, qui &c. *merito damnatur a Bentleio, qui cum Lambino recepit ex codd. optimae notae* parentis, *h. e. Iovis. Lectionem hanc, ob facilitatem, probatam Heinſio, Cun. aliisque, nos recipere non dubitavimus.* Z. 14 rex homin. *MSS. quidam.* 15 ac terras *Bentl. e codd.* nonnullis. 19 Occupabit, *ſc. in hoc carmine; coni. Puteani, Heinſ. Rutg. & Dacer.* Z.

Blandum ducere, qui blando cantu, fidibus demulcendo, ducebat. Z.

13 *Quibus laudibus uſi ſunt parentes.* Vet. Schol. Cruq. Apage *ſolitis parentis* Dan. Heinſii. *A Iove Principium.* Virg. Ἐκ Διὸς ἀρχόμεϑα. Aratus. Cum plerique Codices, etiam vetuſtiſſimi, *parentum* nobis repraeſentent, maluit tamen Vir magnus, cum Daniele Heinſio, ſingulare nomen *parentis,* ne turbaretur conſtructio: neque advertit *ipſum Iovem* modo dici poſſe *parentum,* ſive *Maiorum laudes,* facili Figura; atque commodius etiam *Laudes* poſitae ſunt quam *Laus,* quod omni tempore quotannis recurrerent feſto tempore *Laudes* Iovis. *Qui* autem [V, 15.] pro *Ille qui* eſt; nam Iovem modo περιφραστικῶς nominat, laudando ſcilicet: Condonandum eſt vero τῷ Ἀνακολούϑῳ. Sic & Virgilius pro *O Iupiter, O qui res hominumque Deûmque Aeternis regis imperiis.* B.

Laudes ſolitae parentum ſunt conſueta metonymia ipſe Iupiter, *qui res hominum* &c. In maſculino pronomine *qui* eſt Syneſis. Lectionem noſtram non ferit obiectio Harduini, Iovem non recte *Parentem* dici: ſed ea alioquin vana eſt. G.

16 *Traxit Temperat a Lyra.* Vet. Schol. B. Hoc voluit Vet. Schol. in verbo *Temperat* eſſe alluſum ad lyram, cuius fides *temperari* dicuntur. *Horae* enim ſunt *tempeſtates,* quarum praecipuae velut Tetrachordum quoddam conſtituunt. Macrobius Satur. 1, 19 ubi ſolem facit etiam Mercurium, ait *Tetrachordum ei attributum* ſignificare *quatuor vices temporum, quibus annus includitur.* Ceterum *Temperare ſtrepitum teſtudinis* dicitur muſa noſtro Car. 4, 3, 17. G. *Mundum,* coelum, quae eſt pars huius univerſi. Z.

17 *Unde* ad perſonam refertur, ut *unde petitur,* id eſt, reus. Ex Iove *nihil maius ipſo generatur.* Itaque cavit ſibi Promethei monitu a Thetide, cui fatale erat parere ſuo genitore fortiorem. Aeſchylus Prom. Vincto v. 767 ἢ τέξεταί γε παῖδα φέρτερον πατρός. G.

Pallas honores.
Proeliis audax neque te ſilebo
Liber; & ſaevis inimica virgo
Belluis; nec te, metuende certa
Phoebe ſagitta.
Dicam & Alciden, pueroſque Ledae;
Hunc equis, illum ſuperare pugnis
Nobilem: quorum ſimul alba nautis
Stella refulſit,

De-

28 Sidera fulgent *Flor.*

18 *Secundum Aruſpicum dicta, vel diſputationes, qui Iovem primam, ſecundàm & tertiam partem coeli ſolum volunt in fulminibus tenere.* Vet. Schol. B. Ut Baxterus dedit verba Vet. Schol. ita edita ſunt etiam a Fabricio. Sed Cruquianus ita, *Iuxtà aruſpicum reſponſa, qui Iovem fulminis in coelo volunt primam, ſecundam, & tertiam tenere.* An huc aliquid facit quod apud Serv. ad Aen. 8, 427 *dicunt Phyſici, de ſexdecim partibus coeli iaci fulmina?* G. *Viget,* excellit potentia & dignitate. Z.

19 *Proximos* ob uſum fulminis atque aegidis, quibus reliqui coeleſtes non erant armati. Quid quod apud Homerum Pallas ſecundam ſedem teneat in Gentilium Triade Αἲ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ, καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον; B. Ultra etiam progreditur Heſiodus Theog. 896. Ἶσον ἔχουσαν πατρὶ μένος, καὶ ἐπίφρονα βουλήν, quam Iupiter ex Metis coniugis utero exemtam ſuo inſeruerit ideo, ut ſibi indicaret bonum & malum. G.

21 Hiulca videtur Bentleiana Diſtinctio poſt *Praeliis audax,* & verſum facit delumbem. B. *Praeliis audax* retrahi ad Pallada vult Bentleius, quem alii ſequuntur. Sed ſic poſt maius & longe auguſtius elogium Palladis ſubiicietur minutum comparatione, & Bacchus ſolo nomine indicabitur, qui audaciam non ſolo adverſus gigantas praelio, ſed praeſertim expeditione Indica declaravit. Bacchi non minus quam Martis epitheton ἐνυάλιον ex Macrob. Sat. 1, 19 iam attulit Marcilius. Conf. Car. 2, 19. 21. G.

22 *Virgo,* Diana venatrix. Z.

23 *Certa,* quae nunquam aberrat ab eo quod petit. Z.

25 *Graeca conſuetudine pueros pro filiis.* Vet. Schol. B. *Alciden,* Herculem, Alcaei nepotem. Z.

26 Expreſſit Homericum, Κάστορά θ' ἱππόδαμον, καὶ πὺξ ἀγαθὸν Πολυδεύκεα. Ant. Muretus.

27 *Laus Stellae a tempore, nam verno tempore naſcitur, quo & nives reſolvuntur. Vere novo gelidus canis cum montibus humor Liquitur* Virg. Ge. I, 44. Vet. Schol. Verno etiam tempore navigabant. B. *Simul alba ſtella* veris paraphraſis, ſi audimus V. S. Sed potius finis tempeſtatis cuiuscunque hic ſignatur, quem adferunt *fratres Helenae lucida ſidera,* ut dixit Od. 1, 3, 2 gemini illi ignes, unde σωτῆρες vocantur Caſtor & Pollux. *Simul* hic poni pro *ſimul ac,* facile apparet, ut 1, 4, 17 & 4, 7, 10. Sed an eadem vox notat etiam *una?* ut indicetur utriusque ſtellam ſ. flammulam *ſimul* & *una* apparere debere? Sic puto: aliquanto plura dare poſſum exempla, ubi eadem vox eodem loco duplicem velut perſonam ſuſtinet, iis, quae dedi in Lex. ruſt. v. DUPLEX. *Alba ſtella* felix eſt, praeſertim ad ſerenitatem, hiemes *nigrae.* Singularem poſuit, quod ſuam ſibi quisque fratrum ſtellam

habet.

Defluit ſaxis agitatus humor:
Concidunt venti, fugiuntque nubes,
Et minax (quod ſic voluere) ponto
Unda recumbit.
Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an ſuperbos
Tarquini faſces, dubito, an Catonis
Nobile letum.
Regulum, & Scauros, animaeque magnae
Prodigum, Poeno ſuperante, Paulum,

Gra-

31 Nam Sic *L. Bos ex MSS.* ſuperante Poeno *al.*

38 *Sic ex MSS. Bentl.* Paullum ſu-

ber; ceterum tanto magis voce *vel* etiam coniunctionem flammu- utriusque notari arbitror. G.

29 *Agitatus, reſolutus.* Vet. Schol. nive ſcilicet, quae antea in ſa- haerebat. B. *Agitatus humor* ma eſt a fluctibus alliſis. Non liendus hic Vet. Schol. G.

31 Cum alii legant *quia*, alii *Dii*, cum Vetere Scholiaſte retinui *d*, quod ille exponit *cum*. Sim- :ius etiam nobis videtur quod choliaſte ponitur, *quod ſi volue-* quam Bentleii *ſic Dii voluere*, d interpretamentum ſapit. Cu- gamii *ſic ii voluere* vix Latinum B. Puto veterem Schol. exponit primam vocem per *cum*, iſſe in libro ſuo *quom* vel *quum*. chre ita maieſtas horum *ventorum* exprimitur, voluntate ſua ſola lam comprimentium. G.

34 *Superbos, magnificos.* Vet. Schol. :quinius Priſcus, devictis He- icis, duodecim Hetruriae Lucu- num ſceptra, quae poſtea faſces :abant, adeptus eſt.

35 *Tarquini faſces* in *Iunii* (Bru- onſulis) *faſces* mutari optat Cu- gamus: Bentleius pro *an Ca- is*, *anne Curti* tentat legere: d tyrannum laudare apud Ro- nos, Catonem apud Auguſtum, um conveniat. Sed ne dicamus, amque eſſe contra libros: non bat poeta ſuperbiam Tarquinii, accuſat quidem: *ſuperbi* enim *faſces* ſunt magnifici, ut *poſtes* Carm. 4, 15, 7: ſed memorabilem illam rerum ſub Superbo converſionem dignam poeta materiem ait: Cato- nem nec ipſum, licet aliquamdiu Brutianus, & Pompeianorum ami- cus, laudat ſimpliciter, ſed ea ratio- ne mentionem viri facit, ut Carm. 2, 1, 24. Quidquid enim de partibus & cauſa Catonis ſentias *nobile* certe vi- ri *letum* fuit, quod nec Auguſtus ce- lebrari nollet, qui Catonem ut *ci- vem* & *virum bonum* laudavit Macrob. Sat. 2, 4. & Ciceronem legi a ſuis nepotibus voluerit, tamquam elo- quentem & amantem patriae virum. Plut. Cic. extr. ſuamque Bruto ſta- tuam relinqui, Plut. Brut. extr. G.

Hoc dicit ut Pompeianis ſuis gra- tificetur. Quo pacto Catonis laus diſ- plicere potuerit Auguſto, cum ipſe vellet videri a partibus ſtare veteris Reipublicae, & ab his ad Imperium evectus, & cum Caeſariani magis fa- verent Marco Antonio, quam Augu- ſto? Subit igitur mirari magnum Bentleium hoc non vidiſſe; praeci- pue vero cum ipſe Poeta Brutiana- rum eſſet partium, quas nunquam ſub Auguſto non laudavit. Apage igitur *anne Curti nobile letum*. B.

37 M. Aemilius Scaurus vir gra- viſſimus & potentiſſimus & Prin- ceps Senatus fuit. Hunc nominat quia & Auguſtus Princeps a Sena- tu ſalutatus eſt. Prudenter vitia ſua diſſimulavit, ut Auguſtus. Hinc legi-

Gratus inſigni referam Camena,
Fabriciumque.
Hunc, & incomtis Curium capillis
Utilem bello tulit, & Camillum
Saeva paupertas, & avitus apto
Cum lare fundus.
Creſcit, occulto velut arbor aevo,
Fama Marcelli: micat inter omnes
Iulium ſidus, velut inter ignes
Luna minores.

43 *Pro* ſaeva *coni. Cruſius* laeta, & *Bentl.* ſancta, *ac* caſta *Wit* apto *coni. Bentl.* arto. 45 *Pro* arvo *coni. Heinſius* arvo: *conie*ct*uram commendandam laudat Bentleius Hom. Iliad.* P, 5 *δὲ τρέφει ἔρνος ἀνὴρ ἐριθηλὲς ἐλαίης χώρῳ ἐν οἰοπόλῳ, quo liaſtes interpretatur ἐρήμῳ καὶ μονήρει.* Z.

legimus apud Iuvenalem *fictos Scauros.* Vid. Salluſt. Bello Iugurth.

38 Gratiori dicitur ſono *Prodigum Paulum, ſuperante Poeno,* quam Bentleii *Prodigum, Poeno, ſuperante, Paulum,* quod & a plerisque Codicibus confirmatum video. *Prodigi dicuntur proprie, qui bona ſua a ſe disperdunt, & quaſi porro a ſe agunt.* Vet. Schol. B. *Animae* magnae *prodigum* Paullum q. d. parvum, ſuavi illa antitheſi dicit, quod exemplum Horatianis Oxymoris addere poterat Cuning. Animadv. c. 9. Loquitur autem de Aemilio Paullo, qui in praelio ad Cannas periit. G.

40 *Fabricium,* quem Pyrrhus magnitudine animi non minus quam armis ſecum certantem dicebat *difficilius ab honeſtate, quam ſolem a ſuo curſu averti poſſe.* Aur. Vict. de Vir. Ill. 35. G.

41 Curius Dentatus dixit eum eſſe perniciosſum civem cui ſeptem agri iugera non ſufficerent. Torrent. B. Hic eſt ille contemtor auri Samnitium. V. Victor de Vir. Ill. 33. *Incomtis capillis,* intonſum & capillatum more antiquo, ſed non calamiſtratum, non unguentatum, quod ſequentis aetatis iuvenum crimen fuit. G.

43 *Saeva, magna; Saevus ubi Aeacidae telo iacet Hector,* Virg. Aen. I, 99. Vet. Schol. *Saeva* autem ſenſu *atrociter fortis* eſt, & terribilis. Bentleii *ſancta* ſonat. B. Potius ſevera ram & auſteram dicere, hic poeta: quod facile uſus apuc nominis oſtendit. *Aptum* non maiorem domum, qu portione agri binorum, ad ſu ſeptenorum iugerum. G.

45 Solent praecocia ſubitc ſcere, ſed quod paullatim a durabile eſt. Eraſmus. N veterem & novam huius gloriam praecipue autem (it terem Scholiaſten) *Marcellu viae filium ſororis Auguſti* ſig de quo Virgilius, *Hic M erit.* B. Expenſis diſpu bus hominum eruditorum puto melius, quam Marcell telligere illum quinquies Co Annibalis antagoniſtam. lum iuvenem annorum XV vum hic laudare inter heroa conveniebat. Alia Virgilii mortuo iam Marcello. Aen. Noſter ſatis blanditur ger adoptivo Auguſti filio, quo remMarcellum commemorat. it deinde ad Ipſum Iulium rem, tanto illuſtriorem cet roibus, quanto ſplendidior lunae ſideribus reliquis. D

Gentis humanae pater atque cuſtos,
Orte Saturno, tibi cura magni
Caeſaris fatis data: tu ſecundo
Caeſare regnes.
Ille, ſeu Parthos Latio imminentes
Egerit iuſto domitos triumpho,
Sive ſubiectos Orientis orae
Seras & Indos,
Te minor latum reget aequus orbem:
Tu gravi curru quaties Olympum;
Tu parum caſtis inimica mittes
Fulmina lucis.

ODE

Domitor *ſeu* dominus *coni. Galei ap. Bentl.* 55 Orae *Brod. Gott. Ro. Steph. coll. Sax. Bentl. Cun. Talb.* Oris *al.* 57 laetum *MS. Ro. Steph. coll. Sax. Brod. codd. aliquot Lamb. & Bentl. it. ed. Venet.*

-llo nupta cogitare potuiſſe quam, mirum eſt. G. Senſus -r hic: Gloria illius veteris -lli, qui temporibus Annibalis -, creſcit, quaſi renovatur, in -llo Auguſti filio adoptivo, -dmodum arbor ſenſim cre-
-. Iulia Marcello nupta Iulium Marcellus, ob nuptias Iu- Rodellius. Verum compara-nae oſtendit eſſe ipſam Iliam. t etiam in animo Divi Iulii -. B. *Iulium ſidus* reſpicit *-maei Caeſaris aſtrum*, ut vocat Ecl. 9, 47: *ſtellam crinitam*, de -rv. ad l. c. & Sueton. Iul. 88 is Auguſti verbis Plin. 2, 25. -um ludis funebribus Caeſaris -iſſet, pro anima Caeſaris in n recepti habita, & ſimulacro n vertice addita eſt, ut in -is hodie conſpicitur. G.
Fatis illis, quibus ſunt a Iove *ἐκ διὸς βασιλῆες*, qui *διογε-*-leo Homero. Vid. Spanh. ad -. H. in Iov. 79. Illud *ſecundo* -*re* reſpicere videtur ad v. 18 -gavit *vigere quidquam ſimile* -*ecundum Iovi:* ut nunc corri-periora. Bene tamen eſt quod rogat Iovem, ut ſibi ſecundum eſſe patiatur Iulium [Auguſtum]. G.

53 Ob ſuperatum Craſſi exercitum ipſi Romae & Latio imminebat Parthus. B. *Parthos Latio imminentes* Harduinus non poteſt concoquere. Sed poſt magnam victoriam non abſurdius eſt cogitare Parthos de Latio, quam Romanos de Euphrate; & quid ſi abſurde cogitarunt Parthi? quid ſi nimius hic fuit Horatius? G.

55 *Oris* plurium eſt Codicum, non Bentleii *orae*; neque me deterret ſibilus. Certe *Seres* & *Indi* ſubiecti ſunt pluribus oris.

57 *Te minor* ſolo: ut Car. 3, 6, 5 *DIs te minorem quod geris imperas. Laetum orbem*, quod in MS. invenit Ro. Stephanus, mirifice mihi placet: ita profecto ſcripſiſſe malim ego, quam *latum*: in quo maieſtas eſt, at in *laetum* dulcedo: quam amat Horatius & commendat. G.

58 *Hoc ſecundum vulgarem opinionem dicit.* Vet. Schol.

60 *Parum caſtis, pollutis, ſecundum Pontificum & Aruſpicum documenta, quia dicunt nunquam fieri fulmina niſi in lucis pollutione aliqua alienis.* Vet. Schol. B. Expia-

re

ODE XIII.

AD LYDIAM.

Horatius amicae ſuae, quam Poetico nomine Lydiam nomi ob amorem Telephi Graeci Poetae atque ſodalis ſui fui zelotypus.

Primus verſus Glyconicus; alter Choriambicus Aſclepiadeus.

CUM tu, Lydia, Telephi
Cervicem roſeam, cerea Telephi
Laudas brachia; vae! meum
Fervens difficili bile tumet iecur.
Tunc nec mens mihi, nec color
Certa ſede manet; humor & in genas
Furtim labitur, arguens
Quam lentis penitus macerer ignibus.
Uror, ſeu tibi candidos
Turparunt humeros immodicae mero
Rixae; ſive puer furens
Impreſſit memorem dente labris notam.

5 calor *Flor.* 1482. *Sed in Landini comment.* color. 6 Manet *e Gott. Flor. Ro. Steph. al.* G. *ſed* manent *ed. Venet. antiqua & L & codd: ap. Lamb.* Z.

re tales lucos fulmine attactos opus fratrum arvalium, de qua re ſuperſunt antiquae inſcriptiones publicatae a F. Urſino ad Cato. R. R. 141 & ea occaſione etiam a nobis declaratae p. 128 ſq. G.

ODE XIII.

2 *Roſeam*; Roſaceo nitentem: *Roſea cervice refulſit.* Virg.

Cerea, Cerae ſimilia. Vet. Schol. Qualia ſcilicet cereae imagines referunt. Nequeo ſatis mirari potuiſſe Bentleio placere *lactea* pro *cerea*, idque tantum autoritate Capri Grammatici, qui lapſus videri poſſit ſua memoria, quod ſaepe aliis Veteribus accidiſſe novimus. B. *Cerea* malim interpretari mollia i. e. flexilia, mobilia; ut *Cereus in vitium flecti.* Recte Landinus, *Oſtendit autem ex hoc agilitatem, quae corporis non parva laus eſt.* G.

Repetitio vocis Telephi habet Ethopoeian, ſeu Mimeſin Lydiae identidem Telephi nomen in ore habentis, quod augebat zelotyp

3 *Vae! dolentis eſt.* Vet. Sch

4 *Difficili*, ab effectu, quia ciles reddit. Chriſtoph. Landin *Jecur* irae & libidinis ſedes, commotam bilem.

5 *Mens* etiam memoriam conti

6 Aſſentior Bentleio melius ni *manet* Singulari numero, q *manent* Plurali; etſi parum int

7 *Furtim*, me non adverte Mancinellus.

8 Adeo languidis, ut vel ip amantem lateat ignis, *Lentis*, *turnis*. Mancinellus. Lingring.

Penitus, *valde interius.* Vet. B. *Ignibus*, cruciatibus, dolor animi vehementioribus. Z.

9 Uror. *Aſpectu crucior.* Schol.

11 Furens, *impatientia am* Vet. Schol.

12 *Memorem notam* tranſit quae memoriam ſervat, ut *mem faſtos* Car. 3, 17, 4. G.

Non, ſi me ſatis audias,
    Speres perpetuum, dulcia barbare
Laedentem oſcula, quae Venus
    Quinta parte ſui nectaris imbuit.
FELICES ter & amplius,
    Quos irrupta tenet copula, nec malis
Divulſus querimoniis
    Suprema citius ſolvet amor die.

Quanta! *coni. Ramires. Pentecont.* 50. 19 Divulſos *coni. Bentl.*

Quinta parte, h. e. *Coeleſti*: um ſive aether quintum ele- um, *ex quo aſtra & animae ſin- es.* Cicero. B. De illo quin- riſtotelis elemento videri poſ- quos laudat Daviſ. ad Cic. . 1 c. 8. Huc vero reſpicere um, non valde mihi probabile ur: multo minus audiendus rius, qui hic illam *Quintam* Pa- ſi *Eſſentiam* magna cum affe- ione inculcat, coeleſte illud, ex omni genere corporum e ſe ſperant quidam Chemici. onring. de Hermet. medic. 2,9: a quem diſputans Borrichius iet. 2, 6 prudenter ab hoc loco iet. Scholiaſtae veteres & ſemi- ui, in his etiam MS. Gotting. nt ad quinque illos gradus vel s amoris Venerei, quos habet s verſiculus *Viſus, colloquium* & Donatus ad Ter. Eun. 4, . Quid? ſi recte huc advoca- vit Marcilius locum Ibyci apud Athenaeum 5, ubi *mel nona* eſſe *pars Ambroſiae* dicitur: & Schol. Pindari Pyth. 9, qui *mel decimam partem immortalitatis* a quibusdam dictam memorat. Qui probant illud *quanta*, de quo in varietate lectionis monui, ſuperſedere hac diſputatione poſſunt. G.

18 *Copula* funiculus quo venatorii canes retinentur. *Utque canem pavidae nactum veſtigia cervae Latrantem fruſtra copula dura tenet*, Ovid. Tr. 5, 9, 28. Mancinellus. *Copula proprie dicitur cuiuslibet rei duplex numerus, unde tractum eſt, ut matrimonium copula diceretur.* Vet. Schol. B. Sumſit, ut hodie Francogalli ſuum *couple*. Eodem iure, i. eadem iniuria, poterat *copulam matrimonialem* inculcare, aut laudare Plaut. Poen. 1, 2, 132. G.

Malis, ſummis, quae tantae ſunt, ut amorem penitus exſtinguant. Z.

ODE XV.

IN M. ANTONIUM ET CLEOPATRAM.

Exempla Paridis luxurioſi Juvenis M. Antonium a Civili Bello deterret. (Similia vetuſtiſſimus liber Torrentii, MS. Gott. Landinus, Locherus cet. & probat allegoriam Sanadonus. Ac difficile eſt rem negare ſimpliciter: ſed nec eſt, quo refellas eum, qui dicat, luſiſſe Horatium vel imitatione vel translatione adeo Graeci Carminis. Equidem puto, ſi cogitavit Antonium & Cleopatram Horatius, illum modo cogitaſſe, nihil aliud. G.)

Tres primi verſus Choriambici Aſclepiadei, quartus Glyconicus.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenan perfidus hoſpitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite

Con-

2 Helenen *dant edd. Venet. Glar. Bentl. &c. vulgo exhibent* Helenam.

derio tui commotus vehementer metuo, ne prorſus pereas. Z.

18 *Ob miſerationem Bruti.* Vet. Schol.

19 *Nitentes, longe apparentes.* Vet. Schol. Aegaeum pelagus maxime tempeſtuoſum. Tanaquillus Faber Quinctiliano doctior Allegoriam improbat: Imo & magnus Bentleius, omnibus doctior, eandem amplectitur ſententiam. B. *Interfuſa aeq.* mare quod eſt inter &c. Z.

ODE XV.

1 Lenta navigatione, ob tranquillam tempeſtatem. *Hac Ode Bacchylidem imitatur; nam ut ille Caſſandram facit vaticinari futura belli Troiani* (ſupple *mala*;) *ita hic Proteum.* Vet. Schol. B.

Nihil tale de Bacchylide Fabricio innotuit. Voluitne homo nominare Lycophrona, cuius Caſſandra exſtat? G. *Traheret,* duceret vi & invitam. Z.

2 Magis mihi arridet Latina Declinatio *Helenam hoſpitam*, quam Bentleii Graeca *Helenen hoſpitam*, ob Ὁμοιοφωνίαν Poetis gratam. Vide quae diximus ad primam oden Anacreontis. B. *Hoſpitam*, ξένην, quae male audiunt. Sic *peregrina* Car. 3, 3, 20. G.

3 *Ingrato*, *Paridi*, ob moram. Vet. Schol. B. *Ingrato,* aut ventis aut Paridi *Schol. Acr.* Prior ratio de ventis praeſtare videtur. Nam ſequitur *obrueret*, invitos coërceret & quieſcere prorſus iuberet. Z.

Obruit otio, h. e. poſuit in quiete: Metaphora a ſepultura vel ſomno.

4 *Fera,* funeſta, maxime horrenda. Z.

5 Aliud agebat Vet. Schol. vel eius exſcriptor cum *Proteum* poſuit, quid enim Proteo cum ventis? Horum enim imperium ad Nerea ſpectat, ut conſtat ex Onomacriti Hymnis, quae vulgo Orpheo tribuuntur.

Ὃς κλονέεις Δηοῦς ἱερὸν βάθρον, ἡνίκα πνοιὰς
Ἐν μυχίοις κευθμῶσιν ἐλαυνομένας ἀποκλείεις. B.

Nereus vates etiam non minus quam Proteus. Ἀψευδέα καὶ ἀληθέα

Coniurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.
Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae
Genti! iam galeam Pallas & aegida
Curruſque & rabiem parat.
Necquicquam, Veneris praeſidio ferox,
Pectes caeſariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides:
Necquicquam thalamo graves
Haſtas, & calami ſpicula Gnoſſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Aiacem: Tamen, heu! ſerus adulteros
Crines pulvere collines.
Non Laërtiaden, exitium tuae
Gentis, non Pylium Neſtora reſpicis?
Urguent impavidi te Salaminius
Teucer, te Sthenelus ſciens

7 Cnoſſii *ed. Lamb. & Bentl.* 21 excidium *codd. ap. Bentl.* 22 Genti *Cun. codd. quidam ap. Bentl.* 24 Teucerque & *Bentl. Cun. ed. Venet.*

vocat Heſiod. Theog. 233. G.
a avi, malo augurio, cum mamalo. Z.
Inter coniurare & conſpirare *intereſt, quod conſpirare interbonorum eſt, coniurare malo-* . Vet. Schol. B. Ne fallat Grammaticus: *coniurare* etiam um eſt honeſtiſſimum. Vid. er A. P. 411. Coniuraverant i Helenae, id eſt, principes es Graecae iuventutis, ſe deuros quem Tyndarus elegiſſet generum, & propulſaturos ab niuriam. G. *Rumpere*, h. e. ſol- *nuptias*, & evertere *regnum*; igura Zeugma. Z.
Nereus tanquam Vates claram t eorum quae praedicit viſio- : Atque haec cauſa ſuſpirii eſt.
Moves; ſuſcitas.
Genti pro domui.

Aegis pectoris eſt munimentum, habens in medio Gorgonis caput. Quod ſi in pectore numinis fuerit, aegis vocatur: ſi in hominis pectore, ut in antiquis Imperatorum ſtatuis videmus, lorica dicitur. Servius, adnotante Iacobo Cruquio. B.
12 Rabiem, iram ſaevam, furorem bellicum. Z.
15 *Carmina divides*, h. e. tactis hinc inde fidibus modulos leges. B. *Dividere* carmina potius eſt per vices & alternis canere, ut pulchre oſtendit Voſſ. ad Catull. p. 239. G. *Imbelli cith.* inepta ad canendas res bellicas, ſed apta tantum ad res amatorias. cf. interprr. ad Iliad. γ', 54. Z.
17 *De canna ſagittae fieri conſueverunt.* Vet. Schol. B.
19 *Aiacem*, ſc. Oilei, qui ob celeritatem laudatur Iliad. β', 527.

Serus,

ODE [illegible]

IN M. ANTONI[illegible]

Exempla Paridis lux[illegible] *deterret.* (Sir[illegible] Landinus, Le[illegible] Ac difficile[illegible] refellas eo[illegible] translatio[illegible] gitavit / [illegible] gitaſſe.

Tre[illegible]

Q. HORATII FLACCI

Pugnae, ſive opus eſt imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Noſces, ecce! furit te reperire atrox
Tydides melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Viſum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu;
Non hoc pollicitus tuae.
Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisque Phrygum claſſis Achillei:
Poſt certas hiemes uret Achaïcus
Ignis Iliacas domos.

ODE

36 *Pergameas habent codd. Glar. & ediderunt Cun. Sanad. & Jani, quia vulgari lectione* Iliacas *verſus glyconicus violari videtur.* Z.

Serus, ſero, tandem, poſtquam te fortiores & meliores perierunt. Z.

30 *Pulvere collines* praeſertim ſanguine permixto, ne de re ſicca dicatur *collinere:* ut Hectori tribuit Virg. Aen. 2, 277 *Concretos ſanguine crines.* G.

24 *Teucer te.* Sic legimus cum Dionyſio, Lambino & Jacobo Cruquio; alii *Teucerque &.* Bentleius mavult *Teucerque &*, quod minus videtur.

26 Erat Sthenelus Diomedis auriga & vir ſtrenuus.

27 *Et hoc etiam inertiae Paridis aſſignat, tantam eſſe moram, quanta eum faceret inveniri.* Vet. Sch. B. Hoc vult Scholiaſtes, victoriae ita certum Diomedem, ita ignavum Paridem, ut de eo tantum laboret ille, ut inveniat; hic, ut fugiat. Inveniſſe Paridem Diomedi eſt viciſſe. G.

28 Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ᾽ ἀμείνονες εὐχόμεϑ᾽ εἶναι. Inquit Sthenelus apud Homerum, citante Cruquio. B. Verſus eſt Iliad. Δ, 405 pronuntiante illum Sthenelo pro ſe & Diomede, ad reſellendam reprehenſionem Agamemnonis. G.

31 Tanquam de cervo loquitur; altum ſumante anhelitu; quod fit in ſumma laſſitudine. Hic locus ab omnibus fruſtra tentatus, quod ſatis mirari nequeo, cum ſit intellectu facillimus.

Mollis nunc pro *timidus* figurate.

32 *Quantum mutatus ab illo!* B. Obiicit glorias ſuas *Paridi* ſua Helena Iliad. Γ, 430. *Tuae* dixit ut mox Car. 1, 25, 7 *Me tuo* &c. G.

34 *Achillei & Ulyſſei vetere Declinatione.* Vet. Schol. B.

Haec eſt ira Achillis, quam canit Homeri Muſa: qui dum pugnare recuſat contra Troianos laeſus ab Agamemnone, hanc illi moram & veluti laxamentum habent excidii. G.

35 *Certas,* h. e. fato deſtinatas. Z.

ODE XVI.

PALINODIA AD TYNDARIDEM.

tisfacit Tyndaridi, h. e. Gratidiae Unguentariae Neapolitanae, amicae ſuae, quam in Epodis ſub Canidiae nomine miſerrime laceraverat. (Canidiam vehementer laeſerat Poeta Sat. 1, 8 tum Epod. 5 & 7 quos libros ante hunc ſcriptos ponit Bentleii ratio. Haec ode palinodian continet vel verſam e Graeca Steſichori (vid. no. ult.) vel imitatione expreſſam, quod indicat nomen *Tyndaridis*, & primus verſus. Si omnino Canidiam ſ. Gratidiam reſpicit, de quo viderint, qui affirmant, haec Palinodia: ad filiam illius directa videtur. Nam Canidiam iam anum fecit in ſuperioribus. G.)

Metrum primis duobus verſibus Alcaicum, tertius verſus Dimeter Iambicus Hypercatalecticus, quartus Pindaricus Dactylicus.

O! Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminoſis cunque voles modum
Pones iambis; ſive flamma,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,

1 O! admirantis. B. Quidni & invocantis? Magis huc refert obſervaſſe, Ledam (uxorem Tyndari, Helenae matrem) inter paucas pulchritudinis laude floruiſſe. V. G. Lucia. Dial. Mort. 18 Tyro, Helena, Leda &c. G.

2 Crimen, vox mediae ſignificationis, & verum, & falſum ſcilicet. B. *Criminoſis iamb.* quibus olim maledixi tibi ira commotus, quae ſolet mirum in modum perturbare animum hominis. Z.

Modum, finem.

3 *Solebant veteres quicquid deteſtabantur ut prodigia, vel in ignem, vel in aquam proiicere. Hinc Nonius Marcellus, prodigium a porro adigere.* Torrent.

5 *Dindyma* Phrygiae mons, ubi mater Deûm furioſis cerimoniis colebatur: hinc ipſa *Dindymene*. G. *Adyta*, occulta & remota templi loca, quo adire praeter ſacerdotes non fas eſt. Z.

6 *Incola Pythius* a mente ſacerdotis quam incolit in dandis oraculis. Cruquius. *Eſt autem poſt confeſſionem adhibenda excuſatio.* Vet. Schol.

8 Pro *ſic geminant*, Bentleius edidit, *ſi geminant*; notiſſimum eſt pulſationem Cymbalorum ſemper fuiſſe geminatam. Quid igitur hic facit *ſi*? Sic geminant, ſic pulſando turbabant mentem. B. *Sic geminant* ſervandum puto, non modo quia eſt in omnibus libris, quod in Horatio magnam vim habet; ſed quod multo poëticoteron videtur illo *ſi*. Qui in comparationibus poetarum velit illam Grammaticam ἀκρίβειαν ſevere ſemper exigere, illum plane ad hoc iudicium poetae veri non admiſerint. Vid. v. g. Virg. Aen. 2, 496 it. 5, 144. Conf. Hor. Car. 3, 23, 18. Et quid abſurdi eſt, ſi dixit Flaccus, Non ſic quatiunt haſtas ſuas Corybantes, ut triſtes irae arma quatiunt, quae furor miniſtrat. Taceo quod poëta ſi voluiſſet illud dicere, quod placet Bentleio, poſiturus erat CUM *geminant*, non SI *geminant*. G.

Non Liber aeque, non acuta
Sic geminant Corybantes aera,
Triſtes ut irae: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſaevus ignis, nec tremendo
Iuppiter ipſe ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & inſani leonis
Vim ſtomacho appoſuiſſe noſtro.
Irae Thyeſten exitio gravi
Stravere, & altis urbibus ultimae
Stetere cauſae cur perirent
Funditus, imprimeretque muris
Hoſtile aratrum exercitus inſolens.
Compeſce mentem; me quoque pectoris
Tentavit in dulci iuventa
Fervor, & in celeres iambos

Miſit

9 *Triſtes* iam pro dirae & funeſtae, per Euphemiſmum. B.

Noricus enſis non poteſt eſſe a Steſichoro, ſi ponamus etiam illius Palinodiam eſſe expreſſam. Ille potius Pontum & Chalybas nominavit, ſi tale quid ſcripſit. G.

10 *Mare naufr.* tempeſtas graviſſima, quae navibus naufragium infert. Z.

11 *Saevus ignis*, fulgur, ſ. fulmen, quod tantopere ſaevit & nocet. Z.

12 *Tumultu*, pro immani & confuſo ſono. B. Haud dubie intelligitur tonitru, editum una cum fulmine. Z.

13 Vox *Fertur* oſtendit hanc fabellam ab Horatio non fuiſſe confictam. B. Similem fabulam habet in Protagora Plato p. 198, quae huic poteſt occaſionem dediſſe. Conſumſerat Epimetheus omnia naturae munera robur, celeritatem, ciborum & tegumentorum genera, in animalibus: coactus eſt Prometheus Diis ſuffurari ignem & artes, quibus demum ornati homines durare poſſent. Horatius, Steſichorum forte ſecutus, convertit fabulam, & ab animalibus repetita quaedam fingit. G. *Principi*, primo, unde hominem finxerat. Z.

14 Quod in formandis brutorum membris artem ſuam omnem exhauſiſſet.

15 *Timorem a lepore poſuit, a vulpe aſtutiam, a lupo rapacitatem, ab equo velocitatem, a columba libidinem, & ex reliquis reliqua, ac per hoc intelligitur nihil gravius eſſe homine.* Vet. Schol.

17 Atrei ſcilicet irae. Falſus eſt Interpres Gallus cum credidit, Thyeſten poſitum eſſe pro Atreo. B.

18 *Altas urbes* dicit poëta ob adſpectum, quia eminent & procul fere conſpiciuntur. *Ultimae*, principes, quae ſolae effecerunt ut &c. *Steterunt*, gravius eſt quam *fuerunt*. Dicitur enim de cauſa, quae obtinet, ſuperatis impedimentis. Z.

20 *Condendis atque evertendis civitatibus haec conſuetudo fuit, ut aratro fieret.* Vet. Schol. B.

Miſit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quaero triſtia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.

ODE XVII.

AD TYNDARIDEM.

vitat Tyndaridem, ſive Gratidiam, iam ſibi reconciliatam, ad villam ſuam in Sabinis, elegantiſſime deſcripta loci amoenitate.

Metrum ut in Ode praecedente.

VELOX amoenum ſaepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus, & igneam
Defendit aeſtatem capellis
Usque meis pluviosque ventos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quaerunt latentes & thyma deviae
Olen-

Totum *e codd. quibusdam Lamb. edidit Bentl. quia* impune tutum *pareret tautologiam.* Z.

Inſolens, victoria ferox & ela- Z.

Mentem nunc figurate pro poſuit. B. *Mentem* pla- iraeco more *θυμὸν* dicit, quo iae & animum & iram ſignifi- conſtat. Ad ſonum vocis pro- accedit Gr. *μένος.* G.

Dulci dixit, quia in iuven- nimis nobis placere ſolemus. B. *tem iuventam* potius interpreter eam, quae efferveſcat faci- s.

Celeres per Dilogiam, quaſi et & celeres & iracundos.

Dum pro *modo.*

Recantantur opprobria cum to carmine laudibus corriguntur. Schol.

Animumque ac ſi animo lin- etur Poeta, vel examinaretur dolore. In hac Od. *imitatus teſichorum Poetam Siculum qui erationem ſcribens Helenae obtus eſt, & poſtea reſponſo Apol- laudem eius ſcripſit, & oculo- aſpectum recepit.* Vet. Schol.

Atque hinc eſt quod Gratidiam ſuam Tyndaridem vocat.

ODE XVII.

1 Hypallage Figura. Priſcianus & Vet. Schol. B. *Velox,* celeriter, brevi. Z.

3 *Defendit,* propulſat. Henr. Stephanus.

5 Miror Bentleium atque alios poſuiſſe *totum* pro *tutum,* cum ſit Ἀιτιατικόν. Ideo enim *impune* quia *tutum.* cf. v. 24.

Arbutum quem vulgo appellant. Vet. Sch. The Strawberry-tree.

7 *Olentis,* vox mediae ſignificationis, & bene ſcilicet & male.

Uxores feſtive. Ἀκυρολογία. Vet. Schol. *Vir gregis ipſe caper.* Virgil.

8 Optimi Codd. cum Vet. Sch. *Colubras.*

9 *Lupi in tutela Martis.* Vet. Sch.

Mire ſe torquent Interpretes dum legunt alii *boeduliae,* alii *boedulei.* Ego cenſeo poſſe dici & *hoedilis* & *boedīlis* media brevi, ut *humilis:* & proinde hoedilia eſſe Adjectivum, ſubintellecto Septa. *Hoedilia; ſepta boedo-*

Olentis uxores mariti;
Nec virides metuunt colubras,
Nec martiales haeduleae lupos;
Utcunque dulci, Tyndari, fiſtula
Valles, & Uſticae cubantis
Levia perſonuere ſaxa.
Dî me tuentur; Dîs pietas mea
Et muſa cordi eſt. hic tibi copia
Manabit ad plenum beniguo
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle caniculae
Vitabis aeſtus, & fide Teïa
Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces ſub umbra; nec Semeleïus
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia; nec metues protervum

Suſpe-

8 colubras *etiam Br.* G. *Ed. Venet. & alii libri nonnulli exhibent* colubros. Z. 9 *Sic ex MSS. Bentl. Cun.* haedilia *al.* G. 14 Hinc *eſt in edd. vett. Ven. Glar. Lamb. &c.* Z. 18 ictus *pro* aeſtus *coni.* Cun. G. 19 Diſces *codd. quidam ap. Bentl. perperam.*

boedorum. Vet. Schol. Ἐριφοτάσια. Ultima producitur ob ſequentem liquidam, ut docte obſervavit Aldus Manutius. B. Cum *baeduleae* ſit in bonis libris; *baedilia* autem (quod nec ipſum aliunde videtur probari poſſe) duplici excuſatione opus habeat; illud praetuli. G.

10 *Utcunque, quotiescunque.* Vet. Schol.

11 *Uſticae, Nomen Montis & Vallis; ſic in Epiſtolis;* *Continui montes niſi diſſocientur opaca Valle. Cubantis ſuaviter pro depreſſae.* Vet. Sch. B. *Cubantis i.* ſupinae. Abſurde hic, ut fere ſemper, Harduinus auctorem accuſat, a metro coactum abſurda epitheta poſuiſſe: *Supinae* hic prius in mentem venit unicuique, quam *cubantis*, quod eſt abſtruſius. G.

12 *Levia,* ſcil. aquarum decurrentium lapſu attrita. Z.

13 *Carmine dii ſuperi placantur, carmine manes.*

14 Sive *bic* legas ſive *binc* tantundem fuerit. Bentleio placuit bis poni *bic*. *Hinc* quidem mihi videtur commodius, & verbo *manabit* convenientius. B. *Hic* id eſt in praedio meo ad montem Lucretilem. Sic edidit & interpretatus eſt Landinus Flor. 1482. Quod Bentleius laudat Locheri editionem, voluit ille *binc* ſcribi, ut ex interpretatione apparet, *ex iſto agro*. G.

Metaphora, a Cornu Fortunae, quo dicitur divitias conſueſſe largiri. Vet. Schol.

15 *Ad plenum,* elegans dictio. B. ut Virg. Ge. 2, 244. G.

16 *Honores*, munera dicuntur. *Aut aris imponat honorem.* Virg.

17 *Reducta,* Metaphora ab arcus nervo iam adducto. B. Non capio

Suſpecta Cyrum, ne male diſpari
Incontinentes iniiciat manus,
Et ſcindat haerentem coronam
Crinibus, immeritamque veſtem.

ODE XVIII.

AD VARUM.

Laus & vituperium vini.

rum Pentametrum Choriambicum, ex Spondeo, tribus Choriambis & Iambo.

NULLAM, Vare, ſacra vite prius ſeveris arborem
Circa mite ſolum Tiburis, & moenia Catili.
xcis omnia nam dura Deus propoſuit; neque
ordaces aliter diffugiunt ſollicitudines.
iis poſt vina gravem militiam aut pauperiem crepat?
iis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
At

d. vere novo *Acron Fabricianus, ut Virg. Ge.* 2, 319. 5 increpat *ed. etiam & Coll. Sax.* G. increpet *ed. Glarean.*

ıc metaphoram: ſimpliciter o flexuoſam, ſinuoſam. G. 'ei naſcebatur Anacreon. rae amore aegrotantes. B. nius Ulyſſis amore. *Dices,* s lyra aeque molliter & vetque Anacreon. Z. *Vitream, Mari vicinam.* Vet. Sic etiam alibi *vitreo datumina ponto*; pro caeruleo; veteris vitri color. Perpe-.pitheton. *luces* nunc pro hauries. B. *pocula* puto eſſe otioſe & bibere, ut diutius immoretur & palato ſaliva vini, & ple- iucunditatem adferat. G. *Thyoneus a Thyone quae & Se- cta eſt, matre Liberi patris.* chol. *ervi* dicuntur intemperantes vi. Cicero, notante doctiſſi- ancinello. B. Pulchre Plautus Bacch. 4, 3, 1 *Petu- oтervo, iracundo animo, in- incogitato.* G. on cenſeo cum Iacobo Cru- yrum iſtum ſignificare Tyn- virum zelo incitatum; ve-rum turpem illum & publicum adulterum quem nominat Od. 33. *Male* pro inhumane & ſaeve. *Diſpari,* utpote feminae viro impari. Commode *incontinentes*, quia protervum dixerat.

27 Pendentem & inter rixandum laceratam. B. *Haerentem coronam* hic (ut Ser. 1, 10, 49) puto referri ad firmitatem, quae ſcindatur potius, quam integra poſſit auferri. Indicatur ergo vis & iniuria detrahentis. G.

ODE XVIII.

1 Ex Alcaeo, cuius hic verſus citari ſolet a doctis viris: Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω. Credibile eſt hunc fuiſſe Q. Varum Imperatorem, non Poetam Cremonenſem, quod tamen in medio relinquimus. B. L. Varum, Epicureum, Caeſaris amicum, intelligit Maſſonus, de quo Quinctil. 6, 3, 78. G.

2 Virgilio Catillus dicitur frater Tiburni primi Tiburis conditoris. Epexegeſis Figura.

3 *Siccis pro ſobriis.* Vet. Schol.

ODE XX.

AD MAECENATEM.

Probabile eſt Maecenatem per literas invitaſſe ſe ad Horatium, atque eum per ludum & iocum tali modo reſpondiſſe.

Metrum Sapphicum.

VILE potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipſe teſta
Conditum levi, datus in theatro
Cum tibi plauſus,

Care Maecenas eques; ut paterni
Fluminis ripae, ſimul & iocoſa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.

Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

ODE

5 Clare *coni. Bentl.* 9 Caecubam *codd. Lambini quidam, edd. Sanad. & Iani, non male, adeo ut referatur ad ſeq. uvam. Z.*

Veneri ſcilicet mactata hoſtia Glycera lenior veniet. Vet. Schol. Iucunde etiam *veniet* pro fiet.

ODE XX.

1 *Vile pro non vetuſto videtur dixiſſe: alioquin Sabinum vinum ſi vetuſtum ſit, non eſt vile.* Vet. Schol. Tradit Athenaeus Sabinum vinum eſſe omnium leviſſimum, ut notavit Cruquius.

Hinc patet omnes Cantharos non fuiſſe eiusdem magnitudinis. Cantharus anſatus erat, ut vel ex Virgilio patet; *attrita pendebat Cantharus anſa.* A Jugg.

2 *Ut inde traberet aliquid ſuavitatis.* Vet. Schol.

3 Linebant ora cadorum pice, reſina, gypſo admixtis corticibus.

Diximus & ſupra claros & bonae exiſtimationis viros plauſu populi ſolitos fuiſſe excipi, malos autem exſibilari. Vet. Schol. B. *Cum tibi plauſus,* haud dubie propter ſanitatem recuperatam. cf. infra II, 17, 26. Z.

5 *Carum* Maecenatem non ſibi tantum, ſed populo Rom. dicere voluiſſe poetam, pulchre obſervatum Chriſtio. G.

Conſtat Maecenatem in equeſtri dignitate ſua voluntate permanſiſſe, cum utique facultas lati clavi pateret. Vet. Schol. B. *Paterni fluminis,* Tiberis ex Etruria venientis, unde quoque Maecenas originem duxerat. Ad huius ripam ſitum erat theatrum Pompeianum, unde hic plauſus datus eſt. Z.

8 Sic echo vel vocem repercuſſam etiam deſcribit ſupra 12, 4. G.

11 *Temperant* poſuit ob mixturam aquae calidae, vel frigidae; vel etiam nivis.

ODE XXI.

Iubet ter novem nobiles pueros atque puellas Apollini & Dianae, in quorum Tutela Imperium P. R. erat, Hymnum pro incolumitate huius Imperii atque Augusti cantare, Ludis Saecularibus, ut Vet. Scholiaſtae videtur; fortaſſe horum Natali die. (Nihil hic eſt, quod ad ludos ſaeculares conveniat, quin aeque commode ad quodcunque ſacrum Apollinis ac Dianae queat referri. Choros puerorum & puellarum in aliis quoque ſacris eſſe, docet v. g. Car. 4, 1, 25. G.)

Metrum duobus primis verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, tertio Pherecratium, quartoque Glyconicum.

DIANAM tenerae dicite virgines,
Intonſum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque ſupremo
Dilectam penitus Iovi.
Vos laetam fluviis & nemorum coma,
Quaecunque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,

In-

5 comam *etiam Schol. Gott. & Flor.* 1482. 8 Cragi *poſt al. Bentl. Cun.* Gragi *MSS. & primae editt.*

1 Cantando dicite. B. Alternis canere jubet mares & feminas ſui [illegible] Diis, vid. etiam Car. 3, 28, 9.

2 *Intonſum*, h. e. perpetuo iuvenem. Iuvenes enim non tondebantur niſi ſumta toga virili, h. e. ineunte anno aetatis ſuae decimo ſeptimo, vel etiam decimo quarto in praematura pubertate.

4 *Penitus*, *funditus*; Vet. Schol. ob tam pulchros liberos ſcilicet.

5 Equidem cernere non poſſum cur Bentleio placuerat *nemorum comam* pro *coma*, neque vidit Poëtam reſpexiſſe ad *Dianam*, quam primum nominaverat. B. *Nemorum coma*, nemoribus, quae arboribus ſunt denſa, quae quidem loca amoena, Dianae inprimis grata, ſunt in Algido ob umbram frigido, in opacis ſilvis Erym. & Cragi viridis. Igitur cum nemora ſint partes ſilvarum in illis montibus, non opus eſſe videtur, ut pro *ſilvis* coni. *arvis* cum Sanad. aut *clivis* cum Ian. Z.

6 In montibus, Algido, Erymantho & Crago, maxime colebatur Diana.

8 Omnes MSS. habebant *Gragi* pro *Cragi*. Torrent. Sic & Vet. Schol. B. Edidi *Cragi* cum edd. Venet. Lamb. Bentl. & aliis, quia graece per K ſcribitur. Z.

9 *Tempe in honorem Apollinis merito laudantur, quod ibi laurus plurima ſit.* Vet. Schol. B.

11 *Inſignem*, ornatum, conſpicuum. *Fraterna lyra*, qua donatus Apollo erat a Mercurio fratre, qui invenerat. Z.

13 Apollo & Diana, Ἀλεξίκακοι,

D ſive

ODE XV.

IN M. ANTONIUM ET CLEOPATRAM.

Exempla Paridis luxurioſi Juvenis M. Antonium a Civili Bello deterret. (Similia vetuſtiſſimus liber Torrentii, MS. Gott. Landinus, Locherus cet. & probat allegoriam Sanadonus. Ac difficile eſt rem negare ſimpliciter: ſed nec eſt, quo refellas eum, qui dicat, luſiſſe Horatium vel imitatione vel translatione adeo Graeci Carminis. Equidem puto, ſi cogitavit Antonium & Cleopatram Horatius, illum modo cogitaſſe, nihil aliud. G.)

Tres primi verſus Choriambici Aſclepiadei, quartus Glyconicus.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenan perfidus hoſpitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata. Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite

Con-

2 Helenen *dant edd. Venet. Glar. Bentl. &c. vulgo exhibent* Helenam.

derio tui commotus vehementer metuo, ne prorſus pereas. Z.

18 *Ob miſerationem Bruti.* Vet. Schol.

19 *Nitentes, longe apparentes.* Vet. Schol. Aegaeum pelagus maxime tempeſtuoſum. Tanaquillus Faber Quinctiliano doctior Allegoriam improbat: Imo & magnus Bentleius, omnibus doctior, eandem amplectitur ſententiam. B. *Interfuſa aeq.* mare quod eſt inter &c. Z.

ODE XV.

1 Lenta navigatione, ob tranquillam tempeſtatem. *Hac Ode Bacchylidem imitatur; nam ut ille Caſſandram facit vaticinari futura belli Troiani* (ſupple *mala*;) *ita hic Proteum.* Vet. Schol. B.

Nihil tale de Bacchylide Fabricio innotuit. Voluitne homo nominare Lycophrona, cuius Caſſandra exſtat? G. *Traheret,* duceret vi & invitam. Z.

2 Magis mihi arridet Latina Declinatio *Helenam hoſpitam*, quam Bentleii Graeca *Helenen hoſpitam,* ob Ὁμοιοφωνίαν Poetis gratam. Vide quae diximus ad primam oden Anacreontis. B. *Hoſpitam*, ξένην, quae male audiunt. Sic *peregrina* Car. 3, 3, 20. G.

3 *Ingrato*, *Paridi*, ob moram. Vet. Schol. B. *Ingrato,* aut ventis aut Paridi *Schol. Acr.* Prior ratio de ventis praeſtare videtur. Nam ſequitur *obrueret*, invitos coërceret & quieſcere prorſus iuberet. Z.

Obruit otio, h. e. poſuit in quiete: Metaphora a ſepultura vel ſomno.

4 *Fera,* funeſta, maxime horrenda. Z.

5 Aliud agebat Vet. Schol. vel eius exſcriptor cum *Proteum* poſuit, quid enim Proteo cum ventis? Horum enim imperium ad Nerea ſpectat, ut conſtat ex Onomacriti Hymnis, quae vulgo Orpheo tribuuntur.

Ὃς κλονέεις Δηοῦς ἱερὸν βάθρον, ἡνίκα πνοιὰς
Ἐν μυχίοις κευθμῶσιν ἐλαυνομένας ἀποκλείεις. B.

Nereus vates etiam non minus quam Proteus. Ἀψευδέα καὶ ἀληθέα

Coniurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adeſt viris
Sudor! quanta moves funera Dardanae
Genti! iam galeam Pallas & aegida
Curruſque & rabiem parat.

Necquicquam, Veneris praeſidio ferox,
Pectes caeſariem, grataque feminis
Imbelli cithara carmina divides:
Necquicquam thalamo graves

Haſtas, & calami ſpicula Gnoſſii
Vitabis, ſtrepitumque, & celerem ſequi
Aiacem: Tamen, heu! ſerus adulteros
Crines pulvere collines.

Non Laërtiaden, exitium tuae
Gentis, non Pylium Neſtora reſpicis?
Urguent impavidi te Salaminius
Teucer, te Sthenelus ſciens

 Pugnae,

7 Cnoſſii *ed. Lamb. & Bentl.* 21 excidium *codd. ap. Bentl.* 22 Genti *Cun. codd. quidam ap. Bentl.* 24 Teucerque & *Bentl. Cun. ed. Venet.*

vocat Heſiod. Theog. 233. G.
'a *avi*, malo augurio, cum mamalo. Z.
Inter coniurare & conſpirare *intereſt, quod conſpirare interbonorum eſt, coniurare malo-* . Vet. Schol. B. Ne fallat Grammaticus: *coniurare* etiam ›um eſt honeſtiſſimum. Vid. er A. P. 411. Coniuraverant :i Helenae, id eſt, principes ıes Graecae iuventutis, ſe deiuros quem Tyndarus elegiſſet generum, & propulſaturos ab niuriam. G. *Rumpere*, h. e. ſol- *nuptias*, & evertere *regnum*; igura Zeugma. Z.
Nereus tanquam Vates claram :t eorum quae praedicit viſio- : Atque haec cauſa ſuſpirii eſt.
› *Moves*; ſuſcitas.
: *Genti* pro domui.

Aegis pectoris eſt munimentum, habens in medio Gorgonis caput. Quod ſi in pectore numinis fuerit, aegis vocatur: ſi in hominis pectore, ut in antiquis Imperatorum ſtatuis videmus, lorica dicitur. Servius, adnotante Iacobo Cruquio. B.

12 Rabiem, iram ſaevam, furorem bellicum. Z.

15 *Carmina divides*, h. e. tactis hinc inde fidibus modulos leges. B. *Dividere* carmina potius eſt per vices & alternis canere, ut pulchre oſtendit Voſſ. ad Catull. p. 239. G. *Imbelli cith.* inepta ad canendas res bellicas, ſed apta tantum ad res amatorias. cf. interprr. ad Iliad. γ', 54. Z.

17 *De canna ſagittae fieri conſueverunt.* Vet. Schol. B.

19 *Aiacem*, ſc. Oilei, qui ob celeritatem laudatur Iliad. β', 527.

Serus,

Pugnae, ſive opus eſt imperitare equis,
Non auriga piger. Merionen quoque
Noſces. ecce, furit te reperire atrox
  Tydides, melior patre:
Quem tu, cervus uti vallis in altera
Viſum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu;
  Non hoc pollicitus tuae.
Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisque Phrygum claſſis Achillei:
Poſt certas hiemes uret Achaïcus
  Ignis Iliacas domos.

ODE

36 Pergameas *habent codd. Glar. & ediderunt Cun. Sanad. & Jani, quia vulgari lectione* Iliacas *verſus glyconicus violari videtur.* Z.

Serus, ſero, tandem, poſtquam te fortiores & meliores perierunt. Z.

20 *Pulvere collines* praeſertim ſanguine permixto, ne de re ſicca dicatur *collinere:* ut Hectori tribuit Virg. Aen. 2, 277 *Concretos ſanguine crines*. G.

24 *Teucer te*. Sic legimus cum Dionyſio Lambino & Jacobo Cruquio; alii *Teucerque &*. Bentleius mavult *Teucerque &*, quod minus videtur.

26 Erat Sthenelus Diomedis auriga & vir ſtrenuus.

27 *Et hoc etiam inertiae Paridis aſſignat, tantam eſſe moram, quanta eum faceret inveniri.* Vet. Sch. B. Hoc vult Scholiaſtes, victoriae ita certum Diomedem, ita ignavum Paridem, ut de eo tantum laboret ille, ut inveniat; hic, ut fugiat. Inveniſſe Paridem Diomedi eſt viciſſe. G.

28 Ἡμεῖς τοι πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθ' εἶναι. Inquit Sthenelus apud Homerum, citante Cruquio. B. Verſus eſt Iliad. Δ, 405 pronuntiante illum Sthenelo pro ſe & Diomede, ad refellendam reprehenſionem Agamemnonis. G.

31 Tanquam de cervo loquitur; altum fumante anhelitu; quod fit in ſumma laſſitudine. Hic locus ab omnibus fruſtra tentatus, quod ſatis mirari nequeo, cum ſit intellectu facillimus.

Mollis nunc pro *timidus* figurate.

32 *Quantum mutatus ab illo!* B. Obiicit glorias ſuas *Paridi* ſua Helena Iliad. Γ, 430. *Tuae* dixit ut mox Car. 1, 25, 7 *Me tuo* &c. G.

34 *Achillei & Ulyſſei vetere Declinatione*. Vet. Schol. B.

Haec eſt ira Achillis, quam canit Homeri Muſa: qui dum pugnare recuſat contra Troianos laeſus ab Agamemnone, hanc illi moram & veluti laxamentum habent excidii. G.

35 *Certas*, h. e. fato deſtinatas. Z.

ODE XVI.

PALINODIA AD TYNDARIDEM.

Satiſfacit Tyndaridi, h. e. Gratidiae UnguentariaeNeapolitanae, amicae ſuae, quam in Epodis ſub Canidiae nomine miſerrime laceraverat. (Canidiam vehementer laeſerat Poeta Sat. 1, 8 tum Epod. 5 & 7 quos libros ante hunc ſcriptos ponit Bentleii ratio. Haec ode palinodian continet vel verſam e Graeca Steſichori (vid. no. ult.) vel imitatione expreſſam, quod indicat nomen *Tyndaridis*, & primus verſus. Si omnino Canidiam ſ. Gratidiam reſpicit, de quo viderint, qui affirmant, haec Palinodia: ad filiam illius directa videtur. Nam Canidiam iam anum fecit in ſuperioribus. G.)

Metrum primis duobus verſibus Alcaicum, tertius verſus Dimeter Iambicus Hypercatalecticus, quartus Pindaricus Dactylicus.

O! Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminoſis cunque voles modum
Pones iambis; ſive flamma,
Sive mari libet Hadriano.
Non Dindymene, non adytis quatit
Mentem ſacerdotum incola Pythius,

1 O! admirantis. B. Quidni & invocantis? Magis huc refert obſervaſſe, Ledam (uxorem Tyndari, Helenae matrem) inter paucas pulchritudinis laude floruiſſe. V. G. Lucia. Dial. Mort. 18 Tyro, Helena, Leda &c. G.

2 Crimen, vox mediae ſignificationis, & verum, & falſum ſcilicet. B. *Criminoſis iamb.* quibus olim maledixi tibi ira commotus, quae ſolet mirum in modum perturbare animum hominis. Z.

Modum, finem.

3 *Solebant veteres quicquid deteſtabantur ut prodigia, vel in ignem, vel in aquam proiicere. Hinc Novius Marcellus, prodigium a porro adigere.* Torrent.

5 *Dindyma* Phrygiae mons, ubi mater Deûm furioſis cerimoniis colebatur: hinc ipſa *Dindymene*. G. *Adyta*, occulta & remota templi loca, quo adire praeter ſacerdotes non fas eſt. Z.

6 *Incola Pythius* a mente ſacerdotis quam incolit in dandis oraculis. Cruquius. *Eſt autem poſt confeſſionem adhibenda excuſatio.* Vet. Schol.

8 Pro *ſic geminant*, Bentleius edidit, *ſi geminant*; notiſſimum eſt pulſationem Cymbalorum ſemper fuiſſe geminatam. Quid igitur hic facit *ſi?* Sic geminant, ſic pulſando turbabant mentem. B. *Sic geminant* ſervandum puto, non modo quia eſt in omnibus libris, quod in Horatio magnam vim habet; ſed quod multo poëticoteron videtur illo *ſi*. Qui in comparationibus poetarum velit illam Grammaticam ἀκρίβειαν ſevere ſemper exigere, illum plane ad hoc iudicium poetae veri non admiſerint. Vid. v. g. Virg. Aen. 2, 496 it. 5, 144. Conf. Hor. Car. 3, 23, 18. Et quid abſurdi eſt, ſi dixit Flaccus, Non ſic quatiunt haſtas ſuas Corybantes, ut triſtes irae arma quatiunt, quae furor miniſtrat. Taceo quod poeta ſi voluiſſet illud dicere, quod placet Bentleio, poſiturus erat CUM *geminant*, non SI *geminant*. G.

Non Liber aeque, non acuta
Sic geminant Corybantes aera,
Triſtes ut irae: quas neque Noricus
Deterret enſis, nec mare naufragum,
Nec ſaevus ignis, nec tremendo
Iuppiter ipſe ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & inſani leonis
Vim ſtomacho appoſuiſſe noſtro.
Irae Thyeſten exitio gravi
Stravere, & altis urbibus ultimae
Stetere cauſae cur perirent
Funditus, imprimeretque muris
Hoſtile aratrum exercitus inſolens.
Compeſce mentem; me quoque pectoris
Tentavit in dulci iuventa
Fervor, & in celeres iambos

Miſit

9 *Triſtes* iam pro dirae & funeſtae, per Euphemiſmum. B. *Noricus enſis* non poteſt eſſe a Steſichoro, ſi ponamus etiam illius Palinodiam eſſe expreſſam. Ille potius Pontum & Chalybas nominavit, ſi tale quid ſcripſit. G.

10 *Mare naufr.* tempeſtas graviſſima, quae navibus naufragium infert. Z.

11 *Saevus ignis,* fulgur, ſ. fulmen, quod tantopere ſaevit & nocet. Z.

12 *Tumultu,* pro immani & confuſo ſono. B. Haud dubie intelligitur tonitru, editum una cum fulmine. Z.

13 Vox *Fertur* oſtendit hanc fabellam ab Horatio non fuiſſe confictam. B. Similem fabulam habet in Protagora Plato p. 198, quae huic poteſt occaſionem dediſſe. Conſumſerat Epimetheus omnia naturae munera robur, celeritatem, ciborum & tegumentorum genera, in animalibus: coactus eſt Prometheus Diis ſuffurari ignem & artes, quibus demum ornati homines durare poſſent. Horatius, Steſichorum forte ſecutus, convertit fabulam, & ab animalibus repetita quaedam fingit. G. *Principi,* primo, unde hominem finxerat. Z.

14 Quod in formandis brutorum membris artem ſuam omnem exhauſiſſet.

15 *Timorem a lepore poſuit, a vulpe aſtutiam, a lupo rapacitatem, ab equo velocitatem, a columba libidinem, & ex reliquis reliqua, ac per hoc intelligitur nihil gravius eſſe homine.* Vet. Schol.

17 Atrei ſcilicet irae. Falſus eſt Interpres Gallus cum credidit, Thyeſten poſitum eſſe pro Atreo. B.

18 *Altas urbes* dicit poëta ob adſpectum, quia eminent & procul fere conſpiciuntur. *Ultimae,* principes, quae ſolae effecerunt ut &c. *Steterunt,* gravius eſt quam *fuerunt.* Dicitur enim de cauſa, quae obtinet, ſuperatis impedimentis. Z.

20 *Condendis atque evertendis civitatibus haec conſuetudo fuit, ut aratro fieret.* Vet. Schol. B.

Miſit furentem: nunc ego mitibus
Mutare quaero triſtia; dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobriis, animumque reddas.

ODE XVII.

AD TYNDARIDEM.

Invitat Tyndaridem, ſive Gratidiam, iam ſibi reconciliatam, ad villam ſuam in Sabinis, elegantiſſime deſcripta loci amoenitate.

Metrum ut in Ode praecedente.

VELOX amoenum ſaepe Lucretilem
Mutat Lycaeo Faunus, & igneam
Defendit aeſtatem capellis
Usque meis pluviosque ventos.
Impune tutum per nemus arbutos
Quaerunt latentes & thyma deviae

Olen-

Totum *e codd. quibusdam Lamb. edidit Bentl. quia* impune tutum *pareret tautologiam.* Z.

1 *Inſolens,* victoria ferox & cla-
Z.

Mentem nunc figurate pro
poſuit. B. *Mentem* pla-
raeco more *θυμὸν* dicit, quo
ine & animum & iram ſignifi-
conſtat. Ad ſonum vocis pro-
accedit Gr. *μένος*. G.

Dulci dixit, quia in iuven-
nimis nobis placere ſolemus. B.
em iuventam potius interpreter
eam, quae effervescat faci-

Celeres per Dilogiam, quaſi
et & celeres & iracundos.

Dum pro *modo*.

*Recantantur opprobria cum
to carmine laudibus corriguntur.*
Schol.

Animumque ac ſi animo lin-
etur Poeta, vel examinaretur
dolore. In hac Od. *imitatus
eſichorum Poetam Siculum qui
crationem ſcribens Helenae ob-
tus eſt, & poſtea reſponſo Apol-
laudem eius ſcripſit, & oculo-
aſpectum recepit.* Vet. Schol.

Atque hinc eſt quod Gratidiam ſuam Tyndaridem vocat.

ODE XVII.

1 Hypallage Figura. Priſcianus & Vet. Schol. B. *Velox,* celeriter, brevi. Z.

3 *Defendit,* propulſat. Henr. Stephanus.

5 Miror Bentleium atque alios potuiſſe *totum* pro *tutum*, cum ſit Ἀιτιατικόν. Ideo enim *impune* quia *tutum*. cf. v. 24.

Arbutum quem vulgo appellant. Vet. Sch. The Strawberry-tree.

7 *Olentis,* vox mediae ſignificationis, & bene ſcilicet & male.

Uxores feſtive. Ἀκυρολογία. Vet. Schol. *Vir gregis ipſe caper.* Virgil.

8 Optimi Codd. cum Vet. Sch. *Colubras.*

9 *Lupi in tutela Martis.* Vet. Sch.

Mire ſe torquent Interpretes dum legunt alii *boeduliae,* alii *boedulei.* Ego cenſeo poſſe dici & *hoedilis* & *hoedīlis* media brevi, ut *humilis:* & proinde hoedilia eſſe Adjectivum, ſubintellecto Septa. *Hoedilia*; *ſepta hoedo-*

Olentis uxores mariti;
Nec virides metuunt colubras,
Nec martiales haeduleae lupos;
Utcunque dulci, Tyndari, fiſtula
Valles, & Uſticae cubantis
Levia perſonuere ſaxa.
Dî me tuentur; Dîs pietas mea
Et muſa cordi eſt. hic tibi copia
Manabit ad plenum benigno
Ruris honorum opulenta cornu.
Hic in reducta valle caniculae
Vitabis aeſtus, & fide Teïa
Dices laborantes in uno
Penelopen vitreamque Circen.
Hic innocentis pocula Lesbii
Duces ſub umbra; nec Semeleïus
Cum Marte confundet Thyoneus
Proelia; nec metues protervum

Suſpe-

8 colubras *etiam Br.* G. *Ed. Venet. & alii libri nonnulli exhibent* colubros. Z. 9 *Sic ex MSS. Bentl. Cun.* haedilia *al.* G. 14 Hinc *eſt in edd. vett. Ven. Glar. Lamb. &c.* Z. 18 ictus *pro* aeſtus *coni.* Cun. G. 19 Diſces *codd. quidam ap. Bentl. perperam.*

boedorum. Vet. Schol. Ἐριφοτάσια. Ultima producitur ob ſequentem liquidam, ut docte obſervavit Aldus Manutius. B. Cum *baeduleae* ſit in bonis libris; *baedilia* autem (quod nec ipſum aliunde videtur probari poſſe) duplici excuſatione opus habeat; illud praetuli. G.

10 *Utcunque, quotiescunque.* Vet. Schol.

11 *Uſticae, Nomen Montis & Vallis; ſic in Epiſtolis; Continui montes niſi diſſocientur opaca Valle. Cubantis ſuaviter pro depreſſae.* Vet. Sch. B. *Cubantis i.* ſupinae. Abſurde hic, ut fere ſemper, Harduinus auctorem accuſat, a metro coactum abſurda epitheta poſuiſſe: *Supinae* hic prius in mentem venit unicuique, quam *cubantis*, quod eſt abſtruſius. G.

12 *Levia,* ſcil. aquarum decurrentium lapſu attrita. Z.

13 *Carmine dii ſuperi placantur, carmine manes.*

14 Sive *bic* legas ſive *binc* tantundem fuerit. Bentleio placuit bis poni *bic*. *Hinc* quidem mihi videtur commodius, & verbo *manabit* convenientius. B. *Hic* id eſt in praedio meo ad montem Lucretilem. Sic edidit & interpretatus eſt Landinus Flor. 1482. Quod Bentleius laudat Locheri editionem, voluit ille *binc* ſcribi, ut ex interpretatione apparet, *ex iſto agro.* G.

Metaphora, a Cornu Fortunae, quo dicitur divitias conſueſſe largiri. Vet. Schol.

15 *Ad plenum,* elegans dictio. B. ut Virg. Ge. 2, 244. G.

16 *Honores,* munera dicuntur. *Aut aris imponat bonorem.* Virg.

17 *Reducta,* Metaphora ab arcus nervo iam adducto. B. Non capio

Suſpecta Cyrum, ne male diſpari
Incontinentes iniiciat manus,
Et ſcindat haerentem coronam
Crinibus, immeritamque veſtem.

ODE XVIII.

AD VARUM.

Laus & vituperium vini.

Metrum Pentametrum Choriambicum, ex Spondeo, tribus Choriambis & Iambo.

NULLAM, Vare, ſacra vite prius ſeveris arborem
Circa mite ſolum Tiburis, & moenia Catili.
Siccis omnia nam dura Deus propoſuit; neque
Mordaces aliter diffugiunt ſolicitudines.
Quis poſt vina gravem militiam aut pauperiem crepat?
Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens Venus?
At

1 Nul. vere novo *Acron Fabricianus, ut Virg. Ge.* 2, 319. 5 increpat *Brod. etiam & Coll. Sax.* G. increpet *ed. Glarean.*

pio hanc metaphoram: ſimpliciter intelligo flexuoſam, ſinuoſam. G.

18 Tei naſcebatur Anacreon.

19 Prae amore aegrotantes. B. Uno, unius Ulyſſis amore. *Dices,* tu canes lyra aeque molliter & venuſte atque Anacreon. Z.

20 *Vitream, Mari vicinam.* Vet. Schol. Sic etiam alibi *vitreo daturus Nomina ponto*; pro caeruleo; is enim veteris vitri color. Perpetuum Epitheton.

22 *Duces* nunc pro hauries. B. *Ducere pocula* puto eſſe otioſe & ſenſim bibere, ut diutius immoretur linguae & palato ſaliva vini, & pleniorem iucunditatem adferat. G.

23 *Thyoneus a Thyone quae & Semele dicta eſt, matre Liberi patris.* Vet. Schol.

Protervi dicuntur intemperantes & ignavi. Cicero, notante doctiſſimo Mancinello. B. Pulchre iungit Plautus Bacch. 4, 3, 1 *Petulanti, protervo, iracundo animo, indomito, incogitato.* G.

25 Non cenſeo cum Iacobo Cruquio, Cyrum iſtum ſignificare Tyndaridis viſum zelo incitatum; verum turpem illum & publicum adulterum quem nominat Od. 33.

Male pro inhumane & ſaeve. *Diſpari,* utpote feminae viro impari. Commode *incontinentes*, quia protervum dixerat.

27 Pendentem & inter rixandum laceratam. B. *Haerentem coronam* hic (ut Ser. 1, 10, 49) puto referri ad firmitatem, quae ſcindatur potius, quam integra poſſit auferri. Indicatur ergo vis & iniuria detrahentis. G.

ODE XVIII.

1 Ex Alcaeo, cuius hic verſus citari ſolet a doctis viris: Μηδὲν ἄλλο φυτεύσῃς πρότερον δένδρεον ἀμπέλω. Credibile eſt hunc fuiſſe Q. Varum Imperatorem, non Poetam Cremonenſem, quod tamen in medio relinquimus. B. L. Varum, Epicureum, Caeſaris amicum, intelligit Maſſonus, de quo Quinctil. 6, 3, 78. G.

2 Virgilio Catillus dicitur frater Tiburni primi Tiburis conditoris. Epexegeſis Figura.

3 *Siccis pro ſobriis.* Vet. Schol.

At ne quis modici tranſiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa ſuper mero
Debellata: monet Sithoniis non levis Evius;
Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum
Diſcernunt avidi. Non ego te, candide Baſſare
Invitum quatiam; nec variis obſita frondibus
Sub divum rapiam: ſaeva tene cum Berecyntio
Cornu tympana, quae ſubſequitur caecus Amor ſ
Et tollens vacuum plus nimio Gloria verticem,
Arcanique Fides prodiga, perlucidior vitro.

7 Ac *Bentl. e codd.* 13 dium *ed. Glar.* 14 & 15 ſui, & A *Cuning. it. ed. Glar.* Extollens *coll. Sax.*

Metaphora a conviviis. B. Senſus eſt: res humanas Deus ita inſtituit, ut, qui vinum non bibant, hi vitae incommoda ſentiant. Z.

4 Ὅταν Βάκχος ἐσέλθῃ Εὕδουσιν αἱ μέριμναι. Anacreon.

5 *Crepare, aſſidue de re aliqua loqui.* Lambin. Ante Lambinum legebatur *increpat*.

6 *Decens* modo de forma dicitur; alias de moribus. *Sit formoſa, decens.* Iuvenal.

7 Bentleius de ingenio ſuo repoſuit *Ac*. Sed exceptivum *At* magis placiturum eſt.

Magis temerarium *tranſiliat* quam tranſeat.

8 *Rixa Iuriſconſultis eſt pugna a verbis orta.* Torrent. B.

Ad Pirithoi nuptias invitati Centauri vino & amore ſaucii turbarunt omnia. Deſcribit more ſuo illam cum Lapithis (Theſſalica gente) pugnam Ovid. Met. 12, 210. G.

9 Λιτότης eſt, *cum minus dicitur, plus intelligitur*. Vet. Schol. Sithonia ab Aemo ad Iſtrum. Torrent.

10 *Exiguo fine*, i. e. *Nulla differentia.* Vet. Schol. Non fine libidinum, ſed avidi libidinum. B. *Avidi libidinum* quarumcunque cum ſunt ebrii, nullo *fine*, certe *exiguo*, *fas atque nefas diſcernunt*, ſed ruunt, quo fert impetus. Itaque non

probo conieсturam erudi
mei, pro *avidi* legentis *ma*

11 Bacchum candidum vo
in vino veritas: Candidi ſ
& ſimplices, nihil habentes

Βασσαρεὺς quaſi Βατλαρ
gua titubans vel blaeſus, ut
a Βρόμος & βρέμειν. De
ſeu talari veſte Baſſarae Lydi
do confecta nihil conſtat.

Baſſareus Harduino obſc
ex בצר (voluit בשר) ut a
Ezech. 23, 20. Huc etia
verbum *quatiam* caſtus ſe
totum hunc locum vult i
rum omitti, & reliqua id ge

12 Quatiam *pro* movea
in ſacrorum renovatione c
bantur ſimulachra. Vet. Sch
& in Pompa circumferebant
Ciſtae ſive Arcae Bacchi p
& hederae foliis opertae, q
fas movere. Torrent. *Non*
naturae proferam: vult per
riam intelligi ſe per vinum
non prodere. Vet. Sch. Ine
Dilogia.

13 Mixta ſunt ſacra Bacc
ſacris Matris Deûm. B. *Sa*
&c. h. e. compeſce tympana
nua tua, quae immodice ſu
no homines adigunt ad in
ſeu, fac ne ebrius fiam. Z.

ODE XIX.

AD GLYCERAM.

Horatius ob intermiſſum aliquamdiu amorem vehementius amat. Conf. argumentum 1, 6.

Metrum primo verſu Glyconicum, altero Choriambicum Aſclepiadeum.

MATER ſaeva Cupidinum,
Thebanaeque iubet me Semeles puer,
Et laſciva licentia
Finitis animum reddere amoribus.
Urit me Glycerae nitor
Splendentis Pario marmore purius:
Urit grata protervitas,
Et vultus nimium lubricus aſpici.
In me tota ruens Venus
Cyprum deſeruit; nec patitur Scythas,
Et verſis animoſum equis
Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
Hic vivum mihi ceſpitem, hic
Verbenas, pueri, ponite, turaque
Bimi cum patera meri:
Mactata veniet lenior hoſtia.

ODE

2 Iubent *codd. quidam ap. Bentl. Pro* Semelae *vulg. quod primus recepit Lambinus, graecam formam Horatio uſitatam ex edd. vett. cum Bentl. revocavi.* Z. 3 Libentia *coni. Bentl.* 12 attinet *Brod. imperſon.* G. 14 thura *edd. vett.*

1 *Saeva,* Venus quae miſerum in modum ſolet vexare amantes. cf. infra IV, 1, 5. Z.

3 *Licentia, Otium.* Vet. Schol. ortaſſe tempus erat feſtum. B. *aſciva,* ad amorem impellens. Z.

5 Urit, macerat, occidit.

7 *Protervitas; ſuperbia, faſtidium.* et. Schol. a pro & torvus.

8 *Nimium,* miſerabiliter profeendum.

Lubricus aſpectu mire dictum: vultus enim cum aſpicitur in libidinem proclives facit viros. Vet. Schol. Cruq. B. *Lubrica via,* in qua facile eſt labi. G.

10 Κύπρον ἱμερτὰν λιποῖσα καὶ Πάφον περιῤῥύταν. Alcman adnotante Cruq.

11 *Verſis. Et miſſam Parthi poſcunt in terga ſagittam.* Vet. Schol. B. V. Car. 2, 13, 17.

12 Τί δέ μοι λόγων τοσούτων, τῶν μηδὲν ὠφελούντων; Anacreon, quem hoc loco imitatus eſt. *Iucunde nihil ad ſe pertinere ait alia.* Vet. Schol.

13 Mos erat aras, praeſertim privatas, ex viridibus ceſpitibus erigere.

14 *Verbenae,* omnes herbae vel frondes e ſacris locis petitae, quae conſecrandis altaribus utiles habebantur.

16 Aliquando etiam Venus colebatur ſanguine, ut oſtendit Cruquius contra Servium.

ODE XX.

AD MAECENATEM.

Probabile eſt Maecenatem per literas imitaſſe ſe ad Horatium, atque eum per ludum & iocum tali modo reſpondiſſe.

Metrum Sapphicum.

VILE potabis modicis Sabinum
Cantharis, Graeca quod ego ipſe teſta
Conditum levi, datus in theatro
Cum tibi plauſus,

Care Maecenas eques; ut paterni
Fluminis ripae, ſimul & iocoſa
Redderet laudes tibi Vaticani
Montis imago.

Caecubum, & praelo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falernae
Temperant vites, neque Formiani
Pocula colles.

ODE

5 Clare *coni. Bentl.* 9 Caecubam *codd. Lambini quidam, edd. Senad. & Iani, non male, adeo ut referatur ad ſeq. uvam.* Z.

Veneri ſcilicet mactata hoſtia Glycera lenior veniet. Vet. Schol. Iucunde etiam *veniet* pro fiet.

ODE XX.

1 *Vile pro non vetuſto videtur dixiſſe: alioquin Sabinum vinum ſi vetuſtum ſit, non eſt vile.* Vet. Schol. Tradit Athenaeus Sabinum vinum eſſe omnium leviſſimum, ut notavit Cruquius.

Hinc patet omnes Cantharos non fuiſſe eiusdem magnitudinis. Cantharus anſatus erat, ut vel ex Virgilio patet; *attrita pendebat Cantharus anſa.* A Jugg.

2 *Ut inde traheret aliquid ſuavitatis.* Vet. Schol.

3 Linebant ora cadorum pice, reſina, gypſo admixtis corticibus. *Diximus & ſupra claros & bonae exiſtimationis viros plauſu populi ſolitos fuiſſe excipi, malos autem exſibilari.* Vet. Schol. B. *Cum tibi plauſus,* haud dubie propter ſanitatem recuperatam. cf. infra II, 17, 26. Z.

5 *Carum* Maecenatem non ſibi tantum, ſed populo Rom. dicere voluiſſe poetam, pulchre obſervatum Chriſtio. G.

Conſtat Maecenatem in equeſtri dignitate ſua voluntate permanſiſſe, cum utique facultas lati clavi pateret. Vet. Schol. B. *Paterni fluminis,* Tiberis ex Etruria venientis, unde quoque Maecenas originem duxerat. Ad huius ripam ſitum erat theatrum Pompeianum, unde hic plauſus datus eſt. Z.

8 Sic echo vel vocem repercuſſam etiam deſcribit ſupra 12, 4. G.

11 *Temperant* poſuit ob mixturam aquae calidae, vel frigidae; vel etiam nivis.

ODE XXI.

Iubet ter novem nobiles pueros atque puellas Apollini & Dianae, in quorum Tutela Imperium P. R. erat, Hymnum pro incolumitate huius Imperii atque Auguſti cantare, Ludis Saecularibus, ut Vet. Scholiaſtae videtur; fortaſſe horum Natali die. (Nihil hic eſt, quod ad ludos ſaeculares conveniat, quin aeque commode ad quodcunque ſacrum Apollinis ac Dianae queat referri. Choros puerorum & puellarum in aliis quoque ſacris eſſe, docet v. g. Car. 4, 1, 25. G.)

Metrum duobus primis verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, tertio Pherecratium, quartoque Glyconicum.

DIANAM tenerae dicite virgines,
Intonſum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque ſupremo
Dilectam penitus Iovi.
Vos laetam fluviis & nemorum coma,
Quaecunque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi
Silvis, aut viridis Cragi:
Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,

In-

5 comam *etiam Schol. Gott. & Flor.* 1482. 8 Cragi *poſt al. Bentl. Cun.* Gragi *MSS. & primae editt.*

1 Cantando dicite. B. Alternis canere jubet mares & feminas ſui ... Diis, vid. etiam Car. 3, 28, 9.

2 *Intonſum*, h. e. perpetuo iuvenem. Iuvenes enim non tondebantur niſi ſumta toga virili, h. e. in... anno aetatis ſuae decimo ſeptimo, vel etiam decimo quarto in ... praematura pubertate.

4 *Penitus*, *funditus*; Vet. Schol. ... tam pulchros liberos ſcilicet.

5 Equidem cernere non poſſum ... Bentleio placuerat *nemorum comam* pro *coma*, neque vidit Poëtam ... diſſe ad *Dianam*, quam primum ... nominaverat. B. *Nemorum coma*, nemoribus, quae arboribus ſunt ... denſa, quae quidem loca amoena, Dianae inprimis grata, ſunt in Algido ob umbram frigido, in opacis ſilvis Erym. & Cragi viridis. Igitur cum nemora ſint partes ſilvarum in illis montibus, non opus eſſe videtur, ut pro *ſilvis* coni. *arvis* cum Sanad. aut *clivis* cum Ian. Z.

6 In montibus, Algido, Erymantho & Crago, maxime colebatur Diana.

8 Omnes MSS. habebant *Gragi* pro *Cragi*. Torrent. Sic & Vet. Schol. B. Edidi *Cragi* cum edd. Venet. Lamb. Bentl. & aliis, quia graece per K ſcribitur. Z.

9 *Tempe in honorem Apollinis merito laudantur, quod ibi laurus plurima ſit.* Vet. Schol. B.

11 *Inſignem*, ornatum, conſpicuum. *Fraterna lyra*, qua donatus Apollo erat a Mercurio fratre, qui invenerat. Z.

13 Apollo & Diana, Ἀλεξίκακοι, ſive

Inſignemque pharetra
Fraternaque humerum lyra.
Hic bellum lacrimoſum, hic miſeram famem
Poſtemque, a populo & principe Caeſare, in
Perſas atque Britannos,
Veſtra motus aget prece.

14 a populo, principe Caeſare, *omiſſo &, edidit Ian. ex coni. Scaliger*[illegible]
16 mitis *coni. Ian.*

ODE XXII.

AD ARISTIUM FUSCUM.

Poeta ſe Stoicum profitetur, dum numinum Providentiae tri[illegible] *buit, quod immanis lupus in Sabinis ſe inermem fugeri*[illegible]. (Homo innocens tutus eſt in ſummis periculis. Nam dum ego Lalagen meam cano aliquando; lupus immanis me fugit inermem. Quare eam amabo ubique terrarum. Z.)

Metrum Sapphicum.

INTEGER vitae ſcelerisque purus
Non eget Mauris iaculis neque arcu
Nec venenatis gravida ſagittis,
Fuſce, pharetra:
Sive per Syrtes iter aeſtuoſas,
Sive facturus per inhoſpitalem
Caucaſum, vel quae loca fabuloſus
Lambit Hydaſpes.

Nam

2 Mauris *Gott. Zar. Bentl. Cun.* Mauri *etiam Brod.*

ſive Averrunci ſunt. Deos nunquam irae ſuae poenitet, neque poenas condonant: nonnunquam in pecudum, vel etiam hominum capita, intercesſione *Averruncorum potiſſimum, ſupplicia devolvunt.* B. Ingenioſe Bentleius, *Haec bellum*; ut referatur ad Dianam, quemadmodum illud de fame & peſti ad Apollinem. Vellem oſtendiſſent viri docti, a quoquam veterum ſic diſtributas eſſe provincias. Quod enim laudat Bentleius Callim. H. in Dia. v. 133 illud oppido infirmum eſſe inſpicienti locum apparet. Felicitatem temporum a Dis praeſidibus temporum, a Sole & Luna, generatim petunt: in primis a Sole, duce anni & ſiderum. G.

15 Notandum hic Britannos noſtros aequari Parthis, quos iam per Synecdochen Perſas appellat. B. Breviter, *Perſae* proprie dicti ante victoriam Alexandri & poſt inſtauratum ab Artaxerxe A. C. 230 imperium; medio tempore *Parthi &c.* G.

ODE XXII.

1 *Integer*, intactus, ab antiquo Verbo *Tago*, quod pro tango.

Gentiles ſe innocentes & diis charos credebant, ſi a periuriis, caedibus

Namque me ſilva lupus in Sabina,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditis,
Fugit inermem.
Quale portentum neque militaris
Daunias latis alit aeſculetis,
Nec Iubae tellus generat, leonum
Arida nutrix.
Pone me pigris ubi nulla campis
Arbor aeſtiva recreatur aura,
Quod latus mundi nebulae malusque
Iuppiter urguet;
Pone ſub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negata;
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

 ODE

11 expeditus *etiam Flor.* 14 Daunias *MSS. ap. Bentl. it. Coll. Sax. MS. Gott. tum edd. Flor. Locher. Fabric. Cun.* Daunia in *Ro. Steph. Henr. Steph. Lambi. Bentl. Talb.* G. *it. Venet. sed Baxter. c. codd. quibusdam legit* Daunia latis, *male.* Z.

libus & rapinis immunes eſſent; reliqua vitia cum diis ipſis habeant communia.

2 Inuſitatior lectio maxime placet Bentleio, ideoque repoſuit *Mauris iaculis* pro *Mauri iaculis*, invecte. B. Imo *Mauris* eſt in codd. primis & edd. vett. Venet. Lamb. aliisque. Eſt quoque ſono gratior lectio & exquiſitior ſenſu, quam vulg. *Mauri.* Z.

5 *Syrtes* & terra & mari mobiles ut arenae, a Σύρειν, quod *Verrere eſt. Syrtes Africae loca ſunt arenoſa.* Vet. Schol. Cruq. *Nec responſa dabat Libycis in Syrtibus Ammon.* Prudentius, notante Torrentio. *Aeſtuoſas, nimio ſole ferventes.* Vet. Schol. B.

6 *Inhoſpitalem*, ἄξενον, qui ſine periculo adiri nequit. L.

7 *Fabuloſus, de quo multa finguntur miranda per fabulas.* Vet. Schol.

10 *Meam Lalagen* cum dicit poeta, refellere mihi videtur Sanadonum, qui exiſtimare potuit, laudari a Poeta Speratam Ariſtii, ad quem ſcribit. Nec auſim dicere, eandem eſſe hanc Lalagen, & eam de qua Car. 2, 5. Pulchre Harduinus, credo, ut expiet Baſſarea illum ſuum 18, 11, hic ait Lalagen eſſe pietatem Chriſtianam: cur? quia alteri rei vel perſonae non conveniunt, quae hic praedicantur. Aliquando ergo tamen pia eſt illa cohors nebulonum, tot fraudum rea, quae nobis confinxit Horatii Odas & Aeneida, & reliqua, quae pro antiquis hodie habemus bardi homines. G.

11 Muretus, Lambinus, Torrentius cum Vet. Schol. legunt *expeditis*, non *expeditus*. Bentleius vult retineri *expeditus*: raro ille agnoſcit Horatianam Hypallagen.

14 Appuli Graecis Dauni, auctore Strabone, ut puto, corrupte pro Danai. Advertendum etiam *a* in Daunia produci ſequente liquida *l*, ut ſupra in *Hoedilia*. Fruſtra ſunt

qui

ODE XXIII.

AD CHLOEN.

Puellam quondam imperitam & ſubruſticam ſub Chloës non deridet. (Puellam iam viro maturam pellicit ad amor[e] eamque comparat cum timido hinnuleo. Z.)

Metrum duobus primis verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, tertio [P]*recratium, quartoque Glyconicum.*

VITAS hinnuleo me ſimilis, Chloë,
Quaerenti pavidam montibus aviis
Matrem, non ſine vano
Aurarum & ſilüae metu.

Nam ſeu mobilibus veris inhorruit
Adventus foliis, ſeu virides rubum
Dimovere lacertae,
Et corde & genibus tremit.

At[…]

5 vitis inhorruit ad ventum *Muretus e codd. ſed Bentl. coni.* vepris horruit &c.

qui legunt *Daunias* & *Daunia in*, contra fidem optimorum Codd. atque in his eſt Bentleius. B.

Illud de producenda brevi vocali ante liquidam Homericum eſt, non, puto, Horatianum. *Daunias* videbatur mihi eruditius, quam ut librariis deberetur. Graeca amat Horatius: & ſi *Appias* non diſplicuit Romanis auribus de perſonis uſurpatum; nec *Daunias*, credo, illas de regione dictum offendit, cum *Troada* & *Hellada* & *Cycladas Sporadasque* audire aſſuetae eſſent. G.

Eſculus eſt Graecorum φηγὸς, ſive quercus, cuius glandibus antiqui mortales veſcebantur.

16 Feſtive poſuit *Arida nutrix*; quaedam enim ſunt aridae nutrices. B. *Arida* eſt ſicca ob aquae penuriam. Z.

17 *Pigris*, incultis & ſterilibus ob frigus. Z.

18 *Recreatur, perflatur*. Vet. Sch. Cruq.

20 Maior Iupiter Coelum eſt, minor autem Sol. B. *Malus Iupiter* de coelo ſive aëre, ut *hibernus*, *humidus*, *pluvius* apud bonos poetas. G.

22 Ex veterum opinione. B.

Zonam torridam nempe habi[…] negabant propter intolerabiles [ae]ſtus, quod ſatis refellunt exp[eri]menta poſteriorum, & ipſa ratio [p]erpetui aequinoctii. G.

23 Expers ſcilicet omni me[…] Figura Παρὰ πϱοσδοκίαν: materi[am] gravem ſemiepicureus riſu clau[dit]. Et imitatur Poetriam Sappho,

Καὶ πλασίον ἀδὺ φωνὸ —
σας ὑπακ[…]
Καὶ γελώσας ἱμεϱόεν —

ODE XXIII.

1 Longe elegantius *Vitas*, qu[…] *Vitat*; atque ita legitur in V[…] Schol. Cruquii; Eſtque imita[…] quaedam Anacreontis,

Πῶλε Θϱηϊκίη τί δή με
Λοξὸν ὄμμασι βλέπυσα, &c.

Laudant alii rectius illud Anac[re]ontis: Ἅτε νεβϱὸν νεοθηλέα γ[α]λαθηνὸν, ὅς ἐν ὕλῃ κεϱοέσσης ἀπ[ο]λειφθεὶς ὑπὸ μητϱὸς ἐπτοήθη.

6 *Hypallage*, pro *veris adven[tu] folia mota inhorruerunt*. Vet. Sch[ol.] *Inhorruerunt, commota ſunt & tr[e]muerunt*. Vet. Schol. Plus nim[…] in hoc loco ſe torſerunt Interpr[…]

te[…]

Atqui non ego te, tigris ut aſpera
Gaetulusve leo, frangere perſequor:
Tandem deſine matrem
Tempeſtiva ſequi viro.

ODE XXIV.

AD VIRGILIUM.

rant Horatio & Virgilio duo corpora, una anima, unus idemque dolor; ut vel ex hac aurea Threnodia, qua Quinctilii Vari Cremonenſis, Virgilii cognati atque ſodalis, obitum miſerabiliter deflet, manifeſtiſſime patet. Conſolatio eſt ad Virgilium ſcripta.

trum tribus verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, quartoque Glyconicum.

QUIS deſiderio ſit pudor aut modus
Tam cari capitis? Praecipe lugubres
Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.

 Ergo

dum nodum in ſcirpo quaerunt. ia autem modo dicit anni ſuperis folia, iam vento arida facta. ditiſſimus Bentleius de ſuo inio miram cudit Lectionem, nulſuffragantibus Membranis. Sic m ſe habet; — *ſeu mobilibus veimborruit ad ventum foliis*; m quidem Lectionem neceſſe eſt ctam eſſe & nauci. B.

entleio tanto minus auſcultan putabam, quod *veris* tempus hre convenit paruis hinnuleis. m Zephyri, qui vernam temem faciunt, etiam folia ſiccant o ab hiberno madore, deinde unt et ſibi habent ludibria. *entus veris* poteſt totum ver plecti, quod bene monet Chri- . G.

Inſurgit iam.

ſpera proprie de dentibus; Meorice etiam mores aſperi di- ur.

) *Frangere* iam pro diſcerpere. *gunt tauros*, inquit Solinus de ibus, citante Torrentio. B. ld. Heinſ. ad Claudian. Stil. I. G.

Sequi frequentiſſime uſurpatur quaerere; unde noſtratibus, tet.

ODE XXIV.

1 Statim ab initio vel ipſis Philoſophis indignatur ob ſolam conſolandi voluntatem.

Eſt aliquis & dolendi decor: hic Sapienti ſervandus eſt, & quemadmodum in ceteris rebus, ita & in lacrimis aliquid ſat eſt. Seneca, ut docte admonuit Mancinellus. B. Senſus eſt: Quomodo luctum ob tam carum hominem nobis turpitudini ducere poſſumus aut modum in eo ſervare? Z.

2 Immittit iam dolori ſuo totas habenas. B. *Praecipere* eſt capere aliquid praeſente alio, & ſic illum docere, quomodo tractandum illud ſit, ut *praeire*. G. Implorat Muſam ob rei magnitudinem. Z.

3 *Liquidam, puram, dulcem ſive canoram.* Schol. Z.

4 Cithara triangularis lyra Decachorda, quale Δ: haud abſimilis erat *Harpae* noſtrae, & Syrorum *Sambucae*. B. Vellem haec auctoritate confirmaſſet vir doctus. G.

5 Aegre patitur ſe adduci ad credendum. B. Vid. Sat. 2, 5, 101. G. Hinc incipit Muſae cantus lugubris. Z.

Elegans & miſerabilis ſomni Periphra-

Ergo Quinctilium perpetuus ſopor
Urguet! cui Pudor, & Iuſtitiae ſoror
Incorrupta Fides, nudaque Veritas
Quando ullum inveniet parem?
Multis ille bonis flebilis occidit;
Nulli flebilior quam tibi, Virgili.
Tu fruſtra pius, heu! non ita creditum
Poſcis Quinctilium deos.
Quod ſi Threïcio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem;
Non vanae redeat ſanguis imagini,
Quam virga ſemel horrida,
Non lenis precibus fata recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Durum! SED levius fit patientia,
Quicquid corrigere eſt nefas.

8 inveniet *etiam Br.* 9 Ille quidem *edd. Venet. & Glar.* 13 ſi -- num vanae *etiam MS. Gott. Br. Lambi. &c. Al.* Quo non vanae. Num *etiam Talb.* G. *Cum Bentl. & aliis e co vett. edd. recepi* Quod ſi -- non vanae, *quia interrogatio inten obtundere videtur lugentem Virgilium.* Z.

riphraſis; Eſtque Figura Euphemiſmus in voce *ſopor*, quia odio erat nomen mortis.

6 Ut non amplius palpebras aperiat. B. *Urget*, conſtrictum retinet. Z.

7 *Nuda, quae nil occulti habet, ut egeat tegumento.* Vet. Schol. Cruq.

8 *Quando acuta prima ſyllaba vim interrogativam habet.* Vet. Sch. Hinc diſcimus dici & *quándo* & *quandó*.

Bentleius autor eſt ſe in plus decem Codicibus reperiſſe *inveniet*, pro *invenient*: quae Lectio tamen nobis minus probabilis videtur, cum *Pudor*, *Fides*, & *Veritas* pro trium Numinum veniant Perſonis, quibus ob eam rem convenientius erit Plurale Verbum. B. *Inveniet* convenit conſtanti Horatii conſuetudini, velut Carm. I, 2, 38: I, 3, 3: I, 6, 10 &c. Ergo recepi. Z

9 *Occidiſſe magnos & probatos viros dicebant.* Vet. Schol. B. Nimirum ut ſolem, ut ſidera. G.

10 Nigidius (ut refert Gellius 13, 25) in *Valeri* in Caſu V ſcripſit, ſummo, i. e. acuto to primam, deinde gradatim dere: ſed ſiquis nunc (inqu lius) Valerium appellans i Vocandi ſecundum id prae Nigidii acuerit primam, non quin rideatur. Notavit doct vir Ant. Mancinellus.

11 Quod ſuum eſt Dii repoſ Quoscunque vidi interprete hic ſibi deprehendere viden cum communem Lucretii, *mancipio nulli data omnibu* quod mihi videtur contrariu ſui poetae, qui *fruſtra piu* ait Virgilium in *credendo* h. e mendando Dis Varo ſuo. *creditum* ſumit ut ſupra 3, 5 *quae tibi creditum debes Vir* Ita Dî Virgilio debebant cr ſibi & commendatum piis precibus Quintilium: que functum ab illis poſcit cum ſtulatione quadam. Quo

ODE XXV.

AD LYDIAM.

Sub Lydiae nomine amicae cuidam ſuae iam vetulae, olim autem nimis arroganti, furioſe inſultat.

Metrum Sapphicum.

PARCIUS iunctas quatiunt feneſtras
Ictibus crebris iuvenes protervi,
Nec tibi ſomnos adimunt; amatque
Ianua limen,
Quae prius multum facilis movebat
Cardines: audis minus & minus iam,
*Me tuo longas pereunte noctes,
Lydia, dormis?*

D 4 In-

laƈtibus *colls Sax.* 7 longam- noctem *conj. Bentl.* longa nocte *coll. Sax.* 11 Threcio *Gott. Flor.* Thracio *al.*

greſſae ſint irae hominum ita de- ſibi homines repoſcentium, Sueto. in Calig. c. 5 de Ger- ico, *quo defunctus eſt die, lapi- ſunt templa, ſubverſae deûm Lares a quibusdam familiares blicum eiecti.* Hoc eſt *inten- Dis manus* Senecae de clem 1,25.

Ut Auguſtus inclamabat al- Varum, *Vare redde legiones!* c. 23: ita clamabat Virgilius, *ddite mihi Varum.* Nimis na- eſt ſtultitiae humanae accuſa- um. G.

Haec ad Eurydicen referuntur; a elegantiſſimum Epiſodion, Maronem Georgicorum fine, ſtatim adi.

rrida, ab effectu, Metonymice. nciptoſis Dativi pro Accuſa-

Durum! luctuoſa confeſſio &

n eſt pati quod dii voluerint. itis etiam quod corrigi non : Eſto ſane; veri tamen dolo- ilei ſolo tempore hebetantur. *Nefas* iam pro impoſſibile eſt.

ODE XXV.

nctas feneſtras intelligo val- nſas, ut *iungi ponte* dicun- mina. Feneſtra proprie fo- eſt. G.

iunt iam pro feriunt; ut ali- bi, *Alterno terram quatiunt pede.* B.

2 *Protervi, inſolentes, ſuperbi.* Vet. Schol. B. Malim cupidos intel- ligere, procaces, intromitti peten- tes, indignantes ſe excludi. G.

3 *Amatque Ianua limen;* Feſtiva Emphaſis, quaſi diceret, facit hoc ianua limini, quod tibi olim ama- tores tui. *Non recedit a limine.* Vet. Schol.

5 Vet. Schol. optimique Codd. legunt *facilis* non *faciles.* *Facilis uncta ne reſonaret.* Vet. Schol.

6 Amara vox *iam.*

7 Particula aliqua amatoriae can- tilenae, quam (ut notavit Torren- tius) Παρακλαυσίθυρον Graeci voca- bant; noſtri homines, **Ein Serenade.** Mirum eſt magnum Bentleium de *Me tuo longas pereunte noctes* feciſſe *Me tuo longam pereunte noctem.* „Satis erat (inquit ille) de una illa nocte queri.“ Unde novit vir do- ctus Παρακλαυσίθυρον iſtam cantile- nam fuiſſe a cantante ipſo confe- ctam, neque alius cuiusdam viri vel veterem?

Dilogia eſt in voce *pereunte,* prae amore ſcilicet & frigore.

9 *Invicem* iungendum cum *arro- gantes.* Arrogans eſt qui nimium ſibi placet, aliosque vilipendit.

Amatores iam *moechos* vili nomi- ne appellat, per Catachreſin.

Invicem moechos anus arrogantes
Flebis in ſolo levis angiportu,
Threcio bacchante magis ſub inter-
lunia vento

Cum tibi flagrans amor, & libido
Quae ſolet matres furiare equorum,
Saeviet circa iecur ulceroſum;
Non ſine queſtu,

Laeta quod pubes hedera virenti
Gaudeat pulla magis atque myrto;
Aridas frondes Hiemis ſodali
Dedicet Euro.

O

10 *Solo* iam poſuit pro obſcuro. B. *Levis*, depoſita gravitate omni & honeſtate. G.

Angiportus qua nihil poſſit agi. Varro. *Vicus ſine exitu*. Vet. Schol.

11 *Sub interlunia*, recte *quia tunc fere concitantur tempeſtates.* Vet. Schol. Pulcherrima Allegoria, quaſi diceret, ſicut enim emortua iam Luna magis bacchatur gelidus Boreas; ita emarceſcente iam forma magis ſaevit frigidus anilis amoris furor. Hoc oſtendunt ſequentia. B.

'Laudatus commodum a viris doctis Veget. de re mil. 5, 10 *Interluniorum dies tempeſtatibus plenos — etiam vulgi uſus intelligit*. Ceterum Scaligeri reprehenſionem huius loci, quae induxit Bentleium, ut *bacchante* in *bacchata* mutare cogitaret, facile, puto, effugimus interpunctione ſublata, quam ponunt omnes, quod ſciam, poſt verſum 12. Hoc dicit poeta, *Flebis, o Lydia, cum tibi amor & libido, quae &c. magis Threcio vento ſub interlunia bacchante, circa iecur ſaeviet*. Nihil hic non dignum Horatio, nihil difficile, niſi quod aliquantum dilata *τὸ cum* videtur nubem obieciſſe hominibus. *Threcius ventus* Boreas, cum *Threce* ſ. Thracia Graeciae ſeptentrionalis ſit. Nec tamen diſſimulandum Vet. Schol. Brod. *Bacchante, id eſt, faciente te bacchari*, quaſi ventus ille furorem augeret. G.

14 *Furiare verbum fictum vi*
Ante omnes furor eſt inſignis
rum. Virg. Ge. 3, 266. Vet. S
15 *Ulceroſum, ex contemptu.*
Schol. Vetulae veterem libi
Metaphorice ſignificat.
17 Bene *laeta* cum ſit ſubie
virenti.
Ordo eſt, gaudeat virenti h
atque myrto magis pulla h
atque myrto: Male enim diſti
tur poſt *gaudeat*. Pullus col
aridarum frondium, quae Al
rice ſignificant vetulas aetate
das, & emarcidas.
18 Diſcedendum & hic
Baxtero & a Salmaſio ad So
674 *pullam* nigram interpre
Recte *pulla myrtus* a Scholiaſt
quiano explicatur *ſuccreſcens*
nera, & in Schol. Gott. *no*
Sic pulchre reſpondet *virenti e*
Hanc vim eſſe nominis dec
etiam ad Cato. R. R. 151, 2. S
igitur eſt, iuventutem magis
dere coronis ex virente hed
pulla myrto &c. Sic *pulla*
Epod. 16, 46. G.
19 Notum eſt Hiemem n
eſſe numinis: Erant autem De
Aſſeſſores quidam, quos Συνθ
atque Παρέδρους Graeci no
bant. B. Vid Car. 3, 18, 6. G.
20 Hebrum per Dilogian
& Thraciae fluvium, & ve

ODE XXVI.

AD AELIUM LAMIAM.

ım Lamiam primae nobilitatis virum & Pompeianum, Rei-
ıblicae curis implicitum, ad res hilares hortatur.

rm duobus primis verſibus Alcaicum, tertius verſus Iambicus Dimeter
Hypercatalecticus, quartusque Pindaricus Dactylicus.

MUSIS amicus, triſtitiam & metus
Tradam protervis in mare Creticum
Portare ventis; queis ſub Arcto
Rex gelidae metuatur orae,
Quid Tiridatem terreat, unice
Securus. O quae fontibus integris
Gaudes, apricos necte flores,
Necte meo Lamiae coronam,

D 5 Pim-

iz *edd. vett. & ſunt qui de nominativo accipiant, male. hinc & na-*
m iſtud qui, *quod in paucis codd. reperit Bentleius.* 4 orae & *coni.*
cenſ. & Bonfin. 5 Mithridatem *ed. Venet. & quidam codd. ap.*
ımbin. Tyridatem *ed. Glar. & Schol. nos cum Bentl. & Ian. for-*
ıes gr. recepimus. vulgo Tiridatem. Z.

ın moechum, de quo vide
Od. 12 *Liparaei nitor Hebri.*
, deputet. Mancinellus. Quis
obet Rutgerſii atque Bent-
ro, pro *Hebro,* nulla cum
n Librorum autoritate? B.
ıs, etiam ſi ſint ex edera &
aridas iuventus hilaris *Euro*
, i. temere abiicit, ut fiant
ı ventis, quales *hiemem* i.
as comitari ſolent atque effi-
ıti mox *tradit ventis triſti-*
26 pr. uti vulgo *Vulcano de-*
r, quae cremantur. Nempe
lectionem, cuius hiſtoriam
ocinium vid. apud Burm. ad
317: cui hoc addendum eſt,
e editionis Flor. 1482 f. qui
ne eſt liberalitate Illuſtriſſimi
bergii, ab antiquiſſima ma-
ıli niſi omnia me fallunt XV,
criptum eſſe *Euro,* quae res
aullum me movit, ut poſt
ım & Cuningamum eam le-
reciperem. Quae dici eru-
Hebro poſſunt, dixit poſt
um Chriſtius. Ille inge-
nioſe ſane advocavit morem capil-
los dedicandi fluvio, cuius fundus
eſt Il. ψ. 142. Nuperus editor An-
glus, qui figuris exornatum dedit
Horatium 1749, *dedicat igni* iubet
nos legere. Pareat, qui volet. G.

ODE XXVI.

2 *Tradam ventis,* pro *obliviſcar*
proverbiali ſermone dicitur. Ser-
vius. Imitatus eſt hoc loco Ana-
creontem,

Τὸ δ᾽ ἄχος πέφευγε μιχθὲν
Ἀνεμοτρόπῳ θυέλλῃ. B.

Protervis, pro libidine & temere
iactantibus & vexantibus. Z.

3 *Queis* exprimendum curavi, ut
melius appareat, eſſe dativum plur.
Recte enim Vet. Schol. & Landinus
obſervant, ſenſum eſſe, a quibus
metuatur rex Scytharum. G.

4 Hoc tempore Phrahates a Tiri-
date ob ſaevitiam regno pulſus cum
ingenti Scytharum exercitu reditum
minabatur.

5 Hoc unice terrebat Tiridatem,
ne Augustus, (quod boni omnes
verebantur) a partibus ſuis non ſta-
ret;

Pimplea dulcis: nil ſine te mei
Proſunt honores: hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio ſacrare plectro
Teque tuasque decet ſorores.

9 *MS. Gott.* Piplea, *ſed ultimae literae ſuperpoſitum antiqua m*
G. *Bentleius emendavit* Pimplei, *quia* Πιμπληΐς *ſit Muſa, J*
plea *dicatur de loco.* Z. 10 Poſſunt *Rutg, Bentl. Cun. it. c*
& Iani.

ODE XXVII.

AD SODALES.

Horatius illiberales & cerebroſos convivas reprehendit, E
dit non eſſe rixandum inter pocula, ſed de rebus ſuavi
bulandum.

Metrum ut in praecedenti.

NATIS in uſum laetitiae ſcyphis
Pugnare, Thracum eſt: tollite barbarum
Morem, verecundumque Bacchum
Sanguineis prohibete rixis.

ret; quod, Hercules, neque fecit. B. Vid. Iuſti. l. 42 extr. G.

6 *Securus, amotus a cura.* Vet. Sch. Fons *integer* illimis eſt. Curis liberum oportet eſſe Poetam. B. Malim, unde nemo tranſit, ut mox v. 10 *fidibus novis.* G.

7 Bene *apricos*, h. e. non triſtitia contractos. Cum ſol ſe aperit, flores etiam ſe aperiunt.

9 Pimpleum, Libethrum & Pieria, olim Thraciae, poſtea Macedoniae montes fuerant & Muſis ſacri: in plerisque huiusmodi montibus erant etiam ſacri fontes eiusdem nominis. „Omnes qui nunc „exſtant Codices (inquit doctiſſi„mus Bentleius) aut *Pimplea* habent „aut *Piplea*": unde igitur ille novit legendum eſſe Graeca Declinatione *Pimplei* hoc loco?

10 Cur magis probem *poſſunt* quam *proſunt*, cum idem fere valeant? Nil tam placet Bentleio quam quod paucis commendatur autoribus, & quod in obſcuro latet.

Bene *honores*; ſunt enim
deorum, & munera hominu
teres credebant ſe ſacrari
& vatum carminibus.

Novis dixit, quia ſubiectu
Lesbio plectro: h. e. Alcaei
phus, Romanis hactenus i
to. Erat autem plectrum a
ti bacilli forma.

ODE XXVII.

1 Senſus ſumtus ab Ana
in Libro Tertio:

Ἄγε δῶτε μηκέθ᾽ οὕτω
Πατάγῳ τε καὶ ἀλαλητ
Σκυθικὴν πόσιν παρ᾽ οἴνῳ
Μελετῶμεν. Vet. Sch. (

Natis, ad hoc factis. Vet. S

Scyphus Herculis, ut Ca
Bacchi: Mancinellus. A B

2 *Tollite*, auferte; in Ver
verbium eſt faſtidiendi; qu
ret *Apagete*.

3 *Verecundum, quod virg*
fingatur. Vet. Schol. Erat en
chus Cupidini quam ſimillin
Verecundum vult eſſe Bacchun

Vino & lucernis Medus acinaces
Immane quantum diſcrepat! Impium
Lenite clamorem, ſodales,
Et cubito remanete preſſo.
Vultis ſeveri me quoque ſumere
Partem Falerni? dicat Opuntiae
Frater Megillae, quo beatus
Vulnere, qua pereat ſagitta.
Ceſſat voluntas? non alia bibam
Mercede. Quae te cunque domat Venus,
Non erubeſcendis adurit
Ignibus: ingenuoque ſemper
Amore peccas: quicquid habes, age,
Depone tutis auribus. — Ha! miſer,
Quanta laborabas Charybdi,
Digne puer meliore flamma!
Quae ſaga, quis te ſolvere Theſſalis
Magus venenis, quis poterit deus?
Vix illigatum te triformi
Pegaſus expediet Chimaera.

ODE

5 acinacis *etiam MS. Gott.* 13 voluptas *in codd. quibusdam, perperam.* 18 ah miſer *eſt in edd. Ven. Glar. Lamb. Bentl. & apud Schol.* Z. 19 laboras *Gott. & primae editt. ſed nusquam eſt* in. G. *Imo* laboras in *eſt in edd. Venet. Glar. & Lamb.* Z. 24 chimaera *coll. Sax. it. Br. Zaro. &c. al.* Chimaerae.

modicum; non inverecundum, ut lio reſpectu vocatur Epod. 11, 13. aque nec *inverecundum* Bentleii oniecturam recipiam, neque *verendi* Cuningami placent. G.

4 *Hypallage*; pro *prohibete a Baccho ſanguineas rixas.* Vet. Schol.

5 Vet. Schol. optimique Codd. bent *acinacis* non *acinaces*; quod men perinde eſt. Erat gladiolus rſicus ſicae forma incurvus. B. *ino & luc.* a conviviis nocturnis ngiſſime diſtat furor bellicus. Z.

6 *Immane quantum! admirando di-* r. Vet. Sch. Θαυμαστὸν ὅσον, Grae-s, adnotante Cruquio.

Impium inter ſacra Bacchi laetitiae toris pugnare. Quidni? E. *Impium* ego dici putem *clamorem*, quia velut civilis aut familiaris adeo belli praecurſor & incentivum eſt. G.

7 *Sodales quod una ſederunt.* Feſtus, adnotante Mancinello. B.

8 *Cubito r.* ne ſurgite ad rixandum, ſed permanete in lectis, in quibus accubuiſtis. Z.

9 *Severi, auſteri.* Vet. Sch. Falernum ſua natura auſterum erat teſte Athenaeo; ſubdulce tamen erat ubi vindemiae tempore flabant auſtri. Hoc adnotabat Lambinus.

11 In obſcuro latet nomen huius ſive fratris, ſive cognati Megillae. Certe Megilla iſta erat eo tempore omnium ore decantata, adeoque cognato ſuo celebrior. Quid ſi vel ipſa

ODE XXVIII.

Archytae Tarentini eximii Pythagorici exemplo, qui in litore Apuliae a miſero naufragio diu inhumatus iacuit, oſtendit idem fatum & bonos & malos in hac vita manere. Callida Dilogia, ſive Hyponoea, Bruti ſui fatum deflet, flebilique & ſimplici ſermone dolet ſummam virtutem tali viro nihil profuiſſe. (Fateor, me neque Brutum hic invenire, neque aliam allegorian vel dilogian, aut irriſionem adeo Tarutii illius, de quo Cic. de divinat. 2. c. 47. Suſpicor potius animi cauſa, quacunque invitante occaſione, poetam vel e Graeco expreſſiſſe, vel ipſum luſiſſe talem cum Archyta dialogiſmum, quo vanitatem ſtudiorum humanorum contra Fortunam & mortem oſtendit. Incipit autem nauta apud cadaver Archytae miſerari eius ſortem. G.)

Metrum primo verſu Hexametrum Heroicum, ſecundo Tetrametrum Heroicum.

Te maris & terrae numeroque carentis arenae
  Menſorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope littus parva Matinum
  Munera: nec quidquam tibi prodeſt
                                                  Aërias

4 Funera *coni. Heinſii ap. Bentl. male!*

ipſa haec Megilla nomen erat puellae de qua quaeſtio a vaferrimo Flacco agitatur? Haud multum dubito. Fortaſſe etiam ſi Libertina erat, ut probabile eſt, ſplendidam aliquam perſonam Graeci generis, cuius nomen hic reticet, excuſandi amoris ſui cauſa, & ut ancillarioli nomen effugeret, ſimulaſſe ſe eius affinem fuiſſe.

In *beatus* Sarcaſmus eſt ſatis amarus. B. Imo eſt oxymoron. Senſus eſt: cuius amore ſe beatum putet, quam puellam perdite amet. Z.

13 *Ceſſat,* qui aegre adducitur.

16 *Ingenuo amore,* mulieris ingenuae, ſive naſcendi conditione, ſ. animo. G.

18 Vet. Schol. Cruq. cum omnibus fere libris habet *Ha. Ha! Cum exſecratione miratur.* Vet. Schol. *Oſtendit etiam, cum quaſi in aurem ſibi eſſe confeſſum.* Vet. Schol.

19 Omnes fere Codd. cum Vet. Schol. habent *laborabas* non *laboras in*; quod miror viris doctis non placuiſſe. Quaſi diceret, *Laborabas & ego neſciebam*; nam Ethicum habet Charactera. Pro *laborabas*, Bentleius tamen probat *laboras in*: quod non capiat comicum Scriptoris ſtilum & irriſionem. Quaſi diceret, *Tu laborabas, & ego neſciebam.*

21 *Sagae ſunt praecantatrices, quae vel accerſere carminibus mala hominibus poſſunt, vel expellere.* Vet. Sch.

23 Significat eam eſſe omnibus artibus armatam in eius perniciem. Vox *triformi* refertur ad Homericum illud:

Πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση καὶ χίμαιρα. B.

Symbolum impudici amoris chimaeram faciebant veteres. Vid. Fulgent. Mythol. 3, 1. Pegaſo inſidens, ab eoque adiutus Bellerophon Chimaeram confecit. Chimaeras hoc genus fugere eſt vincere. Abſurde ergo Perraltus ſimile facit hoc genus loquendi illi, ſi quis ita aegrotare aliquem dicat, ut *mala* (qua vehi ſolet medicus) *expedire illum non poſſit.* G.

Aërias tentaſſe domos, animoque rotundum
Percurriſſe polum, morituro!
Occidit & Pelopis genitor, conviva deorum;
Tithonusque remotus in auras,
Et Iovis arcanis Minos admiſſus: habentque
Tartara Panthoiden, iterum Orco
Demiſſum; quamvis clypeo Troiana refixo
Tempora teſtatus, nihil ultra
Nervos atque cutem morti conceſſerat atrae;
Iudice te, non ſordidus auctor
Naturae verique. SED omnes una manet nox,
Et calcanda ſemel via leti.
Dant alios Furiae torvo ſpectacula Marti:
Exitio eſt avidum mare nautis.

Miſta

5 temptaſſe *MSS. Bersm.* C. 6 Decurriſſe *Flor. & Locher.* 14 Iudice me, *coniectura cuiusdam ap. Cuning. Sed vid. not. Geſneri.* 15 mors *MSS. Bersm. quod eſt gloſſema. Z.* 18 avidum *Br. Gott. & primae edit. it. coll. Sax, tum Bentl. Cun. & MSS. Bersm. duo. vulgo* avidis.

ODE XXVIII.

1 Forte poetae animo obverſabatur Archimedis Arenarius, quo ille demonſtravit, rationem iniri poſſe numeri omnium arenarum, quae totum orbem terrarum impleant. G.

2 *Menſorem*, Geometram dicit & Arithmeticum.

Cohibent, bene & emphatice, per totum mundum antea vagatum ſcilicet. B. Malim ita, Munera pulveris exigui nondum ſibi perſoluta, ſepulturae inopia, retinent umbram tuam, ne liceat tibi Styga traiicere. G.

3 *Matinus vicus & mons Apuliae.* Vet. Schol. Cruq.

4 *Munera* per Prolepſin dixit ad praeſignificandam nautae humanitatem.

5 *Aërias tentare domos* neſcio utrum ad machinationem volantis columbae referatur, an ad aſtrologiae ſtudia? illud videtur dicere, quod ſupra 3, 38 *Coelum ipſum petimus ſtultitia.* G.

6 Quod pro *percurriſſe decurriſſe* habent primae editiones, forte non temere eſt. *Decurrunt* milites exercitationis cauſa: Archytas exercuit ſe decurrens per totum coelum. G.

7 Reſpondet Archytas Horatio, non Nautae ut Cruquius voluit. B. Sed ita fiant tres perſonae, & Anachroniſmus. Dicamus, ex Horatii ſententia loqui nautam. Suum ſenſum nautae tribuit Poeta. G.

Etſi conviva. B. *Conviva deorum* Tantalus, illo honore abuſus, punitus propterea apud inferos. G.

8 Etſi Aurorae curru in coelum raptus. Occidiſſe tamen hic dicitur quod vivus in coelum evectus ſit. Fruſtra igitur quaerit Bentleius cur Horatius Tithonum in mortuis numeret. Cum non eſſet in vivis, quin inter mortuos cenſendus videretur?

9 Callide finxerat iſte Minos ſe Leges ſuas in antro Iovis, quod in Ida monte erat, ab ipſo Iove didiciſſe.

10 *Tartara*, per Catachreſin iam pro Elyſio.

De Pythagora conſulendus Ovidius Metamorph. Lib. XV. B.

Breviter, Euphorbum Panthoi filium ſe Homericis temporibus fuiſſe,

[redacted]

Miſta ſenum ac iuvenum denſentur funera: nu
Saeva caput Proſerpina fugit.
Me quoque devexi rapidus comes Orionis
Illyricis Notus obruit undis.
At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Oſſibus & capiti inhumato
Particulam dare: ſic, quodcunque minabitur Eu
Fluctibus Heſperiis, Venuſinae
Plectantur ſilvae, te ſoſpite; multaque merces,
Unde poteſt, tibi defluat aequo
Ab Iove, Neptunoque ſacri cuſtode Tarenti.
Negligis immeritis nocituram
Poſtmodo te natis fraudem committere? Fors
Debita iura vicesque ſuperbae

19 denſantur *edd. Venet. Glar.* 29 Sub Iove *coniectura Cruq.* forſan *Lamb.* 32 vicesque, ſuperbe, *coni. Paſſeratii ap. Be*

ſe, dicebat Pythagoras, eiusque ſibi vindicabat clypeum. G.

11 *Refixo* iam pro fixo, non pro detracto ut putavit Stephanus: habet enim haec vox duos contrarios intellectus. B. *Refixo* tamen h. e. revulſo & ablato clypeo opus erat, ut agnoſceretur, an fuiſſet Euphorbi, quod dixerat Pythagoras antequam illius intus inſpiciendi fuiſſet copia. Sic certe Max. Tyr. 16, 3. G.

13 *Nervos & cutem*, h.e. corpus. Z.

14 Etiam te ipſo iudice. B. Noverat videlicet Archytas in illa parte Italiae eſſe magnam auctoritatem Pythagorae etiam apud vulgus. G. *Sordidus auctor*, contemnendus interpres, ſ. perſcrutator. Z.

17 Veteres caedes atque bella Bellonae Furiarumque inſpirationi tribuebant.

Theatra & Amphitheatra Latinis Spectacula dicta. *Heu nimis longo ſatiate ludo!*

18 Neſcio cur Bentleius praetulerit *avidum mare* alteri lectioni, cum navigantium aviditas cauſa ſit eorum exitii paene unica. B. Sed illud etiam cogitemus, *avidum mare* ſuavi valde metaphora dici. G. Ergo recepi. Accedit q chytas philoſophus non vid core & vere ſe accuſare a Z.

Nautas mercatores per tum appellat.

19 Vet. Schol. optimiqu *denſentur* habent, quod Lucretio familiare eſt.

20 *Hypallage*, pro *nullu fugis Proſerpinam*. Vet. Sch *dum illi flavum Proſerpina crinem Abſtulerat*. Virgil. 698. Credebat veteres aeg mori non poſſe priusquam pina crinem de vertice ſecu Hic Harduinus, *Non novit, iſte* Pſeudo-Horatius *Proſe* ſaeva *non eſt*. Sed tamen i eſt illi, quem ſolum veru Horatium Sat. 2, 5, 109. G

21 *Notum eſt ortu & occa nis tempeſtates concitari*. Ve V. Epod. 10, 10 & Serv. a 4, 52. G. *Devexi*, ad occaſ gentis. Z.

22 *Notus* hic certe no locum habet quam Aen. 1, 5 ſcrupuloſe ventis ſua no plagas aſſignant poetae; nor pter flexum litorum *noto*

Te maneant ipſum: precibus non linquar inultis;
Teque piacula nulla reſolvent.
Quanquam feſtinas (non eſt mora longa); licebit
Iniecto ter pulvere curras.

33 inultus *coni. Paſſerat. ap. Lambin.* 35 feſtinans *ed. Venet.* Z.

ODE XXIX.

AD ICCIUM.

Facete carpit Iccium, qui, ſtudio philoſophiae, quod ambitioſe ante affectarat, nunc repente abiecto, militare inſtituerat ſpe lucri. Z.

Metrum duobus verſibus Alcaicum, tertio Iambicum Dimetrum Hypercatalecticum, quartoque Pindaricum Dactylicum.

ICCI, beatis nunc Arabum invides
Gazis; & acrem militiam paras
Non ante devictis Sabaeae
Regibus, horribilique Medo
Nectis catenas. Quae tibi virginum,
Sponſo necato, barbara ſerviet?
Puer quis ex aula capillis
Ad cyathum ſtatuetur unctis,

Doctus

1 Icti *Baxt.*

in litus Africae vel Apuliae expelli poſſe. G.

23 Ex invidia inhumanus. Malignus dicitur qui vel operae vel impenſae nimium parcit.

Arenam pulverem dicit, uti Virgilius frequenter in Georgicis.

27 Ex veteri opinione poenas condonari non poſſe, in alia diverti poſſe.

28 In animo habuit aureum Danaes imbrem, ut puto.

29 *Tarentum erat in Tutela Neptuni.* Vet. Schol. B. Eſt enim Taras Neptuni filius conditor Tarenti. G.

30 Negligis, *leve putas?* Vet. Schol. Cruq. B. Gloſſema videtur, quod pro *negligis* Pithoeus (in collat. Sax.) adſcripſit *audes.* conf. mox 29, 16 *temnis* pro *tendis.* G.

31 Notandum *poſtmodo* dici pro *poſt.*

Fraudem inhumati piaculum. Vet. Schol.

Melius *fors &*, quam *forſan*: ſic & Vet. Schol. legit.

32 *Vices ſuperbae, poenae ſuperbis factis tuis.* Vet. Schol. *Debita iura* Periphraſis Nemeſeos, ſive divinae vindictae.

33 *Precibus non l. i.* non relinquar a Diis, adeo ut preces ſeu exſecrationes meae ſint vanae, h. e. quas non ſequatur ultio. Z.

34 Dira deteſtatio nulla expiatur victima iuxta ius Pontificium.

Qui vel a Magis vel etiam ab aliis devoventur, obligantur, niſi contraria reſecratione reſolvantur.

36 *In ſacris hoc genus Sepulturae tradebatur, ut ſi non obrueretur, manu ter iacta terra cadaveri pro Sepultura eſſet.* Vet. Schol.

Feſtive *curras*, cum ante poſuerit *feſtinas*: proprie etiam nautae *per mare currunt*; ut ſit elegantiſſima Dilogia.

ODE XXIX.

1 Docte animadvertit Torrentius

fuiſſe

Doctus ſagittas tendere Sericas
Arcu paterno? quis neget arduis
Pronos relabi poſſe rivos
Montibus, & Tiberim reverti;
Cum tu coëmtos undique nobiles
Libros Panaetî, Socraticam & domum,
Mutare loricis Iberis,
Pollicitus meliora, tendis?

ODE

13 nobilis *Bentl. e codd.* 16 temnis *ed. Glar.*

fuiſſe Romae gentem Itiam. Non dubitavi igitur pro *Icci* reponere *Ictî*, ut in Epodis pro *Ictî, Petti:* Siquidem in veteribus libris Literae *c* & *t* vix diſcerni poſſunt. B. Non videntur iſta cohaerere. Retinui lectionem librorum, puto, omnium. Vid. tamen pro *Itio* Gallandii epiſtola in Obſſ. miſc. Burn. Vol. 6 p. 385. Conf. Hor. Epiſt. I, 12 ad eundem forte data. G.

Beátis, opulentis. Auguſtus, duce Aelio Gallo, exercitum miſit in Arabiam felicem, ſed eventus non reſpondit conſilio, culpa inprimis & proditione Syllaei. vid. Strab. XVI. p. 780. Z.

Invides, tibi cupis; quod contrarium Stoiciſmo, qui nil cupere ſapientem iubet.

2 *Acrem*, ferocem. Contra, Socratis erat mite ingenium.

3 Ridicule *non ante devictis, horribili Medo, & Nectis catenas.* Quantum mutatus ab illo!

4 Bentleius mallet *horribilis* vel *horribiles*, quo detrahere Epitheton *Medo*, & apponeret *catenis*, ſed indicta cauſa. Mihi videtur ipſe *Medus* horribilior ſuis catenis, vulgi ſaltem opinione. Hoc idem factum eſt in voce *nobiles*, [v. 13] pro qua ex ingenio ſuo ſuppoſuit *nobilis*, quo conveniret cum Panaetio Philoſopho. Certe tam nobilis Scriptoris oportuit & nobiles fuiſſe Libros.

5 *Nectis*, fabricas; *mutuis enim nexibus fiunt catenae.* Vet. Schol.

8 Proprie *ad Cyathum* de Pocillatore. *Puer ex aula, qui aulae ſervierit.* Vet. Schol.

10 *Arcu paterno*, i. e. Serico. Putandum enim fuiſſe hunc puerum natione Serem, ſive Sinenſem; ideoque pretioſiorem. B. Pretioſus iam erat in aula Parthica ob patriam longinquam: creſcet pretium, ubi Romam deferetur. G.

11 *Pronos relabi ſermo παροιμιώδης.* Vet. Schol. Graecis ἄνω ποταμῶν proverbio dicitur. Torrent.

14 *Panaetius Stoicus fuit, Praeceptor Scipionis Africani & Laelii, natione Rhodius.* Vet. Schol.

Domum, Sectam. Vet. Schol.

15 *Lorica dicta quod e loris & corio crudo pectoralia faciebant, poſtea ſucceſſerunt Galli e ferro ſub id vocabulum ex annulis ferream tunicam.* Varro, notante doctiſſimo Mancinello. B. *Iberis*, e ferro Ibero, quod erat in pretio. Z.

16 Metaphorice ab iis qui tendunt ſagittas. *Eſt aliquid quo tendis & in quod dirigis arcum?* Perſius. B. *Tendis*, ut Epiſtol. I, 19, 16. Fruſtra ergo barbariei hunc uſum verbi accuſat Harduinus. *Temnis* quod Porphyrio interpretatur *audes*, colorem accipit ex 28, 30 *negligis*. G.

ODE XXX.

AD VENEREM.

Omnia bella numina e ſedibus ſuis evocat, rogatque ut ſe transferant in novum Lararium a Glycera ſua Veneri dedicatum. Eſt autem quaſi Epigramma in Dedicationem Veneris. Vet. Schol.

Metrum Sapphicum.

O VENUS, regina Gnidi Paphique,
Sperne dilectam Cypron, & vocantis
Thure te multo Glycerae decoram
Transfer in aedem.
Fervidus tecum Puer, & ſolutis
Gratiae zonis, properentque Nymphae,
Et parum comis ſine te Iuventas,
Mercuriusque.

1 Cnidi *Lamb. & Bentl.*

ODE XXXI.

AD APOLLINEM.

Horatius ab Apolline Palatino, tempore feſto, quo ab Auguſto dedicatus eſt, nihil petit praeter mentem ſanam in corpore ſano. (Saecularium quidem ludorum neque vola hic eſt nec veſtigium. G.)

Metrum ut in ODE XXIX.

QUID dedicatum poſcit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? Non opimas
Sardiniae ſegetes feracis;

Non

3 opimae Sard. ſegetes feraces *MSS. nonnulli & ed. Glar. Lamb. Bentl.*

ODE XXX.

2 *Sperne,* h. e. relinque, neglige.

3 *Ut plurimum de thure & floribus Veneri ſacrificabatur.* Vet. Schol.

4 *Te Transfer,* h. e. migra, proprie de Diis cum evocantur.

5 *Fervidus, quod fervorem amoris inferat.* Vet. Schol.

Gratiae nudae & ſine nodis finguntur. Vet. Schol. h. e. aperto & ſoluto ſinu.

7 *Parum comis, minus elegans. Sciendum Venerem omnium elegantiarum eſſe dominam.* Vet. Schol.

Iuventas, Hebe. *Iuventa aetas putatur, Iuventas ipſum Numen, iuventus adoleſcentia.* Vet. Schol.

8 *Mercurius* advocatur, puto, propter vim perſuadendi; an etiam propter *furta* & dolos? G.

ODE XXXI.

1 *Dedicatum Apollinem* vel in templo ſuo Palatino ab Auguſto, vel in parvo ſacello ab Horatio poſitum. *Dedicatus Apollo* aut Graeca figura, cui templum vel ſacellum dedicatum eſt; aut Metonymia conſueta ſignum Apollinis illi dedicatum.

Doctus ſagittas tendere Sericas . .
Arcu paterno? quis neget arduis . . . um
Pronos relabi poſſe rivos
Montibus, & Tibr . . . mnis,
Cum tu coëmtos undique . . . dit
Libros Panaetî, Socra . . . eis
Mutare loricis . . . ollis
Pollicitu . . . merce,
. . . ter & quater
. . . aequor Atlanticum
. . . Me paſcant olivae,
. . . Me cichorea leveſque malvae.
. . . & valido mihi,
Frui paratis & . . . , & , precor, integra
Cum mente; nec turpem ſenectam
Degere, nec cithara carentem.

fuiſſe Roma
dubitavi
Iſti, ut i
Siquide
rae c
Non
nui
orr
la

. . . 10 dives ut, *Bentl. e duob. codd.* 11 *Calenam* . . . *Bentl.* . . . *H. Stephanus, cui favet Gott.* culillis: ſed *Br* . . . 15 paſcant *Bentl. ex MSS. Cuning. & Iau. recte: nam* . . . *Ergo recepi ipſe. Vulgo* paſcunt. Z. 18 *Dedi le* . . . *Lamb. Ian. & al. pro* at precor *ed. Baxt. Glar. aut* . . . *Bentl. Z.*

. . . *Dedicatus vates*, i. e. carmen . . . *ſcribere* iuſſus, placeat cui . . . *poteſt.* G.

. . . *Bene Vates*, cum iam nomi- . . . *Apollinem* cuius in tutela *ſunt Vates.*

Patera, calix. Vet. Schol. i. e. grandior & capacior calix.

Novum: per quod nova inſtaura- . . . *precatio*, Vet. Sch. Tanquam novo deo libatio fiat.

5. 6 *Grata armenta* quae gratiam referunt paſcenti labore ſuo, fetu, carnibus. G.

9 *Premant, reprimant putando.* Vet. Schol.

Bentleius iterum immutat locum Epitheti, autoritate ſui iudicii. Nam de *Calena* fecit *Calenam*, quo conveniret cum *vitem*; ac ſi ignoraret Horatianam Hypallagen. B.

Calena falce premuntur vites Calenae: hypallage illa quidem, ſi communem loquendi uſum compa- . . . : ſed quae verum tamen habet,

Plane ſimile eſt 3, 6, 38 *Sabe* . . . *ctis ligonibus* &c. quo epithe . . . indicatur, de Sabina diſcipli . . . monem eſſe. Sic Ser. 1, 6, . . . *ego circum Me Satureiano* . . . *rura caballo* &c. G.

10 Fortuna iam pro magna . . . A great Eſtate.

11 *Culullis, poculis manicat* . . . *phis.* Vet. Schol. Cruq. Ve . . . terpres a Culeo deducit. . . . or great Cups with b . . . *Proprie autem cululli calices* . . . *fictiles quibus Pontifices & Virgi* . . . *ſtales in ſacris utuntur: hic aut* . . . *Urceolis & Conchis poſuit.* Ve . . .

12 *Reparata, commutata.* . . . Schol. magis *requiſita.* B.

Reparare ICtis certe per . . . ſignificat, vel permutation . . . comparare. Praeter locum . . . citatum in Theſauro Stepha . . . ſic loquitur Scaevola l. 122 . . . Verb. Obl. *Add.* l. 9. § pen. . . . tu liberis. Quod Bentleius *rep* . . .

ODE XXXII.

AD LYDIAM.

am alloquitur, & magnifice de ſe ſentit, quod
'caeus; & Bellator, & Poeta, & Lyricus.
' hoc carmen Horatius, cum a Maecenate,
.uguſto invitatus eſſet ad ſcribendum ſolen-
. carmen, forte feriis Latinis canendum, aut
.ibus ludis: de ſaeculari carmine cogitabam, cui
x privatim ſic praeluſerit poeta; ſed intercedit ratio
rum Bentleiana, quam certe hoc uno carmine refel-
lim. G.)

Metrum Sapphicum.

POSCIMUR. Si quid vacui ſub umbra
Luſimus tecum, quod & hunc in annum
vat & plures: age, dic Latinum,
Barbite, carmen,

E 2 Lesbio

ır *etiam coll. Sax.* Poſcimus, — antro *Bentl. ex MSS.* Poſcimus
ſed ſuperpoſito r. Poſcimus *Zar., Flor. Lamb. R. Steph. &c.*

ır condita, minus etiam
nari, credo, poteſt. G.
quaſi per invidiam charos
dicit, quod & proſpere &
navigent. Vet. Schol.
et veluti miraculo ſer-

eius poſt Fabrum, pro
oſuit *paſcant:* ſed nihil
ıerat.
rea, in tuba ruſtica. Vet.

ſalvae corpori leves; ut
e ſalubres corpori. Vet.
:iſtophorus Landinus &
ſter, metro non atten-
diderunt *leves* eſſe *lubri-*
rtore.
is, quae in promtu ſunt
et. Schol.
dum *at* pro & cum Vet.
odorus Marcilius fruſtra
er.
ius fruſtra delevit ſub-
n poſt *Cum mente,* &
ımiſcuit diverſa.
h. e. omnibus & ſibi
B. *Cithara car.* lae-
ıque expertem. Z.

ODE XXXII.

1 Vet. Schol. Cruquii cum omnibus Lambini Codd. habet *Poſcimur* non *Poſcimus. Poſcebatur enim Dicta ſua edere.* Vet. Schol. Alter. Forſan a Maecenate. Bentleius tamen pro *Poſcimur* repoſuit *Poſcimus,* invito Scholiaſte atque optimis Libris. B. *Poſcimur,* iubemur ſeribere. Si quod ergo unquam carmen victurum cecinimus, nunc optamus tale nobis contingere. Votum hoc exprimitur allocutione ad Barbitum Alcaei, cuius laude oden abſolvit. G.

Erſi & Diomedes & Servius, vetuſtiſſimi Grammatici, habeant *ſub umbra,* Bentleius tamen autoritate unius Manuſcripti motus, repoſuit ſub antro. Quid? an nullae ſunt umbrae praeterquam ſub antris? Potuit eſſe vel patula arbor vel pergula. Sed mirifice placent illi quae nova ſunt.

2 Bene *Luſimus* cum iam dixerit *vacui. Sic fere Poetae verecunda carmina ſua luſus vocant.* Vet. Schol.

3 *Latinum* poteſt reſpectum habere ad ferias Latinas, quas eo tem-

Lesbio primum modulate civi;
Qui, ferox bello, tamen inter arma,
Sive iactatam religarat udo
Littore navim,
Liberum & Muſas, Veneremque & illi
Semper haerentem Puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis nigroque
Crine decorum.
O decus Phoebi, & dapibus ſupremi
Grata teſtudo Iovis, o laborum
Dulce lenimen, mihi cumque ſalve
Rite vocanti.

15 cuique *coni. Bentl.* nunc reſolve *Heum. coni.* mihi eumque *Ancherſ. coni.* G. *coniicit Cruſius* corda ſolve, *aut*, iynga ſolve.

ODE XXXIII.

AD ALBIUM TIBULLUM.

Albium Tibullum Elegorum Poetam ob amicae ſuae (quam Glyceram appellat) inconſtantiam plus nimio dolentem ſolatur, oſtendens Venerem perverſum quendam ex amantibus mimum ſibi exhibere.

Metrum tribus prioribus verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, quartoque Glyconicum.

ALBI, ne doleas plus nimio, memor
Immitis Glycerae; neu miſerabiles
Decantes elegos, cur tibi iunior
Laeſa praeniteat fide.

In-

tempore ſtudioſe celebrari ſolitas, conſtat. Sed vid. argumentum. G.

4 *Carmen,* nunc Melos vel Oden dicit, & *Latinum* dicit, quaſi ſibi proprium inventum.

6 *Alcaeus res bellicas adverſus Tyrannos geſſit, Pittacum & Myrſilum.* Vet. Schol. Cruq.

Alcaeus navali proelio plerumque cum hoſtibus agebat: quaſi diceret, ſive in alto mari, ſive in portu erat.

10 *Haerentem,* aſſidentem. Erat enim Cupido fere ſemper Veneri *Πάρεδρος*, ſeu in Templis Aſſeſſor.

11 Lycus Alcaei amaſius.

15 *Cumque, quandocunque.* Vet. Schol. Componitur a *cum* & *que.*

16 *Rite vocanti.* Ac ſi numen aliquod ineſſet Lyrae, quia decus, ſeu geſtamen Phoebi erat. B.

Non puto opus eſſe defendere lectionem omnium librorum poſt ea, quae in Theſauro L. L. dedimus. Sententiam aperiet paraphraſis, *Salve*, o Lyra, honorata & propitia eſto mihi, quae es *mihi dulce lenimen laborum*, *cumque* quandoque quocunque tempore, quoties collibuit, *te rite vocanti*, & ſolatium vel avocamenta moleſtiarum a te petenti. G.

Inſignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor; Cyrus in aſperam
Declinat Pholoën: ſed prius Appulis
Iungentur capreae lupis,
Quam turpi Pholoë peccet adultero.
Sic viſum Veneri; cui placet impares
Formas atque animos ſub iuga aenea
Saevo mittere cum ioco.
Ipſum me melior cum peteret Venus,
Grata detinuit compede Myrtale
Libertina, fretis acrior Adriae
Curvantis Calabros ſinus.

ODE XXXIII.

1 Fiduciam ſibi aſſumit nominando eum.

2 *Immitis* pro *crudelis* per Charientiſmum.

3 *Elegos, παρὰ τῦ ἒ ἒ quae vox eſt Lamentantium.* Vet. Schol. Bene igitur *miſerabiles.*

Cur tibi iunior, Ethopoeia; erant enim verba ipſius Tibulli; *Cur mihi iunior,* &c. Eſt autem iam *iunior* pro *poſterior.*

4 *Praeniteat tibi,* magis quam tu puellae placeat, ut 1, 5, 13. G.

5 Apud Italos & Graecos puellae longe ampliori facie ſunt, quam in Gallia atque Britannia noſtra: poſſunt igitur illis eſſe tenues frontes quae nobis ſatis amplae videantur. — *Reddes Forte latus nigros anguſta fronte capillos.* Epiſt. 7. Lib. I. Ob calvitiem hoc dicit. B.

Sic *caſtigatae collecta modeſtia frontis* laudatur Stat. Sil. 2, 1, 44. G.

6 *Aſper*, proprie de dentibus, figurate de moribus.

7 *Sed*; ſupple *aliquis dicat.*

9 *Turpi* & forma & moribus, per *Dilogiam.*

10 *Quotieſcunque ratio non apparet, ſic viſum, interponitur.* Vet. Schol.

11 *Sub iugum mittit qui domat cum turpitudine.* Vet. Schol. Milites qui ſub iugum mittebantur, exinde pro mancipiis habebantur. B.

12 *Saevo ioco*; ſunt qui Iocum intelligant de Deo Cupidine: ſed alii rectius interpretantur, crudeli oblectamento, quod quidem Venus capit ex dolore amantium, qui non voti ſui compotes fiunt. Z.

13 Forſan Uxor cum grandi dote & ingenio etiam dulci; per Dilogiam.

14 Bene *compede*, erat enim Libertina Myrtale, h. e. ex ſervis nata. *Attendendum autem compedem ſingulari numero eum dixiſſe, quod non facile apud veteres invenitur.* Vet. Schol.

15 *Acrior*, h. e. ingenio ferocior, figurate.

ODE XXXIV.

2 *Inſanientis, res ſacrilegas ſuadentis.* Vet. Schol. Eſtque etiam Figura Ὀξύμωρον, ut notavit Lambinus.

Sapientia, Graecis Σοφία, Philoſophia eſt.

3 *Conſultus* erat quem nos *Profeſſorem*, vel *Doctorem* nominamus. Qui vel ipſe iam ab aliis conſulitur.

5 *Relictos*, praeteritos, vel poſt ſe relictos. Ingenio ſuo debet magnus Bentleius *relectos* pro *relictos.* Quis dicat curſum eſſe *relectum* antequam *relictus* fuerat? Neque enim ferri poteſt *relectos* pro *relegendos.* B. *Relectos* neceſſarium puto eſſe, licet

fit

ODE XXXIV.

Antonio & Cleopatra praeter ſpem omnem ſeparatis, Horatius fingit ſe renuntiare Epicureiſmo, & Providentiam agnoſcere; quo facilius perſuadeat populo Auguſti Imperium deorum voluntate ſtabilitum. (Non perſuadet mihi vir doctus, hoc fuiſſe conſilium poetae. Sed vel ſerio, ad tempus certe, ab Epicuri grege ſe confert ad ſaniorem de providentia ſententiam: aut ludum ſibi facit ſuo cum tonitru Iovem. Prius puto verius. V. ad v. 5. G.)

Metrum ut in ODE XXIX.

PARCUS deorum cultor & infrequens,
Inſanientis dum ſapientiae
Conſultus erro, nunc retrorſum
Vela dare, atque iterare curſus
Cogor relictos: namque Dieſpiter,
Igni coruſco nubila dividens

Ple-

ſit ex ſola coniectura N. Heinſii, (ad Ovid. Met. 8, 173 & Adverſ. 2, 4 p. 236) & R. Bentleii. Nam *relictos curſus iterare* hoc tantum ſignificat, viam, eandem ab initio, vel ab eo loco, ubi reliqueras, repetere & denuo percurrere. Hic autem oportet intelligi non hoc, quod diximus, ſed retractationem. *Relictos curſus iterat,* qui v. g. bis Puteolis navigat Alexandream; *relectos* qui Puteolis Alexandream cum tetenderit, mutato curſu redit Puteolos. Si. ἀνατρέχειν, ἀναδραμεῖν, ἀναδραμεῖσθαι eſt mutare & emendare ſuperiorem agendi rationem, tanquam navigationem. G.

Dieſpiter fictum videtur nomen Harduino ab impia illa cohorte (in cerebro viri enata & nidulante) in honorem Chriſti ex ignorabilibus mihi Hebraicis, quae interpretatur, *qui contereutes ſe contereret inimicos*. Forte volebat די שף את ער Editum vero eſt די-השמח-הת-צר.

Ceterum nomen *Dieſpiter*, quaſi *diei patrem* dicas, pulchre convenit Iovi, cum claro coelo tonat: quale tonitru aut fulmen, ſereno coelo miſſum, in prodigiis habitum ab Homericis inde temporibus, quod copioſe oſtendit Lambinus. Add. Iul. Obſeq. c. 83. 107. 122. & Plin. 2. 52. Burm. Iove Fulgerat. c. 9. Epicurei hoc negabant, v. g. Lucret. 6, 245 ſq. Horatius cum tale quid expertus ipſe eſſet, motus certe ad tempus videtur. Facit huc, quod eam velut conditionem fert Iovi impius apud Ariſtophanem Socrates, ut ſereno pluat ſine nubibus, Νεφ. 370. Eandem putabant Epicurei rationem tonitruum: quare refelluntur, ſi tonet ſereno. Non eſt hic ſermo, quid verum ſit; ſed quid ſentiant homines. Vidi ego fortes, ut ſibi videbantur, Spiritus contremiſcere ad ſubitum tonitru e nube, & impias nugas ſtatim deſinere. Quid ſi his ſereno tonuiſſet? G.

Plerumque, per purum tonantes
Egit equos volueremque currum;
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & invisi horrida Taenari
Sedes, Atlanteusque finis
Concutitur. Valet ima ſummis
Mutare & inſignem attenuat deus,
Obſcura promens: hinc apicem rapax
Fortuna cum ſtridore acuto
Suſtulit; hic poſuiſſe gaudet.

13 inſigne *Bentl. è cod.* *Hinc* inſignia *cod.* *Cuning. quod recepit.* *Atque ſane ſic bene cohaerent* ima, ſumma, inſignia, obſcura. Z. hic *it.* huic *coll. San.*

7 Diſtinguendum procul dubio poſt *Plerumque*, quod videtur ipſe Vet. Schol. feciſſe, cum ita de Iove ſcribat. Qui *nubilo coelo coruſcare conſuevit*. Vir magnus atque ingenuus Richardus Bentleius maluit emendationem iſtam deberi neſcio cui Bangio peregrino, quam mihi noto & conterraneo ſuo.

Quod philoſophiae naturali contrarium erat. M. Herennius *ſereno die fulmine ictus eſt*. Muncinellus ex Plinio.

8 *Volucremque currum; ex vulgi opinione, tonitrua, dicuntur ſtrepitus eſſe currus. & quadrigarum Iovis.* Vet. Schol.

9 *Bruti graves & tardi dicuntur quod terrae perpetuum eſt.* Vet. Sch. B. *Bruta*, h. e. carens ſenſu & motione. Z.

10 *Taenarus* pr. promontorium in Peloponneſo, per quod deſcenſus putabatur ad inferos. H. l. ſedes Taenari eſt locus inferorum. *Invisi*, non viſi. Z.

11 *Atlanteus finis*, Atlas mons Africae, qui ex vett. opinione finem terrae conſtituebat. Z.

12 Aeſopus interrogatus a Chilone quam rem ageret Iupiter: ille reſpondit; τὰ ταπεινὰ ὑψηλοῖ, καὶ τὰ ὑψηλὰ ταπεινοῖ. Laertius, Vita Chilonis. Hoc reſponſum Chiloni tribuitur a docto viro Ludo Deſprez. Verum hic ex inc lapſus.

13 *Inſignem attenuat*, Heſioc expreſſit; Ἀρίζηλον μινύθει, ut m ſtravit Ant. Muretus, vir doc *Inſignem* dicit M. Antonium. [illegible] *inſignem* Bentleius ſolo novandi dio repoſuit *inſigne*, quo ſit eod genere quo *obſcura*; atque hoc ullo grano ſalis. B.

Potuit cogitare Antonium & A guſtum Horatius. Sed ſi alios qu que cogitare voluit, debuit ali loqui. Interpretatur Heſiodi c men Oper. pr. tractat locum co munem de providentia Epicur oppoſitum &c. G.

14 *Obſcura promens*, diſſimul ſe velle Auguſtum, equeſtri orc ne virum, dum ponit Neutru genus pro Maſculino.

Phrahati Parthorum Regi tiara (multis apicibus circumſeptam ablatam ſignificat, & Tiridatis c piti impoſitam. B.

15 Bene *cum ſtridore acuto*, cu ante poſuerit *rapax*: ad inſtar ſc licet procelloſi turbinis. Pſa LVIII, 10.

16 *Suſtulit*, [illegible], ut ſolet conſuevit tollere. G.

ODE XXXV.

AD FORTUNAM.

Poſt Varianam cladem, qua exercitus P. R. cum ipſo duce Quintilio Varo a Germanis deletus eſt, ingens Romae trepidatio fuit, adeoque magnus tumultuum metus, ut Auguſtus ipſe furiata mente itentidem exclamaverit, Quintili Vare, legiones redde. Quae mala Poetae in hac Ode impotentiae Fortunae tribuit; quam tandem precatur, ut praeterita mala futuris ſucceſſibus reſarciat. (Etiam haec coniectura videtur non valde firma. Nihil aliud, quam locum de Fortuna tractat poeta. G. Nempe de Fortuna Antiate, qualis quidem fuerit in templo Antii. Z.)

Metrum ut in praecedente.

O DIVA, gratum quae regis Antium,
Praeſens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel ſuperbos
Vertere funeribus triumphos:
Te pauper ambit ſollicita prece
Ruris colonus; te dominam aequoris,
Quicunque Bithyna laceſſit
Carpathium pelagus carina.

Te

1 *Antium* erat in tutela Fortunae, quod ideo *gratum* dicit. B. Non temere turbabit quemquam delira Harduini temeritas, totam Antiatem Fortunam ſomniantis ex nummo male explicato confictam. Qui hiſtoriam amant prae fabulis, inſpicient Torrentium ad h. l. it. Phil. a Turre monumenta veteris Antii c. 1. G.

2 *Praeſens, parata.* Vet. Schol.

3 *Mors ſola fatetur Quantula ſunt hominum corpuſcula.* Iuven. B. *Mortale corp.* h. e. hominem. *Superbos triumph.* ſummum honoris gradum, maximam gloriam. *Vertere fun.* mutare in funera. Z.

6 Notum Mathematicis Lunam eſſe κλῆρον τῆς τύχης, i. e. Sortem Fortunae, quae dominatur mari. B. Non invenio, quod ait vir doctus, ipſam Lunam eſſe ſortem Fortunae; ſed ſic vocari comparationem quandam Lunae ad alias partes coeli. Vid. Ptolemaei Tetrabibl. L. 3 peculiari capite, & Scalig. ad Manil. p. 187 ſqq. Nec Horatius rimatus videtur *numeros* illos *Babylonios*, a quibus Leuconoen ſuam avocat 1, 11. Sed cum maris motus ac tempeſtates oriantur a cauſis latentibus, quare nec praevideri ullo modo neque caveri poſſunt: ideo videntur illos peculiariter Fortunae aſſignaſſe. Hinc Fortunae reduci in nummis dedere gubernaculum, quo maritimos curſus regat, ut rotam ad pedeſtres. G.

7 *Laceſſit*, remis impellit. *Bithyna car.* nave e Bithynia profecta. Z.

9 *Profugi, quia nuſquam certam ſedem habent.* Vet. Schol. Cruq. Iam movebant Scythae bellum, quo reſtitueretur Phrahati regnum. B. Cf. infra III, 24, 9. Z.

Te Dacus aſper, te profugi Scythae,
Urbesque, gentesque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni,
Iniurioſo ne pede proruas
Stantem columnam, neu populus frequens
Ad arma ceſſantes, ad arma
Concitet, imperiumque frangat.
Te ſemper anteit ſerva Neceſſitas,
Clavos trabales & cuneos manu
Geſtans ahena; nec ſeverus
Uncus abeſt, liquidumque plumbum.
Te Spes & albo rara Fides colit
Velata panno; nec comitem abnegat,

E 5 Utcun-

14 fremens ad arma curſantes *coni. Bentl.* 17 Serva *etiam Gott. & collat. Sax.* 22 abneget *Brod.*

11 Crediderim eum de Phrahatis matre locutum, atque etiam de ipſo Phrahate ſequentibus verbis.

13 *Iniurioſo*, h. e. faſtuoſo & faſtidioſo.

14 *Stantem columnam*; innuit emphatice Auguſtum eſſe unicam Reip. columnam, ſubtractis iam aliis, praeſertim Quintilio Varo. B.

Ego unumquemque hominem intelligam, quo alii ut columna nituntur. G.

15 *Bene tumultum vulgarem expreſſit repetendo.* Vet. Schol.

Ceſſantes, iam otio fruentes. *Ceſſantes* modo dicit locupletiores cives, & otio gaudentes. Fruſtra igitur Bentleius vitio dat Horatio, quod populus ipſum populum ad arma concitet. B. *Ceſſantes* inſanis videntur qui non inſaniunt, vel furunt minus. G.

16 *Frangat* pro diſſolvat.

17 Cum Vet. Sch. & MSS. Cruq. repoſui *ſerva* pro *ſaeva*: eſt enim mors (quam hic, ut etiam alibi per Euphemiſmum *Neceſſitatem* appellat) Fortunae carnifex & ſuppliciorum miniſtra. Hoc loco haeret aqua Bentleio, neque me legere dignatus eſt. B. *Serva* Fortunae, quae illam ut lictores & anteambulones alii, *anteit*, *Neceſſitas* non moriendi modo, ſed quaecunque vim & coactionem adfert. *Clavis* cruci figuntur, *cuneis* Caucaſo affixus Prometheus Cic. Tuſc. 2. c. 9. *Ahenam* manum tribuit illi ob duritiem, robur &c. Conf. 3, 34, 5. G.

18 Sunt autem *Trabales clavi*, maximi clavi ex ferro, quibus trabes figuntur. Sic etiam *Od.* 24. *Lib. III. Si figit adamantinos Summis verticibus dira Neceſſitas Claves.*

Cuneos pro *martulos* poſuiſſe videtur.

19 *Ahenam* mortis manum Dilogus nominavit, ob aheneam eius imaginem, ut puto, & quod erat indomita. Veteres etiam Morti hymnos canebant & thura cremabant, ut conſtat ex Onomacrito Athenienſi.

20 *Uncus, quo puniebantur damnati. -- Seianus ducitur unco.* Vet. Schol.

Reſoluto plumbo rei puniri conſueverunt. Vet. Schol. Cruq. Crediderim cum *Uncum* & *liquidum plumbum* intuliſſe in terrorem tumultuantis

Quam dulci Lamiae, memor
  Actae non alio rege puertiae,
Mutataeque ſimul togae.
  Creſſa ne careat pulchra dies nota;
Neu promtae modus amphorae,
  Neu morem in Salium ſit requies pedum;
Neu multi Damalis meri
  Baſſum Threïcia vincat amyſtide;
Neu deſint epulis roſae,
  Neu vivax apium, neu breve lilium.
Omnes in Damalin putres
  Deponent oculos; nec Damalis novo
Divelletur adultero,
  Laſcivis hederis ambitioſior.

ODE

8 Actae *ed. Venet.* Z. 10 Threſſa *coni. Eraſmi.*

ta ſumebant togam puram, ſeu virilem.

10 *Cretenſibus moris erat dies laetos albis calculis, nigris contrarios numerare, & ex laetorum dierum numero una & tempus metiri. Malos enim in annorum numerum non ducebant.* Vet. Schol. Verum mos iſte fuit Cretenſibus communis cum aliis gentibus; quare cenſeo *Creſſam notam*, eſſe albam notam creta ductam. Romani enim creta & carbone albos & nigros dies notabant. Creta iſta erat factitia, ſicuti & alias carbo factitius; quibus notabant felices dies atque infelices. B.

Hanc Cruquii etiam & Lambini ſententiam ornavit Bentleius. G.

11 *Modus* vox eſt mediae ſignificationis; iam vero *plenus modus* eſt. B. Quin *modus* iungendum cum *ſit* verius proxime ſequentis. *Ne ſit modus amphorae promtae*, ne numeretur, quot amphorae iam ſint e cella promtae. G.

12 *Salii ſacerdotes Martis & Herculis dicebantur.* Vet. Schol. Iuxta Dionyſium Halicarnaſſeum, non alii erant quam Graecorum Curetes, ſeu Corybantes.

14 *Baſſus*, immanis cuiusdam potatoris nomen.

Amyſtis potabatur non ductu. Vet. Schol. Erat ingens *phiala*, teſte Vet. Schol. Cruq. Ἀμυστίζειν, ἀπνευστὶ πίνειν. Plutarch. in Sympoſ. notante Lambino.

16 *Breve, quod cito defloreſcat.* Vet. Schol. B. *An lilium breve* i. parvum, humile, quod lilium convallium vocatur? G.

17 *Putres, nimio potu marcentes & libidine reſolutos.* Vet. Schol.

20 *Hederas laſcivas dicit, quia quaſi ludentes vagae ſerpunt.* Vet. Schol.

Ambitioſa, ab ambitu lacertorum. Vet. Schol.

ODE XXXVII.

Alcaeum imitatus publicam laetitiam indicit ob voluntariam Antonii & Cleopatrae necem, quae cruento bello finem impoſuit.

Metrum ut in XXIX.

NUNC eſt bibendum, nunc pede libero
  Pulſanda tellus; nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar deorum
  Tempus erat dapibus, ſodales.
Antehac nefas, depromere Caecubum
Cellis avitis, dum Capitolio
 Regina dementes ruinas,
  Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens

Spe-

9 *Coniecturam Scaligeri* congrege *merito damnat Bentl.*

1 Νῦν χρὴ μεθύσκειν καί τινα πρὸς βίαν Πίνειν, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος. Alcaeus (apud Athenae. 10). Cum potuiſſet Antonium nominare, ad vitandam tamen invidiam, ei pepercit. B. Conf. infra Epod. 9. Z.

Libero, laſcivienti. Vet. Schol. Vel etiam a captivitate libero, eleganti Dilogia.

2 *Saliares coenae* in *proverbio*. Vet. Schol. B. H. e. opiparae & ſumtuoſae. Z.

3 *Ornare pulvinar, id eſt, menſas vel templa, quae pulvinaria dicuntur propter Lectiſternia quae ibi fiebant, praeterquam in templo Herculis, qui nunquam quieti aſſuetus erat.* Vet. Schol. B. Nempe arae deorum ſunt menſae, ad quas invitantur, quin diſponuntur illorum ſtatuae accumbentium modo in lectis & pulvinaribus. G.

4 *Tempus erat*, h. e. Iamdudum. B. Reprehendit tarditatem, q. d. iam factum oportebat. G.

Dapibus; poſt ſaltationem hoſtiis epulabantur. Vet. Schol.

7 *Dementes*, a dementia reginae cogitatas. Z.

8 Credi vult Romanum Imperium Alexandriam translatum iri. B. Nempe hoc moliri cum Cleopatra Antonium, vel vere vel invidiae faciendae cauſa dicebatur. G.

9 Grex dici ſolet de vilioribus. *Turpium*; *aut malae vitae, aut exoratorum.* Vet. Sch. per Dilogiam. B. *Turpes morbo viros* hic puto non eunuchos tantum dici, vel pathicos adeo: ſed *contaminatos* ac *turpes* vocari, *morbo* animi laborare dici, qui Romani & viri Aegyptiae feminae ſervirent. L. Bos ſuſpicatur *cum grege -- orbo virorum*, i. e. carente viris. G. Videntur eſſe ſpadones, qui Epod. 9, 13 dicuntur, turpes & foedi ob morbum corporis & animi. Z.

10 Audaciſſime legerat Bentleius *Opprobriorum* pro *Morbo virorum*. Etiam mutilatio teſticulorum pro morbo venire potuit: nam & vulnera inter morbos recenſebantur, ut & caetera corporis mala. B. *Impotens*, immoderata, & non compos bonae mentis ut circa libidines alias, ita in ſpe etiam. G.

11 *Dulci*, metaphorice pro blandienti.

13 Elegantiſſima Dilogia innuit *Auguſtum vitaſſe eius complexus, cum Divum Iulium & M. Antonium corporis ſui illecebris cepiſſet.* Vet. Schol.

Sperare, fortunaque dulci
Ebria. Sed minuit furorem
Vix una ſoſpes navis ab ignibus;
Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caeſar, ab Italia volantem
emis adurguens (accipiter velut
olles columbas, aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Aemoniae) daret ut catenis
ale monſtrum, quae generoſius
re quaerens, nec muliebriter
Expavit enſem, nec latentes
Claſſe cita reparavit oras:

Auſa

tico *coni. Guietus ad Lucanum* X, 117. 15 ad veros *coni.*
18 ut leporem *coni. Cuning.*

ſt hoc Scholion Acro-
i. Secundum haec *Una ab ignibus* fuerit ipſe
uem incendere fruſtra
eopatra. Sed potior eſt
conſtat, de claſſe An-
am ſoſpitem manſiſſe,
nempe Antonii, qua
cum ſuis navibus initio
ii fugientem ſecutus

is & Nymphis demen-
it homines, quos ob
μφολήπτυς dicebant
Latina lingua, imo
ſi veteri Scholiaſtae
is. B. *Mentem lymphatam Mareotico*, i. imprudentiam,
quandam ab ebrietate
nterpretari videtur il-
conſilium Cleopatrae,
tegris, inclinata neu-
um omnibus navibus
e praelio ad Actium
que re fugae Antonii
ctor fuit. Hic prior
erat & Panicus: ſed
or ſucceſſit perſequen-
no per ſuos, deinde
e & praeſente Octa-

Iuxta paludem Mareotidem in Aegypto, vinum erat praeſtantiſſimum. Significat Cleopatram ipſam vinoſam fuiſſe aeque atque Antonium.

15 Initio Actiacae pugnae Cleopatra fugam ſimulaverat, ut bene adnotavit Torrentius.

16 *Ab Italia* nunc volat Cleopatra, non quaſi ibi fuiſſet, ſed quod paullo ante cogitabat in Italiam victo Octaviano deſcendere. G.

18 *Molles* iam pro timidas, h. e. corde molles.

20 *Aemonia ab Aemo monte dicta*, ut bene monuit Vet. Schol. Siquidem Theſſalia olim ad Thracas pertinebat. B. Plutarchus narrat, duplici de cauſa feſtinaſſe Auguſtum, ut vivam caperet Cleopatram; veritus primum ne pecunias ac opes corrumperet, deinde quod illa triumphi ſplendorem auctura eſſet. Z.

21 *Monſtrum* iam pro prodigium, ob inſolitos animos; quod & foemina & peregrina Imperio Romano inhiaret. *Fatale* referri videtur ad aliquod Vaticinium in Sibyllinis carminibus de ea acceptum. Dilogus etiam fatale obſcoenum dixit.

Nam

[redacted]

Auſa & iacentem viſere regiam
Vultu ſereno, fortis & aſperas
Tractare ſerpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum;
Deliberata morte ferocior:
Saevis Liburnis ſcilicet invidens,
Privata deduci ſuperbo
Non humilis mulier triumpho.

ODE

tacen.ſem *conj. Bentl.* 26 *Editiones multae interpungunt poſt* fortis.

Proſtantes Fatales dicuntur. chol. Vide Iuvenal. Sat. 3. B. ſis *fatale* eſt periculoſum, quia olio ruinas & funus imperio at. *Generoſius*, minus ignoſe, quam ſi viva capta fuiſ- . ')

Conſpecto Proculeio qui ab to miſſus fuerat ad eam vid ſe deducendam; gladio quo ccincta, ſe trucidare voluit. dnotavit Mancinellus ex Plut-

ntes, intimas Aegypti regio- et. Sch. Quibus ipſa latere et.

eparavit, h. e. requiſivit. Miagis Bentleio placuiſſe *penequam reparavit*, quod idem quod *requiſivit*. Sic etiam s I, 31,12 *Vina Syra reparata* pro *requiſita*. B. Volebat ndo navibus partim per Iſthex Nilo transvectis in linus naris, partim ibi aedificatis, m novam experiri, & *claſſe* e. mota ac translata *repara-*. amiſſis illis Aegypti infeirca Nili oſtia litoribus, alias *oras latentes* Romanis, quil circumnavigare Africam, lem ratione traiicere claſſem : futurum erat. Aliquando s cum theſauris in Hiſpaniam conſilium erat. Sed ab utroque vel deſtitit vel deiecta eſt. Poetice facit Horatius, cum fortitudini tribuit, quod deſperationis erat. *Penetravit* Bentleiano dignum ingenio, ſed non neceſſarium. Nec non ingenioſe L. Bos, *Claſſe cita ire paravit* (in) *oras*. G.

25 *Iacentem regiam* h. e. *Regnum ſuum deſperatum*. Vet. Schol. Non videt vir ſagaciſſimus Bentleius *regiam* modo dici figurate pro *regnum*, quod & adverterat antiquus Scholiaſtes. B. Placet eorum ſententia, qui *regiam* proprie intelligunt, aulam moeſtam, & ob cladem plane conſternatam. Ordo enim eſt: non fugit in loca, ubi latere potuiſſet & bellum reparare, ſed auſa eſt ſe conferre Alexandriam ipſam, vultu metum omnem diſſimulante. Z.

29 *Deliberata*, h. e. mente diu agitata.

30 *Liburnis* poſuit pro Liburnis nautis, quorum opera potiſſimum Auguſtus victoriam adeptus eſt.

32 *Non humilis*, Figura Litotes, qua minus dicitur quam intelligitur.

Nam & T. Livius refert illam, cum de induſtria ab Auguſto indulgentius tractaretur, identidem dicere ſolitam fuiſſe: Οὐ θριαμβεύσομαι, h. e. *Non triumphabor*. Vet. Schol.

ODE XXXVIII.

AD MINISTRUM.

Sumtuoſa convivia Horatio minus arrident.

Metrum Sapphicum.

PERSICOS odi, puer, apparatus;
Diſplicent nexae philyra coronae:
Mitte ſectari, roſa quo locorum
Sera moretur.
Simplici myrto nihil adlabores
Sedulus, curo: neque te miniſtrum
Dedecet myrtus, neque me ſub arcta
Vite bibentem.

Q. HO-

6 curae *Cun.*

1 Perſarum gentis unguenta erant. Plinius.

Odi, iam pro nauſeo.

Apparatus, de caris & longe petitis accipio.

2 Ex tenuiſſimo tiliae arboris libro, quem veteres Philyram vocabant, delicatis coronarum lemniſci conficiebantur; ut erudite oſtendit Angelus Politianus. *Philyra cortex tiliae arboris*. Vet. Schol.

3 *Sectari*, proprie de venatoribus dicitur. *Dum tu ſectaris apros*, apud Virgilium.

4 *Moretur*, vivat, vel habitet, ſuaviter. B. Senſus eſt: quibus in locis adhuc roſa floret, cum apud nos roſae iam florere deſierint. Z.

5 *Simplici, cui nihil aliud adiicitur*. Vet. Schol.

Adlabores, h. e. ulterius ſtudioſe quaeras.

6 Hic locus feliciter a Bentleio reſtitutus eſt: nam de *Sedulus curo* fecit *Sedulus, cura*; quae quidem utraque vox Horatii puerum decebat, non autem ipſum herum. B. Ut ſumus homines, mihi placet vulgata omnium librorum lectio. *Nihil curo adlabores:* hoc eſt, non curo te allaborare, ut in illo Lucilii, *Perſium non curo legere*, pro nolo: deprecatur Horatius ſedulam ſervuli curioſitatem in coronis parandis. Coniecturis virorum doctorum nihil opus eſſe videtur. G.

Subruſticum, ſcilicet & parvi emtum.

7 *Arctam vitem ſpiſſam, ac per hoc umbroſam accipe.* Vet. Schol. Simplici ſcilicet umbra utentem.

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER SECVNDVS.

ODE I.

AD C. ASINIUM POLLIONEM.

HoratiusCaeſarianarum & Pompeianarum partium medius Aſinium Pollionem, Conſularem virum & Auguſti gratia potentem, a ſtringendo ſtilo in Pompeianos deterret, ac magis eum ad ſuaves mores & miſerationem tot illuſtrium virorum adducit. (Summa videtur eſſe haec: *Tu, Pollio, ſcribis hiſtoriam bellorum civilium, opus arduum ac difficile: ego vero tantum carmina meditari poſſum leviora & amatoria.* Z.)

Metrum duobus primis verſibus Alcaicum, tertio Iambicum Dimetrum Hypercatalectum, quarto Pindaricum Dactylicum.

MOTUM ex Metello conſule civicum,
Bellique cauſas, & vitia, & modos,
Ludumque Fortunae, graveſque
Principum amicitias, & arma

Non-

1 civium *Coll. Sax.*

1 Suaviter *Motum* dicit magis [illegible] *bellum*: Eſtque Figura Cha-[illegible]ntiſmus.

Notum eſt Metello Celere & Afra-nio Coſſ. Triumviratum Reipubli-[illegible]ae conſtituendae coepiſſe. Quod [illegible] ſignificavit. Vet. Schol. B.

Q. Caecilio *Metello* & L. Afranio [illegible] A. V. C. 694. Pompeius, [illegible]aſſus, Caeſar ſocietatem iniere, [illegible] recentiores quidam Triumvi-[illegible] appellant (ipſi nusquam eo [illegible]ine utuntur) reipublicae exitia-[illegible]m: unde initium hiſtoriae ſuae [illegible]llorum civilium cepiſſe Pollio-[illegible] probabile eſt. Quod dicit *ex [illegible]etello*, hoc ipſum indicat, non [illegible] coepiſſe bellum; ſed inde ar-[illegible]ſendam eius originem. G.

Civicum ſicut hoſticum veteres di-[illegible] Vet. Schol.

2 *Cauſas* iam praetextas dicit.

Vitia dixit non belli, ſed principum. B. Intellige *belli vitia*, quae in ratione belli recte adminiſtrandi committuntur. Z.

Verecunde inſidias callidasque rationes, *modos* nominavit. *Summus nempe locus nulla non arte petitus.* Iuvenal.

3 *Ludumque Fortunae, quae ludibrio habet res humanas.* Vet. Schol. Omnia enim facit παρὰ προσδοκίαν & ſplendidiſſimas res eludit.

Lepidiſſime dixit Cato Rempublicam non fuiſſe everſam discordia, ſed amicitia Triumvirorum.

5 *Uncta*, h. e. illita. Bentleius ex ingenio ſuo de *uncta* fecit *tincta*, ſed *uncta* efficacior vox eſt iſto loco. B. Tanto minus damnare

F illud

ODE II.

AD C. SALLUSTIUM CRISPUM.

C. Salluſtium Criſpum Hiſtorici ex ſorore nepotem Maecenatique ſuo Auguſti gratia proximum, laute ſplendideque magna fortuna utentem, commendat Catonianis & Stoicis, quorum dogmata ad luxuriam vaferrime detorquet. (Laudatur Salluſtius ob uſum divitiarum rectum. Z.)

Metrum Sapphicum. Quintus verſus Adonius.

NULLUS argento color eſt avaris
Abdito terris, inimice lamnae
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat uſu.
Vivet extento Proculeius aevo
Notus in fratres animi paterni:
Illum aget penna metuente ſolvi
Fama ſuperſtes.

La-

1 *pro* color, honor *conj. Cun.* 2 Abditae *Venet. & Lambi.* abdito *etiam Brod.* 7 agit *codd. ap. Bentl.* haud metuente ed. Venet. Z.

37 *Procax, inverecunda, quae alterius invadis numeros.* Vet. Schol.

38 Simonides *Cea* inſula oriundus, Threnos, ſeu Naenias compoſuit. *Id carmen quod cum lamentatione extremum & ultimum mortuo accinitur, Naenia dicitur.* Diomedes, citante Mancinello. Graecis Ἐπικήδιον, teſte Vet. Schol. Cruq.

39 Bene *Dionaeo antro*, quia Dione Mater Veneris erat Nympha: Nympharum autem ſunt antra. Pulchra Dilogia innuit magis placituros Dionaeo Caeſari Venereos iocos, quam res triſtes atque Tragoedias, quales Aſinius Pollio ſcripturus erat. B. Non puto aliud velle Horatium, quam excuſare ſe, quod nihil grande ſcribat, ut Car. 4; 6. G.

ODE II.

1 *Color*, nitor, pulchritudo. Sic Virgil. *Nimium ne crede colori.*

2 Theſauri proprie ſunt qui terra conduntur.

Inimice iam dixit pro *non amice*.

Lamnam per contemtum dici, (ſcil. de pecunia) bene monuit Cruquius. *Laminae* ſunt quibus veteres patellae atque ſartagines ab aerariis circumforaneis ſarciri ſolent. Vernacula noſtra, Platches. B. Eſt Antonii Birrii ſpecimen animadverſionum Horatianarum in hanc odem Baſ. 1743 editum, in quo interpungit poſt *terris*, & legit, *Inimica* (eſt) *lamna* &c. Sed vulgata lectio magis poetica eſt: magis blanditur Salluſtio. G.

4 Significat Salluſtium ſplendide vivere.

5 *Proculeium Equitem Romanum laudat, qui pius ſic erga fratres ſuos Scipionem & Muraenam fuit, ut cum ſpoliatis bello civili patrimonium ſuum ex integro divideret, quod cum his iam ante diviſerat.* Vet. Schol. B. Fratrem Proculeii *Caepionem* non *Scipionem* eſſe colligitur ex Dione 54, 3 p. 732, 81 ubi pulchre id monet Fabricius. Sed vid. etiam Meibom. Maecen. c. 27. Harduino *Proculeius* eſt Patriarcha Ioſephus, qui *procul* ויחי i. e. vixit a patre. *Spectatum admiſſi!* G.

Latius regnes avidum domando
Spiritum, quam ſi Libyam remotis
Gadibus iungas, & uterque Poenus
Serviat uni.
Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops,
Nec ſitim pellit, niſi cauſa morbi
Fugerit venis, & aquoſus albo
Corpore languor.
Redditum Cyri ſolio Phraaten,
Diſſidens plebi, numero beato-
rum eximit Virtus, populumque falſis
Dedocet uti
Vocibus; regnum & diadema tutum
Deferens uni, propriamque laurum,
Quisquis ingentes oculo irretorto
Spectat acervos.

F 3 — ODE

13 vilis *pro* dirus *Flor.* 17 Phrahartem *Flor.* Phraoten *Glar.* Phraorten *coni. Glar.* Phahatten *Baxt.* Z. 18 beatûm *Flor.* plebis *codd. ap. Bentl.* 22 Deferentem *coni. Birr.* 24 Sprevit *coni. Cruſii.*

; Diſtinguendum cenſeo poſt ‑s, quod miror neminem vi‑e. *Notus celebris.* Vet. Schol. ‑q. B. Recte iſtam Baxteri dictionem deridet Bentleius. Z. *‑imi, amoris.* Vet. Schol. B. *‑s animi* intell. cauſa, plane ‑arianum eſt V. G. Car. 4, 13, 21. Stat. Theb. 2, 274 *Noti ope‑*. G.

Aget iam pro feret, Graeco mo‑ ac ſi Fama cum curru ſuo per ‑era actura ſit.

‑lte ſcilicet volando, ut Icarus; ‑x & feſtiva Figura, quam ‑o quod ſcio animadvertit. B. *‑ens ſolvi penna,* quae nunquam ‑itur, & *metuentes aequore tingi* ‑s dixit Virg. Ge. 1, 246. Sic 2, 14, 16. G.

Plus eſt *avidum* eſſe quam ‑um.

Spiritum faſtuoſam cupidinem ‑.

‑nnibalem in animo habuit.

Carthago & in Hiſpania eſt ‑ *Spartariam vocant.* Vet. Sch. B.

Uterque Poenus accuratius forte a Porphyrio declaratur, tum qui Carthaginem & Uticam habet in Africa, tum qui Gades condidit: ita erit epexegeſis iucunda & erudita. Coloniae Carthaginienſium aliae in Hiſpania non excluduntur. G. *Poenus uterque*, qui & in Africa & in Hiſpania ſunt Poeni. Z.

13 Notum eſt Stoicos omnes animi affectus pro morbis habere. *Dirum* autem dicimus cuius vel nomen, vel aſpectum ut malum omen abominamur. B. *Hydrops* an ponitur pro hydropico? Id quidem fieri ab ipſo Hippocrate, docet in Oeconomia Foeſius. Plane affirmarem cum viris doctis niſi *dirus* commodius morbi quam aegrotantis videretur epitheton: & morbus *hydrops creſcit*, morbus eſt *indulgere ſibi*. G.

15 *Fugerit* pro *fugatus fuerit*, Activum pro Paſſivo.

Albo, pallenti. Vet. Schol. Leucophlegmatiae deſcriptio. B.

ODE III.

AD Q. DELLIUM.

Philoſophia mortis meditatio. Morituro nihil admodu metuendum, vel expetendum. Q. Dellium Hiſtoricum g aliqua animi aegritudine afflictum ſolatur. (Homo va & omnium partium transfuga Q. Dellius. V. Fabri Dion. 50. no. 74. G.)

Metrum ut in prima.

AEQUAM memento rebus in arduis
Servare mentem, non ſecus in bonis
Ab inſolenti temperatam
Laetitia, moriture Delli,
Seu moeſtus omni tempore vixeris,
Seu te in remoto gramine per dies
Feſtos reclinatum bearis
Interiore nota Falerni;
Qua pinus ingens albaque populus
Umbram hoſpitalem conſociare amant

Ra

4 Deli *edd. vett. ante Lambin.* 9 Qua *ſic Ven. Lamb. Bentl. & quod latinius videtur quam aliorum* quo. Z.

Albo a tenſione cutis & tumore. V. Sat. 2, 2, 21. G.

17 De *Phrabate* Iuſtinum adi. Hunc per invidiam nominat; nolebant enim Pompeiani Tyrannum ſolio ſuo reddi. B. Non opus eſt partium ſtudio adſcribi notam Phrahati hic inuſtam. Conſtabat, peſſimum hominem eſſe, nec reddiderat illum ſolio Auguſtus &c. Vid. Iuſti. 42, 5 & Dio. 49, 23 p. 406. it. 51, 18 p. 456. G.

18 *Diffidens pl.* quae ſecus ſentit quam multitudo imperita. *Dedocet*, docet ne amplius plebs utatur perverſis nominibus, h. e. ne beatum dicat eum, qui rex & dives tantum eſt. Z.

19 *Virtus*, h. e. Sapientia, ſeu philoſophia Stoica.

Stoicis nemo Rex eſt praeter unum Sapientem, ut quibus nihil bonum quod extra ipſum animum eſt, quodve auferri poſſit.

21 Emphaſis eſt in voce *tutum*: ſignificat enim Phrahatis diadema nunquam fore tutum.

22 *Propriam* pro perpetua xit; ut Virgil. *Si proprium hoc f*

23 *Oculo irretorto*, h. e. *n vidente*. Vet. Schol. *Nusquam ẽta acies*, Ovid. (Met. 2, 77 Invidia, citante erudito viro tonio Mancinello. B. *Irr oculo ſpectat acervos* auri ſa qui non habet opus avertere los, & vi quaſi retorquere a tiis; ſed ridens & hilaris illa ſpicit, dicens vel cogitans p cum Socrate, *Quam multa non dero*. Comparari poteſt Car. 2, *Integer laudo*: ſignificat, ſe torto oculo videre poſſe P da. G. Senſus igitur eſt: acies oculorum ſplendore aur praeſtringitur, ſed recto ocul tuetur, h. e. non corrumpitu piditate divitiarum. Z.

ODE III.

1 *Aequam*, Metaphora a ſtat *Memento* dicimus de re ſe magni momenti.

Arduum, & inacceſſum & cile.

Ramis, & obliquo laborat
Lympha fugax trepidare rivo.
Huc vina & unguenta & nimium breves
Flores amoenae ferre iube roſae,
Dum res & aetas & ſororum
Fila trium patiuntur atra.
Cedes coëmtis ſaltibus, & domo,
Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
Cedes; & exſtructis in altum
Divitiis potietur haeres.
Divesne, priſco natus ab Inacho,
Nil intereſt, an pauper, & infima
De gente ſub divo moreris,
Victima nil miſerantis Orci.
Omnes eodem cogimur: omnium
Verſatur urna ſerius ocius
Sors exitura, & nos in aeternum
Exſilium impoſitura cymbae.

 ODE

11 Ramis quo *vel* quoque *Brod. Gott. & editt. primae, it. R. Steph. Baxt.* Ramis & *Locb. H. Steph. &c.* G. Ramis qua *Lamb.* Ramis, qua & obl. *Cuning. & Ian. Sed vereor, ne* qua *aut* quo *ſit gloſſema.* 13 brevis *ed. Venet. & Schol. Acron, qui,* Brevis, *inquit, genitivus eſt. brevis autem cito tranſeuntis & temporalis, ut ſupra* breve lilium. 14 amoenos *Cun. San. & Ian. & ſic legendum neceſſario eſt, ſi placuerit* brevis. 23 dio *Ven. & Glar.* 28 cumbae *Bentl. & Ian.* Z.

2 Neſcio cur Bentleius ex ſola coniectura poſuerit *ac bonis* pro *in bonis,* cum praeceſſerit *rebus in arduis.* Nimis ille cavet a quavis repetitione.

3 *Inſolenti, ſubito orienti.* Vet. Schol. Cruq. h. e. inconſulta, temeraria.

5 Poſt *tempore,* ſupple *vitae.*

6 *Vinoque diurno Placari Genius feſtis impune diebus,* de Arte Poet. v. 209. Vid. ad Car. 1, 1, 20.

8 *Quoniam interiores lagenae ſolent eſſe, quae prius ſtipatae ſunt.* Vet. Schol. B. *Interiora* etiam, quae diligentius ſervantur, cum paucioribus communicantur, ut literae, amici. G. *Interiore nota,* cado, litteris Coſſ. aut alia ratione notato, qui reconditus ſervatur in interiore cellae parte, h. e. vino optimo & vetuſtiſſimo. Z.

Nota, nomina Conſulum.

9 Vet. Schol. cum pluribus MSS. habet *Quo* pro *Qua*; uti etiam pro & ante *obliquo,* ut notavit Torrentius, Vir probus & doctus.

Interiora populi folia alba ſunt. Vet. Schol. B.

11 Bene *laborat* quia rivus erat obliquus.

12 *Trepidare,* pro *feſtinare.* Vet. Schol.

13 *Breves, cito tranſeuntes, temporaneae.* Vet. Schol. Cruq.

15 *Res* dicit pro praeſens res, vel occaſio. *Aetas* etiam vox mediae ſignificationis eſt: Eſt enim vel iuventus vel ſenectus.

ODE IV.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

Formoſulam quandam captivam a Xanthia Phoceo domino ſuo compreſſam, ſub poetico Phyllidis nomine, miris laudibus effert; ut vel antiquis Heroinis eam aequiparet. (Conſ. Ovid. Am. 2, 8, 11 ſqq. G.)

Metrum ut in ſecunda.

NE ſit ancillae tibi amor pudori,
Xanthia Phoceu; prius inſolentem
Serva Briſeïs niveo colore
Movit Achillem:
Movit Aiacem Telamone natum
Forma captivae dominum Tecmeſſae;
Arſit Atrides medio in triumpho
Virgine rapta,

Bar-

8 capta *coll. Sax.*

16 *Parcae dicuntur habere manibus candida fila & nigra.* Mancinellus. B. Non puto hic *atra* a *candidis* diſtingui, infelicia a felicibus. *Atra* ſunt omnia i. obſcura, incognita, apud inferos, quorum pars Parcae. G.

17 *Cedi* vel iure, vel poſſeſſione dicitur: Eſt enim verbum Iuris.

Coemtas ſaltus per Hyperbolen dicit praedia undecunque poterat coomta, & ad inſtar latifundiorum.

19 *In altum* abſolute pro in altitudinem.

21 *Inachus* antiquiſſimus Argivorum Rex, qui Ius, h. e. Lunae pater ferebatur: Hinc & Arcades Προσέληνοι, h. e. *Antelunares* vocabantur. B. *Priſco nat.* h. e. antiquo & nobili genere ortus. Z.

23 *Sub divo, ſub coelo agas.* Vet. Schol. Veteres MSS. cum Scholiaſte, habent *Divo* non *Dio*, ut adnotavit Torrentius.

24 *Orcus*, idem qui & Pluto: Poenis ארקא terra eſt.

25 *Cogimur, compellimur. Tityre, Coge pecus:* Virgil. Vet. Schol.

26 *Urna, quaſi ſorte ſcilicet ducti ad mortem.* Vet. Schol. Et ſecutus ſum punctationem Puteani, Douſae & Rutgerſii, qui legerunt *urna* in Ablativo, quod longe concinnius videtur. B. *Omnium* hominum *ſors*, μοῖρα, *verſatur*, quatitur, πάλλεται, *urna* illa Fati, quo & venire in corpora animas & inde diſcedere credebantur. G.

27 Emphaſis eſt in voce *Exitura*: Exit enim, quod ſubito & ex improviſo in conſpectum venit.

ODE IV.

1 *Amor*, verecunde de amplexu.

Ob ancillarioli probroſum nomen.

2 *Inſolentem, arrogantem.* Vet. Schol. *Nihil non arrogat armis.* De Arte Poet. de eodem Achille. *Inſolens qui praeter legem agit humanam ac naturalem.* Donatus, citante Torrentio viro clariſſimo. Bene etiam praemiſit *prius*, quod admirationem auget. B. *Prius*, olim, ante te; igitur tu non es primus, qui ancillae amore captus tenetur. Z.

3 *Serva, belli iure ancilla.* Vet. Schol.

4 *Proprie motus libidinis eſt.* Vet. Schol.

Barbarae poſtquam cecidere turmae
Theſſalo victore, & ademtus Hector
Tradidit feſſis leviora tolli
Pergama Graiis.
Neſcias an te generum beati
Phyllidis flavae decorent parentes:
Regium certe genus & penates
Moeret iniquos.
Crede, non illam tibi de ſceleſta
Plebe dilectam; neque ſic fidelem,
Sic lucro averſam potuiſſe naſci
Matre pudenda.
Brachia & vultum teretesque ſuras
Integer laudo: fuge ſuſpicari,
Cuius octavum trepidavit aetas
Claudere luſtrum.

15 genus ut, & *coni. Rutgerſ.* C. 18 delectam *ed. Glar.* 19 adverſam *Ven. Glar.* 24 Condere *coni. Bentl.*

5 *Telamone natum*, adeoque altero Aiace nobiliorem. *Sic a Iove tertius Aiax.* Ovid.

6 In voce *dominum* Emphaſis eſt: Significat enim Xanthiam iſtum fuiſſe puellae dominum. Tecmeſſa Teuthrantis Phrygii Principis filia, ex qua Aiax ſuſcepit Euryſacen filium.

7 *Arſit, impatienter amavit.* Vet. Schol. Cruq.

Medio in triumpho ad Emphaſin poſuit; cum animus ſpe triumphi ad alium amorem incendi poſſet. Vet. Schol. Sic enim lege pro *non poſſet.*

8 *Virgine rapta*, h. e. Caſſandra, etſi cognoſſet eam ab Aiace Oilei raptam atque vitiatam.

10 *Theſſalo victore* per Periphraſin pro Achille.

Ademtus per Euphemiſmum pro occiſus.

11 Bene *tradidit* de mortuo.

Notiſſimum eſt *Levis* frequenter uſurpari pro *facilis*. Et expreſſit Homericum: Ῥηΐτεροι γὰρ μᾶλλον Ἀχαιοῖσιν δὴ ἔσεσθε Κείνου τεθνειῶτος ἐναιρέμεν; ut adnotavit vir doctus Ludovicus Deſprez.

12 *Pergama.* Arx erat Troiana, Palladisque templum.

13 *Beati, nobiles.* Vet. Schol. B. *an*, h. e. annon. Z.

15 Maiore fiducia pronuntiat in voce *certe* quod in voce *neſcias* nimis haeſitanter inſinuaverat. Verbo *Moeret* intelligi poteſt eum id ex modeſtia vultus eius conieciſſe.

17 *Sceleſta, ſervili:* Vet. Schol. Cruq. Certe *mancipium* & *ſcelus* uſitatae erant ſervorum compellationes. B. *Sceleſta*, de moribus, non de conditione accipit Bentleius: contra *pudenda*, h. e. ancilla, libertina, de conditione. Z.

19 Cruquius, Torrentius, & Lambinus ex Vett. Codd. legunt *dilectam* pro *delectam*, quod mihi quoque videtur probabilius. Dicitur etiam Feſto *Dilectus militum*, ut notavit Lambinus.

Maius eſt *ſic* quam *tam*, & efficacius ad intentionem animi. Laborat

ODE V.

Verecunda atque nobili Allegoria declarat foemineo ſexui infra pubertatem nullas ineſſe Veneres. (Hortatur amicum, ut abſtineat a Lalage puella nimis tenera, quam cum iuvenca & uva nondum matura comparat, & oſtendit, illam brevi ad Venerem proclivem, amabilem & pulcherrimam fore. Z.)

Metrum ut in prima.

NONDUM ſubacta ferre iugum valet
Cervice, nondum munia comparis
Aequare, nec tauri ruentis
In Venerem tolerare pondus.
Circa virentes eſt animus tuae
Campos iuvencae, nunc fluviis gravem
Solantis aeſtum, nunc in udo
Ludere cum vitulis ſalicto
Praegeſtientis. tolle cupidinem
Immitis uvae; iam tibi lividos
Diſtinguet Auctumnus racemos
Purpureo varius colore.
Iam te ſequetur (currit enim ferox
Aetas; & illi, quos tibi demſerit,
Apponet annos) iam proterva
Fronte petet Lalage maritum;

Di-

12 Purpureo varios *coni. Bentl.* Purpureus vario *codd. quidam ap. Lamb.* 13 curret *codd. Bentl.* 14. 15 quod t. d. a. annus *coniicit Bentleius & interpretatur,* quantum tu conſeneſces, tantum illa adoleſcet. *Sed vulgata idem valet.* Z.

borat etiam in *averſam* & *potuiſſe* ad faciendam ingenuitatis fidem.

21 *Teretes, rotundos cum longitudine.* Vet. Schol. Cruq. B.

22 *Integer,* innocens, in quem non cadit amoris ſuſpicio. Z.

23 *Octo luſtra quadraginta annos claudunt.* Vet. Schol.

Bene *trepidavit* ad Emphaſin poſuit; ſignificat enim eum velle iuniorem eſſe, nimisque ſubito factum ſenem.

24 *Clauditur* cui non licet ulterius progredi. Cur mallet Bentleius *condere* quam *Claudere?* Interpretamentum hoc videtur alicuius Scholiaſtae veteris, vel ſaltem ipſius Librarii.

ODE V.

1 *A deſignatione pecudis inhabilem monſtrat viro; ſignificans eam nullo adhuc calore aetatis ſollicitari.* Vet. Schol.

2 *Munia, obſequia lege debita.* Vet. Schol.

3 *Aequare, pari affectu ferre.* Vet. Schol.

Tauri, mariti provectioris aetatis.

5 *Incertum eſt quem alloquitur hac Ode, utrum amicorum aliquem an ſeipſam.* Vet. Schol.

Dilecta quantum non Pholoë fugax,
Non Chloris: albo ſic humero nitens,
Ut pura nocturno renidet
Luna mari, Gnidiusve Gyges;
Quem ſi puellarum insereres choro,
Mire ſagaces falleret hoſpites
Diſcrimen obſcurum, ſolutis
Crinibus, ambiguoque vultu.

ODE

20 Cnidiusve *Lamb. Bentl.*

7 *Solari aeſtum pro refrigerare gratiſſime dicitur.* Vet. Schol.

8 *Ludere*, ſaltare.

Cum vitulis, cum pueris. Vet. Schol.

9 *Praegeſtientis, properantis, gliſcentis.* Vet. Schol. Cruq. B. Vehementer cupientis. Z.

Aufer & *Tolle* Adverbia ſunt in Verbis.

10 *Immitis*, crudae, acerbae. B. *Iam*, mox, brevi. *Lividos diſt.* ad maturitatem perducet. Z.

12 *Purpureo v. c.* qui colore purpureo eſt ornatus & diſtinctus. Z.

13 *Sequetur*, quaeret, vel expetet. Vox *ferox* ab omnibus male accepta eſt: *Currit* enim *ferox* qui ferociter currit. Oſtendit ſe impatienter ferre nimium properantem ſenectutem; uti ſupra in *Trepidavit aetas.* In Epiſtolis etiam ſe *praecanum dicit*. B. Et tamen non poſſum non putare, illud *ferox* reſpicere ad puellam ferociter adhuc repugnantem blandimentis amatoriis. *Fera* eſt illa aetas, non manſueta. Vid. Barth. ad Stat. 2, 715. G. *Currit*, celeriter tranſit iſta aetas, quae abhorret a Venere. Z.

15 *Pro viribus & aetatis flore dixit annos.* Quaſi diceret: *Quantum tibi vergente iam iuventute virium deceſſerit, tantum tunc illi cum maxime floreſcenti accedet.* Vet. Schol. Ex MS. H. Stephani. B. *Proterva* habet continuationem allegoriae de iuvenca. Conf. Car. 3, 11, 11. G.

17 *Pholoë, nomina pro exemplo poſuit.* Vet. Schol.

Fugax; *Et fugit ad ſalices & ſe cupit ante videri.* Virgil.

18 *Albo pro candido.* Vet. Schol. B. *Humero*, pars pro toto. Z.

Nitens, h. e. Roſaceo nitens; ſic & Virgil. *Roſea cervice refulſit.*

20 *Gyges*; *de huius pueri pulchritudine etiam Ovidius locutus eſt.* Vet. Schol. B. An Met. 8, 323: vel 9, 712. G.

22 *Suaviter hic hoſpites pro ignotis dicit*: Vet. Schol.

Sagaces; *quamvis ſagaces.* Vet. Schol.

23 *Solutis Crinibus.* *Diſcrimen ſexus obſcurabant per crines ſolutos.* Vet. Schol. Sic & Iuvenal.

— *Cuius manantia fletu*
Ora puellares faciunt incerta capilli.

ODE VI.

AD SEPTIMIUM.

Titio Septimio Equiti Romano, inſigni Poetae & commilitoni olim ſuo, qui eum ad villam ſuam Tarentinam invitaverat, languenti ſtilo reſpondet, ſe iam vitae laboribus paene fatigatum in Tiburtino ſuo receſſu malle quod reliquum eſt vitae tranſigere: Sin autem hoc minus ſibi obtigerit, libenter ſe apud eum Tarenti animam efflaturum.

Metrum Sapphicum.

SEPTIMI, Gades aditure mecum, &
Cantabrum indoctum iuga ferre noſtra, &
Barbaras Syrtes, ubi Maura ſemper
Aeſtuat unda;
Tibur Argeo poſitum colono
Sit meae ſedes utinam ſenectae;
Sit modus laſſo maris & viarum
Militiaeque:
Unde ſi Parcae prohibent iniquae,
Dulce pellitis ovibus Galeſi

Flumen

10 Galaeſi *Ian.*

1 De *Septimio* iſto vide *Epiſt.* 3. *Lib. I.*

Proprie adiri dicuntur pericula.

Se tanta gratiae neceſſitudine fatetur aſtrictum, ut (ſi velit) ad ultimas nationes ire ſe cum eo promittat. Vet. Schol. Hypallage eſt pro *aditurus tecum*; quod viri docti non adverterunt.

2 Ad Emphaſin poſuit *indoctum* quaſi iam docendus eſſet. B. Vid. ad 3, 8, 22. G.

3 *Maura* per Synecdochen pro Africana.

5 *Argeo pro Argivo, antique dicitur.* Vet. Schol. Tiburnum dicit *Argeum colonum.*

Poſitum iam pro excitatum, vel erectum, dicimus enim *ponere muros, ponere ſtatuam,* & ſimilia.

7 *Modus nunc pro fine dixit.* Vet. Schol.

9 *Iniquae* iam pro plus aequo crudeles.

10 *Tarentinae oves pellibus teguntur.* Vet. Schol. Sic & omne Graecum pecus ad conſervandas lanas. Glareanus ipſe ridiculus eſt, dum Veterem Scholiaſten ridet, ac ſi credat aliquas oves eſſe absque pellibus.

12 *Quo autore & principe Parthenii Spartani Tarentum condiderunt.* Vet. Schol.

14 *Ridet, laetus eſt.* Vet. Schol.

15 *Decedere proprie loco cedere eſt, honoris cauſa.* Iacob. Cruquius. B. Ubi mel non eſt deterius melle Hymettio. Z.

16 *Venafrum* Campaniae oppidum olivetis celeberrimum. B. *Bacca,* oliva.

18 *Aulon mons eſt Calabriae.* Vet. Schol. B. Nemo Geographorum montem Aulonem nominat. Videtur appellativum nomen eſſe convallis apricae, αὐλών. Unice hoc facit Martial. 13, 125 qui praeſcriptum

Flumen & regnata petam Laconi
 Rura Phalanto.
Ille terrarum mihi praeter omnes
Angulus ridet, ubi non Hymetto
Mella decedunt, viridique certat
 Bacca Venafro:
Ver ubi longum tepidasque praebet
Iuppiter brumas, & amicus Aulon
Fertili Baccho minimum Falernis
 Invidet uvis.
Ille te mecum locus & beatae
Poſtulant arces; ibi tu calentem
Debita ſparges lacrima favillam
 Vatis amici.

12 Phalantho *alii.* 18 apricus — Fertilis *coni. Bentl.* Fertilis *eſt in ed. Glar.* 21 me tecum *coll. Sax.*

ODE VII.

AD POMPEIUM VARUM.

Pompeio Varo veteri ſodali ſuo, Pompeianisque partibus praeter caeteros addicto, iam vero Auguſti gratia in patriam ab exſilio (ut videtur) reverſo, enormi cum laetitia gratulatur: eique ſuadet, ut dehinc, dimiſſa militari ſua ſaevitia, ſe ſuavi & hilari vitae tradat.

Metrum ut in prima.

O SAEPE mecum tempus in ultimum
 Deducte, Bruto militiae duce,
Quis te redonavit Quiritem
 Dis patriis, Italoque coelo,

Pom-

pium lemma, *Vinum Tarentinum, Nobilis & lanis, & felix vitibus Aulon dat pretioſa tibi vellera, vina mihi.* G. *Amicus*, gratus ob fertiles uvas. Z.

19 *Bacchum* iam ipſam vineam nominat. B. *Bacchus fertilis* ut *Ceres frugifera* eſt, i. e. fertilis. Dum coniectura emendat h. l. Bentleius, veluti caſtrat poetam, & duplici figura illum privat. G.

20 *Invidere ſibimet ſolent impares virtute.* Vet. Schol.

21 *Beatas arces*, Tarentinas dicit, ob nobilitatem & divitias. B.

Arces intelligo loca altiora, unde deſpectus in *ſubiectas valles* amoenus. G.

23 Bene poſuit *debita*, quia & *vates* (quod & ipſe erat) & *amicus* vetusque ſodalis. De ampullis lacrimalibus nil opus admonere. B. Neque etiam huc pertinent illa vaſcula ſ. urnulae lacrimales, in ſepulcris inveniri ſolitae: ſed agitur de condendis non ſine fletu amici cineribus. G.

Pompei, meorum prime ſodalium?
Cum quo morantem ſaepe diem mero
Fregi, coronatus nitentes
Malobathro Syrio capillos.
Tecum Philippos & celerem fugam
Senſi, relicta non bene parmula;
Cum fracta virtus, & minaces
Turpe ſolum tetigere mento.

ODE VII.

1 *O*, recordantis eſt non ſine dolore.

Sic decora Periphraſi mortem nominavit.

2 Tollenda eſt ſubdiſtinctio inter *Deducte* & *Bruto*: Dicitur enim *Deducte Bruto*, pro a Bruto; ut, *Scriberis Vario*, ſuperius.

3 Ad Emphaſin poſuit *redonavit*: ſignificat enim eum initio ingens fuiſſe deorum donum.

Quiritem: Attende Singulari numero dictum, quod non facile apud veteres invenies. Vet. Schol. Sic & Iuvenalis 8, 26 *Agnoſco procerem.* Ad Emphaſin etiam dixit Quiritem, quaſi diceret Antiquis Moribus Romanum, Catonis ipſius aemulum. Veterum auribus idem ſonabat *Quiris* quod noſtris hodie *Britannus.* Notum eſt Quirites a Curibus Sabinis nomen ſuum deduxiſſe. B. Mihi videbatur reſpicere praeſertim ad ſolutam militiam. Sola appellatione *Quiritium* exauctorare milites viſus Caeſar apud Sueto. 70. G.

4 Satis ſcita eſt iſta Hypallage, *Quiritem Diis patriis*, pro *Deos patrios Quiriti.*

Iam *coelo* utitur pro *climate.*

5 *Pompeii Diſſyllabum eſt hoc loco.* Cruq.

Prime, cuius amor ante omnes. Vet. Schol.

6 *Morantem, aeſtivum; qui quaſi cum mora ſpatium ſuum decurrit.* Vet. Schol. B. *Morantem diem frangere* eſt velut comminuere tempus, quod absque illa compotatione longum fuiſſet: *fallere tempus* alia metaphora dicunt. G.

7 Bene *fregi:* frangitur quod cum difficultate, ve ſuperatur; uti mox, *fracta vir* aegre ſuperata, ſatis uſitata phora. Notandum enim di eſſe pro die feſto: ſupra: *Nec ſolido demere de die.* Hoc f terpretes. Vet. Schol. *Fregi ſumpſi*; non male, ſed obſcure.

8 *Malobathrum* poſuit f pro Unguento foliato, ex M thro ſcilicet, ſive Indico Foli fecto, quod Indorum *Batbra Berre* eſſe & Cruquius & ali viri docuere.

10 *Non bene*; Litotes eſt, enim dicitur quam intelligitur *mula* etiam per Ἐυτελισμὸν pro clypeo. B. Videtur imitatus poeta ſuum Archilo cuius de abiecto a ſe clypeo v los ſervavit Sextus Empir. Hypot. 3, 24. G.

12 Homericae iſti imitation Emphaſis: Brutum ſcilicet ſium antiquis Heroibus diſ non fuiſſe. B. Homerici dum cadunt *terram mordent* ſimile Germani dicunt *grame dere.* Lambinus etiam adfert num *Pinſebant terram genib*

13 Superius docuimus Ho fuiſſe in tutela huius dei (A 1, 10). Per Dilogian etiam cat, *ſe clam & furto quodam duxiſſe.* Vet. Schol. Satis do ſolet. B. Homericam imitati hic etiam oſtendit pulchre binus ex Iliad. Γ & Ε. G.

14 *Aëre*, pro nebula I ricus.

Sed me per hoſtes Mercurius celer
Denſo paventem ſuſtulit aëre:
Te rurſus in bellum reſorbens
Unda fretis tulit aeſtuoſis.
Ergo obligatam redde Iovi dapem,
Longaque feſſum militia latus
Depone ſub lauru mea; nec
Parce cadis tibi deſtinatis.
Oblivioſo levia Maſſico
Ciboria exple; funde capacibus
Unguenta de conchis. quis udo
Deproperare apio coronas
Curatve myrto? quam Venus arbitrum
Dicet bibendi? non ego ſanius
Bacchabor Edonis: recepto
Dulce mihi furere eſt amico.

ODE

22 affunde *Coll. Sax.*

15 *Reſorbens, Metaphora a Charybdi.* Vet. Schol.

17 *Obligatam*, debitam, ſi non voto promiſſam. B. *Dapem*, promiſſum ac debitum redde convivium, & ſciendum, dapem ſingulari numero declinatum. Vet. Schol.

19 Pulcberrima Enargia; ac ſi ipſe ut Tityrus Virgilianus, ſub *laurus* umbra recubaret.

20 *Cadus*, teſtaceum dolium.

21 *Oblivioſo*; *quo curae pelluntur.* Vet. Schol.

22 *Ciborium, ex implexis Colocaſiae floribus poculum.* Plin. citante Torrentio. Οἷον εκυφίον, h. e. *Qualis parvus ſcyphus, vel patera.* Athenaeus. Infundibuli noſtri forma fuiſſe reor; niſi quod ventricoſum erat ad ſummitatem. B. Ne quis putet *ciborii* nomen eſſe apud Plinium. Viri docti modo putant eam eſſe definitionem *ciborii*, quod ex Graecis illuſtrat Hadr. Iun. Animadv. 1, 16. Vix dubito, eſſe calycem ſiccatum floris, eandemque capſulam ſeminum, ſ. fabarum, poculo aptam; ut corium cucurbitarum lagenae: deinde formatum forte ex qualibet materia illius figurae poculum. Illud docent verſus Nicandri apud Athenaeum l. 3. pr. hoc idem Athen. 11, 7. Alabaſtris roſarum ſimilia ſuſpicari licet. Quin plus quam ſuſpicionem eſſe apparebit inſpicienti Salmaſ. ad Soli. p. 925. Plane ſeipſum hic ſuperat Harduinus, cum *ciborium* ait eſſe illud ſacrum receptaculum, quod Romana eccleſia ita appellat: indeque quam recens ſit hoc carmen, argumentatur. G.

23 *Conchis, Echinis Concharum.* Vet. Schol. h. e. Echinis ex conchis factis. Conchis enim marinis, vel etiam vaſis Concharum forma unguenta in convivia ferebantur (Sat. 1, 6, 117). De Echinis inferius dicturi ſumus.

24 *Deproperare, valde properare.* Vet. Schol. Idem enim eſt *De* quod Graecis Δια; ſic dicimus *Delirus*, quaſi Διάληρος. *Quis Interrogative cum quodam hortamento*; Vet. Sch. B. Celeriter conficere ſ. nectere. Z.

25 *Venereus iactus in talis ſummum numerum habet, id eſt, ter ſenarium.* Vet. Schol. Gruq. Sic & Iulius

Pompei, meorum prime ſodalium
Cum quo morantem ſaepe [illegible]
Fregi, coronatus niten[illegible] Amor. 3, 3.
Malobathro Syr[illegible]
Tecum Philippos [illegible] peierati
Senſi, relicta n[illegible] nocuiſſet unquam;
Cum fract[illegible] vel uno
Turpi[illegible] ungui,
[illegible] ſimul obligaſti
[illegible] caput, eniteſcis
[illegible] iuvenumque prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum coelo, gelidaque divos
Morte carentes.

Ridet

ODE [illegible]

1 O, recor[illegible] dolore. Sic decor[illegible] minavit. 2 Tol[illegible] Deduct[illegible] beris [illegible]

a Varine Gott.

[illegible] & Hadr. Iunius. [illegible] autem talis poſuit pro [illegible] Nam in talario ludo qui [illegible] quaternis conſtabat, Venus erat [illegible] ſinguli tali diverſo vultu [illegible] apparebant: Contra in teſſerario ludo tribus teſſeris ludebant; & numerus ter Senarius ſummus erat iactus, vel Venus. Cruquius.

[illegible] Edoni Thracii generis: Synecdoche eſt.

[illegible] Anacreonticum illud expreſſit: Θέλω θέλω μανῆναι.

ODE VIII.

1 *Ulla*, Diminutivum eſt ab *una*. *Ut enim dicitur iuris iurati, ita poſſit iuris peierati.* Vet. Schol. *Non enim falſum iurare peierare eſt, ſed quod ex animi tui ſententia iuraveris, ſicut verbis concipitur more noſtro, id non facere periurium eſt.* Cicero in Offic. citante viro doctiſſimo Mancinello. B. Videtur illa praeſertim periuria intelligere, quibus peccata ſua negabat puella. G.

Scenicum principium; *intelligendum enim aliquos ſermones praeceſſiſſe.* Vet. Schol.

a In Cruquii MSS. dicitur haec *Iulia Barine*; & Chriſtophoro Landino, *Iulia Barinenſis.* Torrentii Codd. *Iulia Varina.* Fortaſſe verum nomen erat *Iulia*, & *Barine* fictum. Cogitet Lector!

Ἐν ἤθει dicitur *unquam*; quaſi indignabundus eloquatur.

3 *Vel uno*; *ſubaudiendum extrinſecus*; *ſi ſaltem leviſſimam poenam ob periurium ſenſiſſes.* Vet. Schol. Emphaſis eſt. B. Hoc vult Schol. Verba *vel uno* bis eſſe ſumenda, retrahenda etiam ad *dente*. Talium magnam vim obſervare licet, ubi duplicem velut perſonam ſuſtinent verba vel ſingula vel coniuncta. G.

5 *Crederem*; *deos vindices eſſe periurii.* Vet. Schol. h. e. Non eſſem Atheus. B. Haud dubie ſenſus eſt: fidem haberem iuriiurando, quo confirmas, te mihi noctem conceſſuram eſſe, aut te conſtanter me amaturam. Z.

Sed tu; tollenda vox eſt ἐν ἤθει.

Obligaſti: *devoviſti*: *Contraria ſunt obligare & vota ſolvere.* Vet. Schol.

Ridet hoc, inquam, Venus ipſa, rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido
Semper ardentes acuens ſagittas
Cote cruenta.
Adde quod pubes tibi creſcit omnis;
Servitus creſcit nova; nec priores
Impiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.
Te ſuis matres metuunt iuvencis,
Te ſenes parci, miſeraeque nuper
Virgines nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

ODE

17 quum *coniicis Cruſius*, *ſed fruſtra*. 24 Cura *coni. Bentl.*

Schol. Cruq. docte. B. Vid. Car. 2, 7, 17. G.

6 *Caput apud maiores ſalutis Symbolum.* Cruquius.

9 *Prope eſt ut putem rationem pietatis & religionis in contrarium eſſe verſam.* Vet. Schol.

10 *Taciturna ſigna*, h. e. *taciturnae noctis ſigna. Hypallage.* Mancinellus. B.

13 *Ridet*, non curat, irritum reddit. Z.

14 *Simplices, faciles: perfidiae cum riſu indulgentes*; Vet. Schol.

Nymphae Veneris comites ſunt. Vet. Schol. Vid. Od. 4. Lib. I.

15 Cupidinis ſagittae ignitae ſunt: Πυρὶ πάντα βέβαπται. Moſchus, citante Cruquio.

16 Bene *cruenta*, cum antea *ferus* poſuerit. R. Ut alias cotes vel aquariae ſunt vel oleariae, ita cupido ſuis telis acuendis ſanguinem miſerorum amantium adhibet, eaque inficit, ut ſanguine hydrae ſua tela Hercules. G.

18 *Servitus*, copia amatorum novorum qui tibi ſerviant. Z.

19 *Impiae*, h. e. Atheae, periurae. Notum eſt Vet. amaſios & amaſias ſuos dominos & dominas vocitaſſe.

20 *Minati*, ſupple *quamvis*.

21 *Iuvenci non tantum boves dicuntur, ſed homines: quamvis in uſu ſit, ut non niſi per diminutionem iuvenculos dicamus.* Vet. Schol.

22 *Miſerae*, ſolicitae & zelotypae. B.

23 *Retardet*, abalienet a ſeſe. Z.

24 *Aura*; *Amoris aura, quae ad te eos fert.* Vet. Schol. Per Dilogian notat eius inconſtantiam, *auram* ſcilicet *fallacem*; ut ſupra. Tanaquillus Faber & putidus & foedus eſt, dum neſcio quid de odore vaccarum crepat, & iuvencos putat tauros dici. B.

Siquid hic eſt foeditatis, id a Poeta eſt, non a Fabro. Ponit enim profecto poeta imaginem tauri, qui captat auram h. e. odorem iuvencae, loquiturque ut Virg. Ge. 3, 251 de equis *ſi tantum notas odor attulit auras:* quin ut Ieremias 2, 24 *Onager — attraxit ventum amoris ſui:* quod obſervatum Fabri genero. G.

ODE VIII.

IN BARINEN.

Horatius, ardet & odit. (Conf. Ovid. Amor. 3, 3. G.)

Metrum Sapphicum.

ULLA ſi iuris tibi peierati
Poena, Barine, nocuiſſet unquam;
Dente ſi nigro fieres, vel uno
Turpior ungui,
Crederem: ſed tu, ſimul obligaſti
Perfidum votis caput, eniteſcis
Pulchrior multo, iuvenumque prodis
Publica cura.
Expedit matris cineres opertos
Fallere, & toto taciturna noctis
Signa cum coelo, gelidaque divos
Morte carentes.

Ridet

2 Varine *Gott.*

Iulius Pollux & Hadr. Iunius. Scholiaſtes autem *talis* poſuit pro teſſeris. Nam in talario ludo qui talis quaternis conſtabat, Venus erat quando ſinguli tali diverſo vultu apparebant: Contra in teſſerario ludo tribus teſſeris ludebant; & numerus ter Senarius ſummus erat iactus, vel Venus. Cruquius.

27 *Edoni* Thracii generis: Synecdoche eſt.

28 Anacreonticum illud expreſſit: Θέλω θέλω μανῆναι.

ODE VIII.

1 *Ulla,* Diminutivum eſt ab *una.* *Ut enim dicitur iuris iurati, ita poſuit iuris peierati.* Vet. Schol. *Non enim falſum iurare peierare eſt, ſed quod ex animi tui ſententia iuraveris, ſicut verbis concipitur more noſtro, id non facere periurium eſt.* Cicero in Offic. citante viro doctiſſimo Mancinello. B. Videtur illa praeſertim periuria intelligere, quibus peccata ſua negabat puella. G.

Scenicum principium; intelligendum enim aliquos ſermones praeceſſiſſe. Vet. Schol.

2 In Cruquii MSS. dicitur haec *Iulia Barine;* & Chriſtophoro Landino, *Iulia Barinenſis.* Torrentii Codd. *Iulia Varina.* Fortaſſe verum nomen erat *Iulia,* & *Barine* fictum. Cogitet Lector!

Ἐν ἤθει dicitur *unquam;* quaſi indignabundus eloquatur.

3 *Vel uno; ſubaudiendum extrinſecus; ſi ſaltem leviſſimam poenam ob periurium ſenſiſſes.* Vet. Schol. Emphaſis eſt. B. Hoc vult Schol. Verba *vel uno* bis eſſe ſumenda, retrahenda etiam ad *dente.* Talium magnam vim obſervare licet, ubi duplicem velut perſonam ſuſtinent verba vel ſingula vel coniuncta. G.

5 *Crederem; deos vindices eſſe periurii.* Vet. Schol. h. e. Non eſſem Atheus. B. Haud dubie ſenſus eſt, fidem haberem iuriiurando, quo confirmas, te mihi noctem conceſſuram eſſe, aut te conſtanter me amaturam. Z.

Sed tu; tollenda vox eſt ἐν ἤθει.

Obligaſti: devoviſti: Contraria ſunt obligare & vota ſolvere. Vet. Schol.

Ridet hoc, inquam, Venus ipſa, rident
Simplices Nymphae, ferus & Cupido
Semper ardentes acuens ſagittas
Cote cruenta.
Adde quod pubes tibi creſcit omnis;
Servitus creſcit nova; nec priores
Impiae tectum dominae relinquunt,
Saepe minati.
Te ſuis matres metuunt iuvencis,
Te ſenes parci, miſeraeque nuper
Virgines nuptae, tua ne retardet
Aura maritos.

ODE

17 quum *coniicit Cruſius, ſed fruſtra.* 24 Cura *coni. Bentl.*

ol. Cruq. docte. B. Vid. Car.
', 17. G.
Caput apud maiores ſalutis Sym-
n. Cruquius.
Prope eſt ut putem rationem pie-
& religionis in contrarium eſſe
ium. Vet. Schol.
Taciturna ſigna, h. e. *taciturnoctis ſigna. Hypallage.* Mancius. B.
Ridet, non curat, irritum it. Z.
Simplices, faciles: perfidiae cum indulgentes; Vet. Schol.
mphae Veneris comites ſunt. Schol. Vid. Od. 4. Lib. I.
Cupidinis ſagittae ignitae ſunt: πάντα βέβαπται. Moſchus, te Cruquio.
Bene *cruenta*, cum antea *ferus* erit. B. Ut alias cotes vel riae ſunt vel oleariae, ita cupiinis telis acuendis ſanguinem orum amantium adhibet, eanficit, ut ſanguine hydrae ſua Hercules. G.
Servitus, copia amatorum noa qui tibi ſervient. Z.

19 *Impiae*, h. e. Atheae, periurae. Notum eſt Vet. amaſios & amaſias ſuos dominos & dominas vocitaſſe.
20 *Minati*, ſupple *quamvis.*
21 *Iuvenci non tantum boves dicuntur, ſed homines: quamvis in uſu ſit, ut non niſi per diminutionem iuvenculos dicamus.* Vet. Schol.
22 *Miſerae*, ſolicitae & zelotypae. B.
23 *Retardet*, abalienet a ſeſe. Z.
24 *Aura*; *Amoris aura, quae ad te eos fert.* Vet. Schol. Per Dilogian notat eius inconſtantiam, *auram* ſcilicet *fallacem*; ut ſupra. Tanaquillus Faber & putidus & foedus eſt, dum neſcio quid de odore vaccarum crepat, & iuvencos putat tauros dici. B.
Siquid hic eſt foeditatis, id a Poeta eſt, non a Fabro. Ponit enim profecto poeta imaginem tauri, qui captat auram h. e. odorem iuvencae, loquiturque ut Virg. Ge. 3, 251 de equis *ſi tantum notas odor attulit auras:* quin ut Ieremias 2, 24 *Onager — attraxit ventum amoris ſui:* quod obſervatum Fabri genero. G.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obſoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.
Saepius ventis agitatur ingens
Pinus; & celſae graviore caſu
Decidunt turres; feriuntque ſummos
Fulgura montes.
Sperat infeſtis, metuit ſecundis
Alteram ſortem bene praeparatum
Pectus. Informes hiemes reducit
Iuppiter, idem
Summovet. Non, ſi male nunc, & olim
Sic erit. Quondam cithara tacentem
Suſcitat Muſam, neque ſemper arcum
Tendit Apollo.
Rebus anguſtis animoſus atque
Fortis appare; ſapienter idem
Contrahes vento nimium ſecundo
Turgida vela.

C

9 Saevius *coni. Bur. ad Ovid.* Epiſt. 14, 39. G. *Hanc probam dationem recepit Iani.* 10 excelſae *Brod.* 12 *Sic etiam coll. Bentl. Gott. Flor.* G. Fulmina *edd. vett.*

Bene praeparatum; *Bono inſtructum ingenio.* Vet. Sch. B. *Bene praeparatum pectus,*) ſtudiis philoſophiae atque hiſtoriarum, uſu vitae, cogitationibus ipſis illis, quas hic ponit poëta. G.

17 Θαρσεῖν χρὴ, φίλε Βάττε, τάχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον. Theocrit.

18 Probabile mihi non videtur Horatium ſcripſiſſe *citharae tacentem Muſam*, quod putat Bentleius, cum omnes Codices excepto uno vel altero obſcurioris notae, habeant *cithara* in Ablativo. Et commode ſane *Suſcitat Muſam cithara tacentem*, vel *dormientem*. Inuſitatiora fere placent Bentleio.

19 Bene *Suſcitat tacentem* quibat dicere dormientem. B

Muſa eſt facultas canendi: *Apollo tacentem*, quieſcentem efficacem, *ſuſcitat* exercetq *thara* pulſanda, *neque ſemper* rum ſuum geſtamen, *arcum* t *tendit* &c. G. Non ſemper lo iratus nocet arcu, ſed ide terdum laetus oblectat cithar

22 *Idem, quisquis es.* Vet. S

23 Etſi Torrentius probet *tines* vel *Contine*, quod in MSS perit: nos tamen *contrahes* pra mus cum Vet. Schol.

ODE XI.

AD Q. HIRPINUM.

uinctium Hirpinum amicum ſuum hortatur, ut, accedente iam ſenectute, curas tam publicas quam privatas miſſas faciat, & hilaritati ſe tradat.

Metrum ut in prima.

QUID bellicoſus Cantaber & Scythes,
Hirpine Quincti, cogitet, Adria
Diviſus obiecto, remittas
Quaerere; nec trepides in uſum
Poſcentis aevi pauca. fugit retro
Levis Iuventas & Decor, arida
Pellente laſcivos amores
Canitie facilemque ſomnum.
Non ſemper idem floribus eſt honor
Vernis, neque uno Luna rubens nitet
Vultu: quid aeternis minorem
Conſiliis animum fatigas?

 Cur

honos *vulg. ſed* honor *Schol. Acron, codd. Bentl. & al. rectius.* Z.

Scythes, Dacus, ut dudum mo- Landinus. Cum his enim & abris hoc tempore erat bel-

Cogitet, machinetur, moliatur. nius.

Diviſus, pro *cum ſis diviſus.*

iecto, pulchra Metaphora a & vallo.

nittas quaerere, h. e. minus as.

lam neceſſitatem dixit *uſum.* *is agas ut habeas vitae neceſ-* . Vet. Schol. B. Puto con- dum Graeco more, *Nec trepi- vi* vel vitae huius cauſa, quae *poſcit in uſum* i. ad ſumtus ſarios, modo poſſis avidum inem domare. G.

Fugit retro; recedit a nobis: Schol. B. Illud *retro* ſua- m habet. Ita fugit iuventas, *tro* nos ſit, qui illam velut a reliquimus. G.

6 Mirum eſt Cruquium accepiſſe *Levis* pro *celeris.* B. *Levis* nempe hic eſt imberbis, certe molli tantum lanugine praedita. Quamquam neque in altera interpretatione eſt quod valde reprehendas; niſi quod raro in hac regione iambum admittit Horatius. G.

9 *Honos* iam venuſtas. Bentleius magni fecit reponere *honor* pro *honos,* metu ſcilicet ſibili, quod ipſe narrat; quem ille quantum poteſt ſemper devitat.

12 Bene *fatigas* ſubiicit, cum dixerit *minorem.* *Minorem, non capacem aeternorum conſiliorum.* Vet. Schol. B. Rectius Lambinus: Quid tu cogitationibus longiſſimis, q. d. ſempiternis, h. e. quae ad longiſſimi temporis curam pertinent, animum, quibus par eſſe nequeat, conficis? Z.

14 *Temere, paſſim; ut habeat licentiam ipſa laſcivia.* Vet. Schol.

Cur non ſub alta vel platano vel hac
Pinu iacentes ſic temere, & roſa
Canos odorati capillos,
Dum licet, Aſſyriaque nardo
Potamus uncti? diſſipat Evius
Curas edaces. Quis puer ocius
Reſtinguet ardentis Falerni
Pocula praetereunte lympha?
Quis devium ſcortum eliciet domo
Lyden? eburna, dic age, cum lyra
Maturet, in comtum Lacaenae
More comam religata nodum.

ODE

17 diſſipet *coni. Heinſ. ap. Bentl.* 23. 24. incomtam — nodo. *Bentl.*

Roſa, oleo roſaceo. Vet. Sch. Cruq. *Succus roſae longe antequam unguenta repertus eſt.* Plin. citante Landino.

17 *Diſſipat curas*; Anacreonticum illud expreſſit: Σκεδάσαι θέλω μερίμνας.

18 Oſtendit vox ſic, quam ſupra poſuerat, eum haec cantaſſe in ipſo convivio.

19 Bene *reſtinguet* ſubiecturus *ardentis*.

21 *Devium*; ut fidicina domos oberrans. Ita vir eruditus Iacobus Cruquius; cum alii omnes aliter exponant. B. Seu, cuius domus eſt remota a via publica. Ergo non eſt ſcortum vulgare. Z.

Eliciet, ſpe lucelli.

23 De *in comtum* Bentleius, auctoritate inductus neſcio cuius Torrentii Manuſcripti, fecit *incomtam*, atque ita in Impreſſo ſuo edidit, quod equidem nollem factum; piget plura dicere.

Comtum, compoſitum. Vet. Sch.

Notum eſt Spartanas Virgines religaſſe crines, reliquas demiſiſſe. B. Vellem oſtendiſſet vir doctus, unde notum ſit de Lacaenarum cultu; negat quidem Bentleius reſtare quidquam in veterum monumentis, unde colligamus id magis in more fuiſſe *Lacaenis* feminis, quam aliis, & ideo optat invenire in Codice aliquo *Dianae*. Mihi videbatur, Lacaenae nodo comarum opus fuiſſe certum tum, *Nitida cum nuda palaeſtra Pugnaret nudis femina mixta viris*, ut de Helena Ovid. Her. 16, 149. Et quid ſi ad imaginem Helenae alludit Horatius? G.

24 *Grate, ut ſolent mulieres feſtinantes pexum tantum capillum in nodum colligere.* Vet. Schol. B. Conf. 3, 14, 23.

ODE XII.

AD MAECENATEM.

Heroico Carmini ſe plane inhabilem dicit; neque quicquam aliud praeter unam Liciniam Maecenatis Amatam, quam ficto Lycimniae nomine obvelat, cantare ſe poſſe affirmat. Vid. ad v. 13.

Metrum tribus primis verſibus Choriambicum, quarto Glyconicum.

NOLIS longa ferae bella Numantiae,
Nec durum Annibalem, nec Siculum mare
Poeno purpureum ſanguine, mollibus
Aptari citharae modis;
Nec ſaevos Lapithas, & nimium mero
Hylaeum, domitosque Herculea manu

 Tellu-

2 durum *etiam Gott. Zar. Flor. it. coll. Sax. & Brod.* dirum *al.* 6 domitosve *Cun. San. & Iani.*

Ἐν ἤθει dicitur *Nolis*; quaſi
t; *Noli fruſtra exſpectare.*
Antiquiſſimi Codd. Torrentii
ıe Cruquii habebant *Durum*,
Dirum. Sic & Landinus &
. Schol. *Annibalis enim nullo*
re aut corpus fatigari, aut ani-
vinci poterat. Livius, citante
cinello. B. Sed *dirus* idem vo-
: infra III, 6, 36. Z.
:ulum mare; *quia ibi navali cer-*
e Romani Carthaginienſes duce
tio vicerant. Vet. Schol. Gra-
enim haec clades ea quam C.
ius primus intulit; quod voce
rem ſignificatur. B.
Mollibus, aptis ad res molles
atorias canendas. Z.
Nimium pro intolerabili poſuit.
Schol. Lubinus etiam *immo-*
um & intemperantem reddit.
ras primus Hippodamiae manus
it. Fruſtra eſt Gallus Inter-
dum in Hylaeo ebrioſum An-
m expiſcatur, & in Giganti-
Brutum & Caſſium, quorum
ibus Horatius, ut liberalem
, ſemper parcit. Erat etiam
s Antonius Triumviri filius
ſti gratia potens, atque ipſi
tio admodum familiaris. Qua
e vid. Od. 2. Lib. IV. Quid
quod & Allegoria iſta debuerit eſſe perpetua? Quis igitur *Annibal?* Quae *fera Numantia?* Quinetiam Ode 37. Lib. I. ipſius Antonii, utpote magni & praeclari viri, nunquam meminit, cum maxime deberet, ſoli Cleopatrae iniurius.

6 Notum eſt Gigantes ab Hercule in fugam verſos. B.

7 *Unde*, a quibus. *Fulgens domus*, coelum. *Contremuit*, cum horrore timuit. Z.

8 *Domus Saturni*, *Regia deorum.* Vet. Schol.

9 *Pedeſtribus*; *Oratione ſoluta & civili.* Vet. Schol.–*Maecenas Auguſti Caeſaris geſta deſcripſit.* Servius. B. Locus eſt ad Ge. 2, 42. Add. Plin. 7, 45. Meibom. Maec. c. 25. G.

12 *Regum colla*; haec dicit ut vates.

Torrentii MSS. habebant *minantium*, non *minacium*; quod longe efficacius videtur, etſi minus probet Bentleius. B. *Minantium* nempe magis actum ipſum pingit: *minantur* actu reges, & minas vultu oſtendunt, in ipſo quoque triumpho non dediſcunt minari. *Ut pictura* poeſis erit. G.

13 *Dominae ait adoleſcentum more, qui amatas dominas vocant.* Vet. Sch.

Telluris iuvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris: Tuque pedeſtribus
Dices hiſtoriis proelia Caeſaris,
Maecenas, melius, ductaque per vias
Regum colla minantium.
Me dulces dominae Muſa Lycimniae
Cantus, me voluit dicere lucidum
Fulgentes oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus;
Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
Nec certare ioco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, ſacro
Dianae celebris die.

12 minantium *etiam Br. Gott.* & *Zar.* G. *Sed* minacium *La* *Bentl.* 13 Lycimniae *optimi, etiam Gott.* Liciniae *a Landino detur.* Licymniae *Bentl.* & *Cun.* G. Lyciniae *Glar.* Lyc *Lamb.*

Meminit & Lycimniae Virgilius. *Maeonio regi quem ſerva Lycimnia furtim Suſtulerat.* B. Magnam eruditis hominibus curam iniecit haec puella. Praeter commentatores vid. Faber Epiſt. 2, 54. Re diligentius fere, quam merebatur, conſiderata, nobis videbatur matronam ſ. *dominam* Maecenatis, *Terentiam*, intelligi, forte recens tum nuptam, aut poſt divortium reductam. Puellae humili non conveniunt, quae de Dianae ſacro dicuntur. Et quae de *crine Lycimniae*, ea nimis inſana fuerint de quacunque alia, quam de Terentia, ſi dicantur, quae tum regnum pulchritudinis obtinere videbatur, certare Liviae auſa, captivum ducens Auguſtum. V. Dio 54, 19 p. 533, E: & noſter Epod. 14, 13: reliqua de Terentia apud Meibom. Maecen. c. 27. Hanc *Liciniam* quoque dictam fuiſſe, ſic, credo, colligunt. Murena ille, qui contra Auguſtum coniuravit, frater fuit huius Terentiae, teſte Dione 54, 3 p. 522, E. Iam Murena Licinius fuit, quod & cogno-

men ipſum indicat, & diſ eum appellat Dio. Sed idem etiam Varro vocatur Sueto. quod Terentiorum cognom Scilicet adoptio interceſſit i Terentiae: utrum ipſa alias *Licinia* dicta ſit, nemo, puto, Acron enim ille, qui unus eſt, quod ſciam, tantum repe ratianum nomen, & uxorem cenatis, an amicam ſuam, peller poeta, dubitat. *Li* Romanum nomen, vix ad numeri Horatiani, qui ait, *vives, Licini, neque alt* (Quamquam nec diſſimul *Aeſinios* edi apud Dionem *cinnia* habet numeros e quos *Terentia*, more poetar fingunt ea nomina: quibu facile in verſu queant ſubſti *Lesbiae Clodia, Perillae Mete* quorum auctoritates ad h. l manu Bentleius poſuit. Ad *tidiam* Od. 1, 16. *Lycimnia* placet, quod videtur cogna habere cum *Lyco*: & ſic p debere etiam Virg. Aen. 9,

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,
Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes,
Permutare velis crine Lycimniae,
Plenas aut Arabum domos?

Dum flagrantia detorquet ad oſcula
Cervicem, aut facili ſaevitia negat,
Quae poſcente magis gaudeat eripi;
Interdum rapere occupet.

---

25 flagrantia *etiam Br. Gott. & Zar. Zar. MS. Lamb. Bos.* 28 occupat *Bentl. coll. Sax.*

Lycus filius aſſignatur: *Lycimniae.* Libri utroque loco variant. G.

14 *Lucidum,* lucide. Z.

17 Saltando movetur corpus, pes fertur.

18 *Iocus eſt id quod contrarium eſt ſerio.* Quintil. citante Mancinello. B. *Certare ioco* videtur pertinere ad ſaltationem mimicam. Z.

19 *Nitidis* iam pro laetis & hilaribus. Sic & Iuvenal. Hilares nitidique vocantur. *Natalis Dianae a virginibus celebratur, ſicut Apollinis a pueris,* inquit Vet. Schol.

21 Tu *ἐν ἤθει* proferendum: ac ſi bene noſſet eius animum.

Primus hic Perſarum rex, a quo reliqui omnes ad Darium. Mancinellus.

22 A *Mygdonibus* olim Thraciae incolis, qui & Macedones.

23 *Crine* dixit pro cincinnulo.

24 *Plenas pro opulentis dictum eſt.* Vet. Schol.

25 Et Libri Veteres Torrentii & Vet. Sch. habebant *flagrantia,* non *fragrantia. Flagrantia, oſcula maiora,* Vet. Schol. B. Ardentia. Z.

26 *Facili ſaevitia,* Figura Ὀξύμωρον. *Levi luctamine,* ut eleganter Cruquius.

27 Non *a poſcente,* ſed *magis poſcente. Magis enim gaudebat eripi ſibi oſcula ipſo poſcente:* Henricus Stephanus & Lubinus.

28 *Rapere occupet*; *Iraſcenti amatori ſatisfacere cupiens.* Vet. Schol. *Totum hoc mira Enargia expreſſum eſt*; Idem. *Enargia* autem repoſui pro *Energia,* quae erat in Impreſſis. Cum *rapere occupet,* fatente ipſo Bentleio, plurium ſit Codicum, atque etiam vetuſtiſſimorum, non video cur mihi placeat illius *rapere occupat: occupet* certe magis convenit *τῷ gaudeat.*

ODE XIII.

1 Quid opus erat ut Horatius exclamando alloqueretur ſurdam arborem? Nam Bentleius pro *& nefaſto* fecit *ô, nefaſto,* nulla cum auctoritate. Neque advertit *&* eſſe geminatum; *& nefaſto die, & ſacrilega manu.* Et plane diſtinguendum poſt *primum:* nam *Quicunque primum* poſitum eſt pro *Quicunque primum te poſuit.* B. Non ſit mihi probabile, in limine ſtatim offendiſſe librarium eum, a quo omnes noſtri libri fluxerunt, ut pro *illum* poneret *ille.* Nec difficile videtur poſt *primum* repetere *poſuit:*

Alcaee, plectro dura navis,
Dura fugae mala, dura belli!
Utrumque ſacro digna ſilentio
Mirantur Umbrae dicere: ſed magis
Pugnas & exactos tyrannos
Denſum humeris bibit aure vulgus.
Quid mirum, ubi illis carminibus ſtupens
Demittit atras bellua centiceps
Aures, & intorti capillis
Eumenidum recreantur angues?
Quin & Prometheus & Pelopis parens
Dulci laborum decipitur ſono:
Nec curat Orion leones,
Aut timidos agitare lyncas.

C

32 *pro* humeris, avida *conj. Bentl. Cun.* & *Lambin.*

38 laborem *Brod. Gott.*

26 *Plenius*; *quia Alcaeus robuſtior eſt.* Vet. Schol.

Alcaeus aureo plectro merito donatur in ea parte operis, qua tyrannos inſectatus eſt. Quintil. citante Mancinello. Dedit olim poenas Tyrannis Byzantinis & inſulſis paraſitis flammis abſumtus, quod ſane dolendum.

27 *Dura navis*; navalia ſua proelia.

28 *Dura fugae*; in exſilium actus eſt a Tyrannis Mitylenenſibus, Pittaco & Myrſilo.

Dura belli; Dilogia eſt hoc loco: voluit Horatius ſe videri alterum Alcaeum; ut etiam ſupra oſtendimus.

29 Pulcherrime deorum manium attentionem *ſacrum ſilentium* appellavit. Conſecravit etiam duorum vatum carmina; nam in ſacris altiſſimum ſilentium imperabatur. B. *Utrumque*, Alcaeum & Sappho. Z.

31 Bene habuit quod Auguſtus Tyrannus non erat. *Servabit odorem teſta diu.*

32 *Denſum humeris*, pulcherrima Enargia. B. Circa humeros ſentitur & obſervatur maxime denſitas. *Bibit* iam cupiditatem notat, ı ſit opus *avida*. G.

34 *Centiceps*, *Cerberum dixi pter multitudinem anguium*, *capite eius eminebant.* Vet. Sc

36 *Recreantur*; *eſt animal auditus capax & MALI & B Frigidus in pratis cantando run anguis.* Virg. Vet. Schol. B.

37 *Pelopis par.* Tantalus.

38 *Laborum decipitur*; , „lectionem tuentur cum v „Editiones, tum plerique Scr inquit magnus Bentleius; q men ductus auctoritate quoru obſcurioris notae Codicum re; *Dulci laborem decipitur ſono*, fatendum eſt minus ſapere I niſmum: Gaudere ſolet Vir c in diverſa abire.

Decipitur laborum; *audax Fi vult enim intelligi audienti ill ſum laboris auferri.* Vet. Sch. chre *decipitur* pro *obliviſcitur.* leniſmus. B. Sed non minu gans *laborem*. G.

39 *Orion* dum vivus inſigni Venator, ſic & apud Manes vulgari opinione, quod ſupr cuimus.

ODE XIV.

AD POSTUMUM.

Miſerabiliter deflet humanae vitae brevitatem; & Poſtumo, rei familiari nimis attento ſuadet, ut ſibi, non heredi, vivat.

Metrum ut ſupra.

EHEU! fugaces, Poſtume, Poſtume,
Labuntur anni; nec pietas moram
Rugis & inſtanti ſenectae
Afferet, indomitaeque morti.

Non, ſi trecenis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrimabilem
Plutona tauris; qui ter amplum
Geryonen Tityonque triſti

Compeſcit unda, ſcilicet omnibus,
Quicunque terrae munere veſcimur,
Enaviganda, ſive reges
Sive inopes erimus coloni.

Fruſtra

1 Heu, heu *Flor.* Heu *Zar.* 5 tricenis *editt. primae & Gott. it. Brod.* 10 cuiusque *Brod.*

1 *Eheu!* Suſpirium hoc eſt. *Poſtumum* bis nominat, quo eum dictis ſuis attentiorem reddat. *Poſtumus*, non Poſthumus erat in omnibus Torrentii MSS. recte.

3 Bene ſubiecit *inſtanti* cum iam poſuerit *Labuntur*. Innuit ſe repente factum ſenem.

4 *Indomitae*; *inexorabili.* Vet. Schol. Cruq.

5 Vetus Liber Cruquii habebat *Trecenis* pro *tricenis*, ſic & Torrentius; atque olim vir doctiſſimus Ant. Mancinellus. B. *Tricenis* carmini repugnat, & hic parum eſt. G. *Non*, repete e ſuperioribus *Pietas moram* &c. Z.

6 Flebiliter *Amicum* dicit. B. *Illacrimabilem*, qui lacrimis non commovetur. Z.

7 *Ter amplum*, trium corporum. Z.

8 *Triſti*, *inferna*; Vet. Schol. Periphraſis eſt Stygii fluminis.

9 *Scilicet*, vehementer affirmantis eſt. B. *Compeſcit*, coërcet, incluſa tenet iſta immania monſtra, ut in vitam redire nequeant. Z.

13 *Carebimus*, immunes erimus. B. Nimirum *metuere* eſt evitare. Vid. ad Car. 2, 2, 7. G.

14 Mire *Fractis* ſubiecturus *rauci: nam* (inquit Vet. Schol.) *raucus ſonus fractus dicitur.*

16 *Humidus eſt Auſter, praeſertim Italiae, & noxius.* Plin. citante Mancinello.

17 *Viſendus*; *videntes beati praetereunt.* Vet. Schol.

Bene *languido* ſubiecturus *errans*; erat etiam coenoſum.

18 *Danai* filiae, vid. infra III, 11, 23. Z.

19 *Damnatus laboris dixit ut damnatus capitis.* Vet. Schol.

21 Iſta ex Lucretio deſumta ſunt. *At iam non domus accipiet te laeta, neque uxor Optima.*

Privatus illis cenſus erat brevis,
Commune magnum: nulla decempedis
Metata privatis opacam
Porticus excipiebat Arctos;

Nec fortuitum ſpernere ceſpitem
Leges ſinebant, oppida publico
Sumtu iubentes & deorum
Templa novo decorare ſaxo.

Non niſi poſt 454 urbis annos Romae tonſores fuerant, ut notavit Landinus ex Plinio. Unde *intonſus* & *barbatus* pro vetuſto, ut idem docte monuit.

12 *Auſpiciis: legibus*. Vet. Schol. Cruq. Auſpicato fiebant leges.

Metaphora a fabris qui normam vocant ad quod opus dirigunt. Vet. Schol. B. Ordo eſt: Non ita praeſcriptum eſt auſpiciis Romuli & Catonis & veterum norma. Z.

13 *Brevis*, pro *curtus*: ut *curta ſupellex* apud Perſium.

14 *Commune*; *communis res & publica*. Vet. Schol.

Decempeda, regula decem pedum. Vet. Schol.

15 *Metari dicebantur caſtra*. Vet. Schol.

16 *Porticus*, Coenatio ad Ventum Boream. Erant & Centenariae & Millenariae pro paſſuum n adnotante Cruquio.

17 Notandum hoc loco *Fi* eſſe penultima longa, cont Iuvenalem penultima brevi.

Cum ſcribat Feſtus *ceſpi ram eſſe in modum lateris* illud intelligendum eſt de F latere qui tegulis noſtris lati atque craſſior. Vult auten res Romanos privatas dom ex ceſpitibus, vel ex rudib feciſſe; publica autem aedi lapidibus quadratis.

20 Ideo *ſaxum novum* dix veteribus Romanis lapides ti penitus erant incogniti; mum ſolis oppidorum m deorum templis condendis bantur. B. *Novo ſaxo* lic te ſimplicius interpretari re novam figuram a quadratari adepto. G.

ODE XVI.

AD GROSPHUM.

gnas opes & civilia negotia ab imperitis appeti ſolere; ſe au-em exiguo rure doctoque otio beatum ſentit. In hac Ode 'ompeium Groſphum Sicilienſem alloquitur; De quo vide Epiſt. 12. Lib. I. (Optant quidem omnes, nauta, Thrax, ledus, otium, h. e. vacuitatem a curis & moleſtiis, ſed anc non dant divitiae, non honores, non palatia magnifi-a, ſola vero mediocritas affert, ſi quis liber ab avaritia aucis contentus vivit. Nec eſt quod, cum vita ſit brevis, nulta appetamus & habendi gratia remotiſſimas adeamus erras. Nam ita curae etiam extra patriam ſequuntur. Con-ra animus bonis praeſentibus contentus non curat futura, & res moleſtas fert aequo animo. Nam ſumma felicitas in umanam conditionem non cadit; id quod patet ex-emplis Achillis & Tithoni; atque forſitan mihi ipſi ali-quid laeti continget, quod tibi deerit: tibi qui ditiſſimus es; mihi, qui pauper ſum, facultate Graecos imitandi in carminibus levioribus praeditus & animo humilem obtre-ctatorum multitudinem ſpernendi. Z.)

Metrum Sapphicum.

OTIUM divos rogat in patenti
Prenſus Aegaeo, ſimul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis;
Otium bello furioſa Thrace,
Otium Medi pharetra decori,
Groſphe, non gemmis neque purpura ve-
nale nec auro.

Non

1 *Vid. no.* 2 Preſſus *coll. Sax. Zarot.* 3 luman *coll. Sax.* 8 neque *Lamb. & Ian.*

1 *Otium* non rectius intelligas , quam ſi cogites *negotio* oppo- , quatenus de omni moleſtia & rturbatione dicitur v. g. *negotium* *lui faceſſere*. G.

Patenti ſine litoris alicuius aſpectu. . Schol. Terribile Epitheton. um eſt Aegaeum mare eſſe pro- ſus famoſum. B. Placeret hoc itheton, ſi de Oceano vel qua-cunque maris parte diceretur inſu-lis infrequentiore, & ob ipſam va-ſtitatem terribili. Iam, cum vel maxime ideo procelloſum ſit mare Aegaeum, quod frequentia inſularum ac promontoriorum freta multa facit: ſolicitor, an non dederit Horatius *impotenti preſſus Aegeo.* Certe favet ex parte aliqua prima editio, quae habet *inpatienti*, iunctis literis,

Non enim gazae neque conſularis
Summovet lictor miſeros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo bene, cui paternum
Splendet in menſa tenui ſalinum;
Nec leves ſomnos timor aut cupido
Sordidus aufert.
Quid brevi fortes iaculamur aevo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriae quis exſul
Se quoque fugit?

17. arcu *coni. Barth.* ſontes *codd.* 3 *ap. Bentl.*

literis, & Barthiana obſervatio Bentleio laudata, *impatenti*. *Impotens* continet comparationem cum homine, cui furor iraque mentem praecipitant. *Prenſus* h. e. deprehenſus & velut captus, pulchrum: ſed *preſſus* ad anguſtias & fluctus undique urgentes accommodatius. Etiam *lumen* pro *lunam* magis placet; ut etiam ſol comprehendatur. G. *Patens mare* videtur eſſe idem quod *altum*, remotum a littore. *Lumen* minus recte ponitur pro *Luna*: nam imago noctis eſt loco & rei aptior. Z.

2 *Prenſus*, ad Emphaſin dixit, ſignificat enim eum nil tale prius cogitaſſe.

3 *Certa*, iam pro *cernibilia* poſuit: ſit venia verbo!

6 Ethopoeia eſt in repetitione vocis *Otium*. Ac ſi ſemper Otium in ore haberent precantes.

7 Hoc loco compellat Groſphum, ut efficacius eum moneat nil proficere divitias ad animi tranquillitatem.

10 *Bene ſummovet*, cum ſit ſubiecturus *Lictor*. Lictores enim ſummovebant turbas, ſive populi tumultus, e Conſulis via.

11 *Laqueata tecta*; *Lacunaria*. *Laquearia dicuntur opera camerae in latum collecta*. Vet. Schol. Areuatae veterum camerae auratis fortaſſe rotundis & quadra gi ſolebant, e quibus pe lucernae. *Pendebant lychn ribus aureis*. Virgil.

12 *Volantes*; ac ſi eſſent tiliones.

13 *Vivitur*, ſupple *ab ill*

14 *Splendet*, *purum &* *ſalinum*. Perſius.

Salinum eſt patella in qua mitiae cum ſale offerebantu Schol. Sanctius igitur er num; & oportuit ſancta & ſine labe, adeoque *ſ Sacras facitis menſas ſalinor ſitu & ſimulacris deorum*; A citante Turnebo. Notum periores pro pane & butyr & ſale veſci ſolitos. — *Dig brare ſalinum Contentus* Perſius.

15 *Cupido pro avaritia, pro cuſtodia cenſus*. Vet. S

17 Bene *fortes* ſubiecturu *mur*. *Eſt aliquid quo tend quod dirigis arcum?* Perſius Nihil poterat pulchrius d *culari* eſt ad ſcopum iactare, de divin. 2 c. 59 pr. *Quis qui totum diem iaculans non do collineet?* Pulchre Acro *lamur* declarat, *Appetimus, brevis vita ſit, maiora t*

Scandit aeratas vitioſa naves
Cura; nec turmas equitum relinquit,
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.

Laetus in praeſens animus, quod ultra eſt,
Oderit curare, & amara lento
Temperet riſu. NIHIL eſt ab omni
Parte beatum.

H 2 Abs-

26 lento *etiam Brod. coll. Sax. Gott. Zar. Flor. &c.* animi — oderis — leni temperes riſu *conj. Bentl.*

...es habet ſuavem cum miſeri-...dia irriſionem. Eadem ſententia ... 1, 4, 15. Infeliciter, & plane ...ter ſcopum profecto hic iaculati ...t, qui aliquid mutare, fortes vi-...voluerunt. G.

...0 Bene *fugit* de *exſule*. Nam & ...a exſilium eſt.

...1 *Scandit*; Iconiſmus foediſſimi ...iſtri.

...*itioſa*; *aegra*, *macilenta*. Nam ...orbus vitium eſt.

...2 Proprie venatici canes *relin-...r* quod aſſequi nequeunt.

...5 Pulchre poſuit *laetus* pro *con-...s* Metonymia effectus pro cauſa.

...6 *Oderit*: horreat, non ſuſti-...

...a repetitio vocis *laetus* decora ...& ſententiam deaurat. Tor-...ius tamen auctor eſt omnes MSS. ...re *lento*. Ego, vel ſexcentis ...i, non crederem; nam & me-...facit Vet. Schol. Bentleius ...n cui admodum diſplicuit repe-...vox *laeto*, maluit *lento riſu*; ...n tamen lectionem nullis fir-...e poteſt exemplis. Certe qui ...e ridet parce ridet, & frigidi-...le. B. Bona verba! Nihil ...antiqua illa & conſentiente ...orum lectione pulchrius. *Laeto temperare amara* nemo ſanus ...ſt; ſed *lento*, frigido, qui ſe ...valde moveri, ſed *lente ferre* ...itias, indicet. G.

...' *Nihil eſt ab omni*, a Graeco ...rbio ductum eſt; Οὐδεὶς πάντ' ἐςὶ πανόλβιος, quod citat Cicero de Invent. notante Ludovico Deſprez. Poeta tamen feſtive poſuit *Nihil beatum*, pro *Nemo beatus*.

29 *Clarum*, h. e. etſi re bellica & forma inſignem. B. Reſpicit ad fatum Achillis, cui optio propoſita erat, velletne producto inglorius aevo vivere, an cita morte aeternam redimere gloriam. Vid. Il. ι, 410 ſqq. G.

30 *Longa*, pro *quamvis longa*. *Duo inter ſe contraria poſuit.* Vet. Schol. B. Tithono longiſſima vita tributa ab Aurora coniuge, ſed decreſcente & exareſcente ſemper corpuſculo, tandem in cicadam abiit. V. Car. 1, 28, 8. G.

32 Vafre *porriget* in Futuro ad Emphaſin poſuit. Diſſimulat enim in ſequentibus ſeſe amico ſuo comparare velle.

Figurate *Hora* pro *Genio*. *Erat* enim unicuique Horae ſuum Numen. *Seu nata fidelibus Hora Dividit in Geminos concordia fata duorum.* Perſius, Horatii aemulus.

35 *Quadrigis*, curribus. B. *Equas* feminas curulibus certaminibus fere adhibitas, frequenter obſervamus. G.

Afro, Tyrio. *Bis tinctae, Dibaphae veſtes pretioſiſſimae.* Vet. Schol. B. *Purpurae* capiuntur etiam in *M... ge Africae* inſula, *& Gaetulo ...ore Oceani* Plin. 9, 36 ſ. 60. Add. Mela 3, 10, 25 p. 301 Gron. Hinc *Gaetulus murex* noſtro Epiſt. 2, 2, 181. G.

Abſtulit clarum cita mors Achillem;
Longa Tithonum minuit ſenectus;
Et mihi forſan, tibi quod negarit,
Porriget Hora.

Te greges centum Siculaeque circum
Mugiunt vaccae; tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa; te bis Afro
Murice tinctae

Veſtiunt lanae: mihi parva rura &
Spiritum Graiae tenuem Camoenae
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

38 Bene poſuit *Spiritum* ſubiecturus *Camoenae*, cuius afflatu Poetae fiunt.

Graiae poſuit ad ſignificanda vulgi convitia qui Graecos oderunt.

Tenuem poſuit, quia res grandes non attigit. *Silveſtrem tenui Muſam meditaris avena.*

39 *Parca*; Septimo poſt natum infantem die Parcae credebantur pueri fata deſcribere; imo ad hanc rem advocabantur, ut ex Turnebo adnotavit Torrentius.

Non mendax, h. e. inevitabilis. Hoc poſuit ut levitatem carminis excuſaret.

Malignum, h. e. *Maledicum*, qui oderunt doctos, paſſim eos Graecos vocantes. *Continuo craſſum ridet Vulpenius ingens. Et centum Graecos curto centuſſe licetur.* Perſius.

40 *Vulgus* ſunt etiam divites indocti.

ODE XVII.

1 *Exanimas*, h. e. terrendo dementas.

2 *Amicum*, Graecis φιλ[...] eſt quo contenti vivimus.

3 *Obire* proprie *occidere* [...]citur enim *ſol occidit*, & [...] eodem intellectu.

4 Vide quae ſupra dixi[...] prima, Lib. I.

5 *Ah!* impatienter dole[...] Bene *rapit* ſubiecturus [...] & *vis*. *Rapi* dicuntur qui [...]re decedunt.

6 Dilogia *Vis* ponitur [...] intemperante iracundia, q[...] *lentiam* appellamus. Sic [...] *Vi Superûm*. B. Venuſta[...] loci huius pendet ab eo, q[...]ratius ſe modo partem ſui [...]cit, a Maecenate ſi divella[...] ſtantiam incompletam, u[...]bantur Philoſophi. Haec [...] exſtinguitur, ſi legas alte[...]

7 *Nec carus aeque* ſc. mi[...]ſu parte meliore mei. Z.

8 *Ille dies*, cum horro[...]nit.

9 *Ducet ruinam*, efficaciſ[...]taphora atque Enargia. B.

ODE XVII.

AD MAECENATEM.

Maecenatem velut assidens alloquitur querentem de periculo ſuo, & pro praeſenti ſtatu optantem mortem. Vet. Schol. Puto eum recidivae podagra laboraſſe.

Metrum ut in prima.

CUR me querelis exanimas tuis?
Nec Dîs amicum eſt, nec mihi, te prius
Obire, Maecenas, mearum
Grande decus columenque rerum.
Ah! te meae ſi partem animae rapit
Maturior vis, quid moror altera,
Nec carus aeque, nec ſuperſtes
Integer? Ille dies utramque
Ducet ruinam: non ego perfidum
Dixi ſacramentum: ibimus, ibimus,
Utcunque praecedes, ſupremum
Carpere iter comites parati.
Me nec Chimaerae ſpiritus igneae,
Nec, ſi reſurgat centimanus Gyges,
Divellet unquam: ſic potenti
Iuſtitiae placitumque Parcis.

H 3 Seu

6 alteram *coni. Bur. ad Virg. Aen.* 2, 647. 14 Gigas *multi*; Gyas *Lamb.*

que ruinam, h. e. interitum utriusque partis. Z.

10 Clientes olim, praeſertim vero Gallorum Soldurii & Aegyptiorum *Συναποθνήσκοντας*, ſe diis Manibus ob ſalutem Patronorum ſuorum devovebant. Quod & Decii faciebant pro exercitu populi Romani. Atque huiusmodi devotio *ſacramentum* appellabatur, quo ſcilicet homines *ſacri* efficiebantur. Recte igitur ſubiecit *Comites*, nam & Clientes *Comites* dicti ſunt. B. Simplicius, puto, ad militarem illam coniurationem, quod *ſacramentum* appellatur, reſpici, cum iurant milites, *ſe fugae & formidinis iuſſu non abituros* &c. G.

11 *Utcunque*, ubicunque. *Supremum iter, quo ad inferos itur.* Vet. Schol.

12 Bene *Carpere* ſubiecturus *parati. Carpere* enim ſubito vellicantium motum ſignificat.

14 Idem Briareus, Aegaeon & Gyges, ut ex Scholiaſte Apollonii Rhodii monſtravit Lambinus. Plerique libri corrupte *Gigas*: Priſcianus tamen *Gyges* legit. B. Firmavit etiam Bentleius. G.

15 *Potenti* Subſtantivum eſt, & pro domina accipiendum: Themis, ſive *Iuſtitia* etiam ad Fata pertinet: *Parca tenax veri.* Supra (ad 2, 16, 39) oſtendimus Parcas ſeptimo a nato

Seu Libra, ſeu me Scorpius aſpicit
Formidoloſus, pars violentior
Natalis horae, ſeu tyrannus
Heſperiae Capricornus undae;
Utrumque noſtrum incredibili modo
Conſentit aſtrum: te Iovis impio
Tutela Saturno refulgens
Eripuit, volucrisque Fati
Tardavit alas, cum populus frequens
Laetum theatris ter crepuit ſonum:
Me truncus illapſus cerebro
Suſtulerat, niſi Faunus ictum
Dextra levaſſet, Mercurialium
Cuſtos virorum. Reddere victimas
Aedemque votivam memento:
Nos humilem feriemus agnam.

24 volucres *codd. quidam Lamb.* 26 Fauſtum *coni. Cun.* feſt
eodem teſte.

a nato infante die fata eius deſcribere. Parcae etiam Iuſtitiae Aſſeſſores, ſive Πάρεδροι fuere, uti ego coniicio.

17 *Libra* ad Venerem ſpectat, Scorpius ad Martem & Capricornus ad Saturnum. *Infeſtus fertur Scorpius genituras iuxta Mathesin.* Vet. Schol.

18 *Violentior*, Saevior, vel truculentior.

19 *Tyrannus* iam pro dominus.

20 *Significat occaſum huius ſigni magis ſaevire tempeſtatibus, quam ortum.* Vet. Schol. B. Atqui *Capricornus medius occidit VIII. Id. Iul.* apud Colum. 11, 2, 51 quo tempore vel maxime mari confidunt nautae, Servius ad Ge. 1, 336 putat, reſpicere poetam ad illud, quod Saturnus in Capricorno pluvias faciat. Ego potius huc retulerim Manil. 4, 791 *Tu, Capricorne, regis, quidquid ſub ſole cadente Expoſitum:* quatenus nempe unicuique planetae provinciam velut quandam in terris aſſignant. Caeterum non vide-

tur valde mathematicam i
nethliacamve doctrinam ve
vel noviſſe, Horatius: ſe
citer dicit, quocunque ſi
Horoſcopo natus ſit, ſibi
cum Maecenate vivere &

22 Ut totum hunc de
& horoſcopi ſocietate lo
chre expreſſit Perſius 5, 45
praecipue h. l. *Saturnum*
vem noſtro Iove frangi
Noxium Sidus, *Saturnu*
radiationibus mitigari, gen
rum vetus doctrina. G.

Impio, iam pro immiti
miſericordi poſuit.

24 Bentleio magis place
alas quam *volucris Fati*,
Hypallage plerumque dele
ratium. Sic inferius *No*
feriemus agnam, pro *no*
eadem Figura.

Iconiſmus mortis, qu
Fatum nominat: Latinu
mors quaſi Μόρος. Bene
lucris ſubiecturus *alas*.

36 *Laetum*; ob recupera

ODE XVIII.

[P]aupertatem ſuam magnis opibus praefert: Avaris deeſſe & probitatem & bonam mentem.

Metrum Hipponacteum; primus verſus Trochaicus Dimeter catalecticus; alter Iambicus Trimeter catalecticus.

NON ebur neque aureum
  Mea renidet in domo lacunar,
Non trabes Hymettiae
  Premunt columnas ultima reciſas
Africa, neque Attali
  Ignotus haeres regiam occupavi,
Nec Laconicas mihi
  Trahunt honeſtae purpuras clientae.
At fides & ingenî
  Benigna vena eſt; pauperemque dives
Me petit; nihil ſupra
  Deos laceſſo; nec potentem amicum

[3] Hymettias — reciſae *coni. Galei ap. Bentl.* 7 Lyconicas *MS. Bersm.* [8] clientes *MSS. & primae editt.*

[...]is valetudinem. Vide quae di[...] Od. 20. Lib. I.

[...]*pere* dicitur de quolibet acuto [...]ito ſono.

Hanc arborem deteſtatur ſu[...], 13. G.

Suſtulerat, pro *ſuſtuliſſet*; Enal[...]modi, Poetis ſatis uſitata. B. [...]k proſaicis. Z.

[...]e *Faunum* induxit, ſilveſtrem [...]x deum.

Mercurialium doctorum, qui in Mercurii ſunt. Vet. Schol. [...]dimus ſupra Argum. 1, 10, [...]rium fuiſſe Horatii numen. [...]s etiam ſive Pan eſt Muſicus

Humilem, humilium oblationi[...] Vet. Schol. Per Hypalla[...]oſuit *humilem* pro *humiles*.

ODE XVIII.

[N]ihil olim *Ebore* pretioſius. Ex [...]nateria lauti faciebant etiam [...]orum & menſarum pedes: *Lacunar* ſit oſtendimus ſupra [...]16.

3 *Trabes, periſtylia.* Torrentius. B. Immo Epiſtylia, quae etiam *trabis*, *architrabis* & ſimilibus nominibus hodie appellantur. *Periſtylium* eſt area columnis cincta. G.

Hymettiae; Hymetto monte marmora exciſa, quae Thebaica dicuntur. Vet. Schol. *Cn. Domitius L. Craſſo obiecit quod columnas Hymettias in porticu domus haberet.* Val. Maximus, citante Cruquio.

4 *Numidicum marmor optimum ad columnas.* Mancinellus.

6 *Ignotus haeres; oſtendere vult Romanos non iure factos Attali haeredes.* Vet. Schol. Bene igitur *occupavi*: *occupare* enim eſt nullo iure tenere.

7 *Laconica* purpura (auctore Plinio) erat pretioſiſſima.

8 Vet. Schol. & Chariſius habent *clientae*, non *clientes*. *Clientum uxores purpuras carpentes iuvabant nobiles matronas.* Vet. Schol. B. *Trahunt purpuras*, lanam purpura tinctam carpunt, unde mihi conficiantur togae praetextae. Z.

Largiora flagito,
Satis beatus unicis Sabinis.
Truditur dies die,
Novaeque pergunt interire Lunae.
Tu ſecanda marmora
Locas ſub ipſum funus, & ſepulcri
Immemor, ſtruis domos;
Mariſque Baiis obſtrepentis urgues
Summovere littora,
Parum locuples continente ripa.
Quid? quod usque proximos
Revellis agri terminos, & ultra
Limites clientium
Salis avarus? pellitur paternos
In ſinu ferens deos
Et uxor, & vir, ſordidoſque natos.
Nulla certior tamen,
Rapacis Orci fine, deſtinata

25 Limitem *Brod. recte, puto.* 30 ſede *Baxt. & Bent*

9 *At fides* &c. Sed contentus ſum, quod mihi habetur fides & facultas idonea poëſeos eſt, quare dives (Maecenas) meam conſuetudinem, quamquam ſum pauper, & carmina amat. Z.

10 *Benigna*, iam pro *quae ſufficiat* ponitur; non autem pro *larga*, quod putavit Stephanus. B.

Illud modo meminerimus, *benignum maligno* opponi: *malignum* autem eſſe, quod iuſto parcius ſit & reſtrictius. *Venam* ad fontes & metalla pertinere, qui cogitarit, divitias ſententiae huius magis aſſequetur. G.

12 Ironice *laceſſo* pro *rogo*, ut Epicureus.

Amici erant vel maiores, vel minores: maiores patroni, minores clientes. *Amicum* iam Maecenatem dicit: poſuit etiam *potentem* ad Emphaſin; ſignificat enim ſe non eſſe ex deſperatione parvo contentum.

14 *Sabinis* figurate pro Sabino rure, Sabinis agris. B.

15 *Truditur d.* nam vi vis. Z.

16 *Pergunt*; feſtinant. pergunt, intereunt; curſ gulis momentis accedunt tum. G.

17 *Tu*, ſtomachabund & ἐν ἤθει, eſtque indefinit

18 *Locare* & *conducere* ſibi reſpondent

21 *Summovere* proprie eſt qui turbas ſummovent bant etiam in ipſo mari, rum amoenum ſitum.

22 *Ripam* poſuit pro li & Iuvenalis, *ripa nutrit* *Continens* dicitur cuius ter ſe tangunt.

24 Qui veteres *termino* vetuſto iure *homo ſacer* e dem Deus *Terminus* er lapis, agrorum cuſtos. B. *lis*, tranſilis, ex avaritia partes pauperum clienti tu defendere debebas. Z.

Aula divitem manet
  Herum. Quid ultra tendis? AEQUA tellus
Pauperi recluditur,
  Regumque pueris; nec ſatelles Orci
Callidum Promethea
  Revexit auro captus: hic ſuperbum
Tantalum, atque Tantali
  Genus coërcet: hic levare functum
Pauperem laboribus,
  Vocatus atque non vocatus audit.

egumque natis *codd. Lamb. quidam & unus Bersm. cf. Canter. Nov. B. VI, 14.* C. 36 Revinxit *codd. quidam Lamb.*

rdidosque natos; invidioſa facti acerbitatem exprimit. ne *certior* ſubiecturus *deſti-*

Capacis; perpetuum Epithe-

Schol. Cruquii, Servius & i MSS. pro *fine* legerunt quod & nos probavimus: im *Finis Orci?* B.

itur coniectura Bentleii pro (facili in prima litera vetitatione) legentis *capacis*. ugnat illi quod *Orcus* hic eſt, cuius mox ſatelles noretur. Tum *fine* quod conſenſu primae editiones, no numero MSS. tuentur, pulcherrimam ſententiam, o etiam probatam) *Nulla ula manet divitem herum* illa ae non alio, quam latiſſime is *Orci fine*, ac regione *de-* ſ. deſignata ac doſcripta eſt: mox aula iactabunt divites ıperibus. Servius ad Aen. potuit ex memoria laudare o *ſede*. G.

Tendis, *cupis*. Vet. Schol. Metaphora ab arcu. B. *Ae-* ieque, ex aequo. cf. ſupra I, Eadem ſepulcri menſura connibus. Z.

atelles Orci, Charon. Lambi- Plutonis Paredrus vel Aſſeſt. Hic autem figurate pro accipiendus eſt.

36 *Superbum* dixit ob divitias; erat enim rex Phrygiae, opulentiſſimae regionis. Ταντάλυ τάλαντα Graecis proverbio eſt.

40 Καλέμενος κ' ἄκλητος θεὸς πάρεται. Delphicum erat oraculum. Vide Eraſmi Chiliad. B. Mihi magis placet alludi ad fabulam baiuli ſenis mortem invocantis. G.

ODE XIX.

1 *Bacchus* primus Choreae & Muſicae repertor ferebatur. Cymbala, tympana & cornua huius dei, tonitrua exprimebant: atque ipſe quidem & Βρόμιος & Βάκχος ideo nominabatur, quod ſit Iupiter Tonans. Etiam Ruſſis ſummum numen BOΓ appellatur; a quo non abludit Latinorum *Voco* & Iudaeorum *Bacha*. Choreae etiam (teſte antiquo Pindari Scholiaſte) ſolis & aſtrorum motus ſtrophis & antiſtrophis ſuis referebant. Anacreon etiam Bacchum vocat Τὸν ἐφευρετὴν χορείας.

Bene *in remotis rupibus* facturus *Nympharum* & *Satyrorum*, ſilveſtrium ſcilicet Deorum, mentionem.

2 *Docentem* proprie de Poetis ſua carmina recitantibus dicitur; ſic & docere Fabulam Comoedum dicimus.

Ridiculus eſt Dionyſius Lambinus cum ad haec verba ſic loquatur: *Credat Iudaeus Apella.*

3 *Nymphae* & *Satyri* erant in Bacchi clientela: atque hi erant dii

Manes

Tu, cum parentis regna per arduum
Cohors gigantum ſcanderet impia,
  Rhoetum retorſiſti leonis
    Unguibus horribilique mala:

Quanquam choreis aptior & iocis
Ludoque dictus, non ſat idoneus

21 Tum, cum *MS. Berſm.* 23 Rhoecum *Baxt. e. quibusdam* *bus edd. ſed reſtitui ſcripturam, quam Bentleius ſatis defena* *fra III, 4, 55.* 24 horribilis *coni. Bentl.*

Met. 3, 712. Neſcio an Penthea fulmine ictum alius dixerit. Horatii verba etiam ad convulſos carceres referri poſſunt, de quibus Eurip. v. 447 ſq. Add. 586 Τάχα τὰ Πενθέως μέλαθρα διατινάξεται πεσήμασιν. G.

16 *Lycurgi; hic quod vites excidiſſet, furore ſibi a Libero iniecto crura ſibi falce amputavit.* Vet. Schol. Iſta Sacerdotum terriculamenta erant.

17 Bacchus etiam deus Lunus erat, aeſtumque maris & fluminum effector. B. Fluvios iuſſu Bacchi retro flexos vid. apud Nonnum 12, 124 ſqq. Quid mirum, ſi hic Moſen & Ioſuam invenit Bocharto duce Huetius? G.

Barbarum, Indicum ſive *Rubrum* vel *Aethiopicum*; ſignificat Indicam Bacchi expeditionem. Melius Aegyptii Oſirin ſuum dicebant ex India Aegyptum veniſſe. Vid. Plutarch. Iſin & Oſirin.

20 *Biſtonides, Thraces mulieres, quae cum in ſacris Liberi patris crinibus ſolutis verſantur, angues & in capite & in manibus geſtant.* Vet. Schol. Angues etiam deorum Manium eſſe credebantur; atque ex medulla ſpinali humani cadaveris originem ſuam traxiſſe. *Pinge duos*

angues, ſacer eſt locus. Pe igitur tractatis ſe ad praeſt artem valentiores credeba

Sine fraude, ſine nox Schol.

22 Typhoeus reliquiq tes procelloſi venti & te erant. Ἐκ δὲ τυφωεος ἐ μένος ὑγρὸν ἀέντων. Heſi

23 *Rhoecum*, non *Rho* apud Vet. Schol. Cruq. busdam MSS. Graecis 'P Sed *Rhoetum* ſumma conſ tini. G.

In Gigantomachia Bacch tavit in leonem, qua for tes profligavit: h. e. Sol fugavit ventos & procella

28 Hoc eſt, *Tam belli cis potens.* Vet. Schol. B mox v. 32 illud *que* indi tur repetendum eſſe verb adiungitur, *medius, medius git tetigitque.* Sic mox 3, 4, 11. it. Car. ſaec. v. 2 de ſeparanda *que*, neſcio a poſſit Grammaticis. Ex milia Tibulli pluſcul Brouckh. ad 3, 6, 48 in q hil melius eſt, quam ve adhaeret *que*, bis aſſumere ſcit hoc ipſe Baxterus ad

Pugnae ferebaris; ſed idem
Pacis eras mediusque belli.

Te vidit inſons Cerberus aureo
Cornu decorum, leniter atterens
Caudam, & recedentis trilingui
Ore pedes tetigitque crura.

ODE

31 et *omittit MS. Berſm.*

n *se* ponit noſter Sat. 1, 8,
ſous, quod nocere non potuit.
hol. B. Ut modo *ſine*
G.
. Bacchi cornua dei Luni
ſive Attidis Menotyranni.
ferebant Herculem ſuum,
in, Luna tanquam cymba
orbem vectum fuiſſe. B.
ad Aen. 3, 93 Bacchum in-
tur ſolem, cui nihil nocet
inferos acceſſus ſ. occaſus.
am Bacchi ad inferos ludi-
ocandi boni poetae (Aeſchy-
, exhibet Ariſtophanis fa-
nae. *Leniter atterere cau-*
uno verbo *adulari*. G.
niter, ſuaviter ut ſolent ca-
inis ſuis blandientes. Vet.
Cerberus a nonnullis dici-
eps fuiſſe, erat etiam hoc
um numen. Verum hic non
icandi locus. *Tetigit* &
randa duxi, ut *medius* &
a.

ODE XX.

1 *Non uſitata* dixit, ob novum carminis genus.

2 *Biformis*, quod & *Lyrica ſcribat & hexametros.* Vet. Schol. B. Alii interpretantur, duplici forma, hominis & cygni, praeditus. *Liquidum*, purum. Z.

5 *Urbes*, ad Emphaſin poſuit; ſignificat enim ſe Romae malignari.

Pauperum; *Quem rodunt omnes libertino patre natum.*

6 Feſtive *Quem vocas*, pro *Qui ſum*, & Emphatice; quaſi dicat, maior ero quam vel ipſe putas. B. Quem vocas tu quoque, care Maecenas, interdum ioco *pauperem*, aut contemtioribus etiam nominibus, qualia Auguſti in Horatium dicta quaedam memorantur a Suetonio. Nec tamen valde repugnem his, quibus videtur *dilecte* nomen eſſe, quo compellari ſe a Maecenate, glorietur Horatius. G.

8 *Cohibebor*, coërcebor, includar. Z.

ODE XX.

AD MAECENATEM.

Horatius in cygnum verſus, univerſum orbem volatu lu

Nemo me lacrumis decoret, nec funera fletu
Faxit: Cur? volito vivu' per ora virum.
Epitaphium Ennii ap. Cic. Tuſc. I. (

Circa huius carminis argumentum ſe ipſum quodamn ſuperaſſe Harduinus videtur. „Proſopopoeia, inquit, hae „Chriſti triumphantis & Iudaeos alloquentis ſtatim ac reſ „xit." Nolumus haereſeos crimen impingere ex *Proſopop* appellatione, multo minus refutare mirificam ſententiam paucula modo decerpere de interpretatione. *Biformis* hi catur Chriſtus, „quia ſimul *in forma Dei* & *in forma ſervi*." v. 9. „Allegoriae, inquit, pars altera ſequitur, quae Fratres I „dicatores ſancti Dominici alumnos egregie commendat „ticinatur enim Chriſtus, ſe illis praeconibus Evangelii ſ „per complures orbis provincias volaturum — *alitem albu* „terpretatur candida veſte indutum: — Quae *reſidunt p* „*cruribus aſperae* — ocreas intelligit, quibus equitans Don „canus crura tegit —" Ohe iam ſatis eſt: qui valido ſto cho eſt, poteſt librum adire. Clauditur annotatio ad hanc c ita: „Aut nihil in ullo aenigmate video" (quis hoc ſuſpic de viro, qui tot nummorum aenigmata ſolvit, viditque q nuſquam erat) „aut indubitata haec noſtra interpretatio d „videri ingenioſiſſimae, ut nunc quidem arbitror, omnium („rum Pſeudo-Horatii. Quam ſi quis contendat annis I „paucis ſcriptam fuiſſe poſt alias plurimas: neque horum „lectionem carminum lucem adſpexiſſe ante annum cir „1250, haud gravate aſſentiar." G.)

Metrum ut in prima.

NON uſitata, nec tenui ferar
Penna biformis per liquidum aethera
Vates; neque in terris morabor
Longius; invidiaque maior

1 *Pro* Non *quidam MSS.* Nec. G. *Sed ex codd. Bentl. Iani & alii dere* Non uſ. non tenui. Z. 3 terra *MSS. etiam Brod.* terras *vett.*

9 Pulchre *reſidunt* & *aſperae* de cygni cruribus. B. *Reſid.* adhaereſcunt. Z.

10 Feſtive in canitiem ſuam.

11 *Superne*, ultima brevi, ut in talibus Lucretius. Fruſtra rep Muretus *ſuperna*. B. Et ta valde blanditur *ſuperna*, quo mat etiam ex libris Bentleius: quod Horatius non ſolet talia rig

Urbes relinquam. non ego pauperum
Sanguis parentum, non ego, quem vocas,
Dilecte Maecenas, obibo;
Nec Stygia cohibebor unda.
Iam iam reſidunt cruribus aſperae
Pelles; & album mutor in alitem
Superna; naſcunturque leves
Per digitos humerosque plumae:
Iam Daedaleo ocior Icaro
Viſam gementis littora Boſpori
Syrtesque Gaetulas canorus
Ales Hyperboreosque campos.
Me Colchus, & qui diſſimulat metum
Marſae cohortis Dacus, & ultimi
Noſcent Geloni; me peritus
Diſcet Iber, Rhodanique potor.
Abſint inani funere naeniae,
Luctusque turpes & querimoniae:
Compeſce clamorem, ac ſepulcri
Mitte ſupervacuos honores.

Q. HO-

ant *coni. Bentl.* 9 reſident *MS. Bersm.* 13 tutior *coni. Bentl.* dementis *Brod.* 17 Colchis *Brod.*

um quod elegans eſt & Hora-lle accuſativus Graecus. G. ic reperi in ed. Venet. quare n. recepi. Significat autem *ibus corporis ſupernis*. Z. lbos pilos habebat in digi-ique capilli etiam in hume-luebant.

geritur Bentleius Horatium feciſſe ſibi omen nominando Quantulum vitium hoc! B. quod coniicit Bentleius, pul-k dignum Poeta. Sed *ocior*, conſentiunt libri, & ipſum n ſententiam parit: tardus, mbeus factus eſt liquefactis us: cycnus noſter ſumit celeritatem & vires ab ipſa pro-greſſione. G.

14 Pulchre *gemere* dicitur Boſpo-rus, fretum enim eſt, ubi in an-guſtis coactum mare, deinde cum impetu ſe maiore dilatat. Graecis στενὸν anguſtum, στένω, στενάζω ge-mo. Sic Aen. 5, 806 *gemunt reple-ti amnes*. G.

16 *Hyperboreos campos* Ruſſiae de-ſerta nominat.

18 *Marſae*, figurate pro [illegible] Marſi & Appuli *bello feroces*.

19 *Peritus*, *factus peritus*. Te-rentius. h. e. doctus.

21 *Inani funere*; [illegible] ad ve-terum cenotaphia.

Diſtrictus enſis cui ſuper impia
Cervice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborabunt ſaporem;
Non avium citharaeque cantus
Somnum reducent: ſomnus agreſtium
Lenis virorum non humiles domos
Faſtidit, umbroſamque ripam,
Non zephyris agitata Tempe.
Desiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſolicitat mare,
Nec ſaevus Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Haedi:
Non verberatae grandine vineae
Fundusque mendax, arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta piſces aequora ſentiunt,
Jactis in altum molibus; huc frequens
Caementa demittit redemtor
Cum famulis, dominusque terrae

17 Deſtrictus *Lamb. Bentl. Ian.* 23 umbroſamve *Ian.* 30 Fu[...] *Ian.*

14 *Neceſſitas, Mors.* Vet. Schol. B. Recte ſane: ſed non ſola. V. 1, 35, 17 & 3, 24, 7. G.

16 *Urna; haec ſecundum vulgarem illam opinionem, qua affirmabant forte ſingulos ad mortem ab Orco trahi.* Vet. Schol. B. Nempe haec eſt illa μοῖρα, Parcarum opus, quarum una *Lachesis*, a ſortiendo ἀπὸ τοῦ λαχεῖν vocatur. Haec illa ſortitio animorum, de qua nota Platonis fabula, & multa philoſophi ab Heraclito. G.

17 *Diſtrictus*; Notiſſima eſt de Damocle atque Dionyſio hiſtoria. B. V. Cic. Tuſc. 5. c. 21. G.

18 *Siculae dapes* Συρακουσία τράπεζα, h. e. *Syracuſana menſa*, Graecis proverbio erat.

21 An obverſabatur iſta ſcribenti poetae ſui Maecenatis inſomnia? Sen. de Provid. 3 *Feliciorem ergo tu* [...] *cenatem putas, cui amoribus* [...] *& moroſae uxoris quotidiana r*[...] *deflenti, ſomnus per ſymphon*[...] *cantum, ex longinquo leve re*[...] *tium quaeritur.* Non puto. Ne[...] *impiae cervicis* mentionem fa[...] erat poeta &c. Vid. Me[...] Maec. c. 29. pr. G.

26 *Tumultuoſum.* Sequenti[...] catorum avaritiam tangunt.

27 *Cadentis & Orientis* 'Ar[...] *ſunt.* Vet. Schol. Ὅταν ἀνατ[...] σιν οἱ ἔριφοι ἀγριαίνεται ἡ θάλ[...] Theocriti Schol. citante Lamb[...] Colum. 11, 2, 78 *Quarto Kal*[...] *Arcturus veſpere occidit, v*[...] *dies.* Et ibid. 73 Prid. Non. [...] Haedi oriuntur veſpere. G.

30 *Fundum* pomarium ia[...] cit. B. *Fundus* generale [...]

Faſtidioſus. SED Timor & Minae
Scandunt eodem quo dominus; neque
Decedit aerata triremi, &
Poſt equitem ſedet atra Cura.
Quod ſi dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum ſidere clarior
Delinit uſus, nec Falerna
Vitis, Achaemeniumque coſtum:
Cur invidendis poſtibus & novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

 ODE

triremi: & editt. primae: & om. Gott. it. Loeber & all. Hinc Bentl. coni. oſtque equitem. 43 delinit edd. omn. saec. xv. it. MS. Gott. & all. Sax. G. delenit ed. Ven. Lamb. Ian. Falernae edd. Ven. Glar. 8 oneroſiores coni. Bentl.

ontrarium Car. 3, 16, 30 *ſegeta fides meae*. In verbo *cul-* dulcis metaphora eſt, quaſi i domino excuſet ſe arbor, & n transferat. Ceterum videmihi ſententia huius loci ad-, ſi pro *agros*, ultima litera, quae adhaeſit forte de pro-*ſidera*, legas *agro*. Satis dielligentibus: aliis nihil ſatis i. *Mendax*, ſterilis, qui, ut malus, non reddit quod ac- Sterilitatis autem cauſas afres, nimios imbres, aeſtum & . Z.

lactis, verbo uſus eſt fabrican- Vet. Schol. Vide quae dixi- Od. 18. Lib. II.

quens redemtor; Enallage nu- frequentes ſunt qui denſi

menta, fundamenta. Vet.Sch. *s non magni modi*. Nonius. *ae lapidum*. Mancinellus.

emtor, fabricae ſuſceptor; Vet. B. Mihi *frequens red-* eſt, qui unus ipſe multas t operas. G.

Poſt Equitem; feſtiviſſimus Iconiſmus hic eſt. B. Iuvat hanc imaginem, ſi curam, ut perſonam, lugubri ſordidoque habitu cogites. G. Cf. ſupra II, 16, 21.

41 *Phrygius lapis, Synadicus: In Synada enim Phrygiae civitate marmora, iſta caeduntur*. Vet. Schol. *Erant rubris maculis*. Torrentius.

42 *Sidere clarior*; h. e. *Quamvis clarior*. Vet. Schol. Cruq.

43 Optimi Codd. *dēlinit* non *delenit*. Sic & Vet. Schol. Cruq.

Bentleius pro *Achaemeniumque*, de ſuo poſuit *Achaemeniumve*, cum parum interſit. Videtur mihi *Achaemeniumque* ἀνακολούθως dici pro *nec Achaemenium*.

44 *Coſtum*, Unguentum Coſtinum quod & Nardinum.

45 *Invidendis poſtibus, ambitioſis ianuis. Nec varios inhiant pulchra teſtudine poſtes*. Vet. Schol. Nam teſtudine etiam ianuarum poſtes ornabant lauti.

46 *Moliar*; *exſtruam*. Vet. Schol. *Molirique arcem*. Virgil.

48 *Operoſiores, laborioſiores*. Vet. Schol.

Q. HORATII FLACCI
CARMINUM
LIBER TERTIVS.

ODE I.

Horatius Stoicae philoſophiae ſacris initiatus, humana negoti atque ſtudia ludibrio habet, & ut vulgi deliramenta ingen animo ſpernit, parvo rure & continentia ſua beatus. (Pr mam huius carminis ſtrophen prologum carminum ſaecul rium facit Sanadonus, ingenioſe magis, quam probabilite Eſt haec potius praefatio libri tertii conſtanti aetate ſcripti Horatio, cuius non modo prima carmina ſunt ſevera & re ligionis plena; ſed reliqua etiam nihil habent, quod no virginibus pueriſque commendari debeat: ipſi autem pr mae ode vel maxime hoc exordium convenit: quod dici *non prius audita*, negat exſtare Latina carmina lyrica ei argumenti, ut Car. 4, 9, 2. G.) (*Non hominibus corruptis & verae ſapientiae expertibus ſcribo carmina, ſed pueris & pu ellis caſtis. Reges potentes imperio Iovis potentiſſimi ſu ſubiecti: hominibus agri amplitudine, nobilitate generis, mo ribus, gloria & gratia inter ſe diſcrepantibus eadem mori endi neceſſitas eſt. Ergo qui mortis metu terretur, eum ne dapes lautiſſimae nec ſoni muſices tranquillum reddunt. Ill animi tranquillitas non abeſt ab hominibus tenuis ſortis & vitae ruſticae. Qui enim paucis eſt contentus; is nec tim maris tempeſtatem, nec grandinem, nec agri ſterilitatem Villae magnifice exſtructae non liberant a mortis metu, q ſemper & ubique animum impotentem urget. Quod ſi n aedificia magnifica, nec veſtes purpureae, nec vina opti nec unguenta Perſica morbo animi medentur; ego meo agel in Sabinis contentus divitias non ſectabor.* Z.)

Metrum ut in priori.

ODI profanum vulgus, & arceo:
Favete linguis; carmina non prius
Audita Muſarum ſacerdos
Virginibus puerisque canto.

Reg

1 *Odi, non poſſum ferre.* Sic namque Iuvenalis 2, 60. *Non poſſum ferre, Quirites, Graecam urbem.*

Bene *Profanum* mox ſe dict *Sacerdotem. Profani ſacris* ...

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipſos imperium eſt Iovis,
Clari Giganteo triumpho,
Cuncta ſupercilio moventis.
Eſt ut viro vir latius ordinet
Arbuſta ſulcis; hic generoſior
Deſcendat in Campum petitor;
Moribus hic meliorque fama
Contendat; illi turba clientium
Sit maior: AEQUA lege Neceſſitas
Sortitur inſignes & imos;
Omne capax movet urna nomen.

Diſtri-

Hic per Allegoriam imperitos Vet. Schol. *Profani* quaſi ❘ſo ſtantes ad Ἐποψίαν, non ❘iſſi; Praeconis enim voce ❘odi ſummovebantur. Ἑκὰς, ❘τὰ βέβηλοι.

❘us obtrectatores ſuos dicit, ❘alignitatem & imperitiam. ❘de 16. Lib. II.

❘ro bene & ad Emphaſin po- ❘novit enim philoſophicum ❘n horum palato minime re- ❘rum.

❘avete linguis; apto ſermone ❘, & ſacrificio & ludis: Nam ❘ris taciturnitas, in ludis neceſ- ❘favor eſt. Favet ore quis per ❘nitatem.* Vet. Schol. Haec ad ❘dos, non ad vulgus ſpectant.

❘*prius audita*, h. e. *virginibus* ❘*ue*; non autem *canto virgini-* ❘*triſque*, ut hactenus interpre- Significat enim iuventutem ❘s & laſcivis naeniis corrumpi ❘: magnifice autem de ſuis ❘nibus ſentit, tanquam utili- ❘& proficuis. B. V. Ar- G.

❘*acerdos* modo pro vates, vel ❘res. Ad Emphaſin hoc dixit, ❘oſtenderet aliorum Ἀμυσίαν.

❘*proprios greges*, quos ſcilicet ❘udes agitant, gravioris atque ❘oris regni immemores.

❘*eges in ipſos*; *oſtendit omnes vindictae numinum ſubiacere*. Vet. Schol.

7 *Giganteo triumpho*; Argumento a maiore utitur; innuit enim facilem eſſe de Regibus & Tyrannis Iovi triumphum.

8 *Supercilio*, h. e. contracto tantum ſupercilio, quod nutus genus eſt. B. Ad Homericum illud alludit, ἦ καὶ κυανέοισιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων, — μέγαν δ' ἐλέλιξεν ὄλυμπον. unde ipſum *Numinis* nomen ortum eſt. Nutus in ſuperciliis: character ſummae maieſtatis, ſi *nutu*, *nuimine*, *numine* modo opus eſt. G.

9 *Eſt*: h. e. Uſu venit, vel poteſt fieri. Fruſtra Bentleius de ſuo mutavit *eſt* in *eſto*. B. Plane eandem vim hic habet *eſt*, quam *eſto*. Concedit inaequalitatem fortunarum, ut inferat communem neceſſitatem moriendi. G.

10 *Arbuſta, arbores viribus connexae*. Mancinellus. Ab arbos, arbuſtum. *Vinearum ſatorem dicit*. Vet. Schol.

Generoſior, genere potentior; vel numero & potentia propinquorum gratioſus.

11 *In campo Martio comitia erant populi Romani*. Vet. Schol.

12 *Meliorque* poſuit pro melior atque; ideo *Melior* & *que* ſeparanda duxi. B. Vid. ad 2, 19, 28. G.

Diſtrictus enſis cui ſuper impia
Cervice pendet, non Siculae dapes
Dulcem elaborabunt ſaporem;
Non avium citharaeque cantus
Somnum reducent: ſomnus agreſtium
Lenis virorum non humiles domos
Faſtidit, umbroſamque ripam,
Non zephyris agitata Tempe.
Desiderantem quod ſatis eſt, neque
Tumultuoſum ſolicitat mare,
Nec ſaevus Arcturi cadentis
Impetus, aut orientis Haedi:
Non verberatae grandine vineae
Fundusque mendax, arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera, nunc hiemes iniquas.
Contracta piſces aequora ſentiunt,
Iactis in altum molibus; huc frequens
Caementa demittit redemtor
Cum famulis, dominusque terrae

17 Deſtrictus *Lamb. Bentl. Ian.* 23 umbroſamve *Ian.* 30 *Ian.*

14 *Neceſſitas, Mors.* Vet. Schol. B. Recte ſane: ſed non ſola. V. 1, 35, 17 & 3, 24, 7. G.

16 *Urna; haec ſecundum vulgarem illam opinionem, qua affirmabant ſorte ſingulos ad mortem ab Orco trahi.* Vet. Schol. B. Nempe haec eſt illa *μοῖρα*, Parcarum opus, quarum una *Lachesis*, a ſortiendo ἀπὸ τοῦ λαχεῖν vocatur. Haec illa ſortitio animorum, de qua nota Platonis fabula, & multa philoſophi ab Heraclito. G.

17 *Diſtrictus*; Notiſſima eſt de Damocle atque Dionyſio hiſtoria. B. V. Cic. Tuſc. 5. c. 21. G.

18 *Siculae dapes* Συρακουσία τράπεζα, h. e. *Syracuſana menſa*, Graecis proverbio erat.

21 An obverſabatur iſta ſcribenti poetae ſui Maecenatis inſomnia? Sen. de Provid. 3 *Feliciorem erg[o] cenatem putas, cui amorib[us] & moroſae uxoris quotidian[a] deflenti, ſomnus per ſymp[honiarum] cantum, ex longinquo lene [reson]ium quaeritur.* Non puto. [...] *impiae cervicis* mentionem erat poeta &c. Vid. Maec. c. 29. pr. G.

26 *Tumultuoſum.* Seque[ntia mer]catorum avaritiam tangur[...]

27 *Cadentis* & *Orientis* [...] *ſunt.* Vet. Schol. Ὅταν δ[...]σιν οἱ ἔριφοι ἀγριαίνεται ἡ [...] Theocriti Schol. citante [...] Colum. 11, 2, 78 *Quarto* [...] *Arcturus veſpere occidit,* [...] *dies.* Et ibid. 73 Prid. No[...] Haedi oriuntur veſpere. [...]

30 *Fundum* pomarium [...] cit. B. *Fundus* general[...]

Faſtidioſus. SED Timor & Minae
Scandunt eodem quo dominus; neque
Decedit aerata triremi, &
Poſt equitem ſedet atra Cura.
Quod ſi dolentem nec Phrygius lapis,
Nec purpurarum ſidere clarior
Delinit uſus, nec Falerna
Vitis, Achaemeniumque coſtum:
Cur invidendis poſtibus & novo
Sublime ritu moliar atrium?
Cur valle permutem Sabina
Divitias operoſiores?

ODE

39 tritemi: & *editt. primae*: & *om. Gott. it. Locher & all. Hinc Bentl. coni.* Poſtque equitem. 43 delinit *edd. omn. ſaec.* xv. *it. MS. Gott. & coll. Sax.* G. delenit *ed. Ven. Lamb. Ian.* Falernae *edd. Ven. Glar.* 48 oneroſiores *coni. Bentl.*

ri. Contrarium Car. 3, 16, 30 *ſegetis certa fides meae*. In verbo *culpante* dulcis metaphora eſt, quaſi minaci domino excuſet ſe arbor, & culpam transferat. Ceterum videbatur mihi ſententia huius loci adiuvari, ſi pro *agros*, ultima litera deleta, quae adhaeſit forte de proximo *ſidera*, legas *agro*. Satis dicti intelligentibus: aliis nihil ſatis eſt. G. *Mendax*, ſterilis, qui, ut debitor malus, non reddit quod accepit. Sterilitatis autem cauſas affert tres, nimios imbres, aeſtum & frigus. Z.

34 *Iactis, verbo uſus eſt fabricantium*. Vet. Schol. Vide quae diximus Od. 18. Lib. II.

Frequens redemtor; Enallage numeri: frequentes ſunt qui denſi veniunt.

35 *Caementa, fundamenta*. Vet. Sch. *Lapides non magni modi*. Nonius. *Caeſurae lapidum*. Mancinellus.

Redemtor, fabricae ſuſceptor; Vet. Schol. B. Mihi *frequens redemtor* eſt, qui unus ipſe multas adducit operas. G.

40 *Poſt Equitem*; feſtiviſſimus Iconiſmus hic eſt. B. Iuvat hanc imaginem, ſi curam, ut perſonam, lugubri ſordidoque habitu cogites. G. Cf. ſupra II, 16, 21.

41 *Phrygius lapis, Synadicus: In Synada enim Phrygiae civitate marmora, iſta caeduntur*. Vet. Schol. *Erant rubris maculis*. Torrentius.

42 *Sidere clarior*; h. e. *Quamvis clarior*. Vet. Schol. Cruq.

43 Optimi Codd. *delinit* non *delenit*. Sic & Vet. Schol. Cruq.

Bentleius pro *Achaemeniumque*, de ſuo poſuit *Achaemeniumve*, cum parum interſit. Videtur mihi *Achaemeniumque* ἀνακολούθως dici pro *nec Achaemenium*.

44 *Coſtum*, Unguentum Coſtinum quod & Nardinum.

45 *Invidendis poſtibus, ambitioſis ianuis. Nec varios inhiant pulchra teſtudine poſtes*. Vet. Schol. Nam teſtudine etiam ianuarum poſtes ornabant lauti.

46 *Moliar*; *exſtruam*. Vet. Schol. *Molirique arcem*. Virgil.

48 *Operoſiores, laborioſiores*. Vet. Schol.

ODE II.

Virum fortem & honeſtum oportere ſupra vulgus ſapere, i eſt, voluptates, divitias, popularem auram & Epicuri dogm ta contemnere. (*Rectius argumentum ſtatuit Iani he* Horatius commendat veterum Romanorum in filiis ec candis diſciplinam, nempe virtutem bellicam 1-16, v tutem civilem 17-24, pietatem erga deos 25-32. Z.)

Metrum ut in prima.

ANGUSTAM amice pauperiem pati
Robuſtus acri militia puer
Condiſcat; & Parthos feroces
Vexet eques metuendus haſta:
Vitamque ſub divo, & trepidis agat
In rebus: illum ex moenibus hoſticis
Matrona bellantis tyranni
Proſpiciens, & adulta virgo,
Suſpiret; Eheu! ne rudis agminum
Sponſus laceſſat regius aſperum

Tać

1 Amice *coll. Sax. Brod. editt. omn. S. xv. Ro.-Steph. Talb.* Am *Bentl. it. edd. Ven. Glar. Lamb.* 5 'dio *Ven. Glar.*

1 Idem Latinis *Amice pati,* quod Graecis Φίλως φέρειν, h. e. *aequo animo ferre:* id enim φίλον eſt quo contenti eſſe poſſumus. Omnes MSS. Torrentii & Cruquii habebant *amice,* non *amici,* uti Vulgati Codices: Sic etiam legit Stephanus & Lubinus una cum Veneta Editione. B. Cum tanto conſenſu legatur *amice*; cum longam ultimam poſtulet carminis ratio; cum pulcherrima ab adverbio, & Graecis familiaris, exoriatur ſententia: merito *amici* illud, quantumvis ipſum quoque non indignum Horatio, ſuis auctoribus relinquimus. G.

2 *Robuſtus,* h. e. *cum aetate robuſtus eſt, ac per hoc adoleſcens eſt.* Vet. Schol. Repoſui autem *aetate robuſtus* ex ingenio, cum editum eſſet, *ita robuſtus. Robuſta aetas iuxta Ulpianum* xxv *annorum.* Torrentius. B. Corpore robuſtus factus. Z.

4 Bene *Vexet* dicturus *haſta.* V xatio enim irritatio quaedam mo ſta & inquieta eſt.

5 Meliores libri habent *ſub L vo,* non *ſub Dio,* quod ſupra eti monuimus.

6 *Illum ex Moenibus*; pulcher ma Enargia haec, opportune atq e re conficta fabella.

Vetuſte *hoſticis* pro hoſtilibu quod iam monuimus.

8 *Proſpiciens,* e muris ſcilic vel aliqua feneſtra.

9 Bene *Suſpiret,* nam *Eheu!* ſ ſpirium eſt. B. *Rudis agm.* imp ritus rei militaris. Z.

10 *Sponſus,* Regiae puellae am tus.

Aſperum tactu: qui tactus aſper tur. Vet. Schol. h. e. Quem n que tangere conſultum foret.

13 Imitatus eſt hoc verſu Tyrta um, cuius hoc Diſtichon exſtat:

Tεθv

Tactu leonem, quem cruenta
  Per medias rapit ira caedes.
DULCE & decorum eſt pro patria mori:
Mors & fugacem perſequitur virum,
  Nec parcit imbellis iuventae
    Poplitibus timidove tergo.
Virtus, repulſae neſcia ſordidae,
Intaminatis fulget honoribus:
  Nec ſumit aut ponit ſecures
    Arbitrio popularis aurae.
Virtus, recludens immeritis mori
Coelum, negata tentat iter via;
  Coetusque vulgares & udam
    Spernit humum fugiente penna.

I 3 Eſt

4 conſeq. *coni. Bentl.* proſequitur *codd. ap. Bentl.* 18 incontaminatis *Gipbanius e vet. cod.*

ἀθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προ-
μάχοισι πεσόντα
ἄνδρ' ἀγαθὸν περὶ ᾗ πατρίδι μαρ-
νάμενον.
n ſequenti Simonidem, ut ad-
vit Cruquius:
δ' αὖ θάνατος ἔκιχε καὶ τὸν
φυγόμαχον.
χε, ſic recte Bentleius pro
ει.
Bentleius ex coniectura poſuit
quitur, quo reſponderet τῷ ἔκι-
Alii iudicent; ego ſto contra. B.
m *perſequitur* h. e. cupide &
tanter ſequitur mors, illum ſine
o *conſequitur* etiam *aſſequitur*.
Igitur conſenſui omnium li-
um non debet praeferri conie-
quantumvis elegans. G.
Vet. Schol. cum bonae notae
habebant *Timidove*, non *Ti-
que*, quod & ego probo.
Neſcia ſordidae; *Cato virtutis
conſcius corruptum populi iudi-
contemſit.* Vet. Schol. Imo,
ſic repulſus fuit, pila luſit. Se-
, citante Torrentio.
& 18 in - Contaminatis, divi-
ter duo verſus vocabulo ideo
fere magis placet Bentleio, quod *intaminata* in V. Gl. exponitur μιανθέντα: ut *intaminatus* ſit velut *infucatus*: & quod *incontaminatus* Varronem quoque & Livium auctores habet. *Incontaminatis* habet etiam liber L. Bos. G. *Virtus*, ſtudium recti & honeſti, quod, ſpretis honoribus vulgaribus & rebus iis, quas vulgus magnifacit, virtutem & ſapientiam ſequitur veram. Z.

18 *Intaminatis*, h. e. pollutis vulgi manibus non tactis: nam *contaminare* (teſte Donato) eſt rem aliquam inquinatis manibus tractare.

19 *Nec ſumit, aut ponit*; *in ſe habet honorem.* Vet. Schol. Quia *non eſt Conſul unius anni*, ut alibi ad Lollium.

20 *Auram* nominat, quippe rem mutabilem & incertam. Sapiens vero iuxta Stoicos perpetuo magiſtratu fungitur.

22 *Negata via*; *inconſuetum per iter.* Vet. Schol. h. e. Ipſa viam vel facit, vel invenit.

23 *Coetus vulgares*, indocti vulgi conſortia nominat.

Eſt & fideli tuta ſilentio
Merces: vetabo, qui Cereris ſacrum
 Vulgarit arcanae, ſub isdem
  Sit trabibus, fragilemve mecum
Solvat phaſelom. ſaepe Dieſpiter
Neglectus inceſto addidit integrum:
 Raro antecedentem ſceleſtum
  Deſeruit pede Poena claudo.

---

27 vulgavit *Brod.* 29 *pro* phaſelum *cum Bentl. & Ian. e cod*
tionem Graecam recepi. Z.

Udam humum poſuit pro pollutam & ſordidam. Gloriae enim ſecurus eſt qui ſecum habitat. B. Haec ultima Baxteri non aſſequor: ne quis, cui idem accidat, ſe ſolum infelicem putet. G. Fortis & excelſus animus deſpicit res humanas & appetit ardua & honeſta. Z.

25 Graecis acute dicitur, *Τῆς σιγῆς ἀσφαλὴς ὁ μισθὸς*, h. e. *Silentii tuta merces.* Taciturnitas enim mercedem ſuam ſecum habet.

26 Ἐν ἤθει dicitur *vetabo*, ſignificat enim ſe iſtos pro peſtibus habere.

Myſteria Cereris olim pro maximis & ſanctiſſimis habebantur. Ceres Terra mater lugebat Proſerpinam filiam a Plutone raptam. h. e. Lunam abſentem & apud inferos morantem. B. Docet nos Harduinus, haec pertinere ad ſacrificium miſſae: in quo diſciplinam arcani adhuc viguiſſe Seculo XIII, neſciebamus. G.

27 *Sub iisdem tr.* ſub eodem tecto. Z.

29 *Phaſelus*, Aegyptiis navigium phaſeli legumini & fictilis, auctore Iuvenale. *velox & oblonga navis.* Ve Bentleio placet declination dici *Phaſelon*, auctoritate dam Codicum. Parum tame cum Horatius non ſemper declinare Graece. Ego igi *ſelum* ſervo.

30 *Neglectus*, *contemtus* Schol. Sic Od. 2. Lib. I. *ctum genus & nepotes.*

Inceſtus eſt qui ſacra pol non caſte adit: adeoque atque impius.

31 *Raro antecedentem*; *b mum eſt illi quod dicitur*; *tos pedes laneos habere.* Ve *Lento gradu ad vindictam ſ procedit ira, tarditatemque gravitate compenſat.* Val. M citante Mancinello.

32 Bene *deſeruit* dicturus Deſerimus, vel relinquim perſequendo aſſequi non Eſt autem Poena pro Nen Furia, quae Graecis Ποιν

ODE III.

ıdcherrima Dilogia declarat Divum Auguſtum ob Iuſtitiam invictamque animi magnitudinem in deorum numerum receptum, & contra M. Antonium perfidia & muliebri mollitie infamem Diis inviſum periiſſe: Quin & Deos univerſos, conſopito iam civili bello, conſenſiſſe ad ſtabiliendum Romanorum imperium. B. Tan. Faber Epiſt. 2, 43 coniicit, Horatium dehortari voluiſſe Auguſtum, ne exemplo Iulii Caeſaris, de quo Sueto. c. 79. forte cogitaret de ſede imperii Ilium transferenda. ıaſſonus ait, laudari conſtantiam Auguſti, qua is teſte Dione 54, 6. p. 524. C. A. V. 733 ex Sicilia, unde in Aſiam ter parabat, revocari ſe Romam ad turbas, occaſione conſularium comitiorum ortas, non paſſus eſt. At neſcio, an ie *Iuſtum & tenacem propoſiti virum* ſe valde praeſtiterit Auguſtus: & quidni dicat Faber, talium turbarum pertaeſum rincipem vel eo ipſo tempore cogitare potuiſſe de ſede nperii Ilion transferenda? Certe Fabri coniectura ingenio Horatii & iudicio infinitum quantum honorificentior ſt, quam Dilogia Baxteri, & Maſſoni hiſtoria. Sed plane ıi ſimilis eſt Harduinus, qui ſomniat, a Pſeudo-Horatio ıeculo XIII hic fictam eſſe Prophetiam de Hieroſolymis uius cives *Quirites* a קרית) poſt Babelicum excidium ecidivis, & a Veſpaſiano denuo vaſtandis. G.) *Laudatur ıſtantia in re bona exemplo Pollucis, Herculis, ıguſti, Bacchi, Quirini, & inprimis Iunonis de Troia ınquam reparanda, ſed imperio Romano amplificanda. Nec ıgaverim, poëtam videri voluiſſe cavere, ne, ut Iulius Caeſar, de ſede imperii Ilium transferenda cogitaret Auguſtus.*

Metrum ut in priore.

IUSTUM & tenacem propoſiti virum
Non civium ardor prava iubentium,
Non vultus inſtantis tyranni
Mente quatit ſolida, neque Auſter

I 4 Dux

1 ac tenacem *Cun. San. & Ian.*

on animadverterunt interpreverbo *Iuſtum* totius Odes inum pendere. Iniurius eſt Luıs Deſprez, cum dicat *Vatem Ode caeco impetu ferri.* B. Ego ıon *iuſtitiam* modo, ſed fortitudinem *propoſiti tenacem*, vel Auguſti, ſi ita placet, vel cuiuscunque Herois, laudari. G.

2 Proprie *Iubere* de plebe Romana dicebatur cum more maiorum poſtulabat quid fieri.

Dux inquieti turbidus Adriae,
Nec fulminantis magna Iovis manus:
   Si fractus illabatur orbis,
      Impavidum ferient ruinae.
Hac arte Pollux & vagus Hercules
Eniſus, arces attigit igneas;
   Quos inter Auguſtus recumbens
      Purpureo bibit ore nectar.
Hac te merentem, Bacche pater, tuae
Vexere tigres, indocili iugum
   Collo trahentes: hac Quirinus
      Martis equis Acheronta fugit;

6 magna manus Iovis *Bentl. & Ian.* 10 Eniſus *Brod.* Eni *etiam Bentl.* Innisus, innixus *al.* Inviſus *Zar.* Innixus *Lamb.* 12 bibet *etiam Brod.*

3 *Vultus, Severitas.* Vet. Schol. h. e. truculentus, vultus. Unde *vultuoſi* qui vultu terrent; qualis Antonius, qui *Audacis* nomen amabat: verecunde tamen & recte hunc ubique percutit.

4 Bene *quatit* ſubiecturus *ſolida. Mens eſt animi propoſitum vel conſilium.* Vet. Schol. *Si te propoſiti nondum pudet, atque eadem eſt mens.* Iuvenal. B. *Solida,* firma.

5 In Adria Actiaca pugna committebatur.

6 Bentleius magni fecit de *magna Iovis manus* reponere *magna manus Iovis,* auctoritate tantum Venetae Editionis: Atque haec apponit, „Paucis a natura datum eſt habere „aurem.“ Certe auri meae prior lectio magis placet; verum ea minus fortaſſe docta eſt.

7 *Orbem* iam coelum vocat, quod veteres Graeci ex ſolido aere vel etiam ex lapidibus (uti Anaxagoras) conſtitiſſe ſtolide credebant: Contra Orientales ex panno factum putabant: nam pro tentorio vel conopeo habebant, quod apud eos, praeſertim antiquiſſimis temporibus, ſummum erat. Alluſit etiam ad Graecorum Proverbium, *Τί εἰ οὐρανὸς ἐμπέσοι,* h. e. *Quid ſi coelum ruat.* Eraim.

& Mancinell. Vet. Sch
tat Ἀνάβασιν, vel gradat
pulo ad Iovem & coel

9 Docte Donatus *art*
Ἀρετὴ deducit, quo
Eſt enim ἀρετὴ ab ἄρρ
ut virtus a viro.

Notum eſt *Pollucem*
Caſtore & Hercule tyra
alia monſtra contudiſſe

10 Cum alii Codd. h
xus, plures *Inniſus,* no
Eniſus, nos cum elega
Cruquio *Eniſus* malui
mane recentes Enituntur
Met. 2, 64 de Solis
igitur ſubiecit *Attigit.*

12 Apage miniatula
cum conſtet nectar
colore.

Ῥόδον ὡς γένοιτο
Ἐπιτέγξας. A
Purpureum os pulchru
vegeti coloris. Om
pulchritudinem notat:
purpurei noſtro Car. 4,
chre laudavit cum Sim
lum 46 de Acme, Bent
rum quod *bibet* malint
bibit, auferunt poetae ſ
qui *praeſentem Deum* v
guſtum (v. Epiſt. 2, 1 pr.

[redacted]

Gratum elocuta conſiliantibus
Iunone Divis: Ilion, Ilion
Fatalis inceſtusque iudex,
Et mulier peregrina vertit
In pulverem, ex quo deſtituit Deos
Mercede pacta Laomedon, mihi
Caſtaeque damnatum Minervae
Cum populo & duce fraudulento.
Iam nec Lacaenae ſplendet adulterae
Famoſus hoſpes, nec Priami domus
Periura pugnaces Achivos
Hectoreis opibus refringit;
Noſtrisque ductum ſeditionibus

23 damnatam *malit* B.

ad coenam ſimilem illi *δωδε-*..., ubi Auguſtus inter duode- Deos pro Apolline accubuit ... 70. Sic reſponſum etiam ...uino, qui putat, de vivo Au- ...iſta dici non potuiſſe. G.
Bacchus & *Quirinus* Legumlato- ... civilis vitae auctores fuere.
Martis equis, h. e. quadrigis ...s coelum conſcendit: *Quiri- in honorem Auguſti laudat.* Vet. ... Pulcherrimo Epiſodio reli- ...enſequitur. B. Ne epiſo- ... quidem eſt, ſed argumentum ...eps, ſi valeat ſententia Fabri, ...mmate propoſita: quae poteſt ...eſſe, ſi vel iocp inciderit men- ...el in tali coena *δωδεκαθέῳ*, de imperii transferenda in vete- ...patriam Iuliorum. Non novit ...as, ſi quis opus eſſe putet ad ...um & pulchrum carmen magna ...ria occaſione vel argumento. ...ſi in illa coena, ubi Apollo fuit, ...tus, Iuno fuerit Livia: quid ...ilem mimum egerint? conf. ...Aen. 12, 791-842. Ceterum pro ...is *equis* Barth. Adv. 39, 9 e MS. ...et *Patris*. Pulchre ſane. Quid ...rtis gloſſa eſt? G.
... *Conſiliantibus*; *Conſilium ha- ...ibus diis de recipiendo Romulo in numerum deorum.* Vet. Schol.

18 *Ilion*; *Ilion*; Amara recordatio.

19 *Fatalis* ob Caſſandrae vatici- nium & quod obſcoenus. Antonium obſcure ſignificat. B. Auctor exi- tii ob fatum. Z.

20 *Mulier peregrina*, Helena & Cleopatra. Vid. quae ſupra dixi- mus Ode 15. Lib. I. Notum eſt *peregrinas* fuiſſe veteribus *infa- mes*. B. Cleopatrae hic nihil vi- deri eſſe negotii, iam indicatum eſt. *Hoſpitam* vocavit, *ξένην*, Helenam etiam 1, 15, 2. G.

21 *Deſtituit deos*; *Laomedon pro murorum Troiae perfectione non ſol- verat votum numinibus promiſſum.* Vet. Schol. Tangit infidam Antonii Triumviri amicitiam; quam Sueto- nius dicit, *Semper fuiſſe dubiam & reconciliationibus variis male focil- latam.*

23 *Damnatum*, *Deſtinatum ad per- dendum.* Vet. Schol. *Bene caſtae, quia inceſtus iudex dixerat.* Idem.

25 *Splendet*, pretioſa veſte. Hinc Cornelio Celſo *Splendida perſona*, pro fortunato dicitur.

28 *Opibus pro auxiliis ponuntur.* ut in *Fer opem*. Vet. Schol. *Hecto- rem* dicit *Brutum*.

Bellum reſedit; protinus & graves
Iras, & inviſum nepotem,
Troica quem peperit ſacerdos,
Marti redonabo. Illum ego lucidas
Inire ſedes, ducere nectaris
Succos, & adſcribi quietis
Ordinibus patiar deorum.
Dum longus inter ſaeviat Ilion
Romamque pontus, qualibet exſules
In parte regnanto beati;
Dum Priami Paridisque buſto
Inſultet armentum, & catulos ferae
Celent inultae; ſtet Capitolium
Fulgens, triumphatisque poſſit
Roma ferox dare iura Medis.

30 protenus *Ian.* 32 Troïa *Bentl. e coni. Heinſii.* 34 diſcere *p*re *MSS. ap. Bentl. recepit Ian.*

29 *Ductum ſeditionibus*; hoc etiam Dilogus de bello inter Triumviros.

30 *Reſidet* quod ſubſidit.

Protinus, dehinc. Vet. Schol. h. e. in poſterum, quaſi *porro tenus.*

32 Magni non eſt quod Bentleius malit *Troia ſacerdos*, quam *Troica.* Graeca Adiectiva in *κὸς* raro placent illi, puto quod auri ſuae praecipue fidem habeat.

33 *Redonabo*, quia in coelum patris quadrigis rediit, ut ſuperius diximus. *Serus in coelum redeas.* B. *Redonabo*, ut recipere illum velut poſtliminio in coelum poſſit: *nepotem* vocat Romulum, quatenus Mars eſt ipſius Iunonis filius: *Inviſum* vero, quatenus eſt e ſtirpe Veneris per Aeneam. G.

34 *Diſcere* illud Bentleianum dulce eſt, novum coelitem ſignificat, cui inſuetum nectar &c. G.

35 Bene *Adſcribi* & *Ordines*, tanquam de Senatu alicuius Reipublicae. Graecae enim Reſpublicae Iovem credidere regnaſſe in Republica; atque haec prima Polytheiſmi origo fuiſſe videtur.

Quietis; *Philoſophi Epicurei hanc beatitudinem diis dederunt, qua eos otioſos eſſe & nihil curare, nec alicuius rei ſolicitudine teneri ſemel mundo lege diſpoſito.* Schol. Cruq. Non prorſus cit Epicuro. B. Quin Stoicam diſciplinam dedecei *ſedes* aſſignare Diis: quod oſtendit meus Carpzovius in quiete Dei. G.

37 *Dum* conditionem poı qua pati velit Troianos exſı rum dominos eſſe: modo ı faciant denuo caput rerum; mam transferant in Aſiam.

39 *Regnanto, ut ſunto p* *Futurum pro Praeſenti.* Vet. Cruq.

42 *Stet*; Modo *Permiſſivo*

44 *Ferox*, bellicoſa. Z.

49 Magis placet *Inreper.* MSS. quam *irrepertum*, quod perinde eſt.

50 *Spernere fortior*; vult care oportere eos ad ſtabili imperium iuſtitiam colere, avaritiae maxime contraria e Roma fortior fuit, quam dı vit aurum, & ne noſſe quide uſum tanti putavit: numm reus Romae primum cuſus d bello ſecundo Punico. G.

Horrenda late nomen in ultimas
Extendat oras; qua medius liquor
Secernit Europen ab Afro,
Qua tumidus rigat arva Nilus:

Aurum inrepertum, & ſic melius ſitum,
Cum terra celat, ſpernere fortior,
Quam cogere humanos in uſus,
Omne ſacrum rapiente dextra.

Quicunque mundo terminus obſtitit,
Hunc tangat armis, viſere geſtiens
Qua parte debacchentur ignes,
Qua nebulae pluviique rores.

Sed bellicoſis fata Quiritibus
Hac lege dico, ne nimium pii,
Rebusque fidentes, avitae
Tecta velint reparare Troiae.

Troiae

Extendit *Brod.* 49 irrepertum *Ven. Glar. Lamb.* 51 *Ian. diſtinguit* cogere, humanos in uſus omne &c. 53 mundi *recent.* 54 tanget *Brod.*

Mundi obſtitit videtur nobis e probabilior lectio, etſi pla- Bentleio *mundo*. Certe & tor- k frigida zona obſtacula fue- exercitibus Romanorum. B. nque *terminus* orbis terra- *obſtitit*, i. e. obiectus e regio- que adeo ſubiectus eſt *mundo*, elo, & cuicunque eius parti. riptio orbis terrarum, quem rio, certe metu ſuo complexi Romani. . Qui *mundi* dede- , (Lambino auctore) ii *mun-* acceperunt pro orbe noſtro abili. G.

Nimium pii; fuere ſane Ro- in Ilienſes ſemper pii, eo- que urbem a C. Fimbria in Mithridatico deletam recon- e. *Fabulam de transferendo* ab ſto *Ilium imperio* (ut eruditi Petri Rodellii verbis utar) e ello ſuo commentus eſt Tana- quillus Faber, quod legerit apud Suetonium in divi Iulii vita, *Famam percrebuiſſe eum vel Alexandriam, vel Ilium migraturum*. Quid hoc ad Auguſtum? Antonius erat qui accepta in matrimonium Cleopatra Orientis ambiebat imperium. Bene ſane & convenienter Horatius, quo efficacius probet *aeternum* Iunonis *vulnus* iam ſanatum, & firmam cum Romanis pacem conciliatam, fingit iracundam & ſuſpicacem deam cum illis pepigiſſe de non condendo Ilio. B. V. ad Argumentum.

60 *Velint* modo pro *parent*.

61 *Alite lugubri*, forſan bubone vel ſtrige ululante.

62 *Fortuna* pro *opes* poſuit. Magnas enim opes *Fortunam* dicimus.

66 *Auctore* modo pro conditore vel factore. B. Tanto aptius fue-

ris

Troiae renaſcens alite lugubri
Fortuna triſti clade iterabitur,
Ducente victrices catervas
Coniuge me Iovis & ſorore.

Ter ſi reſurgat murus aheneus
Auctore Phoebo, ter pereat meis
Excíſus Argivis, ter uxor
Capta virum pueroſque ploret.

Non haec iocoſae conveniunt lyrae:
Quo, Muſa, tendis? deſine pervicax
Referre ſermones Deorum, &
Magna modis tenuare parvis.

---

66 Ductore *MSS. etiam apud Bur. ad Virg. Aen.* 5, 633. Structo *Bentl.* 67 Exſciſſus *Lamb.* 69 hoc-conveniet *MSS. apud Be coll. Sax. it. primae editiones.* haec-convenient *Lamb.*

rit *auctoris* nomen, ſi non admovit manum, ſed lyra ſua commovit homines ad aedificandum. Verum in hoc non conveniunt fabulae. Nec *ductore* non pulchrum eſt: nec *ſtructore* damnaverim, niſi quod hoc ſoli coniecturae debetur. G.

69 Bentleius edidit, auctoritate quorundam Codicum, *Non hoc iocoſae conveniet lyrae,* cum f primas editiones habuiſſe *no conveniunt,* quod vel prima verius apparet.

70 *Pervicax, licentior*; Ve h. e. minus verecunda.

72 Bene *tenuare* dicturus *Extenuare humilitate Lyrici nis.* Vet. Schol.

[redacted]

ODE IV.

civili bello Auguſtus cohortes ſuas per colonias iam erat, atque otio & Muſis ſeſe dederat. Oſtendit igi- ratius tam leni & Muſico ingenio nihil a tumultuante rtuendum; atque hoc exemplo ſuo firmat, qui eandem am vel ab ipſis incunabulis in deorum immortalium uerat. Peragit tranquilla poteſtas, Quod violenta (Dignumne Horatio, aut ſano poeta alio, enthy- Mihi cum infans eſſem, pepercerunt viperae & urſi; bi, Caeſar, cives tui: quia utrique ſumus in tutela m? G.) (Argumentum ſimpliciſſimum & prae- mum videtur eſſe hoc: *Invocata Calliope, fingit ſe am audire canentem. Illo igitur Muſae obſequio exci- ſtendit, poëtam, qui ſit Muſis amicus,* tutum *eſſe. ſe iam olim puerum adhuc tenerum a viperis & urſis ratum; ſe vagari incolumem per loca quaecunque ſibi it; ſe ſalvum ex acie rediiſſe; ab arbore non eſſe ex- n; in mari non periiſſe. Ergo tanto praeſidio fretum, dubitare vel periculoſiſſima adire loca. Atque ipſum um, finito bello, recreari Muſis, quibus grata ſint pacis: contra homines immanes &* ἀμόσους *furore ſuo veluti Titanas, Gygen, Orionem, Tityum & Peri-* Z.)

Metrum ut in priore.

DESCENDE coelo, & dic age tibia
Regina longum Calliope melos,

Seu

de coelo; *Theologi veteres canere docebant, ſingulis orbes tribuebant.* Iac. ex Macrobio. Pythago- omnia numeris conſtare : cum veteribus Aegy-

: Alcmanem expreſſit, ebatur, Μῶσ' ἄγε Καλ- γατερ Διός. Idem vir

s & *reges* dicunt Roma- do qui rerum potiuntur, io ſunt genere. Tanto ae Iovis filiae hoc nomen Calliopae principatum aſſignat Heſiodus The- egibus dat comitem. G. *liquida*. Vet. Schol.

4 *Fidibus* modo pro lyra poſuit. *Phoebus invenit citharam, ut Mercurius lyram.* Torrentius. Credo citharae non fuiſſe nerveas fidiculas. Erat autem cithara delroti fere forma. B. Forte difficile eſt indicare diſcrimen inter *tibiam*, *vocem acutam*, *fides*, ac *citharam Phoebi*. Non capit hic locus longam diſputationem. Rogat Horatius Calliopen, ut ex omni parte adiuvet carmen, quod meditatur: *tibia* praecinente & incitante animum; *voce* humana, quae verba pulchre enunciet: *fidibus*, quae ſuaviter accinant. Nempe *fides* ac *citharam Phoebi* iungo, ut ſit res eadem. Ipſe noſter ſupra 1, 21, 12 *fraternam lyram* tribuit *humero* Phoebi. *Teſtudinem*

Seu voce nunc mavis acuta,
Seu fidibus citharave Phoebi.
Auditis? an me ludit amabilis
Inſania? audire & videor pios
Errare per lucos, amoenae
Quos & aquae ſubeunt & aurae.
Me fabuloſae Vulture in Appulo,
Nutricis extra limen Apuliae,

4 citharaque *unus MS. ap. Bentl. & ſic edidit Cun. San. Me*
6 piorum *edit. Lugd.* 1749 *pro* pios *ſine cauſa idonea.*
MS. unus alterque apud Lambi. Cruq. Torr. & Bentl. it.
tum MS. G. & Brod. Zar. Flor. 1482. *Ven.* 1486. *Loch*
1519. *Sed* altricis *MSS. reliqui omnes Mediol.* 1477. 14
Ven. Pincii. etiam Lambi. Cruq. Torr. qui magis proban
& Bentl. qui coniicit, Nutricis extra limina ſedulae. *S*
ed. Lamb.

dinem ſ. *chelyn*, *Lyram*, ac *Citharam* promiſcue de eadem re; nominatim de Apollinis & Mercurii organo dici, liquidiſſime mihi conſtat. Utrumque nomen coniungit Diod. Sic. 5, 75 ubi dicit, Mercurium *τὴν ἀπὸ χελώνης λύραν ἐπινοῆσαι*, ac ſtatim appellat *κιθάραν*. Macrob. Sat. 1, 19 diſtinguit Dei utriusque lyram, ſed numero tantum chordarum, quae quatuor ſint in Mercurii lyra, in Apollinis autem ſeptem. Sed neque hoc perpetuum. Fila metallica a muſicis antiquis chordarum loco adhibita, non invenio: neque rationem digitorum admotione comprimendi chordas ad ſubiectum canonem, ut breviores fiant, quod fit in cithara hodierna &c. Ipſi veteres denique diſcrimen inter *ve* & *que* non videntur ſemper obſervaſſe: adeo ut ex hoc loco nihil putem effici, neque ut eadem res ſit *cithara Phoebi* & *fides*, neque ut diverſa, ſive *citharave* legas, ſive *citharaque*. G.

5 *Auditis?* Apoſtrophe ad ſodales. *Tanquam venerit invocata*, inquit Vet. Schol.

Amabilis inſania; Error mentis, ſive Enthuſiaſmus.

6 *Pios* modo pro *ſanctos* & *caſtos*. Notum eſt Lucos fuiſſe terreſtrium

deorum templa, praeſe
temporibus.

9 *Palumbes iam fabuloſ*
quia multa de iis fabulan
Lambin. *Erant etiam Ven*
Mancinellus.

— *Simul & Garganus*
Vulturis & calidi luc
A
Lucan. 9, 184 citant

10 Qui *Apuliam* pro r
mine accepit, facili neg
cis in *Altricis* mutavit.
ut *Plinius* tradit *altrix*
tur. Nos cum Torren
quio, Mancinello, Aſce
quibusdam optimae n
omnibusque veteribus
audacter *nutricis* repoſui
enim *Vulture in Appulo*
Apuliae? Mire ſe torque
Deſprez ut aliquem ſenſ
eliciat. Poteſt etiam
nomen adiectivum, ut
Apulia, ut apud Gelli
Graecia: atque hoc recti
Certe fruſtra ſe torquen
tes, atque ipſe magnus B
Apulus, *Apulia* habent ab
deinceps Syllabas breve
cum prima producta v
p geminant: ſecundam
vel liquidae *l* beneficio,

Ludo fatigatumque ſomno,
Fronde nova puerum palumbes
Texere; mirum quod foret omnibus,
Quicunque celſae nidum Acherontiae,
Saltusque Bantinos, & arvum
Pingue tenent humilis Ferenti,
Ut tuto ab atris corpore viperis
Dormirem & urſis; ut premerer ſacra
Lauroque collataque myrto,
Non ſine Dîs animoſus infans.
Veſter, Camoenae, veſter in arduos
Tollor Sabinos; ſeu mihi frigidum
Praeneſte, ſeu Tibur ſupinum,
Seu liquidae placuere Baiae.

Veſtris

14 Acheruntiae *ed. Glar.* 15 Batinos *ed. Ven. Glar.* 16 Forenti *ed. Iani.*

in Graeco eſt diphthongus. Porro *Nutricis* & *Altricis* vel muliercu-lam notare poteſt vel patriam. Pa-triam intelligo, quam hic accura-te per octo verſiculos velut depin-gere voluit Horatius, & corrigere dubitationem ſuam, quam poſuerat aliquot annis ante Sat. 2, 1, 34 ſq. qui ipſe quoque locus docet, ſolitum poetam noſtrum excurrere in deſcri-ptionem patriae ſuae. *Vultur* mons Apuliae contribuitur, ſed illa pars qua ludebat Horatius, in ipſo fine regionis erat, ut extra illum obdor-miverit. Accuſet poetam & poe-ſin, qui volet. Haec deſcriptio & pictura loci natalis profecto Hora-tiana, eſt & poetica. Et quis no-rit, quam de finibus diſputationem hic decidere Flaccus voluerit. G.

11 Puto ſeparandam eſſe particu-lam *que* a *fatigatum*. B. Vid. ad 2, 19, 28. *Somno fatigatus*, qui huic tyranno, mortis fratri, tandem ſuc-cubuit: ut *victus ſomno*. G.

12 *Nova, viridi*. Vet. Schol. Sic ver novum dicitur.

14 *Nidum; imitatus eſt Ciceronem qui Ithacam aſperrimis locis tanquam nidulum affixam dicit.* Landinus.

Acherontia, Bantia & *Ferentum* oppida ſunt Apuliae, Venuſiae vi-cina.

16 *Humilis; in valle ſiti.* Vet. Schol.

18 *Premerer, tegerer, defenſarer.* Vet. Schol.

Sacra lauro; in omen futuri Poetae. Vet. Schol.

20 *Non ſine Diis*; ὀ θεῶν ἄτερ. Pindar. Eraſmus.

Animoſus; quia ſolitudinem nemo-ris non expaverat. Tanquam ſi nu-men ſibi ineſſe velit. Vet. Schol.

21 Oſtendit, ſe ſeceſſus illos fri-gidos aeſtate, hieme tepidos, quae-rere non voluptatis, & ignobilis otii cauſâ, ſed ut cum Muſis & in literis verſari ſine interpellatione poſſit. Forte cauſam dicit, cur non velit aſſiduus eſſe in domo vel Au-guſti vel Maecenatis. Vid. Vita Sue-tonio tribui ſolita. Itaque vafre ſubiicit, quantum debeat Caeſari, quantum illi optet. G.

22 *Frigidum*; propter ſitum in vertice collis. B. *Tollor*, aſcen-do. Z.

23 *Supinum; quia in aſcenſu mon-tis eſt conſtituta.* Vet. Schol.

Veſtris amicum fontibus & choris,
Non me Philippis verſa acies retro,
Devota non exſtinxit arbor,
Nec Sicula Palinurus unda.
Utcunque mecum vos eritis, libens
Inſanientem navita Boſporum
Tentabo, & arentes arenas
Littoris Aſſyrii viator:
Viſam Britannos hoſpitibus feros,
Et laetum equino ſanguine Concanum:
Viſam pharetratos Gelonos
Et Scythicum inviolatus amnem.
Vos Caeſarem altum, militia ſimul
Feſſas cohortes abdidit oppidis,
Finire quaerentem labores,
Pierio recreatis antro:

31 urentes *quid. MSS. etiam Gott. & edd.* 38 reddidit *MSS. & Zar. Flor. Ven. 486. Ven. Pincii.*

24 *Liquidae*; *puri aëris.* Vet. Sch.

27 *Devota*; *exſecrabilis.* Vet. Sch. B. Cf. II, 13.

Bentleius mavult *arbor*, ut ſupra *honor:* nollem litigari in nugis. Hoc ille tamen facit fuga ſibili. B. *Pro* arbor *recepi lectionem Lamb. Bentl. & Ian.* Z.

28 *Palinurus*; *oſtendit ſe circa Palinurum promontorium periclitatum.* Vet. Schol.

29 *Utcunque*, quandocunque, ſed Scholiaſtes interpretatur ubicunque. Z.

30 *Navitam hic pro navigante poſuit.* Vet. Schol.

33 *Hoſpitibus feros*; *Britanni immolare hoſpites ferebantur.* Vet. Schol. Hoc de Hibernis magis intelligendum. Sanctus Hieronymus ſcribit ſe duos Scotos (h. e. Hibernos) in Gallia vidiſſe humano cadavere veſcentes. *Noſtra etiam tempeſtate ſuperbiſſimi ſunt in ea inſula contra peregrinos, ſeque ſolos homines putantes, reliquos pro brutis paene habent.* Landinus. paulo Torrentius in Conte meos: *Nunc quoque ergu exte tam feri quam malevoli ſunt, par eſt a reliquo orbe diviſos*

34 *Concani, Scythica gens.* rent. Erant & Cantabri ut fertur, coloni. B. Sil. *Cornipedis fuſa ſatiaris,* C *vena.* G.

35 *Gelonos*; *Alanos* dicit ſentio.

36 *Scythicum amnem Tan cit*; Vet. Schol. B. Et am nitur pro accolis amnis, h. this. Z.

Inviolatus, intactus Muſar tione. Vet. Schol.

37 *Altum*; *magnum.* Vet. Interpres Gallus ridicule *Al* poſuit.

38 *Feſſus*, quod ſuſpicabatu leius, &, contra omnium lib fidem, recepit Cuningamus, aulicum, parum Horatio mihi videtur. Di, heroës,

Vos lene conſilium & datis, & dato
Gaudetis, almae. Scimus, ut impios
Titanas immanemque turmam
Fulmine ſuſtulerit caduco,

Qui terram inertem, qui mare temperat
Ventoſum, & urbes, regnaque triſtia,

Divôsque

bam *al. etiam Brod.* 44 caduco *omnes.* coruſco *conj. Bentl.* acu- :onj. *Cun.* 46 *pro* urbes, umbras *conj. Bentl.* orbis *conj. Cun.*

fatigantur, non *fatiſcunt* dicantur: ſed beneficum ralis eſt, *feſſas cohortes* quiere. G.

bdidit; *interius recondidit.* hol. Ad Emphaſin poſuit; t enim exercitum e conſpenotum adeoque latere. Miiſſe placere Bentleio *redditis* pro *abdidit*, auctoritate totorum Librorum. B.

lacet etiam *reddidit:* dimiſſi nilites redeunt in oppida ſua. *Abdidit* intelligam, ſignis tenentur praeſidii cauopidis. G.

erio antro: Caeſarem ſtudioſſe Poeticae oſtendit. Vet. *Poeticam ſummatim attigit*us.

Antro de Nymphis.

*ne ad philoſophiae moderatio*is. Vet. Schol. In *conſilium* ceales eliduntur. B. Potius *m* ſit conſonans, ut *ſil* fiat poſitione longa: ſic *princi*- 6, 6. G.

lmae; *Sanctae.* Vet. Schol. *Alma*, antiqua vox, Phryt Syris *Amma* mater eſt & , Aegyptiis *Ammon* Iupiter, *iter:* hinc Latinis *Almus*, & ro venerabili & ſancto: *alu*em & *alumna* active ſumunerdum.

is ut impios; *oſtendit vires dentia non ſolum vanas eſſe, m adverſas ſibi.* Vet. Schol. r poſuit *ſcimus* ut oſtendat auguſto a plebe verendum.

Ignoravit vir doctus Ludovicus Deſprez candidum & liberale Horatii ingenium, cum haec de Bruto & Caſſio interpretatus eſt.

44 *Suſtulerit*, h. e. nullo paene negotio confecit; Emphaticws.

Bentleius de ſuo repoſuit *coruſco* pro *caduco.* Equidem exiſtimo *caduco* meliorem habere Iconiſmum, quam *coruſco.* Neque ſane neceſſe eſt, ut *caducum* ſemper ſignificet, quod ex infirmitate ſua cadit, quod ille autumat. B. Novator Horatius felix *caducum* dixit, quod cadit, etiam cum magno impetu & vi nocendi, ut arborem illam, de qua 2, 13, 11 quam profecto ibi non *caducam* dixit, quod putrida eſſet, & in ruinam prona; ſed quatenus in ipſum irruerat. Sic Ovid. ex Ponto 2, 7, 39 *Caducis Percuſſu crebro ſaxa cavantur aquis.* Et Am. 3, 6, 91 *Rivis caducis collectus* torrens. Quae non ad caſum inanem ac debilem, ſed ad vim efficiendi referuntur. *Fulmina* autem *cadere* dicuntur etiam cum feriunt. Ut Ovid. Epiſt. 7, 72 *Quaeque* cadunt, *in te fulmina miſſa putes.* Et Faſt. 3, 287 *Non alias miſſi cecidere frequentius ignes.* Sen. Q. N. 2, 24 *Fulmen cadit*, id eſt, deſcendit, *eadem neceſſitate qua excutitur* verſus alta. Etiam Plin. 2, 52 *Decidere* & *cadere* de fulmine dicitur. Et de eadem re Val. Fl. 1, 623 *Coruſcae Ante ratem cecidere faces.* G.

45 *Inertem*, immobilem, brutam, ſeu, ut verbis Schol. utar, quae iacet

Divosque mortaleſque turbas
Imperio regit unus aequo.
Magnum illa terrorem intulerat Iovi
Fidens iuventus, horrida brachiis,
Fratresque tendentes opaco
Pelion impoſuiſſe Olympo.
Sed quid Typhoëus, & validus Mimas,
Aut quid minaci Porphyrion ſtatu,
Quid Rhoetus, evulſiſque truncis
Enceladus iaculator audax,
Contra ſonantem Palladis aegida
Poſſent ruentes? Hinc avidus ſtetit
Vulcanus; hinc matrona Iuno; &
Nunquam humeris poſiturus arcum,
Qui rore puro Caſtaliae lavit
Crines ſolutos, qui Lyciae tenet
Dumeta natalemque ſilvam,
Delius & Patareus Apollo.

50 *Lambinus diſtinguit* Fidens, iuventus horrida, brachiis &c. Sic diſtinguit Scholiaſtes, & Iani. 55 Rhoecus *al. Vid. Car.* 2, 1 *Hic. Brod.* Rethus.

cet ſemper, nec agitatur aut fertur motu. Z.

46 Bentleius ſatis probabili ratione de *& urbes*, fecit *& umbras*. Quid enim hic facit *& urbes*, cum poſtea ſequatur *mortaleſque turbas*, quibus *urbes* contineri neceſſe eſt. *Umbras* autem modo figuratum eſt pro *Inferos*. Hoc oſtendunt ſequentia. B. *Urbes* hic cum *mari ventoſo* videtur eodem epitheto coniunxiſſe poeta, ut indicaret non maiores eſſe maris tempeſtates, quam fluctus civiles: utriſque moderatorem intercedere Iovem. Itaque in tanta conſtantia librorum de mutatione cogitare, nihil opus erat. G.

Regnaque triſtia; h. e. Inferos per Euphemiſmum pro dira.

48 *Unus aequo*; commendat monarchiam Auguſti.

51 *Tendentes*; Metaphora a dirigendo arcu. B. Mihi vi *tendentes* hic nihil aliud eſſe conantes, tendentes nervos. Ge. 1, 281 *Ter ſunt conati im Pelio Oſſam.* G.

54 *Minaci*; *in ipſa corpori tudine minae quaedam videnti & horror.* Vet. Schol.

57 Vide Ode 15. Lib. I.

58 *Ruentes*; *inconſiderate* tes. Vet. Schol.

Avidus; ſic Virgil. *Ilicet edax.* Landin. B. Ut *a mare* Car. 1, 28, 18. G.

61 *Caſtalia fons eſt in monte naſſo.* Vet. Schol.

63 *Propter aſperitatem loci dixit.* Vet. Schol.

64 *Patareus:* Triſyllabon pr traſyllabo, a Patara Lyciae op

66 *Vim temperatam*; *vult guſtum reverti.* Vet. Schol.

Vis conſilî expers mole ruit ſua:
Vim temperatam Dî quoque provehunt
In maius; îdem odere vires
Omne nefas animo moventes.
Teſtis mearum centimanus Gyges
Sententiarum, notus & integrae
Tentator Orion Dianae,
Virginea domitus ſagitta.
Iniecta monſtris Terra dolet ſuis,
Moeretque partus fulmine luridum
Miſſos ad Orcum; nec peredit
Impoſitam celer ignis Aetnam:
Incontinentis nec Tityi iecur
Relinquit ales, nequitiae additus
Cuſtos: amatorem trecentae
Pirithoum cohibent catenae.

Gyas *Lamb.* 70 *Ven.* & *Lamb. diſtinguunt poſt* notus. 78 Aetnea *d. Ioni.*

Odere; quia exſecrabiles. Vet.

Moventes; molientes.
Gyges, ut 2, 17, 14. G.
Orion venator fuit, qui ſtupra-atus Dianam eius ſagittis occi-. Vet. Schol.

Suis, ex ſe natis. Nam gigan-ant Terrae filii. Z.

Luridum, inferno colore foeda- Vet. Schol. A liveo luror, uror luridus; plumbeus ſci-color.

76 Sub *Aetna reſupinus arenas Eiectat, flammamque fero vomit ore Typhoeus. Saepe remoliri luctatur pondera terrae* &c. Ovid. Met. 5, 352. G.

77 *Tityus Latonam voluit ſtuprare.* Vet. Schol. B.

78 *Nequitiae add. cuſtos*, quia vultur ſemper obſervat iecur, ſedem libidinis, & renaſcens exedit. Z.

80 *Pirithous Proſerpinam rapere tentavit.* Vet. Schol. B. Conf. Car. 4, 6 extr. Crimen Pirithoi eſt Aen. 6, 397. poena v. 601. G.

ODE V.

Narrata praeclara Attilii Reguli hiſtoria oſtendit Auguſt ſtaurata veteri militari diſciplina ſuperiorum tempor gligentia collapſa, Rempublicam reſtituiſſe, imperiumq manum aequale ipſius Iovis imperio reddidiſſe. Siquia ait Suetonius, diſciplinam ſeveriſſime rexit. (Laudat guſtus, quod huius virtute & nominis gloria factum ut ſigna & captivi Craſſiani a Parthis redderentur. vero captivitatem turpiſſimam eſſe & a moribus Ro rum abhorrere, oſtenditur Reguli conſilio & exempl

Metrum ut prius.

COELO tonantem credidimus Iovem
Regnare: praeſens divus habebitur
Auguſtus, adiectis Britannis
Imperio, gravibusque Perſis.
Mileſne Craſſi coniuge barbara
Turpis maritus vixit? & hoſtium
(Pro curia, inverſique mores!)
Conſenuit ſocerorum in arvis,

8 armis *libri omnes:* arvis *coni. Fab. Heinſ. Bentl. Cun. San.*

1 *Tonantem*; Leve argumentum & vulgare. — *Per fulmina tantum Sciret adhuc ſolum coelo regnare Tonantem.* Lucan. citante Vet. Schol.

Credidimus; *quod credimus plerumque falſum eſt*, ut ſcite Donatus. *Ergo ſi famae, inquit, tantum magnitudine deos credimus, quanto magis de Auguſti divinitate credendum eſt, cuius virtutem & potentiam non audiri aſſerit, ſed videri.* Vet. Schol.

3 Caeſar Britannos & Parthos benevolentia tenuit. Torrent. B.

Ab hac de *Britannis* gloriatione ſuppoſitionis hoc carmen arguit Harduinus. Ingeniose Marcilius hanc divinationem poetae interpretatur, *adiectis Britannis & Perſis* i. poſtquam adiecerit. Sed credamus Straboni 4 p. 138, 44 & Dioni Caſſio 53 p. 512 E, qui regulorum quorundam ſtudiis & legationibus totam paene insulam Auguſto conci-

liatam narrant. Commode i tur *Britanni Perſis*, qui & i tam armis Auguſti, quam m morum & maieſtate imperi ad ſigna reddenda adacti ſun manum fuit triumphare etia lo ſine ſanguine finito, ut guribus apud Liv. 40, 38. G

5 *Mileſne Craſſi*; *Dedecu commemorat ut plus Auguſtum eminere.* Vet. Schol. Erat Craſſus Romanorum omniu tentiſſimus.

6 *Turpis maritus*; *iuſtum monium non erat niſi inte* Torrent.

7 *Pro Curia! Exclamatio ου.* Vet. Schol. Supplend Syllepſin *Pro Curia inverſa:* Προπαρασκευή, vel Praepara ea quae mox de Regulo Sen Romano dicturus eſt. B. Syllepſi vid. ad 2, 19, 28.

8 Niſi deeſſet auctoritas, probarem Bentleii emenda

Sub rege Medo, Marſus & Appulus,
Anciliorum & nominis & togae
Oblitus, aeternaeque Veſtae,
Incolumi Iove & urbe Roma?
Hoc caverat mens provida Reguli,
Diſſentientis conditionibus
Foedis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in aevum;
Si non periret immiſerabilis
Captiva pubes. Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus ſine caede, dixit,

) Ancil. nominis *ſine* & *ed. Ven.* 15 *Sic etiam H. Steph. Bentl. Cun. Maitt. Talb. Sed* trahentis *MSS. & edd. niſi quod Ven.* 1479 trahentibus. *Bentl. conj.* exempli trahentis.

..is pro *in armis*. Verum unde poſſimus nullos Craſſi militum ſtipendia meruiſſe ſub Partho- Rege? B. *In armis ſoce-m* quomodo conſenuiſſe dici ne Romani milites, nemo do- *arvis* una tantum lineola diſtat arit ſenſum rei accommoda- : ignoſcet, puto, ipſe Flaccus mutationi: quin illam impe-. 24. G.

Sub rege Medo ad Emphaſin it; ſiquidem effoeminati & mol- erant Medi; contra *Marſi* & *li* ruſtici & duri.

Audiamus animi cauſa Har-um: *Anciliorum* fabula orta ex o vetere Antonini Auguſti Pii, no picti ſunt clypei duo cum riptione ANCILIA hac ſen-a, Augures Narbonenſes Cly- Inſignes Legaverunt Impera- Antonino. Ex eo factum eſt, ut *a* finxerint e coelo lapſa. Ergo ſtor, qui hoc carmen affinxit tio. G.

cile poſuit pro oraculo, quod ancili datum eſt, ibi fore im-m ubi fuiſſet ancile. Landi- Ancilia (recte Varrone) ea- ſorma erant qua & Thracum : h. e. utrinque anciſa, ut

Crota noſtra vel etiam character quo vulgo octonarium numerum ſignamus. B. Crota Anglis *Crowe, Violon, Geige*. G.

Nomen pro bellica fama dixit.

Pro dignitate togam poſuit. Vet. Schol.

11 *Aeternus* Veſtae ignis imperii aeternitatem promittebat.

12 *Incolumi Iove*; ſupra oſtendimus Ode 2. Lib. I. urbem Romanam fuiſſe in Iovis Capitolini tutela.

13 *Caverat*, i. e. *Providerat ne*. Vet. Schol. Bene igitur ſubiecit *provida*. B. Caverat ne quis vitam ex captivitate ſperaret, ſed potius pro libertate moreretur. *Schol.* Z.

15 Bene Lambinus cum Gulielmo Cantero & Vet. Schol. Cruquii, *trahenti* poſuit pro *trahentis*. *Trahenti*, h. e. *traducenti*. B. *Trahit perniciem* morbus, *trahitur pars ſincera* contagione vitioſae, ab ἕλκειν trahere, *ulcus* eſt. B.

16 *Veniens in aev.* futurum in tempus. *Schol.* Z.

17 *Immiſerabilis* modo pro *Immiſerata*.

20 *Sine caede*, h. e. *ſine commiſſione pugnae*. Vet. Schol. magis tamen ſine *caede deripientium*, quod efficacius

Derepta vidi: vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,
Portasque non clauſas, & arva
Marte coli populata noſtro,

Auro repenſus ſcilicet acrior
Miles redibit: flagitio additis
Damnum. NEQUE amiſſos colores
Lana refert medicata fuco:

Nec vera virtus, cum ſemel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata denſis
Cerva plagis, erit ille fortis,

Qui perfidis ſe credidit hoſtibus;
Et Marte Poenos proteret altero,

Qui

21 Direpta *Ven.* & *Glar.* 23 cluſas *Ian.* 31 Sic *Glar.* 32 illa *codd. ap. Ian.* 33 reddidit *Brod.*

cius ad Romanam diſciplinam ſignificandam videtur.

24 Puto *Marte* pertinere ad utramque ſententiam: *vidi arva Marte noſtro*, a militibus noſtris, *populata, Marte noſtro*, ab iisdem militibus noſtris, iam captivis, *coli*: qua ratione firmantur, quae dicta ſunt ad v. 8. G.

25 Ironice dicitur *ſcilicet*.

26 *Flagitium*; crimen dignum flagris, vel ſumma turpitudo.

27 *Damnum* modo pro *ſumtu* dixit: nam *damnoſus*, impenſe prodigus dicitur.

28 *Fucus* herba marina eſt, qua tinctores purpureum colorem imitabantur. Graecis φῦκος, hic figurate pro quovis colore. B. Notabile *fucum* eſſe δευσοποιόν, adhibitum ad hoc ipſum, ut nobiliorem purpuram facilius combibat lana: diſputavi ea de re ad Quinctil. 12, 10, 75. G.

29 Bene *excidit* dicturus *reponi*: reponuntur enim ſtatuae quae excidere ſedibus: bene etiam haec de virtute tanquam dea.

30 *Deterior a bono, peior a malo dicitur*. Vet. Schol. B. Hoc vult, credo, Schol. *deterius* eſſe minus bonum, *peius* magis malum. G.

31 *Extricata*, expedita; Graeci enim τρίχας capillos dicunt. Landin. Erant enim *Tricae* tendiculae ex pilis factae, quibus aucupes illaqueandis avibus utebantur. B. — Senſus eſt: Si cerva liberata e retibus pugnat contra canes; etiam is fortis erit, qui &c. Z.

32 *Plagis* iam figurate pro retibus. *Plagae enim proprie funes retium ſunt*. Vet. Schol.

33 Bene *perfidis* de Poenis, unde Proverbium, *Punica fides*.

Ex propria coniectura Bentleius repoſuit *ſe dedidit* pro *ſe credidit*; quod non erat opus. Eiusmodi Μετάληψις uſitatiſſima eſt. B.

Credidit videtur reſpicere ad *fidem*, cuius in tali deditione ſolet fieri mentio: & vehementius eſt *credidit perfidis*. Sed noſter etiam 3, 27, 36 *crede te procellae*: ubi nulla neque ſpes neque fides eſt. G.

34 *Proteret*, proculcabit.

[redacted]

Qui lora reſtrictis lacertis
Senſit iners, timuitque mortem.

Hic, unde vitam ſumeret, inſcius,
Pacem duello miſcuit. O pudor!
O magna Carthago, probroſis
Altior Italiae ruinis!

Fertur pudicae coniugis oſculum,
Parvosque natos, ut capitis minor,
Ab ſe removiſſe, & virilem
Torvus humi poſuiſſe vultum;

Donec labantes conſilio Patres
Firmaret auctor nunquam alias dato,
Interque moerentes amicos
Egregius properaret exſul.

6 timuitque mortem Hinc, unde vitam ſumeret aptius, Pacem & &c. *Bentl. coni.* Hinc *etiam coll. Sax.* aptius *quid. MS.* 38 Pacem & *Bentl.* 43 A ſe *Ven. Glar. Lamb.*

6 *Timere mortem* crimen ma-
m militis Romani. Qui ſemel
tem timet ſuper omnia, rem
iter gerere non poteſt. Idem
re vitam vult a fuga, quam
re potius debebat a caede ho-
G. *Iners,* ignavus.

7 Quid facit Bentleii *hinc* pro
atque *aptius* pro *inſcius?* quae
en ille editioni ſuae inſeruit ob
atem Codicum ut puto. B.
us vulgatae eſt: Hic miles cum
raret, vitam ac ſalutem eſſe
endam fortiter pugnando, non
oſte petendam, maluit in pace
re quam bellum gerere. Z.

Pacem duello miſcuit; qui tan-
in pace hoſtibus ſe credidit.
Schol.

Magna Carthago ab accolis vo-
tur. Vet. Schol. Erat enim in
ania altera Carthago hac minor.
Male omiſit Baxter verba ſeqq.
hic eam poëta dedecore Romano-
maiorem ait factam. Z.

Bene *altior* ſubiecturus *ruinis.*

41 *Martiae* illi nomen erat, aucto-
re Silio.

42 Minuitur capite qui amiſſa li-
bertate deſinit eſſe in numero ci-
vium. Capitibus enim veteres nu-
merabant, ut nos etiam hodie. Ci-
vium Romanorum capita cenſorum
libris deſcribebantur. *Indecorum*
duxit matronam Romanam ſervum,
hoc eſt captivum, oſculo dignum pu-
tare. Vet. Schol.

43 Magni fecit Bentleius, aucto-
ritate bonae notae Codicum repone-
re *Ab ſe* pro *A ſe:* quid refert ſci-
re an hoc recte fecerit?

44 *Torvus, terribiliter conſtans.*
Vet. Schol. Cruq.

Humi poſuiſſe, ne ad affectum vel
aſpectu traheretur. Vet. Schol.

45 Bene *labantes* adiecturus *fir-*
maret. Labantur enim qui pedibus
non firme ſtant.

46 *Auctor* modo eſt primus con-
ſilii propoſitor.

47 *Moerentes; eſt occultum* Ἀντίθε-
τον, *nam moerentibus egregium ex-*
ſulem oppoſuit. Vet. Schol. docte.

Derent[illegible]
R[illegible]

Q. HORATII FLACCI

Atqui ſciebat, quae ſibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obſtantes propinquos,
Et populum reditus morantem,

Quam ſi clientum longa negotia
Dijudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

O

51 *pro* propinq. amicos *MSS. & editt. quaed. ap. Bentl.* 54 reli[illegible]
rat *Brod.*

49 Ἐν ἤθει ponitur *Atqui*, quaſi dicat, quod dictu incredibile. Vir doctus Ludovicus Deſprez exiſtimat Regulum pia fraude uſum, quod intellexiſſet ſibi lentum venenum a Poenis datum; atque hoc ex Aulo Gellio probare conatur. Cui quidem viro nihil amplius in praeſens repono, niſi pias fraudes iſtas larvatis huius ſaeculi moribus magis convenire, atque eum alieno loco Delphinum earum admonuiſſe. B. Atqui diſerte habet Gell. 6, 4 ex Sempronio Tuditano. Utrum vera ſint, & quae de veneno Tuditanus, & quae de crudeli ſupplicio ipſe & Romani reliqui? ea alia eſt quaeſtio. Totum de ſupplicio confictum eſſe ad pingendam colore aliquo viduae Reguli [illegible] ſuo Carthagine mortui) in Po[illegible] ſuae cuſtodiae traditos crudelita[illegible] Diodoro Siculo & Palmerio [illegible] cit. p. 152 credit merito etiam [illegible] ſelingius ad fragm. l. 24 p. 566[illegible]

51 Pulcherrima Enargia uſi[illegible] in *Dimovit obſtantes*, &c.

54 *Relinquunt negotia*, qui[illegible] cta urbe ad ruſticanum ſeceſſu[illegible] conferunt. B. Si *reliquera[illegible]*rum ſit, revocat quaſi mem[illegible] Reguli, qualem ſe alias pra[illegible] ſuis, pictura poëtica. G.

56 *Lacedaemonium*, a Pha[illegible] & Partheniis conditum. *Ad [illegible] nitatis exemplum delicioſas poſi[illegible] vitates.* Vet. Schol.

ODE VI.

AD ROMANOS.

Horatius lyra ſua accinit Auguſto deorum immortalium templis reficiendis, auſpiciis veteribusque religionibus inſtaurandis, legique Iuliae de adulteriis condendae intento. Oſtendit absque his rempublicam ſtare non potuiſſe.

Metrum ut prius.

DELICTA maiorum immeritus lues,
Romane, donec templa refeceris,
Aedesque labentes deorum, &
Foeda nigro ſimulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Heſperiae mala luctuoſae.
Iam bis Monaeſes & Pacori manus
Non auſpicatos contudit impetus

K 5 Noſtros,

3 labantes *Glar.* 10 *Sic etiam Zar.* Inauſp. *Gott. ſed adſcriptum,* al. Non.

1 *Delicta* peccata ſunt ex incuria atque interpoſitis quibusdam intervallis admiſſa: Charientiſmo uſus eſt: noluit enim dicere *ſcelera*.

Immeritus; ſupple *quamvis*. *Hoc ex tradita perſuaſione ſumtum eſt, quia olim poenas in poſteros inſontes ſaepe differri, quas maiores effugerint.* Vet. Schol. Cruq.

2 *Romanum* nominando vehementius officii monet.

4 *Foeda fumo*; *per nimiam vetuſtatem ſordentia*. Vet. Schol.

5 Veteres *maiores*. & *minores* dicebant quos hodie *ſuperiores* & *inferiores* dicimus. Sic amicos in maiores, h. e. *patronos*, & minores, h. e. *clientes* dividebant. B. — Senſus eſt: Si, ſ. quatenus, Deos colis, imperium ſalvum eſt: a cultu Deorum rerum gerendarum initium faciendum eſt, & ad Deos referendus exitus. Z.

6 In *Principium* duae vocales eliduntur, ut ſupra Ode 4. in *Conſilium*. Poſt *principium* etiam ſupple *erat*, vel *habes* ut Vet. Schol. *Auguſto augurio poſtquam inclyta condita Roma eſt.* Ennius. B. Vid. ad 3, 4, 41. G.

Bene *exitum* pro *continuationem ad finem usque*, quia praemiſerat *Principium*: Eſtque proverbiali Figura formatum.

7 Per *Charientiſmum neglecti* pro *contemti*; ut plus ſemel monuimus. *Frequenter enim* (inquit Vet. Schol.) *non addicentibus auſpiciis dimicantes, grandi exercitus clade ſuperati ſunt.* Vet. Schol. de Romanis ducibus. Notum eſt M. Craſſum deriſiſſe auſpicia. B. Nec erraverit, ſi quis cauſam, certe modum evertendae a Clodio, Caeſare, Antonio, ceteris, reip. in illo contemtu auſpiciorum ponat. Vid. Val. Max. 1, 1 & 1, 4. G.

9 *Jam bis*; *Et ante Craſſum, & poſt Didium Saxam Antonii Legatum* cum

Atqui ſciebat, quae ſibi barbarus
Tortor pararet: non aliter tamen
Dimovit obſtantes propinquos,
Et populum reditus morantem,

Quam ſi clientum longa negotia
Diiudicata lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedaemonium Tarentum.

OI

51 *pro* propinq. amicos *MSS. & edit. quaed. ap. Bentl.* 54 relic[...]rat *Brod.*

49 Ἐν ἤθει ponitur *Atqui*, quaſi dicat, quod dictu incredibile. Vir doctus Ludovicus Deſprez exiſtimat Regulum pia fraude uſum, quod intellexiſſet ſibi lentum venenum a Poenis datum; atque hoc ex Aulo Gellio probare conatur. Cui quidem viro nihil amplius in praeſens repono, niſi pias fraudes iſtas larvatis huius ſaeculi moribus magis convenire, atque eum alieno loco Delphinum earum admonuiſſe. B. Atqui diſerte habet Gell. 6, 4 ex Sempronio Tuditano. Utrum vera ſint, & quae de veneno Tuditanus, & quae de crudeli ſupplicio ipſe & Romani reliqui? ea alia eſt quaeſtio. Totum de ſupplicio confictum eſſe ad pingendam colore aliquo viduae Reguli (suo Carthagine mortui) in Poe[...] ſuae cuſtodiae traditos crudelitat[...] Diodoro Siculo & Palmerio E[...] cit. p. 152 credit merito etiam V[...]ſelingius ad fragm. l. 24 p. 566.

51 Pulcherrima Enargia uſu[...] in *Dimovit obſtantes*, &c.

54 *Relinquunt negotia*, qui [...] [...]a urbe ad ruſticanum ſeceſſum conferunt. B. Si *reliquerat* [...]rum ſit, revocat quaſi memo[...] Reguli, qualem ſe alias prae[...] ſuis, pictura poëtica. G.

56 *Lacedaemonium*, a Phal[...] & Partheniis conditum. *Ad a[...]nitatis exemplum delicioſas poſ[...]vitates.* Vet. Schol.

ODE VI.

AD ROMANOS.

Horatius lyra ſua accinit Auguſto deorum immortalium templis reficiendis, auſpiciis veteribusque religionibus inſtaurandis, legique Iuliae de adulteriis condendae intento. Oſtendit absque his rempublicam ſtare non potuiſſe.

Metrum ut prius.

DELICTA maiorum immeritus lues,
Romane, donec templa refeceris,
Aedesque labentes deorum, &
Foeda nigro ſimulacra fumo.
Dîs te minorem quod geris, imperas:
Hinc omne principium, huc refer exitum.
Dî multa neglecti dederunt
Heſperiae mala luctuoſae.
Iam bis Monaeſes & Pacori manus
Non auſpicatos contudit impetus

K 5 Noſtros,

3 labantes *Clar.* 10 *Sic etiam Zar.* Inauſp. *Gott. ſed adſcriptum,* al. Non.

1 *Delicta* peccata ſunt ex incuria atque interpoſitis quibusdam intervallis admiſſa: Charientiſmo uſus eſt: noluit enim dicere *ſcelera*.

Immeritus; ſupple *quamvis*. *Hoc ex tradita perſuaſione ſumtum eſt, quia dixmt poenas in poſteros inſontes ſaepe differri, quas maiores effugerint.* Vet. Schol. Cruq.

2 *Romanum* nominando vehementius officii monet.

4 *Foeda fumo*; *per nimiam vetuſtatem ſordentia.* Vet. Schol.

5 Veteres *maiores*. & *minores* dicebant quos hodie *ſuperiores* & *inferiores* dicimus. Sic amicos in maiores, h. e. *patronos*, & minores, h. e. *clientes* dividebant. B. — Senſus eſt: Si, ſ. quatenus, Deos colis, imperium ſalvum eſt: a cultu Deorum rerum gerendarum initium faciendum eſt, & ad Deos referendus exitus. Z.

6 In *Principium* duae vocales eliduntur, ut ſupra Ode 4. in *Conſilium*. Poſt *principium* etiam ſupple *erat*, vel *habes* ut Vet. Schol. *Auguſto augurio poſtquam inclyta condita Roma eſt.* Ennius. B. Vid. ad 3, 4, 41. G.

Bene *exitum* pro *continuationem ad finem usque*, quia praemiſerat *Principium*: Eſtque proverbiali Figura formatum.

7 Per *Charientiſmum neglecti* pro *contemti*; ut plus ſemel monuimus. *Frequenter enim* (inquit Vet. Schol.) *non addicentibus auſpiciis dimicantes, grandi exercitus clade ſuperati ſunt.* Vet. Schol. de Romanis ducibus. Notum eſt M. Craſſum deriſiſſe auſpicia. B. Nec erraverit, ſi quis cauſam, certe modum evertendae a Clodio, Caeſare, Antonio, ceteris, reip. in illo contemtu auſpiciorum ponat. Vid. Val. Max. 1, 1 & 1, 4. G.

9 *Iam bis*; *Et ante Craſſum, & poſt Didium Saxam Antonii Legatum* cum

Noſtros, & adiecisſe praedam
 Torquibus exiguis renidet.
Paene occupatam ſeditionibus
Delevit urbem Dacus & Aethiops;
 Hic claſſe formidatus, ille
  Miſſilibus melior ſagittis.
Foecunda culpae ſaecula nuptias
Primum inquinavere, & genus, & domos;
 Hoc fonte derivata clades
  In patriam populumque fluxit.
Motus doceri gaudet Ionicos
Matura virgo; & fingitur artubus
 Iam nunc, & inceſtos amores
  De tenero meditatur ungui;

Mox

20 *Sic omnes.* Inque patres populumq. *Bentl. ſola coni.* 21 Motus moveri *coni. Faber ad Lucret.* III, 568. C. 22 frangitur *al. V. Bur. ad Ovid. Art.* 3, 331. fingitur *etiam primae editt.* 22 artubus *primae editt.* G. artibus *Lamb. Bentl. Ian.*

cum exercitibus ſuis occiderunt. Vet. Schol. Cruq.

Monaeſes & Pacorus reges Perſarum fuerunt. Vet. Schol. h. e. Orodis Parthorum regis filii. Torrent. B. *Monaeſes,* Μοναίσης Plutarcho, Appiano, Dioni notus (vid. Fabr. ad hunc l. 49 no. 116) non demum e nummo & Traiani aetate repetendus, ut placet Harduino. G.

11 *Praedam,* h. e, praeda nobis ademta ſe ornatiorem eſſe factum. Z.

12 *Renidere, ſubdole & perfide ridere.* Torrent.

13 Illud *paene* non eſt negligendum: hoc enim indicat, niſi Actiaco proelio victor diſceſſiſſet Auguſtus, metuendum tale quid ab ſociis Antonii & Cleopatrae fuiſſe. G.

Occupatam; diſtrictam. Vet. Sch.

Seditionibus, h. e. partium ſtudio: Eſt enim *Seditio* a *ſe* & *itio.*

14 Daci ab Auguſto ſpreti ad Antonium inclinaverunt, ut adnotavit Cruquius ex Dione.

Aethiopem modo Aegyptium dicit ex contemtu Cleopatrae; ſemper parcit Antonio.

17 *Culpa* verecunda vox pro ſtupro.

19 *Derivare* eſt aquam e fontibus per rivos deducere: bene igitur praemiſit *fonte* & ſubiecit *fluxit.* Landinus.

20 Hoc effecit Bentleius; ut ſciamus, *patres* & *populum* ſaepe coniungi & diſtingui. Sed, ut alia taceamus, non opus fuit Horatio peculiariter hic notare *patres* & *Senatorium* ordinem; parum certe aulicum. Satis habet indicare, corruptis matrimoniis, infectum velut eſſe totum populum: *patria,* caritatis & reverentiae nomen hic σχετλιαστικὸν eſt, & auget dolorem. G.

21 Per Charientiſmum *moveri* pro *ſaltare* dicebant; erat enim ſaltatio infamis. B. Vid. Art. P. 232. G.

Graeci primi ſaltationem membrorum geſtibus invenerunt, unde poſtea Pantomimi facti, Vet. Sch. erudite.

22 Recte *artubus,* non *artibus;* cum Schol. & optimis libris. *Fingitur artubus iam nunc,* h. e. etiam antequam *matura* facta eſt a prima ju-

Mox iuniores quaerit adulteros
Inter mariti vina; neque eligit
  Cui donet impermiſſa raptim
    Gaudia, luminibus remotis:
Sed iuſſa coram non ſine conſcio
Surgit marito: ſeu vocat inſtitor,
  Seu navis Hiſpanae magiſter,
    Dedecorum pretioſus emtor.
Non his iuventus orta parentibus
Infecit aequor ſanguine Punico,
  Pyrrhumque & ingentem cecidit
    Antiochum Annibalemque dirum:
Sed ruſticorum maſcula militum
Proles, Sabellis docta ligonibus
  Verſare glebas, & ſeverae
    Matris ad arbitrium reciſos

Portare

27 improviſa *ap. Torrent. Muret. & coll. Sax.* 28 Oſcula *codd. duo ap. Lamb.* 36 durum *Zar. Flor. it. coll. Sax. & Brod.*

infantia compoſitos & teneros motus & geſtus addiſcit. B. *Artes* hic magis placent, quam *artus* Bentleio. G.

24 *De tenera; hoc proverbium de Graeco eſt, quod dicunt ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων.* Vet. Schol. B.

25 *Mox*, ubi nupta eſt. *Schol.* Z.

26 *Inter vina*, & *inter pocula* eodem ſenſu dicimus. Pudibunda erant veterum convivia. B. — *Neque eligit*, non delectum adhibet, ſed cuivis copiam facit corporis ſui. Z.

27 *Raptim* pro *derepente* poſuit. B. *Raptim* eſt aliquando plus quam *furtim*: addit celeritatis notionem. Pulchra etiam emphaſis in *improviſa*, ſi forte ſit a Flacco. G.

29 *Iuſſa*; ſimul ac rogata. B. H. e. ſive ab *Inſtitore*, lenone, ſive ab ipſo adultero, mercatore. Z.

30 *Inſtitor* qui a mercatore emit ut diſtrahat. Landin. *Inſtitor appellatur eo quod negotio gerendo inſtet, nec multum facit*, h. e. (lucratur.) Ulpian. citante Lambino. a petty Chapman.

31 *Magiſter*: h. e. Hiſpanus naviculator; eo infamior quod & externus & barbarus.

32 *Pretioſus emtor*, qui emit nimis magno pretio.

33 Vox *bis* cum ſtomacho proferenda pro *talibus*.

35 *Ingentem* dicit Antiochum cognomento *Magnum*, qui ab Hannibale in populum Romanum concitatus variis proeliis ſuperatus eſt.

36 *Dirus* eſt cuius vel ipſum nomen malo omini eſt, & ob diritatem abominatur. Vid. Ode 16. Epodorum.

38 *Sabellis*, pro Sabinis uſus eſt. B. Ut *Calena falce* Car. 1, 31, 9. G.

Ligones lata erant ſarcula, Graecis Λίσγοι & Λισγάρια & Μάκελλαι. Howes.

39 Bene *ſeverae* ſubiecturus *arbitrium*.

Portare fuſtes; ſol ubi montium
Mutaret umbras, & iuga demeret
Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnoſa quid non imminuit dies?
Aetas parentum, peior avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitioſiorem.

43 Bobus *edd. pleraeque*, *aliae* Bubus. 45 Annoſa *e codi.* Cr

ODE VII.

AD ASTERIEN.

Oblique oſtendit viros fortius foeminis illiciti amoris ille reſiſtere; atque zelotypas puellas plerumque ex ſuo ip ingenio maritorum furta divinare.

Metrum duobus primis verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, ter Pherecratium, quartoque Glyconicum.

Quid fles, Aſterie, quem tibi candidi
Primo reſtituent vere Favonii,
Thyna merce beatum,
Conſtantis iuvenem fide
Gygen? Ille Notis actus ad Oricum
Poſt inſana Caprae ſidera, frigidas

N

4 Conſtantis — fidei *coll. Sax. Gott.* & *Zar. Flor.*

41 *Fuſtes*, feſtive pro ligna: ſunt autem iſta ἐν ἤθει, ſive *moraliter* dicta, ut Vet. Schol. verbo utar.

43 *Amicum* modo pro cupitum.

45 *Damnoſam diem* dicit *tempus rerum edax*. Nam *Filius ante diem*, apud Ovidium, eſt *Filius ante tempus*, h. e. ante pubertatem.

46 *Aetas parentum*; *mira & lepida & minime obſcura brevitas*. Landin. Iſta ſententia eſt apud Aratum, ex Horatio puto tracta. B. *Peior avis*, quae moribus corruptis ſuperat aetatem avorum. Z.

ODE VII.

1 *Aſterie*, fictum puellae nomen. *Candidi*, *ſereni*. Vet. Schol.

2 *Septimo Idus Februarii Favonii ſpirare incipiunt, auctore Colu quo tempore ſecundum Varrone ris principium eſt*. Mancinelli

3 *Bithyni iuncti ſunt Thynis, que autem gens Ponto confin* Vet. Schol.

Beatum, divitem. Mancinel

4 Cum Lambini MSS. & M nello repoſui *Fide* pro *Fidei* i nitivo, more vetuſto. B. Vid. 9, 14. Etiam qui *fidei* dederun luerunt *ei* diphthongum eſſe.

5 *Gygen*; fictum pulchri ſcentuli nomen.

Oricum; *oppidum Epiri iuxta ceraunia poſitum*. Mancinellus

6 *Capra eſt in humero ſiniſt rigae*. Hyginus XV. *Cal. Ian.*

Noctes non ſine multis
Inſomnis lacrimis agit.
Atqui ſolicitae nuntius hoſpitae,
Suſpirare Chloën, & miſeram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vafer modis:
Ut Proetum mulier perfida credulum
Falſis impulerit criminibus, nimis
Caſto Bellerophonti
Maturare necem, refert.
Narrat paene datum Pelea Tartaro,
Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens:
Et peccare docentes
Fallax hiſtorias monet,
Fruſtra: nam ſcopulis ſurdior Icari
Voces audit adhuc integer. At, tibi

Ne

20 Pellax *conj. Bentl.* movet *etiam coll. Sax. & facillima confuſio.*
22 Spernit *pro* audit *coll. Sax.*

dit & tempeſtatem ſignificat; Co-
ella (II, 2, 94) citante erudi-
viro Antonio Mancinello. *In*
u aurigae ſunt duo hoedi. Hy-
us. B. *Inſana*, procellas ingen-
excitantia. Z.

rigidas; quia ſolus cubat. *Non*
deſerto iacuiſſem frigida lecto.
d. citante Mancinello.

Atqui; ἐν ἤθει dicitur, ac ſi
ret, cum ſupra quam credi poſ-
alterius amore tentatum. B.
tius hoſpitae, Internuntius miſ-
a Chloë, apud quam tuus Gy-
hoſpitabatur, cum eſſet in Thra-
cf. Od. 9, 9. Z.

Bene ſubiecit *miſeram*, cum
poſuerit *ſolicitae*.

Ignibus; ſic & Virgilius, *Meus*
Amyntas.

Notiſſima eſt Sthenoboea, ſive
eae, & Bellerophontis Hiſtoria. B.
Iiad. 7, 155. Breviter, quem per-
re ad amorem & ſtuprum mu-
non poterat, ſtupri ſibi inten-
accuſat. Proetus Iobati ſoce-
ltionem commendat literis Bel-
lerophonteis: hic Chimaeram, &
alia pericula obiicit, &c. G.

14 *Criminibus* modo pro accuſa-
tionibus poſuit.

17 Peleus eadem ab Hippolyta
Acaſti uxore paſſus eſt, quae Belle-
rophon a Sthenoboea. B. Vid.
Schol. ad Ariſtophan. Nub. 1059. G.

18 *Abſtinens* iam pro *Continens.*

19 *Peccare*, ad perfidiam & adul-
terium pellicentes. Z.

20 *Fallax*; h. e. pellax, ſupra
vafrum dixit.

Monet iam pro meminit vel me-
morat. Minus placet Bentleii *mo-
net*, etſi firmatum auctoritate quo-
rundam Codicum.

21 *Surdi ſcopuli a periclitantibus
dici ſolent.* Vet. Schol. Proverbia-
li ſcilicet Schemate. In *ſurdior au-
dit* Ὀξύμωρον Figura eſt. B.

Icarium abſolute pro mari Icario,
ut *Ionium*, *Aegeum*. G.

22 *Adbuc integer*; Zelotypiam
puellae incutere conatur. *Quaſi eum
demonſtret trahi poſſe in poſterum.*
Vet. Schol.

Ne vicinus Enipeus
Plus iuſto placeat, cave:
Quamvis non alius flectere equum ſciens
Aeque conſpicitur gramine Martio,
Nec quisquam citus aeque
Tuſco denatat alveo.
Prima nocte domum claude; neque in vias
Sub cantu querulae deſpice tibiae;
Et te ſaepe vocanti.
Duram, difficilis mane.

23 Nec *edit. primae, pulchre!*

ODE VIII.

AD MAECENATEM.

Matronalibus, quae Calendis erant Martiis, quo die ab im arboris ruina vivus evaſerat, atque ob eam cauſam annuc ſibi feſto, Maecenatem ſuum ad hilariter apud ſe agendu vitat; interpoſita etiam publicae laetitiae ob Caeſaris ſuc mentione.

Metrum Sapphicum.

MARTIIS coelebs quid agam Calendis,
Quid velint flores & acerra turis
Plena, miraris, poſitusque carbo in
Ceſpite vivo,

I

3 in *omittitur in codd. quibusdam.*

26 *Gramine Martio.* Vide quae diximus ad 1, 8, 8.

30 *Deſpice, deorſum aſpicias.* Vet. Schol.

32 *Difficilis mane*; *debuerat Horatius dicere duram, dura mane.* Tanaquillus Faber. Unde novit Faber, quid debuerit Horatius dicere? Crediderim eum ſenſiſſe *duram* & *difficilem* idem ſonare: ſed falſus eſt. *Dura* eſt quae ſenſu amoris caret; *difficilis* autem amantibus aſpera.

ODE VIII.

1 *Matronalia dicebantur eo quod mariti pro conſervatione coniugii ſupplicabant.* Vet. Schol. *Calendae autem Martiae hodie etiam Matronarum dies feſtus eſt.* Idem. *Servis coenas apponebant matronae,* ...*mini Saturnalibus.* Mancinell... Macrobio. Imo & ſtrenas ...bant, ut vel ex Martiale con...

Coelebs; ſupplendum *cum Ut viduae ſine viris, ita coelib uxoribus dicebantur.* Vet. ... Ἀπὸ τῦ λείπειν τὴν κοίτην, coeleſti vita, ut putide Gram de trivio.

Quid agam, moralis elocuti... ἤθει enim dicitur *Quid agam,* diceret, *Quid mihi velim,* te... alieno feriatus.

3 Omnes Calendae in tute... nonis erant, maxime Martia... die aedes Iunonis Lucinae con... tur. De hac Dea Ovidius in ...

Docte ſermones utriusque linguae.
Voveram dulces epulas & album
Libero caprum, prope funeratus
Arboris ictu.
Hic dies, anno redeunte feſtus,
Corticem aſtrictum pice dimovebit
Amphorae fumum bibere inſtitutae
Conſule Tullo.
Sume, Maecenas, cyathos amici

Soſpi-

5 ſermonis *edd. vett.* 10 demovebit *Lamb. e 3 codd.*

irte Deae flores, gaudet florenti-
bus herbis
laec Dea, de tenero cingite flore
caput.

Haec adnotavit Mancinellus. *Acerra*, arcula thuraria; Landi- ex Feſto: Quadrilatera haec t: *Acerra, thuribulum, patina fictili-* Vet. Schol. Cruq. Alter Schol. *erra fictilis*, corrupte; quem tamen uitur Ludovicus Desprez.

Altaria, praeſertim autem pri-, e vivis ceſpitibus fiebant.

; *Docte* modo Participium eſt. B. *mones* ſunt λόγοι, hiſtoriae, an-itates, ſpeciatim ſacrorum, fe-um. G. Bentleius bene ita: qui & Lat. & Gr. libros accura-egiſti, iure miraris, cur ego coe- Calendis Martiis ſacra faciam; nihil aut in Graiorum aut in iis monumentis ſit, quod feſtum ad coelibes quicquam pertine-ſed ad matronas duntaxat & ma-, ſignificet. Scias itaque, me publico inſtituto hodie, ſed tim rem divinam facere, quod quondam die ab interitu ex rui-arboris deorum beneficio con-tus fuerim. Z.

Ethicus proferendum eſt *Vove-* quaſi voti ſui non oporteret eſſe immemorem. B. Vid. 2, 13. G.

ulces modo pro *ſolito lautiores*, tis *ſidulas*.

Album; *ſuperis aptior erat alba victima*. Vet. Schol.

7 Bene *Libero*; iſte enim *laetitiae dator* ſemper aderat conviviis.

Caper Libero dabatur, quod vinetis ſit contrarius. Vet. Schol.

9 *Hic dies*, quaſi exſultans dicit.

10 *Corticem*, ſuberis corticem dicit, ut docte Mancinellus. Vernacula noſtra, 𝔄 𝔈𝔬𝔯𝔨.

Pice obturabant vaſa vinaria & firmo durabant. Landinus ex Columella.

Dimovebit, abripiet. Vet. Schol. Cruq. optime. Male nonnulli Codd. *Demovebit*.

11 *In uſum convivii vinum fumo inveterabatur*. Vet. Schol. *In* fumario *domus ſuae collocabant*. Alter Schol. *Fumus, favilla quae ſidere ſolet ad cooperimentum amphorae.* Vet. Schol. B. Vid. Col. 1, 6, 20 de ſitu Apothecae. G.

Inſtitutae; coeptae.

12 *L. Volcatius Tullus* Conſul *proximo ante Horatium natum anno*; Cruq. *In fundo nomen Conſulis ſcribebant.* Vet. Schol. *Vinum hoc 47 annos habebat.* Cruquius.

13 *Sume* modo pro *bibe*: quod enim bibitur, id prius *manu ſumitur*.

Cyathum cochlearis maioris forma fuiſſe reor, quod Caelius Aurelianus volſellae quoddam genus, eiusdem fere formae, *cyathum* appellarit; & Feſtus *ſimpuvium* huic non abſimile dixerit.

Ne vicinus Enipeus
Plus iuſto placeat, cave ... eſto
Quamvis non alius flectere
Aeque conſpicitur gramin... as;
Nec quisquam citus ... en:
Tuſco denatat ... ſis
Prima nocte domum
Sub cantu querul... hoſtis orae
Et te ſaepe ... nitus catena:
Duram ... xo meditantur arcu
23 ... cere campis.
... ne qua populus laboret,
... privatus nimium cavere; &
... praeſentis cape laetus horae, ac
Linque ſevera.

Matronalib.; *arboris ſibi f... vit* ...

... *a ap. Bentl.* 18 Cotiſontis *libri MSS. ap.* ... *omnes al.* 26 et *omittit Bentl. & Ian. & mox p*... 27 rape *quid. libri ap. Bentl. & coll. Sax. &* ...

Cyathis metiebantur vinum & aquam, quae in cratere miſcebantur, & denuo e cratere pocula eodem inſtrumento implebant.

14 *Centum*; *verbo uſus eſt convivarum.* Vet. Schol. h. e. Ebriorum *Centum cyathos clamantium.*

15 Bene *perfer* pro *produc*; *Πίνωμεν, τί τὸν λύχνον σβέννυμεν, Δάκτυλος ἁμέρα κ. τ. λ.* Alcaeus (apud Athen. l. 10. p. 430.) B. Hortatur eum, ut tota nocte Genio vacet ſecum. *Schol.* Z.

Eſto pro *erit.* Vet. Schol. B. *Clamor & ira,* cf. ſupra I, 18, 7: 27, 7. Z.

17 *Mitte civiles*; *Quia ſunt tuta omnia.* Vet.Sch. B. Conf. 3,29,25. G. *Urbe* modo pro *republica.*

18 *Cotiſon nomen Regis Dacorum.* Vet. Schol. *h. e.* vernacula noſtra **Gob his Son.** B. Vid. Flor. 4, 12, 19 cui plus tribuam, quam Harduino. G.

20 *Diſſidet armis*; in Phraaten rebellabant Tiridatis partes. B. Vid. Dio l. 55 p. 555, E. *Medus ſibi infeſtus diſſidet,* atque in ſua invicem viſcera graſſatur *a*... ipſum *luctuoſis,* quia in c... unt. Haec magis impl... aures, animum certe, q... codicis lectio Bentl. *in*... *ctuoſus.* G.

22 De *Cantabro* vide C... & Dion. l. 53, 25. G.

24 *Campos* dicit Scyt... ſerta.

25 Bene *Negligens* de... pro *ſecurus.* B. *Qua,* ſc. p...

Laboret; modo pro *inc*...

26 *Privatus*; *cum ſis p*... *arrogare tibi Reipublicae c*... Schol. Permitte Auguſto... cae curam. Etiam prae... privatus erat Caeſari com... *Privatos* dici ipſos etiam... ſi cum Auguſtis compar... bo *privatum* eſſe hac aeta... ſit princeps, ſatis conſt... magis Maecenatem, qui ... co contentus vixit. Illu... miror placere cuiquam po... laborare ita hic potuiſſe l... G. *Cavere,* ſolicitus eſſ...

ODE IX.

AD LYDIAM.

ia zelotyporum amantium, ſive moralis Dia-
atium & amicam ſuam, quacum ad ulti-
dit.

ıs, alter Choriambicus Aſclepiadeus.

...atus eram tibi,
...isquam potior brachia candidae
...iuvenis dabat;
...rſarum vigui rege beatior.
Donec non alia magis
Arſiſti, neque erat Lydia poſt Chloën;
Multi Lydia nominis
Romana vigui clarior Ilia.
Me nunc Threſſa Chloë regit,
Dulces docta modos, & citharae ſciens;
Pro qua non metuam mori,
Si parcent animae fata ſuperſtiti.
Me torret face mutua

Thu-

5 aliam *Glar.* & *Bentl.* 9 Creſſa *codd. tres ap. Bentl.*

primi Cruquii Codd. *cape*
r. Si poſuiſſet *fugacis*, pro-
rape. Bene etiam *laetus*,
ſevera. B. *Cape* praefe-
: nam vult otioſum eſſe
item. G.

ODE IX.

...ac! & tertiam Lib. IV. mal-
iger ſe compoſuiſſe, quam
... Tarraconenſis rex fieri.
...ehercule comparatio Regni
ludicra. Nil tam placuit
o quam numeroſa facilitas
materia. B. Eſt carmen,
...ilareanus, ἀμοιβαῖον, cuius
...ſt, ut proceſſu creſcat. Z.
...s ad Emphaſin poſuit; vult
...gnificare ſe non amplius

...ior proprie cui ius plus fa-
elegantier Landinus. Hic
...i plus favet puella.

4 Efficacius *vigui* quam *vixi*; *vi-gent* enim quae in flore ſunt.

5 Nulla videtur idonea cauſa cur Bentleius mutaverit *alia* in *aliam*, cum nihil intereſſet, niſi quo auri ſuae gratificaretur. Lambinus & Cruquius ex *MSS.* legunt *alia* non *aliam*.

6 Se nominat refricando prioris amoris memoriam.

7 *Multi nominis*; *magnae famae.* Vet. Schol. Carminibus eius decantabatur.

9 *Regit*, h. e. *agit quo vult: amatorium verbum.* Landinus. Oſtendit ſe eſſe ſub eius imperio.

11 *Pro qua*; ex veterum opinione de vicaria Ἀντιψύχων morte. Vide quae ſcripſimus Ode 17. Lib. II. B.

13 *Face mutua*, igni mutui amoris. *Schol.*

Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.
O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus viola pallor amantium,
Nec vir Pieria pellice ſaucius
Curvat; ſupplicibus tuis
Parcas, nec rigida mollior aeſculo,
Nec Mauris animum mitior anguibus.
Non hoc ſemper erit liminis aut aquae
Coeleſtis patiens latus.

---

17 *Sic vulgo*: *Baxter* eſculo. Z. 18 animo *Bred.* & *Clar*

ter Schol. Crediderim in imagine Fortunae funem fuiſſe quo dea rotam ſuam regebat. Interpretes de fune iſto nil niſi ſomnia ſua narrant. Recte ſic immutavit Bentleius ordinem huius verſus; *Ne currente rota funis eat retro*; quod eſt, ne dirumpatur funis: Nihil hoc apertius. Ordinis turbatio videtur deberi Initialibus in *retro* & *rota*. B. Quicunque placeat ordo verborum, quod nihil puto referre, ſententiam ita aperiri poſſe arbitror: *Ne* nimium impulſa & *currente rota* tuae ſuperbiae ab amatorum precibus auctae, ruptus ſubito *funis eat* tecum & cum curru fortunae tuae, *retro*. Unice huc facit laudatus Lambino locus Ariſtidis Panath. p. 118 Iebb. ἐντεῦθεν ἤδη πάντα ὥσπερ κάλω ῥαγέντος ἐχώρησεν ὀπίσω, καὶ διελέλυτο Ἀμαζόσιν ἡ ἀρχὴ κ. τ. λ. Affine eſt proverbium de arcu nir tento. Sed hoc de curru um tracto, & ruptis funibu ἐμφατικώτερον. G.

12 *Tyrrhenus*, *Italus*. Ve Erant autem Tuſci ſimpli ſubruſtici. — *De Tuſca Gra cta eſt*. Iuvenal.

14 *Tinctus viola*; *bene u amoenitatem floris pallori a dedit*. Vet. Schol. B. ſ. flavas violas intelligun cum *pallorem* iis tribuunt.

15 *Pieria*, *fidicina*; ut d quius; cum reliqui pro puellae accipiant. B. *Vir* tuus pellicem amans. *Curv* ctit ad me amandum. *Si tuis*, mihi ſupplici. Z.

20 Bene *latus*, cum ſupi tit *porrectum*.

ODE XI.

AD MERCURIUM.

rcurium rogat atque Lyram, cui praeſtigiatoriam Mercurii rtem ineſſe dicit, ut obſtinatum dominae animum flectat, & d miſerationem ſui pereuntis adducat.

Metrum Sapphicum.

MERCURI (nam te docilis magiſtro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque Teſtudo reſonare ſeptem
Callida nervis

(Nec loquax olim neque grata, nunc &
Divitum menſis & amica templis)
Dic modos, Lyde quibus obſtinatas
Applicet aures;

Quae, velut latis equa trima campis,
Ludit exſultim, metuitque tangi,

L 3 Nuptia-

Mercurius laudatur in Amphione *ulo.* Vet. Schol.

Lapides. Ad Emphaſin *lapides* it primum, ad ſignificandam s duritiam.

Ferunt Mercurium primam lye *teſtudine* feciſſe. Sic & Vet. h. B. Vid. ad 3, 4, 4. G.

odorus auctor eſt (1, 16) pri- lyram trichordon fuiſſe, pro xo Horarum ſcilicet; & Ma- ius ſeptichordam lyram (ſive ton) ad numerorum errantium rum fuiſſe effictam; quod mi- leo diſplicuiſſe docto viro Hen- Glareano, ut graviſſimos ſcri- s deſideret. B. Ridet, nec rito, Glareanus, qui ſolas ſym- s rationes quaererent in nu- chordarum, neglectis muſicis, ipſe aperire ad hunc quoque n, pleniſſime autem ad Boë- i, ſtudet. G.

Callida, docta, quae ſcite reſo- Z.

5 Teſtudo. enim animal mutum, & terribile potius quam iucundum. G.

6 *Amica templis; fidicines hodie in ſacrificiis adhiberi videmus.* Vet. Schol. B. Apposite Acron. Certe in ſacris choreis adhibitas, poteſt nos docere noſter Car. 4, 6, 36 ubi *pollicis ictus* ad fides refertur haud dubie. Sed cum frequens tibiarum ſit in ſacrificiorum figuris antiquis uſus, non recordor videre tibicinam. At Plaut. Epid. 2, 3, 10 Conducitur *fidicina,* quae *dum res divina* ſit, cantet. Conf. hic 3, 28, 3 & 4, 11, 6. G.

7 Ut a *De* (h. e. Διὰ) & ἱστάνω formatum eſt *Deſtino,* ita ab *ob* & ἱστάνω, *obſtino:* eſt autem *ob* a Graeco ἐπί. B. *Obſtinatas,* quae preces meas non audiunt: a me ſunt averſae. Z.

10 *Ludit exſultim:* Anacreonticum illud, Σκιρτῶσα παίζεις, hoc loco expreſſit.

Nuptiarum expers, & adhuc protervo
Cruda marito.
Tu potes tigres comitesque ſilvas
Ducere, & rivos celeres morari:
Ceſſit immanis tibi blandienti
Ianitor aulae
Cerberus; quamvis furiale centum
Muniant angues caput eius, atque
Spiritus teter ſaniesque manet
Ore trilingui.
Quin & Ixion Tityosque vultu
Riſit invito: ſtetit urna paulum
Sicca, dum grato Danai puellas
Carmine mulces.
Audiat Lyde ſcelus atque notas
Virginum poenas, & inane lymphae
Dolium fundo pereuntis imo,
Seraque fata,
Quae manent culpas etiam ſub Orco:
Impiae (nam quid potuere maius?)

18 caput, exeatque *coni. Bentl.* Muniunt — aeſtuatque *vel* efflat at manat *Cun. coni.* 30 *pro* nam *eſt* num *in uno Bentl. it. coll.*

11 *Protervo, importuno, nimio.* Vet. Schol.

12 *Cruda, intacta, immatura, intempeſtiva. Sed animo cruda, i. crudelis, ac per hoc aſpera & horrens maritum.* Vet. Schol. Non erat haec quam ſupra *Devium ſcortum Lyden* nominaverat.

13 *Tu potes*; Orphei hiſtoriam reſpicit.

15 *Tibi blandienti*; cum ſcilicet Orpheus Eurydicen ſuam repeteret.

18 Offendit Bentleium & Cuningamum vox *eius*: & eſt ſane rara in bono carmine. Vid. tamen Burm. ad Ovid. Met. 8, 16. Miror neutri in mentem veniſſe *eſſluatque*. G.

19 *Sanies* quaſi *ſanguies*: eſt enim mortui ſanguinis corruptela, ut tabum vivi; ut bene Servius *niem cadaverum dixit quibus v Cerberus.* Vet. Schol.

21 *Vultu invito*; h. e. *Mal nis*, ut alibi Horatius.

24 Vid. Hygi. fab. 168. br Danaus L filias ſuas fratris ſui, pti, totidem filiis collocat: ut prima nocte ſuum quaequ tum interficiat. Hypermneſ la parcit Lynceo. G.

29 Per Charientiſmum *culp* fuit pro *ſcelera*.

Etiam ſub Orco; *non ſol mnantur in aquae penuria*; *ſed infernali puniantur igni.* Schol.

30 *Nam quid potuere* Oſtendit ſe non temere eas tatis, quod ſummum erat inſimulare.

[redacted]

Impiae ſponſos potuere duro
Perdere ferro.
Una de multis, face nuptiali
Digna, periurum fuit in parentem
Splendide mendax, & in omne virgo
Nobilis aevum:
Surge, quae dixit iuveni marito,
Surge, ne longus tibi ſomnus, unde
Non times, detur; ſocerum & ſceleſtas
Falle ſorores.
Quae, velut nactae vitulos leaenae,
Singulos, eheu! lacerant: ego illis
Mollior, nec te feriam, neque intra
Clauſtra tenebo.
Me pater ſaevis oneret catenis,
Quod viro clemens miſero peperci:
Me vel extremos Numidarum in agros
Claſſe releget.
I, pedes quo te rapiunt & aurae,
Dum favet nox & Venus; i ſecundo
Omine; & noſtri memorem ſepulcro
Scalpe querelam.

calpe *etiam* G. *ſed* ſculpe *editt. primae, quod probat etiam Heinſ.* *Ovid. Her.* 14, 128.

uro; crudeli. Hypallage pro *rae*.

ypermneſtram dicit quae Livavit. B. *Lynceus* nomen Graecis oſtendit Gloſſa. ad Her. 17 pr. G.

igna tanquam maius praemiinis non ſit. Vet. Schol.

lendide, glorioſe. B. *Mentia* patri promiſerat, ſe ſponcaturam eſſe. Z.

nem pro muliere poſuit. Vet.

iveni ad Emphaſin miſeriposuit.

45 *Feriam* proprie de gladio: *Miles os feri*. Caeſar olim ad milites.

47 *Numidarum in agros*; ubi ſcilicet feri homines & ferae beſtiae.

52 Torrentius in omnibus MSS. reperit *Scalpe* non *ſculpe*: ſic & Vet. Schol. Cruquii. Diomedes vix habet *ſculpo* pro Latino, ut idem vir doctus memorat. Poteſt tamen dici *ſculpo* ut *cludo*. B. Querelam talem & epitaphium complexus eſt Ovid. Her. 14, 129 *Exſul Hypermneſtra pretium pietatis iniquum, Quam mortem fratri* (patrueli Lynceo) *depulit, ipſa tulit*. G.

ODE XII.

AD NEOBULEN.

Archilochus olim ſponſam ſuam Neobulen, Lycambis filia
ſuſpendium Iambis ſuis adegerat: huius igitur nomi
ratius puellam quandam ab Hebro, turpi & vetulo
cho, corruptam Sotadico & ſatirico rhythmo deridet.
hil equidem hic video ſatiricum vel ironicum. G.)

Conſtat haec Ode Alcaica quatuor decapodiis Ionicis dictis a mino
ἐλάσσονος. Atque haec eſt unica Oda huius metri quae hodie compa
Graece ſive Latine. Quin fidem habeamus antiquo ſcholiaſtae,
Acroni, eiusmodi carmina fuiſſe Sotadica, etſi non probet vir n
(Pomum quoddam Eridos hic proiecit metricis antiquis & nov
ratius. Cum enim omnes pedes ſint Ionici a minore uu--, iiq
mero XL; cum dividere verba in duos verſus liceat interdum l
mirum non eſt tot ſententias de dividendo hoc carmine extitiſſ
rum nullam refellere facile eſt. In re non valde gravi elegin
quod ſimpliciſſimum videbatur, quodque Cuningamus probavit.
otium eſt Cruquii, Bentleii, Cuningami diſputationes legat:
rationem a nobis initam non improbabit. G.)

MISERARUM eſt neque Amori dare ludum, neque
Mala vino lavere: aut exanimari, metuentes
Patruae verbera linguae. tibi qualum Cythereae

1 Ironica Ethopoeia dicit *Miſerarum,* & habet Emphaſin; eam ſcilicet nondum eſſe extra numerum *Miſerarum:* Illa autem *miſeras* putat qualo & lanificio ſub dura cuſtodia damnatas.

Amori dare ludum: ſuperius monui veteres triſtitiam atque iram Deorum ludis ſcenicis deliniiſſe. Dilogως *dant ludum Cupidini* qui ſtulte amant: nam & ſacra eius colunt, quae ludis & iocis conſtant; & ſaevum eius animum Comico explent ſpectaculo. Vid. Ode 33. Lib. I.

Dulci, Metonymicως ab effectu, quod *dulces* & *lenes* reddat.

2 *Antiqua Declinatione dixit lavere.* Vet. Schol. *Lavant mala* qui ad oblivionem usque potant. Proverbialis Elocutio eſt.

Exanimari dicuntur qui animo fere linquuntur prae metu.

3 *Veteres quod nollent liberis ſuis nimis indulgere, eos plerumque patruis alendos tradebant.* Ch
Landinus. Atque hinc *patru*
verbiali ſermone pro *ſever*
truae ſeverae. Vet. Schol.
2, 2, 97.

Qualum, calathum; Meto
pro lanificio. Vet. Schol. C
qualus & *calathus* a κᾶλον,
derivata ſunt: Erant enim
tunda & patentia, e vi
texta, quibus etiam vina
bantur.

Vina novum fundum calat
uſia Nectar.

Lanarii autem Calathi e mu
Quaſilli dicti, auctore Feſto
Schol.

4 *Operoſae* modo active
pro *magnae operae*; ſic & C
dicitur *Senectus operoſa.* M
lus, erudite ut ſolet. No
Minervam ideo Graecis 'E
dictam, quod lanificae in
tela eſſent.

Puer ales, tibi telas, operoſaeque Minervae
Studium aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebri;
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipſo melior Bellerophonte, neque pugno
Neque ſegni pede victus; catus idem per apertum
Fugientes agitato grege cervos iaculari, &
Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

5 Liparei *ſcribunt Bentl. Cun. Iani.* 6 *Verſus hic in duobus codd. coll. Sax. & in editis ab Aldo inde poſt verba demum* pede victus *collocatus: in omnibus aliis MSS.* (etiam Brodaei) *editis ante Aldum hic poſitus, reſtitutusque in h. l. eſt a Cruquio, Bentleio, Cuningamo.* 7 Bellorophonte *MS. G. & editt. pr.* 10 arto *vel* arcto *Brod. coll. Sax. Zar. Locher. it. Glar. Lamb. & Bentl.*

5 *Liparaei*, h. e. *Cyclopii*, ob foedum aſpectum, ut ego cenſeo.

— *Siccato Nectare tergens*
Brachia Vulcanus Liparaea nigra taberna. Iuvenal.

Eſt igitur *Nitor* Ironica Antiphraſis. *Urit me Glycerae nitor.*

7 *Eques ipſo*; *Vitioſe loquitur Horatius, dicam libere & fidenter.* Tanaquill. Faber. Cur non & *impudenter!* Non advertit vir bonus *Nitor Hebri* falſiſſima Periphraſi dici pro ipſo *Hebro*, ut alias, *Sententia Dia Catonis*, pro *Catone* ipſo. Salvo pudore deierare poſſim hoc loco *Equitis* vitioſum fore. B.

Et crimen, quod Faber impegit Horatio, evaneſcit, & excuſare Poetam nihil opus eſt revocata lectione antiqua, quam temere mutatam indicavimus. *Nitor Hebri* placet Neobulae, cum lavantem videt &c. G.

Melior Bellerophonte; Hyperbolico tumore riſum quatit.

8 Ad Emphaſin dixit *ſegni pede*, ac ſi *ſegnipedem* diceret. Plenam diſtinctionem feci poſt *Victus*: nam ſequiens verſus ſpectat ad ſequentia, quod miror Interpretes latuiſſe. Vid. Ode 8. Lib. I. Significat eum a campeſtri exercitio venatum ſe contuliſſe.

Ironice ſtulto dicimus *Catus es.*

Per apertum, abſolute, i. e. *per campum*. Vet. Schol. Cruq. Antitheta ſunt *apertum* & *latitantem*.

9 *Agitantur* canibus cerui.

10 *Celer* modo de oculis & manibus.

Vitioſe alii *arto* vel *arcto* pro *alto* (h. e. *denſo* vel *profundo*) quos tamen ſequitur Bentleius.

Excipere; *ex inſidiis capere*, Vet. Schol. Quidam Codd. vitioſe habent *arcto*, vel *arto* pro *alto*, quod ex gloſſemate venit; neque enim eſt in Vet. Schol.

Et ſoror clari ducis; & decorae
Supplice vitta
Virginum matres, iuvenumque nuper
Soſpitum. Vos o pueri, & puellae
Iam virum expertae, male ominatis
Parcite verbis.
Hic dies vere mihi feſtus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,

7 *Pro* clari, cari *MS. apud Bentl.* 11 Non *pro* Iam *coni. Bentl.* vi pertes *coni. Cun. & Sanad.* maled omin. *Muret. & Schott. apu* ab inom. *coni. Sanad.* male inomin. *coni. Bentl.* male ó omi *Cun. MSS. & editi vel* male ominatis *vel* male nominatis, p *auctoritate.*

crificia dixerunt. Vet. Schol. *Cum faciam vitula.* Virgil. B. *Iuſtos divos* intelligo, quibus iuſtum eſt ſacra facere. G.

7 *Soror clari ducis*; *Octaviam Auguſti ſororem memorat.* Vet. Schol.

8 *Supplice vitta*; *non vitta ſupplice, ſed vittis ſolutis ſupplicantes.* Vet. Schol. Vittae & ſacerdotalis & matronalis ſanctimoniae inſignia, tempore ſacrificii humilitatis ergo demittebantur. B. Sunt igitur *ſupplice vitta decorae*, quas decent vittae ſupplicantium indices. G.

10 *Pueri* modo pro *iuvenes*, ſive puellarum *iuvenes mariti* poſuit. Nil opus eſt Torrentii *Puerae*. B. Videtur hac formula, *Vos, o - verbis* monere aetatem laſciviorem, & gaudii intemperantis, ne ad deos accedant temere, aut ſacra turbent. Simile quid puto eſſe hic illi Ter. Adel. 4, 5, 69. *Abi pater, tu potius deos comprecare* &c. Supplicationes commendat matronis, adoleſcentiam ſecum ad hilaritatem invitat: ſed adoleſcentiam iam Veneris compotem: minor enim impuberum aetas & ipſa ſacris adhibita. *Pueri* & *puellae* ſunt etiam viginti annorum & amplius. Non valde ſeverum fuiſſe poetam, cum iſta ſcriberet, docent ea, quae ſequuntur. G.

11 *Male ominatis*; *Quia in ſacrificiis, praecepto ſilentio, bona omina habere videbantur, ne incaute loquentes verbis omina facerent.* Schol. erudite. Landinus legit *male nominatis*, cui re optimi Torrentii atque MSS. & Vet. Schol. Horat ſemper ſervavit Grammatico ges: videmus etiam ultima bam in *Siqua* eſſe producta v. 19). Bentleius de ſuo p *ominatis* repoſuit *inominatis* improbandum cenſeo. B. effecerunt viri docti, ut in tate librorum vel pari, vel *le nominatis* inclinante, ne ctio indigna videri debeat I Hiatus plane ſimilis Catull *At tu, Catulle, obſtinatus* *Male nominatus* poteſt ſum ὀνομαστὸς Homeri & Heſiod *inominatum ſ. mali ominis* ſi Et quoties apud Homerum ὀνόμαζεν *elocutus eſt?* Q lunt quidam *expertes virum* ris privatas puellas, patrib ros, eos vetari iacturam ſua plorare: vereor, ne id ij male ominatum, talem h mentionem facere. Potius ut emunxerant illi naſum hic aliquid poſuiſſet ſolatii ut ſimpliciter tacere luger beret. G.

13 *Hic dies*, tanquam e dicit.

Vere feſtus; ac ſi in ſ reliquis feſtis conſuetudini

Nec mori per vim metuam, tenente
Caeſare terras.

I, pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marſi memorem duelli,
Spartacum ſi qua pótuit vagantem
Fallere teſta.

Dic & argutae properet Neaerae
Myrrheum nodo cohibere crinem:
Si per inviſum mora ianitorem
Fiet, abito.

Lenit

ıtum inſervierit. Habet enim n Emphaſin.

·*as curas* dixit horrendos me-

Tumultum, commotionem bello- Vet. Schol. Eſt enim tumul- ıcipientis terror belli. B. no plus quam bellum: vis ›viſa in proximo, cum urbs :ſt in periculo a ſeditione, vel ſubito ingruente &c. G.

Tenente Caeſare terras; h. e. *mi Caeſare.* Vet. Schol. B. ıt ſapientiam & felicitatem ſti. G.

Cadus; *lagena, orca.* Vet. Sch. em enim formae erant, etſi ı diverſae menſurae. Erant dolia teſtacea ventricoſa ad- colló. Metreta item & *Ke- ms*, ſive *Teſta*, cum cado con- bant, ut bene notavit Lambi- :x Nicandri Scholiaſte.

morem Marſi duelli; *Vinum Marſico bello diffuſum eſt.* Vet. l. Vinum hoc erat lxiv an- m, teſte Cruquio.

In hoc loco Spartaci iam me- : ob ſervilem Sexti Pompeii ım. Tangit enim optimatium s. B. *Qua* in *ſiqua* non eſt nativus, ſed adverbium ex ivo, *ſi qua* ratione vel via. atem indicat vini tam antiqui, cuius rarae lagenae effugerint cala- mitatem belli ſervilis. G.

20 *Teſta, orca*; Vet. Schol. Cruq. h. e. Lagena, vel cado (cadus). B.

21 *Argutae, Canorae*; Vet. Schol. Cruq. Erat & haec *devium ſcortum*, ſeu fidicina. B. Fidicinas ſacris domeſticis accinere iuſſas, obſervatum ad Car. 3, 11, 6. De nodo crinium 2, 11, 24. G.

22 *Murreum*; *Colorem Myrrheum in crinibus bodie quoque dicunt, qui medius eſt inter flavum & nigrum.* Vet. Schol. Pro *Myrrheum* antiquior ſcriptura placuit Bentleio, quod eſt *Murreum*; qua de re equidem non litigandum cenſeo, praeſertim cum bonae notae Libri habeant *Murreum*. Scholiaſta tamen habet *Myrrheum*, Graeco ritu. Poſuit tamen *cobibente* pro *cobibere* nulla cum auctoritate, neque ſane neceſſitate. B. Vigorem & affectum interimit illud *cobibente*. Solent, qui feſtinant, qui valde cupiunt, tali Synecdoche Antecedentis pro Conſequente uti. G.

Nodo cobibere; *Quia properare vult illam, in nodum tantum colligere crines praecipit.* Vet. Schol.

23 *Si per inviſum*; *Si tardius ad Neaeram ab oſtiario admittaris, redeas.* Vet. Sch. Sic enim repoſui pro *admittatur* & *redeat.*

Lenit albeſcens animos capillus
Litium & rixae cupidos protervae:
Non ego hoc ferrem, calidus iuventa,
Conſule Planco.

ODE XV.

IN CHLORIM.

Pauperculam quandam moecham aliena iam aetate laſcivien ſatirica hac Ode a re meretricia ad qualum & lanas rel

Metrum primo verſu Glyconicum, altero Choriambicum.

UXOR pauperis Ibyci,
Tandem nequitiae fige modum tuae,
Famoſisque laboribus:
Maturo propior deſine funeri
Inter ludere virgines,
Et ſtellis nebulam ſpargere candidis.
Non, ſi quid Pholoën ſatis,

1 Ibici *edd. vett.* 2 pone modum *codd. quidam ap. Lamb.*

25 *Animi* Plurali numero ſtomachum, vel altum ſpiritum ſignificant.

26 *Protervae*; intemperantis, & laſcivientis; quaſi *valde torvae*.

27 *Calidus iuventa*; *Significat ſe Conſule Planco adoleſcentem fuiſſe; iraſcique mirabiliter ſolitum, ſi fastidiretur.* Vet. Schol. Alias de ſe; *Iraſci celerem, tamen ut placabilis eſſem.* L. Munatius Plancus fuit Conſul cum M. Aemilio Lepido anno Urbis 712. quo tempore Horatius 23 annorum erat. Cruquius.

ODE XV.

1 Amarulenta & ſarcaſtica Emphaſi oſtendit beatis id licere.

Namque ibi fortunae veniam damus: haec eadem illae.
Omnia cum faciant hilares nitidaeque vocantur: — Sed
Turpe & adulterium mediocribus;

ut Iuvenalis verbis aliquantulum abutar.

2 *Nequitiae nunc calliditati* [...] *litiae: non ut olim nequam dice* [...] *ignavus & nihili.* Vet. Schol: [...] enim Stephanus ex MS. ſuo [...] tuit. Technas meretricias deſi [...]

2 *Fige modum* bene, quia [...] nus vagam & incertam vitam [...] bat. Vult eam affigi operi la[...]

Quando ego figam aliquid q[...]
mihi tuta ſenectus
A tegite & baculo. Iu[...]

Pone modum, quod plurimis [...] bris occurrit, ex Gloſſemate [...] quod & Scholiaſtes Cruquii [...] optimis MSS. confirmant.

3 Cum *fama* ſit vox mediae [...] ficationis, & tam ad malam [...] ad bonam famam ſpectet; *fa*[...] tamen plerumque pro *infami* [...] patur.

Bene *laboribus*, tanquam de [...] cule qui terras omnes peragr[...]

5 Figura Tmeſis, pro *lude*[...]

Et te, Chlori, decet: filia rectius
Expugnat iuvenum domos,
Pulſo Thyias uti concita tympano.
Illam cogit amor Nothi
Laſcivae ſimilem ludere capreae:
Te lanae prope nobilem
Tonſae Luceriam, non citharae, decent,
Nec flos purpureus roſae,
Nec poti, vetulam, faece tenus cadi.

ODE

10 Thyias *Bentl. ut* 2, 19, 9. *vulgo* Thyas. 15 purpureae *cod. vet. ap. Bentl.* 16 Vetula *etiam Brod. coll. Sax. Flor. Ven.* 1486. *Locher. male.*

-ter *virgines*. *Ludere* autem iam pro *ſaltare* poſuit.

6 *Et ſtellis*; *Decens Allegoria.* Vet. Schol.

Candidis Dilogus & de puellis & de ſtellis; magis tamen puellis convenit.

8 Nil neceſſe eſt Pholoën iſtam fuiſſe Chloridis filiam, cum ſatis ſit eam fuiſſe ei aetate filiam; quod etiam magis comicum videtur.

Rectius modo pro *convenientius*; non enim pro *conſultius*, ſed potius *ſanius* uſurpat.

9 *Expugnat*; ſignificat eam fuiſſe citchariſtriam; & vagam, uti Bacchi Maenades. B. Pulchre hic laudat Bentleius Sen. N. Q. 4 praef. Adulationi nos opponere, non claudere *oſtium*, & quidem ſic, quemadmodum amicae ſolet: quae ſi *impulit* grata eſt; gratior, ſi *effregit*. Ex Plaut. Mil. 4, 6, 35 meretrix, amorem militis ſimulans, *Occluſae*, inquit, *ſunt fores*: effringam &c. G.

10 *Tympanum*, erat minoris cribri forma.

11 Ad Emphaſin dixit *cogit*; ſignificat enim illam non amplius inſtinctu libidinis coactam.

12 Per Catachreſin *capreae* modo pro *caprae*. B. Quidni *capreae*, paullo nobilioris animalis? G.

13 *Te lanae*; Lanificium erat infelicium anuum perpetuum opus.

— *Admotaque lanis Emerita quae ceſſat acu.* Iuvenal. B.

Senſus eſt: Te vetulam decet lanificium, non cithara canere in conviviis virorum, nec coronari roſis, nec bibere vinum large. Z.

14 *Luceria* Urbs Apuliae lana & Minervae fano celebris, ut dudum notavit Mancinellus ex Strabone.

16 Peſſime nonnulli Codices, *Vetula*, ac ſi ad *faece* pertineret, quod etiam Cruquianus Scholiaſtes & MSS. improbant.

Faece tenus, Graecis *εἰς τρύγα* Proverbiali ſermone uſurpatur.

ODE XVI.

AD MAECENATEM.

Exſecratur inſanum divitiarum amorem, ſeque parvo b
oſtendit.

Metrum tribus primis verſibus Choriambicum, quarto Glyconica

INCLUSAM Danaën turris ahenea,
Robuſtaeque fores, & vigilum canum
Triſtes excubiae munierant ſatis
Nocturnis ab adulteris;
Si non Acriſium, virginis abditae
Cuſtodem pavidum, Iuppiter & Venus
Riſiſſent: fore enim tutum iter & patens,
Converſo in pretium Deo.
AURUM per medios ire ſatellites,
Et perrumpere amat ſaxa, potentius
Ictu fulmineo. concidit auguris
Argivi domus, ob lucrum

4 adulteriis *Zar.* 11 occidit *coll. Sax.*

2 *Robuſtae fores* proprie a materia, robore. G.

3 *Triſtes*; *ſeverae, ergo incorruptae.* Landinus.

Munierant modo pro *muniiſſent.*

4 Belle *Nocturnis*; *Quia adulteris nox apta eſt.* Vet. Schol.

5 *Abditae*, h. e. e conſpectu ſummotae. Significat enim ſecurum fuiſſe Acriſium. B. *Pavidum* alio reſpectu vocat poeta. G.

6 *Pavidum*; *Solicitum, cautum propter oraculum.* Vet. Schol. Cruq.

7 *Fore enim*, ſupple *norant.* Schol. Z.

8 *Pretium*, proprie noctis pretium eſt.

9 *Satellites, homines devotos.* Landinus, h. e. Sacramento aſtrictos.

10 *Amat*, φιλεῖ, ex Helleniſmo eſt.

11 *Concidit*, quod ſubito ruit & ſemel. Nota eſt Hiſtoria Amphiarai & Eriphyles. B. Fatale erat, Amphiaraum perire ad Thebas: fato ſubducere ſe conantem prodit Eriphyle uxor, monili corrupta a fratre ſuo Adraſto. G.

12 Ipſe Amphiaraus hiat[illegible] ris abſumtus eſt, uxor ab Al[illegible] ne filio occiſa, atque Al[illegible] poſtea in furorem verſus.

13 Optimi Cruquii MSS. itidem Torrentii *exitio* habeb[illegible] *excidio*, quod videtur & V[illegible] probaſſe, ob vocem *exitial*[illegible] apud eum occurrit. Bene eti[illegible] *merſa* ob praedictum telluris [illegible]

14 *Vir Macedo*, Philippus dorum emtor. B. Lambin[illegible] dat Cic. ad Attic. 1, 16. *P*[illegible] *omnia caſtella expugnari poſſ*[illegible] *bat, in quae modo aſellus au*[illegible] *ſtus poſſet aſcendere.* Z.

15 *Reges dicit Epiri & Mol*[illegible] Landinus.

Munera navium; *ad ſua* [illegible] *reſpexit, ut de Maena Sexti* [illegible] *liberto.* Torrentius. Od[illegible] Horatius Pompeianarum [illegible] transfugas & proditores. B. Maena, qui Pompeii claſſe ad Auguſtum tranſiit, vid. Dio 45. & XLIX, 2.

Demerſa exitio: diffidit urbium
Portas vir Macedo, & ſubruit aemulos
Reges muneribus: munera navium
Saevos illaqueant duces.
CRESCENTEM ſequitur cura pecuniam,
Maiorumque fames: iure perhorrui
Late conſpicuum tollere verticem,
Maecenas, equitum decus.
Quanto quisque ſibi plura negaverit,
A Dîs plura feret. Nil cupientium
Nudus caſtra peto; & transfuga divitum
Partes linquere geſtio,
Contemtae dominus ſplendidior rei,
Quam ſi, quicquid arat impiger Appulus,
Occultare meis dicerer horreis,
Magnas inter opes inops.

Purae

xitio *Brod. coll. Sax. G. Mediöll. tres. Ven.* 1479. & 1486. *Locher. entl. Sed vett. edd. dant* excidio. 17 inſequitur G. 25 Contemtae *etiam G. Mediöll. tres. Ven.* 1479. & 1486. *Locher. &c.* 26 imiger *ſic etiam primae editt. praeter Locher. & Ven. Pinc. Sed* non ger *eſt in Ven. & Glar.*

Maiorum fames, augendi cu- *Iure perhorrui*, ergo recte Z.

ollere verticem; *dicuntur extol- ſput qui divitiis celebres fiunt.* nus. Proverbiali ſcilicet ſer-

Bene ſubjecit *Equitum decus*: natem enim poſuit contipen- xemplum, quia manſit in eque- dine. B. Maecenas Harduino us dominus eſt; verſu autem deſcribuntur Monachi. G.

Quid refert ſcribere *Ab dis diis*, etſi ſit hoc factum au- te Membranarum, quod ad- inſigniſſimus Bentleius?

ive *Nil cupientium caſtra* dicit orum ſcholam, quam ſaepe Epi- ſmo relicto ex integro repetit.

Feſtive etiam *Nudus* de Phi- ho.

Dolia nudi non ardent Cynici.
Iuvenal.

Contentae; *Compoſitae & medio- cris.* Vet. Schol. Sic & Cruquius & Torrentius legere pro *Contemptae*. Bentleio tamen nulla idonea de cauſa *Contemptae* placuit, minus diſerto verbo. B. Auctoritates verbi *contemtae* ſ. *contemptae* iam poſui. Sententia eſt Stoica: ſapiens, ſolus dives, fit *dominus ſplendidior* atque honeſtior (ut *ſplendide mendax* 3, 11, 35) *rei* eo ipſo, quod eam non admiratur, magnam putat; ſed parvi facit, ut nihil cum virtute connexam, & contemnit adeo. Dominus divitiarum eſt, qui poteſt illas contemnere, ſic honorum, dolorum, mortis &c. Hoc eſt illud *Nil admirari*, de quo noſter Epiſt. 1, 6, 1. G.

26 *Impiger* pro *non piger* legit Vet. Schol. cum Torrentii & Cruquii MSS. Nec repugnat lex carminis, quod in Penthemimeri producit ſyllabam brevem.

28 *Inter opes inops*; in animo habuit Tantalum, vel Midam, quod etiam ſenſit Landinus.

Annoſa cornix. Dum potis, aridum
Compone lignum: cras genium mero
Curabis & porco bimeſtri,
Cum famulis operum ſolutis.

ODE XVIII.

AD FAUNUM.

Faunalibus, quae Nonis erant Decembribus, Fauno hymni *nit.* (Conferenda eſt libri I Ode 17. G.)

Metrum Sapphicum.

FAUNE Nympharum fugientum amato
Per meos fines & aprica rura
Lenis incedas, abeasque parvis
Aequus alumnis:

13 *Annoſa cornix; mille annos vivere affirmatur.* Vet. Schol.

Dum potis; per pluviam ſcilicet. Bentleius *potis*, auctoritate vetuſtiſſimorum Codd. quod & ego probo, pro vulgato *potes*.

13 *Genius*, ſive Lar, Graecis Δαίμων, nobiscum naſcitur, atque eiusdem formae eſt qua nos ipſi. Hunc Maximus Tyrius oſtendit eſſe ipſum animum. *Senſum a coeleſti demiſſum traximus arce.* Iuvenal. 15, 146. *Coeleſtem arcem* Solem dicit, qui Pythagoricis Διὸς πύργος, & Mathematicis Κλῆρος Δαίμονος, h. e. *Pars Genii*, dicitur; uti & Luna Κλῆρος Τύχης, h. e. *Pars Fortunae*: huius enim eſt corporis imperium. *Dii Genitales* ſunt igitur Sol & Luna. Tradit etiam Servius unicuique eſſe ſuum *Iovem* atque *Iunonem*, h. e. malum & bonum Genium; quod huc pertinet. B.

Quin *Iupiter* virorum genius, *Iuno* mulierum: ſi modo eſt tale quid apud Servium. G.

15 *Curabis*, Futurum Indicativi pro Imperativo. *Curant Genium*, qui *Genio indulgent*, & opipare
epulantur. Notum eſt ve
conviviis primitias & vini
pum in ſalino, quod & p
appellabant (haec parvae ſa
forma erat) Geniis, ſive
ad focum appoſuiſſe.

16 *Operum ſolutis*; *Ab o*
riatis. Vet. Schol.

ODE XVIII.

1 Aegyptiis *Panau*, vel
Pan dicitur, quod eorum ſ
Videns eſt. Sol hic eſt in
corno. Mendeſii eum capri
ma colebant: erat enim
Hiemis Hieroglyphicon,
arborum corruptelam, quas
bus ſuis rodebat: quam ob
eum Oſiridi, ſive Baccho,
labant. B. Haec docta, ſe
puto, ad Horatium, cuius
cior mythologia. G.

Amator is dicitur qui multa

3 *Lenis*; *Aiunt enim Faun*
ferum & peſtilentem deum eſ
Schol. Hibernum ſcilicet
Ἐντί γε πικρός. Theocritus.
noſtrum vulgus diabolum c
dem & biſulcum putat.

Parvis alumnis; *Ruris v*

Si tener pleno cadit hoedus anno,
Larga nec deſunt Veneris ſodali
Vina craterae, vetus ara multo
Fumat odore.

Ludit herboſo pecus omne campo,
Cum tibi Nonae redeunt Decembres:
Feſtus in pratis vacat otioſo
Cum bove pagus:

Inter audaces lupus errat agnos:
Spargit agreſtes tibi ſilva frondes:
Gaudet inviſam pepuliſſe foſſor
Ter pede terram.

7 crateri *Venet.* 12 *pro* pagus, pardus *etiam Brod. coll. Sax. it. Zar.*

maxime Fauni laedere dicuntur. . Schol. Etiam noſtrates cre- t deos manes (quos Alphos vo- t) vel commutare, vel demen- pueros. B. *Pan* & *Fauni* orum auctores, qui ſaepe no- t pueris. Vexat pueros mor- , Ephialtes, quem ita deſcribit 1. 25, 4 ſ. 10 *Faunorum in quie- udibria.* G.

Aequus; *mitis, innocuus.* Vet. . Cruq. h. e. non commotus ira.

Plena anno; *Annuale oſtendit ſe re ei ſacrificium.* Vet. Schol.

Sodalis Veneris craterra, quae Baccho frigere putetur. Sic *dis hiemis Eurus* Car. 1, 25, 19. G.

Craterae; ſic omnes legunt cum io, qui primus *Craterae* repo- pro *Cratere.* Crateribus vina ſecrabantur coronis, & aquae :ebantur: crater erat pelvis im- a tripodi.

etus ara; erat enim ara publi- privatae e ceſpitibus fieri con- erant. B. *Vetus* dici videtur, d iam ſaepe Fauno ſacra ſint ta. Z.

Ludit modo pro *ſaltat.* B. iod Nonis Decembribus *herbo- campum* tribuit, iam pertinet ad poeticam & velut enthuſiaſticam deſcriptionem feſti diei, quo prae- ter naturam, prata herbas habent, agni lupos non metuunt, ruſtici terram contemtim conculcant. G.

11 *In pratis*; *Faunalia in ſilvis & pratis celebrabantur.* Vet. Schol. *Et in compitis pagorum.* Vet. Schol. Cruq.

12 *Pagus,* Metonymicus pro *Pagani.* *Pagus* noſtra Paroeceſia ali- quanto latior erat, atque inerant ei plures viciniae. B. Qui *Par- dum* pro *Pago* hic poſuere, volue- runt illi lupo inter agnos erranti parem dare. Sed neque Italiae ani- mal Pardus eſt, neque cetera ferri poſſunt. G.

13 *Inter audaces*; *Fauni miracula recenſet.* Landinus.

15 *Inviſam*; *Naturale eſt omnibus odiſſe laboris ſui materiam.* Vet. Schol.

Foſſor; Vinitor; *Cultu vinearum liberatus.* Vet. Schol.

16 *Ter pede*; *Ter ad Rhythmum retulit.* Vet. Schol. Dactylos ſal- tabant. A *Ter pede* tripudiare de- ducit Turnebus: neque aliunde forſan noſtrum Trip.

ODE XIX.

AD TELEPHUM.

Muraena auguratum adepto, Horatius Telephum Poetam cum atque ſodalem ſuum hortatur, uti relictis doctis acriter ſecum potare velit. (An occaſionem dedit coen auguralis Muraenae, cui ſe fingat cum Telepho a tum? G.)

Metrum ut in ODE XV.

QUANTUM diſtet ab Inacho
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aeaci,
Et pugnata ſacro bella ſub Ilio:
Quo Chium pretio cadum
Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
Quo praebente domum, & quota,

1 Ἀπροσδιόνυσα haec, & ad propoſitum nil facientia. B.

Ne quis erret. Non accuſat Horatium Baxterus; ſed oſtendit, iocoſe accuſari ab Horatio Telephum, qui antiquitatem Graecam inter vina diſputet, quae nihil ad Bacchum faciant. G.

Univerſa Graiorum Hiſtoria ab Inacho pendet.

2 *Non timidus*: Litotes Figura; plus enim intelligitur quam dicitur. B. Hard. Chriſtum dominum Codri nomine ſignari ab impiis carminum Horatii architectis arbitratur. G.

4 *Homericum eſt* Ἴλιον ἱερόν. Vet. Schol. Notum eſt veteres urbium moenia pro ſacratis habuiſſe.

5 *Quis aquam temperet*; *tepefactis aquis ſolebant Graeci vina temperare.* Vet. Schol. Praeſertim hiberno tempore hoc faciebant, uti nunc. B. Malim de balneo calefaciendo intelligere: quis praebeat hoſpiti calidas balneas? & *quota* hora id fieri ſoleat? G.

7 *Quo praebente domum*; *Quomodo ſolent dicere, Apud quem? & Quota?* Vet. Schol. Gellio *mutitare* eſt *per vices invitare*, quod huc ſpectare putat vir eruditiſſimus Laev. Torrentius.

8 *Sabiniae imminebant montes.* Mancinellus. Imo ligni & Samnites Sabini era neris. Belle autem & feſti *ream frigoribus*, pro *tota bibam*.

9 Abrupte ſermone cum pho, poſcit iam poculis maic & titulos ſ. προφάσεις bibendi rit, Graeco more, quem ex naei 10 illuſtrant viri docti. pe deos deasque, & Reges & cos & amicas &c. nominant, ſunt mille bibendi. G.

Veteres orientia ſidera ſ conſueverunt. *Daphni quid quos ſignorum ſuſpicis ortus?* Bene igitur Lambinus *nova nam*, ut *novum Solem* dici mat. *Veteres ſingulos—vini c ſub ſingulorum deorum, aut cl morum ſibi nominibus ſoleba poculum defundere.* Vet. Sch *Da Lunae*, da cyathum in ho Lunae. Lambinus hic tria te deſignari cenſet, tempus ve num, mediam noctem & t matutinum. Z.

10 Exſtat apud Onoma *Noctis* etiam Hymnus; quam ptii (auctore Plutarcho) etiam ob venerabilem ſcilicet Anti

Pelignis caream frigoribus, taces.
Da Lunae propere novae,
Da Noctis mediae, da, puer, auguris
Murenae; tribus aut novem
Miſcentur cyathis pocula commodis.
Qui Muſas amat impares,
Ternos ter cyathos attonitus petet
Vates: tres prohibet ſupra
Rixarum metuens tangere Gratia,
Nudis iuncta ſororibus.
Inſanire iuvat: cur Berecyntiae
Ceſſant flamina tibiae?
Cur pendet tacita fiſtula cum lyra?
Parcentes ego dexteras

 Odi:

1 Muraenae *Baxt. cf. Serm.* I, 5, 38. Z. 12 Miſcentur *omnes.* commodum *coni. Cun.* 15 *pro* tres, ter *Brod.* 18 Berecynthiae *edd. vett.*

, praetulere. Feſtive autem
is *mediae* & convenienter prae-
i materiae. B. Conf. 3, 28
. G.
1 Incertum an hic fuerit Teren-
Maecenatis uxoris frater. B.
certum etiam hoc videtur,
m voluerit poeta hic ſimplici-
habere honorem Muraenae no-
Auguri: an ſimul ita ſignare
pus illud ſupremum noctis &
tacanum, quo ad auſpicia ca-
da ſurgunt augures, quo con-
e de coena hilariore redeunt. G.
2 Recte Bentleius poſt Hein-
Miſcentor pro *Miſcentur.* B.
unt nempe viri docti, modim-
torem hic agere Poetam: &
mutant lectionem omnium li-
rum. At ille philoſophatur
& oſtendit Telepho, qui ſer-
es deceant convivium: propo-
pe diſcrimine compotatorum,
fingit his, qui ſtrenue bibant.
commodis ſignificat, *aptos* eſſe
hos tres in poculo ſobriis,
em inebriari volentibus. G.
perius monui *Cyathum* fuiſſe
s cochleare: ſuaviter autem
modis pro *plenis.*

14 *Attonitus; quod inebrietur.* Vet. Schol. Sic enim legendum pro *Quod non inebrietur.* B.

Quidquid viderit Scholiaſtes, *attonitus* eſt poetae epitheton, ἐνθουσιάζοντος, ἐμβροντήτου, agitante Deo incaleſcentis. G.

15 Bene *Vates,* cum iam *Muſas* dixerit & *attonitus.*

Hyperbaton pro *ſupra tres prohibet.*

16 Moderatio bibendi alit gratiam convivii. Conf. mox 21, 22. G.

17 *Gratiae nudae pinguntur, veluti ſine dolo, ſine fraude, ſine velamine.* Vet. Schol. Nudi etiam dicuntur qui prope nudi ſunt; veluti Gratiae, quae levibus tunicis & diſcinctae incedebant.

Iuncta, manibus nexis, ut fit in choreis.

18 *Inſanire iuvat;* Anacreonticum eſt, Θέλω, θέλω μανῆναι.

Berecyntiae, Phrygiae; ad quarum cantus ſolent & convivantes ſaltare. Vet. Schol.

21 *Parcentes; Otioſas, quae neque lyram percutiant, neque ſpargant roſas.* Vet. Schol. eleganter.

Odi: ſparge roſas: audiat invidus
Dementem ſtrepitum Lycus,
Et vicina ſeni non habilis Lyco.
Spiſſa te nitidum coma,
Puro te ſimilem, Telephe, Veſpero
Tempeſtiva petit Rhode:
Me lentus Glycerae torret amor meae.

---

27 Rhode G. *coll. Sax. Bentl. Cun. Bos.* Cloë *editt. primae.* G. *lectionem, tanquam rariorem & auctoritate optimorum librorum* … *leii comprobatam, recepi pro al.* Chloë. Z.

22 *Invidus*; falſe *invidus* de avaro, qui vellet, ſi auderet, ac per hoc audentibus invidet.

23 Ethopoeia eſt in voce *dementem*, ita enim Lycus eum appellat.

24 Comice *vicini* dicuntur qui non amant inter ſe. B.

Rutgerſius probat lectionem quorumdam MSS. *habili*; & *vicinam* dici putat mulierem, quicum habitaret quidem Lycus, ſed cui maritum ſe probare ob ſenectutem non poſſet. G.

Non habilis; quia forſan male conveniebat inter eos, ut plerumque fit inter ſordidos. Licet & quiddam gravius ſuſpicari.

25 *Spiſſa coma*; *Nam & crinium compoſitio in iuvenibus amatur.* Vet. Schol. Notum eſt veteres totum capillitium in ſtrias, ſeu funiculos, interplicuiſſe, & deinde [illegible]

culos unguentis delibutos … diſſe; bene igitur ſubiecit …

27 Ideo *petit*, quia *tempe*… *Tempeſtiva* opponi poteſt … *bili* v. 24. G.

Bentleius ex quibusdam … poſuit *Rhode*; verum nil ta… brarii Scriptores quaedam i… vere animi ſui gratia, vel … lapſu ſuae memoriae. B. … tuerunt etiam *Rhodae*, ignora… *Chloën* notiorem ſubſtituere …

28 *Lentus ignis eſt qui* … *ma urit.* Vet. Schol. *Lent*… qui exſpectationis taedio m…

Meae, charae: nam charo… ſuos dicebant.

ODE XX.

1 *Movere catulos leaenae* … biali Elocutione poſitum … irritabili mulierum animo: … autem vult.

ODE XX.

AD PYRRHUM.

miam Nearchi delicati pueri formam praedicat, ſignificans mbiguum ſibi videri, utri Veneri ſit aptior. (Certat cum uella de Nearcho puero formoſo Pyrrhus. Z.)

Metrum Sapphicum.

NON vides quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Gaetulae catulos leaenae?
Dura poſt paulo fugies inaudax
Proelia raptor;
Cum per obſtántes iuvenum catervas
Ibit inſignem repetens Nearchum:
(Grande certamen, tibi praeda cedat
Maior an illi.)
Interim, dum tu celeres ſagittas
Promis, haec dentes acuit timendos;
Arbiter pugnae poſuiſſe nudo
Sub pede palman

 Fer-

moveas tumultu *codd. quidam ap. Bentl.* 2 Getulae *vulgo: ſed cum Ian. repoſuimus ſcripturam,* quae I, 23, 10 in *omnibus eſt libris.* Z. 3 Dira *Brod.* paullum *Brod. coll. Sax. & edd. pri.*

Etſi doctiſſimi viri aliter ſen-t, plane tamen aſſentior Veteri oliaſtae, Poetae in animo fuiſſe, ccaſione nominis, alterum Pyr-m, acerrimum Epirotarum Re-i cum Romanis iniquo Marte ertantem. B. Non diffiteor, m mihi hic Dilogian non pla-t. G.

Inaudax raptor; nove poſuit pro *auſus rapere:* Graecum ἄτολ- expreſſit, auctore Cruquio. B. i magis placeat, *raptor* quidem, parum audax ad pugnandum praeda: ut iungantur *fugies in-ax.* Niſi rapuiſſet, non poſſet quam Leaenam vocat, repe-. G.

Ad Emphaſin poſuit *per obſtan-catervas,* ſignificat enim univer-iuventutem eius amore vel o aſpectu raptam.

6 *Inſignem* dixit, quaſi nullo negotio diſcerni poſſit, vel in turba.

7 Non viderunt Interpretes haec Διὰ μέσου, vel per Parentheſin, dici. Fatetur ſe neſcire utri aptior praeda futurus ſit.

10 *Dentes acuit*; pulchra Allegoria muliebris ferociae.

11 *Arbiter eſt qui totius rei habet arbitrium & facultatem*; ut docte Mancinellus ex Feſto.

Bene *poſuiſſe fertur* in Praeterito, de re quae tandem ſero deprehenditur: *Fertur* enim nova fama; nam habet pulchram Emphaſin. E.

Poſuiſſe i. poſitos habere, praeſens rei perfectae. G.

Nudo ſub pede; Proverbiali dictione oſtendit pueri faſtidium atque utriusque neglectum. Nudus enim pes neutri minatur.

Fertur, & leni recreare vento
Sparſum odoratis humerum capillis,
Qualis aut Nireus fuit, aut aquoſa
Raptus ab Ida.

ODE XXI.

AD AMPHORAM.

Virum gravem & ſapientem Meſſalam Corvinum, die feſto apud ſe agentem, recitatis vini laudibus, ad l tem invitat.

Metrum ut in prima.

O NATA mecum conſule Manlio,
Seu tu querelas, ſive geris iocos,
Seu rixam & inſanos amores,
Seu facilem, pia teſta, ſomnum;

12 *Et leni recreare vento:* hunc locum imitatus eſt Iuvenalis. — *Tyrias humero revocante lacernas Ventilet,* &c. Notum eſt pueros infra pubertatem, praeſertim delicatos, non fuiſſe detonſos.

15 *Nireus Graecos omnes excepto Achille ſuperavit:* Vet. Schol. ex Homero.

Aquoſa, Graecis πολυπίδαξ, & πιδήεσσα ob fluviorum fontes.

16 Ganymedem dicit, Iovis pocillatorem.

ODE XXI.

1 Haec lepide & ex coniectura protulit: noverat enim amphoram ſatis fuiſſe vetuſtam, etſi nondum inſpexerat Conſulem. B. Amphorae aetatem ſignat, non vini: de amphora dicit, illam nunc querelas gerere, nunc iocos: h. e. eadem amphora nunc vinum habuit, quo in rixas incaluere homines, quo boni bene uſi ſunt &c. Inſcripta ſiglinis operibus nomina conſulum, quid habet inſoliti? Pittacium teſtae appoſitum aetatem vini indicat. Aetatem amphorae vi-
det Horatius, etiam cum ſ
mis in apotheca: nomen
nondum videt: antiquum
vinum novit. G.

Lucium Manlium Torqu
cit, qui cum Lucio Aurel
Conſul fuerat Anno Urb
Cruquius. Adverte veteres
ſe *Manilium, Manlium* atq
Mallium, quod & veteres
tii Codd. & Scholiaſtae ten

2 Varios vini effectus pr
vantium ingeniis lepide pe

4 *Pia teſta,* Metonymic
pios reddat. B. Quin
ſomnum conciliat, ut bene l

7 Notum eſt veteres vin
poſuiſſe in ſuperiore gran
vel etiam aedium ſuarum
ſub ipſis tegulis; quem loc
Schol. (ſi incorruptus manſ
ranum dixit. *Attende Eloc*
Deſcende promere. Vet. Sc

8 *Languidiora; Vetuſtas*
Vet. Schol.

9 *Madet; Fluens eſt.* Ve
Perfuſus. Mancinellus. I
cus madidi ſumus, uvidi
cus, ut ſupra monuimus.

[redacted]

Quocunque lectum nomine Maſſicum
Servas, moveri digna bono die,
Deſcende, Corvino iubente,
Promere languidiora vina.

Non ille, quanquam Socraticis madet
Sermonibus, te negliget horridus:
Narratur & priſci Catonis
Saepe mero caluiſſe virtus.

Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu ſapientium
Curas & arcanum iocoſo
Conſilium retegis Lyaeo:

Tu ſpem reducis mentibus anxiis,
Viresque; & addis cornua pauperi,
Poſt te neque iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.

Te

foetum numine *coni. Bentl. explodit Cun.* 10 negliget *omnes noſtri.* negligit *Bentl. ex MS. & Cun.* 12 incaluiſſe *Bentl. ex citat. Marii Victorini.* 13 amoves *Brod. & additur gloſſa*, ſeparat.

9 *Horridus, cenſorius, ſeverus.* . Schol. Intonſum Catonem in no habebat.

l *Priſci*; *Antiquioris, non Uti-* s. Vet. Schol. De minore Ca- t res nota erat & recens. B. *riſcus* tanquam cognomine vo- r in primis editionibus libri de Ruſtica. Sed poteſt *Priſcum* are etiam Uticenſem illum, cu- certe mores *Priſci*; & notus e bibendi vel ex Plin. epiſt. 3, 12. i de illo antiquo ſapiente hila- s quidem epularum, ſed nihil rerea annotatum ſit. G.

2 *Virtus Catonis, ipſe Cato.* Vet. ol. ut ſupra *Nitor Hebri.* B. ape ipſe ille vigor animi, ille r agendi, quod oportebat, vi- non nunquam auctus eſt. *Calu-* hic ſignificantius mihi videtur, enorem quendam caloris no- . G.

l *Lene tormentum*; *Blanditur* *tas, & extorquet plerumque ani-* *mi gravitatem.* Vet. Schol. Haec ad Meſſalam dicit. Ὀξύμωρον.

14 *Sapientium*, h. e. Philoſophantium, qualis erat Corvinus.

15 *Arcanum conſilium*, dicit aliquod praecipuum dogma quod alias ſtudioſe celabant.

16 *Bene retegis* poſuit ad Etymon *Lyaei*, quod a Λύειν ſolvere: *Aperit praecordia Liber.*

18 *Addis cornua*; *Per cornua violentiam, & per hoc violationem cerebri intelligi vult.* Vet. Schol. Proverbialis Elocutio eſt. *Tunc veniunt riſus, tunc pauper cornua ſumit.* Naſo, citante Mancinello. *Addis* autem pro *apponis* dicit. B.

19 *Trementi*, cum tremore timenti, *Lamb.* Z.

20 *Regum apices.* Perſarum tiaras dicit, apicibus circumſeptas, ut alias diximus. B. *Iratos Reg. apices*, pro iratorum regum apices, h. e. maieſtatem, faſtigium. *Lamb.* Z.

Te Liber, &, ſi laeta aderit, Venus,
Segnesque nodum ſolvere Gratiae,
Vivaeque producent lucernae,
Dum rediens fugit aſtra Phoebus.

ODE XXII.

IN DIANAM.

Epigramma in Pinum iuxta villam ſuam ſtantem & a ſe dedicatam, (Quid hic ad ſaeculares ludos referri plane non comminiſcor. G.)

Metrum Sapphicum.

MONTIUM cuſtos nemorumque, Vi
Quae laborantes utero puellas
Ter vocata audis, adimisque leto,
Diva triformis;

Imminens villae tua pinus eſto,
Quam per exactos ego laetus annos
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

21 *Laeta*; perpetuum Veneris Epitheton.

22 *Segnes ſolvere,* poſuit ut oſtenderet dulces ſodales aegerrime ab invicem divelli. *Nodum* dicit trium ſororum in chorea nexum aegre ſolubilem. B. Per *Gratias* intelligit convivarum hilaritatem ſine rixis & tumultu, & iocorum liberalitatem. Z.

23 Eleganter *Vivae* pro non *extinctae*. B. Suaviter quoque *producent*, i. paullatim & velut ſorbillando educent. Una illa amphora alet hilaritatem convivarum ad lucem usque. Gratiae amant ſobrietatem v. hic 19, 6. G.

ODE XXII.

1 *Cuſtodes* dii ſunt earum rerum quae in eorum tutela ſunt.

3 Bene *ter* ad *triformem*. Quin *& numero deus impare gaudet.*

4 *Diva Triformis,* ob Lu phaſes, & tria regna. Terra & inferos; & tria e mina, Dianam, Lucinam ſerpinam.

5 *Pinus* matri deorum ſacrata arbor; neque hoc verſum erat numen; ſiquid cum Ἄρτεμις a Phrygi Ἄμμα deductum *Magnam* ſonat.

6 *Per exactos annos, q* Vet. Schol. Exacto enim currunt feriae.

7 *Apte Verres immolatu quae eadem atque Ceres, fru quas corrumpunt ſues.* Lan *Meditantis,* h. e. etiam a ferire conantis; quod ide mus in vitulis & gallinace

ODE XXIII.

1 *Supinas dixit ad ſuper mas apertas & expanſas.* Ve

ODE XXIII.

AD PHIDYLEN.

ſlen villicam ſuam ob pietatem carmine celebrat, oſtendit- ? pauperculam hanc anum diis eſſe acceptiorem Pontificibus s. (Lepida certe Dacerii & Sanadoni ſuſpicio, Horam aſtute diſſimulata Epicurei perſona ſic voluiſſe impee, ne in villa ſua nimii ſumtus fierent in ſacrificia. G.)

Metrum ut in prima.

COELO ſupinas ſi tuleris manus
Naſcente Luna, ruſtica Phidyle;
Si thure placaris & horna
Fruge Lares, avidaque porca;
Nec peſtilentem ſentiet Africum
Foecunda vitis, nec ſterilem ſeges
Rubiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam, quae nivali paſcitur Algido
Devota quercus inter & ilices,
Aut creſcit Albanis in herbis
Victima, pontificum ſecures

Cer-

2 Phidile *edd. vett.*

leris modo pro *ſuſtuleris.*
Naſcente Luna; *Solent enim se mulieres in initio primae Lu- reces coelo effundere.* Vet. Sch. m alii legant *Phidile*, alii *Phy- diique Phillide*,' mihi praeci- placet Iacobi Cruquii *Phidyle*, etiam MSS. fide confirmat. cis Φειδύλοι & Φειδύλαι, *Parci rcae* dicuntur.

Horna fruge; *Vino novello: nunc Tuſci horna novella vina di-* Vet. Schol. *Horna* a Graeco, quaſi dicas huius horae, ſive eſtatis.

Bene *Avida porca, porca* enim ae matri Larium (h. e. Ter- immolabatur, quod fruges con- ret.

Dulces alumni; *Quos nutrimen- s commendaret affectio.* Vet. Accepit enim pro Horatii ver- nulis, non pro pueris ipſius Phidy- les.

8 *Pomifero*; *Pomorum enim vario guſtu langueſcunt corpora.* Vet. Sch. Periphraſis autumni eſt.

10 *Devota*; *Diis deſtinata.* Vet. Schol. De porcis autem agit ad ſacrificium paſtis.

11 *Albanis in herbis*; *In Albano antiquitus monte nullos alios licebat quam nivei tauros immolare candoris.* Arnobius, citante Ludovico Deſprez.

12 Bentleius auctoritate rariorum Codicum pro *ſecures* in Plurali, poſuit *ſecurim*: magis tamen nobis placet plurium Pontificum plures etiam dici *ſecures*. Certe Numerus multitudinis ſolet magis placere Poetis. B. Hic plures & victimae & Pontifices tanto magis *ſecures* poſtulare videntur. G. *Pontificum*, a quibus publice immolabitur victima maior. Z.

Cervice tinguet. te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium
Parvos coronantem marino
Rore deos fragilique myrto.

IMMUNIS aram ſi tetigit manus,
Non ſumtuoſa blandior hoſtia
Mollivit averſos penates
Farre pio & ſaliente mica.

---

19 Mollivit *MSS. ap. Bentl. coll. Sax. Med.* 1477 & 1502. *Ve*
Mollirit *Cun. ex uno MS.* Mollibit *al. parvo ſententiae diſcrin*

14 *Bidentium*; *Bidentes proprie dicuntur oves duos annos habentes, ſic vocatae ab eminentioribus dentibus, qui circa duos annos naſcuntur.* Vet. Schol. B. *Tentare*, placare. Z.

15 Bene *parvos* cum ante poſuerit *multa caede*. Parvula erant pauperculorum numina, uti fere privatorum omnium.

Coronantem; ſiquidem diebus feſtis dii coronari conſueverant, tanquam epulaturi. B. Si coronas. Z.

17 *Immunis*; *Subaudiendum extrinſecus ſcelerum.* Vet. Schol. B. Quid ſi utrumque hic reſpexit Horatius? debuit quidem: *immunem*, quae conferre nihil poſſit, quae ſceleris nihil admiſerit. G.

Tetigit manus: ſacrificantes aram tangebant. Landinus ex Virgilio. Significare volebant puras ſibi eſſe manus.

18 Sentio cum Vet. Schol. *ſumtuoſa hoſtia* dici in Nominativo caſu, neque moror brevem ſyllabam
in Penthemimeri, quicquid
dicant Interpretes. B. Ul
ſumtuoſa etiam producitur
quens *blandior*. Senſus,
quantumvis *ſumtuoſa* non
ſ. blandius mollire ſolet
quam mollit manus innocen
ſolo & *ſale* oblatis. Conf.
1, 16, 8. G.

19 *Mollibit*, vetuſte pro
Bentleius ex Editione Vene
livit repoſuit pro *Mollibit*.
nihil opus, cum neque ipſ
tius ſemper horreat Archaiſ
declinando. B. Mollivit,
ſolet. Z.

20 *Farre pio*; *Sal enim c*
re incendebatur. Vet. Schol.
res ruſtici *panem & ſalem*,
ipſi fere veſcebantur, eti
obtulerunt ſuis. Superius
16, 14) monui ſaltem ſuii
temporis pro butyro. B.
far, piis manibus, animo pi
tum. G.

ODE XXIV.

Prima peregrinos obſcoena pecunia mores
Intulit, & turpi fregerunt ſaecula luxu
Divitiae molles. *Iuvenal.* 6, 298.

Metrum ut in ODE XIX.

INTACTIS opulentior
  Theſauris Arabum & divitis Indiae,
Caementis licet occupes
  Tyrrhenum omne tuis & mare Apulicum,
Si figit adamantinos
  Summis verticibus dira Neceſſitas
Clavos, non animum metu,
  Non mortis laqueis expedies caput.
Campeſtres melius Scythae
  (Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos)
Vivunt, & rigidi Getae,

Im-

4 Apulicum *etiam ex MSS. Lambi. Bentl. Cun.* Punicum *legit Landi.* Ponticum *al.* 5 *Pro* Si *Bentl. coni.* Sic, *& parentheſin facit* (Sic clavos). 6 dura *coni. Bentl. & ſic olim legit Schol. Porphyr.* Z.

1 *Intactis*, h. e. Romanorum armis nondum tactis.

3 *Caementis*; *Saxis ad fabricandum proviſis.* Vet. Schol. Proprie *Caementa* lapidum fragmenta dicuntur, faciendis fundamentis utilia.

Occupat qui totum in uſum ſuum vertit, neque quicquam aliis relinquit.

4 Trium Torrentii MSS. auctoritate adductus *Apulicum* repoſui, cum alii legant *Punicum*, alii *Publicum*, alii etiam *Ponticum*.

5 Hoc eſt, Si tamen verum eſt moriendum tibi eſſe neque ingentes opes quicquam valituras adverſus fatum. Mire ſe torquet Bentleius ut aliquem eliciat ſenſum, cum omnia tamen ſint plana. Diſplicet eidem erudito viro Epitheton *dira*, & de ſuo reponit *dura*: cum tamen illa efficacior vox ſit; atque hoc facit reclamantibus omnibus. Certe mors praedivitibus *dira* res eſt aeque ac *dura*. Verum utraque u fuere olim ὁμοιόφωνα, quae poteſt eſſe erroris cauſa. B. Conf. 1, 35, 17 ſqq. Verbo ſi nullius tantum faſtigium eſt, quod fato illum eximat. G. Quandoquidem invicti fati neceſſitas arcte tenet in ſua poteſtate quicquid vel in ſummo poſitum eſt faſtigio. Z.

Superius monuimus *adamanta* etiam duratum ferrum appellatum fuiſſe. V. 1, 6, 13.

6 *Neceſſitatem hic pro morte poſuit.* Vet. Schol. quam clavis & cuneis armatam veteres finxerunt.

Bene ſubiecit *caput*, cum iam *Verticibus* poſuerit, quibus *Neceſſitas* clavos ſuos adegerat: Bene etiam *laqueis expedies*, ac ſi mors nos ex inſidiis invaderet; Metaphora a venatorum retibus deſumta.

9 *Campeſtres*; *Quod in campis ſine tectis vivant.* Vet. Schol. ſive quod ſilveſtrem regionem incolant. B. *Melius*, innocentius. Nam refertur ad ſequentia. Z.

10 Hamaxobios deſcribit. G.

11 *Rigidi Getae*; *Propter frigora regionum.* Vet. Schol.

Immetata quibus iugera liberas
Fruges & Cererem ferunt,
Nec cultura placet longior annua;
Defunctumque laboribus
Aequali recreat ſorte vicarius.
Illic matre carentibus
Privignis mulier temperat innocens:
Nec dotata regit virum
Coniux, nec nitido fidit adultero.
Dos eſt magna parentium
Virtus, & metuens alterius viri
Certo foedere caſtitas,
Et peccare nefas, aut pretium emori.
O quisquis volet impias
Caedes & rabiem tollere civicam;
Si quaeret PATER VRBIVM
Subſcribi ſtatuis, indomitam audeat
Refrenare licentiam,

24 aut pr. mori *coll. Sax. it. Zar.* aut pr. emori *MSS. aliquot* aut pr. eſt mori *al.* 26 aut rabiem *Ven. Glar.* 27 quaerit *Bentl.*

12 *Liberas*, quae cedunt in uſum communem. Z.

14 *Annua*; *Continuae ſedis incerti.* Vet. Schol.

15 *Defunctum*, *liberatum.* Vet. Schol.

16 *Vicarius* ſervi ſervus eſt. *Vicem laborandi inter ſe praeſtare barbaros oſtendit.* Vet. Schol. B. *Vicarius* h. l. eſt qui pari conditione, eodem agro colendo, ſuccedit ei, qui pridie laboravit. Z.

18 *Temperat*; *Pocula parat.* Vet. Schol. B. Bona certe ſententia: noverca innocens *temperat* pocula vel ordinaria vel medica *privignis*, nec abutitur ea occaſione. Sed etiam illud promtum, *temperat* i. parcit. G. Poſterior ratio placet. Z.

20 *Fidit adultero*; In Ablativo dicitur *adultero:* quaſi diceret, ob *adulteri* formam fiduciam ſibi ſumit, neque erubeſcit. B.

23 Servatio ſancta & conſtans matrimonii, quae abhorret a conſuetudinem. Z.

24 Corrupit intelligenti loci praepoſitio *e* in verbo cepta pro *eſt*. *Dos eſt mag ſtitas*, & quod *peccare* con matrimonii *nefas* putant, omnino vel invitis accide re, ut Lucretiae, *pretium* voluntarii coactique pecc mant *emori* & ipſas & Quin peccati talis etiam nondum peracti *pretiun emori*, ut in Icilia, in Mariano. G.

Mire *pretium* de moech quae ab amatoribus *preti* exigere.

25 Frigidiuſculum videt Bentleii *O! quis, quis* div *O! quisquis.* In re gravi ria exclamari ſolet *O*.

26 *Civicam*, vetuſte pro c Intelliguntur bella civilia.

Clarus poſtgenitis: quatenus (heu nefas!)
Virtutem incolumem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.
Quid triſtes querimoniae,
Si non ſupplicio culpa reciditur?
Quid leges, ſine moribus
Vanae, proficiunt, ſi neque fervidis
Pars incluſa caloribus
Mundi, nec Boreae finitimum latus,
Durataeque ſolo nives
Mercatorem abigunt? horrida callidi
Vincunt aequora navitae?
MAGNUM pauperies opprobrium iubet
Quidvis & facere & pati,
Virtutisque viam deſerit arduae.
Vel nos in Capitolium,

Quo

30 Carus *cod. Canteri.* Quatinus *Lamb.* 32 invidis *coni. Cruſ.* 39 *Pro* ſolo, gelu *coni. Bentl. quem refellit Cun.*

27 Pulchre *urbium*, diſſimulat ...m ſe in animo habuiſſe Augu...m Patriae Patrem.

30 *Clarus poſtgenitis*; ſignificare ...t Auguſtum ob legem Iuliam ...adulteriis laboraſſe plurimorum ...idia.

Quatinus cum Vet. Schol. Cru... & Mancinello pro *quatenus* re...endum duxi. *Quatinus Con...ſio eſt tantum*; *quatenus autem ...urbium temporis & loci.* Vet. ...hol. Bentleius tamen male edi... *quatenus*. B. Huius peccati ipſe ...oque reum me fateor, cum ple...que nempe libris. Cauſa dicta ... Theſauro. G. *Quatenus*, ſiqui...dem.

31 *Virtutem* maluit nominare ... Auguſtum. B. *Incolumem*, ... vivit vir bonus, evergeta.

32 Bene & Patheticos. *Sublatam ... oculis* poſuit, ſubiecturus *quaeri...mus*. B. h. e. deſideramus.

Invidi; *Vere enim per invidiam ... boni viri cum amiſſi ſint deſiderentur.* Vet. Schol. h. e. ex perverſo & maligno ingenio.

33 *Quid triſtes querimoniae?* excuſare videtur legis Iuliae atrocitatem. B. Senſus eſt: Querela de corruptis moribus nil prodeſt, niſi ſcelera ſeveris legibus reprimuntur: nec ipſae leges vim habent, niſi mores corrigantur & diſciplina publica & privata emendetur. Z.

34 Uſitato Charientiſmo adulterium *culpam* vocat.

35 *Sine moribus*; *Vanae ſunt leges ſi non obſerventur a moribus.* Vet. Schol.

36 *Si neque fervidis*; παρὰ προσδοκίαν iſta ſubiecit, omnia mala divitiis imputaturus.

44 Nihil opus Bentleii *deſerere* pro *deſerit*. Horatius ſumme delectatur conſtruendi varietate.

Arduae; in animo habuit Pythagoricum Y, virtutis vitiique ſymbolum.

45 *In Capitolium*; h. e. Iovi Capito-

Quo clamor vocat & turba faventium;
Vel nos in mare proximum
Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
Summi materiem mali,
Mittamus, ſcelerum ſi bene poenitet.
Eradenda cupidinis
Pravi ſunt elementa; & tenerae nimis
Mentes aſperioribus
Formandae ſtudiis. neſcit equo rudis
Haerere ingenuus puer,
Venarique timet; ludere doctior
Seu Graeco iubeas trocho,
Seu malis vetita legibus alea:
Cum periura patris fides
Conſortem ſocium fallat &, hoſpitem,
Indignoque pecuniam
Haeredi properet. Scilicet improbae
Creſcunt divitiae; tamen
Curtae neſcio quid ſemper abeſt rei.

49 materiam *edd. vett.* 60 hoſpites *Brod. Med.* 1477. Ve *Flor.* 1486 *&c.*

pitolino cum reliquis hoſtium ſpoliis conſecremus.

46 *Faventium*, plaudentium triumpho: *Favere* enim *plaudere* eſt.

47 *In mare* res exſecrabiles demandari ſolebant.

48 Leniter iam *inutile* pro *exitiabile* poſuit, per Charientiſmum. B. *Lapides*, uniones, margaritas.

49 *Summum malum avaritiam dixit, ex qua vitia omnia procreantur.* Vet. Schol.

51 Bene *Eradenda* de *elementis*, quae ſunt Alpha, Beta, &c.

52 Per Dilogiam *tenerae* pro *effoeminatae* & *pueriles* poſuit, ut oſtendunt ſequentia.

54 Bentleius ſuo ipſius fretus acumine de *Formandae* fecit *Firmandae*, apponitque iſta verba notatu digna; „Aio affirmoque ſic ab Ho„ratii manu fuiſſe ſcriptum.“ Niſi eruditam habuiſſet aurem, haec non dixiſſet. B. Non diſſitebor, mihi quoque magis placere Fi ſed non ideo alterum abi Horatio. G.

55 *Haerere* dicitur qui ſimilis eſt.

57 *Trochus* circulus era cui crepitacula, vel tint quaedam, appenſa ſunt, ð ris agebatur.

60 *Conſortem ſocium*; *Soc dem ſortis in damno & lucr* quius. *In Aſſe.* Vet. Schol.

Nequeo videre cur magi erit Bentleio *hoſpites* quam *h* Certe maior pars Codici ſemper melior eſt; neque ſentit Bentleius, niſi adſit ſ culus. B. Mihi *hoſpit* minus placet, quia non ar ratius homoeoteleuta, *fides ſpites*. G.

62 *Improbae*, h. e. *impr importune & indefinenter.* B. *ret*, cupide corradat. Z.

ODE XXV.

AD BACCHUM.

Horatius ſuper mero Bacchi ſpiritu percitus, ſuaviter Auguſti laudes cantat.

Metrum ut in ſuperiore.

QUO me, Bacche, rapis tui
Plenum! quae nemora aut quos agor in ſpecus,
Velox mente nova! quibus
Antris egregii Caeſaris audiar
Aeternum meditans decus
Stellis inſerere & concilio Iovis!
Dicam inſigne, recens, adhuc
Indictum ore alio. Non ſecus in iugis
Exſomnis ſtupet Evias,

2 quae nemora *Brod. G. edd. primae, Bentl.* quae in nem. *al.* nemora, quos *Cun. coni. G.* & quos *ed. Ven. & Glar.* 9 Ex ſomnis *Gott. Zar. Ven.* 1479. *Locb. Fabr.* Ex ſomniis *Med.* 1486 & 1502. Et ſomnis *Ven. Pinc.* E ſomnis *Flor.* 1482 & *Ven.* 1486. *it. Cun. & Sanad.* Exſomnis *inde ab H. Steph.* Edonis *ſola coni. Bentl.*

64 *Neſcio quid modo pro aliquid.* ſcio *quid* dicimus de re quam plene comprehendimus qualis . *Certum* autem dicitur quod mes ſuos numeros non videtur plere. B. *Abeſt*, ſcil. ex opinio- avari. Z.

ODE XXV.

1 Admirabundus dixit *Quo me, cche, rapis!* Landinus. *Liberum rem invocat, eo quod ipſe Muſi- Deus ſit.* Vet. Schol.

2 Per *nemora* & *ſpecus* intelligi t Nymphas & Satyros Bacchi rum. Vid. Ode 1. Lib. I.

3 Bene *velox mente*, de ebrio. Nova; *Praeſentia numinis nova.* t. Schol.

Quibus graviter pronuntiandum: enim ſubiunctiva particula, & exegeſis Figura. Vet. Schol. *Ab ris provenire ſolebant ab aliquo immiſſi furores.* Landinus.

4 *Egregii; quaſi unicus inter mor- s ſit.* Landinus.

5 *Aeternum decus* de novo quo- aſtro intelligendum. *Vos aeter- gnes.* Virgil. *meditans*, ſic Virgilius, *Muſam meditaris avena.* Significare vult Auguſti immortalitatem ex parte carminibus ſuis deberi.

6 Plurimi MSS. cum Vet. Schol. Cruquii *concilio* habuerunt pro *conſilio*, quod & Torrentius & Cruquius probarunt. *Quaſi annuat eum in ſignum coeleſte converſum iri: Qua locus Erigonen inter Chelasque ſequentes Panditur.* Landinus ex Marone Ge. 1, 33. Ex antiquo Apollonii Rhodii Scholiaſte didicimus duodecim Signa Iovi fuiſſe a conſiliis, quae ideo Βυληφόρυς Aegyptii appellaverunt, ut errantes ſtellas Ῥαβδοφόρυς, ſeu lictores, quia horum mandata exſequebantur. B. Locus eſt ad 4, 262 p. 409 extr. G.

8 *Indictum ore alio*; bene hoc, quia praemiſerat *recens*. Et *inſignis* & *recens* erat Carminis ſui materia.

9 *Exſomnis* dixit quod nocturna erant Bacchi Sacra. Bentleius ex coniectura ſua repoſuit *Edonis* ſatis audacter. B. Nemo reprehenderet, credo, *Edonis*, ſi ex bono li-

bro

Hebrum proſpiciens, & nive candidam
Thracen, ac pede barbaro
 Luſtratam Rhodopen. Ut mihi devio
Ripas & vacuum nemus
 Mirari libet! O Naïadum potens,
Baccharumque valentium
 Proceras manibus vertere fraxinos,
Nil parvum aut humili modo,
 Nil mortale loquar. Dulce periculum
(O Lenaee!) ſequi deum
 Cingentem viridi tempora pampino.

12 Luſtratum *MSS. ap. Torrent. Vid. Heinſ. & Bur. ad Ovi* 165. ac mihi *Bentl. ex 3 codd.* 13 Rupes *Ven. & Lamb.* le *etiam Fl. & Ven.* 1486. 18 eſt *omiſit Iani fide duoru*

bro proferretur. Sed nihil eſt cur quaeramus aliud, ſive *ex ſomnis* vel *e ſomuis* legatur h. e. e ſomno ſubito evigilans, & auguſtum ſpectaculum magis admirans, ſive *exſomnis* vigilans, & nocte ab Luna illuſtri illa proſpiciens. Et vigilias nocturnas, & ſubitum e ſomno motum convenire Bacchis, certum eſt. G.

10 *Evias* pro Baccha ponitur. *Evius* autem & *Lenaeus* Bacchi erant Autumnalia nomina: e quibus *Evius* ab Ἐὺς quod Graecis *bonum* atque *divitem* ſonat, deducitur, quod auctor ſit frugum, adeoque convenire videtur cum Plutone & Dite Patre: nam & *Bacchum apud Inferos regnaſſe ferunt* (ut verbis veteris Scholiaſtae utar). *Lenaeus* autem a Ληνὸς *torcularis lacus* declinatur, quod calcandis uvis utilis credatur.

12 *Devio*; *Repleti numinis per devia agi & remota conſueverunt.* Vet. Schol. Exemplo dantur a Rutilio Bellerophon & veteres Monachi.

13 Omnes fere MSS. *Ripas* pro *Rupes* legebant, quod & Torrentius & Cruquius probabant. Quod & mihi etiam placuit ob ſequentia; *vacuum* ſcilicet *nemus* & *mirari*. *Ripas, fluminum ſcilicet ad voluptatem.* Mancinellus. Bentleio diſplicuit *Ripas*, & de ingenio

ſuo repoſuit *Rivos*, cum ratum ſit *ripas* pro *rivos* exempla plurima. B. Sic

14 *Naïadum*; i. e. *Muſ phae noſter amor Libethr* cinellus. B. Non *Libethrides nymphas* eſſe Ecl. 7, 21. Sed hae *Naiades*, Bacchi comite ſae? G. *Potens*, Bacche

15 *Valentium*; *Numin ſtinctu*. Vet. Schol. h praeſtigiatoria, ut oſtend rius Ode 19. Lib. I.

17 Quinque Torrentii bebant *humile* pro *humil* mihi videtur magis conv claudicet Metrum, quo ror. Quis enim credat fuiſſe *nil humili modo*; rius Ode 3. huius lib *Magna modis tenuare pa* rico ſuo carmine? B. ratio Baxteri me movet, praeferam, quam illud, tur gradatio eſſe in *parvu nil mortale*. G. Cum n nec Geſneri ratio placer optimorum & plurimorum metrum, ob modo, ob ſe vult loqui modo ſublimi.

18 *Dulce periculum*, Figura. Habet etiam ſignificat enim *ſe amab*

ODE XXVI.

AD VENEREM.

is paene emeritus Cupidinis miles, aegre tamen militiam *tit.* (Amare ſe deſiturum ait, Chloae poenam impre-, ut amet. G.)

Metrum ut in prima.

VIXI puellis nuper idoneus,
Et militavi non ſine gloria;
Nunc arma defunctumque bello
Barbiton hic paries habebit,
Laevum marinae qui Veneris latus
Cuſtodit. Hic, hic ponite lucida
Funalia & vectes & arcus
Oppoſitis foribus minaces.

 O quae

vectis, ſecuresque *ſola coni. Bentl.* & harpas *coni. Cun.*

nescire quo deus ducat, amen ſequi. nterclудemus *o Lenaee*, ut lamatio ſit, ut *io Bacche*, ſimiles, non allocutio icta: nihil opus erit con- entleii, *Te, Lenaee, ſequi* Venuſtior forte hic verſi- l alter, quem libri omnes agis Bacchicus. Cui ge- etiam accenſeo, quod poſuit *cingentem v. t. p.* ue ad poetam, quam ad referri poteſt, vitioſa tione, ſed tali carmine na. Caeterum recte Bax- oetam refert. G.

entem tempora; h. e. can- ſaltantem: Nam corona- bant & ſaltabant veteres, s debuere.

ODE XXVI.

mphaſin dixit *nuper ido-* a ſignificare vult ſe iam n minus valere: & mire ſi paucis diebus conſe-

3 *Non ſine gloria*; *Non ſine opi- nione boni amatoris.* Vet. Schol. B. *Arma*, ipſam lyram intelligit Acro. Z.

4 Notum eſt veteres cum artem aliquam dimitterent, inſtrumenta eius artis deo, in cuius tutela fue- rant, ſuſpendere conſueviſſe: at- que *ἐν ἤθει* poſuit *hic paries*, ac ſi certus iam foret, & immobilis in propoſito.

5 In ſuperiori Templorum parte, parieteque auſtrali anathemata pen- debant. Siquidem ipſum numen meridiem ſpectabat. B. Deorum ſedes ſeptentrio. Varro apud Fe- ſtum V. *Siniſtrae aves.* G.

7 *Funalia, faces quibus amicarum ianuae urebantur aliquando.* Manci- nellus. B. Non ad ianuas combu- rendas, ſed ad lucendum. *Vectes* adhibebantur ad fores effringendas. Sed quorſum *arcus*, cum aliis me ignorare fateor. Z. Quorſum *ar- cus*? Sagittarii non erant Romani: & quis ſagittis peteret puellam? *Foribus minaces* eſſe poſſunt illae machi-

O quae beatam, Diva, tenes Cyprum &
Memphin carentem Sithonia nive,
Regina, ſublimi flagello
Tange Chloën ſemel arrogantem.

10 Memphim *vulg. ſed Bentl. ex edd. duabus & codd. quibu. nam Graecam, quam amat Horatius, recepit.* Sythonia *edd.*

ODE XXVII.

AD GALATEAM.

Sub Galateae marinae deae nomine nobilem quandam a navigando in Graeciam deterret: Etſi enim nihil quin dii ſibi tam piae puellae vice auguratum ituro auſpicia daturi ſint; conſultius tamen ducit ſibi a mari, praeſertim vero hiberno tempore, cavere, quo riis eiusmodi fidere. Deinde adiecto pulcherrimo de raptu Epiſodio oſtendere conatur parum convenire maria traiicere. (Harduino ſi credimus, auctor nobilitatem dehortatur a navigatione & expeditio 1234 Ioannes Briennenſis comes ſuſcepit in ter ctam. G.) (*Galateam a navigatione avocare videt non tam ominibus infauſtis quam Europae exempl* omina mala, *inquit,* eveniant improbis hominibus

machinae poliorceticae, quas recentior certe aetas *arcubaliſtas* nominavit. Hoc malim, quam mutare verba omnium librorum. Interim *harpae* paullo modeſtiores *ſecuribus.* G.

10 Lucus erat Memphi, Veneris Hoſpitae, ſive Graecae, quam nonnulli Helenam fuiſſe credebant. De qua Herodotus 2, 112.

Carentem Sithonia nive; non ſolum Tanaquillus Faber, Acriſia proles, hunc locum reprehendit, ſed etiam vir magnus Laevinus Torrentius. Verum ſi advertiſſent *Scythici*, vel *Thracii*, nomen Proverbiali quadam figura frigoribus frequenter apud Poetas haerere, non invidiſſent Lyrico Poeta Epitheti uſum.

Ego nolo Caeſar e
Ambulare per Bri
Scythicas pati pr

Forte ea cauſa fuit pc imaginis, quia frigus ex ignem Chloae petit. G.

11 *Sublimi* Dilogus uſu & dea ſublimi curru vel *ſublevato ictu vehement* ut ait Vet. Schol. P hic Iconiſmus eſt.

12 *Tange ſemel,* lepid diceret, unica hac vice tui flagelli vibicem incu dit ſibi labaſſe propoſiti *celerem, tamen ut placabi* Vid. argum. *Semel,* ut opus ſit. G.

quam cornix tempeſtatem gravem portendat, ego exorabo Deos ut fauſtum omen mittant. Quare per me eris felix ubique nec ulla avis mala iter tuum impediet. Etſi autem indicia quaedam tempeſtatem gravem portendunt; Dii tamen periculum omne vertant in hoſtium uxores. Sed ut tu te navi, ita olim tauro ſe credidit Europa; cuius conſilii ipſam vehementer poenituit. — *Summa igitur carminis venuſtas maxime cernitur in honorificentiſſima Galateae comparatione cum Europa regis filia, pia, caſta, quae ob formam & virtutem uxor Iovis facta & nomen immortale eſt nacta. Verum ſi quis locum 66-71 malit ad vim argumenti referre quam ad exornationem narrationis & laudis Europae; is, mea ſententia, rectius conſilium carminis totius ponet in eo, ut Poëta Galateam timidiorem & dubitantem ad audacter navigandum hortetur. Rem viris doctis iudicandam relinquo. Z.)*

Metrum Sapphicum.

IMPIOS parrae recinentis omen
Ducat, & praegnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino,
Foetaque vulpes;
Rumpat & ſerpens iter inſtitutum,
Si per obliquum ſimilis ſagittae

1 Ad Emphaſin *Impios* ſtatim ab [...]io poſuit; oſtendit enim Gala[...]m ob pietatem deos habere ſibi [...]pitios.

[...] Etſi nemo Interpretum hactenus [...]dicaverit quaenam ſit *Parra* avis, [...] tamen pro *Pico viridi* (Gallis [...]*verd*, & Germanis Specht) ac[...]iendam duco: erat autem hic ex [...]ropum, ſive Meliſſophagorum [...]ere; quin & ipſe Servius Mero[...]a viridem fuiſſe tradit. Quod [...]m vetus Kyranidarum Interpres [...]firmat. *Merops* (inquit ille) i. e. [...]*ra, avis omnino viridis*. Haec [...] etiam hodie vulgo noſtro plu[...]um praeſaga creditur. Saepius [...]m eumdem cantum repetit, quod [...]e *recinentis* plane ſignificare vi[...]r. Mecum etiam ſentit Alber[...] Magnus. In Kyranidis etiam *Gangraenam Gargraenam* legen[...] cenſeo, quod Teutonice *omni[...]viridem* ſonat.

3 *Ravus color dicitur niger mixtus cum fulvo*. Vet. Schol. *Feſto inter flavum & caeſium*, ut adnotavit Lambinus; quod idem fere ſonat. Crediderim multos lupos fuiſſe in agro Lanuvino. Non longe erat hic locus a Via Appia, qua Brunduſium ibant.

4 *Foeta* idem eſt quod ſupra *praegnans*. *Canes, lupi & ſerpentes* etiam Onirocriticis hoſtes ſunt, adeoque graviores ſi gravidae fuerint, ob hoſtium ſcilicet pullulantem numerum.

5 *Rumpat, interpellet*. Vet. Schol. De *Rumpat* Bentleius auctoritate unius Codicis fecit *Rumpit*, quod quis probet? B. Omnino conceſſivo modo hic poſuit *Rumpat*, h. e. vel impediat actu, quod iam moleſtum eſt; vel rumpere conetur, diſſuadeat, cum infortunio non parentis augurio. G.

In-

Terruit mannos: ego quid timebo
Providus auſpex?
Antequam ſtantes repetat paludes
Imbrium divina avis imminentum,
Oſcinem corvum prece ſuſcitabo
Solis ab ortu.
Sis licet felix ubicunque mavis,
Et memor noſtri, Galatea, vivas:
Teque nec laevus vetat ire picus,
Nec vaga cornix.

7 quid tim. *etiam G. coll. Sax. Brod. Zar. Med.* 1477 *&* 1502. *Ve*
Lacb. cur *Fl. & Ven.* 1486. cui *MS. ap. Cruq. Fabr. H. Steph*
Rutg. Heinſ. Bur. Bentl. it. Ven. Lamb. & Iani. 8 *Poſt* auſp
dam comma ponunt. 13 *ex vitioſa lectione cod. Steph.* navis
Rutgerſius nabis. 15 vetat *Brod. MS. Lambi. & Bentl. it.* (
tot *al.*

Inſtitutum; coeptum: nam idem *inſtitutio* quod nos vulgo *Introductionem* dicimus.

6 *Similis ſagittae*, h. e. uno impetu; Proverbialis dictio etiam hodie. Mire nugantur Interpretes, dum nodum in ſcirpo quaerunt.

7 *Manni equi dicuntur puſillis quos vulgo burdos vocant.* Vet. Sch. Burdus ex equo & aſina eſt, uti mulus ex aſino & equa. Burdis & mulis meritorias rhedas trahebant Roma Brunduſium.

Cum Cruquii MSS. repoſui *quid timebo* pro *cui:* ſic etiam in duobus libris Lambinus legerat. Non potuit certe ignorare *cui* timeret. Oſtendit autem ſe nihil timere, cum eſſet *providus auſpex*, adeoque bona auguria conceptis precibus elicere valeret, quod periti & *providi auſpicis* erat. Minus placet Bentleii *cui*; voluit ſignificare ſe nihil timere.

9 *Repetat paludes*; huc ſpectat & Virgilianum illud de cornice (Ge. I, 389) *Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena:* nam ad litora maris, & margines ſtagnorum tali tempore ſolae deambulare ſolent. B.

Irridet illam ſuperſtitioſam diſciplinam: dicit, ſe occupaturum malum pluviae auſpicium, quod faciat cornix ſolitaria, & prius nunciaturum laetum corvi cla
nentis augurium: ut adeo a
ominatum iter puella habitu

11 *Oſcines dicuntur aves q*
augurium faciunt, praepetes
latu. Vet. Schol.

Corvum modo cornicem

12 *Ab ortu ſolis proſpe*
omina ſunt, adverſa ab occa
Schol. *Ego vero ab ortu ſol*
rum eſſe expertus ſum plurie
cinellus.

13 *Sis felix*; *precationis*
haec erat. Cruquius. B.
addicere aves, promittit laet
tum ad auſpicium: ſed m
magis timendum obiicit.
pidum, quod tanquam par
gurii ſui illud quoque pon
mor noſtri vivas, quaſi h
promittatur iter auſpicatum

Ubicunque mavis; i. e.
me eſſe mavis. Vet. Schol.

15 *Laevus*; *modo infelix.*
Vetat praefero, iungendu
licet: cum *ſis* & *vivas* cop
quibus *vetet* placuit. G.

Picus Martius & *parra*
erant & praepetes. Credid
men parram iam dici pic
ſupra cornicem corvum.

16 *Vaga*, ſola ſecum ſpa

Sed vides quanto trepidet tumultu
Pronus Orion: ego, quid ſit ater
Adriae, novi, ſinus, & quid albus
Peccet Iapyx.

Hoſtium uxores puerique caecos
Sentiant motus orientis Auſtri, &
Aequoris nigri fremitum, & trementes
Verbere ripas.

Sic & Europe niveum doloſo
Credidit tauro latus, & ſcatentem
Beluis pontum mediasque fraudes
Palluit audax.

Nuper in pratis ſtudioſa florum, &
Debitae Nymphis opifex coronae,

ro Anſtri, haedi *Muret. & Lambi. nempe Muretus ſic coniecit ob lo-* III, 1, 28. 23 *Sic omnes ante Bentl.* trementis Verbera ripae *S. ap. Bentl.* trementes Verbera ripas *Baxt.*

ɪne *trepidet* & *tumultu:* nam ɪs *feſtinatio motus eſt non ſine* . Vet. Schol.

ronus Orion; in *occaſum ver-* Vet. Schol. *Sub Decembrem menſem, tum occidit Orion.* ius. *Quia amicam non valet* s *retinere, minis tempeſtatis* r. Vet. Schol. B. Hardui- *Pronus Orion*, inquit, dixit oſe & recte pro labante & tto & proximo occaſui impe- ientis. Tanti eſt ſapere. G.

Novi; acerba recordatione

s iam pro *etſi albus:* proprie *albus* & *ater* de coeli facie. B. etiam ſereno coelo extime- ɪs. G.

Peccet, *peccare ſoleat.* Ste- ɪ. Iapyx Calaber, vel Appu- entus ab Iapygibus incolis i generis.

Hoſtium uxores; *Latinis ſcri-* s *a Graecis invaluit uſus iſtius* *ut ſiquid timendum ſit, in ho-* *capus imprecentur.* Eraſmus.

Sic & Ovidius: *Hoſtibus eveniant convivia talia noſtris.*

22 *Omnes MSS. habent Auſtri, non baedi.* Torrentius & Cruquius.

24 Cur mallet Bentleius *Verbère*, ſicuti & mox v. 26 *at* pro *&*? Auri ſuae plerumque nimis hic fidit & indulget. B. *Ripae verbera* fluctuum *trementes* eſt procellae periphraſis: *verbera* Graecus caſus poetae noſtro familiaris. Interea nihil auſim in bona ſententia contra conſenſum librorum. G.

Ripas modo pro *litora* poſuit per Catachreſin.

25 Verecunde iam *niveum latus* pro ventre, vel femoribus poſuit. *Latus* etiam de anteriore parte dixit Ovidius: *Et lateri conſeruiſſe latus*, ſignificans coitum. Neque abeſt laſciva Dilogia hoc loco.

27 *Medias fraudes*: *In medio dolo cognitas.* Vet. Schol. h. e. Sero deprehenſas.

28 *Audax antea.* Stephanus.

30 *Debitae*; ex voto ſcilicet.

Nocte ſubluſtri nihil aſtra praeter
    Vidit & undas:

Quae ſimul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, Pater, o relictum
Filiae nomen, pietasque, dixit,
    Victa furore!

Unde? quo veni? levis una mors eſt
Virginum culpae. Vigilansne ploro
Turpe commiſſum? an vitiis carentem
    Ludit imago

Vana, quae porta fugiens eburna
Somnium ducit? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
    Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc iuvencum
Dedat iratae! lacerare ferro &

39 vitio *contra omnes libros Bentl.*

31 Ad Emphaſin ſolitudinis *ſubluſtrem noctem* nominavit; & bene ſubiecturus *aſtra*.

33 Expreſſit Graecum Ἑκατόμπολιν.

34 *Relictum filiae*, bene pro neglectum, quia patrem reliquerat.

35 *Quid pietas niſi voluntas grata in parentes?* Cicero, citante Mancinello.

36 *Victa furore* dicitur quod furorem continere non valeat ulterius. B. Queritur pietatem ſuam *furore* ac temeritate *victam*. G.

38 *Virginum* nomine & ſe intelligit, quae tauro inſidioſo fidem habuerit, & ſuas comites, quae ſe non retraxerint, eripuerint: & unam mortem nimis levem culpae poenam praedicat. G.

Solito Charientiſmo *culpae* poſuit pro *vitio*.

39 *Commiſſum* gravius e[illegible] ſignificat enim conſilii negli[illegible] & parum caviſſe.

Facile aſſentior hoc in l[illegible] gno Bentleio magis hic c[illegible] *vitia* quam *vitiis*. B. Qu[illegible] *tiis* dixerit poeta? Poterat [illegible] exprobrare ſibi levitatem [illegible] impietatem, temeritatem & [illegible]

40 *Imaginem vanam* umb[illegible] cit, ut etiam ſuperius: na[illegible] *mittunt inſomnia manes.* Vi[illegible]

41 *Porta Eburna iuxta H[illegible] vanorum ſomniorum eſt, uti[illegible] verorum. Vult enim ſempe[illegible] verum, & cum aliquando [illegible] patet, interiecta a nobis vela[illegible] deri.* Porphyrius, citante [illegible] nello. B. Vid. viri d[illegible] finem Odyſſ. τ, & ſexti A[illegible] G.

45 *Infamem* iracunde [illegible] pro *turpem*.

[redacted]

Frangere enitar modo multum amati
 Cornua monſtri.
Impudens liqui patrios penates;
Impudens Orcum moror. O deorum
Si quis haec audis, utinam inter errem
 Nuda leones!
Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneraeque ſuccus
Defluat praedae, ſpecioſa quaero
 Paſcere tigres.
Vilis Europe, patet urguet abſens,
Quid mori ceſſas? potes hac ab orno
Pendulum zona bene te ſecuta e-
 lidere collum.
Sive te rupes & acuta leto
Saxa delectant; age, te procellae
Crede veloci; niſi herile mavis
 Carpere penſum.

Regius

monſtri *MSS. plures ap. Bentl. Brod. coll. Sax. Ven.* 1479. *Med.* 1486 & 1502. *Talb. Cun.* tauri *reliquorum gloſſa videtur.* 59 ſecuta e-lidere *Heinſ. poſt Muret. & MSS. apud Lambi. it. Bentl. Cun.*

Rectiſſime Bentleius, ductus [...]um Codicum auctoritate, re-[...]ſit *Cornua monſtri*, pro *cornua* [...]i. Et recte *monſtri*, quod ſe [...]humanam formam mutaverit [...] virginem vitiabat.

[...]9 *Impudens, turpiter, Nomen Adverbio.* Vet. Schol.

[...]0 *In Euripidis Alceſti Orcus Al-*[...]*idis crinem abſcindit gladio, ut* [...]*ſerpina Didus apud Virgilium.* [...]cinellus.

[...]2 *Nuda*; *ſine auxilio.* Vet. Schol. [...]q.

[...]3 *Turpis macies*; *Ante deterio-*[...]*mentum formae optas perire.* Vet. [...]ol.

[...]4 *Succus, viriditas.* Vet. Schol.

[...]5 Miſeratione ſui ſe *teneram* [...]*dam* dicit; mox tigribus devo-[...]lam, uti ſperat.

[...]*ecioſa* pro *adhuc ſpecioſa* dicit.

57 Male accepit hunc locum Eraſmus cum *Europae* legerit in Dativo. *Dubium non eſt quin me pater vilem aeſtimet & appellet.* Vet. Schol. B. Et tamen mihi videtur ſententia, conveniens huic loco, *Pater vilis* & contemtus *Europae*, vel tibi o *Europe*, nunc *abſens* illam *urguet* & terret, dum minax illius vultus obverſatur oculis. Sic etiam Lambi. Cruqu. cet. G.

Urgemus & manibus & verbis cum properare cogimus.

59 *Zona*; quam ſcilicet Iupiter ſolverat: Ad Emphaſin.

60 *Laedere* modo pro *Elidere* per Aphaereſin. De *Laedere* Bentleius de ſuo ingenio fecit *Elidere:* ſed nihil hoc opus ſententia mea. B. Etiam hic puto dignius eſſe Horatio *elidere collum*, quam ſimplex *laedere*, cuius multo dilutior ſigni-

ficatio

Regius ſanguis, dominaeque tradi
Barbarae pellex. Aderat querenti
Perfidum ridens Venus, & remiſſo
Filius arcu.

Mox, ubi luſit ſatis, Abſtineto,
Dixit, irarum calidaeque rixae,
Cum tibi inviſus laceranda reddet
Cornua taurus.

Uxor invicti Iovis eſſe neſcis:
Mitte ſingultus; bene ferre magnam
Diſce fortunam: tua ſectus orbis
Nomina ducet.

---

71 Iam tibi iniuſſus *coni. Bentl.*

ficatio eſt: nec deeſt auctoritas, ut oſtendi. G. Etiam ſic eſt in ed. Ven. ergo recepi. Z.

65 Bene *dominae tradi* ſubiectutus *pellex: timenti* ſcilicet *meae pulchritudini.* Vet. Schol.

67 *Perfidum, doloſum.* Vet. Schol.

Remiſſo arcu; *Tanquam qui Europae iam debellaſſet pudorem.* Vet. Schol.

69 *Ubi luſit ſatis*; *Ridebat enim quod eam imago tauri deceperit.* Vet. Schol.

Homericum eſt, Λῆγε χόλοιο.

70 *Calidae rixae*; *Ex commotione animi venientis.* Vet. Schol.

71 *Cum tibi inviſus*; Iro[illegible] ſpiciens ad v. 45 ſqq.

Bentleius in notis ex con[illegible] de *inviſus* fecit *iniuſſus*, quc[illegible] bare nequeo. B. Ipſum [illegible] habet leporem, qui tibi m[illegible] *inviſus* eſt, mox vero placata[illegible] erit denuo. G.

73 Solando poſuit *uxor* pro [illegible]

Eſſe neſcis; ſalſe ut ruc[illegible] ſubruſticam tangit. *Neſcis t[illegible] re coniugem Iovis*; ut ſcit [illegible] Schol. B. Poteſt etiam Gra[illegible] ſolenni ſignificare, *neſcis te [illegible] eſſe?* & ſic videtur accepiſ[illegible] Stephanus, Bentleius, alii. G[illegible]

ODE XXVIII.

AD LYDEN.

...icam ſuam fidicinam ad potandum ſecum & cantand... Neptunalibus provocat.

Metrum primo verſu Glyconicum, altero Choriambicum Aſclepiadeum.

FESTO quid potius die
   Neptuni faciam? Prome reconditum,
Lyde, ſtrenua Caecubum,
   Munitaeque adhibe vim ſapientiae.
Inclinare meridiem
   Sentis; ac, veluti ſtet volucris dies,
Parcis deripere horreo
   Ceſſantem Bibuli conſulis amphoram.
Nos cantabimus invicem
   Neptunum, & virides Nereïdum comas:
Tu curva recines lyra

Lato-

1 facias *corrigit Bentl. quia in Lydae domo haec comiſſatio ſit habita. Sed & ita* faciam *ſuum obtinet locum:* hodie nil melius facere poſſum quam bibere. Ergo &c. Z. 7 diripere *ed. Ven. Glar.*

...Etſi Bentleius de ſuo ingenio, ...is probabili cum ratione, de *fa-*... fecerit *facias*, ego tamen *fa-*... ſervandum duco. Certe qui ...tis per alium facit etiam per ...B. Quin Lyde fidicina eſt ad ...m ſacram advocata ab Horatio. ...ad 3, 11, 6. G.

3 *Strenua*, i. e. *cita*. Vet. Schol. B. ...iter, non cunctanter. Alii di-...guunt poſt ſtrenua. Z.

4 Bene *Munitae* dicturus *adhibe* ...*Graeci aiunt vim adhiberi ſa-*...*tiae per vinum*. Vet. Schol. Un-... conſtat Proverbio fuiſſe apud ...ecos: *Dulce eſt deſipere in lo-*... B. Expugna vino gravitatem ..., & da te ludo & hilaritati. Z.

6 *Sentis*, i. e. *cernis*. Vet. Schol.

7 Vocibus *deripere* & *ceſſantem* oſtendit ſe impatientem morarum.

8 *Bibuli conſulis*; *Conſul hic erat quinto Horatii anno*. Cruquius. Vina recondebantur & in amphoris & in cadis.

9 *Invicem*, h. e. ego Neptunum, tu Nereidas: nam mares fere deos colebant, & foeminae deas. B. Vid. Car. I, 21.

10 *Virides, Herbis ſimiles aquae fucatione*. Vet. Schol.

11 Bene *recines*: nam ut ille incepit a deo, ſic & illa ſua vice repoſuit deas; cui & ipſe vices item ſua ſuccinebat.

Latonam, & celeris ſpicula Cynthiae:
Summo carmine, quae Gnidon
Fulgentesque tenet Cycladas, & Paphon
Iunctis viſit oloribus:
Dicetur merita Nox quoque naenia.

13 Cnidon *Ven. Lamb. Bentl.*

ODE XXIX.

AD MAECENATEM.

*Suadet Maecenati ſuo, ut aeſtuoſo iam tempore, relicta ur-
blicisque negotiis, rure apud ſe aliquantulum ſibi indu-
Deinde philoſophico & ſplendidiſſimo exceſſu oſtendit,
vacuam eſſe curam futuri & amorem divitiarum.*

Metrum ut in prima.

TYRRHENA regum progenies, tibi
Non ante verſo lene merum cado
Cum flore, Maecenas, roſarum, &
Preſſa tuis balanus capillis
Iamdudum apud me eſt. eripe te morae;
Ne ſemper udum Tibur & Aeſulae

2 verſum *Brod.*

13 *Summo carmine*, h. e. *Supremo*. Vet. Schol. Cruq. B. Extrema carminis parte cantabimus Venerem. Z.

Torrentii meliores libri *Gnidon* pro *Cnidon* ubique legerunt, ut & Vet. Schol.

14 *Fulgentes*, ut ſupra *nitentes*, *longe apparentes*. Vet. Schol.

Credibile eſt Venerem in plerisque *Cycladibus* fuiſſe cultam.

Modo Bentleius metuit Ὁμοιοτέλευτον; ideoque de Graeca Declinatione *Paphon* reſcribit *Paphum*: Quis novit utrum Horatianum erat?

15 *Olores*, columbae & paſſeres erant in tutela Veneris, currumque eius trahebant.

16 *Nox* etiam antiquis & thure & fidibus colebatur. Lepide autem ad finem noctem adiecit, cum noctem Lydes exſpectaret, quod etiam ſignificat appoſita voce *merita*. Et bene *Naenia*, quae puerilis eſt, & ad ſomnum praecipue ſendum a nutricibus uſurpa Ita Poculum ſuum *Nocti* d ſupra 3, 19, 11. G. Ipſa Nox bitur carmine conveniente. Z

ODE XXIX.

2 *Non ante verſo*; h. e. pl recenti. Inclinata teſta de bant vinum, non autem ſi bus mittebant, uti hodie.

Lene, h. e. vetuſtate lenit

4 *Balanus glans unguentar* Vet. Schol. Cruq. Graecis βάλανον, unde unguentum b num confectum eſt.

5 Bene *iamdudum*, dictura pe te morae & *ſemper*.

6 Torrentii libri legerun pro *Ne*, quod & nos proba etſi Bentleius minus probet. ſenſum & fidem omnium lib reſtitui *Ne*. Z.

[redacted]

Declive contempleris arvum &
Telegoni iuga parricidae.
Faſtidioſam deſere copiam, &
Molem propinquam nubibus arduis:
Omitte mirari beatae
Fumum & opes ſtrepitumque Romae.

Plerumque gratae divitibus vices,
Mundaeque parvo ſub lare pauperum
Coenae, ſine aulaeis & oſtro,
Solicitam explicuere frontem.

Iam clarus occultum Andromedae pater
Oſtendit ignem; iam Procyon furit,
Et ſtella veſani Leonis,
Sole dies referente ſiccos.

Iam paſtor umbras cum grege languido

Rivum-

17 Andromedes *Ven. & Glar.*

Contempleris, ex ingenti Mae-
atiana turri, unde & infamis
o urbis incendium proſpecta-
hanc dehinc *molem* dicit.
Periphraſis Tuſculi a Telego-
conditi. B. Telegonus Ulyſſis
Circa filius patrem ignotum, ad
m viſendum Ithacam petierat,
rfecit: quo facto in Italiam re-
condidit Tuſculum. G.
Indicat *turrim Maecenatianam*,
illa peculiare aedificium fuerit,
ortis Maecenatis, ſive tota do-
excelſa ita dicta. Vid. Mei-
. Maec. 28, 21 & viri docti ad
o. Nero. 38. G.
Ironia eſt in voce *beatae*. B.
opulentae. Z.
Ex turba *fumus* eſt; ſic &
nal.
ne vides quanto celebretur ſpor-
tula fumo?
num convivae ſequitur ſua quem-
que culina. B. Intelligo
m proprie ex fumariis aſcen-
m. Z.

15 *Conſuetudo apud antiquos fuit, ut aulaea ſub cameras tenderent, ut ſiquid pulveris caderet, ab ipſis exciperetur.* Vet. Schol. in Sat. 7. Lib. II.

Ex *oſtro* lectulorum integumenta fiebant.

17 *Columella ſcribit ſeptimo Idus Iulias Cepheum veſpere oriri; Idibus autem Iuliis Procyon exoritur: Mane decimo tertio Kal. Auguſti, Sol in Leonem tranſitum facit.* Mancinellus.

Bene *occultum ignem*; ſiquidem occultae ſunt ſiderum vires, ſenſibusque noſtris incognitae. B.

Credo nihil dici aliud, quam Cephei ſidus, *occultum* antea, ortum. Col. 11, 2, 51 *Sept. Idus Iul. Cepheus veſpere exoritur.* Et mox *Idibus Iuliis* Procyon *exoritur mane* Et XIII *Cal. Aug. Sol in* Leonem *tranſitum facit*. G.

Lambini Codices cum Vet. Sc legerunt *Andromedae*, non *Andromedes*.

Rivumque feſſus quaerit, & horridi
Dumeta Silvani; caretque
Ripa vagis taciturna ventis.
Tu, civitatem quis deceat ſtatus,
Curas; & urbi ſolicitus times,
Quid Seres & regnata Cyro
Bactra parent Tanaisque diſcors.
PRVDENS futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit deus;
Ridetque, ſi mortalis ultra
Fas trepidat. Quod adeſt, memento
Componere aequus: caetera fluminis
Ritu feruntur, nunc medio alveo
Cum pace delabentis Etruſcum
In mare; nunc lapides adeſos,
Stirpesque raptas, & pecus, & domos,
Volventis una, non ſine montium
Clamore vicinaeque ſilvae,
Cum fera diluvies quietos
Irritat amnes. ILLE potens ſui
Laetusque deget, cui licet in diem

28 diſſors *coni. Bentl.* 35 dilabentis *Ven. Glar.* 42 *pro* licet *Med.* 1477.

22 Bene *horridi* de Silvano piloſo numine. B. Cum reſpectu ad dumeta & vepres. G.

24 Sentio *ripam* iam dici pro maris litore.

25 *Oſtendit Maecenatem praefectum urbi eo tempore fuiſſe.* Vet. Schol. B. Vid. 3, 8, 17.

28 *Bactra; Straboni Zariaſpa.* Landinus.

Diſcors; Incolae illius regionis feroces ſunt. Vet. Schol. B. Sive *diſcors* inter ſe, & meretur ea res attentionem amici Caeſaris; ſive *diſcors* & non ſatis pacatus Romanis. G.

29 *Prudens:* conſulto celat arcana ſua deus, quo praeſentibus bene utamur.

33 *Componere aequus*; h. e. placida mente in ordinem diſpon
Aperte refert illud τὸ παρὸν
θαι vel εὖ ποιεῖν, quod iam
nis tempore antiquum fe
Pulchre: nam praeſens g
futuro. G.

Caetera fluminis ritu; per
riam deſcribit vices vitae h
Vet. Schol.

35 Lambini & Cruquii
delabentis pro *dilabentis* re
quod & aptius mihi videtur

40 *Diluvies nove tempeſt*
xit, cum omnes auctores dilu
fuiſſent. Vet. Schol.

41 *Ille potens ſui,* i. e. *I*
eſt, qui modum vitae ſua
Vet. Schol. B. Reſpe
Epiſt. 12 *Ille beatiſſimus eſt,*
rus ſui poſſeſſor (hic, *pot*

Dixiſſe, Vixi: cras vel atra
Nube polum pater occupato,
Vel ſole puro: non tamen irritum
Quodcunque retro eſt efficiet, neque
Diffinget infectumque reddet,
Quod fugiens ſemel hora vexit.
Fortuna ſaevo laeta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.
Laudo manentem: ſi celeres quatit
Pennas, reſigno quae dedit, & mea
Virtute me involvo, probamque
Pauperiem ſine dote quaero.
Non eſt meum, ſi mugiat Africis
Malus procellis, ad miſeras preces
Decurrere & votis paciſci,
Ne Cypriae Tyriaeque merces
Addant avaro divitias mari;

Tunc

ſtinum ſine ſolicitudine exſpe- *Quisquis dixit*, vixi, quoti- lucrum ſurgit. Vid. totus & de Benef. 5, 17. G.

Diffinget, convellet. Vet. Schol. denuo finget. B. V. Sat. 79.

Vexit, h. e. ſecum egit.

Saevo negotio; ac ſi ſaevitia Fortunae negotium, absque qua ſet laeta.

Veteribus uſitatum Elocutionis ludum ludere, ſicut vitam vi- Vet. Schol.

Quatit pennas; Iconiſmus alis Fortunae.

Reſigno: h. e. *reddo*. Vet. Deleto ſigno chirographum ...

Me involvo; *diſerte*, i. e. *Me mea virtute induo*; Vet. Schol. Tanquam toga ſcilicet vel pallio.

56 *Sine dote*; in animo erat Proverbium; *Satis dotata mulier quae proba eſt.* Cruquius. B.

Nempe Pauperiem facit perſonam, honeſtam, multorum bonorum paratricem, ſororem bonae mentis, virtutis magiſtram &c. ceterum indotatam. G.

57 *Non eſt meum*; *Nec vitae nec propoſiti mei eſt.* Vet. Schol. B.

Hoc dicit, non eſt meum demittere me in eum locum, ubi votis opus ſit. G.

59 *Et votis paciſci*; hunc locum imitatus eſt Perſius: *Nec tu prece poſcis emaci.*

61 *Avaro divitias mari*; ex Proverbio eſt, ob maris ex naufragiis divitias.

[redacted]

Q. HORATII FLACCI CARMINU LIBER QVARTVS.

ODE I.

AD VENEREM.

Maximo interiecto intervallo Horatius, Auguſti hortatu a ctus, quartum hunc libellum in honorem privignorum edit: (Sic auctor vitae Horatii) quare ſuaviſſima Alleg uſus, ſe apud eum excuſat ob alieniorem aetatem rei ludi iam minus idoneum; quin & hanc provinciam Paulo Max ornatiſſimo iuveni tradendam cenſet. Ad ultimum tamen tur languidulam amoris flammam ſibi adhuc identidem rеſcere. (Mihi ſic videbatur: cum ſemel placuiſſet no librum edere, in eum coniectum eſſe quidquid ad ma erat. Dilogia hic quidem non placet. G.)

Metrum primo verſu Glyconicum, altero Choriambicum Aſclepiadeum.

INTERMISSA, Venus, diu,
Rurſus bella moves? Parce, precor, prec
Non ſum qualis eram bonae
Sub regno Cinarae. Deſine, dulcium
Mater ſaeva Cupidinum,
Circa luſtra decem flectere mollibus

4 Cynarae *edd. vett.*

1 *Intermiſſa*, h. e. Cum fuerint intermiſſa. B. Scilicet ad *bella* referendum. G.

2 *Moves* ad Emphaſin poſuit, ſignificat enim praeter ſpem eveniſſe ſibi, ut iterum luderet.

3 *Bonae*; ſuaviter recordatur defunctae; cui (in Epiſtola ad Villicum) ſe *immunem placuiſſe* ſcribit.

4 Proverbiali formula *ſub regno* de mortua Amata. *Dignitatem formae eius oſtendit dum reginam ſignificat.* Vet. Schol.

5 Pulcherrimis Antithetis *ſae dulcium* oſtendit quam male ſib cum conveniat; quod etiam ſi catur ſupra voce *bella*.

6 Bene *flectere* ſubiecturus *du* Equus dicitur durus qui aegre ctitur fraeno. Significat ſe a *durum*. Perſeverat etiam in thetis dicendo *durum* & *moll* non recuſat enim flecti ſi poſſi *Mollis* ad rem equeſtrem ſic p net: V. Burm. ad Ovid. A. A. *Mollis* eſt mobilis. G.

ſum durum imperiis. Abi
  Quo blandae iuvenum te revocant preces.
Tempeſtivius in domum
  Pauli, purpureis ales oloribus,
Comiſſabere Maximi,
  Si torrere iecur quaeris idoneum.
Namque & nobilis & decens
  Et pro ſolicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
  Late ſigna feret militiae tuae:
Et quandoque potentior
  Largis muneribus riſerit aemuli,
Albanos prope te lacus
  Ponet marmoream, ſub trabe Cypria.
Illic plurima naribus

lomum *Bentl. ex MSS. coll. Sax. Cun.* domo *al.* 11 comeſſabere *dd. vett.* 20 citrea *ex MSS. Cruq. Lamb. Torr. Bentl. Talb. Sandby. Cun. Sed* Cypria *editt. & MSS. al. omnes.*

Domum; ita recte Bentleius.

Purpureis; *Purpureum pro pul- Poetae dicere aſſueverunt.* Vet. . Albinovano etiam nix pur- dicitur. Quicquid late ſplen- & candebat per Catachreſin reum dicebatur: illud enim loribus ſummum erat.

s; *Quia currus eius ab alitibus batur.* Vet. Schol.

Non *Comeſſabere* ſed *Comiſſa-* legerunt Lambinus & Cru- ex MSS. Κῶμος. Graecis deo- erat pervigilium. B. *Comiſ-* ſt comiſſatum ire. G.

Iecur ſedes amoris etiam, Zelotypiae. Vid. Epiſt. I, 18, G.

ꝗerimus quod cupimus. B.

Decens, pulcher.

Non tacitus; Litotes Figura; s dicit quam intelligit.

Lepide *Centum puer artium*; icare vult eum etiam Poeticae m dediſſe. *Centum* Παϱοιμια- e eo quod caret numero.

Late ferunt ſigna, qui longe lateque armis ſuis proferunt imperia.

17 *Quandoque* modo pro *Quandocunque*: ſic alibi: *Quandoque bonus dormitat Homerus.*

18 Sive *Largi* legeris ſive *Largis* tantumdem fuerit. Bentleio tamen magis arridet inuſitatior lectio *Largi*: B. *Riſerit*, pro *fuerit*. Z.

19 *Albanus lacus*; *hodie lacus caſtelli Pandulphi.* Mancinellus. *Ubi Paulum dicit optima praedia poſſidere.* Vet. Schol.

20 *Sub trabe Cypria*; *Pro amoenitate Veneris elaborata.* Vet. Schol. *Cypria* modo pro Paphia. Fruſtra ſunt qui reponunt *Citria*, librariorum inſcitia adducti, qui raro ſcribebant *Y*, & literas *P* & *T* non facile dignoſcebant. B. Quin huc pulchre conveniat *Cypria* & Cedro arbore *trabes*, non poteſt dubitari. Etiam *Cypriam trabem* de navi dixit noſter I, I. *Citreas trabes* an quis veterum memoret, neſcio. *Menſae e citro* iam ſat pretioſae hac aetate, & latifundiorum taxatione emtae.

Verba devolvit, numeriſque fertur
Lege ſolutis;
Seu deos, regesve canit, deorum
Sanguinem, per quos cecidere iuſta
Morte Centauri, cecidit tremendae
Flamma Chimaerae;
Sive, quos Elea domum reducit
Palma coeleſtes, pugilemve equumve
Dicit, & centum potiore ſignis
Munere donat;
Flebili ſponſae iuvenemve raptum
Plorat; & vires animumque mores-
Que aureos educit in aſtra, nigro-
Que invidet Orco.
Multa Dircaeum levat aura cycnum,
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus: ego, apis Matinae
More modoque

23 deducit *Ven. Glar.* 26 quotiens *Bentl.*

Laudavit etiam Herculem, ſive Ixionem & Pirithoum, qui occiderunt Centauros. Vet. Schol.

16 *Bellerophontem laudatum commemorat in Chimaera.* Vet. Schol. B. V. ad Car. 1, 27 *extr.* G.

17 *Sive quos Elea; Caſtori quoque & Polluci laudes dixit, qui pugilatu & equorum curſu floruerunt.* Vet. Schol.

18 *Coeleſtes*; non ſolum Caſtor & Pollux conſecrabantur, ſed & caeteri Olympionicae, ut ſuperius oſtendimus. B. *Equum* concoquere hic non poteſt Harduinus. Scilicet neque Horatii putat eſſe illud A. P. 84 *Et pugilem victorem, & equum certamine primum.* Non cogitabat, equorum in his certaminibus eſſe partes ita magnas, ut mirum non ſit, eos potiſſimum celebrari. G.

20 *Munere,* carmine, quod munus praeſtat multis ſtatuis, quae victoribus ludorum poni ſolent. Z.

21 *Flebili ſponſae, Etiam* … *taphiis Pindarum ſignificat* … Vet. Schol. B. Sive epice… lebrat iuvenem morte acer… ptum ſponſae triſti, & ade… vires corporis, animi fortit… & ſanctitatem morum ſum… dit laudibus vindicatque a… vione. Z.

23 Cum Landino, Lambi… & Cruquio *educit* repoſui pr… *cit,* quod & Stephano plac… deo. B. *Aureos mores* ſaec… reo dignos. G.

24 *Invidet* πάθος & motu… ſententiae. Poterat *ſubtrabit* vel *eripit:* ſed illud longe … tius. G.

25 Thebanus eſt Pindarus … fons nobilis prope Thebas. … *ta levat aura,* alte tollit a… lat ſublimis. Z.

26 *Antonium alloquitur* … *Pindarum imitari.* Vet. Sc…

Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus uvidique
Tiburis ripas operoſa parvus
    Carmina fingo.
Concines maiore Poëta plectro
Caeſarem, quandoque trahet feroces
Per Sacrum clivum, merita decorus
    Fronde, Sicambros;
Quo nihil maius meliusve terris
Fata donavere bonique divi,
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
    Tempora priſcum.
Concines laetosque dies, & urbis
Publicum ludum, ſuper impetrato
Fortis Auguſti reditu, forumque
    Litibus orbum.

Pro ripas *Bentl. coni.* rivos. *Vid. ad* 3, 26, 13. 35 clivom *Bentl.* 36 Sygambros *Bentl.*

... *e api contulit pro parvitate.* ... chol. Bene etiam *Matinae* po... uia & ipſe erat Appulus.

... *More*, quia *hinc inde*; *modo* ... aucula collegerat.

... *Plurimum* ad *laborem* refero, ... ngatur ſedulitas apiculae. ... ius ad *nemus*. G.

... *Ripas* maluit hic, puto, quam ... quia apes *ripas* & viridia ... ur non *rivos*. G.

... e intulit *operoſa*, cum ante ... at *per plurimum laborem.*

... Bene *fingo* de api: nam apes ... t ceras.

... *Concines* modo pro concinere ... s.

... ſi negaret ſe eſſe Poetam, ... ium Poetam dicit. *Iulius* ... *us Heroico Metro Diomedeos* ... *im libros ſcripſit egregios.* ... chol.

... *Feroces*; *Centuriones Romanos* ... *is defixere.* Vet. Schol. B. ... *que*, cum.

35 Sacer clivus Sacrae viae adhaerebat: Sacra autem via ibatur ad Capitolium.

36 Sive *Sicambros* ſcribas, ſive *Sycambros* tantumdem eſt: neque enim olim eodem modo ſcribebantur barbarica gentium vocabula. Hi ſunt qui poſtea, excuſſo ſcilicet Romanorum iugo, Francos ſe appellaverunt. B. Eſt ſine dubio cauſa aliqua, cur *Sicambros* apud Plinium deſideramus. Sed inde argumentari contra ſinceritatem Horatii, ceteris Harduini ſimile eſt. Motus Sicambrorum a Druſo compreſſos in A. V. 742 confert Dio 54, 32. In haec tempora odas libri quarti, quae quidem charactera temporis habent, incidere, Bentleio obſervatum eſt. G.

42 Bene *impetrato* propter vota.

44 *Litibus orbum, ob indictum iuſtitium.* Mancinellus. B. *Iuſtitium* in luctu & re male geſta proprie indicitur: ac neſcio an uſus ſit hu-

Cum laude victorem, geretque
Proelia coniugibus loquenda.

Carthagini iam non ego nuntios
Mittam ſuperbos: occidit, occidit
Spes omnis, & fortuna noſtri
Nominis, Aſdrubale interemto.

Nil Claudiae non perficient manus,
Quas & benigno numine Iuppiter
Defendit, & curae ſagaces
Expediunt per acuta belli.

---

73 perficiunt *ex MS. Bentl.* efficient *edd. Ven. Glar. Chab.* la *Ven, Glar.*

h. e. proſterne ſeu, ſi vel maxime proſtraveris, tamen proſternet &c. Z.

Integrum dicit *hactenus nihil paſſum.*

67 Obiter notandum venit *gerere* pro *ſuſtinere* dici, ſumta Tralatione a gerulis, qui onera humeris ſuis ſuſcipiunt atque gerunt. *Bellum quod ſuſceperat geſſit.* Corn. Nepos.

68 Ovid. Her. I, 30 *Narrantis coniux pendet ab ore viri.* G.

71 *Annibal viſo Aſdrubalis capite exclamavit, Agnoſco te Fortuna Carthaginis.* Vet. Schol.

73 *Haec iam Poetae verba ſunt, non adhuc Annibalis.* Vet. Schol. B

At rectius alii omnia Annib buunt. Z.

Optimi Lambini atque T MSS. cum Vet. Schol. legeru *ficient* pro *efficient.* B. O felices omnium rerum even vignis Auguſti. G.

75 *Curae ſagaces*; *Optima conſilia.* Vet. Schol.

76 *Expediunt, explicant.* nellus.

Acuta belli abſolute dicunt ſunt in bello periculoſiſſima Schol. *Acuta* modo pro *aſ* poſuit, ducta ab acie ferri phora. B. Ut morbi ac vehementes, & celerem minantes. G.

ODE V.

AD AUGUSTUM.

[D]um Caeſaris reditum e Gallia, ubi paene tres annos fuerat, a Populo Romano impatienter exſpectari docet, ſumta inde occaſione incredibilem illorum temporum felicitatem atque ſecuritatem praedicat.

Metrum tribus verſibus Choriambicum Aſclepiadeum; quarto Glyconicum.

DIVIS orte bonis, optime Romulae
Cuſtos gentis, abes iam nimium diu;
Maturum reditum pollicitus Patrum
Sancto concilio, redi.
Lucem redde tuae, dux bone, patriae;
Inſtar veris enim vultus ubi tuus
Affulſit, populo gratior it dies,
Et ſoles melius nitent.
Ut mater iuvenem, quem Notus invido
Flatu Carpathii trans maris aequora
Cunctantem ſpatio longius annuo
Dulci diſtinet a domo,

P 2 Votis

7 *Bentleius diſtinguit poſt* populo. 9 uvido *tres codd. Torrentii.* 12 diſtinet *probat etiam Heinſ. ad Ovid. R. A.* 486. *& Bentl. & favent G. Zar. Med.* 1477. *& Ven.* 1479. *qui habent* deſtinet.

1 Oſtendere vult Auguſtum bo[num] eſſe deum a diis bonis edi[tum]: fruſtra enim nonnulli *Divis* [bo]*nis* abſolute accipiunt. Solent Poetae declinare Subſtan[tiva] ad formam Adiectivorum, ſic Ovidius Romam dixit *Urbem* [Q]*uirinam*, pro Quirini.

2 Bene *Cuſtos* de tutelari deo, vel [lo]re publico.

4 *Sanctum, etſi non ſit idem quod* [sac]*rum, legibus tamen ab iniuria* [m]*unitur.* Cruquius ex Ulpiano. [U]ſurpatur etiam pro incorrupto & [pu]ro. *Concilium a concalando*; Lambi[nu]s ex Feſto.

5 *Lucem*; *Plus dixit quam ſalutem: Siquidem Lux pro ſalute poni conſuevit; ut, O Lux Dardaniae.* Vet. Schol.

10 *Carpathii, i. e. Aegyptii.* Vet. Schol.

12 *Diſtinet* quod in Lambini & Torrentii MSS. & Vetere Scholiaſte legebatur, hoc loco reponendum cenſui, pro *detinet*. *Diſtinet*; *ſeparat*. Vet. Schol. Sic enim legendum.

13 Non ſolum captabantur bona *omina*, verum etiam eliciebantur. Improprie autem iam *ominibus* pro *auguriis* uſus eſt. B. Vid. Var. Lect. G.

14 Melius *dimovet* quam *demovet*, ut oſtendunt Torrentii & Lambini Codi-

Votis ominibusque & precibus vocat,
Curvo nec faciem littore dimovet:
Sic deſideriis icta fidelibus
Quaerit patria Caeſarem.

Tutus bos etenim rura perambulat;
Nutrit rura Ceres, almaque Fauſtitas;
Pacatum volitant per mare navitae;
Culpari metuit Fides;

Nullis polluitur caſta domus ſtupris;
Mos & lex maculoſum edomuit nefas;
Laudantur ſimili prole puerperae;
Culpam Poena premit comes.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythe
Quis, Germania quos horrida parturit
Foetus, incolumi Caeſare? quis ferae
Bellum curet Iberiae?

13 Ominibus atque pr. *Zar.* omnibus atque & pr. *G.* omnibu pr. *Mediol. tres & Ven.* 1486. *Recte, puto.* 14 demovet *Chal* *Bentl.* 17 *Pro* rura, prata *coni. Faber & Sanad.* 18 *Pro* ru *coni. Bentl.* culta *coni. Cun.*

Codices cum V et. Schol. Non aeque placet Bentleii *demovet*.

15 *Icta*; tanquam ſagitta percuſſa foret.

16 *Quaerimus* quod abeſſe dolemus.

18 Bentleius de ſuo *rura* vertit in *farra*, ex odio repetitae vocis; quam ego tamen habeo pro eleganti. Ille nequit ferre *nutriri rura* a Cerere, etſi ſit uſitata Μετωνυμία.

Alma; *verenda, ſancta.* Vet. Sch. Cruq. Sic enim legendum pro *verecunda*.

Fauſtitas nove Felicitas dicta. Vet. Schol. B. Favorem divinum licet intelligere. *Fauſtus* cui deus favet. G.

19 *Volitant*, pro navigant lunt, demto omni terrore

20 *Culpari metuit*; *Tanq tempore nec creditum, nec d negaretur.* Vet. Schol.

22 *Morem* modo *virtutis* cit. Legem autem dicit Le liam de adulteriis.

Maculae foeda & infan dicebantur.

23 Suaviſſime Catullus extr. *Sit ſuo ſimilis patr pudicitiam ſuae Matris ina* Nota obſtetricum gratulati

24 *Poena premit comes*; *differendo vindictam* praeca *di licentiam.* Vet. Schol.

27 *Foetus*; tanquam de catulis loquitur.

Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores;
Hinc ad vina redit laetus, & alteris
Te menſis adhibet deum:

Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris; & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Graecia Caſtoris
Et magni memor Herculis.

Longas o utinam, dux bone, ferias
Praeſtes Heſperiae, dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
Cum ſol Oceano ſubeſt.

P 3 ODE

1 venit *Bentl. e codd.* 34 Diffuſo *Ven. Glar.* 35 nomen *codi. Faber & ſic Brod.* 37 *pro* Dux *MSS. quidam ap. Bentl.* rex.

9 Bene *condit diem,* quia ſol obit ıb terra conditur. *Longos me-i me condere ſoles.* Virgil.
ı apricis collibus vineae plan-tur.
0 Bene *ducit* ad *viduas* poſuit. B. *ıse arbores,* quibus nondum iun-ſeu maritatae ſunt vites. Z.
1 Bendeius maluit *venit* quam *ıt,* neque ſenſit *redit* dici pro *ıt domum ad vina,* quod tamen ris pateat.
ıtiquorum conſuetudo talis fuit, ıblata prima menſa poneretur ſe-la, atque in ea poſitis pomis in-ue in pateras mero libaretur . Vet. Schol. Cruq.
4 Cum Cruquio, Torrentio, bino & Stephano *Defuſo* le-ı cenſeo, non *Diffuſo*.
ıera, Graecis Scyphus, latior calice & ventricoſior; utrin-etiam manicata, vel aurita. *ıt etiam Lares urbium cuſtodes.* cinellus. Erant autem Lares terreſtria numina; nam Veteribus Gallis, uti hodie Britannis noſtris, *Laur* terra erat. Ex Senatusconſul-to ſcribit Dio (51, 19) libatum fuiſſe Auguſto tam in publicis quam in privatis conviviis poſt pugnam Actiacam. B. *Lars,* regium no-men apud Etruſcos. G.

35 *Uti Graecia Caſtoris*; *Quos aut civich animis familiaritas, aut quos labor diligi fecit & virtus.* Vet. Schol.

36 *Athenienſes primi Herculem coluerunt.* Mancinellus ex Diodo-ro Siculo. Ab Ἥρα Ἡρακλῆς, uti a Διὸς Διοκλῆς. B. Herculis ſcy-phus Alexandro fatalis Curt. 10, 4, 18. G.

37 *Longas ferias*; *Abominando bella hoc dicit.* Vet. Schol. Imo & ſuaviter optat ut diu vivat.

38 *Integro*; *Cum totus dies reſtat.* Vet. Schol. Cruquii. Integrum enim quod adhuc intactum eſt.

Votis ominibusque & precibus vocat,
Curvo nec faciem littore dimovet:
Sic deſideriis icta fidelibus
Quaerit patria Caeſarem.

Tutus bos etenim rura perambulat;
Nutrit rura Ceres, almaque Fauſtitas;
Pacatum volitant per mare navitae;
Culpari metuit Fides;

Nullis polluitur caſta domus ſtupris;
Mos & lex maculoſum edomuit nefas;
Laudantur ſimili prole puerperae;
Culpam Poena premit comes.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythe
Quis, Germania quos horrida parturit
Foetus, incolumi Caeſare? quis ferae
Bellum curet Iberiae?

13 Ominibus atque pr. *Zar.* omnibus atque & pr. *G.* omnibu pr. *Mediol. tres & Ven.* 1486. *Recte, puto.* 14 demovet *Cha* *Bentl.* 17 *Pro* rura, prata *coni. Faber & Sanad.* 18 *Pro* ru *coni. Bentl.* culta *coni. Cun.*

Codices cum V et. Schol. Non aeque placet Bentleii *demovet.*

15 *Icta*; tanquam ſagitta percuſſa foret.

16 *Quaerimus* quod abeſſe dolemus.

18 Bentleius de ſuo *rura* vertit in *farra*, ex odio repetitae vocis; quam ego tamen habeo pro eleganti. Ille nequit ferre *nutriri rura* a Cerere, etſi ſit uſitata Μετωνυμία.

Alma; *verenda, ſancta.* Vet. Sch. Cruq. Sic enim legendum pro *verecunda.*

Fauſtitas nove Felicitas dicta. Vet. Schol. B. Favorem divinum licet intelligere. *Fauſtus* cui deus favet. G.

19 *Volitant*, pro navigant lunt, demto omni terrore

20 *Culpari metuit*; *Tanq tempore nec creditum, nec d negaretur.* Vet. Schol.

22 *Morem* modo *virtutis* cit. Legem autem dicit Le liam de adulteriis.

Maculae foeda & infan dicebantur.

23 Suaviſſime Catullus extr. *Sit ſuo ſimilis patr pudicitiam ſuae Matris ind* Nota obſtetricum gratulati

24 *Poena premit comes*; *differendo vindictam* praecla *di licentiam.* Vet. Schol.

27 *Foetus*; tanquam de catulis loquitur.

Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores;
Hinc ad vina redit laetus, & alteris
Te menſis adhibet deum:

Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris; & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Graecia Caſtoris
Et magni memor Herculis.

Longas o utinam, dux bone, ferias
Praeſtes Heſperiae, dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
Cum ſol Oceano ſubeſt.

… venit *Bentl. e codd.* 34 Diffuſo *Ven. Glar.* 35 nomen *codd. Faber & ſic Brod.* 37 *pro* Dux *MSS. quidam ap: Bentl.* rex.

…) Bene *condit diem*, quia ſol obit …ub terra conditur. *Longos me… … me condere ſoles.* Virgil.
… apricis collibus vineae plan… …tur.

…0 Bene *ducit* ad *viduas* poſuit. B. …*vae arbores*, quibus nondum iun… ſeu maritatae ſunt vites. Z.

…1 Bentleius maluit *venit* quam …*it*, neque ſenſit *redit* dici pro …*t domum ad vina*, quod tamen …ris pateat.

…*ntiquorum conſuetudo talis fuit, ſublata prima menſa poneretur ſe… …la, atque in ea poſitis pomis in… …que in pateras mero libaretur* … Vet. Schol. Cruq.

…4 Cum Cruquio, Torrentio, …bino & Stephano *Defuſo* le… …lum cenſeo, non *Diffuſo*.
…*tera*, Graecis Scyphus, latior … calice & ventricoſior; utrin… etiam manicata, vel aurita. …*ut etiam Lares urbium cuſtodes.* …cinellus. Erant autem Lares terreſtria numina; nam Veteribus Gallis, uti hodie Britannis noſtris, *Laur* terra erat. Ex Senatusconſulto ſcribit Dio (51, 19) libatum fuiſſe Auguſto tam in publicis quam in privatis conviviis poſt pugnam Actiacam. B. *Lars*, regium nomen apud Etruſcos. G.

35 *Uti Graecia Caſtoris*; *Quos aut civica animis familiaritas, aut quos labor diligi fecit & virtus.* Vet. Schol.

36 *Athenienſes primi Herculem coluerunt.* Mancinellus ex Diodoro Siculo. Ab Ἥρα Ἡρακλῆς, uti a Διὸς Διοκλῆς. B. Herculis ſcyphus Alexandro fatalis Curt. 10, 4, 18. G.

37 *Longas ferias*; *Abominando bella hoc dicit.* Vet. Schol. Imo & ſuaviter optat ut diu vivat.

38 *Integro*; *Cum totus dies reſtat.* Vet. Schol. Cruquii. Integrum enim quod adhuc intactum eſt.

ODE VI.

AD APOLLIN

[illegible]

D[illegible] proles Niob
[illegible] linguae, Tity

[illegible] *[illegible]que ſenes* [illegible] *[illegible]des* 14; *Sappho* 18; [illegible] Landinus.

[illegible] forma dici videtur [illegible], pro glorioſa, qualis [illegible] Antonii & Cleopatrae. B. Vid.

Argumentu[illegible] μεγαληγορ[illegible]

2 Tityos [illegible] natus, telis [illegible] cet apud i[illegible] ra. G.

Senſit, & Troiae prope victor altae
Phthius Achilles,
Caeteris maior, tibi miles impar;
Filius quamquam Thetidos marinae
Dardanas turres quateret tremenda
Cuſpide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulſa cupreſſus Euro,
Procidit late, poſuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille non, incluſus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas & laetam Priami choreis
Falleret aulam:
Sed palam captis gravis (heu nefas! heu!)
Neſcios fari pueros Achivis,
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo:
Ni tuis victus Veneriſque gratae
Vocibus, divûm pater annuiſſet

 Rebus

uamvis *Ven. Glar. Chab. Lamb. Bentl.* Thetidis *Lamb. al.* 10 imceſſa *Cun. ex MS.* 19 latentem *etiam Br. & G.* latente *Z.* latenes *edd. vett.* 21 flexus *Bentl. ex codd.*

pollo apud Virg. Aen. 6, 57 is *direxit tela manusque corpus acidae.* Certamen Phoebi cum e narrat Homerus Il. Φ fin. rinc. G. *Prope victor,* occiſore. Z.

Ieliores Torrentii Libri hat *quamquam* pro *quamvis.* Vet. , ſilet.

Ion placet Harduino, *turres uas cuſpide* Achillis *quati:* ſed icit hoc Poeta, ſed *cuſpide em* Achillem praedicat, quan quacunque arte vel machienia Troiana G.

rdaci ferro, περιφραστικῶς pro

Quattuor Lambini Codices e Cruquii legerunt *collum in,* pro *collum,* quod plenius & melius videtur.

12 *Teucro*; *Principali pro Poſſeſſivo uſus eſt.* Vet. Schol. Sic & ſupra *Dardanas* pro *Dardanias.*

14 *Male,* h. e. alieno tempore, ſuoque gravi damno.

17 *Gravis* modo pro *horribilis.*

19 Omnes fere Torrentii MSS. cum Vet. Schol. Cruquii legerunt *latentem* pro *latentes,* quod elegantius videtur. B. Hom. Il. ζ, 58 Μηδ' ὄντινα γαστέρι μήτηρ Κοῦρον ἐόντα φέροι. G.

21 Bentleius in Edito ſuo praetulit *flexus:* Verum iſta varietas debetur Exſcriptori memoriae ſuae lapſo. *Flexus* de Gloſſemate eſt.

Gratae; Graecum eſt χαριέσσης

Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutae fidicen Thaliae
Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniae defende decus Camoenae,
Levis Agyieu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis nomenque dedit poëtae.
Virginum primae, puerique claris
Patribus orti,
Deliae tutela deae, fugaces
Lyncas & cervos cohibentis arcu,
Lesbium ſervate pedem, meique
Pollicis ictum;
Rite Latonae puerum canentes,
Rite creſcentem face Noctilucam,

Pr

25 Ductor *quid. MSS.* Argivae *MS. ap. Bentl.* 28 Agileu, A *MSS. & edd. pri.* 38 noctiluca Proſpera *G.* noctiluca *Ven. Med.* 1477 & 1486. *it. coll. Sax.*

23 Aratro ducebant *muros.* B. *Potiore alite,* felicioribus auſpiciis, quam olim Troiana moenia. G.

25 Suaviter *fidicinem* dicit Apollinem, quo ſignificet eiusmodi artifices non adeo videri contemnendos.

26 *Xanthus* iſte Troadis erat non Lyciae, ut putavit Interpres Gallus. Quid mirum Apollinem in Xantho laviſſe crines, cum & Ariſtoteles & Plinius ſcribant oves quae in eo laverint rufas fieri, ut dudum oſtendere Mancinellus & Cruquius?

27 *Dauniae*; h. e. Appulae, vel Venuſinae.

28 *Levis, Imberbis.* Vet. Schol. Cruq.

Agyiae Athenienſi lingua vici dicuntur. Varro ait quod ex reſponſo ſui oraculi in viis publicis urbis ſuae Athenienſes ſtatutis altaribus ſacrificare Apollini inſtituerunt & Agyieum appellavere. Vet. Schol. *Villane Apollo, quod in villis & vicis eius ſtatuae erant.* Vet. Schol. Cruq. *Apollinis imago forma columnae acuminatae prae foribus ſtabat.* L nus ex Suida. Columnam dicit pyramidalem, ſive ti Graecis στήλην. B. Vid. ad H V. Ἀγυιεύς. G.

29 *Spiritum*, h. e. *divin rorem.* Landinus. B. I tionis effectus, enthuſiaſmu ticus. G.

31 *Virginum primae*; *Ter pueri praetextati totidemque nes, patrimi & matrimi Carm culare Apollini atque Diana bant.* Torrentius ex Zoſimo L

33 *Tutela hoc loco Paſſive* Lambinus. B. Ut *clientel* clientibus. G.

34 *Cohibentis fugaces*, h. rientis. Z.

35 *Servate*; h. e. *Rhythmu nis in canendo cuſtodite.* Vet. B. *Lesbium*, Sapphicum.

36 *Pollicis ictum*; *Suavite ipſam lyram percutiat.* Vet.

37 *Rite*; *Solenni conſuetudi* Schol.

38 *Noctilucam*; Simonidi

Proſperam frugum, celeremque pronos
Volvere menſes.
Nupta iam dices, Ego Dîs amicum,
Saeculo feſtas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horatî.

ODE VII.

AD TORQUATUM.

...rtatur Manlium Torquatum, fortaſſe filium illius, cuius Conſulatu natus eſt Horatius, uti verno iam tempore dulcia carpat, cum vitae ſpatium ſit & breve & incertum.

Metrum Heroicum cum Penthemimeri Heroica.

DIFFUGERE nives, redeunt iam gramina campis,
Arboribusque comae:
Mutat terra vices, & decreſcentia ripas
Flumina praetereunt:
Gratia cum Nymphis geminisque ſororibus audet
Ducere nuda choros.
IMMORTALIA ne ſperes monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.

P 5 Fri-

...abatur Νυκτιλαμπης, ut adno... Muretus ex Dionyſio Halicar...ſeo. B. Videntur librarii ...idam iunxiſſe *noctiluca* cum *fa-*... G. *Face crescentem*, cuius lu...m creſcit. Z.

39 *Proſperam frugum*; *Rore no-*... *nutrientem*. Vet. Schol. B. ...*derem* &c. quae celeriter menſes ...currentes volvit. Z.

41 *Nupta*; h. e. Ubi nupta olim eris.

Graecis eſt φίλιον pro *grato*.

43 *Reddidi*; h. e. dixi. Reddimus ...m quod mandatum erat memo...a. Vid. Car. 4, 11, 35. B. *Do-*...*bi*, quae facile & ſtudioſe didici ...dos ſ. cantus. Z.

ODE VII.

1 Scite *redeunt*: nam & redire di...us crinis, & barba: quod in animo illi fuiſſe oſtendit ſubiecta vox *comae*.

4 Mire *praetereunt*, cum ante poſuerit *decreſcentia*. Praeterimus etiam quos neque ſalutamus omnino. B. Vir doctus, cui placent, ſine auctore, *recreſcentia* prae *decreſcentibus*, non videtur cogitaſſe *choros*, *quos Gratiae cum Nymphis nudis ducere* vix audebunt per campos inundatos. Tanto magis apparebit, & *praetereunt* hic ſignificare, non attingunt; & *decreſcentia flumina*, non *recreſcentia*, hic locum habere, ſi quis conferat 4, 12, 3. G.

5 *Gratia cum Nymphis*; h. e. Virgines cum novis nuptis eleganti Dilogia, ut ſupra oſtendimus ex Vet. Schol.

6 *Nuda*; h. e. pellucida veſte & incincta, uti fere Gratiae.

7 Charientiſmo uſus eſt in *Immor-*

Frigora miteſcunt Zephyris, ver proterit aeſtas
Interitura, ſimul
Pomifer auctumnus fruges effuderit, & mox
Bruma recurrit iners;
Damna tamen celeres reparant coeleſtia lunae
Nos, ubi decidimus,
Quo pius Aeneas, quo dives Tullus & Ancus,
Pulvis & umbra ſumus.
QUIS SCIT, an adiiciant hodiernae craſtina ſu
Tempora Di ſuperi?
Cuncta manus avidas fugient haeredis, amico
Quae dederis animo.

12 recurret *ed. Lamb. Chab.* 15 Quo pater Ae. quo Tullus, Ancus *Bentl. ſed ſuſpicatur* pauper & Ancus. 16 oſſa ſumus *Bentl.* 17 *pro* ſummae, vitae *Brod.* 19 avidi *corr. Bentl.*

mortalis ne ſperes, cum intelligi voluerit *Immortalem te fore*; atque per hoc parcum eſſe debere reique familiari addictum.

Almum; verendum & ſanctum, perpetuum pulcherrimarum & magnarum rerum Epitheton. B. *Rapit hora*, celeriter aufert anni tempus. Z.

9 *Proterit*; h. e. calcibus elidit & per hoc enecat: ſuavi Tralatione ducta a calcitroſis iumentis.

10 *Simul*; notum eſt Veteribus tres tantum horas fuiſſe, adeoque auctumnum fuiſſe aeſtatis partem: Siquidem ſolſtitiis & aequinoctio metiebantur annum: unde crediderim & ternarium numerum fuiſſe deo proprium. B. Illa de tribus anni horis ſ. tempeſtatibus Baxteri obſervatio cum dubia videri poſſit Latinos tantum legentibus, laudabimus auctoritates Graecas Aeſchyli Prom. 452: Hymnor. Orphic. p. 132, 21 Eſchenb. it. p. 142. V. Diod. Sic. I, 26 & ibi Weſſeling. Quin Tacitus de Germanis c. 26 ſimile quid memorat. Verum ut hic ſidem viri doctiſſ. tuemur: ita emendandum videtur, quod ſcripſit „Sol[illegible] „aequinoctio metiebantur a[illegible] Nonne enim, *duo ſolſtitia* (*tivum & brumale* ita *duo aeq*[illegible] olim illis nota fuere? G.

12 Quatuor Lambini Cod[illegible] gerunt *recurrit* pro *recurret*[illegible] videtur longe melius. B. *Iner*[illegible] va, quae nil profert. Z.

13 Senſus eſt: Anni temp[illegible] inde redeunt, ſed nos in vit[illegible] redibimus. Z.

14 *Decidimus*: cogitavit merito: Οἵη γὰρ φύλλων [illegible] τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

15 Bentleius verſum iſtum cudit. *Quo pater Aeneas, q*[illegible] *lus dives & Ancus*; de cauſ[illegible] quam ego cerno.

Sex Torrentii MSS. cum Schol. legerunt *dives Tullus* p[illegible] *lus dives*. Divitem autem [illegible] captam Longam Albam: ut Landinus. B. Liv. I, 31 *in gloria*, [illegible] dicitur fu[illegible]

16 An & hoc Proverbialit[illegible] latum, uti Graecis [illegible] quod apud Sophoclem lege[illegible]

Cum ſemel occideris, & de te ſplendida Minos
 Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
 Reſtituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hippolytum;
Nec Lethaea valet Theſeus abrumpere caro
 Vincula Pirithoo.

ODE VIII.

AD C. MARTIUM CENSORINUM.

ud virum Conſularem Caiique Caeſaris familiarem, C. Martium Cenſorinum, excuſat ſe, quod pro tenuitate ſua carmina vice ſtrenae (haud contemnendum tamen munus) ei mittat.

Metrum Choriambicum Aſclepiadeum.

DONAREM pateras grataque commodus,
Cenſorine, meis aera ſodalibus:
Donarem tripodas, praemia fortium
 Graio-

1 commodis *Glar.*

ricus Deſprez, uti & Πνεῦμα καὶ ... apud Euripidem.

Sumus modo pro *manemus*.

19 Pulchre Eraſmus legit in Da... o, quo ſenſu puto φίλον ἦτορ ... ad Pindarum. Hoc debetur Hen... o Glareano, qui ab ore eius di... ſe adhuc iuvenem accepiſſe. ... imo (Genio noſtro) damus quod ... bis indulgendo inſumimus.

21 *Splendida*; h. e. pro utriusque ... nitate, & Minois ſcilicet & Tor... ati, viri nobiliſſimi. Sic & ſu... legimus, *Splendide mendax*. B. ... merum ſequitur, ut ſolet, qui ... λ, 567 Διὸς ἀγλαὸν υἱὸν vocat, ... ſplendidum, λαμπρὸν, & au... m illi ſceptrum tribuit &c. G.

24 *Pietas*, erga Deos.

26 Bene *liberat* quia *liberavit*, ſed ... um Iovis fulmine ictus interiit, ... cum medico ſuo Aeſculapio. B. Pind. Pyth. γ, 100. Dubie, & fama loquitur Virg. Aen. 7, 765 beneficio Dianae ad vitam revocatum, Virbii nomine ſupereſſe. G.

28 *Vincula*; *Volentes Proſerpinam rapere apud inferos remanſerunt*. Vet. Schol. *Theſeus ab Hercule inferis ereptus ſecum voluit Pirithoum attrahere. Hic vero ſuperveniente terrae motu ab eo diremtus ibidem vinculis conſtrictus manſit.* Ludovicus Deſprez, ex Plutarcho atque Diodoro Siculo. B. Conf. Car. 3, 4 extr. G.

ODE VIII.

1 *Pateras*; h. e. argenteos ſcyphos, ſeu ventricoſas phialas.

Commodus modo pro *humanus* (*benignus, liberalis*). Torrentii Codices male *commodis*.

2 *Aera* dixit, aerea vaſa antiqui operis & ſigna.

3 *Tripodas modo non* Ἐμπυριβήτας, *ſive lebetas dixit, ſed* Ἀπύρους, *h. e. Crateras, quibus diluebantur vina.* Cruquius.

Graiorum; neque tu peſſima munerum
Ferres, divite me ſcilicet artium,
Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas;
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc deum.
Sed non haec mihi vis: nec tibi talium
Res eſt aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina poſſumus
Donare, & pretium dicere muneris.
Non inciſa notis marmora publicis,
Per quae ſpiritus & vita redit bonis
Poſt mortem ducibus; non celeres fugae,
Reiectaeque retrorſum Annibalis minae;
Non incendia Carthaginis impiae,
Eius qui domita nomen ab Africa

4 munera *Med.* 1477. 9 *pro* nec, non *G. Z. Medd. tres.* i *Glar. Lamb.* 17 *Totum verſum deleri iubet Bentl.* impendia cendia *coni. Cun.*

4 *Neque tu peſſima*; Litotes Figura eſt.

5 *Ferunt* ſecum qui accipiunt.

Artes dicuntur curioſa opificia & archetypa.

6 *Parrhaſius primus Symmetriam picturae dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venuſtatem oris, confeſſione artificum in lineis extremis palmam adeptus.* Cruquius ex Plinio. Vixit hic 400 annos ante natum Chriſtum, eratque Zeuxidis aemulus.

Protulit, bene de re nova & admiranda.

Scopas erat γλύπτης μαρμάρων, h. e. *Signorum ſculptor.* Vet. Schol.

8 *Sollers, h. e. totus in arte, ab Oſco ſollo & ars.* Cruq.

Ponere nunc conſtituere & fingere. Vet. Schol.

9 *Vis modo pro facultas.* Stephanus.

10 *Res eſt aut animus*; h. e. *Dives es re & animo.* Vet. Schol. eleganter. B. Nec *res* tua deſiderat, quia iam habes, nec *animus* appetit, quia aliis potius rebus, v. c. carminibus, delectaris. Z.

Rara magnique emta a d do *deliciae* dicuntur, Iuven *ria*, quod plerumque laut rebus ineſcentur.

11 *Gaudes* modo pro c *agis.*

12 Si ſexcenti Codices r rent, ego tamen cum Vet. legerem *muneris* non *muner* Lambinus, Torrentius & C in ſuis MSS. invenere. [Sic ed. Zar. & coll. Sax.] E Προπαρασκευὴ, ſive prae quaedam ad ſequentia. Qua ret, non audere caeteros pr ſuorum munerum adeo dec quod ipſe de ſuo munere ian rus eſt. Idem enim *dicere* quod *dicere laudes*, hoc loco leio magis placuit inuſitati *neri*. B. Sed cum plerisqu recepi *muneri* ob auctoritat brorum & ſenſus elegantiam *dicere* eſt ſtatuere. Z.

13 *Publicis notis* poſuit pr *cis literis*, ſive *titulis*. Nan Poetis pro *literis* ſunt.

18 Nollem Bentleius ita

Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque,
Si chartae ſileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris. Quid foret Iliae
Mavortisque puer, ſi taciturnitas
Obſtaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum
Virtus & favor & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat inſulis.
DIGNUM laude virum Muſa vetat mori,
Coelo Muſa beat. Sic Iovis intereſt
Optatis epulis impiger Hercules:

Cla-

et quod Horatius Scipionum acta unum fere coëgerit, Poetici pendii ſtudioſus. Certe vel mnis Poetis eiusmodi 'Αντιστροφή leve admodum eſt crimen. B. Bentleius hunc verſum adimit ratio, ita propter hunc verſum am Oden abiudicat Harduinus. d praeter poetarum licentiam, quam retulit olim hanc σύγχυ- H. Glareanus, praeter *incendia* ſtrorum, de quibus Liv. 30, 5 & 6; gitemus, neminem offenſurum iſſe, ſi pro *Eius* legeretur, *utrius-* *viri.* Et videtur haec fuiſſe uſa, cur praeterierunt h. l. Lamnus, Torrentius, Marcilius: quod ro illa diſtributiva ratione uſus l, eius rei ratio videtur, quod ius tantum, ſuperioris nempe, ricani laudes ſuum praeconem, nium, invenerant. Facta utrique Scipionis Africani non clas indicant laudes *eius* (uniuscuiusque illorum) quam Ennius inax & conſervat laudes Africani ioris. *Impendia Carthaginis*, i. buta reip. illi impoſita, placere ningamo & Sanadono, aequo imo ferendum eſt; ſed etiam hoc, aliis non placeant. Caeſura in te *Carthaginis* inſolita. Sed quis annet rara? Aeque inſolitam oſten- Cuningamus Car. 2, 14, 17. G.

19 Naſutulo Fabro vox *lucratus* nilis videtur; acſi neſciret Horatius Latine, Faber ſciret. Etiam ingenui hominis eſt lucrum; quaeſtus minus liberalis videtur.

20 *Calabrae Pierides* ridicule protulit, ſeipſum Ennio adiungens. *Appulus*, *Calaber*, *Tuſcus* etiam Proverbiali ſermone pro *Ruſtico* dicebant. B. Non praeſto hanc annotationem: Sed Ennium *Miſerunt Calabri, Rudiae genuere vetuſtae* Sil. 12, 397. G.

21 *Feceris* per Enallagen perſonae dicit pro *fecerit* aliquis.

22 Feſtive *quid* pro quantula res? Quid enim Romulus niſi paſtor & latro, niſi foret per Poetas?

24 *Invida*, hoc donat Romulo ob celebritatem famae.

26 Proprie plaudentium *favor* eſt, in theatro ſcilicet: vel etiam adorantium in templis.

27 *Divitibus*; *Quae ideo beatae dicuntur quod ibi omnia naſcantur ſine hominum ſtudio, qui & Elyſii Campi dicuntur.* Vet. Schol. *Inſulas dicit quas in Oceano conſtitutas Homerus* Μακάρων Νήσους *dixit, Latini Fortunatorum Inſulas appellant.* Vet. Schol. Cruq. Quibus enim columnae Herculis mundi terminus habebantur, facile inducebant in animum Fortunatas Inſulas fuiſſe in partibus Inferorum. B.

29 *Sic*, carminibus poetarum. Z.

30 *Impiger*, fortis. Z.

Votis ominibusque & precibus vocat,
Curvo nec faciem littore dimovet:
Sic deſideriis icta fidelibus
Quaerit patria Caeſarem.

Tutus bos etenim rura perambulat;
Nutrit rura Ceres, almaque Fauſtitas;
Pacatum volitant per mare navitae;
Culpari metuit Fides;

Nullis polluitur caſta domus ſtupris;
Mos & lex maculoſum edomuit nefas;
Laudantur ſimili prole puerperae;
Culpam Poena premit comes.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen
Quis, Germania quos horrida parturit
Foetus, incolumi Caeſare? quis ferae
Bellum curet Iberiae?

C

13 Ominibus atque pr. *Zar.* omnibus atque & pr. *G.* omnibus pr. *Mediol. tres & Ven.* 1486. *Recte, puto.* 14 demovet *Chab. Bentl.* 17 *Pro* rura, prata *coni. Faber & Sanad.* 18 *Pro* rura *coni. Bentl.* culta *coni. Cun.*

Codices cum Vet. Schol. Non aeque placet Bentleii *demovet*.

15 *Icta*; tanquam ſagitta percuſſa foret.

16 *Quaerimus* quod abeſſe dolemus.

18 Bentleius de ſuo *rura* vertit in *farra*, ex odio repetitae vocis; quam ego tamen habeo pro eleganti. Ille nequit ferre *nutriri rura* a Cerere, etſi ſit uſitata Μετωνυμία.

Alma; *verenda, ſancta.* Vet. Sch. Cruq. Sic enim legendum pro *verecunda*.

Fauſtitas nove Felicitas dicta. Vet. Schol. B. Favorem divinum licet intelligere. *Fauſtus* cui deus favet. G.

19 *Volitant*, pro navigant q
lunt, demto omni terrore &

20 *Culpari metuit*; *Tanqua tempore nec creditum, nec de negaretur.* Vet. Schol.

22 *Morem* modo *virtutis u* cit. Legem autem dicit Leg liam de adulteriis.

Maculae foeda & infami dicebantur.

23 Suaviſſime Catullus E extr. *Sit ſuo ſimilis patri pudicitiam ſuae Matris indic* Nota obſtetricum gratulatio

24 *Poena premit comes*; E *differendo vindictam* praeſtat *di licentiam.* Vet. Schol.

27 *Foetus*; tanquam de f catulis loquitur.

[redacted]

Condit quiſque diem collibus in ſuis,
Et vitem viduas ducit ad arbores;
Hinc ad vina redit laetus, & alteris
Te menſis adhibet deum:

Te multa prece, te proſequitur mero
Defuſo pateris; & Laribus tuum
Miſcet numen, uti Graecia Caſtoris
Et magni memor Herculis.

Longas o utinam, dux bone, ferias
Praeſtes Heſperiae, dicimus integro
Sicci mane die, dicimus uvidi,
Cum ſol Oceano ſubeſt.

---

1 venit *Bentl. e codd.* 34 Diffuſo *Ven. Glar.* 35 nomen *conj. Faber & ſic Brod.* 37 *pro* Dux *MSS. quidam ap. Bentl.* rex.

9 Bene *condit diem*, quia ſol obit ub terra conditur. *Longos memi me condere ſoles.* Virgil. n apricis collibus vineae plantur.

30 Bene *ducit* ad *viduas* poſuit. B. *hae arbores*, quibus nondum iun- ſeu maritatae ſunt vites. Z.

31 Bentleius maluit *venit* quam it, neque ſenſit *redit* dici pro *is domum ad vina*, quod tamen ris pateat. *Antiquorum conſuetudo talis fuit, ſublata prima menſa poneretur ſeda, atque in ea poſitis pomis inque in pateras mero libaretur*. Vet. Schol. Cruq.

34 Cum Cruquio, Torrentio, ubino & Stephano *Deſuſo* lectum cenſeo, non *Diffuſo*. *atera*, Graecis Scyphus, latior calice & ventricoſior; utrinetiam manicata, vel aurita. *nt etiam Lares urbium cuſtodes.* ncinellus. Erant autem Lares terreſtria numina; nam Veteribus Gallis, uti hodie Britannis noſtris, *Laur* terra erat. Ex Senatusconſulto ſcribit Dio (51, 19) libatum fuiſſe Auguſto tam in publicis quam in privatis conviviis poſt pugnam Actiacam. B. *Lars*, regium nomen apud Etruſcos. G.

35 *Uti Graecia Caſtoris*; *Quos aut civici animis familiaritas, aut quos labor diligi fecit & virtus.* Vet. Schol.

36 *Athenienſes primi Herculem coluerunt.* Mancinellus ex Diodoro Siculo. Ab Ἥρα Ἡρακλῆς, uti a Διὸς Διοκλῆς. B. Herculis ſcyphus Alexandro fatalis Curt. 10, 4, 18. G.

37 *Longas ferias*; *Abominando bella hoc dicit.* Vet. Schol. Imo & ſuaviter optat ut diu vivat.

38 *Integro*; *Cum totus dies reſtat.* Vet. Schol. Cruquii. Integrum enim quod adhuc intactum eſt.

ODE VI.

AD APOLLINEM.

Apollini tutelari Auguſti numini Hymnum canit ob devicta Actiaca pugna Antonium & Cleopatram, quos Niobes & Achillis nominibus callide obvelat. Seculari Carmini viam ſternit. (De dilogia illa ſ. allegoria viderint manes Baxteriani. Mihi ſic videtur. Priori parte ad v. 28 & ipſum ſe poëta, & patrimos matrimosque pueros & puellas, quasi ad carmen ſaeculare voce & geſtu bene exprimendum, parare cupit, in enthuſiaſmum quendam concitat. Altera parte peculiariter pueros ac puellas hortatur ad diligentiam chori illius ſaecularis meditationem i. e. exercitationem. Hactenus ergo ſaeculare carmen vocare, ſi cui lubeat, poteſt. Sed in ipſa cerimonia, & ſolemnibus temporibus ac locis, cantatum, mihi nullo modo fit probabile. G.) (Summa carminis eſt haec: *Phoebe, qui Niobes magniloquentiam & libidinoſum Tityi conatum es ultus, atque Achillem fortiſſimum, qui non dolo, ſed vi & Marte aperto Troiam Troianamque gentem penitus deleviſſet, nisi tuis Venerisque precibus commotus Iupiter pepercisſet Aeneae ad urbem meliorem imperiumque Romanum condendum, fortiter proſtraviſti, tu Phoebe, inquam, auctor & praeſes carminis lyrici, adiuva me, ut carmen Latinum ſeculare pro ſalute & perpetuitate imperii Romani fundam decore. Iam vero, hac mihi facultate a Phoebo conceſſa, vos, patrimi matrimique pueri puellaeque, qui eſtis in tutela Dianae, ſervate rhythmum numeroſque carminis mei, & adeo rite & ex arte canite laudes Apollinis & Dianae fruges proſperantis & menſes celeriter decurrere facientis; ita ut, ſi qua veſtrum, puellae, aliquando nupta fuerit, dicere poſſit, ego Horatianum carmen Diis gratum diebus ſaecularibus feſtis cecini. Z.*)

Metrum Sapphicum.

DIVE, quem proles Niobea magnae
Vindicem linguae, Tityosque raptor

Sen-

1 *Homerus pueros puellasque ſenos fuiſſe ais: Euripides* 14; *Sappho* 18; *Pindarus* 20. Landinus.

Proverbiali forma dici videtur *Lingua magna*, pro glorioſa, qualis erat Antonii & Cleopatrae. B. Vid. Argumentum. *Magna lingua* est μεγαλῃγορία, magniloquentia. G.

2 Tityos vim inferre Latonae conatus, telis Apollinis porrectus iacet apud inferos per novem iugera. G.

Senſit, & Troiae prope victor altae
Phthius Achilles,
Caeteris maior, tibi miles impar;
Filius quamquam Thetidos marinae
Dardanas turres quateret tremenda
Cuſpide pugnax.
Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulſa cupreſſus Euro,
Procidit late, poſuitque collum in
Pulvere Teucro.
Ille non, incluſus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas & laetam Priami choreis
Falleret aulam:
Sed palam captis gravis (heu neſas! heu!)
Neſcios fari pueros Achivis,
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo:
Ni tuis victus Veneriſque gratae
Vocibus, divûm pater annuiſſet

quamvis *Ven. Glar. Chab. Lamb. Bentl.* Thetidis *Lamb. al.* 10 impreſſa *Cun. ex MS.* 19 latentem *etiam Br. & G.* latente *Z.* latentes *edd. vett.* 21 flexus *Bentl. ex codd.*

Apollo apud Virg. Aen. 6, 57 *idis direxit tela manusque corpus Aeacidae.* Certamen Phoebi cum ille narrat Homerus Il. φ fin. princ. G. *Prope victor,* occiſo Hectore. Z.

Meliores Torrentii Libri habent *quamquam* pro *quamvis.* Vet. ol. ſilet.

Non placet Harduino, *turres danas cuſpide* Achillis *quati:* ſed dicit hoc Poeta, ſed *cuſpide acem* Achillem praedicat, quatem quacunque arte vel machi- moenia Troiana G.

Mordaci ferro, περιφραστικῶς pro ri.

Quatuor Lambini Codices que Cruquii legerunt *collum in,* pro *collum,* quod plenius & melius videtur.

12 *Teucro; Principali pro Poſſeſſivo uſus eſt.* Vet. Schol. Sic & ſupra *Dardanas* pro *Dardanias.*

14 *Male,* h. e. alieno tempore, ſuoque gravi damno.

17 *Gravis* modo pro *horribilis.*

19 Omnes fere Torrentii MSS. cum Vet. Schol. Cruquii legerunt *latentem* pro *latentes,* quod elegantius videtur. B. Hom. Il. ζ, 58 Μηδ᾽ ὅντινα γαστέρι μήτηρ Κοῦρον ἐόντα φέροι. G.

21 Bentleius in Edito ſuo praetulit *flexus:* Verum iſta varietas debetur Exſcriptori memoriae ſuae lapſo. *Flexus* de Gloſſemate eſt.

Gratae; Graecum eſt χαριέσσης

Rebus Aeneae potiore ductos
Alite muros.
Doctor argutae fidicen Thaliae
Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniae defende decus Camoenae,
Levis Agyieu.
Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
Carminis nomenque dedit poëtae.
Virginum primae, puerique claris
Patribus orti,
Deliae tutela deae, fugaces
Lyncas & cervos cohibentis arcu,
Lesbium ſervate pedem, meique
Pollicis ictum;
Rite Latonae puerum canentes,
Rite creſcentem face Noctilucam,

Pr

25 Ductor *quid. MSS.* Argivae *MS. ap. Bentl.* 28 Agileu, Ag *MSS. & edd. pri.* 38 noctiluca Proſpera *G.* noctiluca *Ven. Med.* 1477 *&* 1486. *it. coll. Sax.*

23 Aratro ducebant *muros.* B. *Potiore alite,* felicioribus auſpiciis, quam olim Troiana moenia. G.

25 Suaviter *fidicinem* dicit Apollinem, quo ſignificet eiusmodi artifices non adeo videri contemnendos.

26 *Xanthus* iſte Troadis erat non Lyciae, ut putavit Interpres Gallus. Quid mirum Apollinem in Xantho laviſſe crines, cum & Ariſtoteles & Plinius ſcribant oves quae in eo laverint rufas fieri, ut dudum oſtendere Mancinellus & Cruquius?

27 *Dauniae*; h. e. Appulae, vel Venuſinae.

28 *Levis, Imberbis.* Vet. Schol. Cruq.

Agyiae Athenienſi lingua vici dicuntur. Varro ait quod ex reſponſo ſui oraculi in viis publicis urbis ſuae Athenienſes ſtatutis altaribus ſacrificare Apollini inſtituerunt & Agyjeum appellavere. Vet. Schol. *Villane Apollo, quod in villis & vicis eius ſtatuae erant.* Vet. Schol. Cruq. *Apollinis imago forma columnae acuminatae prae foribus ſtabat.* L: nus ex Suida. Columnam i dicit pyramidalem, ſive tit Graecis στήλην. B. Vid. ad H V. Ἀγυιεύς. G.

29 *Spiritum*, h. e. *divinu rorem.* Landinus. B. In tionis effectus, enthuſiaſmus ticus. G.

31 *Virginum primae*; *Ter* ı *pueri praetextati totidemque nes, patrimi & matrimi Carme culare Apollini atque Dianae bant.* Torrentius ex Zoſimo L.

33 *Tutela hoc loco Paſſive d.* Lambinus. B. Ut *clientel* clientibus. G.

34 *Cohibentis fugaces*, h. rientis. Z.

35 *Servate*; h. e. *Rhythmu nis in canendo cuſtodite.* Vet. B. *Lesbium,* Sapphicum.

36 *Pollicis ictum*; *Suaviter ipſam lyram percutiat.* Vet. S

37 *Rite*; *Solenni conſuetudin* Schol.

38 *Noctilucam*; Simonidi

Proſperam frugum, celeremque pronos
Volvere menſes.
Nupta iam dices, Ego Dîs amicum,
Saeculo feſtas referente luces,
Reddidi carmen, docilis modorum
Vatis Horatî.

ODE VII.

AD TORQUATUM.

Hortatur Manlium Torquatum, fortaſſe filium illius, cuius Conſulatu natus eſt Horatius, uti verno iam tempore dulcia carpat, cum vitae ſpatium ſit & breve & incertum.

Metrum Heroicum cum Penthemimeri Heroica.

DIFFUGERE nives, redeunt iam gramina campis,
Arboribusque comae:
Mutat terra vices, & decreſcentia ripas
Flumina praetereunt:
Gratia cum Nymphis geminisque ſororibus audet
Ducere nuda choros.
IMMORTALIA ne ſperes monet annus, & almum
Quae rapit hora diem.

dicebatur Νυκτιλαμπής, ut adnotavit Muretus ex Dionyſio Halicarnaſſeo. B. Videntur librarii quidam iunxiſſe *noctiluca* cum *face*. G. *Face*] *creſcentem*, cuius lumen creſcit. Z.

39 *Proſperam frugum*; *Rore nocturno nutrientem*. Vet. Schol. B. *Celerem* &c. quae celeriter menſes decurrentes volvit. Z.

41 *Nupta*; h. e. Ubi nupta olim fueris.

Graecis eſt φίλον pro *grato*.

43 *Reddidi*; h. e. dixi. Reddimus enim quod mandatum erat memoriae. Vid. Car. 4, 11, 35. B. *Docilis*, quae facile & ſtudioſe didici modos ſ. cantus. Z.

ODE VII.

1 Scite *redeunt*: nam & redire dicitur crinis, & barba: quod in animo illi fuiſſe oſtendit ſubiecta vox *comae*.

4 Mire *praetereunt*, cum ante poſuerit *decreſcentia*. Praeterimus etiam quos neque ſalutamus omnino. B. Vir doctus, cui placent, ſine auctore, *recreſcentia* prae *decreſcentibus*, non videtur cogitaſſe *choros*, quos *Gratiae cum Nymphis nudis ducere* vix audebunt per campos inundatos. Tanto magis apparebit, & *praetereunt* hic ſignificare, non attingunt; & *decreſcentia flumina*, non *recreſcentia*, hic locum habere, ſi quis conferat 4, 12, 3. G.

5 *Gratia cum Nymphis*; h. e. Virgines cum novis nuptis eleganti Dilogia, ut ſupra oſtendimus ex Vet. Schol.

6 *Nuda*; h. e. pellucida veſte & incincta, uti fere Gratiae.

7 Charientiſmo uſus eſt in *Immor-*

Frigora miteſcunt Zephyris, ver proterit aeſtas
Interitura, ſimul
Pomifer auctumnus fruges effuderit, & mox
Bruma recurrit iners;
Damna tamen celeres reparant coeleſtia lunae
Nos, ubi decidimus,
Quo pius Aeneas, quo dives Tullus & Ancus,
Pulvis & umbra ſumus.
QUIS SCIT, an adiiciant hodiernae craſtina ſu
Tempora Dî ſuperi?
Cuncta manus avidas fugient haeredis, amico
Quae dederis animo.

12 recurret *ed. Lamb. Chab.* 15 Quo pater Ae. quo Tullus, Ancus *Bentl, ſed ſuſpicatur* pauper & Ancus. 16 oſſa ſumus *Bentl.* 17 *pro* ſummae, vitae *Brod.* 19 avidi *coni. Bentl.*

mortalia ne ſperes, cum intelligi voluerit *Immortalem te fore*; atque per hoc parcum eſſe debere reique familiari addictum.

Almum; verendum & ſanctum, perpetuum pulcherrimarum & magnarum rerum Epitheton. B. *Rapit hora*, celeriter aufert anni tempus. Z.

9 *Proterit*; h. e. calcibus elidit & per hoc enecat: ſuavi Tralatione ducta a calcitroſis iumentis.

10 *Simul*; notum eſt Veteribus tres tantum horas fuiſſe, adeoque autumnum fuiſſe aeſtatis partem: Siquidem ſolſtitiis & aequinoctio metiebantur annum: unde crediderim & ternarium numerum fuiſſe deo proprium. B. Illa de tribus anni horis ſ. tempeſtatibus Baxteri obſervatio cum dubia videri poſſit Latinos tantum legentibus, laudabimus auctoritates Graecas Aeſchyli Prom. 452: Hymnor. Orphic. p. 132, 21 Eſchenb. it. p. 140. V. Diod. Sic. 1, 26 & ibi Weſſeling. Quin Tacitus de Germanis c. 26 ſimile quid memorat. Verum ut hic fidem viri doctiſſ. tuemur: ita emendandum videtur, quod ſcripſit „Sol „aequinoctio metiebantur a Nonne enim, *duo ſolſtitia* *tium* & *bruma*) ita *duo ae* olim illis nota fuere? G.

12 Quatuor Lambini Co gerunt *recurrit* pro *recurr* videtur longe melius. B. *Ine* ya, quae nil profert. Z.

13 Senſus eſt: Anni temp inde redeunt, ſed nos in vi redibimus. Z.

14 *Decidimus*; cogitavit merico; Οἵη γὰρ φύλλων τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

15 Bentleius verſum iſtu cudit; *Quo pater Aeneas,* *lus dives & Ancus*; de cau quam ego cerno.

Sex Torrentii MSS. cu Schol. legerunt *dives Tullus* *lus dives*. Divitem autem captam Longam Albam; ut Landinus. B. Liv. 1, 31 *i* *gloria, magniſque opibus regn* *ac tota res Romana* dicitur f

16 An & hoc Proverbiali latum, uti Graecis Εἴδωλον quod apud Sophoclem leg

Cum ſemel occideris, & de te ſplendida Minos
Fecerit arbitria;
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Reſtituet pietas.
Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hippolytum;
Nec Lethaea valet Theſeus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

ODE VIII.

AD C. MARTIUM CENSORINUM.

Apud virum Conſularem Caiique Caeſaris familiarem, C. Martium Cenſorinum, excuſat ſe, quod pro tenuitate ſua carmina vice ſtrenae (haud contemnendum tamen munus) ei mittat.

Metrum Choriambicum Aſclepiadeum.

DONAREM pateras grataque commodus,
Cenſorine, meis aera ſodalibus:
Donarem tripodas, praemia fortium
Graio-

1 commodis *Glar.*

doVicus Deſprez, uti & Πνεῦμα καὶ σκιὰ apud Euripidem.

Sumus modo pro *manemus.*

19 Pulchre Eraſmus legit in Dativo, quo ſenſu puto φίλον ἦτορ apud Pindarum. Hoc debetur Henrico Glareano, qui ab ore eius dicit ſe adhuc iuvenem accepiſſe. Animo (Genio noſtro) damus quod nobis indulgendo inſumimus.

21 *Splendida*; h. e. pro utriusque dignitate, & Minois ſcilicet & Torquati, viri nobiliſſimi. Sic & ſupra legimus, *Splendide mendax.* B. Homerum ſequitur, ut ſolet, qui Il. λ, 567 Διὸς ἀγλαὸν υἱὸν vocat, i. e. ſplendidum, λαμπρὸν, & aureum illi ſceptrum tribuit &c. G.

24 *Pietas*, erga Deos.

26 Bene *liberat* quia *liberavit*, ſed iterum Iovis fulmine ictus interiit, una cum medico ſuo Aeſculapio. B. Sic Pind. Pyth. γ, 100. Dubie, & de fama loquitur Virg. Aen. 7, 765 beneficio Dianae ad vitam revocatum, Virbii nomine ſupereſſe. G.

28 *Vincula*; *Volentes Proſerpinam rapere apud inferos remanſerunt.* Vet. Schol. *Theſeus ab Hercule inferis ereptus ſecum voluit Pirithoum attrahere. Hic vero ſuperveniente terrae motu ab eo diremtus ibidem vinculis conſtrictus manſit.* Ludovicus Deſprez, ex Plutarcho atque Diodoro Siculo. B. Conf. Car. 3, 4 extr. G.

ODE VIII.

1 *Pateras*; h. e. argenteos ſcyphos, ſeu ventricoſas phialas.

Commodus modo pro *humanus* (*benignus, liberalis*). Torrentii Codices male *commodis.*

2 *Aera* dixit, aerea vaſa antiqui operis & ſigna.

3 *Tripodas modo non* Ἐμπυριβήτας, *ſive lebetas dixit, ſed* Ἀπύρους, *h. e. Crateras, quibus diluebantur vina.* Cruquius.

Graiorum; neque tu peſſima munerum
Ferres, divite me ſcilicet artium,
Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas;
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus
Sollers nunc hominem ponere, nunc deum.
Sed non haec mihi vis: nec tibi talium
Res eſt aut animus deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina poſſumus
Donare, & pretium dicere muneris.
Non inciſa notis marmora publicis,
Per quae ſpiritus & vita redit bonis
Poſt mortem ducibus; non celeres fugae,
Reiectaeque retrorſum Annibalis minae;
Non incendia Carthaginis impiae,
Eius qui domita nomen ab Africa

I

4 munera *Med.* 1477. 9 *pro* nec, non *G. Z. Medd. tres. it* *Glar. Lamb.* 17 *Totum verſum deleri iubet Bentl.* impendia *[*cendia *coni. Cun.*

4 *Neque tu peſſima*; Litotes Figura eſt.

5 *Ferunt* ſecum qui accipiunt. *Artes* dicuntur curioſa opificia & archetypa.

6 *Parrhaſius primus Symmetriam picturae dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venuſtatem oris, confeſſione artificum in lineis extremis palmam adeptus.* Cruquius ex Plinio. Vixit hic 400 annos ante natum Chriſtum, eratque Zeuxidis aemulus.

Protulit, bene de re nova & admiranda.

Scopas erat γλύπτης μαρμάρων, h. e. *Signorum ſculptor.* Vet. Schol.

8 *Sollers, h. e. totus in arte, ab Oſco ſollo & ars.* Cruq.

Ponere nunc conſtituere & fingere. Vet. Schol.

9 *Vis modo pro facultas.* Stephanus.

10 *Res eſt aut animus*; h. e. *Dives es re & animo.* Vet. Schol. eleganter. B. Nec *res* tua deſiderat, quia iam habes, nec *animus* appetit, quia aliis potius rebus, v. c. carminibus, delectaris. Z.

Rara magnique emta a de do *deliciae* dicuntur, Iuvena *ria*, quod plerumque lauti rebus ineſcentur.

11 *Gaudes* modo pro *co agis.*

12 Si ſexcenti Codices re rent, ego tamen cum Vet. legerem *muneris* non *muneri*, Lambinus, Torrentius & Cr in ſuis MSS. invenere. [Sic ed. Zar. & coll. Sax.] Eſt Προπαρασκευή, ſive praep quaedam ad ſequentia. Quaſi ret, non audere caeteros prae ſuorum munerum adeo deca quod ipſe de ſuo munere iam rus eſt. Idem enim *dicere p* quod *dicere laudes*, hoc loco. leio magis placuit inuſitatiu *neri*. B. Sed cum plerisque recepi *muneri* ob auctoritate brorum & ſenſus elegantiam: *dicere* eſt ſtatuere. Z.

13 *Publicis notis* poſuit pro *cis literis*, ſive *titulis*. Nam Poetis pro *literis* ſunt.

18 Nollem Bentleius ita ſ

Lucratus rediit, clarius indicant
Laudes, quam Calabrae Pierides: neque,
Si chartae ſileant quod bene feceris,
Mercedem tuleris. Quid foret Iliae
Mavortisque puer, ſi taciturnitas
Obſtaret meritis invida Romuli?
Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum
Virtus & favor & lingua potentium
Vatum divitibus conſecrat inſulis.
DIGNUM laude virum Muſa vetat mori,
Coelo Muſa beat. Sic Iovis intereſt
Optatis epulis impiger Hercules:

Cla-

uret quod Horatius Scipionum acta unum fere coëgerit, Poetici ompendii ſtudioſus. Certe vel mmis Poetis eiusmodi Ἀνιςοϱη- ία leve admodum eſt crimen. B. t Bentleius hunc verſum adimit cratio, ita propter hunc verſum cam Oden abiudicat Harduinus. ed praeter poetarum licentiam, l quam retulit olim hanc σύγχυ- v H. Glareanus, praeter *incendia* ſtrorum, de quibus Liv. 30, 5 & 6; gitemus, neminem offenſurum iſſe, ſi pro *Eius* legeretur, *utrius- e viri.* Et videtur haec fuiſſe uſa, cur praeterierunt h. l. Lam- nus, Torrentius, Marcilius: quod ro illa diſtributiva ratione uſus t, eius rei ratio videtur, quod ius tantum, ſuperioris nempe, fricani laudes ſuum praeconem, nium, invenerant. Facta utri- que Scipionis Africani non cla- s indicant laudes *eius* (uniuscu- sque illorum) quam Ennius in- cat & conſervat laudes Africani ioris. *Impendia Carthaginis*, i. buta reip. illi impoſita, placere ningamo & Sanadono, aequo imo ferendum eſt; ſed etiam hoc, aliis non placeant. Caeſura in ce *Carthaginis* inſolita. Sed quis manet rara? Aeque inſolitam oſten- t Cuningamus Car. 2, 14, 17. G.

19 Naſutulo Fabro vox *lucratus* milis videtur; acſi neſciret Horatius Latine, Faber ſciret. Etiam ingenui hominis eſt lucrum; quaeſtus minus liberalis videtur.

20 *Calabrae Pierides* ridicule protulit, ſeipſum Ennio adiungens. *Appulus, Calaber, Tuſcus* etiam Proverbiali ſermone pro *Ruſtico* dicebant. B. Non praeſto hanc annotationem: Sed Ennium *Miſerunt Calabri, Rudiae genuere vetuſtae* Sil. 12, 397. G.

21 *Feceris* per Enallagen perſonae dicit pro *fecerit* aliquis.

22 Feſtive *quid* pro quantula res? Quid enim Romulus niſi paſtor & latro, niſi foret per Poetas?

24 *Invida*, hoc donat Romulo ob celebritatem famae.

26 Proprie plaudentium *favor* eſt, in theatro ſcilicet: vel etiam adorantium in templis.

27 *Divitibus*; *Quae ideo beatae dicuntur quod ibi omnia naſcantur ſine hominum ſtudio, qui & Elyſii Campi dicuntur.* Vet. Schol. *Inſulas dicit quas in Oceano conſtitutas Homerus* Μακάρων Νήσους *dixit, Latini Fortunatorum Inſulas appellant.* Vet. Schol. Cruq. Quibus enim columnae Herculis mundi terminus habebantur, facile inducebant in animum Fortunatas Inſulas fuiſſe in partibus Inferorum. B.

29 *Sic*, carminibus poetarum. Z.

30 *Impiger*, fortis. Z.

Clarum Tyndaridae ſidus ab infimis
Quaſſas eripiunt aequoribus rates:
Ornatus viridi tempora pampino
Liber vota bonos ducit ad exitus.

ODE IX.

AD LOLLIUM.

Nequit ſibi temperare Horatius, quin Poeticae laudem cum caeteris Poetis communem, apud Marcum Lollium Caeſaris moderatorem iuventae, ſibique familiarem, eximias illius viri virtutes egregio carmine recenſet, fidenter arrogare conetur.

Metrum ut in quarta.

NE forte credas interitura, quae
Longe ſonantem natus ad Aufidum,
Non ante vulgatas per artes
Verba loquor ſocianda chordis.
Non, ſi priores Maeonius tenet
Sedes Homerus, Pindaricae latent,
Ceaeque & Alcaei minaces,
Steſichorique graves Camoenae.
Nec, ſi quid olim luſit Anacreon,
Delevit aetas: ſpirat adhuc amor,

4 loquar *editt. primae.*

31 *Clarum*; *Salubre.* Vet. Schol. h. e. Laetum, hilare & non iratum. B. *Eripiunt*, navigantibus opem ferunt: ergo ſunt Dii, carminibus poetarum declarati. Z.

34 *Vota bonos*; h. e. deus fit. *Damnabis tu quoque votis.* Virgil. de Daphnide novo deo; Ecl. 5, 80. B. Bacchus vota audit, h. e. eſt Deus, nempe carminibus poetarum. Z.

ODE IX.

1 *Ne*; *circumflexe pronuntiandum eſt, i. e. Ne crediderís.* Vet. Schol. *Forte* igitur πλεονάζει; vel oſtendit certe ſe neſcire an ita cre[illegible] ſit, necne.

2 *Natus ad Aufidum*, h. [illegible] Appulus & rudis.

3 *Non ante vulgatas*; oſte[illegible] primum huius artis apud Ro[illegible] conditorem.

5 *Maeonia nunc Lydia* [illegible] Cruquius ex Plinio.

7 *Ceaeque Camoenae*; Simo[illegible] ſignificat Cea inſula oriu[illegible] ut 2, 1, 38.

Minaces; *Adeo amarus fu[illegible] auſteritate carminis ſui multos te eiiceret.* Vet. Schol.

Vivuntque commiſſi calores
  Aeoliae fidibus puellae.
Non ſola comtos arſit adulteri
  Crines, & aurum veſtibus illitum
    Mirata, regalesque cultus,
      Et comites, Helene Lacaena;
Primusve Teucer tela Cydonio
Direxit arcu; non ſemel Ilios
    Vexata: non pugnavit ingens
      Idomeneus Sthenelusve ſolus
Dicenda Muſis proelia; non ferox
Hector, vel acer Deiphobus graves
    Excepit ictus pro pudicis
      Coniugibus puerisque primus.
Vixere fortes ante Agamemnona
Multi; ſed omnes illacrimabiles
    Urguentur ignotique longa
      Nocte, carent quia vate ſacro.
PAULUM ſepultae diſtat inertiae
Celata virtus. Non ego te meis

Chartis

'rimusque, *& mox* Sthenelusque *babet Baxt. male: nam ve eſt vel* *ro* nec. Z.

ves; *Magnae, profundae, nam bellorum ſcriptor.* Vet. Schol.
Mire *ſpirat* pro *vivit* de pu- appho; uti & *commiſſi* pro ad Emphaſin periclitantis s. B.
Non ſola Helena amavit ama- nitidum & ſplendidum, ſed : mulieres idem fecere, quae on celebratae ſunt a poetis.

Bene *illitum* de opere Phry- .
ydonio; h. e. Cretenſi, per- Epitheton.
Non ſemel Ilios: quia & aliae andem cladem perpeſſae ſunt. in Ilios ſ. Troia ipſa quoque cule capta, & rapta inde He- ſione. Sed loquitur poeta de his rerum commutationibus, quae literis non ſunt proditae. G.

22 *Graves ictus*; *Laniatum corpore toto Deiphobum vidi.* Vet. Schol.

27 *Urguentur* ſuavi Charientiſmo poſuit pro *iacent ſepulti*.

28 Pulchra Dilogia *Nocte* pro *Morte* & *Oblivione* ſimul poſuit. Ideo *ſacro* quia *vate* dixerat.

29 *Inertia* & *Virtus* Antitheta ſunt. *Iners* ab *Arte* eſt; *Ars* autem ab 'Αρετῆ, quod itidem ab ἄῤῥην *mas*; ut *Virtus* a viro. B. Contra Bentleium, qui ſuſpicatur, *virtus inertia* poetarum *celata paullum diſtat* virtuti *ſepultae*. Sed vehementior ſententia lectionis omnium librorum. G.

NON poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum; rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,

Duramque callet pauperiem pati;
Peiusque leto flagitium timet:
Non ille pro caris amicis
Aut patria timidus perire.

---

proles, Tanaquillus Faber, maſtix, non poteſt ferre *conſulem, reiicientem vultu.* at Poetam eleganti Peri- Enallageque Perſonae po- *eſt animus tibi* pro *Tu es,* ut m decuit magnum virum lare. B. Ita vindicavit ontra Fabri & Dacerii re- ſonem Bentleius, ita fre- eſt non poetis modo, ſed oque praedicare talia de *ani-* nihil opus ſit addere, quam raſin, Eſt tibi, o Lolli, — conſul non unius modo d toties conſul, & rex adeo, , tanquam bonus atque fidus t aeſtimator ſe gerit &c. e eſt aliud, quam tu, Lolli, entia tua velut perpetuum conſulatum geris, ſi non in cives, certe in pravas cupiditates, & occa- ſiones peccandi. G.

40 *Sed* acuta voce pronuntian- dum, ſignificat *imo etiam.*

41 *Honeſtum praetulit utili*; Oſten- dit eum fuiſſe vere Stoicum: Stoi- cis enim ſummum bonum honeſta- te ſola conſtabat. *Et* etiam poſt *utili* delendum cenſui, quod abeſſet in omnibus Torrentii MSS. & tur- baret ſententiam.

44 *Explicuit ſua victor arma*; h. e. *per medios hoſtes victor evaſit:* ut eleganter Landinus.

46 *Occupat*; *Sibi vindicat.* Vet. Schol.

49 *Callet, ingenioſe novit.* Vet. Schol. *Acute novit.* Mancinellus.

Chartis inornatum ſilebo,
Totve tuos patiar labores

Impune, Lolli, carpere lividas
Obliviones. Eſt animus tibi
Rerumque prudens, & ſecundis
Temporibus dubiisque rectus:

Vindex avarae fraudis, & abſtinens
Ducentis ad ſe cuncta pecuniae;
Conſulque non unius anni,
Sed quoties bonus atque fidus

Iudex honeſtum praetulit utili, &
Reiecit alto dona nocentium
Vultu, & per obſtantes catervas
Explicuit ſua victor arma.

31 Silebo *omnes ante Ald.* 1519 *qui* ſileri *dedit, quod probarunt* [...] *iam Torr. Baxt. Talb. Sandby. Tamen* ſilebo *etiam Ro. Steph. Lambi. ex MSS. quibus add. G. & coll. Sax. Sic etiam Rutg. it Heinſ. Bentl. Maitt. Cuning.* 40 quotiens *Bentl.* 41 et *a* [...] *Baxt.*

31 *Inornatum*; h. e. *illaudatum.*

33 *Impune*; ſignificat egregium hunc virum habuiſſe ſuos obtrectatores. Qualis erat Velleius Paterculus, homo Epicureus, qui & *ſubdoli & verſuti animi & pecuniae quam recte faciendi cupidiorem fuiſſe* ſcribit.

34 Leni Charientiſmo *Obliviones* dixit ingratas obtrectationes. B. Mihi videbatur *obliviones* Proſopopoeia quadam dici *lividas*: cum invidia ſoleant homines impediri, quo minus meritas laudes bonis viris tribuant. G.

35 *Rerum prudentes Philoſophi dicti ſunt.* Vet. Schol. Imo & ipſa Philoſophia Iuvenali atque [...] *Prudentia* dicitur. B.

36 *Rectus*, aequabilis, co[...] in virtute. Z.

37 *Vindex*, *punitor*; *Vin*[...] *enim apud veteres non tantum* [...] *dere, ſed etiam punire ſignifi*[...] Vet. Schol.

38 *Ducentis ad ſe cuncta*; [...] *nioſorum gratiam cuncti ſequ*[...] Vet. Schol. Ac ſi eſſet perp[...] pecuniae Epitheton.

39 *Conſulque non unius anni*; [...] *tutes tuae te perpetuum conſule*[...] *ciunt.* Vet. Schol. Sapiens [...] iuxta Stoicos perpetuum ma[...] tum gerit. Ecce autem i[...]

NON poſſidentem multa vocaveris
Recte beatum; rectius occupat
Nomen beati, qui Deorum
Muneribus ſapienter uti,

Duramque callet pauperiem pati;
Peiusque leto flagitium timet:
Non ille pro caris amicis
Aut patria timidus perire.

ODE

Acriſia proles, Tanaquillus Faber, Horatiomaſtix, non poteſt ferre *animum conſulem, reiicientem vultu.* Neſciebat Poetam eleganti Periphraſi Enallageque Perſonae poſuiſſe, *Eſt animus tibi* pro *Tu es,* ut liberalem decuit magnum virum compellare. B. Ita vindicavit h. l. contra Fabri & Dacerii reprehenſionem Bentleius, ita frequens eſt non poetis modo, ſed aliis quoque praedicare talia de *animo,* ut nihil opus ſit addere, quam Paraphraſin, Eſt tibi, o Lolli, animus — conſul non unius modo anni, ſed toties conſul, & rex adeo, quoties, tanquam bonus atque fidus iudex & aeſtimator ſe gerit &c. Quid hoc eſt aliud, quam tu, Lolli, pro ſapientia tua velut perpetuum conſulatum geris, ſi non in cives, certe in pravas cupiditates, & occaſiones peccandi. G.

40 *Sed* acuta voce pronunciandum, ſignificat *imo etiam.*

41 *Honeſtum praetulit utili*; Oſtendit eum fuiſſe vere Stoicum: Stoicis enim ſummum bonum honeſtate ſola conſtabat. *Et* etiam poſt *utili* delendum cenſui, quod abeſſet in omnibus Torrentii MSS. & turbaret ſententiam.

44 *Explicuit ſua victor arma*; h. e. *per medios hoſtes victor evaſit:* ut eleganter Landinus.

46 *Occupat*; *Sibi vindicat.* Vet. Schol.

49 *Callet, ingenioſe novit.* Vet. Schol. *Acute novit.* Mancinellus.

ODE X.

AD LIGURINUM.

Oſtendit delicatum puerum Ligurinum, ubi iam pertranſieri pueritiae flos, faſtidii ſui ſero poeniturum.

Metrum Choriambicum-Alcaicum conſtans Spondeo, tribus Choriambis & Pyrrichio.

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens,
Inſperata tuae cum veniet pluma ſuperbiae,
Et, quae nunc humeris involitant, deciderint comae,
Nunc & qui color eſt puniceae flore prior roſae,
Mutatus Ligurinum in faciem verterit hiſpidam:
Dices, Heu! (quoties te in ſpeculo videris alterum)
Quae mens eſt hodie, cur eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

ODI

2 *pro* pluma, barba *coni. Bentl.* 5 Ligurine *coni. Bentl.* 6 quotie[s] *Bentl. Abeſt* in *a codd. quibusdam & vett. edd.*

1 *O Crudelis*; ut Virgilius, *O Crudelis Alexi.* Vet. Schol.

Adhuc ad Emphaſin cito avolantis aetatulae poſuit.

Potens modo pro *ſuperbus.* Sic & Ovidius; *Sed nulla potentia longa eſt.* B. Non quo *potens* idem ſignificet quod ſuperbus: Sed Ligurinus ſibi videtur potens, h. e. ſuperbit. G.

2 *Inſperata*; quaſi dicat: *quod tu nunquam verebaris:* habet enim ἦθος.

Veniet; h. e. creſcet, vel ſurget.

Plumam pro prima barba poſuit. Vet. Schol. h. e. Lanugine. B.

Pulchre, quia cum illis *plumis avolat* illa quae hic indicatur aetatula, qua Ligurinus ſuperbit. G.

Veniet ſuperbiae, eſt enim Dativus: & *ſuperbiam* dixit *formoſas genas* ſuperbiae cauſam, Meton[y]mic*e*.

3 *Decidunt* comae a tondente [...] ſectae. Ineunte decimo ſeptimo aeta[...]tis anno ad plenam pubertate[m] venerunt, quo tempore deponeba[n]tur coma.

5 Feſtiva Enallage Accuſati[vi] pro Vocativo. Neque opus fuer[at] eruditiſſimum Bentleium repone[re] *Ligurine* contra auctoritatem omn[i]um Librorum atque Membran[a]rum, quod vel ipſe fatetur. Qu[i] autem non videt Enallagen e[t] perſonae ſecundae in tertiam mo[re] comico?

Hiſpidam; *Iam birſuta barb[a]* Vet. Schol. Peſſime haec omnia [...] ſenectute interpretatus eſt Theod[o]rus Marcilius.

[redacted]

ODE XI.

AD PHYLLIDEM.

…us Aprilis, qui dies Maecenati ſuo natalis erat, Fidicinam …andam amicam de more ad ſe invitat. Crediderim hanc …iſſe quam ſupra devium ſcortum Lyden appellaverat ſodali …o Telepho adamatam, quam iam ob provectiorem ſcilicet … re tenui aetatem ſibi quam illi & adoleſcenti & diviti, …agis idoneum vult videri. (Hariolari meum non eſt. G.)

Metrum Sapphicum.

EST mihi nonum ſuperantis annum
Plenus Albani cadus; eſt in horto,
Phylli, nectendis apium coronis;
  Eſt hederae vis
Multa, qua crines religata fulges:
Ridet argento domus: ara caſtis
Vincta verbenis avet immolato
  Spargier agno:
Cuncta feſtinat manus: huc & illuc
Curſitant miſtae pueris puellae:
Sordidum flammae trepidant rotantes
  Vertice fumum.

 Ut

feſtinant *N. Heinſ. & Cun. ex MSS.* 10 mixtae *Bentl.* 11 crepitant *…coni. Bentl.*

E… ſ… alterum dixit pro *im…tum: Quantum mutatus ab illo! Quae mens eſt hodie*; iſta ex Te…o deſumta videntur.

…eu! me miſeram! cur non aut iſtaec mihi …tas & forma eſt; aut tibi haec ſententia?

Ita Vet. Schol. Cruq. B.

…, animus ad amori obſequendum paratus. Z.

…ncolumes; i. e. *imberbes.* Vet. …l. Cruq. h. e. integrae.

ODE XI.

Albanum vinum ab Eugenia uva …rominitanis translatam ſcribit …s; quod adnotavit Torrentius.

Alcaeus frequenter ſe dicit apio …ari. Vet. Schol.

Enallage Temporis; *fulges* pro *…bis.* Praecipuus eſt apii fulgor. Non fuit Horatius ita tenuis ut defuerint ei argentea vaſa, quod putavit Dacerius, qui inepte & dure *Ridet argento* interpretatus eſt, ac ſi eſſet *Ridet quaſi argentum.* Et imitatur illud Alcaei, Μαρμαίρει καὶ μέγας δόμος χαλκῷ, ut adnotavit Rutgerſius.

Caſtis, puris, ſacris. Vet. Schol.

7 *Verbenae ſunt omnes herbae frondesque feſtae ad aras coronandas.* Vet. Schol. Oportuit autem eas e locis ſacris decerpi, unde & *ſagmina* appellatae ſunt Latinis, & Graecis ἱεροβοτάναι. B. Fidicinae ſacrificiis adhibitae. Vid. Car. 3, 11, 6. G.

Avet, pro parata eſt.

9 *Feſtinat manus*, omnium manus ſunt occupatae. Z.

11 *Sordidum flammae*; Iconiſmus mira Enargia formatus. B.

Verbum *trepidas* pingit motum celerem flammae, ut tivi Epiſt. 1, 10, 21. G.

Ut tamen nôris quibus advoceris
Gaudiis; Idus tibi ſunt agendae,
Qui dies menſem Veneris marinae
Findit Aprilem;
Iure ſolennis mihi, ſanctiorque
Paene natali proprio; quod ex hac
Luce Maecenas meus affluentes
Ordinat annos.
Telephum, quem tu petis, occupavit
(Non tuae ſortis iuvenem) puella
Dives & laſciva, tenetque grata
Compede vinctum.
Terret ambuſtus Phaëthon avaras
Spes; & exemplum grave praebet ales
Pegaſus, terrenum equitem gravatus
Bellerophonten;
Semper ut te digna ſequare, &, ultra
Quam licet ſperare nefas putando,
Diſparem vites. Age iam, meorum
Finis amorum,

13 advocere *coni. Cun.* & *firmat coll. Sax.*

13 *Ut tamen noris*; *Fidem facit promiſſae laetitiae.* Vet. Schol.

14 *Idus* a Graeco Eἶδος plenam Lunae faciem ſignificare videtur. B. Qui ab *iduando*, h. e. dividendo derivant, iis favet verbum *findit*. G.

16 *Aprilis* in tutela Veneris erat, quod flores eo menſe ſe aperiant.

17 *Solenne* dicitur quod quoquo anno recurrit, ab Oſco *ſollo*, quod *omnis* eſt, & *annus*.

19 *Affluentes*; Oſtendit ſeneſcere iam Maecenatem aeque ac ſe ipſum; *affluunt* enim quae copia, vel numero abundant.

20 Per Decadas *ordinantur anni* aeque ac milites. B. *Ordinatur* quidquid numero & ſucceſſione conſtat. G.

21 *Occupat* qui aliis praeripit.

22 *Non tuae ſortis*: i. e. *Non tuae mediocritatis*. Vet. Schol.

23 *Laſciva* modo pro *iuven*[...] ſi Phyllis amoris numeros im[...] iam minus valeret. B.

25 Exemplo Phaëthontis & [...]rophontis oſtendit, pericul[...] eſſe maiora, quam quae alicui [...]veniant, appetere. *Ambuſtus*, f[...]ne Iovis ictus. *Avaras ſpes*, c[...]tatem conſequendi maiora. Z[...]

26 *Exemplum grave*, quod [...]mam habet vim coërcendi iſta[...]piditatem. *Ales*, alatus. Z.

27 *Gravatus*, qui ferre gra[...] eſt: nam hic oeſtro ictus e[...] equitem, qui, cum mortalis [...]ris addictus eſſet, coelum pete[...]ſus erat. Z.

28 *Bellerophontem*; *Dicit*[...] *auſus Pegaſo ferri per aera in t*[...] *decidiſſe*. Vet. Schol.

29 *Te digna*; per Hypal[...] poſuit pro *quibus tu digna es*.

Fre[...]

(Non enim poſthac alia calebo
Femina) condiſce modos, amanda
Voce quos reddas: minuentur atrae
Carmine curae.

35 minuuntur *MS. ap. Bentl. & Cun.*

ODE XII.

AD VIRGILIUM.

Oſtendit, quam amabile ſit adulti iam veris tempus & quam aptum conviviis; & ſuaviter deridet Virgilium, quem intellexerat operam dediſſe mercaturae, adeoque factum lucello attentiorem: Vult enim videri velle ſe cum eo paciſci, eumque ad ſe ſub hac lege invitare, uti dum ipſe in uſum convivii e Sulpicii Galbae horreis mercaturus eſt vinum, unguentum de ſuo praebere velit. (Vid. ad v. 15. 21. 25. G.)

Metrum quod in quinta.

IAM veris comites, quae mare temperant,
Impellunt animae lintea Thraciae:
Iam nec prata rigent, nec fluvii ſtrepunt
Hiberna nive turgidi.
Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,

Frequenter ponitur *ſequi* pro *quaerere*, unde & noſtrum, To ſeek. B.

31 *Diſparem*, non tuae ſortis iuvenem, cui tu non amplius ſatis placere & ſatisfacere ob aetatem potes. *Meorum finis amorum*, quam amare omnium poſtremam decrevi. Z.

35 *Reddimus* quod memoriae mandavimus. V. Car. 4, 6, 43.

ODE XII.

1 Alias oſtendimus ver, horarum ſcilicet praecipuam, veteribus fuiſſe pro deo: erant etiam diis ſui comites, vel clientes, quos Συνθρόνους & Παρέδρους ſive aſſeſſores appellitabant.

Temperant; h. e. nimios eius motus in ordinem cogunt.

2 *Animae Thraciae*; *Decimo Calend. Martii* (*auctore Columella* 11, 2, 21) *venti ſeptentrionales, qui vocantur Ornithiae, per dies triginta eſſe ſolent, tum & hirundo advenit.* Mancinellus. Iterum clamat Faber, [Epiſt. 2, 24 p. 67] *graviter erraſſe Horatium*, quod *animas Thracias* appellaverit, quae ſibi flabant, ab occaſu, ex prava ſcilicet Homeri imitatione (Il. ι, 5). Sed haud magis ineptus eſt, quam eſſe ſolet. Bene autem *animae* poſuit pro *venti*, cum antea per Proſopópoeian *veris comites* dixerit. Siquidem animantium *anima* eſt.

5 *Flebiliter gemens*; fratres atque ſorores Veteribus fuiſſe frequenter cognomínes alias oſtendimus. Atque hinc quidem factum eſt quod aliqui dicant Philomelam pro Progne: ſic & Virgilius (Ec. 6, 79) *Quas illi Philomela dapes.* B.

Diſſenſum ſcriptorum in fabula hac exponit Erythraeus in Ind. Virg. Nempe ſunt qui Prognen dicant in luſciniam mutatam, Philomelam in hirundinem. Ambas ſorores caedis auctores facit Ovidius quoque Met. 6. G.

Infelix avis, & Cecropiae domus
Aeternum opprobrium, quod male barbar[as]
Regum eſt ulta libidines.
Dicunt in tenero gramine pinguium
Cuſtodes ovium carmina, fiſtula
Delectante deum, cui pecus & nigri
Colles Arcadiae placent.
Adduxere ſitim tempora, Virgili:
Sed preſſum Calibus ducere Liberum
Si geſſis, iuvenum nobilium cliens,
Nardo vina merebere.

10 fiſtula Delectante deum *G. Brod. coll. Sax. & Zar. Al.* G. . *dit Geſnerus. Sed revocavi lectionem plurium & optimorum li bonam. Nam ſic eſt ſupra* III, 4, 1 : I, 17, 18. Z. 11 nigrae *ex uno cod.*

6 *Infelix* modo miſerando poſuit. *Cecropiae domus: Quoniam Atbenienſes fuerunt.* Vet. Sch. Pandion enim non erat genere Cecropides.

7 Moderatur ſtilo dum ponit *male* pro *impie*, vel *ſceleſte*. B. *Barbaras*, immanes, crudeles. Z.

8 Tanquam parum ſibi cum regibus conveniret, *regum* poſuit in Plurali, cum de uno Tereo ageretur. B. Hoc ſcilicet indicare voluit, *quales eſſe ſolent regum*. G.

9 *In tenero, nuper nato.* Landin.

10 *Dicere carmen* rectum eſt: ſed an etiam *dicere carmen fiſtula?* Atqui ſic editum a plerisque, ab ipſo etiam Bentleio. Cui non placent auctores ſupra poſiti, is certe ſic diſtinguat, *Dicunt — carmina; fiſtula Delectantque deum:* aut doceat *carmina dici fiſtula*. G.

Fiſtula, haec (iuxta Vet. Schol.) etiam *Pandurium* appellabatur; quaſi Πανὸς Δῶρον, ut puto.

13 *Sitim* dicit ut admoneat eum bibendi. Calidius Italis eſt vernum tempus, praeſertim adultum.

14 *Ducere* etiam alias pro *epotare* poſuit.

15 *Iuvenes nobiles* Nerones dixit, Auguſti privignos, quibus admodum familiariter utebatur Virgilius, adeo ut rarenter veteribus ſodalibus operam daret, quod hic ſignificari vult Horatius. B.

Si recte tempora ſubduxi
leius nulla odarum huius lib
pta eſt vivo adhuc poeta V
Et nihil hic eſt, quod ma
poetam, quam ad quemvis
Horatii familiarem pertineat.
nihil hic eſt, quod ſpiret
amicitiam, qualis Flaccum
coniunxerat. Et tamen Be
hic Virgilium poetam int
ſua vineta caedit. G.

16 Neſcio cur magis p
Bentleio *mereberis* quam *me*
Verum aurem ſuam fortaſſe
luerat.

17 *Onyx*; *Metallum eſt*
ſimile: de hoc ad unguenta
parva fiebant vaſa. Vet. Sch
die porcellanam vocant, e q
teribus *murrbea*, vel *murrb*
cula. Et crocino nares murrh
gat onyx, Propertius (3, 8, 2
oſcorides tradit onychem
conchylium quoddam apu
in Nardinis lacubus repert
adnotavit Lambinus. Quae
Porcellanam fuiſſe confirm
Horum fidem non praeſ
Multa de diverſa *Onychis* ſ
tione Salmaſius ad Solinu
hunc locum ſatis eſt, *Onyc*
gemmam, marmor, vaſcul
guenti; nomen a colore &
unguis humani; *murrbeum*
tii epitheton coloris flavi.

Nardi parvus onyx eliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
Spes donare novas largus, amaraque
Curarum eluere efficax;
Ad quae ſi properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Immunem meditor tinguere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras, & ſtudium lucri;
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
Miſce ſtultitiam conſiliis brevem:
Dulce eſt deſipere in loco.

 ODE

18 accubat *omnes omnino, etiam G. & coll. Sax.*

ſciet cadum, feſtiva Dilogia eſt: nam & eliciuntur a Ma- ſepultorum animae, & ſignificat iam ex imitatione Virgilii iam um & tenacem fieri.

; *Hodieque etiam Galbae horrea & oleo ſimilibusque rebus re- ſunt.* Vet. Schol. B. *Sulpicia ea dicebantur, ubi nunc Galbae.* m. Fuerunt ergo apothecae, ubi , oleum & alia venalia proſta- . Z.

ptimi Torrentii MSS. bene *oc- r* legerunt pro *accubat:* ſignifi- nim cadum iſtum diu ſepultum ſſe, & paene oblivioni tradi- , ob vetuſtatem. B. Torren- pſe non habuit fidem ſuis co- us: in *horreis* nihil *occubat* i. e. : ſed *cadi* ſibi invicem *accu-* G.

Largus, quod vinum genero- eſt, largiter exhilarat animum, em laetam affert, eximitque cu- maras. Z.

Si properas; ſignificat enim ſe eum properare.

m tua merce; ut mercatorem Bene igitur Vet. Schol. quaſi um fecerat, *Ad Virgilium ne- torem.* Unde nonnulli (inter nollem Torrentium) alium o quem Virgilium unguenta- , ſive myropolam ſomniave- B. Vid. ad v. 15 & 25. G.

23 *Immunis* dicitur qui ἀσύμβολος ad convivium venit, ut docte Eraſmus.

Salſe & urbane dixit *non ego meditor:* eſt enim Ironicum & Morale ſcomma.

Tinguere, feſtive ſignificat Virgilium damnoſe bibiturum: non enim *tinguuntur* niſi béne madidi.

24 *Plena dives*; ſignificat eum large ſolitum bibere apud Iuvenes Nerones.

25 *Moras* dixit negotia quae eum morabantur. B. Sed quod addit *ſtudium lucri*, mercatorem aperte ſignat, non ſacrum vatem Virgilium. G.

26 *Nigros ignes*, eleganter exſtinctas rogi favillas appellat, Dilogus etiam monumenti tenebras.

Dum licet miſce.

27 *Stultitiam* dixit quae ſobriis & parcis videtur. Sic & Landinus.

Conſilia dicit mercatorum de augenda re familiari ſagacia ſtudia.

28 *Dulce eſt*; Anacreontici verſus Parodia eſt: Θέλω, θέλω μανῆναι. Sed moderatur dicendo *deſipere* pro eo quod erat *furere*, & *in loco*, h. e. *aliquando*, idoneo ſcilicet tempore; nam *locus* etiam de tempore dici ſolet opportuno. Bene etiam *Dulce: Namque voluptates commendat rarior uſus.* B. *Deſipere* viden-

ODE XIII.

IN LYCEN.

Horatius veterum iniuriarum memor, amicae cuidam olim faſtidioſae, iam vero vetulae factae, praeter ae tamen laſcivienti, lepidiſſime inſultat.

Metrum duobus prioribus verſibus Choriambicum Aſclepiadeum, tertio Pherecratium, quartoque Glyconicum.

AUDIVERE, Lyce, Dî mea vota, Dî
Audivere, Lyce: fis anus, & tamen
Vis formoſa videri,
Ludiſque, & bibis impudens,

Et cantu tremulo pota Cupidinem
Lentum ſolicitas. Ille virentis &
Doctae pſallere Chiae
Pulchris excubat in genis,

In

dentur avaris homines lautiores. Sed Horatius monet amicum ſuum fere ea ratione, ut ille Lenonem Ter. Ad. 2, 2, 8. G.

ODE XIII.

3 *Vis* modo dicit pro velle te oſtendis.

4 *Ludiſque:* expolitio eſt prioris verſus. *Ludis* autem poſitum eſt pro *ſaltas*. *Nemo ſaltat ſobrius, niſi forte inſanit*, Cicero pro Muraena.

Impudens pro impudenter; *Nomen pro Adverbio*. Vet. Schol.

5 *Cantu tremulo*; Dilogos & ad vocem & ad aetatem poſuit: Perſius ad vocem dixit: *tremulo ſcalpuntur ubi intima verſu.*

6 *Lentum* dicit, quod carminibus ſolicitatus adeſſe recuſet.

7 Tacetur Chiae puellae nomen. Ψάλλειν ἄκρῳ τῶν δακτύλων τῶν χορδῶν ἅπτεσθαι. Suidas.

8 Immobilis eſt qui *excubat*, ſiquidem in ſtatione ſua manet.

9 Quodcunque minus arridet delicatulis *importunum* dicitur. Significat & ſe olim pro imp habitum: nam ineſſe Em puto. *Importunus* in convici puellarum ore ſatis frequen properium.

Mire *transvolat* de alato
Feſtiva eſt iſta numeri E qua vetulas omnes rigidas & nas dicit.

10 *Refugis* tanquam ter mentum quoddam vel monſ

Luridi; *nigri, ſquamoſi*. Ve Nam a *livere* eſt & *luror* & *l*

12 Dacerius clamat fer poſſe *capitis nives*, quod ap bium (8, 6, 17) legerat T nem iſtam eſſe duram. Fat Oratore durum fore quod in Lyrico nitet, praeſertim v anu frigida agente.

13 *In Co inſula veſtes tem ad delicias muliebres & luxun maque purpura tinguuntur.* Schol. Cruq. *Pamphile Pla prima in Co bombycinam tex cuit*, ut oſtendit Mancinel Plinio.

Importunus enim transvolat aridas
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes te, quia rugae
Turpant & capitis nives.
Nec Coae referunt iam tibi purpurae,
Nec clari lapides tempora, quae ſemel
Notis condita faſtis
Incluſit volucris dies.
Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
Quo motus? quid habes illius, illius,
Quae ſpirabat amores,
Quae me ſurpuerat mihi?
Felix poſt Cinaram, notaque & artium
Gratarum facies: ſed Cinarae breves
Annos fata dederunt,
Servatura diu parem

10 *pro* luridi, lividi *coll. Sax.* 14 cari *Brod. coll. Sax. Fl. Ven.* 1486. *Bentl. Cun.* 17 *Sic Bentl.* quove color decens? *al.* quo color? heu! decens Quo *Cun.*

15 *Notos faſtos* lepidiſſime dicit *rum libros*, quorum meminit nalis Satyra nona (v. 84). His m naſcentium puerorum nomi- atque natales continebantur. or hoc latuiſſe Interpretes. B. *ir c. f.* in faſtis enim conſulum pora ſcribebantur, quorum an- tempora praeterita noſcebantur. *d.* Z.

6 Bene *incluſit* cum ante poſue- *ndita*; *Incluſi enim* (iuxta Vet. ol.). *defuncti tumulo dicuntur.* ndit conclamatum eſſe de eo d praeteritum eſt.

Volucrem diem pro *volatile tempus* it: ſic & *ante diem* dicimus *ante tempus.*

7 *Venus* modo forma dicitur; e. elegans partium ſymmetria, ymicos. B. Tua forma & gra- *Schol.* Z.

8 *Motus* dixit Rhythmicos & ros geſtus, praeſertim vero cum ret. B. *Decens* epitheton *motus*, ae monuit Bentleius, ante quem es referebant ad *colorem*. G.

Quid; h. e. *quantulum*. B. Quae ſequuntur, indicant aliam nunc plane videri diverſamque ab ea, quae fuerat. G.

19 *Spirabat Amores*; h. e. Odoris fragrantia Venerem & Cupidines aequabat. *Ambroſiaeque comae divinum vertice odorem Spiravere.* Virg.

20 *Surpuerat mihi*; mente alienatum ſe ſignificat. B. Pro *ſurripuerat*, quae nimio amore iniecto mentem alienaverat. Z.

21 *Felix facies* eſt cui omnia ex voto contigere.

Nota; i. e. omnibus decantata. B. *Nota artium*, ut Car. 2, 2, 6 *Notus animi*. G.

Artium gratarum facies; eſt quae omnes aſpectus aſtutias tenet. B. Vel, ut pulchre Schol. Cruq. quae oculis, nutu ſuperciliorum, cervicis volubilitate, capitis gratia, totius corporis motu placet. G.

22 *Breves annos*; lugubri recordatione profertur: ſignificat tamen melius actum fuiſſe cum Cinara, quam cum Lyce.

Cornicis vetulae temporibus Lycen;
Poſſent ut iuvenes viſere fervidi,
Multo non ſine riſu,
Dilapſam in cineres facem.

ODE XIV.

AD AUGUSTUM.

Etſi Auguſti iuſſu haec Ode compoſita ſit in honorem Tiberii Neronis, qui fratri ſuo Druſo Vindelico bel… ficiendo adiutor fuerat, Auguſtus tamen ipſe fere utr… implet paginam. Noverat uter carior fuerat Augu…

Metrum quod in quarta.

QUAE cura Patrum, quaeve Quiritiu…
Plenis honorum muneribus tuas,
Auguſte, virtutes in aevum
Per titulos memoresque faſtos

4 faſtus *Bentl. & Cun. Vid. ad* Car. 3, 17, 4. faſtus *etiam coll.*

25 Credebatur Cornicem vivere mille annos.

26 *Fervidi* poſuit pro perpetuo Epitheto, ob iuventutis inſitum calorem.

28 Cum Vet. Schol. & Torrentii MSS. *Delapſam* repoſui pro *Dilapſam:* fax enim conſumta in cineres delabitur. Facem autem ἐμφατικῶς dixit, quo oſtenderet flammas eius in omnes quaquaverſum deſaeviiſſe. B. *Dilapſam* & auctoritas maior, & ſententia mihi paene perſuadent. *Cineres facis* dum paullatim ea conſumitur, dilabuntur, diſperguntur que. G. Recte: ergo recepi. Z.

ODE XIV.

1 *Quae cura patrum; Negat ullos a Senatu, vel Populo Romano dignos honores inveniri.* Vet. Schol.

Curam dicit in excogitando ſtudium.

4 *Titulos* dicit Epigrammata Statuarum.

Faſti ſunt Annales, qui ad commemorationem honorum, vel *rerum geſtarum inventi ſunt.* Vet. Schol.

5 *Aeternet*; vox antiqua.

O, praeter modum a… tis eſt.

Habitabiles poſuit ut Gra… οἰκουμένην pro Orbe terrarum.

6 *Ora* idem eſt quod *litu…* ecdochice regiones dicimus

Princeps primus erat in R… ca: abutuntur ea voce, qui… vocant Principes. Auguſt… *horruit nomen Domini,* aucto… tonio, quid de Regis facere

7 *Legis expertes Latinae* V… cos dixit, quod haſtenus nu… Romanorum armis paruerint. coluthon eſt etiam in *Quem re quid poſſes*, ex Helleniſ… ctum, ut notavit Stephanus.

9 *Milite nam tuo*; *Auguſt…* ta Suetonium) *diſciplinam ſ… me rexit.*

10 Pro *Genaunos* & *Bre…* Lambini Codicibus repoſui negotio *Genauuos* & *Brenc…* & a Strabone appellantur. … *Genauui* erant *Breucorum* Cl… uti Ἕλληνες Spartanorum …

Aeternet? O, qua ſol habitabiles
Illuſtrat oras, maxime principum;
Quem legis expertes Latinae
Vindelici didicere nuper,
Quid Marte poſſes. milite nam tuo
Druſus Genauuos, implacidum genus,
Brencosque veloces, & arces
Alpibus impoſitas tremendis
Deiecit acer plus vice ſimplici.
Maior Neronum mox grave proelium
Commiſit, immanesque Rhaetos
Auſpiciis pepulit ſecundis;
Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberae

Quan-

pro ſol, lux *ap. Lambi. & coll. Sax.* 10 Genautos *Brod.* Germanos *Zar.* Gelonos *Loch.* Genaunos *rel.* 11 Bremnos *Flor.* Breunos *Cruq. Bentl. Talb. Sandby.* Brennos *fère rel. Similis varietas eſt Sueto. Tib.* 9. 13 *Poſt* acer *interpungit Iani & refert* plus vice ſimpl. *ad Neronem.* 15 Rhoetos *vett. edd.*

qua enim Gallorum, qua noſtri
origines etiam hodie utuntur,
... ſunt ſervi, & *Wreng* ho-
liber eſt, ſed plebeii generis.
idem illis *Eng* anguſtus eſt,
& Teutonibus; *aeng* vel *eang*,
ontra liber, & *Wer* vir vel ho-
. Idem igitur eſt *Wreng*, &
... quod *Francus*, h. e. homo
& ingenuus: Angli noſtri
upto *Drengos* olim vocabant,
e vulgo noſtro corruptum
... pro Drenges, quod eſt
... quam vocem vir eruditiſſi-
s Henricus Spelmannus in Gloſ-
o ſuo explicare nequibat. Erant
em hae gentes Ciſalpinae Galliae,
lore Vet. Schol. Bentleius ſer-
it *Genaunos* & *Breunos* habita
la noſtri ratione: quid enim
ſcirem? B. Favet, ſi non
ioni, certe diſputationi Baxte-
ae Germanorum *Knabe*, *Knappe*
d famulum non minus quam
rum notat. Apud Strabonem
m mentio τῶν Βρεύνων (Ald.
...) καὶ Γεναύνων. G.

12 Bene *Tremendis*, ob immanem montium altitudinem.

13 *Acer* eſt qui morae impatiens pugnare geſtit, vel qui amorem certaminis animo concipit.

Plus vice ſimplici; h. e. plus ſemel: Litotes Figura: ſignificare vult eum ſaepius hoc feciſſe. B. Acron & Porphyr. melius ita, non vicem tantum redditam Barbaris ſimplicem, ſed duplam, alterum tantum cladis inflictum illis, quam dederant. Etiam fortunae vices poſſunt intelligi, ut dicat, non ſine periculo fuiſſe expeditionem. G.

16 *Auſpiciis ſecundis*; h. e. Auguſto praebente deos, ut mox v. 34.

Pepulit; neque enim prorſus fregit: Suetonius *Coërcitos* dicit.

17 *Spectandus*, verbum circi, & ludorum, quae ſpectacula dicebantur.

18 *Devota*; ſignificare videtur Gallorum Soldurios, qui ſe devovebant, cum ducibus ſuis perituri.

Quantis fatigaret ruinis:
Indomitas prope qualis undas

Exercet Auſter, Pleïadum choro
Scindente nubes, impiger hoſtium
Vexare turmas, & frementem
Mittere equum medios per ignes.

Sic tauriformis volvitur Aufidus,
Qui regna Dauni praefluit Appuli;
Cum ſaevit, horrendamque cultis
Diluviem meditatur agris:

Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vaſto diruit impetu,

24 *pro* ignes, enſes *coni. Bentl.* 26 *pro* Qui, Qua *coni. Bentl.*
nitatur *Glar. & Bentl. e codd.* 30 dirpuit *Fl.* 1486. *forte p*
puit, *ut* ſurpuit.

19 Bene *fatigaret:* ſiquidem viri fortes non vincuntur niſi pugnando fatigati.

Ruinis modo Active poſuit. Ruina horribilis eſt inſultus.

20 *Indomitas undas* περιφραστικῶς pro mari dixit, quod mortalibus indomitum eſt. De ſuo poſuit Bentleius *Indomitus*, quod quis probet illius tantum calculo?

21 *Exerceri* dicitur cui nulla datur requies.

Pleïadum; *exiſtimantur choream ducere Stellis.* Mancinellus ex Hygino. *Harum ortus tempeſtuoſus eſt.* Vet. Schol. B. *Pleïadum chorus* ſ. Vergiliae exortu ſuo ver denunciant, quo tempore *Auſter undas* ad illud tempus *indomitas ponit* (vid. Car. 1, 3, 15 & 1, 7, 15) & mare clauſum aperit. G.

22 *Scindente nubes*; ſignificat Typhonicos ventos, qui ſciſſa nube prorumpere conſueverunt. B.

Quin Pleiadum exortus ſerenitatem adferre ſciſſis diſpulſiſque hibernis nubibus ſolet. T
comparat Auſtro fluctus mari
tici ſedanti: fluctus illi,
imperii. G.

23 *Vexare* modo pro *agit*
ſuit, ſeu *conturbare: vexa*
nunquam uno loco manere

24 *Medios per ignes*; h.
medium pugnae fervorem. V
Ignes enim acres decertanti
mos dicit, tam equitum
quam equorum. B. Fort
ria eſt, ad quam alluditur.

25 *Omnium fluminum fa*
vultus cum cornibus finguntur
impetus & mugitus aquarum
Schol. Magis propter Bacch
Deum Lunum, aquarum
num, quem Graeci vocabant
τον ταυρόμορφον, atque e
precibus eliciebant, auctore
cho. B. Vid. Spanh. de nu
p. 394 ſq. G.

28 Sex Codices Lambin
Vet. Schol. legerunt *medita*
Nonius Marcellus, qui hu

Iniecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artes;

Per quas Latinum nomen & Italae
Crevere vires, famaque & imperî
Porrecta maieſtas ad ortum
Solis ab Heſperio cubili.

Cuſtode rerum Caeſare, non furor
Civilis aut vis eximet otium;
Non ira, quae procudit enſes,
Et miſeras inimicat urbes.

Non, qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Iulia, non Getae,
Non Seres, inſidive Perſae,
Non Tanain prope flumen orti.

11 emovit *MS. etiam G. & primae editt.* 15 ortus *codd.* q *Bentl.* 18 exiget *Lamb. Bentl. Iani.* 22 rumpunt *Fl.* 148 naim *edd. quaedam.*

11 *Emovit* pro *amovit*, & ſupra *evaganti* pro *et vaganti* ex Lambini & Torrentii Codicibus repoſui, quod neminem improbaturum puto; *Emovit* etiam confirmatur auctoritate. Vet. Schol.

Perpetuo Charientiſmo *adulteria* & *ſtupra culpas* nominat. Nil opus eſt me meminiſſe hoc loco Legis Iuliae de adulteriis.

12 *Veteres artes* vetuſte poſuit, pro *antiquos mores*; vel *virtutes*, Graecis ἀρετάς.

Revocari dicuntur quae diu deſueta & abolita iterum in uſum reducuntur.

17 *Cuſtos* modo dicitur, ut ſupra *Tutela praeſens*, tanquam de numine.

18 *Vis* proprie potentum eſt, qui ſpernunt leges & *Iura negant ſibi nata.*

Multi Codices *exiget otium* corrupte pro *eximet*. Vet. Schol. etiam *exuet*, ex Librarii incuria, ut videtur. Bentleius tamen probavit *exiget*, quod minus prob

20 *Inimicat*, *fictum* v
Vet. Schol. Imo vetuſtu
autem *urbes* poſuit in Plu
in animo foret Roma.

22 *Edicta Iulia*; *Maxin*
vit Auguſtus, ut rata eſſen
lius inſtituerat. Suetoniu
tante Badio Aſcenſio.

Getae, Gothi. Vet. Sch
dali (a quibus & Vindelic
des erant & Μεταναςαι, c
tem *Gothi* Ἀγοτῆρες, ſive
ideoque a divitiis vel b
nomen Gothorum ſortiti

23 *Inſidive Perſae*; *Qui*
ſimulata pace necaverant.
Cruq.

25 *Profeſti dies diceba*
ante feſtos erant. Vet. Sch
Omnes non feſti.

26 *Iocoſi laetitiam iube*
Schol.

29 *More Patrum.* Cice
Tuſcul. c. 2 ſcribit eſſe i
originibus, *ſolitos eſſe in*

Noſque & profeſtis lucibus & ſacris,
Inter iocoſi munera Liberi,
Cum prole matronisque noſtris,
Rite deos prius adprecati,

Virtute functos, more patrum, duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
Troiamque & Anchiſen & almae
Progeniem Veneris canemus.

›sque prof. *MS. Markil. it. Cun.* 30 remiſto *Ven. Glar. Lamb.* *b.*

ivas ad tibicinem de claro- *inum virtutibus.* Manci- *dis tibiis laeta cantabantur,* *triſtia: tres enim modos ha-* *bebant tibiarum, Ionicum, Lydium & Phrygium, quem & barbarum* Vet. Schol.

32 *Progeniem Veneris*; i. e. *Gentem Iuliam.* Vet. Schol.

Qui maior abſentes habet.
Ut aſſidens implumibus pullis avis
Serpentium allapſus timet,
Magis relictis; non, ut adſit, auxili
Latura plus praeſentibus.
Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuae ſpem gratiae;
Non ut iuvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis,
Pecusve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet paſcua,
Nec ut ſuperni villa candens Tuſculi
Circaea tangat moenia:
Satis ſuperque me benignitas tua

21 *Sic plerique & recte:* uti ſit *Bentl. cui favet Zar.* ut ſit. ta *Glar.* 26 nectantur *coll. Sav.* mea *Bentl. e codd. Bentl. Zar. Med.* 1477. *Ven.* 1479. 29 ſupini *coni. Bentl*

propria coniectura *ſum* verterit in *ſim.* B. Omnino *ſum* retinendum eſt: rationem enim reddit propoſitionis, quam vult videri certam & firmam. G.

19 *Ut aſſidens:* h. e. nusquam inde ſe movens. B. Ob id ipſum aſſidet quia metuit &c. G.

An *implumes pullos* Auguſtum & Maecenatem putat? Novimus ſane Brutum & Caſſium ab Antonio ſuperatos, & Antonium ipſum ab Agrippa; non enim tam viribus quam auſpiciis Auguſtus valuit. B. Comparatio plane nulla eſt in pullis, ſed in hoc ſolo: ut Avis etiam aſſidet pullis, quos praeſentia ſua tueri non poteſt: ita ego te ſequar, non quo tueri poſſim, ſed quo minus metuam. G.

21 Nil opus eſt *relictis* dici in Ablativo, quod putavit Dacerius.

23 *Militabitur bellum*, eleganter & *nove.* Vet. Schol. B.

24 *In tuae ſpem gratiae*; videtur iam amicitiae rigorem, quem dixi ſignificare. B. Id mihi aliter videri, indicavi, certe veſtigium hic nullum deprehendo frigoris in Maecenate. G. Senſus ſpe praedae, ſed quia tibi ita placiturum eſſe.

25 *Illigata*; *Hypallage ut illigati ſub aratra mitt.* Schol. Cruq. B. Senſ verſ. 30 usque eſt: No ergo, ut plura agri iugera aut paſcua ſic amplificent hiberna & aeſtiva habear villae meae fundus prod que ad moenia ipſa Tuſ

27 *Ante ſidus fervidum niculares dies.* Vet. Schol

28 Hypallage *Lucana Ca Calabra Lucanis.* Sic & Nam Calabria aeſtuoſior

29 *Supernum* dicit quod in edito loco ſit An *ſupernum Tuſculum* rius Tuſculum? forte ar ubi *villa*, quae continuar ipſam urbem, Tuſculum gono Circes ex Ulyſſe fi tam. Monſtroſum paene & *Circaeum* promontori tare. G.

30 *Circaea moenia*; *continuare agros Tuſculan*

Ditavit: haud paravero,
Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam,
Diſcinctus aut perdam ut nepos.

ODE II.

ius dubiis hiſce temporibus incertus, civiles turbas ur-
ꝏque negotia pertaeſus forſ̣ǫn & potentis amicitiae rigo-
ı expertus, humilium colonorum vitae invidere ſe profi-
ır. De ridicula interim Alfii noti foeneratoris perſona,
aniſſima & Ironica Allegoria, miranda ruſticanae vitae
econia referri vult videri. (Videntur ſane ultima Odae
erioris hanc velut peperiſſe. G.) (*Exemplo Alfii foe-*
atoris oſtendit, non facile quemquam a lucri conſuetudine
'dere. Alfius enim beatum praedicat ruſticum, qui nec
is & moleſtiis, quas foenoris exercendi ſtudium pariat,
etur, nec militet, nec mercaturam exerceat, nec cauſis
'uſibus det operam, nec potentioribus hominibus gratifi-
i cogatur, ſed qui agrum colat. Atque dehinc ſingula
ıe ruſticae commoda recenſet. At idem homo, qui iam-
ruſticus fieri cupiebat, intra paucos dies, mutata ſen-
ia, ad lucri conſuetudinem repente redit. Z.)

Metrum ut in ſuperiori.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
Ut priſca gens mortalium,
Paterna rura bubus exercet ſuis,

 Solu-

ı. Vet. Schol. Quod for-
ıecenas fecerat. *Candentem*
aecenatis villam; h. e. *mar-*
comtam. Vet. Schol.
bremes; Nomen in Terentio
& tenacis. Vet. Schol. B.
premam, defodiam & in ter-
dam. Z.
Diſcinctos pro negligentibus ſo-
ere. Vet. Schol. Suaviter
ıatem ſuum ridet, qui, ut ait
, *Solutis tunicis in urbe ſem-*
debat. Malthinus tunicis de-
ambulat: quem Malthinum
chol. Maecenatem fuiſſe
t Sat. I, 2, 25. B. Si vere
ıol. mirabor audaciam Flac-
ngratum animum, qui non
t *admiſſus circum praecordia*
mici magni, quam vitia il-
lius humano generi ridenda pro-
pinare. G.

Nepotem Veteres prodigum & luxurioſum dicebant, quia revera ſolutiores delicatiorisque victus ſoleant eſſe, qui ſub avo nutriuntur. Vet. Schol. *Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico tangit.* Perſius I, 116. B.

ODE II.

1 *Beatos* praedicamus quibus invidere ſolemus.

Negotia dicit moleſtias urbanae vitae. Vet. Schol. B. Videntur eſſe negotia pecuniaria, quae cernuntur in pecunia mutua danda & foenore exercendo. Z.

3 Lambinus *bubus* legit pro *bobus*, quod Priſciani auctoritate firmat, qui & ſic legerat.

Exer-

Solutus omni foenore;
Neque excitatur claſſico miles truci;
Neque horret iratum mare;
Forumque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos,
Inutileſque falce ramos amputans,
Feliciores inſerit;
Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes greges;
Aut preſſa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas oves;
Vel, cum decorum mitibus pomis caput
Auctumnus arvis extulit,

5 Nec *Ven. Glar.* 6 Nec *eaedem edd. & Bentl.* v. 11 & 12 *p*
14 *habent MSS. editique omnes praeter unum H. Stephani* (*vid*
edit. Diatr. 1 p. 38) *qui ſic edidit, ut & G. Fabric. A.* 1570.
Chab. Baxt. & Cun. & Sanadonus. Bentleius vulgatam defen
maritatio vitis curatur Octobri, verno autem inſitio. 18 *p*
agris, *ex MSS. & edd. Bentl. Cun. & ſic Brod.*

Exerceri dicitur quod non ſinitur quieſcere. B.

4 *Solutus o. f.* vulgo interpretantur de eo, qui liber eſt ab aere alieno: ſed, ni fallor, intelligitur is, qui foenus non exercet, & adeo liber eſt a metu ne ſortem cum uſura perdat. Z.

5 *Excitatur*, a ſomno.

Claſſicum vocatur turbatum ſonitus, a claſſibus; i. e. *Equitibus qui tubas ſemper ferebant.* Vet. Schol. Cruq. *Claſſes equitum ordines vocantur.* Mancinellus ex Priſciano.

8 *Limina*; *Salutationum Officia dicit.* Vet. Schol.

9 *Adulta*; *Propago tertio anno a matre ſeparabitur.* Mancinellus ex Columella.

10 *Maritat*; *Arbores ſexto anno, ſi iam firmae videbuntur maritandae.* Idem ex Columella. *Proprie maritari arbores dicuntur cum vitibus adiunguntur.* Vet. Schol.

Vitem maxime populus alit. Columella, citante Mancinello. B.

Vid. quae notavimus ad
6, 4. G.

11 Quid ſi mallet Bentle
tilesve? an inde ſequeren
tium ita ſcripſiſſe?

Amputans; *iſte ſignificatu*
rat inſitionem. Mancinellus

13 *Reducta*; curvata, Tra
ab arcu.

14 *Errantes*; *Libere p*
Vet. Schol.

15 *Mellimeſſio dicitur mel*
ctio. Vet. Schol. Quae
comparet in Dictionariis.
Mellatio dicitur.

16 Ruſtici detondent ae
um ovium clunes, cum ol
pabula fluore ventris t
quod non viderunt Int
Occurrit etiam apud Vet
Lanitundium, Lexicograp
tum. B. Non poſſum
relatum ab Horatio in vol
agricolarum, tondere clun
fluore alvi laborantium. G

Ut gaudet inſitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpurae,
Qua muneretur te, Priape, & te, pater
Sylvane, tutor finium!
Libet iacere modo ſub antiqua ilice,
Modo in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquae;
Queruntur in ſilvis aves;
Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Iovis
Imbres niveſque comparat,
Aut trudit acres hinc & hinc multa cane
Apros in obſtantes plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos;
Pavidumque leporem, & advenam laqueo gruem,
Iucunda captat praemia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
Haec inter obliviſcitur?
Quod ſi pudica mulier in partem iuvet

 Domum

5 rivis *MS. Berſm.* 33 hamite *Brod.* 35 pavidumve *Bentl. ob ſenſum, quia* ve *ſignificat* aut. 37 malorum *Ald.*

... *infirmae* non ſunt aegrotantes, debiles, iniuriae patientes. Z.

17 *Decorum caput*; *Poetica Phantaſia finxit Auctumnum quaſi corporatum deum pomis coronatum*. Vet. Sch.

21 *Et munero & muneror in Activa ſignificatione recte dicitur*. Vet. Schol. quod & Priſcianus tradit.

... *guſtabant novas fruges, aut ..., antequam ſacerdotes primitias ...ſent*. Mancinellus.

25 Torrentius, Lambinus & Cruquius ex pluribus antiquis Codicibus repoſuere *Rivis* pro *Ripis*; quod & Adiectivo *Altis* confirmari videtur. Paulum intereſt inter Literas *P* & *V* in MSS. B. *Ripis* retuli cum Bentl. quia de aeſtate ...que auctumno ſermo eſt, quo tempore tenues ſunt aquae, ripae altiores. G.

26 *Veteres omnium animalium voces, praeterquam hominis, querelam dicebant*. Vet. Schol.

30 *Comparat*; *Colligit*. Vet. Schol.

32 *Obſtantes*; *Fugae aprorum oppoſitas*. Vet. Schol.

33 *Amites hodieque appellantur furculae quibus retia, in venatione, vel in aucupio, ſuſpenduntur*. Vet. Sch.

36 *Praemia* modo pro *praedas*, quippe laboris *praemia*.

37 *Malarum quas amor curas*: ex Helleniſmo Soloecophanes. Mirum eſt tot Interpretes intellexiſſe *amorem* de avaritia.

39 *In partem*: h. e. in mediam partem, vel dimidium curae.

Miratur, o tutela praeſens
Italiae dominaeque Romae!

Te, fontium qui celat origines
Niluſque, & Iſter, te rapidus Tigris,
Te beluoſus qui remotis
Obſtrepit Oceanus Britannis,

Te non paventis funera Galliae
Duraeque tellus audit Iberiae:
Te caede gaudentes Sicambri
Compoſitis venerantur armis.

C

51 Sygambri *Bentl.* & *Iani: ut ſupra* IV, 2, 36.

43 Roma erat in tutela Iovis; ſed ille abſens tutela erat. *Nec tam praeſentes alibi cognoſcere divos.* Virgil.

44 *Dominam* dicit *Romam* ob Senatum pro cuius principe ſe gerebat Auguſtus.

49 Haec iunctura *Niluſque & Iſter* indicat commune praedicatum, nempe *celaſſe* etiam *Iſtrum* eo tempore ſuas origines: cumque fontibus ſatis propinqui fuerint eo tempore Romani, forte intelligi poterit origo appellationis, h. e. quo loco incipiat *Iſter* vocari. G. Fortaſſis fontium originem ignotam poëta refert ad unum Nilum. Z.

47 *Beluoſus*; h. e. balaenis abundans.

49 *Vera perſuaſione rurſus renaſcendi mortem non timebant.* Vet. Schol.

Minus conveniens videtur Bentleii *paventes* Plurali numero.

52 *Compoſitis armis*; h. e. ſub armis de more venerabundi te excipiunt Franci.

ODE XV.

1 *Volentem*; h. e. conanter

2 Non *increpuit lyra*, ſed
lyra: ſic & Vet. Schol. Le
indigna tanto Deo eſt altera
rentii ſcilicet) Interpretatio. B
Sed recte dictum *increpuit*
oſtendit antiqua & vera lectio
Faſt. 6 extr. h. e. tacta aſper
vehementius lyra ſilentium p
impoſuit: ut alias *aurem vellit*
thius. Virgilio Ecl. 6, 4. *Inc*
lyra, in lyra crepitum excita
ſonum notabiliorem. G.

3 *Ne parva; Allegoricus ſign.*
ne magnam materiam humili
carminis committerem. Vet. S
Non ſine periculo Tyrrhenun
re navigatur.

4 Tollenda vox eſt cum Em
morali: vult enim ſignificare,
lam aliam aetatem huiusmodi
cula dediſſe.

5 *Rettulit uberes; Quia in*
diligentior cultus uberiorem fr
facit. Vet. Schol.

ODE XV.

AUGUSTI LAUDES.

Extrema hac Ode civiles Auguſti laudes per capita atque ſummatim dicturus, fingit ſe ab Apolline Auguſti numine admonitum, ne amplius res bellicas lyra ſua tractare velit.

Metrum ut prius.

PHOEBUS volentem proelia me loqui
 Victas & urbes, increpuit lyra,
Ne parva Tyrrhenum per aequor
 Vela darem. Tua, Caeſar, aetas

Fruges & agris rettulit uberes,
 Et ſigna noſtro reſtituit Iovi,
Derepta Parthorum ſuperbis
 Poſtibus, & vacuum duellis

Ianum Quirini clauſit, & ordinem
 Rectum evaganti fraena licentiae

Inie-

1 volente *coni. Torrent. & Geſneri Theſ. v. increpo.* 7 Direpta *MSS. & editt. pleraeque.* 9 Fanum *Brod.* Quirinum *Iani.* cluſit *Ian. &* [illegible] *Cun.* 10 et vaganti *Ven. Glar.*

6 Bene *reſtituit Iovi*; aquila enim [Io]vis erat ſymbolum. B. Puto [i]n Capitolium triumphali pompa [...], & gremio Iovis impoſita, ut [...] laurea victoriarum nuntia fieri [ſo]lebat. Vid. ad Plin. Pan. 8, 3. [...] templo Martis Ultoris, ad [...]rem condito, illata ſigna iſta [Pa]rthica, docet Dio 54, 8. G.

7 Legimus cum Lambino & Cru[qui]o *Derepta*, non *Direpta* ex ve[tuſti]bus libris.

9 *Ianus dicitur Quirinus quaſi [be]llipotens, ab haſta quae lingua Sa[bi]na Quiris dicitur.* Landinus ex [Ma]crobio (Sat. 1, 9 extr.). Sueto[n]ius etiam (Aug. 22) *Ianum Qui[ri]num* dicit, non *Quirini*. *Secun[du]m Nigidium Diana Iana dicta eſt [a]ppoſita litera D.* Landinus. Erat [...] Italis *Ianus Quirinus* idem [q]ui Graecis *Apollo Agyieus*, qui ante fores ſub forma haſtae, vel acuminatae columnae, ut ſupra oſtendimus, coli ſolebat. Levis videtur eſſe ratio quod Bentleius praetulerit *Ianum Quirini*: praeſertim cum veteres libri ſileant. B. Quin ſummo conſenſu *Quirini* ſcriptum & editum video. *Ianus* pro ipſo templo dicitur; templum hoc antiquitus nihil aliud fuiſſe videtur, quam tranſitus aliquis, quem utrinque portis munivit Numa & belli pacisque indicem facit, v. Liv. 1, 19 & Aur. Vict. V. I. 3, 1. Plut. Numa p. 73 pr. Νεὼς δίθυρος, ὃν πολέμου πύλην καλοῦσι *belli ianuam*, i. quod idem eſt *Quirini* (alterius Martis) *Ianum*, vel *Quirinum* ſive Martialem *Ianum*: recte dictum utrumque; alterum Horatio, Suetonio alterum placuit. G.

Iniecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit artes;

Per quas Latinum nomen & Italae
Crevere vires, famaque & imperî
Porrecta maieſtas ad ortum
Solis ab Heſperio cubili.

Cuſtode rerum Caeſare, non furor
Civilis aut vis eximet otium;
Non ira, quae procudit enſes,
Et miſeras inimicat urbes.

Non, qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpent Iulia, non Getae,
Non Seres, infidive Perſae,
Non Tanain prope flumen orti.

11 emovit *MS. etiam G. & primae editt.* 15 ortus *codd. qui Bentl.* 18 exiget *Lamb. Bentl. Iani.* 22 rumpunt *Fl.* 1482 naim *edd. quaedam.*

11 *Emovit* pro *amovit*, & ſupra *evaganti* pro *et vaganti* ex Lambini & Torrentii Codicibus repoſui, quod neminem improbaturum puto; *Emovit* etiam confirmatur auctoritate. Vet. Schol.

Perpetuo Charientiſmo *adulteria* & *ſtupra culpas* nominat. Nil opus eſt me meminiſſe hoc loco Legis Iuliae de adulteriis.

12 *Veteres artes* vetuſte poſuit, pro *antiquos mores*; vel *virtutes*, Graecis ἀρετάς.

Revocari dicuntur quae diu deſueta & abolita iterum in uſum reducuntur.

17 *Cuſtos* modo dicitur, ut ſupra *Tutela praeſens*, tanquam de numine.

18 *Vis* proprie potentum eſt, qui ſpernunt leges & *Iura negant ſibi nata*.

Multi Codices *exiget otium* corrupte pro *eximet*. Vet. Schol. etiam *exuet*, ex Librarii incuria, ut videtur. Bentleius tamen probavit *exiget*, quod minus probal

20 *Inimicat*, *fictum ver*
Vet. Schol. Imo vetuſtum
autem *urbes* poſuit in Plur
in animo foret Roma.

22 *Edicta Iulia*; *Maxime*
vit Auguſtus, ut rata eſſent
lius inſtituerat. Suetonius
tante Badio Aſcenſio.

Getae, *Gothi*. Vet. Schol
dali (a quibus & Vindelici)
des erant & Μετανάσται, co
tem *Gothi* Ἀρότηρες, ſive Ag
ideoque a divitiis vel bo
nomen Gothorum ſortiti ſu

23 *Infidive Perſae*; *Quia*
ſimulata pace necaverant. V
Cruq.

25 *Profeſti dies dicebam*
ante feſtos erant. Vet. Scho
Omnes non feſti.

26 *Iocoſi laetitiam iubent*
Schol.

29 *More Patrum*. Cicero
Tuſcul. c. 2 ſcribit eſſe in
originibus, *ſolitos eſſe in e*

Noſque & profeſtis lucibus & ſacris,
Inter iocoſi munera Liberi,
Cum prole matroniſque noſtris,
Rite deos prius adprecati,

Virtute functos, more patrum, duces,
Lydis remixto carmine tibiis,
Troiamque & Anchiſen & almae
Progeniem Veneris canemus.

osque prof. *MS. Markil. it. Cun.* 30 remiſto *Ven. Glar. Lamb. ib.*

vivas ad tibicinem de claroviorum virtutibus. Mancidis *tibiis laeta cantabantur, triſtia: tres enim modos habebant tibiarum, Ionicum, Lydium & Phrygium, quem & barbarum* Vet. Schol.

32 *Progeniem Veneris*; i. e. *Gentem Iuliam.* Vet. Schol.

Q. HORATII FLACCI EPODΩN * LIBER.

ODE I.

AD MAECENATEM.

Imminente iam immani Actiaci belli procella, Horatius Ma natis interventu militiae vacationem impetraverat; Pro eſt igitur credere aliquem inter eos interceſſiſſe amicitiae gorem, ac ſi Lyricus noſter partium medius atque a fort pendulus foret. Satisfaciendo igitur & purgando ſe q per ludum & iocum ad iracundos Iambos convertit ſtil Primus autem verſus (auctore vetere Scholiaſte Cruq προῳδεῖται, *ſecundus vero* ἐπῳδεῖται, h. e. *alter praccini alter ſuccinitur.* EPODOS *enim, prodente Mario V rino* (p. 2501) *brevior verſus eſt longiori ſubditus: H vero metri inventor fuit Archilochus, ut vetus Scholia monet.* (De *Epodo* idem mihi videtur. Etiam Od. 1 13 it. 17 hoc nomine laxius ſumto comprehendi poſſe bitror. Sed hoc carmine puto Horatium (ſerione an Φάσει tantum, nihil attinet) ſe offerre ad ſocietatem p culi, delicate profecto, ut vacationem ſibi datam non c mulet, bello inutilem ſe eſſe fateatur, & tamen para comitem, & praemii nihil ſperantem affirmet. G.)

Metrum in primo verſu eſt Dimetrum Iambicum, in altero Dimetrum.

IBIS Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caeſaris periculum

S

* Nihil melius definitione Hephaeſtionis Enchirid. p 70 Εἰσὶ δὲ ἐν τοῖς ποιήμασι καὶ οἱ ἀῤῥενικῶς ὕτω καλύμενοι ἐπῳδοὶ, ὅταν μεγάλῳ ςίχῳ περιττόν τι ἐπιφέρεται, οἷον, Πάτερ Λυκάμβα, ποῖον, ἐφράσω τόδε; τί σὰς παρήειρε φρένας; Verſus ſunt Archilochi in ſocerum: unde etiam apparet, Epodorum opus praecipuum eſſe maledicere, ut ſunt pleraque huius libri. Qui *qui librum carminum* vocant, (Mu Faber, alii) non attendunt a tionem temporum, de qua in fatione. G.

ODE I.

1 *Ibis* modo pro *iturus es. Auguſtus Liburnis praepoſuit cenatem.* Vet. Schol. *Liburnae culae ſunt textae viminibus.*

Subire, Maecenas, tuo.
Quid nos, quibus te vita ſi ſuperſtite
Iucunda; ſi contra, gravis?
Utrumne iuſſi perſequemur otium,
Non dulce, ni tecum ſimul?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non molles viros?
Feremus; & te vel per Alpium iuga,
Inhoſpitalem & Caucaſum,
Vel occidentis usque ad ultimum ſinum,
Forti ſequemur pectore.
Roges, tuum labore quid iuvem meo,
Imbellis ac firmus parum?
Comes minore ſum futurus in metu,

 Qui

Poſt tuo *ſignum interrogandi ponit Bentl.* 5 ſi *Bentl.* & *ſic G. coll. Sax. Flor.* 1482. *Locb.* & *Mancinellus ait, in cunctis omnibus antiquis Codicibus ita eſſe. Al.* ſit. G. Plane abeſt ſit ab ed. *Chab.* & *nonnullis codd. Bentl. Sed exquiſitius eſt* ſi, *tot librorum ſcriptorum conſenſu comprobatum, ita ut plena oratio efficiatur:* quibus vita eſt iucunda, ſi ſit, te ſuperſtite. Z. 10 Qua *etiam Flor.* 1482. *Ven.* 1544. Quem *coll. Sax. G. Brod. Zar. Ven.* 1479. *Med.* 1486. & 1502. 15 *Sic H. Glarea. Torr. Da. Heinſ. Fab. Bentl.* &*c.* laborem *al.* 17 ſim *Bentl. e coni. Heinſii.*

usmodi erant & veterum Briorum currucae, ſeu pellitae es, levitate inſignes. B. Hoc bello Actiaco tantam dignitatem cutae Liburnae, ut *earum ſimiline* & *nomine uſurpato* ad *earum* ir *claſſem Romani principes terint* Veg. 4, 33. Vid. Scheff. de nav. 2, 2 p. 97. G.

Amicus eſt vel maior, ſeu Paius: vel minor qui & Cliens, e & *Maiorum* & *Minorum* appel- originem duxit. *Stoicus occidit tam, delator amicum Diſcipulumſenex.* Iuv. 3, 116. B. Plane non itabat Horatius *amici* nomine apud Maecenatem. G.

t in muro ita & *in navibus ſiunt ugnacula, poſt quae dimicantes ati conſiſtunt.* Vet. Schol. Tur- Antonii naves ſignificare vide- a quibus ingens Maecenati pelum.

Duo Torrentii Codices cum Schol. pro *ſit ſuperſtite* legerunt *ſi ſuperſtite*, quod & vir eruditus Antonius Mancinellus probavit. B. *Quid nos*, ſcil. faciemus? Z.

7 *Otium*; *Agente Maecenate Horatius ab Auguſto meruerat militiae vacationem.* Vet. Schol.

10 Iacobus Cruquius optime punctum interrogativum huic verſui appoſuit.

14 *Pectore, animo* μετωνυμικῶς. Vet. Schol.

15 Omnes Torrentii MSS. *laborem* habuere pro *labore*, quod & mihi concinnius videtur: Scholiaſtae ſilent. B. Sed *labore* poſtulat ratio carminis.

16 Reſpicit militiam ſuam ſub Bruto, ſeque ab Antonio fugatum meminit.

17 *Comes minore*; *Humanae mentis ratio eſt, ut per diverſas ſuſpiciones dilectis plus timeatur abſentibus.* Vet. Schol. elegantiſſime.

Non video quid opus fuerat quod Bentleius poſt Heinſium ex propria

Qui maior abſentes habet.
Ut aſſidens implumibus pullis avis
Serpentium allapſus timet,
Magis relictis; non, ut adſit, auxili
Latura plus praeſentibus.
Libenter hoc & omne militabitur
Bellum in tuae ſpem gratiae;
Non ut iuvencis illigata pluribus
Aratra nitantur meis,
Pecusve Calabris ante ſidus fervidum
Lucana mutet paſcua,
Nec ut ſuperni villa candens Tuſculi
Circaea tangat moenia:
Satis ſuperque me benignitas tua

21 *Sic plerique & recte:* uti ſit *Bentl. cui favet Zar.* ut ſit. ta *Glar.* 26 nectantur *coll. Sax.* mea *Bentl. e codd.* : *Bentl. Zar. Med.* 1477. *Ven.* 1479. 29 ſupini *coni. Bentl.*

propria coniectura *ſum* verterit in *ſim.* B. Omnino *ſum* retinendum eſt: rationem enim reddit propoſitionis, quam vult videri certam & firmam. G.

19 *Ut aſſidens:* h. e. nusquam inde ſe movens. B. Ob id ipſum aſſidet quia metuit &c. G.

An *implumes pullos* Auguſtum & Maecenatem putat? Novimus ſane Brutum & Caſſium ab Antonio ſuperatos, & Antonium ipſum ab Agrippa; non enim tam viribus quam auſpiciis Auguſtus valuit. B. Comparatio plane nulla eſt in pullis, ſed in hoc ſolo: ut Avis etiam aſſidet pullis, quos praeſentia ſua tueri non poteſt: ita ego te ſequar, non quo tueri poſſim, ſed quo minus metuam. G.

21 Nil opus eſt *relictis* dici in Ablativo, quod putavit Dacerius.

23 *Militabitur bellum*, eleganter & *nove*. Vet. Schol. B.

24 *In tuae ſpem gratiae*; videtur iam amicitiae rigorem, quem dixi ſignificare. B. Id mihi aliter videri, indicavi, certe veſtigium hic nullum deprehendo frigoris in

Maecenate. G. Senſus
ſpe praedae, ſed quia ſ
tibi ita placiturum eſſe.

25 *Illigata*; *Hypallage,*
ut illigati ſub aratra mitta
Schol. Cruq. B. Senſu
verſ. 30 usque eſt: Non
ergo, ut plura agri iugera p
aut paſcua ſic amplificent
hiberna & aeſtiva habeam
villae meae fundus produ
que ad moenia ipſa Tuſc

27 *Ante ſidus fervidum*;
niculares dies. Vet. Schol.

28 Hypallage *Lucana Ca*
Calabra Lucanis. Sic & V
Nam Calabria aeſtuoſior

29 *Supernum* dicit T
quod in edito loco ſit
An *ſupernum Tuſculum*
rius Tuſculum? forte arx
ubi *villa*, quae continuari
ipſam urbem, Tuſculum,
gono Circes ex Ulyſſe fil
tam. Monſtroſum paene e
& *Circaeum* promontori
tare. G.

30 *Circaea moenia*; h
continuare agros Tuſculan

[redacted]

Ditavit: haud paravero,
Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam,
Diſcinctus aut perdam ut nepos.

ODE II.

tius dubiis hisce temporibus incertus, civiles turbas ur- ✓que negotia pertaeſus forſan & potentis amicitiae rigo- ı expertus, humilium colonorum vitae invidere ſe profi- ır. De ridicula interim Alfii noti foeneratoris perſona, aniſſima & Ironica Allegoria, miranda ruſticanae vitae economia referri vult videri. (Videntur ſane ultima Odae erioris hanc velut peperiſſe. G.) (*Exemplo Alfii foe- ıtoris oſtendit, non facile quemquam a lucri conſuetudine dere. Alfius enim beatum praedicat ruſticum, qui nec is & moleſtiis, quas foenoris exercendi ſtudium pariat, etur, nec militet, nec mercaturam exerceat, nec cauſis nſibus det operam, nec potentioribus hominibus gratifi- cogatur, ſed qui agrum colat. Atque dehinc ſingula e ruſticae commoda recenſet. At idem homo, qui iam- ruſticus fieri cupiebat, intra paucos dies, mutata ſen- ia, ad lucri conſuetudinem repente redit.* Z.)

Metrum ut in ſuperiori.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
Ut priſca gens mortalium,
Paterna rura bubus exercet ſuis,

m. Vet. Schol. Quod for- tecenas fecerat. *Candentem* aecenatis villam; h. e. *mar- comtam.* Vet. Schol. *bremes*; *Nomen in Terentio & tenacis.* Vet. Schol. B. *premam,* defodiam & in ter- dam. Z. *iscinctos pro negligentibus ſo- ere.* Vet. Schol. Suaviter atem ſuum ridet, qui, ut ait *Solutis tunicis in urbe ſem- debat. Malthinus tunicis de- mbulat:* quem Malthinum hol. Maecenatem fuiſſe Sat. I, 2, 25. B. Si vere ol. mirabor audaciam Flac- ngratum animum, qui non t *admiſſus circum praecordia mici* magni, quam vitia il- lius humano generi ridenda pro- pinare. G.

Nepotem Veteres prodigum & lu- xurioſum dicebant, quia revera ſolu- tiores delicatiorisque victus ſoleant eſſe, qui ſub avo nutriuntur. Vet. Schol. *Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico tangit.* Perſius I, 116. B.

ODE II.

1 *Beatos* praedicamus quibus invi- dere ſolemus.

Negotia dicit moleſtias urbanae vi- tae. Vet. Schol. B. Videntur eſſe negotia pecuniaria, quae cernuntur in pecunia mutua danda & foenore exercendo. Z.

3 Lambinus *bubus* legit pro *bobus,* quod Priſciani auctoritate firmat, qui & ſic legerat.

Exer-

Solutus omni ſoenore;
Neque excitatur claſſico miles truci;
Neque horret iratum mare;
Forumque vitat, & ſuperba civium
Potentiorum limina.
Ergo aut adulta vitium propagine
Altas maritat populos,
Inutileſque falce ramos amputans,
Feliciores inſerit;
Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes greges;
Aut preſſa puris mella condit amphoris;
Aut tondet infirmas oves;
Vel, cum decorum mitibus pomis capu
Auctumnus arvis extulit,

5 Nec *Ven. Glar.* 6 Nec *eaedem edd. & Bentl.* v. 11 & 14 *habent MSS. editique omnes praeter unum H. Stephani edit. Diatr.* 1 p. 38) *qui ſic edidit, ut & G. Fabric. A.* 1 *Chab. Baxt. & Cun. & Sanadonus. Bentleius vulgatam a maritatio vitis curatur Octobri, verno autem inſitio.* 1 agris, *ex MSS. & edd. Bentl. Cun. & ſic Brod.*

Exerceri dicitur quod non ſinitur quieſcere. B.

4 *Solutus o. f.* vulgo interpretantur de eo, qui liber eſt ab aere alieno: ſed, ni fallor, intelligitur is, qui foenus non exercet, & adeo liber eſt a metu ne ſortem cum uſura perdat. Z.

5 *Excitatur*, e ſomno.

Claſſicum vocatur turbatum ſonitus, a claſſibus; i. e. *Equitibus qui tubas ſemper ferebant.* Vet. Schol. Cruq. *Claſſes equitum ordines vocantur.* Mancinellus ex Priſciano.

8 *Limina*; *Salutationum Officia dicit.* Vet. Schol.

9 *Adulta*; *Propago tertio anno a matre ſeparabitur.* Mancinellus ex Columella.

10 *Maritat*; *Arbores ſexto anno, ſi iam firmae videbuntur maritandae.* Idem ex Columella. *Proprie maritari arbores dicuntur cum vitibus adiunguntur.* Vet. Schol.

Vitem maxime populus alit. Columella, citante Mancinello. B.

Vid. quae notavimu
6, 4. G.

11 Quid ſi mallet B
tilesve? an inde ſequ
tium ita ſcripſiſſe?

Amputans; *iſte ſignifi
rat inſitionem.* Mancin

13 *Reducta*; curvata
ab arcu.

14 *Errantes*; *Libe
Vet. Schol.

15 *Mellimeſſio dicitur
ctio.* Vet. Schol. Q
comparet in Diction
Mellatio dicitur.

16 Ruſtici detonden
um ovium clunes, cu
pabula fluore ventri
quod non viderunt
Occurrit etiam apud
Lanitundium, Lexico
tum. B. Non po
relatum ab Horatio in
agricolarum, tondere
fluore alvi laborantiu

Ut gaudet inſitiva decerpens pyra,
  Certantem & uvam purpurae,
Qua muneretur te, Priape, & te, pater
  Sylvane, tutor finium!
Libet iacere modo ſub antiqua ilice,
  Modo in tenaci gramine.
Labuntur altis interim ripis aquae;
  Queruntur in ſilvis aves;
Fonteſque lymphis obſtrepunt manantibus,
  Somnos quod invitet leves.
At cum tonantis annus hibernus Iovis
  Imbres niveſque comparat,
Aut trudit acres hinc & hinc multa cane
  Apros in obſtantes plagas;
Aut amite levi rara tendit retia,
  Turdis edacibus dolos;
Pavidumque leporem, & advenam laqueo gruem,
  Iucunda captat praemia.
Quis non malarum, quas amor curas habet,
  Haec inter obliviſcitur?
Quod ſi pudica mulier in partem iuvet

rivis *MS. Berſm.* 33 hamite *Brod.* 35 pavidumve *Bentl. ob ſenſum, quia* ve *ſignificat* aut. 37 malorum *Ald.*

inſirmae non ſunt aegrotantes,
ebiles, iniuriae patientes. Z.
Decorum caput; *Poetica Phan-
finxit Auctumnum quaſi corpora-
'cum pomis coronatum.* Vet. Sch.
*Et munero & muneror in Acti-
gnificatione recte dicitur.* Vet.
l. quod & Priſcianus tradit.
*guſtabant novas fruges, aut
anteqaam ſacerdotes primitias
ent.* Mancinellus.
Torrentius, Lambinus & Cru-
s ex pluribus antiquis Codici-
repoſuere *Rivis* pro *Ripis*;
& Adiectivo *Altis* confirmari
ur. Paulum intereſt inter Li-
P & *V* in MSS. B. *Ripis*
uli cum Bentl. quia de aeſtate
: auctumno ſermo eſt, quo
tempore tenues ſunt aquae, ripae
altiores. G.

26 *Veteres omnium animalium voces, praeterquam hominis, querelam dicebant.* Vet. Schol.

30 *Comparat*; *Colligit.* Vet. Schol.

32 *Obſtantes*; *Fugae aprorum oppoſitas.* Vet. Schol.

33 *Amites hodieque appellantur furculae quibus retia, in venatione, vel in aucupio, ſuſpenduntur.* Vet. Sch.

36 *Praemia* modo pro *praedas*, quippe laboris *praemia*.

37 *Malarum quas amor curas: ex* Helleniſmo Soloecophanes. Mirum eſt tot Interpretes intellexiſſe *amorem* de avaritia.

39 *In partem:* h. e. in mediam partem, vel dimidium curae.

Domum atque dulces liberos,
(Sabina qualis, aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli)
Sacrum & vetuſtis exſtruat lignis focum
Laſſi ſub adventum viri:
Claudensque textis cratibus laetum pecus,
Diſtenta ſiccet ubera;
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemtas apparet:
Non me Lucrina iuverint conchylia,
Magisve rhombus, aut ſcari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiems ad hoc vertat mare:
Non Afra avis deſcendat in ventrem meum,
Non attagen Ionicus
Iucundior, quam lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum,
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Ma

52 verrat *coni. Heinſii.*

41 *Sabinos* nominat & *Appulos*, tanquam ſibi notos.

43 *Sacrum*; *Veſtae conſecratum: iuxta focum dii penates poſiti fuere, Laresque inſcripti, idcirco quod ara deorum Larium focus ſit habitus.* Vet. Schol. Cruq. Nil opus legi in hoc Verſu *Sacrum &*; neque ſuperius *iuvans*; cum ab hoc incipiat expolitio eius quod generaliter propoſuerat. B. At cum ſingula membra protaſeos copula connectantur: recepi *&* ex ed. Venet. Lambinus autem edidit *Sacrumque*. Z.

45 *Crates a paſtoribus texi conſueverunt, ad mutandas pecudibus manſiones.* Vet. Schol.

Laetum pecus dicitur bene curatum & pingue.

47 *Horna*; *novella.* Vet. Schol. Quaſi ὡρινά, vel huius horae, vel anni. *Ruſticae ſimplicitatis Idioma hornum vinum bibere.* Vet. Schol.

Dolium, teſtaceus cadus erat. *Dolia nudi Non ardent Cynici.* Iu

49 *Lucrina* oſtrea inter prae erant, & ſummi pretii.

50 *Scarus*; Piſcis ingens G maris, qui & ruminatur & utitur; de quo vide Athena Euſtathium & Tzetzen in phronem.

51 *Intonata* dicitur hiems, minacem ventorum ſonum to non abſimilem. B. Nempe hic procella eſt, ut etiam to propria intelligi poſſint. G.

53 *Afram avem gallinam dicam dicit, quae magna eſt & guiſſima, quam & Garamantia cant & Africanam.* Vet. Scho

54 *Attagen* Lagopus eſt, vel tica perdix, quam vulgo Fra num vocant. *Cum Attagenas minino genere vulgo dicant, dendum quod Maſculino gene dixerit.* Vet. Schol.

56 Vili pretio veneunt *olivae* Italos.

Malvae ſalubres corpori,
Vel agna feſtis caeſa Terminalibus,
Vel haedus ereptus lupo.
Has inter epulas, ut iuvat paſtas oves
Videre properantes domum!
Videre feſſos vomerem inverſum boves
Collo trahentes languido!
Poſitosque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares!
Haec ubi locutus foenerator Alfius,
Iamiam futurus ruſticus,
Omnem redegit Idibus pecuniam;
Quaerit Calendis ponere.

 ODE

verſum *Servius ad Ecl.* II, 66. 67 Alphius *Ven. Glar. Chab. Lamb.* 69 redegit *etiam coll. Sax. & Brod. it. Maitt. it. MSS. duo Bersm.*

Lapathum modo dixit Oxalida Oxylapathum.
…vi, h. e. onuſto, ob aſtrictum …n: *Corpori* enim poſuit pro … uſitato Charientiſmo.
Ad excludenda iurgia Termina-… dies fuerat conſtitutus, qui …pularum feſtivitatem caeſis agnis …ri faceret fines conſtitutos. Vet. …l.
… Ad frugalitatem ruſticam re-… Non mactaturus pater fa-…s haedum integrum, epulatur …um lupo, & alioqui peritu-… G.
… Pulchro Iconiſmo, ſive Enar-… poſuit *properantes domum* & ſe-…tia.
… *Pueri domi nati vernae dicun-…* Vet. Schol.
…*amen* quaſi *Exagmen*, ab *ex* & …ducitur.
… *Focum purum circum verſum …iſſe priusquam cubitum eat ba-…* Cato. *Villicus conſueſcat ru-… circa Larem domini focumque …larem ſemper epulari.* Colu-…a, citante Cruquio. Rutger-… tamen *renidentes* ad *vernas* re-…dum putat.

67 *Vel optima nomina, non appellando fieri mala, foenerator Alfius dixiſſe veriſſime fertur.* Columella, citante Torrentio.

68 *Futurus ruſticus; comparaturus praedia.* Vet. Schol.

69 Vet. Schol. Cruquii cum optimis Cruquii atque Torrentii MSS. legerunt *redegit* non *relegit*. *Redigit pecuniam* qui ſummam inde conficit. B. *Redegit*, in arcam ſuam, certe in poteſtatem, emturus agrum: vicinum ut ſit verbo *exigere*. Sed *relegit* etiam defendi poteſt, & defenſum eſt a Nic. Heinſio Adv. 2, 4 p. 236, i. e. rurſus colligere ſtuduit. G.

Etiam Idibus exigebantur uſurae; ut Cicero (Cat. 1, 6): *Praetermitto ruinas fortunarum tuarum, quas omnes impendere proximis Idibus ſenties.* Vet. Schol.

70 *Calendis communiter ſolebant ſolvere foenus.* Torrentius. Manſit igitur quatuordecim dies in propoſito.

Ponere; *Deponere.* Vet. Schol. Nam quod in foenus datum eſt Depoſitum dicitur.

ODE IV.

IN MENAM.

In Menam amarulenta Invectio. Erat autem hic M
Pompeii libertus, Sextoque Pompeio legatus claſſiq
ticae praefectus, quam tamen poſtea maioris ſpe l
guſto proditorie tradidit; ab Auguſto deinde ad
defecit, Sextumque iterato Auguſto prodidit. Hun
Auguſtus non ſolum Tribunum militum claſſisque Pr
fecerat; verum etiam menſae ſuae adhibuerat. Q
Horatius, in Pompeii domum ut decuit liberalis, i
ter ſe ferre liberrime hac Ode profitetur. (De h
peio Mena omnia Dio: porro eum hic peti, Acron
phyrio, quales nunc ſunt, & V. Schol. Cruquianus
Mihi hoc ſcrupulum movet, quod unicum & propr
men hominis, perfida levitas, hic illi non obiici
invidia tantum excitatur &c. G.)

Metrum ut in ſuperiore.

LUPIS & agnis quanta ſortito obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt,

1 Graecis Ὄϊς λύκῳ, Proverbium eſt, de inconciliabilibus. Sic & Ovidius in Ibin, *Pax erit haec nobis donec mihi vita manebit, cum pecore infirmo quae ſolet eſſe lupis.*

Sortito; *Sorte naturae.* Vet. Schol. Cruq. Natura cuique ſuam ſortem ex fato tribuit. B. Haec eſt illa μοῖρα Graecorum, aeterna lex naturae. G.

2 Inimicitia dictis & factis conſtat; in animo eſt *diſcordia.*

3 *Ibericis*; *Oſtendit eum fuiſſe Pompeii remigem in Iberia.* Mancinellus. *In Hiſpania plurimum Spartum naſcitur.* Vet. Schol. *Spartum in aquis marique invictum.* Mancinellus ex Plinio. B. Ibericis ex ſparto funibus etiam extra Hiſpaniam locus eſt. G. Eſt periphraſis ſervi, cuius in latere verberum, in cruribus compedum veſtigia exſtant. Z.

6 *Genus* modo naturam dicit & vernilem animum. Alias & ipſe Horatius libertini generis fuerat.

7 Bene *Videsne* ſubiecturus *liberrima* quod habet ἦθος, ſeu moralem Enargian.

Sacravienſes dicti nobiles qui frequenter ſacram viam am
Ludovicus Deſprez. B. S
ſes neſcio an memorentu
terquam apud Feſtum V
Equus, ubi ſunt vicini ibi
tes, ut Suburrani &c. G.

Metiente: ſic *ſtabili gr*
tur litora cornix, ut ſcite
quod dixerat *ſuperbus amb*

8 *Bis ter ulnarum*; *Ha*
iuſtae togae menſuram inte
eſt. Vet. Schol. *Iuſtam*
xit qua nulla maior co
fieri; quod non intelle
quius dum Scholiaſten rep
Manicatis & talaribus tun
amictos non togis ait Cicero
Henricus Stephanus. Ben
quit ferre *bis ter ulnarum*;
ex arbitrio ſuo reſcribit
ſed nulla ſuffultus auctorit
cit ſe tamen nunquam v
quiorem Lectionem. Equid
haec quae dicit eſſe ſupra
ptum. B. Feſtinabat,
motior erat, cum iſta ſcri
doctus; *bis ter ulnarum* pl
litum eſt & anomalon.
autem intelligo librarioru

Ibericis peruſte funibus latus,
Et crura dura compede:
Licet ſuperbus ambules pecunia,
Fortuna non mutat genus.
Videsne, ſacram metiente te viam
Cum bis ter ulnarum toga,
Ut ora vertat huc & huc euntium
Liberrima indignatio?
Sectus flagellis hic Triumviralibus,
Praeconis ad faſtidium,
Arat Falerni mille fundi iugera,
Et Appiam mannis terit?
Sedilibusque magnus in primis eques,
Othone contemto, ſedet?

Quid

16 contento *ed. prima Venet. a.* 1478.

iſi eſt ipſius poetae error hu-
) ſi dictante aliquo, *bis ter-*
lnarum; ſeu *bis tern' ulna-*
non modo *ām* periit, etiam
ibendo, verum etiam litera

ertat; *Detorqueat ab illo aſpe-*
Vet. Schol. *Huc & buc* ap-
:, quo oſtenderet a plurimis
actum.
Liberum dicimus qui animi ſui
ntiam absque verecundia pro-
Sic & Ovidius: *En ego liber,*
rox tacui. B. *Indignatio*, h.
mines indignabundi. Z.
Fures ac ſervi nequam apud
mviros Capitales ad Columnam
iam puniri ſolent. Aſconius, ci-
Deſprez. *Nam ut Tribunis*
m, ita Triumviris ius erat alie-
ſervos caedendi. Vet. Schol. B.
ſtum hoc ſcholion. Tribunis
non eſt ius caedendi plebem,
potius commiſſum ſit terga
praeſtare a plagis immu-
G. *Sectus* &c. Eſt imitatio ho-
m indignantium. Z.
Dum noxii caedebantur Praeco-
bas inflabant, qui mos hodie
patria Velitris ſervari ſolet.
Mancinellus. B. Etiam haec de tubis nihili eſſe puto: praeco voce pronunciat & praedicat cauſam poenae. G. *Praeconis ad faſtid.* tamdiu caeſus donec etiam praeconi faſtidio eſſet. *Mancin.*

14 *Falerni agri meminerat, quo Appia via neceſſe ire*. Vet. Schol. *Deliciarum affluentia eſt equos, vulgo burrichos habere*. Vet. Schol. De his ſuperius (3, 27, 7) diximus, & oſtendimus fuiſſe contrarios mulis. B.

15 *Sedilibusque magnus in primis, cum vehementi indignatione profertur*. Vet. Schol.

16 *L. Roſcius Otho Legem Theatralem tulerat, ut in quatuordecim Ordinibus ſederent Equites, de quibus in duobus ſederent Tribuni, non tamen ſervi*. Vet. Schol. *Duo primi verſus Tribunis vacabant*. Alter Schol. B. Contemnit ſua cum lege Othonem, qui nihil contra illam admiſit; lex non terret, niſi qui eam violavit. Vid. Sat. 1, 4, 68. De *tribunis* quae Vet. Schol. habet, ea certe antiqua non ſunt. Tribuni laticlavii inter ſenatores ſedent, caeteri inter equites. G.

Quid attinet tot ora navium gravi
Roſtrata duci pondere
Contra latrones atque ſervilem manum,
Hoc, hoc tribuno militum?

17 *Pro* ora, aera *coni. Bentl.*

ODE V.

IN CANIDIAM VENEFICAM.

Inducta Patricii cuiusdam pueri perſona, quem a ſag
politanis inter ſacra Magica immolatum fama audier
ſecratur amicam ſuam Gratidiam, Neapolitanam un
riam, quae amatoria potione eum paene dementavera
ſe autem verſute Quintilium Varum amicum ſuppoſu
detur. (Non auſim iſta praeſtare. Vid. arg. Car. I, I

Metrum ut ſuperius.

AT O deorum quicquid in coelo regit
Terras & humanum genus!

1 *Sic Lamb. ex MSS. &c.* quidquid regis *Zar. Med.* 1477 & 14 *Heinſ. Maitt.* quisquis regis *Brad. Flor.* 1482. *R. Steph. Ru* quis regit *Ald.* quisquis regis *Ven.*

17 *Quid attinet*; dolet tantas impenſas fruſtra fieri.

18 *Roſtratae erant naves ob ſcopulos.* Mancinellus. B. Etiam ut fluctus ſinderent, ut inimicas naves figerent a puppi vel a latere. G.

19 *Servilem manum*; *Sextus Pompeius ſexaginta ſervorum millia collegit.* Mancinellus. *Imo & Auguſtus ipſe manumiſit viginti millia ſervorum uno tempore*; quod monet Torrentius ex Suetonio.

20 *Hoc, Hoc,* frendens dicit: neque parcit Auguſto ipſi. B. *Hoc tr.* cum iſte, qui piraticam exercuit & ſervus fuit, nunc tribunus militum ſit. Z.

ODE V.

1 *At, timoris Interiectio.* Mancinellus. Sic & Virgilius: *At tibi pro ſcelere exclamat, pro talibus auſis.* Vet. Schol. *At?* & geminatum *at! at!* a Phrygio & Macedonico Ἄττα, quod & *Patrem* & *Iovem* ſignificabat, deduci videtur. Eſt autem vehementer commoti exclamatio, cuiusmodi fere &
ricum ὢ πόποι. B. Pue
tur dum illum exuunt v
V. v. [illegible]. G.

Mire *quicquid deorum*,
mente & lingua, pro eo
beret eſſe *omnes dii deaeque*
Melius *regit* quam *regis*;
nulli Codices cum Servi
regis. Pro priore tamen
ſtare videtur Vet. Schol.
tatius videtur.

3 *Iſte* Tragice pro *tam*
ἐν ἤθει.
Fert, vult. Vet. Scho
h. e. *in ſe habet.* Sic &
mus, pro *in animo eſt.*

Tumultus, vel *timultus*
ut enim ab Oſco *facul*,
ſic etiam fortaſſe a *timul*,
Superius monui tumultum
ſtinationem quandam mo
terrore *Vim dicit rapin*
quam paſſus eſt. Vet. Scl
gantor.

Quid iſte fert tumultus? & quid omnium
  Vultus in unum me truces?
Per liberos te (ſi vocata partubus
  Lucina veris affuit)
Per hoc inane purpurae decus precor,
  Per improbaturum haec Iovem,
Quid ut noverca me intueris, aut uti
  Petita ferro belua?
Ut haec tremente queſtus ore conſtitit
  Inſignibus raptis puer,
Impube corpus, quale poſſet impia
  Mollire Thracum pectora;
Canidia brevibus implicata viperis
  Crines & incomtum caput,
Iubet ſepulcris caprificos erutas,

Iubet

at quid *Ven. Glar.* 9 tueris *Med.* 1477. 11 trementi *Chab.* *amb.*

ùtheton eſt in *omnium* & *unum* ine gravi Emphaſi.

Veris; an ſimulavit partum leretur anus? B. Epod. 17, 50 atut acerba illa ironia partus ſiti Canidia. G.

ae *affuit*, cum dixerit *vocata*: *adeſſe* dicuntur qui *advocan-*

Deorum erat purpura. *Praetexta* m & *venerabilem fieri pueritiam* bant *Veteres*, ut ex Quintilia- dnotabat vir doctus Ludovicus rez. Erat ob hanc rem Prae- etiam maiorum magiſtratuum. *Inane*, vanum, quia non prode- periuro. *Schol.* Z.

Precor modo pro *rogo*.

Leni Charientiſmo poſuit *im- baturum*, pro *vindicaturum*.

Emphatica Enargia poſuit *con-* pro *nudus ſtetit*.

Regiorum puerorum inſignia, texte erant & bullae. Praetexta erat candida purpureo limbo inſigna; bulla autem aureum faſcinum, quod hodie coralio & bullis conſtat. Βῦλαν ὁμοιὰν πομφόλυγι, (h. e. *bullae* ſimilem *bullam*) dixit Plutarchus, in Romulo, quod oſtendit Cruquius. Fuit enim & rotundum & ſuperiore parte perforatum, ut ex Apuleio idem vir doctus monſtravit; unde crediderim eſſe factum ut a nonnullis pro cordis figurâ acciperetur. Anglorum vox Bell a *bulla* fuiſſe videtur.

13 *Impia*, modo pro dura & immitia.

15 *Brevibus*; *furiali habitu eam deſcripſit*. Vet. Schol. *Brevibus viperis perpetuo* Ἐπιθέτῳ *dicitur, nam tales ſunt*. Idem.

17 *Caprificus*, quod ex veteribus monumentis plerumque erumperet, arborque eſſet infrugifera, deorum manium fuiſſe credebatur, adeoque infelix. B. De apparatu illo & ſupellectile quaſi veneficarum conf. Sat. 1, 8, & quae ibi monentur. G.

Ariminenſem Foliam,
Et otioſa credidit Neapolis,
Et omne vicinum oppidum:
Quae ſidera excantata voce Theſſala
Lunamque coelo deripit.
Hic irreſectum ſaeva dente livido
Canidia rodens pollicem,
Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus me
Non infideles arbitrae,
Nox, & Diana quae ſilentium regis,
Arcana cum fiunt ſacra;
Nunc, nunc adeſte: nunc in hoſtiles dom
Iram atque numen vertite:
Formidoloſae dum latent ſilvis ferae,

54 Arcum, *pro* Iram *Brod.* *Non defuiſſe*, advocatam navaſſe ſuam operam. *Foliam*, nomen quartae veneficae, quae tribas erat, & amore feminarum, ut vir, ardebat. Z.

43 *Otioſa* perpetuum Neapolis Epitheton, quam & Ovidius (Met. 15, 712) dixit; *In otia natam Parthenopen*, ut adnotavit Bonfinius. *Illo Virgilium me tempore dulcis alebat Parthenope ſtudiis florentem ignobilis oti*, Virgilius, (Ge. 4, 563) adnotante Vet. Schol. B. Hic locus enim ob amoenitatem, balnea, thermas maxime idoneus erat ad ſeceſſum. cf. Strab. lib. 5, p. 246. Z.

46 Credebant Veteres veneficas elicere deos e curribus ſuis. *Carmine dii ſuperi placantur, carmine manes.* Putabatur enim venefica diis ſuperior, huius enim carminibus vel inviti cedebant, uti & ſacerdotum precibus rite peractis.

47 Belle *irreſectum*, nam *ſcalpere terram unguibus ſolebat.* Vide Sat. 8. Lib. I. Dilogus etiam foedam dicit, ob non reſectos ungues.

48 *Rodens pollicem*; *Habitum & motus expreſſit Canidiae furentis. Petronius ut monſtraret furentem, pollice ait usque ad periculum roſo.* Vet. Sch. Pollicem rodentes oſten-

55 Formidoloſae *etiam coll*
dere volunt ſibi eſſe fa
nis, & libenter vel hoſ
bus veſci poſſe.

49 *Quid dixit? aut q*
Oſtendit eam nihil tacui
nus. Mira Βραχυλογ
audaciam ſignificat. B.
ra non dixit, aut quae ſi
terire potuit? *Schol.* Z.

50 *Arbitrae, conſciae,*
Sch. *Non infideles* dici
lari ſoleant quae nocte

52 Legibus vetita o
arcana.

53 *Adeſte*; h. e. ope
catae.
In hoſtiles domos;
Enallage numeri, cum
ro agatur.

54 *Arcum*, quod pro
liber Brodaei, vix libr
deberi. Eſt enim crudi
arcu formidabilis. G.

55 Cum Vet. Schol.
MSS. repoſui *formidolo*
midoloſis, & bene ſui
tent. *Formidoloſas fera*
que vicinas modo dicit
tuit ſcilicet, ne ſcelera
tur. Bentleius tamen
midoloſis, contra plures
Non placet allegoria:

Dulci ſopore languidae,
Senem (quod omnes rideant) adulterum
Latrent Suburanae canes,
Nardo perunctum, quale non perfectius
Meae laborarint manus.
Quid accidit? cur dira barbarae minus
Venena Medeae valent,
Quibus ſuperbam fugit ulta pellicem,
Magni Creontis filiam,
Cum palla, tabo munus imbutum, novam
Incendio nuptam abſtulit?
Atqui nec herba nec latens in aſperis
Radix fefellit me locis.
Indormit unctis omnium cubilibus

9 nec perfectius *Lamb.* 60 laborarunt *G. Med.* 1482. *Ven.* 1544. *et omnino vett. edd.* elaborarint *Cun.* 63 ſuperbam *tuetur etiam Lamb.* ſuperba *Brod. coll. Sax. G. Ven.* 1479. *Med.* 1482. *Ven.* 1544. *Glar. Chab.* 65 infectum *G. coll. Sax. & MS. Bersm.*

pio noctis intempeſtae, cum e ferae, veſpertino tempore graſſolitae, latibula ſua repetierunt. : tempore redeuntem a pellici- ad Canidiam, ipſius philtro icatum, allatrent canes, ut pro comprehenſus, deprehenſus ius, ludibrio ſit. G.

7 *Turpe ſenex miles, turpe ſenilis amor.* Ovidius.

8 Meretricibus ſcatebat *Subura,* ad quas deliteſcere Varum, ſive tatium, ſignificat. *Subura ſub ro terreo Carinarum erat*; ut adnavit Mancinellus ex Varrone. ebatur igitur *Subura a ſub &* ro, a quo urbs appellata eſt. m ad Carinas antiquus erat urmurus.

9 Ironico Sarcaſmo *nardum* dicit ſuum, cui maximam fidem re ſe oſtendit.

Quale non perfectius. *Attende tionem in Soloeciſmo conſtitu-* t. Vet. Schol. ex MS. Stephani. Helleniſmo ſcilicet tractam.

60 *Meae laborarint manus*; Octo ntii Codices unusque Cruquii unt *laborarint*, quod & Lambiius in ſuis etiam invenit, cum alii habeant *laborarunt*. *Hinc ſcias illam unguentariam fuiſſe.* Vet. Sch. B. Vis argumenti eadem eſt, ſive legas *laborarint* i. e. elaborare poſſunt, ſ. *laborarunt* unquam. G.

61 *Quid accidit?* Peractis ſacris miratur rem ſibi ex voto non ſucceſſiſſe, ideoque aliquid inſolitum accidiſſe ſuſpicatur.

63 *Superbam; potentem.* Vet. Sch. Omnes fere MSS. *ſuperbam* pro *ſuperba.* Sic & Vet. Schol. Cruq. B. Etiam hic difficile eſt conſtituere aliquid: *ſuperbam* poteſt dixiſſe Glaucen, regii generis puellam: *ſuperba* eſſe poteſt Medea ſucceſſu operis: prius ad invidiam Medeae aptius. G.

65 *Palla,* Marcello *tunicae pallium,* ut adnotavit Mancinellus. Imponebatur haec ſtolae, eratque foeminis pro toga vel pallio, tergo enim dependebat vice mantelis.

69 *Unctis oblivione.* An oplo putat uncta pellicum Suburanarum cubilia? Manifeſtum eſt eam ſe geſſiſſe pro eius uxore, cum reliquas pellices dicat. B. Puto hoc velle poetam, ſ. Canidiam, Indormit

Varus

Oblivione pellicum.
Ah! ah! ſolutus ambulat veneficae
Scientioris carmine.
Non uſitatis, Vare, potionibus
(O multa fleturum caput!)
Ad me recurres; nec vocata mens tua
Marſis redibit vocibus:
Maius parabo, maius infundam tibi
Faſtidienti poculum.
Priusque coelum ſidet inferius mari,
Tellure porrecta ſuper,
Quam non amore ſic meo flagres, uti
Bitumen atris ignibus.
Sub haec puer, iam non, ut ante, mo
Lenire verbis impias;
Sed dubius unde rumperet ſilentium,
Miſit Thyeſteas preces.

71 aha *Bentl.* 81 mei *Glar. Bentl. Hanc lectionem ex inte[…] vertam puto.* Z.

Varus cubilibus pellicum, quae cubilia adeo illum tenent, ut videantur medicata eſſe unguento oblivionem omnium rerum inducente. Cubilia pellicum uncta ſunt oblivione honeſtatis &c. G.

71 *Ah! Ah!* repente in mentem venit illi quid acciderit.

Alias notavi *ſolvere* & *ligare* fuiſſe magorum propria vocabula. B. Vid. Car. 1, 28, 34. G.

72 Etiam philtrum *carmen* dicitur.

73 *Vare*; terrendo nominat.

74 Helleniſmus eſt in *fleturum*. Graeci enim κλαίειν & οἰμώζειν iubent quibus irrelti ſunt.

75 *Vocata*; h. e. *Mens tua magicis vocibus ſemel evocata nunquam redibit.* Vet. Schol. Obiter hic notandum Veteres ſenſiſſe dementium animas e corporibus ſuis carminibus evocari, uti dii e ſuis ſedibus.

76 Notum eſt Marſos fuiſſe carminibus inſignes. B. Vid. Epod. 17, 29. G.

82 *Bitumen liquidum, quod naphtha dicitur.* Mancine[…] enim praeſtigiatores ad n[…] dum frequenter uſi ſunt.

Et fingit poeta, cum […] etiam coniunctum ipſu[…] Sic Virg. Ecl. 8, 80 *Li[…] dureſcit* &c. G.

Atros ignes dicit lign[…] bus accenſos; taxo ſcilice[…] caprifico & ſimilibus; q[…] Interpretes latuiſſe, cur […] poſſit ex Vet. Schol. ſupe[…]

84 *Impias*; immites, ſ[…] cunde protulit.

86 *Thyeſteas preces* […] ſermone dicit, quibus ſcil[…] ſtes infanticidam Atreum […] gicos devovere ſolebat.

87 *Convertere fas ne[…]* Ἐπεξήγησιν eſt *converter[…] vicem*; h. e. (ut Vet. Sch[…] utar) *Merita in contrari[…]* Qui enim liberat poena r[…] cere conatur ut nefas ſi[…] contra. *Magnum* autem […] legum legem; h. e. Di[…]

[redacted]

Venena magnum fas nefasque; non valent
   Convertere humanam vicem.
Diris agam vos: dira deteſtatio
   Nulla expiatur victima.
Quin, ubi perire iuſſus exſpiravero,
   Nocturnus occurram Furor,
Petamque vultus umbra curvis unguibus,
   (Quae vis Deorum eſt Manium)
Et inquietis aſſidens praecordiis,
   Pavore ſomnos auferam.
Vos turba vicatim hinc & hinc ſaxis petens
   Contundet obſcenas anus;
Poſt, inſepulta membra different lupi,
   Et Eſquilinae alites:

S 3 Neque

pro magnum, magica — Non vertere humanas vices coni. *Bentl.*
90 *Quid ſi* expiator?

humanae reguntur. Magnus ex dicitur cui minores reges nt: fruſtra Rutgerſius *magicum* nit. Magnus Bentleius hoc i mirum in modum ſe torquet l non intelligat *humanam vicem. poetarum vices*, divinamque iſtam *dicto fatorum tempore*, aic Phaedrus. B. Mihi ſimqe videbatur Lambiniana inuctio, Veneficia poſſunt *fas fas convertere*, perturbare omnia ta: non poſſunt *convertere* & ne conditionem mortalitatis, & idere, quo minus puniantur voce. Et ſic diſtinxi. G.

) *Dirae exſecrationes dicuntur.* Schol.

teſtari eſt deum in partes vocare. ties autem hoc ab innocente no cum exſecrationibus ſiebat, ii laeſerat defigi dicebatur. Unr Plinius, (28, 2 ſ. 4.) *Defigi deteſtationibus nemo non metuit*; n. locum laudavit Ludovicus rez.

Furor; h. e. in Furiam verel ea figura, qua Furiae eſſe ntur.

Nam manes dicuntur & boni & mali; & larvae ſcilicet & lares. Sic & Virgilius; *Quisque ſuos patimur manes.* Vox autem *manes* deos bonos ſignificat, uti Graecis Furiae Eumenides dicuntur. Imo etiam *Dii Manes* famoſiore ſenſu puſilli dii ſunt, quales feruntur Ὀνειροκρίτῃ Artemidoro θεοὶ καταχθόνιοι ſeu domeſtici lares. Certe & Armenis & Britannis *Man* pro *exiguo* vel *minuto* eſt, ipſis etiam Graecis Μανός. Atque hinc *Immanis* Latinis pro *immenſo* eſt.

95 *Aſſidet*, qui loco in quo eſt pertinaciter adhaeret, ducta Translatione ab hirudine; vel etiam ab ave quae aſſidet nido. B.

97 *Turba* ſc. hominum.

98 Bene *contundet* de turba, cum iam dixerit *hinc & hinc*.

Dilo: us dixit *obſcenas* & *turpes* & *funeſtas*; erant enim & impudicae & veneficae.

99 *Different*; h. e. in diverſa trahent, ſeu dilaniabunt.

100 *Eſquilinae alites*; *In regione Aggeris, quae eſt extra portam Eſquilinam ſolita ſunt pauperum corpora vel comburi, vel proiici.* Vet. Sch. B. Vid. Sat. I, 8, 14. G.

Neque hoc parentes (heu mihi ſuperſtites!)
Effugerit ſpectaculum.

102 Effugerint *vel* effugerant *edd. vett. it. coll. Sax.*

ODE VI.

IN CASSIUM SEVERUM.

A Cornelio Tacito memoriae proditum eſt (An. 4, 21) *C Severum eius temporis Oratorem libidine quadam viros illuſtres feminas procacibus ſcriptis diffamaſſe, eaque ductum Auguſtum cognitionem de famoſis libellis tracti Hunc igitur Horatius Iambis laceſſit, ac veluti canem irritare conatur.* (Mihi non fit probabile, eundem e rum, quem ut maledicum & acerbum oratorem deſci Seneca, Tacitus, Fabius: niſi noſter contumelioſius verius de illo poſuit, v. 9 & 10. Si enim adulari po ille, in Seriphiis ſaxis non conſenuiſſet. G.)

Metrum ut prius.

QUID immerentes hoſpites vexas, canis,
Ignavus adverſum lupos?
Quin huc inanes, ſi potes, vertis minas,
Et me remorſurum petis?
Nam, qualis aut Moloſſus, aut fulvus Laco
(Amica vis paſtoribus)
Agam per altas aure ſublata nives,
Quaecunque praecedet fera.

101 *Heu mihi ſuperſtites!* Ἐμπαθῶς, *quia & ipſe ſuperſtes eſſe vellet.* Vet. Schol. Parentum vicem una cum ſua deflet.

102 Non auſcultandum his, qui *effugerint* volunt: optat parentes ſuos fructum oculis capere ex ſupplicio Canidiae. G.

ODE VI.

1 *Immerentes*, Dilogus & nihil meritos, & nihil merituros. Bene hoc de feminis praecipue.

Vexas, fatigas. Vet. Schol.

2 *Ignavus*, modo *Inaudax*.

3 *Quin, Potius.* Vet. Schol. Cruq. Sic & Mancinellus; quem tamen iniuſte reprehendit Glareanus, quod non legerit *Quin* Interrogative.

Per Moralem Enallagen uſus eſt Praeſenti pro Futuro. Vet. Schol. Cruq. cum ſex Torrentii bus habebant *verte* & *pete* perativo, quod ex Gloſſemat puto.

5 Epirotici canes fortitudi lebres ferebantur, ut agilitat tani. His partibus eos i eſſe oportet.

6 *Amica vis paſtoribus* ex niſmo, φίλη βίη ποιμένων, ideo grati, quia ſunt pr Habet etiam Ὑπόνοιαν, ſive ſin, ſe etiam uti canem p decertaturum.

7 *Aure ſublata*; *Ad latra ſita.* Vet. Schol.

8 Bene *Quaecunque*; nequ quod tu facis, ob cibi odore dam relinquam, cum neque nati ipſi ſemper parcam. B.

Tu cum timenda voce complêſti nemus,
 Proiectum odoraris cibum.
Cave, cave; namque in malos aſperrimus
 Parata tollo cornua;
Qualis Lycambae ſpretus infido gener,
 Aut acer hoſtis Bupalo.
An, ſi quis atro dente me petiverit,
 Inultus ut flebo puer?

14 Bubalo *Ven. Glar.* 15 petiverit *omnes.* appetiverit *Baſt. & Cun.*

ODE VII.

AD POPULUM ROMANUM.

Deteſtatio civilis belli ab Antonio & Cleopatra renovati.

Metrum, ut prius.

QUO, quo ſceleſti ruitis? aut cur dexteris
 Aptantur enſes conditi?
Parumne campis atque Neptuno ſuper
 Fuſum eſt Latini ſanguinis?
Non ut ſuperbas invidae Carthaginis
 Romanus arces ureret:

10 *Proiectum*, ſpe lucri facta de-
s maledicere. Z.
11 *Cave, cave*; Terribilis Ironia:
ocem ſe taurum dicit.
Aſperi proprie dentes, per Meta-
oram etiam irritabiles animi.
13 *Lycambes* cum filia Neobule
chilochi Iambis laceratum, la-
eo vitam finiiſſe omnibus notum.
14 *Bupalus Hipponactem Poetam
riſu pinxit* (ad legendum *fin-
) quo ille commotus tali carmine
ulit, ut ſe laqueo ſuſpenderet.*
t. Schol. Contradicit huic fabu-
Plinius, ut oſtendit Ludovicus
ſprez. B. Plin. 36, 5 a Bupa-
& Anthermo ſculptoribus ludi-
cauſa propoſitum docet Hippo-
tis vultum foeditate notabilem:
ar ab eo compulſos ad la-
um. G.

15 Cum habuerit Vet. Sch. Cruq. *oppetiverit*, ego *appetiverit* malui quam vel illud, vel *petiverit*, quod eſt in Vulgatis. Bentleius ſui iudicii ſecurus poſuit *me petiverit*. B. *Atro dente*, maledico aut obtrectatorio ſermone. *Schol.* Z.

16 Hyperbaton eſt in *ut flebo*: eſt enim pro *flebo ut*. Feſtive inſultat Poeta. B. *Inultus puer*, infirmus, qui non poteſt iniuriam ulciſci. Z.

ODE VII.

1 *Eleganter in tumultu ab Exclamatione incipit.* Vet. Schol. B. *Ruitis*, temere & ſine conſilio ferimini. Z.

2 *Aptantur dexteris*; h. e. ταῖς δεξιαῖς προσάπτονται; vel, *Cur ſtringitis*, ut ait Vet. Schol.

Intactus aut Britannus ut deſcenderet
   Sacra catenatus via:
Sed ut, ſecundum vota Parthorum, ſua
   Urbs haec periret dextera,
Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus,
   Nunquam niſi in diſpar feris.
Furorne caecus, an rapit vis acrior?
   An culpa? reſponſum date.
Tacent; & ora pallor albus inficit;
   Menteſque perculſae ſtupent.
Sic eſt; acerba fata Romanos agunt,
   Scelusque fraternae necis;
Ut immerentis fluxit in terram Remi
   Sacer nepotibus cruor.

12 Nunquam *Fl.* 1482. *Ven.* 1486 & 1490. *it.* 1544. *Fabric.* 1555 *Sanad.* Unquam *al. omnes.* diſparibus *edd. vett. Pro* feris *Lamb.* 13 caecos *ex MSS. Bentl.* 16 percuſſae *Br.*

7 *Intactus*; h. e. bello nondum tentatus.

Deſcenderet; *Erat ſacra via declivis a Carinis ad forum, & acclivis a foro ad Capitolium.* Lambinus. B. Deſcenderet flexu finiſtro de ſacra via in carcerem ibi ſtrangulandus, quo facto demum ſacrificia in Capitolio incipiunt. V. Cic. Verr. 5,30. G.

9 *Secundum vota Parthorum*; *Qui occiſo Craſſo metuebant Romanos.* Vet. Schol.

10 *Urbs haec:* ad miſerationem poſuit *haec.*

11 Moraliter *hic* pro *tam immanis.*

12 *Nunquam* vere poſuit Bentleius pro *Unquam*, *Nunquam feris*, non *Nunquam fuit*. B. Sunt hae poſteriores viri docti cogitationes. In priori editione probarat lectionem vulgatam, *Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus Unquam, niſi in diſpar, feris*, i. e. Neque unquam fuit feris lupis neque leonibus hic mos, niſi in diſpar genus: non pugnant lupi cum lupis &c. ſed contra diſpar ac diverſum genus animalium. Argumentum ipſum neque obſervatione nititur, neque alias cohaeret, licet non ſolis poetis placuerit: ceterum vis illius, ſi qua eſt, in lectione a B defenſa melius exprimitur. HIC *mos* non eſt mos pugnar pliciter (quis enim hunc R Romanis exprobraret?)- ſe pugnandi in ſuum genus, cives. Itaque certe debuit H ſcribere, ut ſcripſiſſe illum v alios Bentleius. G. *Feris*, q quam niſi in animalia diver ris ſaeviunt. Z.

Abſolute *diſpar* pro eo qu par erat. Nonnulli *diſpa* legere pro *feris*, ex Gloſſem autem Hyperbaton in *feris:* & *lupis* & *leonibus* Epitheton eſt *fuit in* non *feris in*, quod Glareanus. B. Haec iam n ne cohaerent, ſcripta ad le vulgatam declarandam, qua probabat vir doctus. G.

13 *Vis acrior? Numquid ira?* Vet. Schol. Bene *vis* tentia deorum, quae facit q placet. Sic & Virgilius *vi ſ* pro Tyrannide vel impoten fuit. Bella enim factionib rum duci credebantur. *Acri* pro *incitatior* dicitur.

14 Solito Charientiſmo dicit *ſcelus*.

ODE VIII.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

*etulam quandam beatam, amorem ſine viribus affectan-
tem, amarulenta Invectio.*

Metrum ut prius.

ROGARE longo putidam te ſaeculo,
Vires quid enervet meas!
Cum ſit tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem ſenectus exaret;
Hietque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudae bovis.
Sed incitat me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera;
Venterque mollis, & femur tumentibus
Exile ſuris additum.

1 putridam *MS. Berſm.* 2 quod *ibid.*

3 *Tacent*; *Elegans iocoſitas* (ſic
legendum pro *otinſitas*, quod
edit Stephanus) *quaſi coninncti
ries*. Vet. Schol. Iconiſmum vult
ligi, ſeu Moralem Enargian.
legis arriſit Bentleio inuſita-
ordo quarumdam Membrana-
is *& albus ora pallor inficit*;
is utcunque probatur commu-
Verum nil tanti. Huiusmodi
tates plerumque debentur la-
Exſcribentium memoriae.
Sic eſt: quaſi iam dubitare de-
. Ob ſilentium ſcilicet atque
prem.
tes; ſive ulciſcendi decreta be-
fixit *acerba*, quod molliri ne-
une.
quur; h. e. non relinquunt, Me-
lora a venatoribus ducta.
8 *Dilogus* de Iulio Caeſare at-
Remo.
9 *Ἐρρυηκὼς fluxit in terram.*
B. *Ut*, quia, poſtquam. Z.
10 *Sacer nepotibus* per Hypalla-
poſuit, quod nepotes ſacros
devotos efficeret. B. Quem ſuo
re expiaturi erant. *Schol.* Z.

ODE VIII.

Rogare; iſta Admirative ſuble-
vatisque oculis proferenda ſunt: &
ſubintelligendum extrinſecus, *Quis
ſatis miretur*; vel aliquid tale.

Putidam; h. e. foetidam. Fulſome.
Hyperbolicus *ſaeculum* dixit ve-
tulae aetatem.

2 Turpiculum quid latet in ver-
bo *enervet*: ac ſi faſcinatum eſſet
ei faſcinum.

3 *Vetus ſenectus* dixit, ac ſi olim
ſenuerit: longum enim ſaeculum
vixerat.

6 *Crudam bovem* excoriatam vac-
cam dicit, ut ego ſentio: quippe
evulſas habuerat nates. Like raw
Beef. B. Cruditatis in bubus
ſigna & curationem tradit Col.
6, 6. G.

7 Sublata voce proferendum *ſed*;
ſignificat enim *Imo etiam*, vel *Prae-
terea*, ut ſaepe alias.

Incitat; h. e. percellit, vel com-
movet: *Revera incitat*. Vet. Schol.
cum plerique Ironiam putent.

8 *Quales ubera pro Qualia, more
Graeco*. Vet. Schol. Cruq. F.

Abſurde etiam hic Harduinus,
quales a metri neceſſitate deducit.
G.

Servis amicus perfidis.
Romanus, eheu! (poſteri negabitis)
Emancipatus feminae,
Fert vallum & arma miles, & ſpadonibus
Servire rugoſis poteſt;
Interque ſigna turpe militaria
Sol aſpicit conopium.
Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
Galli canentes Caeſarem;
Hoſtiliumque navium portu latent

17 Adhuc *Ven.* 1479. *Med.* 1486 & 1502. Ad huc *Schol. Cruq.* Ad verterint *coni. Bersm.* 19 in portu *codd. duo Bersm.*

10 Perfidia vernilitatis perpetua comes; nequit enim fides ſine libertate conſiſtere.

11 Et *Romanum* & *militem* dicit Antonium, meminitque eius non ſine gemitu, ut decuerat, praeclari & potentis viri. B. Nihil hic, directe quidem, de M. Antonio. G.

12 *Emancipatus*; *Pro mancipio Cleopatrae datus.* Vet. Sch. Emancipari dicitur, qui non amplius vel ſui, vel etiam alieni, iuris eſt, contraria plane ſignificatione: nam mancipium legitima poſſeſſio Iurisconſultis dicitur. Mancipium autem dicit quod negleсta ſumma rerum reginam e proelio fugientem ſecutus ſit.

13 *Valli ſunt fuſtes quibus vallum munitur.* Mancinellus. Haec autem adiecta ſunt, ut videatur gregarium militem, non ipſum Antonium velle: ſinguli enim milites duodecim vallos cum armis & plusquam dimidii menſis viatico ſecum ferebant? ſexaginta librarum pondus, ſi Vegetio fides.

14 *Rugoſos* dicit eunuchos, eo quod eſſent imberbes & vetularum ſimiles: his etiam ducibus utebatur Cleopatra.

16 *Solem*, Iovis oculum, Veteres maxime verebantur, quod omnia videret.

Conopeum genus eſt retis ad muſcas & culices abigendos, quod ſupra lectum tendebatur. Vet. Schol. Cruq. *Nam Κώνωπες Culice dicuntur. Conopeo maxime drini utuntur, quia ex Ni abundant.* Alter Schol. N turpe Conopeum, quam Aegyptia, quae Conopeo Libenter aſſentior Bentleio verſu reponenti *conopium* u pro *conopeum*, κωνώπειον.

17 *Ad hunc*; *Contra An quia ad Caeſarem confugerunt adverſum Antonium* CVM S *converterunt.* Vet. Schol. tamen [pro *Ad hunc*] repona Adverbialiter ſumtum, qu tur *Conſpecto hoc.* B. Si hiſtoria, (& quidni ſit?) CVM SISTRO, hoc indicat ſolam Cleopatram feciſſe, narrat etiam Virg. Aen. 8, *trio vocat agmina ſiſtro*: ſe quoque Antonium illo incit & velut claſſico uſum. Cul Antonio (qui Oſiris videri v Cleopatram pro Iſide altera eſt ſiſtrum) obiicitur illi a C ſuos ad Actiacam pugnam tante, apud Dion. 50, 24 ſq. de quibus hic agitur, id eſt graeci ſecuti ſunt ducem Deiotarum, de cuius ad Ca tranſitu Plut. Anto. p. 945. C

18 Gallograeci hi erant: canentes; quia Galli canente lium committere conſueveri

20 *Hoc quaſi augurium ſ turum Auguſtum, nam ſiniſ*

Puppes ſiniſtrorſum citae.
Io Triumphe, tu moraris aureos
Currus, & intactas boves:
Io triumphe, nec Iugurthino parem
Bello reportaſti ducem,
Neque Africano, cui ſuper Carthaginem
Virtus ſepulcrum condidit.
Terra marique victus hoſtis, Punico
Lugubre mutavit ſagum;
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus,
Ventis

o Sitae *cedd. Cruquii duo.* 25 Africanum *MSS. apud Torr. it. Gott. tum edd. ſaeculi* xv *plures.*

Alexandriam verſus. Vet. Schol.
iq. Sexaginta Cleopatrae naves
ctio ad fugam paratae erant.
lii legunt *ſitae*, quod non pro-
; etſi Dacerius dicat *ſiniſtrorſum*
e non eſſe Latinum. *Elocutionem*
unde mirandam συνεκδοχικὴν πε-
ſum. Vet. Schol. B. Conſtat ex
one & Plutarcho, Cleopatrae na-
primum poſt reliquam Antonii
ſem in portu ſtetiſſe, deinde,
nentro inclinata, fugiſſe Cleo-
tram, & traxiſſe poſt ſe Anto-
ium. Cum ſcriberet hanc Oden
ratius nondum de eventu con-
bat: ſed hoc tantum, deſertum
ipſis Aegyptiis Antonium. Ho-
n hoſtiles naves cum *portu* ali-
ndiu latuiſſent, deinde evectae
ſtrorſum citae abierunt. Quae
m navis Actiaco portu egreſſa
iam petit, ea dextram verſus ci-
ur; ſiniſtrorſum, quae Aegyptum.
c auguratur poeta, claſſem ho-
em vel in Cretam, vel in Syrtes
tum iri, quae regiones ſiniſtrae
r ſolventibus ab Actio. Roma-
e naves combuſtae, demerſae, ca-
e. G.
II Perſonam facit *Triumphum*,
ymenaeum in nuptiis, Bacchum
Lenaeum in vindemia & epulis.
autem adſtantis multitudinis
lamatio. Vid. Car. 4, 2, 49. Sic
oriam clamant &c. G.
2 *Intactas*; i. e. *indomitas.* Vet.
ol. B. Iugum non expertas,
Sam. 7, 7. G.

23 *Non tanta gloria triumphavit Marius de Iugurtha.* Vet. Schol.

25 Quid hic facit *Africanum* a Bentleio poſitum? B. *Africanum* int. Scipionem, melius convenit cum relativo *cui*; & habet magnas auctoritates. Si *Africano* retinemus, ſupplendum eſt, *Neque Africano* bello ducem illum, *cui* &c. Quae cum paulo durior videretur ratio, praetulere alii *Africanum*. G. Vulgatae lectionis ſenſum puto hunc: quod, ſc. bellum, virtute Romana eſt finitum & ſepultum, deleta Carthagine. Z.

Super Carthaginem; h. e. *Super victoriam Carthaginis.* Vet. Sch. Cruq.

26 *Virtus ſepulchrum condidit*; *Cum victor rediret ab Africa, neque eum Romanus populus recipere vellet ob invidiam; ille eſt reverſus in privatum agrum Linterni, ubi tanquam a Romanis in exſilio poſitus vixit: quare iuſſit in tumulo ſuo ſcribi quod patria careret ſepultura:* Vet. Sch. Cruq.

27 *Depoſuit coccineam chlamydem Antonius, & accepit nigram; utrum ob luctum victarum partium hoc fecit; an ut fuga lateret.* Vet. Schol.

28 *Sagum*, Graecis χλαινὶς vel χλαμὺς. lacerna erat militaris, vel paludamentum.

29 *Antonius fugiens quinqueremi, ut Cleopatram aſſequeretur, ab illa in ſua navi receptus eſt, ſicque ad Taenarum appulit.* Mancinellus ex Plutarcho.

Ventis iturus non ſuis;
Exercitatas aut petit Syrtes Noto;
Aut fertur incerto mari.
Capaciores affer huc, puer, ſcyphos,
Et Chia vina, aut Lesbia;
Vel, quod fluentem nauſeam coërceat,
Metire nobis Caecubum.
Curam metumque Caeſaris rerum iuvat
Dulci Lyaeo ſolvere.

34 Aut Chia *coni. Bentl. & refert ad ſeq. metire.*

ODE X.

IN MAEVIUM POETAM.

Poetae Maevio homini duro & maledico, ſaeculique ſui i infeſto, in Graeciam navigaturo naufragium optat.

Metrum ut prius.

MALA ſoluta navis exit alite,
Ferens olentem Maevium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auſter, memento fluctibus;

4 flatibus *coni. Burm. ad Flac.* 1, 639.

30 *Non ſuis; Non aptatis, non proſperis.* Vet. Schol. B. Totus hic locus oſtendit, ſcriptam eſſe hanc oden ad primos nuntios praelii, cum nondum conſtaret, quid factum eſſet claſſi fugienti, & ſpeciatim Cleopatrae atque Antonio. G.

31 *Exercitatas*; h. e. Agitatas. *Antonius a Taenaro diſcedens Libyam pervenit.* Mancinellus.

32 *Incerto mari*; i. e. *ipſe fertur incertus conſilii.* Vet. Schol.

34 Bentleius elegantius putat *Aut Chia vina,* ſed unde novit ille Horatium ſcripſiſſe quod ille elegantius putat? Plurima vel a doctiſſimis ſcribi ſolent ferente impetu atque immediate.

35 *Fluentem*; i. e. *Potu nimio profluentem.* Vet. Schol. B. *Fluentem* intelligo, μαλακὴν, quae imbecillum ventriculum oſten

36 *Metiri* iubet poeta cum reſpectu ad aequalem rum cyathorum, vel in te do vino, vel infundendo c obſervandum. G.

Caecubum: Quia auſteriſſ vinum merito nauſeam coërc. Schol.

37 *Curam metumque*; i. e *tudinem & metum de abſenti ris.* Vet. Schol. *Horatius ſecurus quod viveret adhuc us.* Torrentius.

ODE X.

1 *Soluta*; retinaculis ſolı *Alite: attende alitem F genere dixiſſe, alibi Maſculi* Schol. B. *Mala alite,* mal cio. *Schol.* Z.

Niger rudentes Eurus, inverſo mari,
  Fractosque remos differat;
Inſurgat Aquilo, quantus altis montibus
  Frangit trementes ilices;
Nec ſidus atra nocte amicum appareat,
  Qua triſtis Orion cadit;
Quietiore nec feratur aequore,
  Quam Graia victorum manus;
Cum Pallas uſto vertit iram ab Ilio
  In impiam Aiacis ratem.
O quantus inſtat navitis ſudor tuis,
  Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis eiulatio,
  Preces & averſum ad Iovem;
Ionius udo cum remugiens ſinus
  Noto carinam ruperit!
Opima quod ſi praeda curvo littore

Porre-

ementes *Cun. neſcio unde.* 18 *Sic Flor.* 1482. *Ven.* 1486. *Locb. Med.* 502. *Ald. R.* & *H. Steph. Bentl.* adverſum *al.* 19 ſinus *G. Z. Flor.* *lect.* 1486. *Ven.* 1486. *Locb. Med.* 1502. *Ald. R.* & *H. Steph. Torr.* *entl.* ſinu *al.* 20 Noto *etiam Fl.* Notus *quaed. edd. antt.*

entem; *putentem.* Vet. Schol. *idem iungat vulpes & mul-rcos.* Virgilius (Ecl. 3, 91) de Maevio. Erat hircus in alis, in obeſis.

trumque latus ut verberet Au-porter navim a procella cir-i. G.

iger Eurus, quatenus turbat n; *albus*, cum ſerenat. G.

erſo mari; ab imis vadis re-B. *Rudentes*, funes nau-

ifferat; in diverſa ferat.

rementes; vacillantes.

Triſtis Orion: In occaſu ſigni maxime tempeſtates emergunt. chol. V. Car. 1, 28, 21.

Aiacis; *Unius ob noxam & Aiacis Oilei*, Virgilius Aen.

15 *O quantus*; tanquam vates quae futura ſunt manifeſta Enargia praevidet.

16 *Luteus*; *Luteus morti propinquae color.* Cruquius. B. Populi viciniores ſoli, & aduſtioris coloris, cum pallent flavi fiunt. Hinc illud apophthegma Diogenis, *aurum pallere*, quod multos habeat inſidiatores.

17 *Et illa*; Ἐναργῶς.
Eiulatio; *Gemitus flentis*, τρόπος ὀνοματοποιΐα. Vet. Schol.

20 *Carina totius navis compago eſt.* Vet. Schol. *Ionius autem modo poſuit in Maſculino, Graeco more, uti Iuvenalis* (6, 93), *Sonantem Pertuſis Ionium.* Rutgerſius.

21 *Opima*; *Apparet pinguem fuiſſe.* Vet. Schol.

Porrecta mergos iuveris;
Libidinoſus immolabitur caper,
Et agna Tempeſtatibus.

22 iuveris *etiam H. St. Rutg. Da. Heinſ. Bentl. &c.* iuverit *ed. & quid. MSS.* paverit *coll. Sax.*

ODE XI.

AD PECTIUM.

Apud contubernalem ſuum Pectium liberrime queritur ris laqueis perpetuo irretitum carminibus ſcriben vacare.

Metrum primo verſu Iambicum Trimetrum, ſecundo Elegiambicu cum, quod conſtat Penthemimeri Dactylica & Dimetro Iambico. B. lon faciunt hanc Oden & XIII Lambinus, & H. Stephanus veterum librorum auctoritate fretum, aſſentientibus etia busdam, Lambini exemplaribus, hoc ita ait inſtituiſſe, prima p. 37 ſq. Sequuti ſunt Torrent. 1608. Raphelen Rutgerſ. apud Ro. Steph. 1613. Dan. Heinſ. 1619. Faber, Bur tair. Talbot. Francis circa XIII non item circa hanc. Et ſa modiſſima eſt diviſio, & poteſt paene videri neceſſaria, quot themimeris vel hiatum efficit, ut v. 14 & 24: vel in ſyllabam exit, ut v. 6 & 10 & 26. it. Od. 13, 10 & 14. Sed acrite pro dicolo Bentleius, & habet auctores Hephaeſtionem rentianum. G.)

PECTI, nihil me, ſicut antea, iuvat
Scribere verſiculos amore percuſſum grav

2 percuſſum *MSS. ap. Boſ. Animadv.* p. 51. *it. Brod. & Got Flor. Vid. ad Aeneid.* 9, 197. *it. Bentl. e codd. quia* percut *in re leviore, quae non evertatur aut conſternatur: ſed* pe *graviore.*

22 *Porrecta*; *Mortui pedes porriguntur.* Schol. Cruqu. Etſi Bentleius ſuo periculo iubeat reponi *Proiecta* pro *Porrecta*, ego tamen ſuſtineo manum, neque periculum hoc aditurus ſum. B. Etiam Acron Fabric. *Porrecta* exponit *extenta*. Et vix aliter iacent, quos fluctus in litus eiicit. Quid ſiquis ſacrificale verbum dicat, hominem ſacrum deberi mari & avibus? Certe nihil mutandum. G.

MSS. Lambini & Vet. Schol. Cruq. *iuveris* legunt, non *iuverit*, quod tamen placuit Torrentio.

23 *Libidinoſus*, perpetuum capri Epitheton.

Caper; ob tetrum Maevii

24 *Agna Tempeſtatibus* eſt ſolita. Vet. Schol. E *Hyemi pecudem*, Virgil. Aen

ODE XI.

1 Codices habent *Petti*, *Pecti.*

2 Bene *verſiculos* de metri *Perculſum* dicit adeo at ut nullum ſtare ſibi poſſ conſilium. Non probo 1 *percuſſum.*

Gravi nunc poſuit pro i ti & ſaevo.

3 *Praeter omnes, παρὰ πάν λυς.* Oſtendit ſe praeter obnoxium Amori, h. e. Cupi

Amore, qui me praeter omnes expetit
    Mollibus in pueris aut in puellis urere.
Hic tertius December, ex quo deſtiti
    Inachia furere, ſilvis honorem decutit.
Heu! me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
    Fabula quanta fui! conviviorum & poenitet,
In queis amantem & languor & ſilentium
    Arguit, & latere petitus imo ſpiritus.
Contrane lucrum nil valere candidum
    Pauperis ingenium! querebar applorans tibi;
Simul calentis inverecundus Deus
    Fervidiora mero arcana promorat loco.
Quod ſi meis inaeſtuat praecordiis

Libe-

...*ue pro* et *Bentl. coni.* 9 langor *edd. pr.* 14 Fervidiore *Lamb. Chab.* ...*Bentl. MSS. Bersm. it. Mancin.* 15 inaeſtuet *Lamb. Chab. Bentl.*

...Mire & *παρὰ προσδοκίαν* poſuit ...*ueris & in puellis urere*, acſi ...ignibus eos haberet. *Altera* ...*arcus, altera tela faces.* Ovi... de Cupidine.

...Nobilis erat haec & potens, ...ne ab antiquo Inacho Inachiam ...dicit.

...*& Virgilius*; *Frigidus ut ſyl-* ...*Aquilo decuſſit honorem.* Vet. ...ol.

...*Tanti mali*; quod innotuerat ...erſae urbi eius adulterium.

...*Convivia* nocturnas dicit com-...tiones; quae produnt animi ...

...*Languorem* Dilogus dicit, & ...orem animi & pallorem oris.

...*Arguit*; *Media ſyllaba produ-* ...*pronuntiandum*; *quia Praeteriti* ...*poris eſt*. Vet. Schol. Sic enim ...itum pro *Praeſentis*, ut patet ...chol. Cruq.

...*latere*; *In ſuſpirando conſtat* ...*laborare*. Vet. Schol.

...Novem Torrentii Codices cum ...Schol. Cruq. legerunt pro *Con-* ...*ne*, *Contrane*; quod & mihi ob ...opoiian mirifice placet.

Lucrum; *munera rivalium ditio-rum*: Vet. Schol. Cruq. B. In avaritia igitur Inachiae ponit cauſam, cur amare eam deſierit. Z.

Candidum ingenium; *commendatio & nobilitas ingenii.* Vet. Schol. Cruq. h. e. aureos Horatii mores. Hoc ex Anacreonte traxit; *Σοφίη, τρόπος πατεῖται, Μόνον ἄργυρον βλέπουσιν.*

13 *Calentis*; *inebriari incipientis*. B. *Simul*, ſimul atque, poſtquam. Z.

Inverecundus deus; *Liberum vult intelligi*. Vet. Schol.

14 *Fervidus* dicitur qui nequit ſe continere.

Promorat loco; h. e. *Excluſerat a cordis ſecreto*. Vet. Schol. Eleganti Metaphora *promoveri loco* dicuntur quae modo naſcentia ex utero (qui Veteribus Τόποι & *Loci* dicebatur) excluduntur, vel in lucem prodeunt.

15 *Quod ſi*; *Et hoc tibi in conviviis aliquando dixi*. Vet. Schol. Cruq. B. *Quod*, quia, nam.

Inaeſtuat; *Incandeſcit*. Vet. Schol. Cruq.

Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Deſinet imparibus certare ſummotus pud
Ubi haec ſeverus te palam laudaveram,
Iuſſus abire domum, ferebar incerto pe
Ad non amicos (heu!) mihi poſtes, & (he
Limina dura, quibus lumbos & infregi lat
Nunc, gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia, amor Lyciſci me ten
Unde expedire non amicorum queant
Libera conſilia, nec contumeliae graves
Sed alius ardor aut puellae candidae,
Aut teretis pueri, longam renodantis co

17 allevantia *Glar.* 28 longa renidentis coma *coll. Sax.* etiam *Flor.* 1482.

16 *Libera bilis*; *Irati liberius loquuntur.* Vet. Schol. Cruq.

Ingrata; *Nihil gratiae apud Inachiam habentia.* Vet. Schol. Cruq.

Ventis tradimus, ex proverbiali ſermone, quorum penitus obliviſci cupimus. Sic & Anacreonti proiiciuntur curae Ἐς ἀλικτόπους ἀήτας, & ſuaviter *dividat: dividit* enim qui largiter dat, & nihil ſibi relinquit. B. V. Car. 1, 26, 1.

17 Querelas ſuas *fomenta* dicit, quod magis irritent vulnus, quam levent.

18 *Imparibus*, ditioribus aemulis.

Summotus dicitur qui a potentiore rivali cedere cogitur.

Pudor, h. e. mea dignitas. Nihil magis contra pudorem eſt, quam usque iniurias pati.

19 *Severus*; triſtis, ſeu Philoſophum agens.

Laudaveram; h. e. voce probaveram, *Video meliora proboque.* B. Senſus eſt: Cum libere apud te profeſſus eſſem, me fore tam ſeverum & conſtantem, ut Inachiae amorem penitus ex animo meo eiicerem. Z.

20 *Iuſſus abire domum*; h. e. a te admonitus ut recta via domum abirem.

Ferebar incerto pede. Pulcherrimus ebrii leoniſmus. *Incerto* autem dilogus dicitur; vacill ei animus.

21 *Ad non amicos* &c. proh dolor, repente mu lio, temere ob vim amor impotentiam ferebar e c brius ad aedes Inachiae m tis & limina mulieris in ad quae per noctem cub molliter. Z.

22 *Infregi latus*; *Dorm mo dura.* Vet. Schol. Dil eſt in voce *dura* quam p

23 *Gloriantis* non acci ce & iactatione Lyciſci: cari ſplendidam venuſta arbitror: ut καταχαυχ κρίσεως Iaco. 2, 13. G.

Cum contemtu & f ſuit *mulierculam*.

24 Sibi habeat Bentlei *mollitie*, ſi tanti putat; incommodi fuerat ab hia *a* in Synaloepha. B. de Synaloepha hic ſerm de hiatu metrico, qui ut ibi verſiculum finiri quem hiatum molliri, in leii, qui viribus omnib ne dividatur carmen ho colà, ſive verſiculos. G.

Lycus Alcaei erat amaſ

ODE XII.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

ur in eandem anum, cuius meminit Ode VIII.

— — Optima ſumnmi
c via proceſſus veculae veſica beatae. *Iuvenal.*

etro primo verſu Hexametrum Heroicum, altero Tetrapodia Dactylica Epodica.

QUID tibi vis, mulier nigris digniſſima barris?
Munera cur mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo iuveni, neque naris obeſae?
Namque ſagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirſutis cubet hircus in alis,
Quam canis acer, ubi lateat ſus.

T 2 Quis

3 nec naris *Ven. Glar.*

iminutive ſuum *Lyciſcum.* B.
, 32, 11.
enet, ſubiecturus *Expedire*; enim ſe irretitum.
ae *Libera* de Pectio quem ntit amicum, quem ne no- Plurali uſus eſt numero.
tellas dicit ipſius pueri. Vet.

eſt quod moleſte ferimus.
reris; *Obeſuli.* Vet. Schol.

ntis; *In nodum colligentis*; imitatione puellarum ca- cere conſueverant. B.
verum eſt, quod e Bodle- lice habet coll. Sax. *reniden- longa comis*, ſive ut eſt in *gam comam.* Tum ſignifi- hoc verbo nitor & ſplendor ento. *Renodantis* nusquam um adhuc praeterquam apud . 5, 381: ſed ibi *renodata* s, quae ſoluit ac depoſuit pharetras. Secundum haec *comam* fuerit non quod ol. Cruq. ſed potius ſol- & ludibria ventis permit- Carm. 2, 5, 23. G.

ODE XII.

tibi vis? h. e. Perdis ope- m nihil proficis.

Nigris Dilogus poſuit pro foedis & pro Aethiopicis; ſic & Iuvenalis; *Nigri manus oſſea Mauri*

Barrus vox Punica; nam & Hebraeis *Baar* eſt Belua. Oportet autem Barros eſſe bene mucroniatos.

2 Bentleius quod non ſapiat Horatianam varietatem, repoſuit *quid mihi* pro *cur mihi.*

Tabellas; *Epiſtolas Diptychas.* Vet. Schol. Cruq.

3 Significat ſibi iam defeciſſe calorem iuvenilem.

Naris obeſae; h. e. *occluſae.* Vet. Schol. Caruncula ſcilicet aliqua.

4 *Unum* ſe dicit ex mille odorandi facultate praecellentem.

5 *Polypus* Graecis foedus tumor narium. Prima ſyllaba producitur ob Liquidam *L*, uti prima vocis *Melos* in Prologo Perſii.

Grave non humeris tantum verum etiam omnibus ſenſibus, atque ipſi animo, dici ſolet.

Suaviter *cubet hircus* pro *hircinus inſit odor*; quem Vet. Schol. *olentes titillos* nominavit.

6 *Acrem* dicimus & oculis & naribus, atque etiam animis.

Feram ſuem dicit. An & ſuem vocat amicam?

Et decet, obducta ſolvatur fronte ſenectus.
Tu vina Torquato move conſule preſſa me
Caetera mitte loqui: Deus haec fortaſſe benigr
Reducet in ſedem vice. Nunc & Achaeme
Perfundi nardo iuvat, & fide Cyllenea
Levare diris pectora ſolicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno;
Invicte mortalis, dea nate puer Thetide,
Te manet Aſſaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Scamandri flumina, lubricus & Si
Unde tibi reditum certo ſubtemine Parcae
Rupere; nec mater domum coerula te rev
Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis aegrimoniae dulcibus alloquiis.

8 Achaemenia *Flor.* 1482. *Ven.* 1486. *Med.* 1502. *it. Talb. B* *Sed* Achaemenio *rell. ante Ald. it. G. Brod. Cun.* 15 curto *c* *pulcbre.* Subſtamine *G. coll. Sax.* ſubtegmine *Z. Med.* 1477. *Fl. Med.* 1486. *Ven.* 1486. *Locb. Pinc. Ald. Ro. Stepb.* Sub *St. &c.* 18 ac *ante* dulcibus *inſ. coni. Bentl.* G. Et dulci *edd. Ven. Glar. ſed plures & meliores libri omittunt recte.*

5 *Et decet:* per aetatem ſcilicet. B. *Obducta,* i. in rugas contracta, ac per noc ſevera ac triſtis. Sic ergo & *ſenectutem* pro gravitate ac ſeveritate accipe. *Porpbyr.* Z.

6 *Tu,* corripiendo dicit *Tu* & ἐν ἤθει.

Oſtendit ſatis diu ſtetiſſe cadum dicendo *move.*

Co ſ:le meo; Quo ipſe natus ſum.

7 r'er Ἐυτελισμὸν *Caetera* dicit reipublicae curas.

8 *Reducet in ſedem;* h. e. in priſtinum ordinem & locum. Male Bentleius *Reducit;* niſi fortaſſe error ſit praeli.

Vice; non ſi male nunc & olim ſic erit. Deus vices rebus bumanis conſtituit. Vet. Schol.

Recte Bentleius pro *Achaemenia nardo* repoſuit *Achaemenio nardo,* auctoritate vetuſtiſſimorum Codicum ante Aldum. Erat enim & *nardum* in Neutro genere.

9 *Fidem Cylleneam* dicit lyram Cyllenei Mercurii inventum.

10 Convenientior atque efficacior videtur hoc loco vox *dir* iana: *duris.*

11 Chironem *Nobilem* artis atque doctrinae.

Bene *grandi;* neque en lo eiusmodi admonitio con B. At Lambinus intelligi de genere, animo, indole rum gerendarum. Z.

12 *Invicte mortalis;* i ro iſto latet Emphaſis; v cet poſſe animo invictum corpore mortalis. Sunt a per Dilogian de Auguſto da, cui ne quid humani veretur. Allucinari hic Bentleius dum interpu *invicte* & *mortalis.* B. teor, mihi placere, ut poſt *invicte,* ut oxymoro tius in *mortalis dea nate.* autem illam plane indign Horatio. Eſt enim hic ſ metuentis, ſed celerem denuntiantis. G.

15 *Subtemine; filo qu*

ODE XIV.

AD MAECENATEM.

Maecenati ſuo quaerenti quod Iambos (dudum promiſſum opus) non abſolvat, reſpondet ſibi non licere per Amorem potentem deum.

Metrum in primo verſu Hexametrum Heroicum, in altero Dimetrum Iambicum.

MOLLIS inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem ſenſibus,
Pocula Letheos ut ſi ducentia ſomnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis ſaepe rogando:
Deus, deus nam me vetat
Inceptos, olim promiſſum carmen, Iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathyllo

3 veluti ducentia *codd. quidam ap. Bentl.*

xiter. Vet. Schol. A ſubtexen- ut puto: modo autem pro quo- ‹…›t filo, ut apud Perſium *trama.*
6 *Rupere* modo pro *abſcidere* po-. Et ſpes & ſperata abſcindi ‹…›ntur, & quicquid repente & vim abripitur: Metaphora a re dica petita. Sic & inferius Od[e] 16. ‹…›*lisus abſcindere dulces.*
Per matrem Thetidem Μετωνυμι- ‹…› *mare intelligamus.* Vet. Schol. ‹…›aq.
18 *Deformem* dicit aegrimoniam, ‹…›od deformem efficiat vultum.
Vinum & cantum dulcia dicit *al-*‹…›*ia*, ut docte Lambinus, Mure- & Cruquius, quos ſecutus eſt Lubinus in Paraphraſi. *Adlocu-*‹…› *mulieres ire aiunt, cum eunt ad* ‹…› *locutum conſolandi cauſa.* ‹…›rentius ex Varrone. B.
‹…›Dubitari non poteſt, quin *alloqui* conſolari. Sed illud adhuc ‹…›mplo caret, *alloquium* ut dicatur *vino & cantu*, quatenus iis ſo- ‹…›ur aegritudinem. Placet igitur, ‹…›d Bentleius coniicit, particulam hauſtam a duabus literis, in quas ‹…› nomen *aegrimoniae.* G.

ODE XIV.

1 *Mollis* ſuſtinendo labori ineptus dicitur, cui contrarium eſt *durus.*
Sic & Virgilius; *Senſibus haec imis, res eſt non parva, reponas:* ſic enim animi profundum appellat: ut ne ſit vel angulus uſpiam quo vel tantillum memoriae lateat.
3 *Pocula* modo ἁπλῶς pro *medicata pocula:* ſic & alibi; *Sirenum voces & Circae pocula noſti.*
Ducentia pro *adducentia* per Aphaereſin.
4 *Traxerim* modo per Κατάχρησιν pro *hauſerim*, vel *duxerim.*
5 Ἐμπαθῶς *Candide:* hoc enim auget illi dolorem, quod tanti candoris rationem habere non potuerit.
6 *Nam* modo Particula firmiter aſſeverantis eſt.
8 *Ad umbilicum adducere* pr[o] *finire & conſummare, quia in fine libri umbilici* [e]*x ligno aut oſſe ſolent poni.* Vet. Schol. *Obe! iam ſatis eſt, Obe! Libelli Iam pervenimus usque ad umbilicum.* Martialis, citante Mancinello. Veterum volumina circumvolvebantur bacillis, in quorum ſummitate umbilici iſti fuerant.

Anacreonta Teium;
Qui perſaepe cava teſtudine flevit amórem,
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipſe miſer; quod ſi non pulchrior ignis
Accendit obſeſſam Ilion,
Gaude ſorte tua; me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

---

12 *Non elaboratum ad pedem*; genio valuit Anacreon magis quam ingenio; neque enim vel pluteum caedere, vel ungues demordere conſueverat.

13 *Iucunda haec miſeria eſt*. Vet. Schol.

Non pulchrior ignis; *In honorem Maecenatis gratificatur Terentiae, Helenae eam comparans*. Vet. Schol. Vid. Epod. 3. B. Quin Car. 2, 12, 13. G.

15 *Me libertina*; dum riſum quatiat, neque ſibi ipſe parcit.

Uno contenta, Charientiſmi formula de medio ſumta. *Unus Iberinae vir ſufficit, ocius illud Extorquebis ut haec oculo contenta ſit uno*, Iuvenal. 6, 54. *Neque tu uno contenta eras*, Terentius Eun. 1, 2, 42.

ODE XV.

1 *Nox erat*; *Noctis ſilentium, ſerenum, & luna lucebat*. Vet. Schol. Noctem maxime verebantur Veteres noſtri, praeſertim vero ſerenam, quod eo tempore ſidera d & factorum omnium conſci rentur.

2 *Inter minora ſidera*; h. minoribus ſideribus.

3 Ad Emphaſin impuden pietatis poſuit *Tu*. Iſtud cabulum alias frequenter eſt.

Laeſura ad eventum referi Schol. Quin & neſcire ſe cat an & animo fallendi verit.

4 *In verba*; h. e. *Mea pe conceptum iusiurandum*. Vet.

6 *Lentis, tardis, diuque in xu adhaerentibus*. Vet. Schol Ducta tralatione a viſco qu tore ſuo diu manet in adha

8 Bentleius nulla auctoritai repoſuit *Turbarit* & *agitarit*, quicquam retulit hoc feciſſe tenui Temporum diſcrimii Mihi vero vitioſa etiam eſſe tur *turbarit, agitarit*. Sun ex *turbaro, agitaro*, futuri

ODE XV.

AD NEAERAM AMICAM.

ratius periurae amicae & rapaci nuntium ſe miſſuram mi-natur.

Metrum quod prius.

NOX erat, & coelo fulgebat luna ſereno
  Inter minora ſidera,
Cum tu, magnorum numen laeſura deorum,
  In verba iurabas mea,
Arctius atque hedera procera aſtringitur ilex,
  Lentis adhaerens brachiis;
Dum pecori lupus, & nautis infeſtus Orion
  Turbaret hibernum mare,
Intonſosque agitaret Apollinis aura capillos,
  Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute, Neaera;
  Nam ſi quid in Flacco viri eſt,
Non feret aſſiduas potiori te dare noctes,
  Et quaeret iratus parem;
Nec ſemel offenſae cedet conſtantia formae,

d vero tempus non habet con-ſtivus modus, quo hic opus . Nusquam magis latus Iohnſo-praebuit Bentleius. Abripuit vi-doctum conſuetudo, qua con-ſtivo futurum illud plerumque ſcribitur. G.

9 *Intonſosque*; ſignificare vult petuam ſolis iuventutem: intonſi im iuvenes pubertatem usque.

10 Figurate *hunc amorem*, pro pactum inter nos amoris foedus: autem appoſuit ad Emphaſin ini pretii.

11 *O dolitura*; *acerbiter* commi-do inſurgit. B. *Virtute*, forti-ine & conſtantia mea, qua ego contemnam. Z.

Mire *viri*, nam a viro virtus.

13 *Potiori*; *Qui apud te potior eſt.* Schol. Poteſt & Dilogus acci-tiam de divitiore, ut oſtendunt entia.

Parem dicit puellam quae illum Vet. Schol. Cruq. Neque illum credat ſibi imparem: amara Dilogia.

15 Ethicῶs *ſemel* poſuit: nam im-placabilem poſthac ſe fore ſignificat.

Offenſae; h. e. *tui offenſae*, non *formae offenſae*. *Offenſam* autem mo-do Active dicit. Arbitrio ſui inge-nii magnus Bentleius repoſuit *of-fenſi* pro *offenſae*; quo ſibi puto ma-gis quam mihi placeret; atque hoc quidem auſus eſt cum crederet *of-fenſam formam* dici ipſam Neaeram. Verum non advertit vir eruditiſſi-mus *formae* modo dici in Dativo, *offenſae* vero in Genitivo. B.

Ergo haec erit paraphraſis: neque mea conſtantia cedet pulchritudini puellae in qua ſemel offendi. Sed nihil impedit, *formam*; ut ſolet, hic etiam poni pro puella formoſa, quod ſimpliciſſimam parit ſenten-tiam. G.

Conſtantiam ſtabilem dicit ſenten-tiam, & firmum animi conſilium.

Anacreonta Teium;
Qui perſaepe cava te...
Non elaboratu...
Ureris ipſe miſer ... ...llore licebit,
Accendit o...
Gaude ſorte t... fallunt arcana renati,
Content... Nirea;
... ... alio moerebis amores:
... ego vicissim riſero.

---

17 *At G. odium, & primae edit.*
16 *Dolore* & odium & ira conflat.
17 Omnes fere Torrentii Codices cum Vet. Schol. *Et tu* legerunt pro *At tu.*
18 *Superbus incedis*; h. e. ſuperbus habet. Sic & Virgilius; *Aſt ego quae divûm incedo regina.* Significat ſibi ex famâ innotuiſſe eius ſuperbiam; ſiquidem tanquam de ignoto formoſum habet. B. Novit ingenia Amatorum Flaccus, & vel laudat Neaeram. G.
Malum dicit infortunium ſuum.
21 *Te fallunt*; h. e. lateant.
Renatum dicit Pythagoram ob *Μετεμψυχώσεως* dogma ab illo traditum.
23 *Heu!* magis tamen ſuam quam rivalis vicem gemit. B. Morata oratio exprimit gemitum rivalis ſui. G.
24 Suaviter & feſtive Modo Dubitativo uſus eſt. B. Querente adhuc & indignante novo amatore, iam riſit Horatius. Futurum exactum non dubitat per ſe. G.

ODE XVI.

1 *Teritur* quod lento damno con-ſumitur. *Nec res atterit ... ſuſſlamine litis.* Iuvenal.
Aetatem dicit unius hom... tam, ob taedium ſcilicet b... Quod videtur ſignificare eti... dinus.
2 *Suis & ipſa*; *Hoc eſt qu... Livius ait*; *ut magnitudine ſua.* Vet. Schol. *Et ipſa* ... Emphaſin; ſignificat enim ... ter ipſam Romam ſtare: ia... Romanis viribus ruerant ca...
3 *Marſi*; hi duce Pope... verſam Italiam in urbem R... concitavere; quod bellum ciale & Italicum appellatur...
4 Operae quaecunque m... teribus appellabantur.
5 *Aemula, inquit, quia i... ereptum iri Romanis ſpera...* Schol. Promittebat enim ... eam deleta Roma fore Italia...
Spartacus Gladiator, ſerv... dux.
Acrem dicimus geſtienten... re, & per hoc fortem.
6 Bentleius vult ex prop... iectura *Novisve* ſcribi pro ...

ODE XVI.

POPULUM ROMANUM.

horrendo Antoniani belli tumultu, Horatius ertaeſus, & ſummae rerum miſerrime metuens & ipſe aliquo meditatus fugam) conſilium dat ſa- i, uti exſecratis ſedibus huic orbi valedicant, & ſium navibus petant.

rimo verſu Hexametrum Heroicum, altero Trimetrum Iambicum.

TERA iam teritur bellis civilibus aetas,
Suis & ipſa Roma viribus ruit:
neque finitimi valuerunt perdere Marſi,
nacis aut Etruſca Porſenae manus,
la nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
visque rebus infidelis Allobrox;
era coerulea domuit Germania pube,
entibusque abominatus Annibal:
perdemus devoti ſanguinis aetas;
risque rurſus occupabitur ſolum.

Bar.

h. e. ex quo, coni. Barth. 8 Parentibusve *coni. Bentl.*

eſt tantas decidere erte exemplis & ra- n defenditur a Iohn- 62. G.

alli Ruſi, & Sequanici s illum tractum Alpi- iſontio in Germaniam, ilinae in principio con- ſtea illos Senatui prodi- e magis quam amore ichol. Cruq. Nam C. *preſſerat eorum motum*; orrentius ex Cicerone. tis Alienigenae & Ho- *lli* & *Gualli* diceban- inibus noſtris etiam r inimicitia eſt; (idem Cicero, veteribus & *grinus*:) *Broch* etiam *ſus* dicitur, vel rubris perſus.

ad oculos retulit, quos ibent. Vet. Schol. Vult ſignificare Teutones & Cimbros a Mario fuſos.

8 *Abominatus*; cuius vel ipſum nomen dirum erat, & malo omini: nam *abominari* eſt avertere malum omen a ſe & ſuis.

9 Bene *Impia* ſubiecturus *devoti*: Impii enim ſunt qui dant poenas apud Inferos, ut contra pii, qui in Elyſio verſantur. B. *Impius* eſt qui non amat & colit eum, qui amore & reverentia eſt dignus. Ergo ſenſum puto hunc: Nos huius aetatis homines, qui impii erga patriam ſumus & morti devoti ad ſcelera maiorum expianda, eam perdemus. Z.

Veteribus legibus devoveri conſuevere maiores nocentes & piaculares; quae quidem devotio iuriſconſultis Romanis capitis diminutio maior appellabatur.

10 *Rurſus occupabitur*; h. e. iure poſtliminii recuperabitur. B. *Rurſus*, ut antequam Roma condita eſſet. Z.

Si certus intrarit dolor.
At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea;
Eheu! tranſlatos alio moerebis amores:
Aſt ego viciſſim riſero.

---

17 At *G. etiam, & primae edit.*

23 Heu heu *G. & primae ed*

16 *Dolore* & odium & ira conſtant.

17 Omnes fere Torrentii Codices cum Vet. Schol. *Et tu* legerunt pro *At tu*.

18 *Superbus incedis*; h. e. ſuperbus haberis. Sic & Virgilius; *Aſt ego quae divûm incedo regina*. Significat ſibi ex fama innotuiſſe eius ſuperbiam; ſiquidem tanquam de ignoto ſermonem habet. *ib.* Novit ingenia Amatorum Flaccus, & vel ſic laudat Neaeram. G.

Malum dicit infortunium ſuum.

21 *Te fallant*; h. e. lateant.

Renatum dicit Pythagoram ob *Μετεμψυχώσεως* dogma ab illo traditum

23 *Heu!* magis tamen ſuam quam rivalis vicem gemit. B. Morata oratio exprimit gemitum rivalis ſui. G.

24 Suaviter & feſtive Modo Dubitativo uſus eſt. B. Querente adhuc & indignante novo amatore, iam riſit Horatius. Futurum exactum non dubitat per ſe. G.

ODE XVI.

8 *Teritur* quod lento damno conſumitur. *Nec res atteritu ſufflamine litis*. Iuvenal.

Aetatem dicit unius hom tam, ob taedium ſcilicet be Quod videtur ſignificare etia dinus.

2 *Suis & ipſa*; *Hoc eſt qu Livius ait; ut magnitudine ſua*. Vet. Schol. *Et ipſa* p Emphaſin; ſignificat enim n ter ipſam Romam ſtare: ia Romanis viribus ruerant ca

3 *Marſi*; hi duce Poped verſam Italiam in urbem Ro concitavere; quod bellum ciale & Italicum appellatum

4 Operae quaecunque *ma* teribus appellabantur.

5 *Aemula, inquit, quia in ereptum iri Romanis ſperav*. Schol. Promittebat enim H eam deleta Roma fore Italiae

Spartacus Gladiator, ſervil dux.

Acrem dicimus geſtientem re, & per hoc fortem.

6 Bentleius vult ex propr iectura *Noviſve* ſcribi pro *N*

ODE XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

Imminente iam horrendo Antoniani belli tumultu, Horatius tot mala pertaeſus, & ſummae rerum miſerrime metuens (neſcio an & ipſe aliquo meditatus fugam) conſilium dat ſaniori parti, uti exſecratis ſedibus huic orbi valedicant, & ſecum Elyſium navibus petant.

Metrum primo verſu Hexametrum Heroicum, altero Trimetrum Iambicum.

ALTERA iam teritur bellis civilibus aetas,
Suis & ipſa Roma viribus ruit:
Quam neque finitimi valuerunt perdere Marſi,
Minacis aut Etruſca Porſenae manus,
Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
Noviſque rebus infidelis Allobrox;
Nec fera coerulea domuit Germania pube,
Parentibuſque abominatus Annibal:
Impia perdemus devoti ſanguinis aetas;
Feriſque rurſus occupabitur ſolum.

Bar-

2 ut ipſa, *h. e. ex quo, coni. Barth.* 8 Parentibusve *coni. Bentl.*

Non noſtrum eſt tantas decidere lites. B. Certe exemplis & rationes vulgatum defenditur a Iohnſono P. 2 p. 62. G.

Allobroges Galli Rufi, & Sequanici dicti, incolentes illum tractum Alpium, qui eſt a Viſontio in Germaniam, Lentulo & Catilinae in principio conſenſere, ſed poſtea illos Senatui prodiderunt, timore magis quam amore affecti. Vet. Schol. Cruq. Nam C. Pomptinius *repreſſerat eorum motum*; ut oſtendit Torrentius ex Cicerone. Veteribus Celtis Alienigenae & Hoſtes *Galli*, *Alli* & *Gualli* dicebantur. Aboriginibus noſtris etiam hodie *Galanas* inimicitia eſt; (idem enim, ut ait Cicero, veteribus & *hoſtis* & *peregrinus*:) *Broch* etiam illis *Lentiginoſus* dicitur, vel rubris maculis conſperſus.

7 *Coerulea ad oculos retulit, quos* στιγματικῶς *habent.* Vet. Schol. Vult ſignificare Teutones & Cimbros a Mario fuſos.

8 *Abominatus*; cuius vel ipſum nomen dirum erat, & malo omini: nam *abominari* eſt avertere malum omen a ſe & ſuis.

9 Bene *Impia* ſubiecturus *devoti*: Impii enim ſunt qui dant poenas apud Inferos, ut contra pii, qui in Elyſio verſantur. B. *Impius* eſt qui non amat & colit eum, qui amore & reverentia eſt dignus. Ergo ſenſum puto hunc: Nos huius aetatis homines, qui impii erga patriam ſumus & morti devoti ad ſcelera maiorum expianda, eam perdemus. Z.

Veteribus legibus devoveri conſuevere maiores nocentes & piaculares; quae quidem devotio iuriſconſultis Romanis capitis diminutio maior appellabatur.

10 *Rurſus occupabitur*; h. e. iure poſtliminii recuperabitur. B. *Rurſus*, ut antequam Roma condita eſſet. Z.

[redacted]

Barbarus, heu! cineres inſiſtet victor, & Urb
Eques ſonante verberabit ungula;
Quaeque carent ventis & ſolibus, oſſa Quii
(Nefas videre) diſſipabit inſolens!
Forte, quid expediat, communiter, aut meli
Malis carere quaeritis laboribus.
Nulla ſit hac potior ſententia; Phocaeorum
Velut profugit exſecrata civitas,
Agros atque Lares patrios, habitandaque fa
Apris reliquit & rapacibus lupis;
Ire, pedes quocunque ferent, quocunque per
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet ſuadere?
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed iuremus in haec: Simul imis ſaxa renai

19 proprios *edd. vett.* 21 ite *coni. Bonfin.* ferunt *edd.*

11 *Barbarus victor*; h. e. Cleopatrae miles. Ode 6. Lib. III. *Dacus & Aethiops.*

Cineres inſiſtet; ſic & Virgilius, *Sceleratum inſiſtere limen.* Landinus.

12 *Eques*; *Omnes antiqui ſcriptores ut hominem equo inſidentem, ita & equum cum portaret hominem Equitem vocarunt.* Mancinellus ex Macrobio Sat. 6, 9. B. Vid. Burm. ad Virg. Ge. 3, 116. G.

13 *Oſſa Quirini*; *Varro pro Roſtris* (alter Schol. *poſt Roſtra*) *ſepulcrum Romuli dixit, ubi etiam in huius rei memoriam duos leones fuiſſe erectos conſtat, unde factum eſt ut pro Roſtris mortui laudarentur.* Vet. Sch. Cruq.

14 *Nefas videre*; h. e. aſpectu pollui. Aliquot codices cum Vet. Schol. Cruq. legerunt *videri*, quod quia laedebat metrum iure diſplicebat Glareano.

15 Si quid mutare omnino placeat; ponamus cum Bentleio *quod expediat!* votiva parentheſi, ut, *quod bene vertat!* e. i. g. a. Sed ſi ſervanda eſt lectio omnium librorum; verbum *expedire* accipiamus ut in formulis illis, *expedire conſilia ſua* Tac. Hiſt. 3, 73 i. e. ſup cultatibus exſequi; *expea* Cic. pro Milo. c. 4 i. periculis conſervare. *rere malis laboribus* Grae ratiano ſubſtantive & caſu intelligamus, ut Epi *adimam cantare ſeveris:* 5, 68 & Epiſt. 2, 2, 183. go erit, Forte quaeritis verſi, vel meliores, qui ἀπονίαν, quid adferat lat lorum carentiam &c. G

Communiter, κοινῶς, cet communi omnium c(

16 *Malis carere*; Ena ex Helleniſmo, pro *ut reatis.*

17 *Phocaeni relicto pa* *Galliam venerunt Maſſil* *hem condiderunt.* Vet. S Harpago ſcilicet Cyri obſeſſi.

18 *Exſecrata*; Ἐποιήσα ρὰς καταρὰς. Herodotus tavit Dacerius.

19 Lambini & Cruqu legerunt *lares patrios* pr quae lectio non improba ribus Scholiaſtis.

Vadis levata, ne redire ſit nefas,
Neu converſa domum pigeat dare lintea, quando
  Padus Matina laverit cacumina,
In mare ſeu celſus procurrerit Apenninus,
  Novaque monſtra iunxerit libidine
Mirus amor: iuvet ut tigres ſubſidere cervis,
  Adulteretur & columba miluo,
Credula nec ravos timeant armenta leones;
  Ametque ſalſa levis hircus aequora.
Haec, & quae poterunt reditus abſcindere dulces,
  Eamus omnis exſecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege; mollis & exſpes
  Inominata perprimat cubilia.

Vos,

32 miluo *etiam G. Flor.* 1482. *&c. alii dant* milvio. 33 fulvos *Lamb. & MSS. Bersm. ſed* flavos *Ven. Glar. Chab.* 36 omnes *MS. Bersm.* 37 levior *id.*

21 *Ire pedes quocunque*; Elocutio medio ſumta & proverbialis. B. , ut eamus. refertur ad antec. illa ſit hac potior ſententia. Z.

23 *Sic placet?* Impatienter exſpe- responſum, & rogat ſententiam ui in Senatu.

Vet. Schol. ſentit *melius ſuadere* modo pro *meliorem ſuadelam.* videtur *Suadere* eſſe pro *quod eat*; ut ſupra *carere* pro *ut ca- is.*

24 *Occupari* vult ratem dum ad- licet; illud enim eſt *ſecunda e:* & bene *moramur:* nam in pando fuga eſt morae.

25 *In haec:* h. e. *In haec verba.* t. Schol. Cruq.

Saxa; *Phocaei μύδρον σιδήρεον* in *re proiicere*, ut Torrentius adno- it. Etiam ferrum e lapide lique- o conflari ſolet. B. Nempe um hoc expreſſum ex Herod. 1, 5 ubi Phocaei maſſa ferri in ma- deiecta iurant, ſe non prius ituros in Phocaeam quam maſſa rurſus emergeret. G.

29 *Procurrerit*; h. e. prominuerit.

31 *Subſidere*; Lucretianum verbum bene adnotavit Stephanus.

32 *Iucunde adulteretur.* Vet. Sch. Omnes Torrentii codices lege- runt *Milvo* pro *Milvio*; quod & ex ſuis confirmavit Cruquius.

33 Recte Bentleius *ravos* poſt Iacobum Cruquium quatuor vete- rum Manuſcriptorum fide. Certe *ravos* ignotius erat vocabulum quam *flavos.* In minus notis vocabulis plerumque caecutire ſolent librarii.

34 *Salſa levis*; *Duplex diverſitas, ut amet aequora hircus, & ut levis fiat, cum alioquin ſetoſus ſit.* Vet. Schol.

36 *Exſecrari* bic etiam eſt, ut v. 37 ſub exſecrationibus & diris devotionibus aliquid promittere, vel ſe facturum declarare. G.

37 *Grege*; *fere imperitorum ac deteriorum maior modus eſt, τὰ χείρονα νικᾷ.* Vet. Schol. B.

Exſpes, quae non audet ſperare ſalutem, ſed Romae perire mavult, quam ſervari exilio. G.

38 *Inominata, nulla religione con- dita, & ideo infelicia.* Vet. Schol.

Perprimat; continuo ſcilicet cu- bando.

Mire ſubiungit cubilia, nam prae- miſit grege. Vet. Schol. Cruq.

Voſ, quibus eſt virtus, muliebrem tollite luctum
Etruſca praeter & volate littora.
Nos manet oceanus circum vagus arva: beata
Petamus arva, divites & inſulas;
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret usque vinea,
Germinat & nunquam fallentis termes olivae,
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
Levis crepante lympha deſilit pede.
Illic iniuſſae veniunt ad mulctra capellae,
Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec veſpertinus circumgemit urſus ovili,
Nec intumeſcit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquoſus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec ſiccis urantur ſemina glebis,

U

41 *Vulgo diſtinguunt* circumvagus: arva, beata &c. 51 ovile *et. Med.* 1477 & *Fl.* 1482 &c. *recte, puto*. G. *quotquot vidi omnes habent* ovile, *quod revocavi*. Z.

39 Bene *muliebrem*, cum à viro ſit *virtus*.

41 *Oceanus circumvagus* per ſe nihil habet expetendum: ſed *Oceanus vagus circum arva* eſt deſcriptio inſulae extra mare mediterraneum, Romanosque adeo fines, poſitae, quae deinde porro ut beata deſcribitur. Diſtinctio, quam elegi, videbatur mihi affectum poetae optime exprimere. *Divites* inter *arva* & *inſulas* ad utrumque referri, duriuſculum. Caeterum Acro ad h. l. *In quo*, inquit, *ſunt inſulae Fortunatae, ad quas Salluſtius in hiſtoria dicit victum voluiſſe ire Sertorium.* Firmat hoc Plutar. in Sertor. p. 571, E. Vid. Freinsh. Supplem. Liu. 90, 23. G.

42 Neſcivere *divites* pertinere etiam ad *arva* qui inter *arva* & *beata* poſuere Subdiſtinctionem. Iuxta Vet. Scholiaſten Beatorum Inſulae ſunt quas Fortunatas dicimus. Diodorus in Oceano Meridionali poſuit, Plinius ultra Aqui alii ad ortum ſolis; Scholiai tem Cruquii ſupra Orcades Elyſios Campos deſcripſit. ut puto inferius hemiſphaeri luere, quod nos hodie Am dicimus. B. Cf. Odyſſ. δ', 563

43 *Reddit Cererem, ut red reddit urinam*, & ſimilia.

44 Illud *usque* etiam ad e ſequuntur referendum eſt, *nat usque - ornat usque.* Na nihil dicat inſoliti. *Pulla fic* gerſii nimis longe, ex Indi tita mihi quoque videtur: colorem maturae ficus notare quotannis matureſcunt ficus.

45 *Termes dicitur extremus olivae, ſicut vitium palmes.* Schol.

46 *Suam; Eleganter & ſ ornat*. Vet. Schol. *Suam natu non inſitam.* Stephanus. R ſius *pullam* ficum ſentit dici Indicam ex propaginibus ſu

Utrumque rege temperante coelitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus,
Neque impudica Colchis intulit pedem,
Non huc Sidonii torſerunt cornua nautae,
Laborioſa nec cohors Ulyſſei:
[Nulla nocent pecori contagia, nullius aſtri
Gregem aeſtuoſa torret impotentia.]
Iuppiter illa piae ſecrevit littora genti,
Ut inquinavit aere tempus aureum:
Aere, dehinc ferro duravit ſaecula; quorum
Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

ODE

60 Ulixei *Bentl.* 65 Aerea *MSS. ap. Bentl.*

m repullulantem, quod mihi mi- is videtur.

48 Bene *crepante pede* ſubiectu- s *deſilit.* B. Nempe *Lympham* ſonam facit, ut *Nympham*, quod bent quidam codices. Vid. ad r. 3, 13, 15. G.

49 *Mulctrum*, mulctra, & mul- le idem ſonant.

51 *Proprietatem expreſſit urſorum verbo gemere.* Vet. Schol. Cruq. Quatuor Cruquii MSS. legerunt quod probo: Scholiaſtae ſilent. le Bentleius *ovile*, contra fidem ſcum. B. Vid. Var. Lect.

52 Hypallagen hic hyperbolicam ſe puto. Proprie intumeſcit pera irata humo ſe dum attollit. ipſa humus elevari & intu- ſcere viperis dicitur. Ceterum hunc verſum collocandi viden- , qui nunc ſunt 61 & 62. Ra- nem dixit vir doctus Miſcell. ſervat. a Burmanno editis vol. 2 381. Ne quidem opus videtur ratione, quam ut attente quis legat primo vulgato ordine, tum ita uti diximus. Librarius anti- quiſſimus, quos verſiculos incuria omiſerat, eos paulo poſt poſuit, & minutis notis ad ordinem ſuum revocavit. Ille notae perierunt &c. G.

53 *Felices*; h. e. iam facti felices. Tanaquillus Faber Horatio doctior mavult *praeſentes*: ego ſum a par- tibus Horatii.

54 *Radat*; h. e. *urat*, vel *edat*. B. Copioſi nimis imbres locis clivoſis ſaepe ſtratum ſupremum telluris, fertile, auferunt, & ſic *radere arva* videntur. G.

59 *Sidonios* modo pro *Tyriis* po- ſuit mercatoribus.

Cornua: Capita velorum cornua di- cuntur: Cornua velatarum obverti- mus antennarum. Vet. Schol.

61 Hi duo verſus, uncis ideo in- cluſi, reponendi videntur poſt v. 52, uti dixi. G.

66 *Vate me:* h. e. *conſilio meo.* Vet. Schol.

Anacreonta Teium;
Qui perſaepe cava teſtudine flevit amorem,
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipſe miſer; quod ſi non pulchrior ignis
Accendit obſeſſam Ilion,
Gaude ſorte tua; me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

ODE

12 *Non elaboratum ad pedem*; genio valuit Anacreon magis quam ingenio; neque enim vel pluteum caedere, vel ungues demordere conſueverat.

13 *Iucunda haec miſeria eſt.* Vet. Schol.

Non pulchrior ignis; *In honorem Maecenatis gratificatur Terentiae, Helenae eam comparans.* Vet. Schol. Vid. Epod. 3. B. Quin Car. 2, 12, 13. G.

15 *Me libertina*; dum riſum quatiat, neque ſibi ipſe parcit.

Uno contenta, Charientiſmi formula de medio ſumta. *Unus Iberinae vir ſufficit, ocius illud Extorquebis ut haec oculo contenta ſit uno,* Iuvenal. 6, 54. *Neque tu uno contenta eras*, Terentius Eun. 1, 2, 42.

ODE XV.

1 *Nox erat*; *Noctis ſilentium, ſerenum, & luna lucebat.* Vet. Schol. Noctem maxime verebantur Veteres noſtri, praeſertim vero ſerenam, quod eo tempore ſidera dictorum & factorum omnium conſcia viderentur.

2 *Inter minora ſidera*; h. e. cum minoribus ſideribus.

3 Ad Emphaſin impudentis, impietatis poſuit *Tu.* Iſtud Provocabulum alias frequenter Morale eſt.

Laeſura ad eventum refert. Vet. Schol. Quin & neſcire ſe ſignificat an & animo fallendi iuraverit.

4 *In verba*; h. e. *Mea per verba conceptum iusiurandum.* Vet. Schol.

6 *Lentis, tardis, diuque in amplexu adhaerentibus.* Vet. Schol. Cruq. Ducta tralatione a viſco quod lentore ſuo diu manet in adhaeſu.

8 Bentleius nulla auctoritate niſus repoſuit *Turbarit* & *agitarit*, neque quicquam retulit hoc feciſſe in tam tenui Temporum diſcrimine. B. Mihi vero vitioſa etiam eſſe videntur *turbarit, agitarit.* Sunt enim ex *turbaro, agitaro*, futuri exacti: illud

ODE XV.

AD NEAERAM AMICAM.

Horatius periurae amicae & rapaci nuntium ſe miſſuram minatur.

Metrum quod prius.

NOX erat, & coelo fulgebat luna ſereno
 Inter minora ſidera,
Cum tu, magnorum numen laeſura deorum,
 In verba iurabas mea,
Arctius atque hedera procera aſtringitur ilex,
 Lentis adhaerens brachiis;
Dum pecori lupus, & nautis infeſtus Orion
 Turbaret hibernum mare,
Intonſosque agitaret Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum.
O dolitura mea multum virtute, Neaera;
 Nam ſi quid in Flacco viri eſt,
Non feret aſſiduas potiori te dare noctes,
 Et quaeret iratus parem;
Nec ſemel offenſae cedet conſtantia formae,

ud vero tempus non habet conactivus modus, quo hic opus t. Nusquam magis latus Iohnſo- praebuit Bentleius. Abripuit vi- doctum conſuetudo, qua conctivo futurum illud plerumque ſcribitur. G.

9 *Intonſosque*; ſignificare vult rpetuam ſolis iuventutem: intonſi im iuvenes pubertatem usque.

10 Figurate *hunc amorem*, pro pactum inter nos amoris foedus: autem appoſuit ad Emphaſin mni pretii.

11 *O dolitura*; *acerbiter* commiudo inſurgit. B. *Virtute*, fortine & conſtantia mea, qua ego contemnam. Z.

12 Mire *viri*, nam a viro virtus.

13 *Potiori*; *Qui apud te potior eſt.* t. Schol. Poteſt & Dilogus acci- etiam de divitiore, ut oſtendunt uentia.

14 *Parem dicit puellam quae illum et.* Vet. Schol. Cruq. Neque illum credat ſibi imparem: amara Dilogia.

15 Ethicῶs *ſemel* poſuit: nam implacabilem poſthac ſe fore ſignificat.

Offenſae; h. e. *tui offenſae*, non *formae offenſae*. *Offenſam* autem modo Active dicit. Arbitrio ſui ingenii magnus Bentleius repoſuit *offenſi* pro *offenſae*; quo ſibi puto magis quam mihi placeret; atque hoc quidem auſus eſt cum crederet *offenſam formam* dici ipſam Neaeram. Verum non advertit vir eruditiſſimus *formae* modo dici in Dativo, *offenſae* vero in Genitivo. B.

Ergo haec erit paraphraſis: neque mea conſtantia cedet pulchritudini puellae in qua ſemel offendi. Sed nihil impedit, *formam*; ut ſolet, hic etiam poni pro puella formoſa, quod ſimpliciſſimam parit ſententiam. G.

Conſtantiam ſtabilem dicit ſententiam, & firmum animi conſilium.

Si certus intrarit dolor.
At tu, quicunque es felicior, atque meo nunc
Superbus incedis malo,
Sis pecore & multa dives tellure licebit,
Tibique Pactolus fluat,
Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
Formaque vincas Nirea;
Eheu! tranſlatos alio moerebis amores:
Aſt ego viciſſim riſero.

---

17 At G. *etiam*, & *primae edit.*

16 *Dolore* & odium & ira conſtant.

17 Omnes fere Torrentii Codices cum Vet. Schol. *Et tu* legerunt pro *At tu*.

18 *Superbus incedis*; h. e. ſuperbus haberis. Sic & Virgilius; *Aſt ego quae divûm incedo regina*. Significat ſibi ex fama innotuiſſe eius ſuperbiam; ſiquidem tanquam de ignoto ſermonem habet. B. Novit ingenia Amatorum Flaccus, & vel ſic laudat Neaeram. G.

Malum dicit infortunium ſuum.

21 *Te fallant*; h. e. lateant.

Renatum dicit Pythagoram ob Μετεμψυχώσεως dogma ab illo traditum

23 *Heu!* magis tamen ſuam quam rivalis vicem gemit. B. Morata oratio exprimit gemitum rivalis ſui. G.

24 Suaviter & feſtive Modo Dubitativo uſus eſt. B. Querente adhuc & indignante novo amatore, iam riſit Horatius. Futurum exactum non dubitat per ſe. G.

ODE XVI.

1 *Teritur* quod lento damno conſumitur. *Nec res atteritur ſufflamine litis*. Iuvenal.

Aetatem dicit unius homi[nis ae]tam, ob taedium ſcilicet bel[li] Quod videtur ſignificare etia[m] dinus.

2 *Suis & ipſa*; *Hoc eſt quo[d] Livius ait*; *ut magnitudine* [...] *ſua*. Vet. Schol. *Et ipſa* po[...] Emphaſin; ſignificat enim nil[...] ter ipſam Romam ſtare: iam [...] Romanis viribus ruerant cae[...]

3 *Marſi*; hi duce Popedi[...] verſam Italiam in urbem Ro[...] concitavere; quod bellum [...] ciale & Italicum appellatum [...]

4 Operae quaecunque *ma*[...] teribus appellabantur.

5 *Aemula, inquit, quia im*[...] *ereptum iri Romanis ſperavi*[...] Schol. Promittebat enim Ha[...] eam deleta Roma fore Italiae c[...]

Spartacus Gladiator, ſervili[...] dux.

Acrem dicimus geſtientem [...] re, & per hoc fortem.

6 Bentleius vult ex propri[a con]iectura *Noviſve* ſcribi pro *No*[...]

23 Heu heu G. & *primae edit.*

ODE XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

Imminente iam horrendo Antoniani belli tumultu, Horatius tot mala pertaeſus, & ſummae rerum miſerrime metuens (neſcio an & ipſe aliquo meditatus fugam) conſilium dat ſaniori parti, uti exſecratis ſedibus huic orbi valedicant, & ſecum Elyſium navibus petant.

Metrum primo verſu Hexametrum Heroicum, altero Trimetrum Iambicum.

ALTERA iam teritur bellis civilibus aetas,
Suis & ipſa Roma viribus ruit:
Quam neque finitimi valuerunt perdere Marſi,
Minacis aut Etruſca Porſenae manus,
Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
Noviſque rebus infidelis Allobrox;
Nec fera coerulea domuit Germania pube,
Parentibusque abominatus Annibal:
Impia perdemus devoti ſanguinis aetas;
Feriſque rurſus occupabitur ſolum.

Bar.

2 ut ipſa, *h. e. ex quo, coni. Barth.* 8 Parentibusve *coni. Bentl.*

Non noſtrum eſt tantas decidere lites. B. Certe exemplis & ratione vulgatum defenditur a Iohnſono P. 2 p. 62. G.

Allobroges Galli Rufi, & Sequanici dicti, incolentes illum tractum Alpinum, qui eſt a Viſontio in Germaniam, Lentulo & Catilinae in principio conſenſere, ſed poſtea illos Senatui prodiderunt, timore magis quam amore affecti. Vet. Schol. Cruq. Nam C. Pomptinius *repreſſerat eorum motum*; ut oſtendit Torrentius ex Cicerone. Veteribus Celtis Alienigenae & Hoſtes *Galli*, *Alli* & *Gualli* dicebantur. Aboriginibus noſtris etiam hodie *Galanas* inimicitia eſt; (idem enim, ut ait Cicero, veteribus & *hoſtis* & *peregrinus*:) *Broch* etiam illis *Lentiginoſus* dicitur, vel rubris maculis conſperſus.

7 *Coerulea ad oculos retulit, quos στιγματικοὺς habent.* Vet. Schol. Vult ſignificare Teutones & Cimbros a Mario fuſos.

8 *Abominatus*; cuius vel ipſum nomen dirum erat, & malo omini: nam *abominari* eſt avertere malum omen a ſe & ſuis.

9 Bene *Impia* ſubiecturus *devoti*: Impii enim ſunt qui dant poenas apud Inferos, ut contra pii, qui in Elyſio verſantur. B. *Impius* eſt qui non amat & colit eum, qui amore & reverentia eſt dignus. Ergo ſenſum puto hunc: Nos huius aetatis homines, qui impii erga patriam ſumus & morti devoti ad ſcelera maiorum expianda, eam perdemus. Z.

Veteribus legibus devoveri conſuevere maiores nocentes & piaculares; quae quidem devotio iurisconſultis Romanis capitis diminutio maior appellabatur.

10 *Rurſus occupabitur*; h. e. iure poſtliminii recuperabitur. B. *Rurſus*, ut antequam Roma condita eſſet. Z.

Barbarus, heu! cineres inſiſtet victor, & Urbem
Eques ſonante verberabit ungula;
Quaeque carent ventis & ſolibus, oſſa Quirini
(Nefas videre) diſſipabit inſolens!
Forte, quid expediat, communiter, aut melior pars,
Malis carere quaeritis laboribus.
Nulla ſit hac potior ſententia; Phocaeorum
Velut profugit exſecrata civitas,
Agros atque Lares patrios, habitandaque fana
Apris reliquit & rapacibus lupis;
Ire, pedes quocunque ferent, quocunque per undas
Notus vocabit, aut protervus Africus.
Sic placet? an melius quis habet ſuadere? ſecunda
Ratem occupare quid moramur alite?
Sed iuremus in haec: Simul imis ſaxa renarint
Vadis

19 proprios *edd. vett.* 21 ite *coni. Bonfin.* ferunt *edd. vett.*

11 *Barbarus victor*; h. e. Cleopatrae miles. Ode 6. Lib. III. *Dacus & Aethiops.*

Cineres inſiſtet; ſic & Virgilius, *Sceleratum inſiſtere limen.* Landinus.

12 *Eques*; *Omnes antiqui ſcriptores ut hominem equo inſidentem, ita & equum cum portaret hominem Equitem vocarunt.* Mancinellus ex Macrobio Sat. 6, 9. B. Vid. Burm. ad Virg. Ge. 3, 116. G.

13 *Oſſa Quirini*; *Varro pro Roſtris* (alter Schol. *poſt Roſtra*) *ſepulcrum Romuli dixit, ubi etiam in huius rei memoriam duos leones fuiſſe erectos conſtat, unde factum eſt ut pro Roſtris mortui laudarentur.* Vet. Sch. Cruq.

14 *Nefas videre*; h. e. aſpectu pollui. Aliquot codices cum Vet. Schol. Cruq. legerunt *videri*, quod quia laedebat metrum iure diſplicebat Glareano.

15 Si quid mutare omnino placeat; ponamus cum Bentleio *quod expediat!* votiva parentheſi, ut, *quod bene vertat!* e. i. g. a. Sed ſi ſervanda eſt lectio omnium librorum; verbum *expedire* accipiamus ut in formulis illis, *expedire conſilia ſua* Tac. Hiſt. 3, 73 i. e. ſuperatis difficultatibus exſequi; *expedire ſalutem* Cic. pro Milo. c. 4 i. e. depulſis periculis conſervare. Deinde *carere malis laboribus* Graeciſmo-Horatiano ſubſtantive & accuſandi caſu intelligamus, ut Epiſt. 1, 19, 9 *adimam cantare ſeveris*: add. Sat. 2, 5, 68 & Epiſt. 2, 2, 183. Senſus ergo erit, Forte quaeritis, vel univerſi, vel meliores, quid expediat ἀπονίαν, quid adferat laborum malorum carentiam &c. G.

Communiter, κοινῶς, facto ſcilicet communi omnium concilio.

16 *Malis carere*; Enallage modi ex Helleniſmo, pro *ut malis careatis.*

17 *Phocaeni relicto patrio ſolo in Galliam venerunt Maſſiliamque urbem condiderunt.* Vet. Schol. Ab Harpago ſcilicet Cyri Praefecto obſeſſi.

18 *Exſecrata*: Ἐποιήσαντο ἰσχυρὰς κατάρας. Herodotus; ut adnotavit Dacerius.

19 Lambini & Cruquii Codices legerunt *lares patrios* pro *proprios*, quae lectio non improbatur a veteribus Scholiaſtis.

Vadis levata, ne redire ſit nefas,
Neu converſa domum pigeat dare lintea, quando
Padus Matina laverit cacumina,
In mare ſeu celſus procurrerit Apenninus,
Novaque monſtra iunxerit libidine
Mirus amor: iuvet ut tigres ſubſidere cervis,
Adulteretur & columba miluo,
Credula nec ravos timeant armenta leones;
Ametque ſalſa levis hircus aequora.
Haec, & quae poterunt reditus abſcindere dulces,
Eamus omnis exſecrata civitas,
Aut pars indocili melior grege; mollis & exſpes
Inominata perprimat cubilia.

Vos,

a miluo *etiam G. Flor.* 1482. *&c. alii dant* milvio. 33 fulvos *Lamb. & MSS. Bersm. ſed* flavos *Ven. Glar. Chab.* 36 omnes *MS. Bersm.* 37 levior *id.*

1 *Ire pedes quocunque*; Elocutio medio ſumta & proverbialis. B. , ut eamus. refertur ad antec. lla ſit hac potior ſententia. Z.

3 *Sic placet?* Impatienter exſpe- reſponſum, & rogat ſententiam nti in Senatu.

et. Schol. ſentit *melius ſuadere* i modo pro *meliorem ſuadelam.* ui videtur *Suadere* eſſe pro *quod deat*; ut ſupra *carere* pro *ut ca- tis.*

14 *Occupari* vult ratem dum ad- : licet; illud enim eſt *ſecunda e:* & bene *moramur:* nam in upando fuga eſt morae.

15 *In haec:* h. e. *In haec verba.* t. Schol. Cruq.

axa; Phocaei μύδρον σιδήρεον in *re proiecere*, ut Torrentius adno- it. Etiam ferrum e lapide lique- to conflari ſolet. B. Nempe um hoc expreſſum ex Herod. I, ubi Phocaei maſſa ferri in ma- deiecta iurant, ſe non prius ituros in Phocaeam quam maſſa rurſus emergeret. G.

19 *Procurrerit*; h. e. prominuerit.

31 *Subſidere*] Lucretianum verbum ut bene adnotavit Stephanus.

32 *Iucunde adulteretur.* Vet. Sch. Omnes Torrentii codices lege- runt *Miluo* pro *Milvio*; quod & ex ſuis confirmavit Cruquius.

33 Recte Bentleius *ravos* poſt Iacobum Cruquium quatuor vete- rum Manuſcriptorum fide. Certe *ravos* ignotius erat vocabulum quam *flavos.* In minus notis vocabulis plerumque caecutire ſolent librarii.

34 *Salſa levis*; *Duplex diverſitas, ut amet aequora hircus, & ut levis fiat, cum alioquin ſetoſus ſit.* Vet. Schol.

36 *Exſecrari* hic etiam eſt, ut v. 37 ſub exſecrationibus & diris devotionibus aliquid promittere, vel ſe facturum declarare. G.

37 *Grege*; *fere imperitorum ac deteriorum maior modus eſt, τὰ χείρονα νικᾷ.* Vet. Schol. B.

Exſpes, quae non audet ſperare ſalutem, ſed Romae perire mavult, quam ſervari exilio. G.

38 *Inominata, nulla religione con- dita, & ideo infelicia.* Vet. Schol.

Perprimat; continuo ſcilicet cu- bando.

Mire ſubiungit cubilia, nam prae- miſit grege. Vet. Schol. Cruq.

Vos, quibus eſt virtus, muliebrem tollite luctum,
Etruſca praeter & volate littora.
Nos manet oceanus circum vagus arva: beata
Petamus arva, divites & inſulas;
Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
Et imputata floret usque vinea,
Germinat & nunquam fallentis termes olivae,
Suamque pulla ficus ornat arborem;
Mella cava manant ex ilice; montibus altis
Levis crepante lympha deſilit pede.
Illic iniuſſae veniunt ad mulctra capellae,
Refertque tenta grex amicus ubera;
Nec veſpertinus circumgemit urſus ovili,
Nec intumeſcit alta viperis humus:
Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
Aquoſus Eurus arva radat imbribus,
Pinguia nec ſiccis urantur ſemina glebis,
Ut

41 *Vulgo diſtinguunt* circumvagus: arva, beata *&c.* 51 ovile *eti. it. Med.* 1477 *& Fl.* 1482 *&c. recte, puto.* G. *quotquot vidi omnes habent* ovile, *quod revocavi.* Z.

39 Bene *muliebrem*, cum à viro ſit *virtus*.

41 *Oceanus circumvagus* per ſe nihil habet expetendum: ſed *Oceanus vagus circum arva* eſt deſcriptio inſulae extra mare mediterraneum, Romanosque adeo fines, poſitae, quae deinde porro ut beata deſcribitur. Diſtinctio, quam elegi, videbatur mihi affectum poetae optime exprimere. *Divites* inter *arva* & *inſulas* ad utrumque referri, duriuſculum. Caeterum Acro ad h. l. *In quo*, inquit, *ſunt inſulae Fortunatae, ad quas Salluſtius in hiſtoria dicit victum voluiſſe ire Sertorium.* Firmat hoc Plutar. in Sertor. p. 571, E. Vid. Freinsh. Supplem. Liu. 90, 23. G.

42 Neſcivere *divites* pertinere etiam ad *arva* qui inter *arva* & *beata* poſuere Subdiſtinctionem. Iuxta Vet. Scholiaſten Beatorum Inſulae ſunt quas Fortunatas dicimus. Diodorus in Oceano Meridionali poſuit, Plinius ultra Aquil alii ad ortum ſolis; Scholiaſte tem Cruquii ſupra Orcades n Elyſios Campos deſcripſit. C ut puto inferius hemiſphaeriu luere, quod nos hodie Ame dicimus. B. Cf. Odyſſ. δ', 563 ſq

43 *Reddit Cererem, ut reddi reddit urinam*, & ſimilia.

44 Illud *usque* etiam ad ea ſequuntur referendum eſt, G *nat usque - ornat usque.* Nam nihil dicat inſoliti. -*Pulla ficus* gerſii nimis longe, ex Indis, tita mihi quoque videtur: colorem maturae ficus notare p quotannis matureſcunt ficus.

45 *Termes dicitur extremus olivae, ſicut vitium palmes.* Schol.

46 *Suam; Eleganter & ſua ornat.* Vet. Schol. *Suam natur. non inſitam.* Stephanus. Ru ſius *pullam* ficum ſentit dici Indicam ex propaginibus ſuis

Utrumque rege temperante coelitum.
Non huc Argoo contendit remige pinus,
Neque impudica Colchis intulit pedem,
Non huc Sidonii torſerunt cornua nautae,
Laborioſa nec cohors Ulyſſei:
[Nulla nocent pecori contagia, nullius aſtri
Gregem aeſtuoſa torret impotentia.]
Iuppiter illa piae ſecrevit littora genti,
Ut inquinavit aere tempus aureum:
Aere, dehinc ferro duravit ſaecula; quorum
Piis ſecunda, vate me, datur fuga.

ODE

60 Ulixei *Bentl.* 65 Aerea *MSS. ap. Bentl.*

s repullulantem, quod mihi mi-s videtur.

48 Bene *crepante pede* ſubiectu-s *deſilit.* B. Nempe *Lympham* rſonam facit, ut *Nympham*, quod bent quidam codices. Vid. ad r. 3, 13, 15. G.

49 *Mulctrum*, mulctra, & mul-ale idem ſonant.

51 *Proprietatem expreſſit urſorum verbo gemere.* Vet. Schol. Cruq. Quatuor Cruquii MSS. legerunt *ili* quod probo: Scholiaſtae ſilent. le Bentleius *ovile*, contra fidem dicum. B. Vid. Var. Lect.

52 Hypallagen hic hyperbolicam eſſe puto. Proprie intumeſcit pera irata humo ſe dum attollit. c ipſa humus elevari & intu-eſcere viperis dicitur. Ceterum ſt hunc verſum collocandi viden-r, qui nunc ſunt 61 & 62. Ra-onem dixit vir doctus Miſcell. bſervatt. a Burmanno editis vol. 2 381. Ne quidem opus videtur ä ratione, quam ut attente quis legat primo vulgato ordine, tum ita uti diximus. Librarius anti-quiſſimus, quos verſiculos incuria omiſerat, eos paulo poſt poſuit, & minutis notis ad ordinem ſuum revocavit. Ille notae perierunt &c. G.

53 *Felices*; h. e. iam facti felices. Tanaquillus Faber Horatio doctior mavult *praeſentes*: ego ſum a partibus Horatii.

54 *Radat*; h. e. *urat*, vel *edat*. B. Copioſi nimis imbres locis clivoſis ſaepe ſtratum ſupremum telluris, fertile, auferunt, & ſic *radere arva* videntur. G.

59 *Sidonios* modo pro *Tyriis* poſuit mercatoribus.

Cornua: Capita velorum cornua dicuntur: Cornua velatarum obvertimus antennarum. Vet. Schol.

61 Hi duo verſus, uncis ideo incluſi, reponendi videntur poſt v. 52, uti dixi. G.

66 *Vate me:* h. e. *conſilio meo.* Vet. Schol.

ODE XVII.

AD CANIDIAM.

Horatius urbaniſſima Ironia Gratidiam ob propi trum proſcindit. (Conf. dicta ad Car. 1, 16 &

Metrum Iambicum Trimetrum.

HORATIUS.

IAM iam efficaci do manus ſcienti:
Supplex, & oro regna per Proſer
Per & Dianae non movenda numina,
Per atque libros carminum valentiu:
Defixa coelo devocare ſidera,
Canidia, parce vocibus tandem ſacris,
Citumque retro ſolve, ſolve, turbine
Movit nepotem Telephus Nereïum,

1 manum *Br.* 5 Defixa *coll. Sax. Zar. Med.* 1477. *Ve* Refixa *Gott. Flor.* 1482. *Ald. H. Steph. Lambi. Torr. Sandb.* 7 volve, volve *Lambi. ex coni. Aurati, co* G. ſolve, volve *Cbab.*

1 *Iam iam* metu trepidantis eſt: nam habet ἦθος, & bene, cum ſit ſubiecturus *ſupplex.*

Do manus; h. e. *Fateor me victum.* Landinus. Proverbialis formula captivis, qui manus ſuas praebent victori vinciendas.

3 *Non movenda*: h. e. *Non laceſſenda ut moveantur.* Vet. Schol. Neque enim alia Diana quam ipſa Proſerpina, irritabilis Dea.

5 *Defixa*; ſic legendum cenſeo cum Vet. Schol. cum omnes libri habeant *Refixa.* Neceſſe enim *defigi* ſidera priusquam devocentur coelo. Defiguntur autem qui vel carminibus, vel diris obligati, aliena vi aguntur attoniti. Bentleius fatetur longe plures libros habere *Defixa*, & tamen ipſe repoſuit *Refixa*, nulla quod ſciam cum ratione. B. Ratio magna ſatis haec videtur, quod *defigere* eſt motum auferre, *refigi* autem debent ſidera, cum *devocantur*, & moventur loco ſuo. G.

6 Bene *Canidiam* dixit Gratidiam, iam anum factam. B. *Canidia* ſecundum ha nos. G.

Dilogeus nunc d crum religioſum & cat. Vet. Schol.

7 *Retro ſolve*: alias *cedit retro*, & *recedit* & *refugit.* quid eſſent *ſolvi* & V. ad Car. 1, 1 eſt illa mutatio in *dicavi*; ſed eo cum turbo ille videatur, quoties illigatus antea. G

Turbinem dicit verit mentem eius. cte. Siquidem *tu* erat, cui licia cir ad obligandas de *Scit bene quid gra concita rhombo Li virus amantis equa* 1, 8, 7) citante T

8 *Movit* ſc. ad n

10 *Torſerat*, ſc. ſta Telephum vuln

11 Omnes Tor Vet. Schol. Cruq

In quem ſuperbus ordinarat agmina
Myſorum, & in quem tela acuta torſerat.
Unxere matres Iliae addictum feris
Alitibus atque canibus homicidam Hectorem,
Poſtquam relictis moenibus rex procidit
(Heu!) pervicacis ad pedes Achilleï.
Setoſa duris exuere pellibus
Laborioſi remiges Ulyſſeï,
Volente Circa, membra; tunc mens, & ſonus
Relapſus, atque notus in vultus honor.
Dedi ſatis ſuperque poenarum tibi,
Amata nautis multum & inſtitoribus.
Fugit iuventas, & verecundus color
Reliquit oſſa pelle amicta lurida;
Tuis capillus albus eſt odoribus,

Nullum

11 Unxere *Zar. Med.* 1477. *H. Steph. MSS. plures ap. Lambi.* Luxere *G. Flor. R. Steph. Lambinus, Bentl. Sandb.* 12 Hectora *MS. Bersm.* 16 Ulixeï *Bentl.* 17 Circe *omnes praeter Bentl. ex Val. Probo.* 18 Relatus *etiam G. Med.* 1477. *& Ven.* 1479. 23 *&* 24 *verſus omiſſi vulg. Gorpetus.*

, cum alii haberent ex intermento *Luxere*. Notum eſt il- *Tarquinii corpus bona foemina & unxit. Luxere* magis arrilendeio, qui plerumque ſolet verſa ire.

dictum, deſtinatum damnatum. Schol. Cruq. Vox iuris.

Alitibus atque canibus, ex Hotractum, Ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσι.

itari voluit Homerum, qui illum φόνον nominat. Vet. Sch. Cruq. *Pervicaces dicuntur, qui in contentione usque ad pervincendum perstant.* Vet. Schol.

Laborioſi ex Homerico ταλα- ... Perpetuum epitheton.

Plerique Torrentii codices le- t pro *relatus, relapſus*, quod ... abinus invenerat in ſuis, prae- ... in quinque. Diſerte au- oſuit *relapſus*, ut oſtenderet ... agiae, ſic & Ovidius de Io; *uque in quinos dilapſa abſumi- gues.*

Honor; h. e. κάλλος, nam καλὸς honeſtus. B. Facies priſtina humana. Z.

20 *Amata nautis*; *Urbaniſſima contumelia.* Vet. Schol. Quia παρὰ προσδοκίαν protulit.

Inſtitores dicit quos alibi *Foraneos* Scholiaſtes nominat. Petty Chapmen and Pedlars.

21 *Verecundum colorem eleganter pro rubore poſuit.* Vet. Schol.

22 *Oſſa pelle*, ἐναργῶς & παροιμιακῶς. Hoc eſt, reliquit me iam factum oſſa tantum. Quas turbas hic ciet Bentleius de rubro colore oſſium deridicule! Neſciit Hypallagen. Peſſime Bentleius *ora* pro *oſſa*. B. *Oſſa pelle amicta* plane idem valent, quod pellis inducta oſſibus. G.

Lurida; *Tabida, nigra.* Vet. Sch.

23 *Capillus albus*; *Nunc oſtendit quare ſupra dixit, Fugit iuventas.* Vet. Schol. & iocatur in canos ſuos. B. Videtur illi obiter expro-

brare

Nullum a labore me reclinat otium:
Urget diem nox, & dies noctem, neque eſt
Levare tenta ſpiritu praecordia.
Ergo negatum vincor ut credam miſer,
Sabella pectus increpare carmina,
Caputque Marſa diſſilire naenia.
Quid amplius vis? O mare & terra! ardeo,
Quantum neque atro delibutus Hercules
Neſſi cruore, nec Sicana fervida
Urens in Aetna flamma. Tu, donec cinis
Iniurioſis aridus ventis ferar,
Cales venenis officina Colchicis.

29 deſilire *MS. Berſm.* 30 o terra *Bentl.* 33 Urens *etiam* (*Brod. Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Fl. Ald.* Furens *H. Steph.* *it. Sandb.* Virens *etiam G. Lamb. Talb. hinc* vivens *coni. Be* donec, & *mox* Calet *Bentl. e coniectura,* haud inepta. Z. chidis *Brod.*

brare unguenta noxia, quibus feſtinentur cani. Vid. Epod. 5, 60. G. Salſe *odoribus* de unguentaria.

24 *Laborem* modo pro *inquietudine* dicit. Significat etiam caeteros a labore quieſcere, ſe autem perpetuis vigiliis urgeri.

25 *Neque eſt*; *Figurata Elocutio pro neque contingit.* Vet. Schol. Sic & Graeci loquuntur.

26 *Tenta ſpiritu*; h. e. inflata.

27 *Negatum:* h. e. quod antehac ut Epicureus non credideram.

Vincor ut credam; h. e. *adductus ſum ut credam Sabellis carminibus defigi mentes humanas.* Vet. Schol.

28 *Sabella carmina pro Marſis poſuit.* Vet. Schol. Nam Samnites, Peligni & Marſi erant Sabini generis.

Veneficae *pectus increpant*, cum terribilibus verbis terrendo mentem defigunt. Figurate autem conatum poſuit pro ipſo effectu.

29 Cantiunculae vulgi per Ἐντελεχμὸν *Naeniae* dici conſuevere. B. *Diſſilire*, diſrumpi, furore corripi. Z.

30 *O mare & terra!* Sic & Terentius, *O coelum! O terra! O maria Neptuni!* Vet. Schol. Cruq.

33 *Urens*; in uno vel al *virens*, caeteri *urens* & Torrentius. Lambinus in cim reperit *virens*: ego ne tis haberem fidem. Eff vox eſt *urens* & huic loc nientiſſima: *Uritur* enim lento, vel indeſinenti ig tur. Neſcio cur placuerit *Furens.*

Moraliter & cum queſ rendum eſt *Tu.*

34 *Iniurioſos* dicit ven bus ludibrio futurus ſit, aridum cinerem redactus.

35 *Calet* qui vehement tur, & ultionem ſitit.

Ipſam mulierem officinan rum diſerte dixit. Vet. Sc autem *officina* tanquam ut & apud Ciceronem ſcriptum.

36 *Certis enim ſtipendi otia merebantur.* Vet. S Marcilius *ſtipendium* mul ligit, ut ὀψώνιον in ſacr certe convenit cum his quuntur. G.

Quae finis? aut quod me manet ſtipendium?
Effare: iuſſas cum fide poenas luam,
Paratus expiare, ſeu popoſceris
Centum iuvencos, ſive mendaci lyra
Voles ſonari; tu pudica, tu proba,
Perambulabis aſtra ſidus aureum.
Infamis Helenae Caſtor offenſus vice,
Fraterque magni Caſtoris, victi prece,
Ademta vati reddidere lumina.
Et tu (potes nam) ſolve me dementia,
O nec paternis obſoleta ſordibus,
Nec in ſepulcris pauperum prudens anus
Novendiales diſſipare pulveres.
Tibi hoſpitale pectus, & purae manus;

39 iuvencis *Bentl. ex MS. Battelian.*

Cum fide, fideliter. Vet. Schol.
. Diſerta Elocutio.
Centum iuvencos; Hecatom-
, ac ſi potens eſſet numen. B.
daci lyra, carmine ficta laudes
tinente. Z.
Perambulabis aſtra; h. e. *Con-
beris & tu, & recipieris in nu-
m ſiderum.* Vet. Schol. Cruq.
vis Elocutio.
Infamis Helenae; *Steſichorus,
ta Graecus, ſcripſit Helenae vitu-
ationem: quare irati Caſtor &
lux illi lumina ademerunt: ſed
ea monitus Steſichorus illius lau-
decantavit; quare oculos ite-
illi reddiderunt.* Vet. Schol.
q. B. Vid. Plato Phaedro p.
D. G.
Vicem dicit Helenae, iniuriam
m perpeſſa eſt: *infamis* enim
t Steſichori verſibus. Bentleii
m auctoritate pendet unius Ma-
cripti libri, neque quicquam
n
6 *O nec paternis*; *Urbaniſſima
tia; fingit enim ſe negare quod
mat.* Landinus.
Obſoletum ab *obs* & *oleo* eſt, ut ait Priſcianus, & rancidum, vel foetidum ſignificat ex vetuſtate.

Sordes humilium natales dicebantur, ob immunditiam ſcilicet victus atque cultus.

47 *Pauperum*; *nam divitum ſepulchra ſuis cuſtodibus erant curae.* Vet. Schol. Cruq. *Humilium maxime umbrae a magicis ſuſcitari ſolent.* Vet. Schol. Cruq.

Prudens, gnara, docta. Vet. Schol. Cruq.

48 *Novendiales pulveres*; *Cineres Reliquiarum vult intelligi: nam novendiale dicitur ſacrificium, quod mortuo fit nona die, qua ſepultus eſt.* Vet. Schol. *Apud maiores ubicunque aliquis extinctus fuiſſet, ad domum ſuam referebatur, ibique ſeptem erat diebus; octava die incendebatur, nona ſepeliebatur.* Servius, quod adnotavit Lambinus. B. *Diſſipare,* &c. ad uſum artium magicarum. Z.

49 *Hoſpitale*; h. e. *Mite, bonum, benignum.* Vet. Schol. Cruq.

Purae a ſcelere in innocentes. Vet. Schol. Cruq. quos ſupra (Epod. 5) dixit eam immolare conſueviſſe.

Tuusque venter Pactumeius; & tuo
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit,
Utcunque fortis exſilis puerpera.

CANIDIA.

Quid obſeratis auribus fundis preces?
Non ſaxa nudis ſurdiora navitis
Neptunus alto tundit hibernus ſalo.
Inultus ut tu riſeris Cotyttia
Vulgata, ſacrum liberi Cupidinis?
Et Eſquilini Pontifex venefici
Impune ut Urbem nomine impleris meo?
Quid proderat ditaſſe Pelignas anus,
Velociusve miſcuiſſe toxicum?

50 Pactumeius *etiam Bro.* Partumeius *H. Steph. Sandb.* 56 *Glar. ſed* Cotyttia *recte Ven. Chab. Lamb. &c.* 57 ſacra *MS* 60 proderat *Bentl. ex MSS. & ſic etiam coll. Sax. al.* prode

50 *Tuusque venter*; i. e. *Tuus partus & filius.* Vet. Schol. Cruq. Quo videretur iuvenis puerum ſibi ſuppoſuit.

Pro *Pactumeius* ex Aldi coniectura Lambinus repoſuit *Partumeius,* contra fidem Scholiaſtarum atque omnium librorum. Vir longe eruditiſſimus Laevinus Torrentius, Henricus Stephanus (Vid. Var. Lect.) & Lubinus *Pactumeium* retinuere. Ioculare nomen eſt hoc loco: ſiquidem ut a *Lucius Luceius,* & a *Pompo Pompeius,* ita a *Pactum Pactumeius* figuratum eſt. *Pactumeius* alias nomen erat gentis: *Androſthenes Pactumeiam Magnam, Pactumeii Magni filiam, haeredem ex aſſe inſtituerat.* Torrentius ex Paulo Iurisconſulto L. ult. de her. inſtit. B. Placet tamen Turnebo, Lambino, Torrentio *Partumeius,* a *partu* & *meiendo*, ut volunt, ridicule dictus. Offendit homines non obſervata *ventris* pro filio poſiti ſignificatio. *Pactumeium* & *Pactumeiam* laudavit etiam Glandorpius ex Cod. Iuſtin. l. 2 de Pactis, & l. 4 de condict. Pulchre illuſtravit h. l. ius. G.

51 *Rubros pannos*; *Cate in ſenſu.* Vet. Schol. Fer poteſt in huiusmodi Iambis

52 *Fortis exſilis*; *Illud a ctum, exſilis fortis puerpe fortem vult intelligi eam ſcil non peperit.* Vet. Schol.

54 *Non ſaxa ſurdiora*; bialis elocutio.

Nudi pauperculorum pe fere Epitheton. *Inquiſitores cum remige nudo.* Iuvenal. *nudi Non ardent Cynici.* Id

56 Angelus Politianus (M ex Georgii Antonii Veſpu rentini codice primus *Cory* poſuit, cum antea in om bris haereret *Cocytia*, turpi Vetus etiam Cruquii Sc hanc lectionem tuetur, & lis verſum (2, 92) apponit *piam ſoliti Baptae laſſare* Cotys, Cotytto, vel Bendi cum erat Venus, ſive Luna tudinum praeſes.

Sed tardiora fata te votis manent.
Ingrata miſero vita ducenda eſt, in hoc,
Novis ut uſque ſuppetas doloribus.
Optat quietem Pelopis infidus pater,
Egens benignae Tantalus ſemper dapis;
Optat Prometheus obligatus aliti;
Optat ſupremo collocare Siſyphus
In monte ſaxum; ſed vetant leges Iovis.
Voles modo altis deſilire turribus,
Modo enſe pectus Norico recludere;
Fruſtraque vincla gutturi nectes tuo,

Sed tard. *ſic cum Bentl. etiam Brod. Gott. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *lor.* 1482. *&c.* G. *Verum* ſi *habent Ven. Glar. Chab. Lamb. cum* *guo interrogandi poſt manent.* laboribus *Bentl. ex edd. quibusdam, uod male. nam huius gloſſema videtur eſſe vulg. doloribus.* Z. 65 in*idi & infidus aequas fere auctoritates habent.* infidi *etiam Brod. &* *nus coll. Sax.* 72 *innectes coll. Sax. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Flor.* 482. *Ro. Steph. Lamb. Talb. Iohnſ. P.* 2 *p.* 65. *Chab. & Glar.*

Bene vulgata dicturus *ſacrum*; acra vulgari nefas.

Extra portam eſquilinam, hoc aggeribus religiones & ſepulrant. Vet. Schol.

tifices de ſacris iudicant. Vet. Graecis Ἱεροφάντας. B.

icit ad Sat. 1, 8 ubi ſub per-riapi enarrat ritus veneficos uiliis a Canidia celebratos: nunc *ſacri Pontificem*, quaſi orem quendam & arbitrum ex Canidiae perſona ſe ap- G.

adicat Canidia, ſe pretio didi-agicas artes a Pelignis mulie-quae tota Sabinorum, Marſo-e vicinia eo nomine male at, ut in Graecia Theſſalae. n ergo indignatur tarditatem us: deinde ſolatur impatien-iam. Non ſtatim perimunt eficia mea, ſed manent te otis tuis tardiora. Miſer- eſt quaerere mortem & venire. G.

61 *Velocius, & tardiora* Antitheta ſunt: *Velocius toxicum* dicit quod citius necat.

64 *Suppetas*; *Sufficias.* Vet. Schol.

65 Plurimi manu exarati Codices Lambini, Torrentii & Cruquii cum Cruquiano Scholiaſte legerunt *infidi* pro *infidus. Myrtilum Pelops praecipitavit in mare per quem vicit.* Vet. Schol. Cruq. Ego tamen *infidus* praetuli; quod *Tantalus* ut Horatius, deorum arcana prodiderit. Quin & Siſyphus & Prometheus & fures fuere & fallebant deos. Bentleius praetulit *infidi.* Certe & pater & filius malae fuerant fidei.

66 Mire *benignae:* quid enim minus benignum Tantali pomis? B. *Maligna* ſunt poma Tantali, quae immineant quidem, ſed a captantis ore refugiant. Optat ergo tandem *benignam dapem.* G.

71 *Noricum,* perpetuum Epitheton.

72 Nil opus eſt legi *innectes,* quod nonnulli volunt.

Faſtidioſa triſtis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques;
Meaeque terra cedet inſolentiae.
An, quae movere cereas imagines,
Ut ipſe noſti curioſus, & polo
Deripere Lunam vocibus poſſim meis,
Poſſim crematos excitare mortuos,
Deſiderîque temperare poculum;
Plorem artis in te nil habentis exitum?

78 & 79 poſſim *omnes MSS. Bentl. etiam Brod. coll. Sax. Me* *Ven.* 1479. *Fl.* 1482. 80 pocula *Bentl. ex MSS.* 81 habèr 1477. *Ven.* 1479. *Flor. Ald. Ro. & H. Steph.* agentis *G. Brod.* *Pinc. Talb. Bentl.* exitus *pro* exitum *Cun. it. Chabot.* val *Ven.* & nullum habentis *Lamb.*

73 *Faſtidioſi* ſunt quibus nihil placet.

74 *Vectabor humeris*, ephialtae ritu, ſive Fauni.

Inimicis; h. e. non amicis, vel inviſis.

75 *Terram* dicit totum orbem, & per hoc omnes mortales.

Inſolentiam indomitam dicit potentiam, quae ſcilicet neque legis, neque moris modum tenet.

76 *Movere*; h. e. animare. Credebant enim veneficae ſe defigendorum animas corporibus ſuis evocatas carminibus, cereis imaginibus infigere potuiſſe. *Dèvovet abſentes, ſimulacbraque cerea fingit, Et miſerum tenues in iecur urget acus.* Ovid. Her. 6, 91.

77 *Ut ipſe noſti*; πιθανῶς adiecit iſta quo intelligeretur, unde haec didiciſſet Horatius.

78 Bentleius bis poſuit *poſſim* pro *poſſum*; quod quidem forſan non male fecit, auctoritate tot Librorum ſuffultus.

80 Bentleius ſi mallet *pocula*, equidem non repugnabo. Homoioteleuta ſunt illi gravi odio, mihi non aeque.

81 Ut ſupra *Inultus ut flebo puer?*

Plorem artis; Genitivus C
Helleniſmo ſic & Virgilii
11, 126. *Iuſtitiaene pri*
belline laborum? Verum hc
adnotatum eſt. B. Et ta
concoquo illam conſtr
Neque *exitum* participium
auſim tribuere. Itaque iu
ro exitum, exitum autem
nil agentis, vel *habentis*
quo eſt apud S. Iohanne
καὶ ἐν ἐμοὶ ὐκ ἔχει ὐδέν.

Quot capita, ut dicitur
tentiae: alii codices *nil ag*
tum; alii *nil habentis ex*
nil habentis exitum. M
Paullus Manutius, *nil va*
tum. Cruquius, *nullum*
exitum. Cum autem *ni*
exitum plurimorum ſit
illud caeteris praetuli. E
tem modo Participium eſſ
Magis enim Comicum
eſt *exitum* quam *effectum*
de hoc diſpiciat ipſe lect
leius maluit *nil agentis*,
non haberet *exitum* pr
pio, uti ego. B. Vid.
ced. Caeterum recanta
Odae quibusdam videtur
1, 16. G.

Q. HORATII FLACCI
RMEN SAECULARE,
O INCOLUMITATE IMPERII.

aeculares ludos Auguſtus celebraret ſecundum ritum cae Religionis a virginibus puerisque praetextatis in lio cantatum eſt. Vet. Schol. (Secundum haec non luſit hoc ſaeculare carmen Horatius, ſed imperio Au-ad ipſum actum ludorum ſcripſit; quod confirmat Suetonius in vita poëtae noſtri, & forte Ovid. Triſt. & aperte Cenſori. de die nat. 17. Viſum eſt primum ono, deinde nuper etiam Ancherſenio, ingenioſis ſane ibus & doctis, ſeligere ex reliquis Horatii carmini-aedam, & velut drama quoddam ſaeculare inde for-Et ille quidem hoc ordine Carm. I, 32: 3, 1. 1-4, 21: denique ipſum hoc noſtrum. Ut facile eſt in- aliquid addere, ita Ancherſenius auxit hoc ſyſtema hoc modo: Car. I, 32 & 4, 6 *in ſcena campi Martii* a dicit, *primo die ludorum ſaecularium:* 3, 1 *ſecundo Capitolio* 3, 22 & 1, 21 *nocte, quae tertium diem prae- in templo Dianae Aventinae:* 1, 31 & praeſens car- *tertio die in templo Apollinis Palatini:* 3, 30 *eodem ub finem Ludorum in campo Martio*, cecinit vel ipſe ius, vel chorus puerorum & puellarum. Mirum ſane, mina unius argumenti, eodem tempore ſcripta, ita per libros plures potuere. Actum eſt de tota chro- ia Bentleiana, quam ſupra propoſuimus & firmavi- Sed tamen conſideravi plus ſemel ipſos verſus ea m mente, ut ſi quid in iis deprehenderem ſaeculari- dis proprium (de quibus iam anno noſtri ſaeculi XVII nter me quaeſiiſſe, diſputatio tum edita teſtis eſt, in on multa emendanda XXXIII anni, ſaeculum iuſtum, cuere), deſererem potius chronologiam illam, quam ſane & non ineleganti invento repugnarem. Quid henderim, ſingulis locis adſcripſi: hic profiteri co- ſolidi me nihil dum invenire, cur viris doctis aſſen- Gloriam ingenii neutri abiudico; verum illos, vel trum vidiſſe, nego. Diſſenſum talem indigne ferre debet, minime omnium, qui receptas ſententias op- andas ſibi ſumſere. Caeterum, qui legere hoc ſaecu-

 lare

lare carmen iucundius volunt, illi prius cognoſcant locum Zoſimi lib. 2. pr. praeſertim verſus, qui ibi r tur Sibyllinos; quos quidem diſſertatione ante cit plicare ipſe quoque olim conatus ſum. Illud ac unum: alternis cecinisse pueros ac puellas, interdu iunxiſſe voces, probabile facit ipſa ratio carminis: autem unicuique hemichorio aut choro toti ſit t dum, uniuſcuiusque lectoris ingenio permittere, cu taceant, malumus. G.)

Metrum Sapphicum.

PHOEBE ſilvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, O colendi
Semper & culti, date quae precamur
Tempore priſco;
Quo Sibyllini monuere verſus
Virgines lectas puerosque caſtos
Dîs, quibus ſeptem placuere colles,
Dicere carmen.

4 priſco *etiam coll. Sax. unus.* ſacro *alii omnes.* 5 Quod *A Bersm.*

1 *Potens*; h. e. *Domina*, Stephanus. B. Apte videntur hic inprimis Apollo & Diana hymno celebrari, quia Sol & Luna tempora deſcribunt & regunt. Z.

4 Omnes Libri habebant *tempore ſacro*, nos tamen ex Vet. Schol. repoſuimus *priſco: Tempora* ἁπλῶς dicuntur *Feſta* etiam Ovidio in Faſtis. Bentleio placuit *ſacro*, ex interpretamento. Gloſſis maxime delectatur Bentleius.

5 Nonnulli Codices pro *quo* corrupte legunt *quod*.

Vide de hac re Sibyllinos verſus apud Zoſimum.

6 *Lectum* dicimus quod praecipuum eſt in ſuo genere.

Caſtos dicit patrimos & matrimos, parentum ſcilicet funere non funeſtatos. Veteres enim mortem Apollinis atque Dianae iratis ſagittis tribuebant.

7 *Diis quibus*; Saecularibus ludis diis omnibus peragebant ſacra. Vid. v. 73.

9 *Alme*; h. e. Venerand cte. B. Qui foves & nu omnia. G.

10 *Alius* ex opinione vulgi. B. *Poſſis* int. precar

12 Bene *Viſere* quia ſol eadem loca reviſit.

13 *Aperire* modo pro de nudare poſuit.

12 Graecis Εἰλειθυια & Lucina, *Myſtico nomine* (ut Schol.) quod ea ſcilicet partus in lucem veniat.

15 *Probas vocari*; Vetere deorum nomina & Epitheta mnis recitabant, quod quod maxime probarent.

16 *Genitalem vocavit quam & Lunam intelligi vol ut calore Solis animantur ita Lunae humore nutriuntu ipſam enim & corporum omn tio eſſe dicitur & poteſtas.* Nollem eruditiſſimum Be de ſola coniectura repoſuiſ *tyllis*, cum poſſit *Genetylli*

Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliusque & idem
Naſceris, poſſis nihil urbe Roma
Viſere maius.

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genitalis.

Diva, producas ſubolem, Patrumque
Proſperes decreta ſuper iugandis
Feminis, prolisque novae feraci
Lege marita:

Certus undenos decies per annos

 Orbis

...ilythbia *G. Flor.* 1482 *&c.* 16 Genitiva *coni. Cun. ſed dedit* Genitalis. ‖ 21 ut denos — Orbis & *Med.* 1502. *Ald. Baſ.* 1531. *Fabric.* 1593. *Lud. Vives apud Cruqu. MSS. apud Lambi. Da. Heinſius.* Undenos — Orbis ut *reliqui omnes.*

...li ab Horatio ſatis idonee *Geni*...r... quin & Scholiaſtes haec fir...i. Sed ille vulgaria temnit. B. ...s ego auſim *Genitalem* genendi pariendi praeſidem damnare, ...m omnes in univerſum libri ...ſcant: cum praeſertim *Genetyl*...ſe Latinis inauditum, & Graecis ...piculum fere, Veneris potius ...itheton laſcivae, quam Dianae. ...minuendi formam habet, unde ...d Lucianum non *Genetricem* ...idere me memini; ſed *genetricu*...*la. Genitalis hora*, & ſimilia fa...ut commodum Dianae partus ...levantis epitheton videatur. Lau...it hic opportune Harduinus ...mmum Crispinae Commodi DIS ...NITALIBUS, de quo Oiſel. ...b 4 & Theup. p. 208. Exſtant ...dem Crispinae in numis *Iuno* ...ina & *Venus. Natalis Iuno* eſt ...b. 4, 6, 1. G.

18 *Super iugandis*; Legem Iuliam ...it de *Maritandis Ordinibus*. Cum ...a bello civili prope octoginta armatorum millia interiiſſent, ne deficeret populus Auguſtus legem Iuliam augendae proli inſtituit.

20 *Marita*, pro *maritali*, vox antiqua & Plautina, ut adnotavit Vet. Schol. B. *Lex marita* per notam metonymian, quae maritos facit; nec enim placet, *marita* eſſe imperativum. G.

21 *Undenos decies*; *Saecularis Carminis duplex devotio eſſe conſueverat: aut enim pro ſedanda aut vitanda peſtilentia; aut pro certo & conſtituto numero annorum: Centeſimo enim decimo anno in Capitolio a pueris & puellis impuberibus cantabatur.* Vet. Schol. Ter novem nobiles pueri, totidemque puellae tribus diebus & noctibus ſex diſtinctis choris Solis & Lunae laudes recitabant. B. *Undenos decies*, i. e. centenos denos legit etiam Cenſorinus c. 17: nec potuit aliter Horatius, qui Auguſti & quindecim virorum mentem non ignoraret. G.

Romulae genti date remque prolemque, & decus omne.

Quique vos bubus veneratur albis
Clarus Anchiſae Venerisque ſanguis,
Imperet, bellante prior iacentem
Lenis in hoſtem.

Iam mari terraque manus potentes
Medus Albanasque timet ſecures:
Iam Scythae reſponſa petunt, ſuperbi
Nuper, & Indi.

Iam Fides, & Pax, & Honos, Pudorque
Priſcus, & neglecta redire Virtus
Audet; apparetque beata pleno
Copia cornu.

49 Quaeque *etiam G. & coll. Sax. probatque cum Cruq. Bentl. & C*
Animadv. p. 55. Sed quique *Z. Med.* 1502 *& ab Aldo inde fere*
etiam Lamb. Torr. Talb. Maitt. Sandb. 51 Impetret *etiam co*
Sed imperet *reliqui: etiam antiqui; in quibus* quae *legitur.*
num potentem *coni. Bentl. ſolus.*

48 *Et decus omne*; magnifico compendio vocem tollit.

49 Plerique Torrentii Cruquiique codices pro *quique* & *imperet* legerunt *quaeque* & *impetret*, cui quidem lectioni ſuffragatur Cruquianus Scholiaſtes; duo etiam Lambini libri pro *bobus* habebant *bubus* ut ſupra. B. Retinui lectionem adeo acriter defenſam Bentleio, & Baxtero probatam. Sed nec diſſimulo, & auctoritate tutiorem mihi videri, & ſenſu meliorem alteram, *qui veneratur* — id eſt, Auguſtus, *imperet*. Credibilene eſt, *pro imperio* Auguſti vota non eſſe facta ludis ſaecularibus? *Imperet* Auguſtus, qui ita clemens eſt in devictos, quia maieſtatem Romanam ita auget. Pulchrum & dulce eſt *impetret* (propter) *quae vos veneratur*: ſed in novo imperio magis neceſſarium eſt *imperet!* G. Ob Geſneri rationes revocavi plurium librorum lectionem. Z.

Qui multa deos venerati ſu[n] cero, citante Torrentio.

Notum eſt albas hoſtias d[…] peris immolari conſueviſſe, [...] gras inferis.

51 *Bellante prior*; h. e. po[…] bello ſuperior evaſiſſet, co[…] victoria, temperavit viribus [...] in iacentem ſaeviebat; & p[…] diis erat commendatior.

54 *Medus* & *Albanas* pro P[…] & *Romanas*; nam vetuſta n[…] in carmine magis ſplendent. *Secures* modo pro faſces [...]

55 Deorum erant *reſponſa* [...] & Virgilius protulit: *Hic m[…] ſponſum primus dedit ille pet[…]*

57 *Fides, Pax, Honor, P[…] Virtus*, ferreo ſaeculo una cum [...] in coelum avolaverant.

58 *Neglecta*, per Charient[…] dixit pro *contemta*.

59 *Audet*; h. e. *Nil iam d[…]* Vet. Schol,

Augur & fulgente decorus arcu
Phoebus, acceptusque novem Camoenis,
Qui ſalutari levat arte feſſos
Corporis artus,

Si Palatinas videt aequus aras:
Remque Romanam, Latiumque felix,
Alterum in luſtrum, meliusque ſemper,
Proroget aevum.

Quaeque Aventinum tenet Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum

Curet,

ras *etiam MSS. apud Bentl. Sed editi, credo, omnes* arces *vel* ar-
. 68 Proroget *noſtri omnes: & mox* curet, applicet *Med.* 1477
1486. *Ven.* 1479. *Flor. &c. usq. ad Cruquium, cui obſecuti Baxt.*
ntl. Cun.

opia eadem quae & *Fauſtitas*
itas appellatur, quae in num-
mparet.
lovem Camoenae chorus ſunt
is, adeoque illius Pare-

Plurimi MSS. legerunt *aras*
tes cum Vet. Schol. quod &
etulimus. Vult ſignificare
m Apollini ab Auguſto in
Palatino dedicatum. Bentle-
etulit *arces*, quod minus vi-
B. Certe pulchre conve-
ad feſtos dies, quibus fu-
omnes arae, quas *reſpicit*
iam ſtilo orientis. G. *Ae-*
ropitius. Z.
Luſtrum iam pro ſaeculo po-
erant & in ludis ſaecularibus
ones. B. *Luſtrum* pro ſae-
cipi, nihil eſt opus, ſi, quod
um ſumit Scaliger de emen-
np. L. 2 p. 182, nec refelli
oteſt, Ludi ſaeculares in lu-
incidere. Incidiſſent ne-
, ſi & luſtri quinquennalis
s, & ſaeculi C, vel CX anno-
. e. viginti, vel duorum &
luſtrorum, accurate Roma-
rvaſſent. Iam utriusque

periodi perturbatas valde eſſe ra-
tiones, nimis experiuntur, qui vo-
lunt eas ordinare. Vid. modo Cen-
ſori. c. 18 de luſtro, & de ſaeculo
c. 17. Luſtris vero etiam ſacrificia
adhibita, & nuncupata vota proxi-
mo luſtro ſolvenda, dubitare nos
non ſinit Sueto. c. 97. G.

68 *Proroget; dilatet, differat, &
eſt tempus pro tempore; prorogabit.*
Vet. Schol. Bentleius poſuit *proro-
gat*, invito Vet. Scholiaſte. B.

Nempe omina eſſe, non amplius
vota, ponit Bentleius, a verſu
inde 53. Mihi videntur preces con-
tineri ad v. 52: deinde commemo-
rationem praeſentium bonorum,
cum laude Auguſti ad v. 60. Hinc
vota proprie dicta concipi, ut tem-
porum Praeſides & *luſtrum* & *aevum*
proximum ſ. *ſaeculum* fortunare ve-
lint. Denique a v. 73 chorus *prae-
ſentia numina ſentit*, ut eſt Epiſt. 2,
1, 134. G.

69 *Aventinum:* in hoc colle erat
Dianae templum celebre. vid. Zo-
ſim. II, 5. atque Algidus mons erat
amoenus Deae receſſus. Carm. I,
21, 6. Z.

70 *Poſtquam conſules e plebe creati
ſunt*

ante Caſaubonum ſuperiore ſaeculo luculenter tracta
Verum neque Scholiaſten ipſum his fidem habuiſſe c
ſtat ex his quae in Artem Poeticam conſcripſit:
enim ſignificat eam dictam a Satyris, & natam a T
goediis. Quin & ipſa Lanx Satyra *Satyris non*
ſuum debet; neque recte ſentit Caſaubonus dicend
fore ex Analogia Satyricam *magis quam* Satyra
cum & Vetus Scholiaſtes, Iudice Henrico Stephano, n
ineptus auctor Latinitatis, & Satyrum Opus *&* Sat
rum Carmen *dicat. Denique quod attinet ad Tit*
Sermonum *&* Epiſtolarum, *eadem eruditiſſima Sch*
lia rem omnem paucis abſolvere. Quamvis hoc op
(inquiunt illa) Satyrum eſſe Horatius ipſe profite
tur cum ait; *Sunt quibus in Satyra videar nimis ac*
& ultra Legem tendere opus; tamen proprios titul
voluit eis accommodari, Primos Libros Sermo
num, Poſteriores Epiſtolarum ſcribens. *Quib*
patet & Epiſtolas olim pro Satyris fuiſſe habitas. Se
mones autem nominavit ob remiſſiorem ſtylum & pe
Comicum atque Civilem: atque hoc ut obviam iret obt
ctatoribus & malignis; & ut ne videretur ſe gerere p
Poeta.

Advertendus eſt Lector, nos Porphyrionis a
monitu adductos duo puncta dignoſcendis Perſonis i
Satyris a Veteribus adhibita, Recentiorum vero neg
gentia hactenus omiſſa, tandem in ſedem ſuam rep
ſuiſſe; quin & Eclogarum Lemmata tam in Saty
quam in Odis, quo melius inſtituto noſtro conveniret
nova feciſſe omnia. BAXT. Pro illis duobus punctis n
hoc ſignum ¶ praepoſuimus, quoties perſona mutatur.

Q. H

Q. HORATII FLACCI
ERMONUM
LIBER PRIMVS.

SATIRA I.

IN AVAROS.

idet ſalſe ſtultam ac perverſam rationem avarorum, qui uamquam de ſua ſorte conqueruntur; nolunt tamen, ſi ptio detur, ſuam cum aliena permutare: ſed aiunt, ſe laores perferre & opes colligere, ut habeant unde in ſeneate vivant. At nunquam ſatis habent, corradunt temee, nec utuntur quaeſitis, nec heredum amorem merentur, tque omnem vitam trahunt miſeram, ſuntque in maximis pibus pauperrimi.

QUI fit, Maecenas, ut nemo, quam ſibi ſortem
Seu Ratio dederit, ſeu Fors obiecerit, illa
Contentus vivat? laudet diverſa ſequentes?
O! fortunati mercatores, gravis annis
Miles ait, multo iam fractus membra labore.
Contra mercator, navim iactantibus auſtris,
Militia eſt potior: quid enim? concurritur: horae
Mo-

2 fors *etiam G. Ald. Steph. &c. Bentl. Cun.*

Qui circumflexe pronuntiandum. . Schol. B. Sine offenſione Maeis compellari poteſt, quia areatum, quod hic tractatur, ab moribus abhorrebat. Z.

Seu Ratio; *Signate dixit, Ratio rit, Fors obiecerit: aut Ratione us propoſitum vitae, aut Fortu-* Vet. Schol.
orrentii Codices legerunt *Fors* l magis figuratum eſt quam nec Vet. Schol. abludit.

Laudet ad Emphaſin poſuit ine.

Diverſa, h. e. *ſtudia*. Vet. Schol. Cruq.

Sequentes, Διώκοντας ſive proſequentes.

4 *Gravis*; h. e. onuſtus, & per hoc tardus & ſegnis. B. *Gravis armis*, id eſt, quem gravant arma, coniicit neſcio quis in edit. Sandby. G.

5 *Fractus*; h. e. fatigatus, inutilis & plane victus.

7 *Quid enim? Quaſi interpellante affectu hoc dicit, & eſt etiam conſuetudinis noſtrae.* Vet. Schol. *Quare non? & eſt Comicum.* Alter Schol.

Momento cita mors venit, aut victoria laeta.
Agricolam laudat iuris legumque peritus,
Sub galli cantum conſultor ubi oſtia pulſat.
Ille datis vadibus qui rure extractus in urbem
Solos felices viventes clamat in urbe.
Caetera de genere hoc (adeo ſunt multa) loqu
Delaſſare valent Fabium: ne te morer, audi
Quo rem deducam. Si quis deus, En ego, dica
Iam faciam quod vultis: eris tu, qui modo m
Mercator: tu, conſultus modo, ruſticus: hinc
Vos hinc mutatis diſcedite partibus. Eia,
Quid ſtatis? Nolint. Atqui licet eſſe beatis.
Quid cauſae eſt, merito quin illis Iuppiter am
Iratus buccas inflet? neque ſe fore poſthac
Tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?

8 aut cita *Glar. Lamb. Bentl. ſed in MSS. Berſm. abeſt* aut. *coll. Sax. G. edd. pr.* 14 Laſſare ut valeant *coni. Bonſin.* lunt *Ven. Glar.*

8 *Cita mors* cum Torrentio & Vet. Schol. repoſuimus, pro *aut cita mors.* Et bene *cita* cum ante poſuerit *iactantibus*, *quaſi diu navim iactantibus*, ut ait Vet. Schol. Bentleius tamen auctoritate ſui genii mavult *aut cita mors.* Sed quid mea? B. Metuit Bentleius, ne ominoſum & infauſtum ſit *cita mors*, non praemiſſa particula disiunctiva. Sed ſolet in tali re poni pars deterior disiunctionis: & *cita* mors melior tamen hic ponitur lento cruciatu inter ſpem & metum. G.

9 *Iuris legumque*; *Lex eſt ars iuris*, prodente Budaeo.

10 *Conſultus eſt qui docet, conſultor qui diſcit.* Vet. Schol.

11 *Vas in re capitali eſt, Praes in re civili*, ut bene Cruquius ex Auſonio. Abutitur tamen hac voce Horatius.

12 *Clamat*; *Ruſtici morem exprimit, & aſſeverationem ſignificat*, ut docte Landinus.

13 *Caetera de genere hoc*; *Hemiſtichium Lucretianum.* Lambinus.

14 *Fabius Maximus Na equeſtri loco natus, Pompei tes ſecutus, aliquos Libros cam diſciplinam pertinente pſit.* Vet. Schol. Bellis h gratificari vult Horatius, rum & provincialem Stoic det, veretur enim ne & ip tando divitias nimium Cynicus.

15 *Quo*, h. e. quam br pendio ad propoſitum pr

Deducam, in breve co deorſum ducam. B. M quem finem querelarum homines illos μεμψιμοίρ cam. G.

17 *Conſultus modo ruſti ganter affectata ambiguit* Schol.

18 *Mutatis partibus*; ſcena loquitur. Quid nisi mimus?

19 Omnes Lambini Co gerunt *nolint*, quod mag cum & morale eſt quam *Nolunt* eſſet magis com

Praeterea, ne ſic, ut qui Iocularia, ridens
Percurram; (quanquam ridentem dicere verum
Quid vetat? ut pueris olim dant cruſtula blandi
Doctores, elementa velint ut diſcere prima)
Sed tamen amoto quaeramus ſeria ludo.
Ille gravem duro terram qui vertit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Seſe ferre, ſenes ut in otia tuta recedant,
Aiunt, cum ſibi ſint congeſta cibaria: ſicut
Parvula (nam exemplo eſt) magni formica laboris
Ore trahit, quodcunque poteſt, atque addit acervo,
Quem ſtruit: haud ignara ac non incauta futuri:
Quae, ſimul inverſum contriſtat Aquarius annum,
Non usquam prorepit, & illis utitur ante

 Quae-

23 Praetereo *coni. Anon. ed. Sandby.* 25 Quis *Han. pro* ut, et *coni. San.* 35 *pro* ac, aut *Han. it. MS. Bersm.*

ſonas ipſas induceret. Sed peroratio a v. 15 *Si quis deus* G.

0 *Cauſae*, h. e. praetextus.

1 *Buccas inflet*, Graecis Proverbii forma dicitur ὀφρῦς ἀνασπᾶν τοὺς φυσᾶν, de his qui immiter vilipendunt quibus irascuntur.

8 *Facilem* parcendo dixit, cum idem vellet.

3 *Iocularia*, ruſtica dicit Exodia vel fabulas Atellanas. De quibus vide Liv. Lib. VII.

4 *Percurram*; Metaphora a campo vel circo; h. e. decurram ad finem usque.

5 *Olim*, h. e. aliquando; nam hoc Indefinitum eſt.

Cruſtula & Lucilius dixit; Guſtavi cruſtula ſolus. Vet. Schol. Eadem cruſtula quae & placentae. ſecotes. *Nos colapbum incuti lambenti cruſtula servo.* Iuv.

Proprie currunt; ut, (Aen. 3, 191) *Vaſtumque cava trabe currimus aequor.* Vet. Schol.

Hac mente, hoc conſilio, hoc propoſito. Vet. Schol.

32 *Congeſta cibaria*; ac ſi iam de formica ageretur.

33 Ἀντίθετον *Parvula eſt magni.* Vet. Schol.

Nam exemplo eſt; excuſat humile exemplum a materia, & conſuetudine ruſtica: poſuit enim *eſt* pro *eſſe ſolet*. B. Ad excuſandam ſuam habendi cupiditatem ſolent uti exemplo formicae. Z. Non amplius exemplo erit in poſterum, quando diligentia illam ſua & providentia privavit aetas noſtra, nimis maligna virtutibus animalium. Forte tamen facient in formica poetae, quod in cycnis. G.

35 *Haud ignara*; Comice gravis eſt in levi materia, & ruſticum deridet acumen.

36 Scite *inverſum*, ac ſi videri vellet hiemem ex inverſa Aquarii urna defuſam. B.

Quaeſitis ſapiens; cum te neque fervidus aeſtı
Dimoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, fe
Nil obſtet tibi, dum ne ſit te ditior alter.
Quid iuvat immenſum te argenti pondus & au
Furtim defoſſa timidum deponere terra?
¶ Quod, ſi comminuas, vilem redigatur ad aſ
¶ At ni id fit, quid habet pulchri conſtructus a
Millia frumenti tua triverit area centum,
Non tuus hoc capiet venter plus quam meus: ı
Reticulum panis venales inter onuſto
Forte vehas humero, nihilo plus accipias qu
Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
Naturae fines viventi, iugera centum, an
Mille aret? ¶ At ſuave eſt ex magno tollere
¶ Dum ex parvo nobis tantundem haurire reli

38 ſapiens *etiam MS. Bos Anim. p.* 56. *& omnes Cruq. it. prim editio Zar. H. Steph. &c. Sed* patiens *MS. Han. Gott. coll.* S *vett. etiam Ald. & Ro. Steph.* potieris *pro* pótiens *Flor. V Loch.* 39 Demoveat *Lamb. Bentl.* nec hiems *Bentl.* 43 *MS. Bersm.* 46 hinc capiet *Glar.* 48 accipies *MS. Bersm*

38 Tres Torrentii Codices cum quinque Lambini & Vet. Schol. Legerunt *ſapiens* pro *patiens*, quod longe melius videtur; exprobrat enim avaro ſtultitiam.

Si tamen forte *patiens* ſit verior lectio; interpretabimur *quantumvis patiens & parca.* Sed nec *potiens* ineptum. Cic. Tuſ. 3. c. 18. *Fore ut natura his potiens dolore careat.* Et interdum putare ſubit, ex *potiens* rariuſculo ortum *patiens*; hoc cum diſpliceret, mutatum in *ſapiens*. G.

Cum te; *Inſurgit in avarum hominem.* Vet. Schol. Cruq.

39 Hoc equidem mallem quam Bentleii *Demoveat.*

42 Quod in terra defoditur proprie thesaurus appellatur.

Deponitur & fidei commiſſum, & quod ſervandum traditur.

43 Hic verſus reſponſionem avari continet. *Quod* cautale eſt: cuius gloſſam habet liber Hannoveranus, *Nam.* G.

Comminuas; maxime ca ri ne quid de rotunda ſu cedat.

44 *Quid pulchri?* Tí l Senſus eſt: At niſi per m uſum deminutio quaedam tu uteris: non eſt quod a laudetur aut magni fiat.

45 *Millia*, ſcil: modiū

46 In duobus Libris ſcribit reperiri *ac meus* *meus*, quod ut uſitatius illi placuit.

47 *Reticulum rete eſt, q panis portari ſolet.* Vet. S pi panarium tangit, ut rentius; & ridicule avaru & mancipio comparat.

Venales; *ſervos.* Vet. S

49 *Intra naturae fines:* e neca, *Si ad naturam vive eris pauper*; *ſi ad opinione eris dives.* B. Epiſt. ı Epicuro. G.

52 *Haurire*; iam animo rat Aufidum.

Cur tua plus laudes cumeris granaria noſtris?
Ut, tibi ſi ſit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho, & dicas; Magno de flumine mallem,
Quam ex hoc fonticulo tantundem ſumere. Eo fit,
Plenior ut ſi quos delectet copia iuſto,
Cum ripa ſimul avulſos ferat Aufidus acer:
At qui tantuli eget quanto eſt opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falſo,
Nil ſatis eſt, inquit; quia tanti, quantum habeas, ſis.
Quid facias illi? iubeas miſerum eſſe libenter

; malim *Bentl.* 57 delectat *MS. Bersm.* 59 tantulo *coll. Sax. G. Z. it. MS. unus Bersm. it. Lamb.* quantum *Bentl.* 60 nec vitam *MS. Bersm. it. Bentl.* amittet *MS. Bersm.* 61 Ut *MSS. III. Bersm.* 63 miſeram *Bentl. ex coni. Cun.*

…nquas, concedas. Vet. Schol. …icum & morale verbum.

Laudes, mireris.

…mera, vel *cumerum* vas erat …a dolii, ſive cadi, vimineum, …eum, ſparteum, vel etiam te…um, acuminato cooperculo …ratum, unde & nomen ſuum …iſſe videtur. Erat autem di… generis. *Cumerum dicimus vas … vimineum in quo frumenta …duntur: & vaſa fictilia ſimilia & vaſa minora quae capiunt …e ſive ſex modios, quae lingua …rum Trimodiae dicuntur.* Vet. …l. Punica & Syra vox קמטרא …eco Κάμπτρα eſt: atque hinc …is *Cumera,* vel *Cumerum.*

Liquidi, aquae, more Graeco. …chol. Cruq. Ὑγροῦ.

…rum eſt urnam & cyathum no…eſſe menſurarum.

Quinque Lambini MSS. lege… *…alim* pro *mallem*; ego tamen …muto. Bentleio placuit *ma…* quid inde?

Iuſtum dicitur, ſumta Meta…a ſtatera, cum nihil vel ſu…, vel deeſt.

…Credo enim de Apulo aliquo, vel Calabro cogitaſſe, qui ſe puero tali modo perictat.

Acer, Ὀξὺς, Graeco more.

59 Oſtendit ſe egere qui cupit. Bentleius repoſuit *quantum eſt opus,* verum ex ingenio ſuo, non meo.

61 *Bona nunc pro magna dictum, ut ſaepe Ennius & alii veteres.* Vet. Schol.

Decepta, allecta: proprie decipiuntur volucres ab aucupibus.

62 Ex Lucilio tractum; ſic enim ille: *Quantum habeas, tanti ipſe fies, tantique habearis.* Quanto melius Iuvenalis 3, 143 *Quantum quisque ſua nummorum ſervat in arca, Tantum habet & fidei.* Sententiam origine Euripideam oſtendit Eraſmus.

63 *Quid facias illi?* Pro conclamato relinquendum cenſeo.

Iubeas miſerum eſſe; dictat formulam valedicendi inſulſo capitoni. B. *Miſeram* neceſſarium putat Bentleius, quia referatur ad *bona pars.* Sed frequens nimis eſt in talibus Syneſis: nimis grata talis negligentia, quam ut corrigendam putem manum Flacci, non modo librariorum. G.

Quatenus id facit: ut quidam memoratur Athen
Sordidus ac dives, populi contemnere voces
Sic ſolitus: Populus me ſibilat; at mihi plaudo
Ipſe domi, ſimul ac nummos contemplor in ar
Tantalus a labris ſitiens fugientia captat
Flumina. quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congeſtis undique ſaccis
Indormis inhians, & tanquam parcere ſacris
Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Neſcis quo valeat nummus? quem praebeat uſur
Panis ematur, olus, vini ſextarius: adde
Queis humana ſibi doleat natura negatis.
An vigilare metu exanimem, noctesque diesque

73 *pro* quo, quid *Han.* & *Gott. it. Venet.* & *Glar.* 76 Invigila *Bersm.*

Eſſe modo pro *manere* poſuit; & vehementer probo Torrentii diſtinctionem inter *eſſe* & *libenter*. B. At ego ſuſtuli diſtinctionem, ut integrum certe relinquam lectori, quo velit illud *libenter* referre: equidem ad *miſerum eſſe*, ut ſit oxymorum. G.

64 *Id facit*; h. e. miſer eſt: Moraliter & comice. B. Quia hoc agit, ut miſer ſit, ſ. ut non fruatur quaeſitis. Z.

Incertum ex qua Comoedia haec hauſerit. Vetus Scholiaſtes auctor eſt eum Timonem dicere Μισάνθρωπον Athonienſem, de quo vide lepidiſſimum Luciani Dialogum huc ſpectantem.

65 *Voces*; *quia ſolebat populus ingreſſis Theatrum bene meritis plaudere, malos exſibilare.* Vet. Schol. Imo & vocibus infremere.

67 *Contemplor*; *conſidero.* Vet. Schol.

68 *Tantalus a labris*; *Commendandum eſt hoc pronuntiatione.* Vet. Schol. Quo ſcilicet moveri poſſit ſequens riſus. B. Perſonam Tantali inducit, ut oſtendat, adeo miſerum eſſe hunc plauſorem ſui ipſius, ut comparari poſſit cum exemplo poenarum infernalium. G.

69 *Quid rides?* H. e. Non e fabulam iſtam de poena Tan quam abſurdam rideas: nam nit in te. Z.

70 Mirus Iconiſmus vigili Draconis.

71 *Inhians*; ſolicitudine defixus & attonitus: eſt etia morum in *Indormis inhians* vigilanti ſimilior erat etia dormiebat.

Tanquam parcere ſacris; H ton eſt, & Proverbialis Eloc

73 *Neſcis*; Interrogando corripit & exagitat inſenſatu

74 *Panis ematur*, iſta ex dro deſumta ſunt, cuius i verba apud Stobaeum, ut ol nebat Cruquius; Τ' ἀργύρι *μειράκιόν σοι φαίνεται, Οὐ τ γκαίων καθ' ἡμέραν μόνον παρασχεῖν δυνατὸν, ἄρτων ἀλ* Ὄξος, ἐλαίου· μείζονος δ' ἄλλ

75 *Queis humana*; *balne uſumque mulieris, & alia hu* Vet. Schol. Menandri v diam, imitatus eſt, idem eni illum eſt, *μείζονος δ' ἄλλα*

Vox *humana* excuſationem net ineptiarum atque libidin

76 *Exanimis* mortuo p videtur.

Formidare malos fures, incendia, ſervos,
Ne te compilent fugientes: hoc iuvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus eſſe bonorum.
At ſi condoluit tentatum frigore corpus,
Aut alius caſus lecto te affixit; habes qui
Aſſideat, fomenta paret, medicum roget ut te
Suſcitet ac reddat natis cariſque propinquis?
Non uxor ſalvum te vult, non filius: omnes
Vicini oderunt, noti, pueri atque puellae.
Miraris, cum tu argento poſt omnia ponas,
Si nemo praeſtet quem non merearis amorem?
An, ſi cognatos, nullo natura labore

9 optarem *G. Z. MSS. H. Berſm.* 81 affixit *etiam H. Z: Med.* 1477 *&* 1503. *Ven.* 1479. *Flor. Locb. Ald. R. Stepb. & plerique alii.* Affixit *G. coll. Sax. H. Stepb. &c.* 83 natis reddat cariſque *Bentl.* 88 At ſi *editt. primae, Ald. Ro. Stepb. Fabric. Rutgerſ. &c.* An ſi *H. G. Glarean. in edit. Ven.* 1544. *f. duo Cruqu. aliquot Torrent. Bentl. Cun.* Atqui *Baxt. Sandby.*

7 *Malus,* Graecis πονηρὸς, calli- eſt ad malefaciendum: bonum heton.

3 *Compilent, expilent.* Vet. Sch. *pilare eſt cogere in unum & con- , ex quo furari.* Feſtus. A Grae- ...λεῖν, quod eſt ſtipare.

...rum comice pro *talium.*

) *At*; h. e. *quinimo*, vel *imo etiam.* *tentatum frigore*; *aëre aut aqua tum.* Vet. Schol. Tentatur l undique contrectatur, & per vexatur. B. Forte intelligi- pleuritis a frigore poſt aeſtum tracta. Conf. Ser. 2, 6, 45. G. ; Efficacior vox *afflixit* quam *it*: atque hanc lectionem & Lam- & Cruquii Codices tuentur, obavit Stephanus; Scholiaſtae . Stat tamen Bentleius pro *it.* B. *Affixit* mihi magis hic e, quia vehementia & primus tus morbi, quem exprimit *affli-* non tam eget amicorum auxi- quam eius duratio & longa tia, quam ſignat *affixit*, ut re, & rebus ſuis ſupereſſe, trare ſibi neceſſaria, non poſ- Reſpondent ſibi *affixit* & *aſſi-deat*, quod conſtantiam praeſentiae notat. Vidit hoc etiam Marcilius. G.

82 *Aſſideat*, h. e. iuxta te ſedeat, & vigilando tecum pernoctet.

83 *Suſcitet*, i. e. *ſanum faciat.* Vet. Schol.

Reddat gnatis; ſuavi Sarcaſmo haec proferuntur.

85 Ut neminem praetermittat etiam pueros & puellas de trivio arceſſit.

86 *Poſt omnia ponas*, *Tmeſis Figura.* Vet. Schol.

88 *Atqui velis*, h. e. imo etiam ſi coneris. Sic enim reponendum duxi pro *Atſi*, cum in novem Torrentii Libris eſſet *An qui*. Praetulit Bentleius *An ſi*. B. Torrentius, *An* pro *At*, inquit, habent libri aliquot veteres. Reliquas auctoritates ſupra poſui. Sententia haec, An putas te fruſtra conſumturum operam (quod proverbiali formula exprimit) ſi cognatos a natura tibi iam conciliatos retinere in amicitia velis? Praeter rem quidem ita putares. G.

Nullo labore; hos enim non adeo neceſſe fuerat officiis demereri.

Illuc, unde abii, redeo; nemon' ut avarus
Se probet? at potius laudet diverſa ſequentes?
Quodque aliena capella gerat diſtentius uber,
Tabeſcat? neque ſe maiori pauperiorum
Turbae comparet? hunc atque hunc ſuperare laboret?
Sic feſtinanti ſemper locupletior obſtat:
Ut cum carceribus miſſos rapit ungula currus,
Inſtat equis auriga ſuos vincentibus, illum
Praeteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut raro, qui ſe vixiſſe beatum
Dicat, & exacto contentus tempore vitae
Cedat, uti conviva ſatur, reperire queamus.
Iam ſatis eſt: ne me Criſpini ſcrinia lippi
Compilaſſe putes, verbum non amplius addam.

SATI-

108 *Pro* nemo *Baxteri repoſui ſcripturam Ven. Glar. Lamb. Bentl. quae & ſenſu & ſono comprobatur.* Z. 115 ſuis *MSS.* 3 *Bersm.* 117 Unde *MS. Bersm.* 118 vita *etiam G. it. Cun. it. MSS.* 3 *Bersm.* 121 Suppilaſſe *MS. Bersm.*

108 Cum antiquiſſimo Cruquii Codice repoſui *nemo ut avarus!* Eſt autem *haec admiratio pronunciantis.* Vet. Schol. Grammaticaſtri fecere *nemon'?* quos Bentleius ſequitur. B. Senſus eſt: Itane nullus avarus ſua ſorte contentus eſt, ſ. nunquam ſe ſatis beatum putat? Z.

109 Legendum plane cum Cruquii Codice *at* pro *ac*.

110 *Gerat diſtentius uber*; *Proverbio uſus eſt quo & Ovidius, Vicinumque pecus grandius uber habet.* Vet. Schol. B.

112 *Hunc atque hunc* &c. locupletiores divitiis ſuperare contendat? Z.

113 *Sic feſtinanti*, qui iſto modo ad divitias ampliores contendit, & tum demum ſe beatum putat, ſi non ſit ditior alter; is nunquam ſe beatum putabit, quia ſemper locupletior aliquis reperietur. Z.

114 *Carceres*, Graecis Κάρχαρα Septa ſunt: Stabula erant Circi, unde & initium Curulis Decurſionis fuerat. The Stands.

Miſſos, Miſſio vox Circi eſt.

Ungula pro *equis* τρόπῳ συνεκδοχῇ *dicitur*. Vet. Schol.

116 *Praeteritum*, modo Paſſive dicitur.

118 *Dicat*, h. e. fateatur, Comica loquela.

Si *exacto tempore* ſatis plenum crederem, aſſentirem Torrentio & Cruquio reponentibus *vita*, auctoritate quorundam Codicum. Bentleius tamen aſſentit, nam edidit *vita*. *Cedat uti conviva ſatur.*

119 *Uti conviva ſatur*; Lucretii eſt (3, 951) *Cur non ut plenus vitae conviva recedis?* Hoc adnotavit Lambinus.

120 Suaviter commendat ſe Epicurcis ſuggillando Stoicos. *Criſpinus iſte* (auctore Vetere Scholiaſte) *Poeta fuit qui Sectam Stoicam Verſibus ſcripſit* in tantum garrulis, ut *Aretalogi* nomen ei haereret.

Lippus perpetuum convicium aſſidue potantium. *Lippi*; *inſulſi.* Vet. Schol. Cruq. *Hos pueris monitus patres infundere lippos Cum videas.* Perſius. Simulabat iſte Curium, & Bacchanalia tamen vivebat. Mirandum unde Bentleio in mentem venerit *lippum* eſſe reponendum pro

SATIRA II.

IN MOECHOS.

ſti & impotentes perſtringuntur, qui media via eſciunt, ſed, dum vitium alterum vitant, in altrarium incidunt. Sic Tigellius, erga homunnos & perditos liberaliſſimus, contra ſuos au; tenaciſſimus erat. Fuſidius dives, ut infamiam fugiat, foenus inſanum exigit ab adoleſcentibus, ſum duriſſimus exſiſtit. Malthinus molliter diſ:edit, alius tanquam expeditus & laborioſus pro- ad inguen usque ſubductis. Hic olet odores, ı. Alias venatur matronas, alias non niſi meſtatur. Cupiennius, qui v. c. non niſi matronas em periculi plenam aggreditur: Salluſtius, qui :cedit in amore libertinarum, rem familiarem amam bonam. Etſi vero uterque amor eſt noamen diſcriminis intereſt, ut ex matronis plus li hauriatur, quam ex re decerpatur fructus: res tius procedat in togatis.

BUBAIARUM collegia, pharmacopolae,
Iendici, mimae, balatrones, hoc genus omne
ım ac ſolicitum eſt cantoris morte Tigelli;
Quippe

2 baratrones *H*,

Horatius ſe ipſum, tangat. Quid? an t Flaccus poſſe a ſe i ſcrinia Criſpini? :ſſet dictum ab Hoeſſet & *inhumanus* audis. Aſſidui poconvicio *lippi* auhorum in numero ſter Criſpinus.
T. II.
dicuntur mulieres tiırorum. Vet. Schol.
s in Tiberim deſlulinguam & mores & rdas Obliquas, nec bana ſecum Advexit.
:. Syris אנבובא ſt.
ie mercatorum ſunt odo ridicule tibici-

Pharmacopolas medicos dicit circumforaneos. B.

2 *Mendici*, ἀγύρται, Chaldaei, harioli, Iſis ſacerdotes, qui praeſtigiis ludendo plebem ſtipem colligebant. Z.

Balatrones perditos dicit nebulones per iocum a *Servilio Balatrone, cuius in ſecundo meminit*, ut ait Vet. Schol.

3 *Per invidiam Cantorem pro Muſico obtrectatorie dicit.* Vet. Schol.

Marcus Tigellius Hermogenes, Muſicus periti ſſimus & vocis eximiae Caio Caeſari Dictatori & poſt Cleopatrae acceptiſſimus, Auguſto quoque Caeſari amiciſſimus. Porro autem cauſam inſectandi hominis non mediocris ingenii habuit Horatius, quod carmina eius parum ſcite eſſe modulata dicebat. Vet. Schol. Quid mirum parum conveniſſe veteri Aulico & Caeſariano,

Quippe benignus erat. contra hic, ne prodigus
Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
Frigus quo duramque famem depellere poſſit.
Hunc ſi percontéris, avi cur atque parentis
Praeclaram ingrata ſtringat malus ingluvie rem,
Omnia conductis coëmens obſonia nummis;
Sordidus atque animi quod parvi nolit haberi,
Reſpondet: Laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
Dives agris, dives poſitis in foenore nummis.
Quinas hic capiti mercedes exſecat; atque
Quanto perditior quisque eſt, tanto acrius urgu
Nomina ſectatur, modo ſumta veſte virili,
Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non

6 propellere *coll. Sax. editt. vett. Cun.* 7 percunctêris *Lamb.* glubie *H.* 10 parvi quod *Cbab.* 14 mercedes exigit *Ven.* C

no, cum novo & Pompeiano? B. Vid. Sat. I, 3, 4. I, 4, 72 & I, 10, 90. G.

4 *Benignus erat*; ſic enim illi dicebant prodigum.

5 *Amico*: ſive cognatus, ſive cliens is fuerat.

8 *Ingrata, nulli grata*; ut belle Landinus: h. e. illaudata, vel devota.

Stringat, h. e. tanquam uno morſu deglutiat; Metaphora a voraci aliqua volucri. Stringitur enim quod uno raptu devoratur. B.

Simpliciora mihi videntur verba Vet, Schol. Cruq. *Stringat, conſumat, attenuet, deminuat, radat: ſumta metaphora a ramis, quos ſtringimus, quando illos nudamus foliis.* Alias in metallis *ſtringere* eſt conflando in maſſam redigere, quod ſpectavit forte, poſt Cruquium Baxterus. G.

Quod ob diritatem abominamur exſecrando, *malum* dicimus: ſic & malum omen pro diro, & malam rem pro patibulo dicere conſuevimus per Euphemiſmum.

9 *Conducuntur quaſi nummi, pro quibus merces ſolvitur.* Vet. Sch. B.

Pulchre: nam ut *locat* pec qui fenori dat, ita qui mut mit, *conducit*. G.

11 *Laudatur ab his*, alii, milibus gaudent, probant rationem, alii improbant. Z.

12 Hunc *Fuſitium* dixit C atque Dion, ut adnotavit rius.

Vappa nec vinum, nec acet Vet. Schol. Superiori iam (v. 104) oſtendimus quid ſit vappam & nebulonem.

14 *Quinis centeſimis foenera* Schol.

Exſecat capiti; h. e. *de ſo ducit*. Vet. Schol. Qui c animalia & *exſecare* & *deduc* cuntur. *Exſecat, graviter la debitores*, ut ait Vet. Schol.

15 *Perditior*, ſumtibus in & per hoc deploratior.

Acrius urguet; *Gravioribus onerat*. Vet. Schol. Urgere deprimere & obruere eſt. Nu parcit foenerator; nullius miſ

16 *Nomina ſectatur*; h. e. bitores faciat venatur. Deb enim *nomina* dicebantur, poſ in codices relati ſunt.

[redacted]

Iuppiter, exclamat, ſimulatque audivit? ¶ At in ſe
Pro quaeſtu ſumtum facit hic. ¶ Vix credere poſſis,
Quam ſibi non ſit amicus: ita ut pater ille, Terenti
Fabula quem miſerum nato vixiſſe, fugato
Inducit, non ſe peius cruciaverit atque hic.
Si quis nunc quaerat, Quo res haec pertinet? Illuc;
Dum vitant ſtulti vitia, in contraria currunt.
Malchinus tunicis demiſſis ambulat; eſt qui
Inguen ad obſcoenum ſubductis usque facetus:
Paſtillos Rufillus olet, Gorgonius hircum:

Nil

8 exclamet *Ven. Glar. Chab.* at ipſe *Ven. Glar.* 19 *Vulgo diſtinguunt poſt* facit. *Sed ſecutus ſum Bentleii rationem, quia ſic & in interrogatione & in reſponſo* hic *recte adbibetur.* Z. 25 Malchinus *etiam G. it. Ven. Glar.* 27 Gargonius *etiam G. & coll. Sax.*

Veſte virili; toga pura.

7 Qui depoſita iam praetexta ad
um deducebantur, tirones ap-
labantur. *Non licebat per Senatus*
ſ::lta tironibus foenerari. Vet.Sch.
19 *Pro quaeſtu ſumtum facit*; *Lar-*
r potitur cenſu, & bene procurat
pus ſuum. Vet. Schol.
0 *Pater ille Terenti:* Menede-
s Heautontimoroumenos.
11 Miſer eſt, qui cruciatur animi.
Fugato, h. e. in exſilium acto. B.
i patris convicia non ferens mi-
itum abierat. G.
22 *Atque pro quam.* Vet. Schol.
23 *Pertinet*, h. e. tendit: & *ten-*
& *teneo* à Graeco *τείνω* ſunt.
24 Ex diſciplina Stoica *Stultos*,
e. inſanos Philoſophiae dicit ex-
rtes.
25 Hoc rectius quam Bentleii
alchinus. Permiſcentur literae *c*
t in veteribus Membranis, cum
t fere nullo, vel admodum exi-
o diſcrimine. A Luciliano verbo
altha, quod pro *molli* poſitum eſt,
althinum effinxit; & *Maecenatem*
git teſte Vet. Schol. Hunc etiam
it Paterculus *otio & mollitie ultra*
minam fuiſſe. *Omne vafer viti-*
ridenti Flaccus amico Tangit.
rſius (I, 116). Eſt autem *Maltha*
rodente Vetere Theocriti Scho-
ſte) *πηρὸς ἀμόλγῃ συνεψημένος,*
καὶ ἐν τῷ βίῳ λοιδόρημα. Alias
πισσόκηρον ita dicitur, h. e. *Pix*
cum cera mixta; auctore Paulo Diacono. B. Nullo modo mihi fit probabile, ſic illudere Maecenati ſuo, aut Agrippae adeo, voluiſſe Horatium. *Amicus* ille apud Perſium Flacci eſt unusquisque lector. Aulicus, ſi quis alius, fuit Horatius. G.

Tunicis demiſſis; *Cui laticlavi ius non erit, ita cingatur ut tunicae prioribus oris infra genua paulum, poſterioribus ad medios poplites usque perveniant; nam infra mulierum eſt, ſupra Centurionum.* Quintilianus.

Ambulat, h. e. foras prodit.

Sunt qui hunc volunt fuiſſe Agrippam Auguſti generum.

26 *Facetus, non verbis ſed factis.* Torrentius.

27 *Paſtilli diaplaſmata ſunt*, vel *aridi odores* ad exſiccandos ſudores; quod confirmat Vet. Schol. Cruq.

Conſtat *Rufillum* iſtum atque *Gorgonium* fuiſſe alicuius notae, quod Satyra quarta ſignificet hunc verſum ſibi invidiam feciſſe.

Bentleius oſtendit frequentius ſcribi *Gargonius* in veteribus Inſcriptionibus; atque ita ille edidit in ſuo Horatio. Sed varietas iſta ſatis frequens eſt in nominibus, operarum inſcitia.

Nil medium eſt. Sunt qui nolint tetigiſſe, ni
Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte:
Contra alius nullam, niſi olente in fornice ſt
Quidam notus homo cum exiret fornice; Ma
Virtute eſto, inquit ſententia dia Catonis.
Nam ſimulac venas inflavit tetra libido,
Huc iuvenes aequum eſt deſcendere, non ali
Permolere uxores. Nolim laudarier, inquit,
Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.

30 olenti *edd. vett.* 33 tenta *coni. anon. in edit. Sandb.* 3 nius *H.* Cupennius *Ven. Glar.*

28 *Proprie tetigiſſe, unde & intactae virgines dicuntur.* Vet. Schol.

29 *Quarum ſubſuta*; *Matronas ſignificat: hae enim ſtola utuntur ad imos pedes demiſſa, cuius imam partem ambit inſtita aſſuta.* Vet. Sch. B. Diſputamus de h. l. in Theſ. Stephan. G.

Inſtita eſt tenuiſſima faſciola quae praetexta dicitur, τὸ περιπέδιλον. Vet. Schol. *Duas inſtitas ancilla protulit de ſinu, alteraque pedes noſtros alligavit, altera manus.* Petronius Arbiter (c. 20) citante Cruquio.

30 *Stantem*, h. e. *proſtantem*, per Aphaereſin.

31 *Notus homo, honeſtus & nobilis. Catone tranſeunte, quidam exiit de fornice, quem cum fugeret, laudavit & revocavit: poſtea cum frequentius eum exeuntem de eodem lupanari vidiſſet, dixiſſe fertur, Adoleſcens, ego te laudavi tanquam huc interdum venires, non tanquam hic habitares.* Vet. Schol.

Suaviter Luciliano ſtylo Catonis Cenſorii verba protulit. *Laudibus ferunt, mactant honoribus.* Cicero, referente Lambino. *Macte inquam virtute, ſimulque his verſibus eſto.* Lucilius. Puto *Macte* Oſcum eſſe verbum & indeclinabile, & ſignificare magnum, vel amplum. Gothis Macht potentia eſt, quod refertur ad Μέγεθος.

32 *Sententia dia Catonis:* ſic & Lucilius, *Valerî ſententia dia*, pro ipſo Valerio: eſt enim F ipſius Catonis.

33 *Tetra*, ferox & indo trum enim dicitur quodcu mo vel ſenſibus, vel aſ vel dirum. Etiam Perſi poſuit pro virili membro *meroſa vago ſingultiet ing.*

34 *Huc deſcendere*; ad r ſcilicet: nam ad viliora de Male de ipſo loco accipi pretes. B. Non male. 7

Aequum eſt; neque iu cenſores vetant, & exc habet vox *Iuvenes.*

35 *Permolere*; Theocrit eſt: Veteres inſerto in for culo molam trudebant, τὺς μύλυς ὠθῦντο, inquit Scholiaſtes *Hunc molere,* *tem ut frumentum vanner* Lucilius.

36 *Cupiennius Libo Cum guſti familiaritate clarus, co diligentiſſimus, ſectator ma* Vet. Schol.

Album felix & beatum e Interpretes latuiſſe miror. *gallinae filius albae Nos vi nati infelicibus ovis.* I Octavius Ferrarius de Re oſtendit matronarum tuni ſtolas, fuiſſe purpureas & tis ſive vittis aureis diſtin nunquam albis veſtibus prae in luctibus uti conſueviſſe. thalamio tamen Thetidis tullum legimus, *Veſtis*

Audire eſt operae pretium, procedere recte
Qui moechis non vultis, ut omni parte laborent;
Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque haec rara cadat dura inter ſaepe pericla.
Hic ſe praecipitem tecto dedit: ille flagellis
Ad mortem caeſus; fugiens hic decidit acrem
Praedonum in turbam; dedit hic pro corpore nummos;
Hunc perminxerunt calones: quin etiam illud
Accidit, ut quidam teſtes caudamque ſalacem
Demeteret ferrum. Iure omnes. Galba negabat.
Tutior at quanto merx eſt in claſſe ſecunda!

Liber,

38 moechos *Aſcenſ. Bentl. Cun.* 45 quidam - ferro *etiam H. G. Sax.* cuidam - ferrum *H. Steph. & Chab.* quoidam - ferrum *Cun.*

[...]urea talos incinxerat ora; quem [...]um citavit vir doctus Lud. De[...]z. Verum & flammeus color [...]didus eſt, & coeruleus purpu[...]. B. *Album* hic mihi videba[...]nihil aliud notare, quam tene[...]tem & mollitiem ſtolatarum, [...]reris ac ſolis impatientium. G[...] [...]*us albus* eſt haud dubie matro[...]veſte alba induta. Nam etſi Fer[...]i ſententia ſatis certa eſſet, ta[...] hoc tempore cum lege Iulia [...]us muliebris coërcitus eſſet, tu[...] aut ſtola ſine purpura fuiſſe [...]etur. Z.

[3]7 *Urbane abutitur Ennianis ver[...]s; Audire eſt operae pretium pro[...]ere recte, Qui rem Romanam La[...]que augeſcere vultis: ſed illud [...]anius, quod Ennius Vultis dixe[...], hic Non vultis intulerit.* Vet. [Sc]hol.

Opera modo dicitur pro tempore [...]penſo.

Nihil *rectum* iudicatur quod non [...]ocedit ex voto: nam animus vul[...] eſt norma recti, uti ratio ſa[...]entibus.

38 *Laborare* dura pati eſt hoc [...]co.

39 *Corruptum* dicitur cui aliquid [...]ri vel amari guſtus admiſcetur.

40 De communi uſu *cadat* ponit [...] *contingat*, quod magis comi[...]um.

41 *Ille flagellis*; *Salluſtius Criſpus in Fauſtae filiae Syllae adulterio deprehenſus, ab Annio Milone flagellis vaeſus eſſe dicitur, quod Aſconius Paedianus in Vita eius ſignificat.* Vet. Schol.

42 *Ad mortem*; Comica Hyperbole. B. *Horribile* tamen *flagellum*. Vid. Sat. I, 3, 119. G.

43 Fures *praedones* dicit, qui nocturno tempore per urbem graſſati ſunt, ut ex Iuvenale patet.

Pro obſcoena parte corporis. Vet. Schol. B. *Pro corpore* ad redimendam vexationem quamcunque corporis, cuius genera enarrat deinde. Poterat memoraſſe etiam *raphanosque mugilesque* Catulli & Iuvenalis. G.

44 *Perminxerunt*; ſic & Perſius, *Patriciae immeiat vulvae.*

Calones ſunt miniſtri militum, liberi homines, lixae vero ſervi eorumdem. Vet. Schol. A ſcindendis lignis quae *calas* Veteres dicebant a Graeco Κᾶλον. *Scinde puer calam ut caleas.* Lucilius.

Illud in frequenti uſu eſt pro *hoc*.

45 Nil opus eſt *cuidam* reponi pro *quidam* contra fidem tot Codicum, cum ſit *quidam* etiam in Dativo: Sic & Virgilius, *Qui non riſere parentes*, pro *Cui*.

Salacem; *Dicitur membrum illud, in quo libido eſt, eſſe ſalſum.* Vet. Schol.

46 Bentleio magis arridet inuſitatior

Libertinarum dico, Salluſtius in quas
Non minus inſanit, quam qui moechatur: at hi
Qua res, qua ratio ſuaderet, quaque modeſte
Munifico eſſe licet, vellet bonus atque benignus
Eſſe; daret quantum ſatis eſſet, nec ſibi damno
Dedecorique foret: verum hoc ſe amplectitur u
Hoc amat, hoc laudat; Matronam nullam ego t
Ut quondam Marſaeus, amator Originis, ille
Qui patrium mimae donat fundumque laremqu
Nil fuerit mî, inquit, cum uxoribus unquam al
Verum eſt cum mimis, eſt cum meretricibus; u
Fama malum gravius, quam res, trahit. an tibi a
Perſonam ſatis eſt, non illud, quicquid ubique
Officit, evitare? bonam deperdere famam,

48 in qua *Bentl. & Cun. ex MSS. it. Sax.* 49 *Pro* At, ut *ex M* *it. Bos & G.* 54 et laudat *Ven. Glar. Bentl.* 56 mimae donavit avarae *coll. Sax.*

tatior ſcriptura *Demeterent ferro*, calones ſcilicet.

Amare Servium Galbam Iuriſconſultum perſtringit, quaſi contra manifeſtum ius pro adulteris reſpondentem, quia & ipſe adulter eſſet. Vet. Schol.

49 Dilogως *inſanit* & de ardore libidinis & de immodicis ſumtibus; & eſt Praeteritum, pro *inſanivit*. B. Praeſenti potius intelligam: per Antonomaſian enim ponitur Salluſtius. G. *Moechatur*, qui cum uxore aliena eaque ingenua adulterium committit. Z.

50 *Qua*, h. e. *in quantum*, *deeſt tenus.* Vet. Schol.

Res occaſio eſt, ſive praeſens negotium. B. Videtur eſſe res familiaris: & *ratio*, bona exiſtimatio. Z.

Modeſte, h. e. *moderate.*

51 Omnes fere Lambini & Cruquii Codices legerunt *munifico eſſe licet* pro *munificum:* Scholiaſtae ſilent.

53 *Se amplectitur*; gratulans ſibi plaudit. He hugs himſelf.

54 *Matronam nullam*; Ethopoeia.

55 Cytheris, Origo, & A la hoc tempore inſignes er mae, quarum prima Virg Lycoris.

56 *Donat* modo Praeteri pro *donavit.*

59 *Fama trahit gravius* *Intelligi vult ex nimio mimas meretricum amore vexari cenſum, ſed multò graviora famae accidere.* Vet. Schol.

60 *Perſona* dignitatis eſt ſic & Cicero dicit eſſe qui Philoſophiam indignam eſſe Cornelius Celſus plene *Sple* dicit *Perſonam:* modo ma dicit *Perſonam*; praeſertim v noratiorem. B. Cic. de pr. quo reſpicit vir doctus aperte *perſonam* intelligit. tam indignitatem & ſordes dignitatem & honorem no Mira brevitate poſuit *u* mox *ubicunque* temporis A pro perſonis quibuscunque.

62 *Oblimare, deterere, tr lima.* Vet. Schol.

Rem patris oblimare, malum eſt ubicunque. Quid inter-
Eſt in matrona, ancilla, peccesve togata?
Villius in Fauſta Sullae gener, hoc miſer uno
Nomine deceptus, poenas dedit usque ſuperque
Quam ſatis eſt; pugnis caeſus, ferroque petitus;
Excluſus fore, cum Longarenus foret intus.
Huic ſi mutonis verbis mala tanta videntis
Diceret haec animus; Quid vis tibi? numquid ego a te
Magno

3 peccesne *Lamb. Chab. Bentl. male.* *Nam* ve *eſt ſive, quemadmodum ſenſus poſcit. Ancilla enim & togata, h. e. meretrix,* ad *idem membrum ſeu genus pertinent, quod opponitur matronis. Z.* 68 videnti, *quod Bentl. reduxit, etiam H. G. Sax. & primae editt.*

3 Bentleius, auctoritate quorum- Librorum, repoſuit *peccesne peccesve*; quod tamen nobis ndem videtur. Librariis ipſis l erat penſi ſuper tali materia.

ſarronae quae a maritis ob adulte- repudiabantur togam accipie- , ſublata ſtola propter ignomini- Nam proſtare ſolebant cum pul- gis. Vet. Schol.

Facile aſſentior Dacerio, Vil- fuiſſe nobilem, & Longare- contra ignobilem quendam. B. ius familiaritate Milonis (de Cic. fam. 2, 6) abuſus videtur ugrum conandum uxoris illius ae, Sullae filiae: quam cupidi- n in illo hoc ipſum incendit, d ſic dictatoris *gener* quodam- o fieret. *Gener* etiam de ſtu- coniunctione, ut vulgo in Ger- ia *affines* iocoſe dicunt. Itaque re licet emendatione propoſita ſiſcell. obſervatt. Burm. Vol. 2 8 ſq. *genere*, ut Fauſta *genus* e pro filia dicatur. Sed quidni emus in antiqua interpretatio- uae tum Acroni tum Porphyrio ribitur a Fabricio: *Villius pro o dixit. Annius autem Milo tus fuit Fauſtae, Cornelii Sullae , qui a familia* (ſervis) *Longa- rediens a coena ante aedes ſuas, dulterum* (Longarenum) *depre- henderet, pugnis caeſus eſt, & ferro petitus.* Sic *gener* proprie dicetur, & pulchre conſtabunt omnia, niſi quod miror, cur Annium non ſuo nomine compellarit. An Fauſta Milonis poſt exilium huius nupſit Villio? an prius quam Miloni nuberet fuit in matrimonio Villii? G. *Villium* non maritum Fauſtae eſſe, ſed adulterum, ſequentia ſatis comprobant. Z.

Hoc ex Villii ſententia dicit ſatis feſtiva Ironia.

65 *Deceptus*, allectus & inviſcatus.

66 *Pugnis caeſus*; *A familia Longareni moechi.* Vet. Schol. B. Sunt qui Milonem maritum intelligant. At vero non apparet cauſa, cur non verum nomen ponere maluerit auctor. Z.

68 Lucilianum eſt *muto*, & a Graeco Μυτὶς, quod ſummitas eſt Naſi. *Laeſo iam lacrimas mutoni abſterget amica.* Lucilius. B. Non miror *videntis* magis placuiſſe viris doctis, licet maior ſit auctoritas alterius lectionis. Vividior enim fit & magis poetica oratio, ſi pars quae hic loquens introducitur, vidiſſe dicatur mala. Quid vero opus erat tam gravi oratione, ſi vidiſſet Villius mala tanta? Sapientior eſt pars eſt libidinoſa ſuo domino. G.

69 In *animo* conſilium eſt & ratio.

Magno prognatum depoſco conſule cunnum
Velatumque ſtola, mea cum conferbuit ira?
Quid reſponderet? Magno patre nata puella eſt
At quanto meliora monet, pugnantiaque iſtis,
Dives opis natura ſuae, ſi tu modo recte
Diſpenſare velis, ac non fugienda petendis
Immiſcere! Tuo vitio, rerumne labores,
Nil referre putas? Quare, ne poeniteat te,
Deſine matronas ſectarier, unde laboris
Plus haurire mali eſt, quam ex re decerpere fru
Nec magis huic inter niveos viridesque lapillos
Sit licet, hoc, Cerinthe, tuo tenerum eſt femur, a
Rectius; atque etiam melius perſaepe togatae.
Adde huc, quod mercem ſine fucis geſtat; apert
Quod venale habet, oſtendit; nec, ſi quid hone

71 mea tum cum inferb. *coll. Sax.* 74 tu ſi modo *Ven. Glar.* *non male.* Z. 81 (Sit licet hoc Cerinthe tuum) *vulg.* tuae *co* 82 togatae eſt *Bentl.* 84 neque *Bentl.*

Quid vis tibi; h. e. Quam rem tu agis? An mentis bene ſanae es?

71 *Stola* tunica erat muliebris, & propria matronarum.

Iram dicit libidinis inſaniam. *Ira furor brevis eſt.*

73 Ridicule philoſophatur in re turpicula. Nam Philoſophiae eſt ad naturam vivere.

74 *Dives opis*; nihil quod ſui muneris eſt naturae deeſt.

Recte diſpenſat qui ſapienter utitur: nos etiam dominae naturae diſpenſatores ſumus.

76 *Vitio noſtro laboramus, ſi dolemus cum deſit phaſianus*; *rerum natura laboramus, ſi dolemus cum deſit panis.* Vet. Schol. B. *Tuo vitio*, tua culpa, ſi amas matronam. *rerumne*, an neceſſario, ſine culpa tua. Z.

Labores; *miſer ſis*; nam & labor miſeria eſt.

79 *Ex re*, potita ſcilicet.

80 *Niveos viridesque lapillos*; *uniones & ſmaragdos.* Vet. Schol. Cruq.

81 Bentleio placuit ita hunc verſum emendare, *Sit licet, O Cerinthe, tuo.* Non videtur mihi vidiſſe

tuum dici pro *quale tuum.*
voluit hic Cerinthi femur
bus matronarum, imo & pr
Nihil opis eſt a Manuſcript
Bentleii Textus nimis invol
obſcurus videtur. B. Hu
bili matronae, licet iacea
gemmas & margaritas, fem
non eſt magis tenerum, neq
rectius *quam tuum*, Cerinth
vett. Scholl. *Quam tuum* id
quod *tuo*: ut reſtituit felicite
leius. Quod autem *hoc* in
vit, nihil opus videtur: e
hoc idem quod *ideo, ob hoc*

Pulcherrimus erat iſte pue
piciae & matronarum delici
quo Tibullus. Significat h
ipſis matronis praeferendum

83 Mire *geſtat mercem* de
trice, quod proprie faciunt
foranei mercatores.

84 *Honeſti*, i. e. *pulchri.* V

86 Veteres potentes patro
cebant *Reges*; neque enim
ges primis temporibus.

Vetus Scholiaſtes non di
Lambini & Torrentii Co

Iactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
Regibus hic mos eſt, ubi equos mercantur, opertos
Inſpiciunt; ne ſi facies (ut ſaepe) decora
Molli fulta pede eſt, emtorem inducat hiantem;
Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.
Hoc illi recte? ne corporis optima Lynceis
Contemplere oculis, Hypſaea caecior illa
Quae mala ſunt ſpectes. ¶ O crus! O brachia! ¶ verum
Depygis, naſuta, brevi latere ac pede longo eſt.
Matronae, praeter faciem, nil cernere poſſis,
Caetera, ni Catia eſt, demiſſa veſte tegentis.
Si interdicta petes, vallo circumdata (nam te
Hoc facit inſanum) multae tibi tum officient res:
Cuſtodes, lectica, ciniflones, paraſitae;

 Ad

6 opertos *etiam Sax. G. H. & editi ante Landi. Huic, Lipſio, Fabro, Dacerio, placuit* apertos. 90 tu corporis optima Lyncei contemplare - ſpectas *coni. Bentl.* Hoc illi apte: nae tu - contemplans - ſpectas *coni. Cun.* 93 Depugis *Bentl. Cun.*

rum plerique pro apertos legeт *opertos*. Stat contra Faber. *Opeт eos ne pulchritudine inducti ... equum pedibus mollioribus.* . Schol. quem dixi.

Faciem dicit membrorum ſymmetriam.

8 Bentleius ſcribi vult *ducat inducat*, neque novi cauſam. admiratione dicit *hiantem*, & ſi oculis atque animo defixum.

0 *Recte*, ordine, & per hoc ſaater. B. *Hoc illi recte faci-*, eademque te monent, *ne corporis &c.* Si haec ita connexa cogient viri docti, de mutatione vix ne cogitaturi. G.

Lynceis oculis, Proverbium eſt. *... ceus tantam vim in acumine ocum dicitur habuiſſe, ut trans paem videret, & dum ſtaret in Si-, videret claſſes de Africa exeun-* Vet. Schol. Eraſmus & Cruius legerunt *Lyncei*; ſed nil opus rat. Bentleius poſt Eraſmum le- *Lyncei* in Genitivo: Verum quid reſt? Quin & pro *Ne contem-* poſuit *Tu contemplare*, ſed ne ſub auctoritate.

91 De *Lynceis oculis* falſe novum ipſe finxit Proverbium, dum nobilem moecham, *Hypſaeam Plautiam* vitioſis oculis utentem, per tranſitum percutit. Nam Plautiorum *Hypſaeus* erat cognomentum, auctore Torrentio.

93 *Depygis ſine natibus, ſicut Callipygis.* Vet. Schol.

Naſuta, quae grandi eſt naſo.

Deforme eſt in foeminis furcam latere habere maiorem. Vet. Schol.

95 *Ni Catia eſt; Haec adeo vilis fuit, ut in Aede Veneris Theatri Pompeiani adulterium cum Valerio Siculo Colono Tribuno Plebis obducto velo admiſerit.* Vet. Schol. *Haec neglecto pudore propter pulchritudinem crurum, elata veſte utebatur.* Alter Sch.

96 *Interdicta*, h. e. ideo quia interdicta. *Plus incendimur, quo difficilius pervenimus.*

Vallo circumdata; Metaphora a caſtris.

98 *Sed quis cuſtodiet ipſos Cuſtodes?* Iuvenal.

Tor-

Ad talos ſtola demiſſa, & circumdata palla;
Plurima, quae invideant pure apparere tibi rei
Altera, nil obſtat: Cois tibi pene videre eſt
Ut nudam; ne crure malo, ne ſit pede turpi;
Metiri poſſis oculo latus. An tibi mavis
Inſidias fieri, pretiumque avellier, ante
Quam mercem oſtendi? ¶ *Leporem venator u*
In nive ſectetur, poſitum ſic tangere nolit:
Cantat, & apponit, *Meus eſt amor huic ſimilis*
Transvolat in medio poſita, & fugientia ca
¶ Hiſcine verſiculis ſperas tibi poſſe dolores,
Atque aeſtus, curasque graves e pectore pelli?
Nonne cupidinibus ſtatuit natura modum? qu
Quid latura, ſibi quid ſit dolitura negatum,

106 ſectetur *etiam H. & G.* ſectatur *al.* 107 Captat *Lamb. e*
110 tolli *etiam coll. Sax. it. Cun.* 111 ſtatuat *MSS. & Sc*

Torrentius putat lucubratoriam dici lecticam.

Ciniſtones & cinerarii eadem ſignificatione apud Veteres habebantur ab officio calamiſtrorum. Vet. Schol.

99 *Palla pro peripodio poſuit quod dicunt tunicae pallium.* Vet. Schol. (ita enim legendum pro *tunicopallium*;) erat enim & muliebre pallium.

100 *Rem* modo poſuit pro merce.

101 *Altera*; Comice pro *quod ad alteram attinet*; eſtque Ἀνακόλουθον.

Cois; bombycinae veſtes a Pamphila Coa repertae, ut alias monuimus.

103 Feſtive *metiri oculo*, pro percurrere.

105 *Leporem venator*; *inducit quaſi canticum amatoris.* Vet. Schol. En tibi Callimachi verſiculos ex Daniele Heinſio & Scaligero: Ὠγρευτής, Ἐπίκυδες, ἐν οὔρεσι πάντα λαγωὸν Διφᾷ, καὶ πάσης ἴχνια δορκαλίδος, Στείβῃ καὶ νιφετῷ* κεχαρημένος· ἢν δέ τις εἴπῃ, Τῇ τόδε βέβληται θηρίον· οὐκ Κὠμὸς ἔρως τοιόσδε· τὰ μὲν τα διώκειν Οἶδε, τὰ δ' κείμενα παρπέταται.

106 Recte Bentleius *ſe* quidam etiam ſcripti Co Accipiendum *ſectetur* pote do, ſectari poteſt. G.

107 *Apponit*; *Addit a* Vet. Schol. Hoc ingeni lerter Dacerium ſubodor ſe ſcribit Ludovicus Deſ

110 Quidam Libri Ha quod praelatum video Be more.

111 Rarior ſcriptura *ſ* cet Bentleio. B. N natura praefixit modum los veluti cupiditatibus? dum, hoc eſt, *quid la* *tum*, diligenti attentione & inania, quibus careri ſecare, utilius eſt, qu gendo eas alere in i Hoc iam exemplis illuſtr

112 *Quid ſit dolitura*; prima; *Queis humana* *natura negatis.*

* Κεχαρημένος pro Κεχρημένος repoſuit nuper ad Callimach Bentleius, natus emaculandis Graecorum ſcriptis. B. Eſt Epi

Quaerere plus prodeſt, & inane abſcindere ſoldo?
Num, tibi cum fauces urit ſitis, aurea quaeris
Pocula? num eſuriens faſtidis omnia praeter
Pavonem rhombumque? tument tibi cum inguina;
num, ſi
Ancilla aut verna eſt praeſto puer, impetus in quem
Continuo fiat, malis tentigine rumpi?
Non ego; namque parabilem amo Venerem, facilem-
Illam, *Poſt paulo; Sed pluris: Si exierit vir;* [que.
Gallis; hanc, Philodemus ait, ſibi, quae neque magno
Stet pretio, neque cunctetur, cum eſt iuſſa, venire:
Candida rectaque ſit; munda hactenus, ut neque longa
Nec magis alba velit, quam det natura, videri.
Haec, ubi ſuppoſuit dextro corpus mihi laevum,
Ilia & Aegeria eſt: do nomen quodlibet illi.

Y 3 Nec

121 *Vulgo diſtinguunt* Gallis hanc, Philodemus ait; ſibi *&c. Sed ſecutus ſum Bentleium. Nam* illam *h. e. matronam, quae tam difficilis eſt in re concedenda, & ſolet his verbis remorari moechum,* Poſt paulo redi, Pluris copiam tibi faciam, ſi maritus foras prodierit, *atque* hanc, *h. e.* quae neque magno ſtet pretio *&c. ſibi opponuntur. Illam igitur Philodemus Gallis, h. e. Cybeles ſacerdotibus, ſpadonibus relinquendam eſſe ait.* Z. 125 *Pro Baxteri lectione* dextrum c. m. laevo *revocavi lectionem Ven. Glar. Chab. Lamb. Bentl.*

113 *Inane abſcindere ſoldo*; *Allegoricus, inutilia aut vana ab utilibus ac neceſſariis recidere ac ſeparare.* V. Schol. Hoc faciunt qui vescuntur caſeo, vel pomis.

119 *Parabilem*; Graecis Εὐπόριστον.

120 *Illam, poſt paulo:* pulcherrima Ethopoeia licitantis moechae. *Verſus ex Philodemo translati ſunt. Hic fuit hic Epicureus, qui Graece ſcripſit multa Epigrammata.* Vet. Schol. Cruq. Cruquius ipſe Philodemum Gadaraeum fuiſſe ſentit, quem Strabo Philodemum Epicureum nominavit, ſi veri ſunt Codices.

121 *Gallis hanc*; h. e. ſuperbis, ſtolidis & γυναικομανέσι, qui huiusmodi affectant delicias. Quin Martialis Gallos ſtolidos & oſtentatores hoc Diſticho ſignificat: *Tu tantum accipies, ego te legiſſe putabo; Et tumidus Galla credulitate fruar.* Sed pene oblitus ſum Veteris Scholiaſtae; *Relegat tales ad Gallos* (inquit ille) *qui magno adulteria mercantur.* Hodiernis Gallis minus conveniunt haec Veterum improperia.

123 *Munda*, h. e. culta.

Longa; ſunt enim (ut ait Vet. Schol.) quae *proceritatem ſibi ſtaturae mentiuntur ſuppoſitis crepidis.*

125 *Dextrum corpus mihi laevo.* Sic & Lambinus & Cruquius ex veteri Codice repoſuere (quos & ſecutus eſt Lubinus) pro eo quod erat, *Dextro corpus mihi laevum,* quod vel prima fronte vitioſum eſt. *Hoc eſt quod Lucilius ait in quinto, Et cruribus crura dilaxat.* Vet. Sch.

Nec vereor ne, dum futuo, vir rure recurrat,
Ianua frangatur, latret canis, undique magno
Pulſa domus ſtrepitu reſonet, vepallida lecto
Deſiliat mulier, miſeram ſe conſcia clamet;
Cruribus haec metuat, doti deprenſa, egomet i
Diſcincta tunica fugiendum eſt, ac pede nudo,
Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fam
Deprendi miſerum eſt: Fabio vel iudice vincam

S

129 vepallida, veh pallida, vae pallida *MSS.* & *primae edit.*
quam ne.

129 *Vepallida, una pars eſt Orationis ſicut veſana, & ſignificat valde pallida, ſicut apud Perſium* (I, III) *Ut ramale vetus vegrandi ſubere coctum.* Vet. Schol. Cruq. Bentleius ſua auctoritate acriter contendit pro *vepallida* legendum eſſe *ne pallida*; atque hoc adverſante antiquo Scholiaſte. B. Recte legit Vet. Schol. ſed male interpretatus eſt. *Ve* in compoſitione ſemper vitium notat, *vepallida* male pallida eſt. *Ne* curſum orationis intercipit, & eam reddit languidam. G.

130 *Conſcia*; *Ancilla conciliatrix.* Vet. Schol.

131 *Cruribus*; *Metuit ne cruribus truncetur.* Vet. Schol. Cruq. Erat autem *crurifragium* peculiare ſervorum ſupplicium.

Etiam ante Legem Iuliam deprehenſa in adulterio dotis parte multabatur, ut ex Val. Maximo Iacobus Cruquius oſtendit. Nihil opus erat Bentleium repoſuiſſe *de* *deprenſa* ſola inductum coni Neque ſane pari gradu he ancillam decuit nominari h co. B. Et *deprenſa* proprie no tur niſi matrona, nempe ea, crimen & periculum eſt. G.

132 *Diſcincta tunica* Ἐναρ *preſſa perturbatio adulteri, lecto ſubito fugientis.* Vet. S

133 *Ne nummi pereant*; *adulteri redimebant adulterin* Schol.

Aut pyga; raphaniſmo mugili vel calonibus.

134 *Miſerum eſt*; Ἐμπα

Fabio vel iudice; Satis hominem ſeverum percutit, vincialem Stoicum; cuius n etiam in prima. Alii Iuris tum putant. Forſan utrum rum eſt.

SATIRA III.

ıBTRECTATORES ET SUPERCILIUM STOICUM.

ꞔellium ob ſummam levitatem & inconſtantiam in di-
. ſactis reprehendiſſet; tranſit inde ad vituperandam
ꝛtudinem peſſimam iſtam & admodum vulgarem vitia
viſſima aliorum acutius obſervandi & acerbius per-
ꝛndi. Aequius eſt, inquit, ſi ob virtutes maiores
ꝛviora feruntur leniter: veluti, ſi quis eſt iracundior,
ıs odor minus gratus eſt naribus acutis aliorum, aut
.n corporis & veſtitu parum elegans reperitur; idem
eſt vir bonus, tibi amicus, & ingenio magno prae-
praeſertim cum fortaſſis vitiis tute ipſe labores,
natura inſitis ſive a mala conſuetudine contractis.
i imitamur amatorum aut parentum morem, qui vi-
rporis amicarum & filiorum extenuant & elevant,
ıt parcus nobis dicatur frugi, nimis ſedulus & arde-
cetur amicorum ſtudioſus, vehementior in congreſſu
none liberior habeatur doli expers & generoſus, pro-
i iram & iurgia numeretur inter animoſos; hoc ma-
l amicitiam conciliandam conſervandamque valet,
ſi contra virtutes amicorum in vitia detorquemus:
. probus vocatur humilis & abiectus; cautus, ſtupi-
prudens & diligens in cavendis inſidiis, fictus &
ı; non ſatis cautus & qui, quemadmodum ego ſae-
d ſine offenſione, Maecenatem interpello, amicum
em aut meditantem ſermone non neceſſario inter-
, moleſtus dicitur & ſenſus communis expers. Cum
ſine vitiis ſit; probetur is, qui minimis eſt infectus,
ꝛr alterius vitiis ignoſcat. Si enim, ex ſententia
rum, nos caeteri ſumus ſtulti, nec a vitiis liberi eſſe
ıus: cur non ſumus aequi iudices, & poenas pecca-
|uales irrogamus? Nam ſi inſanus habetur, qui ſer-
b tepidum ius deguſtatum cruci affigit; nonne gra-
ſt amicum pro levi errore odiſſe & fugere. Iſtud
ꜱtoicorum, omnia peccata eſſe paria, convellitur a
rerum, ſenſu cuiusque, ipſa utilitate communi &
ꝛtudine populorum. Ad extremum ridet Stoicorum
, qui ſapientem ſolum iactabant eſſe divitem & re-
& dicit ſe malle eſſe ſtultum & privatum, quam cum
s ſapere & regnare.

OMNIBUS hoc vitium eſt cantoribus, inter a
Ut nunquam inducant animum cantare r
Iniuſſi nunquam deſiſtant. Sardus habebat
Ille Tigellius hoc. Caeſar, qui cogere poſſet,
Si peteret per amicitiam patris atque ſuam, non
Quicquam proficeret: ſi collibuiſſet, ab ovo
Uſque ad mala citaret, Io Bacche! modo ſum
Voce, modo hac, reſonat quae chordis quattuo
Nil aequale homini fuit illi: ſaepe velut qui
Currebat fugiens hoſtem; perſaepe velut qui

7 Baechae *edit. Med.* 1477. 8 reſonans *Glar.* reſonat chor qu. *Lamb.* 9 animi fuit *Chab.* 10 velut ſi *Lamb.*

1 Supra (ad Sat. 1, 2, 3) oſtendimus Tigellium Horatii Carmina ut parum modulata reprehendiſſe; cuius iniuriae adhuc memor de Obtrectatoribus acturus initium ab iſto ſumit. Significat autem perverſum huius hominis ingenium non minus Arti ſuae quam patriae Sardiniae deberi. Elevando autem Muſicorum Profeſſionem *Cantoribus* poſuit.

Inter amicos; ſupplendum extrinſecus *etſi*.

3 Hunc ipſum Tigellium etiam Cicero in Epiſtolis *patria ſua peſtilentiorem dicit*. Et *Licinius* (inquit Vet. Schol.) *de Hermogene agens: Sardi Tigelli putidum caput venit*.

4 *Ille* ad Emphaſin poſuit nobilitatis. *Quaſi de noto dixit Ille*. Vet. Schol.

5 *Patris*; Divi Iulii, cuius in Comitatu fuerat; illud enim ſignificatur voce *amicitia* hoc loco.

6 *Ovum initium coenae erat, quippe quod in guſtu ſtatim a balneis offerebatur; mala vero in ſecundis menſis erant.* Vet. Schol.

7 *Citari dicuntur qui clara voce vocantur: hinc praecones citare dicuntur.* Vet. Schol. Cruq. Pro *citaret* Bentleius, ſolita ſua fiducia, nullo ſub auctore, poſuit *iteraret*; imo & negavit poſſe *citare* ſatis Latine, pro *clam* tamen *citare* nihil aliud *vocem ciere*. B. Cic. de c. 59 etiam *citare* eſt fr pronunciare. G.

Io Bacche; Bacchi Hym petuus fere conviviorum hunc autem nominat ob i Nil opus eſt Turnebi *Bacch* um caventis de Metro.

Modo ſumma; i. e. *Me voce, modo craſſa, & a Tet hoc deſumtum videtur, in graviſſimi ſoni chorda quae ὑ citur*. Vet. Schol. Ὑπάτη ni fuiſſe oſtendit Cruqui Νήτην Lunae. B. Tigell do utebatur ea voce, quae chorda Tetrachordi, τῇ ὑπ ſonat, h. e. graviſſima; m quae ima chorda, τῇ νήτῃ, que acutiſſima, reſonat. ctio locum aliquantum o ut Carm. 2, 13, 1. Non dum *ſumma voce*, ſed *ſumn da*. G.

9 Hanc inconſtantiam deſcribit etiam Ser. 2, 7,

10 Κατὰ Σύλληψιν Figu *currebat* ſupplendum *curri* voluit Vet. Schol.

Iunonis ſacra ferret; habebat ſaepe ducentos,
Saepe decem ſervos: modo reges atque tetrarchas
Omnia magna, loquens: modo, Sit mihi menſa tripes, &
Concha ſalis puri, & toga quae defendere frigus,
Quamvis craſſa, queat. Decies centena dediſſes
Huic parco paucis contento, quinque diebus
Nil erat in loculis; noctes vigilabat ad ipſum
Mane, diem totum ſtertebat; nil fuit unquam
Sic impar ſibi. Nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
Nullane habes vitia? Imo alia, & fortaſſe minora.

11 alebat *Bentl. ex ſcriptura cod. Voſſiani* Halebat. 20 & fort. *MSS. & primae editt. usq. ad Ald. qui* haud *poſuit, quod ſecuti alii.*

11 Κανηφόροι *apud Athenienſes* *..leque dicuntur, qui ſacra in capite* *..tant, & lento gradu incedunt.* ..t. Schol. Proverbiali forma haec ..ſeruntur, quomodo & Graeci ..ριον βαδίζειν. B. Conf. ad ..2, 8, 13. G.

..Alebat rariſſima erat Lectio, ..oque praelata a Bentleio, etſi ..iſſa Membrana tantum illam re..eſentaverat, ut vel ipſe ad..ttit.

..2 *Tetrarchae dicuntur qui quartam* *..tem Regni* [*Imperatoris*] *habent*. ..t. Schol. Regnum Imperatoris ..laeam dicit: erat enim haec Prae..ialis Provincia, & Imperatoris ..opria, cum veteres Provinciae Se..tus eſſent, adeoque Proconſula..s dicerentur. Ludovicus Deſprez ..trarcham dicit *Quatuor Provinciis* *..aefectum*, infelicem Andreae Da..rii errorem ſecutus. Quis non ..at homuncionem de Trivio ſub..le allucinantem, cum tanti viri ..ſcierint quid ſit Tetrarcha? B. ..ocem *Imperatoris* non habet Vet. ..hol. Cruq. Et turbat ea ſenten..m, niſi addas. *Imperatoris conceſ-*.., vel *indulgentia*, vel tale quid. ..e provinciis Caeſaris & Senatus ..c diſputari non debebat, neque ..c modo. Vid. Spanhem. Diſſ. 13. ..trarchas habuere Gallograeci an..quam imperii Ro. pars eſſent ... G.

13 *Loquens*; *Loquendo imitabatur.* Vet. Schol. Cruq.

Menſa tripes; *Menſa Delphica* (pauperiorum propria.) Sic & Vet. Schol. Cruq.

14 *Concha ſalis*; *Pauperiores in marina concha ſalem tritum habere ſolent, quo cum pane veſcantur.* Vet. Schol. *Cum ſale panis Latrantem ſtomachum bene leniet*; ut ait alias noſter.

Puri; perpetuum ſalis Epitheton: *Purum & ſine labe ſalinum*: nam & religioſum dicitur purum. Quin & ſalinum patella erat deorum manium, qua menſa conſecrari conſueverat. Poteſt & ineſſe Dilogia, ut ſit *puri* etiam pro *ſimplicis & ſine condimentis*, quod putavit Vet. Schol. Delicatuli enim & condiebant ſibi ſalem.

15 *Decies centena*, ſupple millia ſeſtertiûm. Docte monet Turnebus Romanos uſitata loquendi formula uſos fuiſſe hac ſumma pro immani.

16 *Huic parco*; ſalſe & Ironice haec protulit.

17 Enallage Modi pro *Nil eſſet*.

18 Ἐν ἤθει *nil* poſuit pro *nemo*, ac ſi hominem negaret. *Conveniet nulli qui ſecum diffidet ipſe*.

20 Lambini & Cruquii MSS. Codices legerunt *& fortaſſe*, cum omnes [poſt Aldum] Impreſſi habeant *haud*: Ego tamen cum Vetere Scholiaſte *at*, reponendum duxi, quod

Maenius abſentem Novium cum carperet; Heus tu,
Quidam ait, ignoras te? an ut ignotum dare nobis
Verba putas? Egomet mî ignoſco, Maenius inquit.
Stultus & improbus hic amor eſt, dignusque notari.
Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis,
Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum,
Quam aut aquila, aut ſerpens Epidaurius? At tibi contra
Evenit,

21 *Maevius G. Z. Med.* 1477. *Glar.* Nevium *Venet. Glar. Chab.* 25 praetereas *conj. Meruil,* male *Muret. ex MS.*

quod ſaepius uſurpatur pro *atque*; quod Librarii non intelligentes fecerunt &c. Omnium autem peſſimum eſt *Haud.* B. Nulla plane auctoritate nititur *at:* & ſummo conſenſu eſt in libris, & pulchrum ἦθος habet, quaſi non acriter contendentis. G.

21 *Qui de perſonis Horatianis ſcripſerunt aiunt, Maenium ſcurrilitate notiſſimum Romae fuiſſe: hic poſt patrimonium obroſum, Calendis Ianuariis in Capitolio clara voce optavit, ut quadraginta nummorum aeris alieni haberet. Quaerente quodam quid ſibi vellet, quod tam ſolenni die aes alienum optaret habere, Noli mirari, inquit, Octoginta [habere] debeo. Hic fertur domo ſua, quam ad forum ſpectantem habuerat, divendita, unam columnam ſibi ibi excepiſſe, unde Gladiatores ſpectaret, quae ex eo Columna Maenia nominabatur; cuius & Lucilius ſic meminit; Maenius Columnam cum peteret.* Vet. Schol. B. In hac narratione verbum *habere* redundare videtur. Ad *quadraginta* & *octoginta* minimum *millia* intelligi debent: vel potius notae numerales legendae per adverbia *quadragies, octogies.* G.

Fortaſſe nomen avari cuiusdam apud Lucilium: melius enim conveniſſet inter eos, ſi uterque fuiſſet nebulo. Novii Fratres in ſexta acres erant foeneratores; ſed hic fuit illis antiquior.

22 *Dare verba non tam fallere eſt, quam latere.* Cruquius.

24 *Improbus* modo poſitum eſt pro *impudens,* vel *importunus.*

Notari; ignominiae nota, qua Cenſores eos notabant qui quid indecentius aut dicerent aut facerent. Cruquius. *Et potis es vitio nigrum praefigere Theta.* Perſius.

25 *Pervidere* eſt quaſi de longinquo videre; quod mire poſuit de lippo. Petrus Victorius voluit Graecum eſſe παραβλέπειν, quod non placet. Bentleii *praevideas* non mihi ſoli diſpliciturum cenſeo, etſi proveniat ex coniectura Rutgerſii, & ab Heinſio ſit commendatum. Vertit etiam *mala* in eodem verſu in Adverbium *male,* arbitrio tantum ſuo. B. Nondum oſtenſum eſt *prae* poſitum pro *praeter* in tali verbo. Etiam cum *pervidere,* h. e. accurate recenſere *mala* noſtra volumus, *lippi* ſumus ab amore noſtri nimio, *inunctos* habemus oculos collyriis adulationis &c. *Male lippus* placet, ut mox v. 46 *male parvus,* ut *tuſſire male* Sat. 2, 5, 107. Poſſis etiam ita: *Cum tua vitia male pervideas.* G.

Lippus inunctis; velut ſi lippiens unctus ſit. Vet. Schol. Vult videri in ſeipſum iocari, qui lippus fuerat.

27 *Quam aquila;* Proverbiali utitur Elocutione.

Epidaurius de Hiſtoria Romana additum videtur, de quo vide Val. Maximum Lib. I. Cap. 8. Cruq.

Evenit, inquirant vitia ut tua rurſus & illi.
Iracundior eſt paulo? minus aptus acutis
Naribus horum hominum? rideri poſſit, eo quod
Ruſticius tonſo toga defluit, & male laxus
In pede calceus haeret? At eſt bonus, ut melior vir
Non alius quisquam: at tibi amicus: at ingenium ingens
Inculto latet hoc ſub corpore. denique te ipſum
Concute, num qua tibi vitiorum inſeverit olim
Natura, aut etiam conſuetudo mala; namque
Neglectis urenda filix innaſcitur agris.
Illuc praevertamur; amatorem quod amicae
Tur-

29 aduncis *coni. Bentl.* 35 inſederit *Bos* p. 57. *Sax.*

19 *Iracundior*; *An ſeipſum vult?* ; Dilogus ſe coniungit Virgi- . *Dicitur pulſare Virgilium.* Vet. iol.

Minus aptus; h. e. ineptus, vel oncinnus ſuavibus ſodalibus; ilis videbatur Virgilius nonnul- Perſ. 1, 130 *Omne vafer vitium rati Flaccus amico Tangit.* B. ied conf. dicenda ad Epiſt. 1, 95. G.

Acutis naribus; Ironice dictum , & habet Emphaſin; ſignificat m defuiſſe tanto acumini iudi- m. B. Ad illuviem aliquam poris & foetorem reſpici puto, m ferre non poſſunt *acutae nares.* c refert v. 35 incultum cor- . G.

30 Moralis eſt iſta Numeri Enal- e, cum unum ſignificet, ut vel uentia oſtendunt.

31 *Toga defluit*; ruſticiores dum bulabant, non componebant to- n.

Male, h. e. inconcinne.

32 *Haeret*; h. e. quaſi reſolutus ndet. Sic & Virgilius; *Vix oſſi- bus haerent.*

33 *At tibi amicus*; *Pronunciandum ut ſignificatio eius exprimatur.* t. Schol. *Colligit amicorum vi- ſi ſint levia, eſſe ferenda, iuxta illud*; *Amici mores noveris, non oderis.* Alter Schol.

34 Bene *latet*; *Quia non facile probas aliquis ſapientem eſſe eum, qui male veſtitur.* Vet. Schol.

35 *Concute*, Metaphora a ſacculo nummario, quem etſi vacuum, tamen ſubinde concutimus: ſic & Iuvenalis; *Et ſe Concuſſere ambae.*

36 *Mire duo dixit*; *vitia enim aut naſcuntur, aut mala conſuetudine trahuntur.* Vet. Schol. B. Si quid veri habeat lectio *inſederit*; *naturam vitiorum* interpretabimur vitia naturalia, vitioſamve naturam. G.

38 *Illuc* modo dicitur pro *Huc*, ut frequenter *Illud* pro *Hoc*.

Praevertamur; h. e. convertamus ſtylum. Tralatio ab equitibus ſubito divertentibus de via. B.

Praevertamur eſt, potius nos convertamus. G.

Quod, h. e. *in quantum*; vel quod cernimus uſu venire. Maluit *quod* quam *ut*, quod ponderoſius videretur. B. Hunc locum de amatorum conſuetudine in extenuandis amandisque adeo earum quas amant vitiis poſt Platonem de rep. 5 p. 466 pulchre tractavit Lucret. 4, 1154. Ovid. Art. 2, 657. Plut. de diſcr. adul. & am. p. 56. G.

Turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipſa h
Delectant; veluti Balbinum polypus Hagnae.
Vellem in amicitia ſic erraremus, & iſti
Errori nomen virtus poſuiſſet honeſtum.
At, pater ut gnati, ſic nos debemus amici
Si quod ſit vitium, non faſtidire: ſtrabonem
Appellat Paetum pater; & Pullum, male parvus
Si cui filius eſt, ut abortivus fuit olim
Siſyphus: hunc Varum, diſtortis cruribus; illum
Balbutit Scaurum, pravis fultum male talis.
Parcius hic vivit? frugi dicatur. Ineptus

43 Ac *MSS. quidam & edd.* 44 vitii *ex conj. Cun.*

40 *Balbinum*; *Luciliana urbanitate uſus, in tranſitu amaritudinem aſperſit.* Vet. Schol.

Polypus. Foedum narium vitium. Producitur prima ſyllaba ob Liquidam.

Cum duobus Torrentii Codicibus pro *Agnae* legimus *Hagnae*; nam Graecum eſt Ἁγνὴ.

42 *Virtus*; ut de errore fieret virtus.

43 *At*; imo etiam.

45 *Paetus dicitur qui tremulis eſt oculis & leniter declinatis.* Vet. Sch. Ipſa Venus paeta eſt. B. Et ſunt cognomina nobilium hominum & familiarum *Paetus, Varus, Scaurus.* Cum vero *Pullus* non ita ſit nobile, quamvis non inauditum; optabam invenire in libro bono *Paullum*: quod adhuc non contigit. Sed *Pullum* etiam appellatio eſſe poteſt, ut Sueto, c. 13 Caligulam vocant *ſidus, pullum, puppum.* G.

Male, h. e. *dedecoroſe.* Vet. Sch. Ut ſupra *male laxus.*

46 *Abortivus*: & per hoc pumilio. *Filius Antonii, nepos Mariti Cleopatrae fuit pedalis: alii dicunt fuiſſe intra bipedalem ſtaturam, ingenii ignei.* Vet. Schol. Pedalis erat cum natus eſt, poſtea intra bipedalem ſtaturam manſit. Cruquianus Interpres ſcripſit eum M. Antonio Triumviro fuiſſe pro pumilione.

47 Blande *Siſyphus,* qui Heros, & ob ingenium. B. nempe appellavit ſuum n Scholiaſta teſte, Antonius. G

Varum & *Scaurum* dicit n nobilium familiarum, ut bene rentius. Atque iſta nata ſu Siſyphi nomine. *Varus* appe tur cui crura modice intr inflexa ſunt; non prorſus diſ ſic & *Scaurus*, cui exſtabant neque tamen erant admodum

48 *Suaviter dixit Balbutit rum: ſic enim blandientes infa infringere linguam ſuam ſolen eos imitentur.* Vet. Schol. Dacerii *Scaulum* & Rutgerſii *lum.* B. *Balbutire* eſt ὑποκ ϑαι pueros loquendo vel fing imitari. G.

49 *Ineptum* dicit importu garrulum, & Ἀηδῆ. B.

Propria illa notio, qua *inepti* qui in re parva magnos co adhibet, etiam huc convenit gotioſus, ardelio, operam iactat. G.

50 *Concinnus*; *ſuavis.* Vet. S Cruq. Hoc eſt, aptus ſodalibu

51 *Truculentior*; h. e. lo agreſtior, & immanior.

52 *Plus aequo liber eſt, qui ſentit tacere non poſſit.* Vet. S

Et iactantior hic paulo eſt? concinnus amicis
Poſtulat ut videatur. At eſt truculentior, atque
Plus aequo liber? ſimplex fortisque habeatur.
Caldior eſt? acres inter numeretur. opinor,
Haec res & iungit, iunctos & ſervat amicos.
At nos virtutes ipſas invertimus, atque
Sincerum cupimus vas incruſtare. Probus quis
Nobiscum vivit? multum eſt demiſſus homo. illi
Tardo, cognomen pingui damus. hic fugit omnes
Inſidias, nullique malo latus obdit apertum?
(Cum genus hoc inter vitae verſetur, ubi acris
Invidia

54 iungat — ſervet *e coni. Cun.* 57 eſt *abeſt ab edd. Venet. Glar. & Bentleii, qui locum omnino ſic diſtinguit & mutat locum:* multum demiſſus homo ille, Tardo ac cognomen pingui damus. *Ergo* probum & demiſſum *tanquam virtutes propinquas & cognatas notantia refert Bentleius ad membrum prius, quibus in membro poſteriori reſpondeant* cognomina tardi & pinguis. Z. 58 pinguis *Chab. Lamb.* 60 verſemur Bentl. ex vet. cod: Cruquii.

mplex, non bilinguis, ſed qui d ſentiat dicat. Vet. Schol.
rtem generoſum dicit & hotum.

3 *Caldior*, h. e. commotior ad n.
cres dicit animoſos.

5 *Invertimus; dicentes quae bona* la. Vet. Schol.

6 *Sincerum cupimus; virtutem luere vitio;* Ἀλληγορικῶς *hoc di*r. *Incruſtari autem vas dicitur* *aliquo vitioſo ſucco illinitur at*-*inquinatur; ſecundum quod &* *ilius in decima octava Satyra* ait, *vel regionibus illis Incruſtatu*' *ix ruta caulive bibetur. Vaſa di*-*tur etiam incruſtari quando coo*-*iuntur, vel argento, vel auro.* t. Schol. Quin & fracta vaſa & ſare & pelliculare Veteres convere. *Sincerum* autem integrum a *ſine* & *querela* (Graecis ἀμεμ-ν) ut *ſimplex* a *ſine* & *plica*. R. *ſantur* & *pelliculantur* vaſa ple-ad aëra & ſordes excludendas *Sincerum* proprie mel *ſine ce*-vel, quod magis huc pertinet, non ceratum: nam a ceratura rem vel ſaporem trahit. G.

57 *Vivit*, h. e. agit, verſatur.
Demiſſus, h. e. inaudax & abiectus.

Vitioſe reſcribitur Bentleio *homo ille* pro *homo: illi*. Demiror acerrimum virum non vidiſſe *quis*, *illi* & *hic* Indefinita eſſe Pronomina.

58 *Tardo*, h. e. cauto. Vide *quam ſit cautus is, quem iſti tardum vocant.* Cicero, citante Ludovico Deſprez.

Legimus *pingui* pro *pinguis* cum Veteribus Scholiaſtis & Cruquii Codicibus. Eſt autem *pinguis* idem quod *craſſus*, & Graecorum παχύς· Metaphorice *ſtupidus & inſenſatus*.

59 *Malo*, h. e. inſidioſo: *Malus* enim dicitur ad malefaciendum callidus, Graecis πονηρός.

Apertum, & per hoc vulnerabile.

60 Miror neminem vidiſſe *vitae* modo dici pro *in hac vita*, quomodo apud Iuvenalem, *Magna otia coeli*, pro in *coelo*. Sic & Perſius *compoſitum ius fasque animi*, pro *in animo*; quod hic obiter adnotandum duxi, quod & doctiſſimos fugiat.

Invidia, atque vigent ubi crimina) pro bene ſi
Ac non incauto, fictum aſtutumque vocamus.
Simplicior quis, & eſt, qualem me ſaepe liben
Obtulerim tibi, Maecenas, ut forte legentem
Aut tacitum impellat quovis ſermone? moleſ
Communi ſenſu plane caret, inquimus. Ehe
Quam temere in nosmet legem ſancimus iniqu
Nam vitiis nemo ſine naſcitur: optimus ille eſ
Qui minimis urguetur. Amicus dulcis, ut aequ
Cum mea compenſet vitiis bona, pluribus hiſc
(Si modo plura mihi bona ſunt) inclinet: am
Si volet hac lege, in trutina ponetur eadem.

63 ſiquis, qualem me *Venet. Glar. Chab.* quis at eſt qu. *La* impellam *Venet.* appellet *Lamb. Chab. Schol. Acro, ſed coniicit* impediat. *Caeterum reliqui diſtinctionem Geſneri: q Bentleii rationem haud ineptam puto, qui moleſtus refert ad a tia.* Z.

Pro *verſetur* Bentleius poſuit *verſemur*; puto ne *verſetur* haberetur pro Paſſivo Verbo. Interim ad nullum Exemplare provocat.

Acris modo pro *infeſta* dicitur & *fera:* acres enim ſunt hoſtium vultus caedibus intenti.

61 *Crimina* falſae ſunt accuſationes & mendacia.

62 *Fictus* dicitur qui omnia fingit, cuique οὐδὲν ὑγιὲς, ſive ex animo eſt. Sic & Iuvenalis; *Vitia ultima fictos Contemnunt Scauros.*

63 *Simplicior*; h. e. incompoſitus, nec ſatis fictus. B. *Simplicior quis* eſt, *& eſt* talis, *qualem* - *ſermone? moleſtus* eſt! *Communi* &c. Sic diſtinxit etiam & intellexit V. Comment. Cruq. G.

Pro *ſiquis*, omnes Torrentii & Cruquii Codices legerunt *quis & eſt?*

Libenter obtulerim; quia tu non facis quod caeteri: neque enim inſuavior tibi videor ob iſtam ſimplicitatem. Miror hoc Interpretes latuiſſe. Cavet enim ne Maecenatem ſuum alieno loco percutere videatur.

66 *Aut tacitum*, meditabundum; quomodo & Virgilius, *Tacitus mecum ipſe voluto.*

Impellat ad Emphaſin dix ficat enim defixum eum fu & immotum. Pro *impell* omnium Librorum eſt, I poſuit *impediat.* B. Si *impellere* Lucret. 1, 304.

Quovis ſermone, nulliu momenti.

Proprie moleſtum dicir alieno tempore occupatu pellat.

66 Sic & Phaedrus (1, *ſum* communem *abſtulit:* nalis; (8, 73) *Rarus enin communis ſenſus in illa For Communis ſenſus expers,* qui det, quid tempus, perſona, quirat. Z.

67 *Iniquam* dicit legem qu nam irrogat culpa maior per hoc duram.

68 *Vitiis nemo ſine*; Hyp

69 *Urguetur, gravatur.* V

Dulcis; ſuavis & bonus.

70 *Cum mea compenſet*; Hyperbaton, & *compenſe* poſuit pro una penſet. B. M comparet cum meis vitiis.

71 Mire *inclinet* pro pr ſit, Metaphora de praeſenti ſumta: nam inclinatur la propendet.

ne tuberibus propriis offendat amicum
ılat, ignoſcet verrucis illius. aequum eſt,
atis veniam poſcentem reddere rurſus.
que, quatenus excidi penitus vitium irae,
era item nequeunt ſtultis haerentia: cur non
leribus modulisque ſuis ratio utitur? ac res
uaeque eſt, ita ſuppliciis delicta coërcet?
iis eum ſervum, patinam qui tollere iuſſus
eſos piſces tepidumque ligurrierit ius,
uce ſuffigat, Labeone inſanior inter
ıs dicatur. Quanto hoc furioſius atque
Maius

t *cum Bentl. etiam G. Med.* 1477 *&c.* ignoſcat *al.* 76 qua-
i. vett. 82 Labieno *coni. Bentl.* Labione *ed. Glar.*

ıe ineſt examen; ſiqui- foramen eſt, Graecis *amenve improbum in iſta na.* Perſius (1, 20). B. *gibbus eſt.* Vet. Schol. *t,* exſpectat.
dicuntur quorum ra- ıtur; ſic & Virgilius, *re lites*; hac voce utun- Bene autem *excidi* cum & *verrucas* nominaſſet.
deſcendit; *ut adverſus tet, qui dicunt peccata eſſe.* Vet. Schol.
icorum ſententia *ſtulti,* ınes ſunt praeter ipſos ıene *haerentia,* cum ne- i.
Rationem modo Philo- t: haec enim omnia ad ıt ad pondera & men- : *Suis* autem adiecit, t, ſibi propriis, & de ɔpere iactare conſuevit. nt quibus rarenter pec- eriectis ſcilicet quibus- lis atque ſpatiis.
:ea patina elixabantur etiam noſtrum Pan. *ierit*; *deguſtaverit.* Vet. am *Ligurrire* eſt ſuavia ı *Lingendo* & *Lingua,* o.
tiſtius Labeo, Praetorius, peritus memor libertatis, erat, multa contumaci-ter adverſus Caeſarem dixiſſe & feciſſe dicitur, propter quod nunc Horatius adulans Auguſto, inſanum eum dixit. Vet. Schol. Vide etiam Suetonium & Gellium. B. Eripere infamiae, qua hic adſpergitur, magnum ICtum, & ſectae Proculianae primum auctorem, ſtudet Bentleius, & multa de viro honorifice dicta colligit. Sed non Scholiaſtae modo antiqui de illo intelligunt h. l. verum Gellius 13, 12 ex perſona aemuli illius Ateii Capitonis AGITABAT (verbum vehemens & intemperias indicans) *hominem libertas quaedam nimia atque* VECORS: & ex ſua perſona *vanam* viro *fiduciam* exprobrat, &, *Quae malum! autem ratio fuit,* inquit, *vocantibus nolle obſequi, quos confiteare ius habere prendendi?* Exempla contumaciae ipſius alia refert Dio 54, 15. Igitur mirum non fuerit, a Satirico inſaniae poſtulari virum Stoicum, quod genus hic taxat, abnormi in quibusdam certe rebus ſapientia, licet alioqui doctiſſimum. Vide, ſi tanti eſt, quae in ſimilem ſententiam diſputamus de alio ICto, Priſco Iaboleno, ad Plin. Epiſt. 6, 15. 2. *Inter ſanos dicatur* i. inter hos & ab his, *qui non & ipſi inſaniunt,* ut de C. Fimbria Cicero pro Roſc. Am. c. 12. G.
83 Hoc peccato in ſervum ligurrito-

Maius peccatum eſt? Paulum deliquit amicus;
(Quod niſi concedas, habeare inſuavis, acerbus,
Odiſti & fugis, ut Ruſonem debitor aeris?
Qui, niſi, cum triſtes miſero venere Calendae,
Mercedem aut nummos unde unde extricat, a
Porrecto iugulo hiſtorias, captivus ut, audit.
Comminxit lectum potus, menſave catillum
Evandri manibus tritum deiecit; ob hanc rem
Aut poſitum ante mea quia pullum in parte c

85 *Bentleius* acerbus *refert ad ſeq. odiſti, non male. Atque i* Quod *coni.* quoi *i.* cui. Z. 86 Druſonem *Aldus demum inve detur.* 91 tortum *coni. Bentl.*

ritorem commiſſo quanto maius eſt illud, quod nunc ſtatim dicam? Nam amicum perdere maius eſt quam ſervum gravius quam par erat ulciſci. G.

85 *Niſi concedas*, h. e. ei remittas & condones.

Uſitato Charientiſmo *inſuavem* dicit amarum; & aſperum, *acerbum*. *Acerbi* proprie ſunt fructus immaturi.

86 *Odimus* & *fugimus* quod nimis moleſtum eſt, & ferre nequimus. Nam *odiſſe non ferre* eſt, & *nauſeare*, & nonnunquam etiam *exſecrare*. Appoſui etiam Interrogationem ad finem huius verſus, quod nemo improbabit.

Ut Ruſonem repoſui ex Scholiaſtis & Veteribus quibusdam libris, pro quod erat *Ut Druſonem*. *Literam* D *arbitror acceſſiſſe ex affinitate literae praecedentis*. Cruquius. *Octavius Ruſo acerbus foenerator fuiſſe traditur, item ſcriptor Hiſtoriarum, ad quas audiendas ſignificat ſolitum fuiſſe cogere debitores ſuos.* Vet. Sch. Cruquius etiam legerat in Smetii Tabulis Romanis *Occium* quendam *Ruſonem*; corrupte (ut puto) pro *Octavium*.

87 *Triſtes Calendae*; *quando foenus erat perſolvendum*. Vet. Sch. Cruq.

Miſer eſt qui cruciatur animo, uti ſupra monuimus.

88 *Mercedem aut nummos*; *uſuras aut ſortem*. Vet. Schol.

Unde, unde; *alicunde*. Ve Cruq. Neque enim quaer modo habiturus ſit.

Extricatur quod ſumma tate expeditur. Proprie ſe aves e tricis aucupum Graeci *τρίχας* vocant.

Amaras dicit *Hiſtorias*, feſtiva Dilogia.

89 *Porrecto iugulo*; tanq ptivus morti addictus: nam *legendo*, ut alias noſter extr.) B. Ergo duplex propoſita erat debitoribus ſolverent foenus, ſi hoc n ſent, audirent recitantem: rius gravius. G.

90 *Lectum*, in quo ſcilic nabat.

Catillus, parvus erat Veteribus dictus *Cibilla*, qu Varrone primum quadrata, rotunda fuit. A. Pottinger.

91 *Qui de perſonis Horatia pſerunt, aiunt Evandrum ba torem & plaſten ſtatuarum, Antonium ab Athenis Alex tranſtuliſſe, inde inter capt mam perductum, multa oper bilia feciſſe.* Vet. Schol. lanium Evandrum eſſe, Plin. 36, 5 ſuſpicatur Iunius

Tritum; *Hic alluſit ad materiei dicens, vas fictile fuiſſe.* Vet. Schol. *Tritum* τορευτόν. Potuit etiam etiam ad vetuſti Evandri

it eſuriens, minus hoc iucundus amicus
ihi? Quid faciam, ſi furtum fecerit? aut ſi
derit commiſſa fide? ſponſumve negarit?
paria eſſe fere placuit peccata, laborant,
ventum ad verum eſt: ſenſus moresque repu-
'ipſa utilitas, iuſti prope mater & aequi. [gnant,
prorepſerunt primis animalia terris,
n & turpe pecus, glandem atque cubilia propter
ibus & pugnis, dein fuſtibus, atque ita porro
ibant armis, quae poſt fabricaverat uſus;
: verba, quibus voces ſenſusque notarent,
naque invenere: dehinc abſiſtere bello,
la coeperunt munire: & ponere leges,
iis fur eſſet, neu latro, neu quis adulter.
fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
: ſed iguotis perierunt mortibus illi,

Quos

Servius illud Georg.
rivere rotis explicat,
i.
cunt catinum ubi aſſa
o κάτανον. Anaſtro-
in *poſitum ante*: eſt
poſitum.
qua Declinatione pro
fide arcana dicit.
ntractum & obliga-

placuit, ſed *fere la-*
etes mire ſe torquent,
ant Hyperbaton.
uibus in diſputando

icit ipſam rem, ſive,
us, nudam veritatem,
naturam.
que, h. e. & commu-
patrii mores, quibus
ud contrarium eſſe
& ipſi utilitati.
ait iuſtum & aequum
ſcendere. Inter iuſtum
differentia eſt: iuſtum
e deſcendit; aequum
vero, quod ex natura. Vet. Schol.
Epicureum dogma iuſtitiam natam
eſſe ex utilitate, quod *Stoicorum*
praeceptis repugnat. Bene autem ad-
iecit *prope*, quoniam de *aequo* magis
diſputari poſſit, quam de iuſto. B.
Intelligamus utilitatem communem
generis humani, non privatam ſin-
gulorum, & erit dogma, cui nec
Stoica, neque puto alia philoſo-
phia repugnabit. G.

99 *Cum prorepſerunt*; imitatur
Lucretium Libro quinto, quem
vide; & oſtendere conatur non
magis iuſtitiam eſſe naturalem,
quam reliquum vitae cultum.

102 *Uſus*, experientia.

103 Etiam Ariſtoteles duas facit
Orationis partes, Verba ſcilicet at-
que Nomina.

Voces & ſenſus, notant ſcripta.
Agit igitur de literis.

107 *Teterrima*, acerbiſſima ſeu
aſperrima. B.

108 *Ignotis mortibus*, quia non
fuit Homerus, qui carmine illas
celebraret. Z.

Quos Venerem incertam rapientes more fer
Viribus editior caedebat, ut in grege taurus.
Iura inventa metu iniuſti fateare neceſſe eſt,
Tempora ſi faſtosque velis evolvere mundi.
Nec natura poteſt iuſto ſecernere iniquum,
Dividit ut bona diverſis, fugienda petendis.
Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet id
Qui teneros caules alieni fregerit horti,
Et qui nocturnus divum ſacra legerit. Adſit
Regula, peccatis quae poenas irroget aequas:
Ne ſcutica dignum horribili ſectere flagello.
Nam, ut ferula caedas meritum maiora ſubi
Verbera, non vereor: cum dicas eſſe pares r
Furta latrociniis, & magnis parva mineris

117 Sacra divum *Z. Med.* 1477. *Flor. Bentl.* ſacra DIS *coni. Cun.*

109 *Incertam*, h. e. vagam.

110 *Editior* comice poſuit, quod non potuit *ſuperior*.

111 *Neceſſe eſt*; ita ſaepe Lucretius claudit verſum.

112 *Tempora & faſtos* annales dicit.

114 *Dividit*; diſtinguit, diſcernit. *Novit natura quid ſit amarum, quid dulce; quid album, quid nigrum; quid iuſtum, quid iniuſtum neſcit. Non poteſt enim tollere cupiditatem habendi & timorem amittendi, quae utraque non natura, ſed vita nos docet; & neque iuſtum diligit, neque vituperat iniuſtum.* Vet. Schol. docte. B. Non viderunt legislatores, natura duce, quid eſſet iuſtum; ſed ſtatuerunt, iuſſerunt, iuſtum eſſe, quod eſſet communiter utile, iniuſtum, quod, ſi omnes facerent, generi humano, certe civitati, noxam adferret aut interitum. Prout autem maiorem noxam adfert unaquaeque actio, tanto iniuſtior eſt &c. G.

115 *Vincet* per Aphaereſin pro *evincet*. *Rationem* etiam iterum dicit Philoſophiam, ſub qua continetur Dialectica.

116 *Fregerit*, h. e. *decerpſerit*; & bene *fregerit* de teneris. Heinſii coniecturam ſecu *gerit* fecit *infregerit*; ſe

117 *Nocturnus*, pro *n* Schol.

Sacra legerit ex Etym poſuit. *Legerit, collegе hoc ſubduxerit.* Vet. Sch

118 Oportet legem eſ ſive normam aequi. Pro architectorum eſt, quam nona vocant.

119 *Scutica, loro*, Grae *ἀπὸ τῦ σκύτυς, quod ſ rium.* Vet. Schol. Cruq.

Ideo *horribili* poſuit, gello inerant ſtimuli. *ſtimulis & fortius utere l* dius.

Bene *ſectere*; neque loco ſtare poterat flagel

120 *Ferula*, h. e. fer (quam Graeci νάρθηκα v tes, gladiatores, & pue bant Veteres.

121 *Non vereor*; nihil culi eſt, ne ſeverus in iſt pecces.

Suaviter & comice pro paria.

:e reciſurum ſimili te, ſi tibi regnum
nittant homines. Si dives qui ſapiens eſt,
utor bonus, & ſolus formoſus, & eſt rex;
optas quod habes? ¶ Non noſti quid pater, inquit,
yſippus dicat: Sapiens crepidas ſibi nunquam
ſoleas fecit; ſutor tamen eſt ſapiens. ¶ Quo?
t, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atque
imus eſt modulator; ut Alfenus vafer, omni
ɔcto inſtrumento artis, clauſaque taberna,
ır erat; ſapiens operis ſic optimus omnis

uo *edidit Bentl.* quſ. 132 *pro* optimus, protinus *Cun. ex MS.*

goricωs; nam proprie lce inutilia vitibus reenſus eſt, eodem modo a eſſe. Z.

es; Stoici exiſtimant pertiae virum omnia habere, tcilius verſatus ſic ait; m haec omnia habebit, ves, liber, rex ſolu' vo- Schol.

ule *ſutorem* nominavit, Chryſippum, qui etiam verat.

ſt Regnum, quod iam ctas.

patrem dicit levia & ı indigna proferentem. us dicitur *pater*, quia eſtaurator Stoicae ſe-

: & Graeci φησὶ dicunt perſona loquente.

lae, ſive ſandalia, erant propriae, uti calcei to-*lon hic in crepida Gragestit*. Perſius. Romatotum tegebat pedem; n tantum pedis. Erant caligae e crepidarum vertendum etiam Roipere priores ſyllabas *ae*, quod non faciunt *κρηπῖδας* per η ſcri-

; *caligulas bene inciſas.* Alii Gallicas appella-

vere. B. *Sutor tamen eſt ſapiens*, ſcil. non actu, ſed virtute. Z.

Quo? h. e. quo pacto, vel modo? Alii Libri repraeſentant *qui*, quod eodem redit: quin & ita edidit Bentleius.

129 *Hermogenes* iſte idem eſt qui & Sardus Tigellius in initio huius Satyrae. Ludovicus Deſprez temere aſſentiens Dacerio eum diverſum ſentit; quod Horatium tanquam de vivo locutum crediderit, manifeſto errore. Idem enim repetit quod initio in illum dixerat. *Redit ad principium*, inquit Vet. Schol.

130 *Urbane ſatis Alfenum Varum Cremonenſem deridet, qui abiecta ſutrina, quam in municipio ſuo exercuerat, Romam venit, magiſtroque uſus M. Sulpitio Iuriſconſulto ad tantam pervenit ſcientiam, ut & Conſulatum gereret, & publico funere efferretur.* Vet. Schol. *Vafer* autem bonum eſt Iuriſconſulti Epitheton. B. Hanc de P. Alfeno Varo ICto iniuriam, ut interpretatur, repellit cum ceteris Eu. Otto c. 2 & 3 negatque de illo cogitaſſe Horatium, in primis quod tum adhuc viveret ac floreret Iuriſconſultus. G.

132 Bentleius edidit *Tonſor erat*, auctoritate ductus vetuſti cuiusdam Exemplaris a Cruquio memorati [& Acrone MS.]. Sed illi, neſcio quomodo, rariora ſemper fere maxime

Eſt opifex ſolus; ſic rex. ¶ Vellunt tibi barba
Laſcivi pueri: quos tu niſi fuſte coërces,
Urgueris turba circum te ſtante, miſerque
Rumperis, & latras, magnorum maxime reg
Ne longum faciam; dum tu quadrante lavatur
Rex ibis, neque te quiſquam ſtipator, ineptum
Praeter Criſpinum, ſectabitur: & mihi dulces
Ignoſcent, ſi quid peccaro ſtultus, amici;
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatusque magis vivam te rege beatus.

---

133 opifex: ſic rex ſolus *Ven. Glar.* 134 ni *Bentl.* 14C *etiam G. Sax.* ſtultus peccavero, amici. *Z.* peccavi *vett.*

xime placent. B. Placet Bentleii lectio, quia concinnius eſt, ſi non ad idem opificium revertitur oratio. Z.

Manuum artes *Opera* dicuntur, Graecis Ἔργα.

133 Cum deberet dicere uſitata formula, *Nec pueri tibi credituri ſunt*, etiam plus adiecit; eos ſcilicet facturos de eo, quod a laſcivis pueris de aliis inſanis fieri conſuetum erat. Barbam autem vellere maxima ſtolidi ſenis contumelia eſt. *Si Cynico barbam petulans nonaria vellat.* Perſius.

136 *Rumperis*; dolore ſcilicet quod non poſſis eos fuſte abigere.

Quid mirum eſt regem Cynicum iratum latrare? Inutiliter latrat canis qui non valet mordere.

137 *Longum*, ſupple ſermonem. B.

Dum tu ſapiens & rex er & gregalium tuorum ſente iam ego mea fruar & ſe felicitate. G.

Pauperculi quadrantem tori dabant.

138 *Rex*, h. e. cum fu

139 Idem hic Criſpin meminit & in prima: *In* cit, quod eſſet *Aretalog* appellatus.

Dulces, ſuaves utique &

140 Bentleio magis plac *ro*, quod ſemel vel bis c in Membranis. B. Rect dem meliora, ut hic. G.

Stultus, h. e. cum fueri quod tu putas ſcilicet. E diffitetur Horatius, in un peccato ineſſe ſtultitiam. (

SATIRA IV.

IN OBTRECTATORES SUOS.

: iam Lucilius, auctores veteris comoediae imitatus :andis nominatim hominibus improbis, ſatiras ſcripſit, genii haud contemnendi & iudicii acris, ſed ob feſti- iem in ſcribendo & in expoliendo pigritiam durus & i terſus in componendis verſibus. Equidem multum re improbo; & Diis habeo gratiam, quod me parci inis finxerunt. Criſpinus per me plus ſcribat quam & efflet verſus ut ventum follis: & Fannius glorio- icat ſibi, ſi poſſit efficere ut imago & ſcripta ſua re- itur in bibliothecis. Cum ego ſcripta mea vulgo re- vereor, ea nemo legit, imo ſpernit auctorem pro- i, quod ſatiris, quibus vitia tam uſitata notantur, luntur plerique. At iſte poëta, dicunt, pronus eſt :eſſendum, nemini parcit, & quicquid ſemel chartis rit, culvis obvio recitat. Nae primum non iacto me oëtam, quia dicendi genus, quo utor in ſatiris, ſer- eſt propius, ſimile comico. Nam metro ſoluto & erborum ordine facto, rem ita eſſe, facile intelliges: ſecus eſt v. c. in verſibus Ennianis, quibus vis poë- t ſpiritus immanebit, etiamſi metrum ſuſtuleris. Cae- ſi ne iuſtum poëma nec ne, nunc non quaero: hoc n contendo, non eſſe quod mea ſcripta metuantur. nes enim & ſicarii metuant Sulcium & Caprium acer- accuſatores, quos innocens non metuit. Ergo, ſi : es latro, nec ego Caprius aut Sulcius, temere me s. Deinde nec ſcripta mea publice proſtant, nec ego ſi amicis idque coactus, recito: alii vero in foro ſua nt & in balneis, non ego: nec gaudeo alios laedere, trectatores calumniantur. Deteſtor iſtum, qui ab- a amicum obtrectat, culpatum non defendit, dicte- iptat hominum riſum, crimina falſa fingit, arcana , ſub ſpecie amicitiae malevolentiam tegit. Eius- improbitatem ab animo meo & ſcriptis abfore cer- : promitto. Verum ſi quid liberius & forte iocoſius i; mihi ignoſcatur. Ad vitia fugienda & recte vi- iſtituendam optimus pater me iuſſit inſpicere exem- iproborum & proborum. Igitur vitia aliorum, ne ommittam olim imprudens, otio conceſſo, litteris). Quod niſi mihi concedere velis; copia poëtarum erit auxilio, & te ad hanc noſtram ſententiam, ſati- e ſcribendas, cogemus, quemadmodum ad ſuas ce- ias amplectendas compellunt alios Iudaei.

EUPOLIS, atque Cratinus, Ariſtophaneſque, P
Atque alii quorum Comoedia priſca virorum
Si quis erat dignus deſcribi, quod malus, aut fur,
Quod moechus foret, aut ſicarius, aut alioqui
Famoſus; multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Lucilius, hoſce ſecutus,
Mutatis tantum pedibus numeriſque; facetus,
Emunctae naris, durus componere verſus:
Nam fuit hoc vitioſus; in hora ſaepe ducentos,
Ut magnum, verſus dictabat ſtans pede in uno:
Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger ſcribendi ferre laborem;
Scribendi recte: nam, ut multum, nil moror. E
Criſpinus minimo me provocat. ¶ Accipe, ſi vis,

3 ac fur *Bentl. it. Bos p.* 57. *G. Sax.*

1 *Ariſtophanes & Eupolis Cratinusque praecipui*; Quintilianus, admonente Torrentio. *Hi primi Archaeas Comoedias ſcripſerunt.* Vet. Schol.

2 *Virorum*, πλεονάζει. Sic & Lucretius 5, 621. *Democriti quod ſancta viri ſententia ponit.*

3 *Deſcriptio eſt qualis ſit avarus, qualis aſſentator, caeteraque eius generis.* Cicero in Topicis, notante Cruquio. Atque huiusmodi erant Theophraſti Morum Χαρακτῆρες.

Malum modo Veteratorem dicit.

Bentleius probavit atque edidit *ac fur*, ex omnibus ſuis codd. excepto uno, ubi erat *aut*. Z.

4 *Sica* incurvus erat gladiolus acinacis magnitudine, quod oſtendit Torrentius ex Ioſepho.

5 *Multa cum libertate*; *ut vel nomina oſtenderent.* Vet. Schol.

Notabant Dilogως: nam & deſcribebant uti pictores, & *notabant uti* morum cenſores. B.

6 *Hinc omnis*, Totus eſt in hac libertate. Z.

7 *Numeriſque facetus*, h. e. aſperitate rhythmi ridiculus, neque enim erat ob mutatos pedes *facetus*. B. Nec ob numeros mutatos, qui apud Graecos (multo vividiores. Itaque al ſtinxi, ut *facetus* abſolutun ad laudem Lucilii referatur.

8 *Emunctae naris*, h. e. quidem acertimi quod ad S materiam & ſales attinebat. μυκτῆρ hoc dictum eſt.

Durus, inhabilis. Cum ſ & rudes dicuntur duri.

10 Magni fecit extem ſuam facultatem, quam I ſignificat ſe ſpernere.

Stans pede in uno; pueril certamine; nam hoc faciu ludentes.

11 Neſcio cur diſſentiat a tio Quintilianus, niſi forſa lius fuerit ei affinitate aliq iunctus. B. *Flueret lutulen* ganter Lucilii impetus in fu verſibus minus puris & c comparatur cum rapido tor tum ſordesque ferente. Z.

Tollere velles; quia ut Sat. 1, 10, 51 *Ferebat plura relinquendis*: & ſic accepit lianus (10, 1, 94); hoc & ſ oſtendunt.

13 Regula oſtendit quid quidque intortum ſit: at

[redacted]

:ipiam tabulas; detur nobis locus, hora,
lodes; videamus uter plus ſcribere poſſit.
)i bene fecerunt, inopis me quodque puſilli
xerunt animi, raro & perpauca loquentis:
tu concluſas hircinis follibus auras,

Z 4 Us-

pe iam *etiam H. it. Locb. & al. ſed primae edit.* Accipiam.
iam iam. G.

ucilio adfuit genius, ars

w, h. e. quam multum.
nus, Artetalogus, de quo

revocare dicuntur hi, qui
rmittant, [leg. *ipſi pro-*
m in reſponſione exigant
io. Vet. Schol. Bentle-
le repoſuit *nummo*, ne-
inimo dici pro *minimo*
que hic quidem geſtus
tes etiam hodie familia-
per contemtum aliquem
Mirari nequeo virum
dicii non attendiſſe ad
veterem. B. Atten-
probavit merito. Eſt
de ſponſione & reſpon-
(Germani vocant *eine*
m clare indicant verba
ab ipſo Baxtero prolata.
um *minimo* & *nummo*
eolis perpendicularibus
andiſſima ſane eſt emen-
tamen neceſſaria, cum
provocet alterum, *mi-*
provocet, id eſt, iubeat
m ſ. nummum *reſpon-*
omitti, cum aliquanto
ſpondeat promittatque,
pe victoriae. G.
. e. Heus tu! audito.
retes hoc non vidiſſe. B.
aud miror, eos non vi-
nusquam eſt, niſi in
te barbari gloſſa. Pro-
inus Horatium: Acci-
t utrumque ſtatim in-
ſcribendi, tabulas, non
lius teſtationem ſcribat,
ſus ipſi. G.

Si vis, Accipiam; ſic legerunt omnes fere ſcripti Codices cum Turnebo & Vet. Schol. pro *Si vis, accipe iam*. Significat nihil ſibi deeſſe praeter tabulas; nam ſponte ſua fluent verſus.

15 Male Bentleius *Accipe, iam* pro *Accipiam*, ex auctoritate pauciorum Codicum. B. Imo eadem lectio exſtat in ed. Venet. & Glar. Z. *Accipiam* magis etiam ideo placet, quod ad rem pertinet, etiam Criſpinum tabulas ſ. pugillares accipere: agitur enim de ſponſione, *uter plus ſcribere poſſit*. G.

16 *Cuſtodes*; *ut proprios faciamus.* Vet. Schol. B. Ne adferantur alieni. G.

17 *Dii bene fecerunt*; *καλῶς ἐποίησαν*· forma agendi gratias apud Graecos; ut bene Cruquius. B. Inde a *Dî* eſt oratio poëtae. Ergo ſic diſtinxi. Z.

Inopis & puſilli animi, h. e. tenuis & inaudacis ſpiritus. *Operoſa parvus Carmina fingo* Lib. IV. Ode 2. Tardiora ingenia & diligentiora fere ſunt, & iudicio plus valent.

18 *Finxerunt*; de Promethei fabula cogitavit; ſic & Iuvenalis; *Finxit praecordia Titan.*

Oſtendit ſe neque natura loquacem, neque in carminibus garrulum, eleganti Dilogia. B. Recte *loquentis animi*. Animus enim auctor eſt ſermonis vel parci vel copioſi. G.

Pro *loquentis* Bentleius Lambini exemplo reſcripſit *loquentem*, atque ita etiam edidit, ſed meo iudicio duriuſcule & minus concinne. Pro *molliat* etiam [v. 20] idem vir doctus

Usque laborantes dum ferrum molliat ignis,
Ut mavis, imitare. Beatus Fannius, ultro
Delatis capſis & imagine; cum mea nemo
Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc
Quod ſunt quos genus hoc minime iuvat, utpot
Culpari dignos. Quemvis media elige turba
Aut ob avaritiam, aut miſera ambitione labo
Hic nuptarum inſanus amoribus, hic pueroru
Hunc capit argenti ſplendor; ſtupet Albius a

25 digni *ex coni. Cun.* pro elige, arripe *Bentl.* elige *ante Ald. ab Aldo al.* 27 inſanit *cum Bentl. G. Z. Med.* 1477. *Ven. eſt in edd. Venet. mea, Glar. Chab. Lamb.* Z. 28 aera *c ad Luca.* 8, 16.

ctus fecit *emolliat*, quo placeret ſuae auri nullo ſub auctore, uti ſaepe alias.

20 *Laborantes*, h. e. cum molimine anhelantes, ut fere fabrorum folles. Hunc locum imitatus eſt Perſius 5, 10. B.

21 *Urbaniſſima amaritudine dicitur: nam Fannius Quadratus eo tempore Satyram ſcribebat, & erat ſine liberis. Huius imaginem & libros haeredipetae in publicas bibliothecas referebant, nullo merito doctoris.* Vet. Schol.

Ultro, cum ipſe nil tale quaereret vel ſperare poſſet. B. Melius, puto, Marcilius *ultro* explicat. Nemo expetierat ſcripta Fannii, certe Bibliothecae praefecti non curaverant deſcribi: ſed vel ipſe Fannius obtulerat, vel illius amici. De *imaginibus* in Bibliothecis vid. Liu. 35, 2. De *Capſis* noſter Sat. 1, 10, 63. Epiſt. 2, 1, 268. G.

22 *Capſae*, Thecae erant librorum atque etiam aliarum rerum: nos Caſes dicimus, Graeci κάμψας.

Nemo legit inedita; neque enim edebantur niſi quae publica recitatione probabantur prius.

25 Pene omnes MSS. legerunt *elige* pro *erue*; ſic & Veteres Scholiaſtae; eſtque longe melius, & huic loco accommodatius *turbam* populum dicit: *medium* quod publicum & ne. *Media, quae ante conſ* Vet. Schol. Hinc & *in m ferre* dicimus pro in com *Arripe* pulchrum, ad ſign caſum, & velut temerita magis ſatiricum *elige:* e ex vultu, ex fama ele quam bonos viros, labor vitio. G.

26 *Ob avaritiam, aut laborat.* Comica eſt iſta quaſi dicat *hic per avariti ambitione aegrotat.* Ho cum Fabro Dacerius, La putant. Ego ſemper ſum partium Horatii. Bent ulla auctoritate pro *ob ava* poſuit *ab avaritia*, Dou alios ſecutus. [idem exſt Chab. Z.] Quidni hoc fa Horatiana iſta varietas il *pus merum* atque *ſcabies?* gularia omnia & ſemel t ſervata damnamus & em ilicet, quantam partem abolebimus? G.

Bene *laborat:* nam Stoi affectus pro morbis habe ſer eſt quem exſpectatio

28 *Argentum* modo p argento facto.

[redacted]

mutat merces ſurgente a ſole, ad eum quo
rtina tepet regio; quin per mala praeceps
:, uti pulvis collectus turbine, ne quid
ıa deperdat metuens aut ampliet ut rem;
es hi metuunt verſus, odere Poëtas.
num habet in cornu, longe fuge, dummodo riſum
iat ſibi, non hic cuiquam parcet amico:
ıodcunque ſemel chartis illeverit, omnes
:t a furno redeuntes ſcire lacuque,
eros & anus. ¶ Agedum pauca accipe contra:
um ego me illorum, dederim quibus eſſe Poëtas,
pam numero: neque enim concludere verſum
is eſſe ſatis; neque, ſi quis ſcribat, uti nos,

tibi *coni. Rutgers.* 39 ego *om. H.* Poëtis *etiam alii conie-*
Cun. Poëtas *noſtri omnes.*

Vaſis & ſignis Corin-
ıol. Albium puto di-
Et ſuperiori verſu
; *inſanus* legerunt pro
magis placet ob va-
tio conſuetam.
ɔet de occidente ſole.
is; Proverbiali Sche-
t hoc & in primo

: *Poetas* Bentleius de
ere Poetam, nulla alia
quod ſequentia in
:ro figurata ſint. Diſ-
ıtius ſe, *Poetas* no-
: ſe uno cogitaſſe.
Bentleium hoc non

habet in cornu; aliud
ıoc eſt, de petulanti
Romae videmus hodie-
lut anſulam factum in
, quo ſignum datur
ut eum vitent. Vet.

amico; neque Maece-
ırgilio. B. Non credi-

illeverit, per *εὐτελ-*
pſerit; h. e. ſcribilla-

verit. Erant autem chartae ex pa-
pyris, uti membranae ex pellibus.

Omnes geſtiet; feſtive & comice
haec protulit de ſe, pro in lucem
emittet. B.

37 *Furno*, ubi panis coquitur:
lacu, ubi aqua hauritur. Z.

39 Pace tanti viri *dederim quibus*
eſſe Poetas non videtur magis mon-
ſtri ſimile, neque minus Latine di-
ctum, quam *dederim quibus eſſe Poe-*
tis; atque hoc in loco rectius, quod
non diſſentiant Libri. „Etiam hic
(inquit Bentleius) invitis Codici-
bus repone.“ Quid autem de me
fiet, ſi noluerim patere huic edi-
cto?

40 *Excerpam* ſuaviter dicit pro
excipiam, vel eximam: & ſignificat
ſe facile hoc paſſurum; nam levi
opera quod in pomis vel floribus
praecipuum eſt excerpitur.

Concludere, h. e. finire. Finis
claudit opus, quod non ſinat ulte-
rius procedere.

41 Praetulit magnus Bentleius de
ſuo more inuſitatius *ſi qui*. Pro-
nomen *quis* rarenter illi ſolet pla-
cere; neque enim ferre poteſt ſibi-
lationem Literae *s*.

Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
Queis manus inſudet vulgi Hermogeniſque T
Nec recitem quidquam, niſi amicis, idque coa
Non ubivis, coramve quibuslibet. ❡ In medio
Scripta foro recitent, ſunt multi, quique lavant
Suave locus voci reſonat concluſus. ❡ Inanes
Hoc iuvat, haud illud quaerentes, num ſine ſer
Tempore num faciant alieno. ❡ Laedere gau
Inquis; & hoc ſtudio pravus facis. ❡ Unde pe
Hoc in me iacis? eſt auctor quis denique eoru
Vixi cum quibus? Abſentem qui rodit amicu
Qui non defendit, alio culpante; ſolutos

73 Nec *primae editt.* Neu *Cun.* quidquam *etiam Sax.* Non re quam *edd. vett.*

71 *Nulla taberna*; *Negat ſe libellos ſuos edere Bibliopolis, qui ſtationes vel armaria circa pilas vel columnas babebant: & in pilis Epigrammata ſcribebant Poetae, qui non tradebant Bibliopolis.* Vet. Schol. Hoc eſt, apud publicas porticus. Advertendum in tranſitu, *ſtationes* dici Bibliopolarum tabernas. Hinc Angl. *Stationers.*

72 Παρὰ προσδοκίαν annumerat vulgo praeclarum & elegantem virum, carminibus & exiſtimationi ſuae infeſtum. Nam haec Satyra ſcripta eſt ante mortem Tigelli, ut ego cenſeo, etſi contradicat Dacerius. B. At verſus certe 92 collat. cum Sat. 2, 27 & 3 oſtendit, hanc ſatiram eſſe ſcriptam poſt mortem Tigellii cantoris. Ergo hic Tigellius eſt diverſus. Z.

73 Pro *Non recito* repoſui ex quibusdam Lambini MSS. *Non recitem*, ut hic verſus ſuperioribus cohaereat: Torrentius reperit in ſuis *Nec recito*, quod minus concinnum eſt. Bentleius arbitrio ſui ingenii repoſuit *Nec recitem quicquam*; verum quid opus hoc? B. Opus omnino videtur. Nam *cuiquam* ſupervacuum facit ſequens verſus; *quidquam* excludit omne genus recitationis. G.

74 *In medio qui*; motus a
te Veteris Interpretis Dialc
feci. *Hoc totum urbaniſſima*
tudine dicitur. Vet. Schol.
Obiicitur Horatio, ſi i
recitet, alios tamen eſſe,
recitent, vel in ipſo foro.
lepide poeta, etiam in bal
facere quosdam, ubi ſuav
net vox. Sed magis ſeri
hoc facere homines van
Reiectus ita adverſarius;
ipſo, ait malitiam eſſe, qu
recitet, ut tutius poſſit lae
occulto &c. G. Equiden
verba *Quique - concluſus* ad
dentem obiectionem, ita u
reſpondeat inde ab *Inanes.*

76 *Concluſus*, h. e. concan
Inanes dicuntur ſtolide f

78 *Tempore alieno*, h. e.
peſtive, & per hoc importu

79 Ratio nobis non app
Bentleius hoc in loco praef
quis tam tenui auctoritate
Etſi faterer eſſe tantunden
quod Dialogiſmo noſtro mag
veniat *Inquis.*
Studio facis, h. e. conſul
facis, quo tutius laedas, dun
pravum autem perverſum d
tura, ſeu malignum.

Qui captat riſus hominum, famamque dicacis;
Fingere qui non viſa poteſt; commiſſa tacere
Qui nequit; hic niger eſt, hunc tu, Romane, caveto.
Saepe tribus lectis videas coenare quaternos;
E quibus unus avet quavis aſpergere cunctos, [tus,
Praeter eum qui praebet aquam: poſt, hunc quoque po-
Condita cum verax aperit praecordia Liber.
Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur,
Infeſto nigris: ego ſi riſi, quod ineptus
Paſtillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
Lividus & mordax videor tibi? Mentio ſi qua
De Capitolini furtis iniecta Petillî

Te

8 aqua *Venet. cf. Muretus ad Terent. Eunuch.* V, 8, 57. 94 Capitolinis *G.*

nde petitum eſt ſaxum hoc quod *no* coniicis? Allegoricῶς.
1 *Vixi cum quibus*; h. e. convi-um meorum, quibuscum con-ui ſolitus ſum. Nam *vivere e eſt* & *bibere*, unde victus. cenatem ſignificare videtur.
3 *Captat*, aucupatur, ſectatur. *dicacis*, h. e. mordacis. *Qui ma-tendo riſum movet*. Vet. Schol.
5 *Hic niger eſt*; i. e. *Malus & natus*. Virgil. *Nigri cum lacte* *ni*. Vet. Schol. Sic & Iuvena- *Nigros efferre maritos*.
omane; bonam habet Emphaſin doris Romani, & tangit exte-
, *Hunc te oportet metuere, non* Vet. Schol. Cruq.
6 *Tribus lectis*; *Triclinium di-s eſt a tribus lectis*. Vet. Schol.
7 Bentleius in uno exemplari ibi dicit *amet* pro *avet*, quod ob a rem ille praeferendum putat, a ego. B. Praeferunt *amet* a Bentleio Cuningamus & Sa-lonus, quod coniunctivus hic latur commodior. *Quavis* pot-ſignificare *quavis ratione* ut *qua-u*: niſi malis legere cum Mure- *quavis - aqua*, ut *qui praebet* deſcriptio convivatoris. Si quid tandum ſit, ego optem in bono to legi *unus - quivis*, id eſt, *unusquisque*. *Qui praebet aquam* (V. Sat. 2, 2, 68) eo genere exte-nuationis dici videtur, ut *ad ſorbitionem* invitant hodie, qui lautas epulas inſtruxere. G.

88 *Qui praebet aquam*; convivatorem dicit; hic enim praebet aquam qua reliquos convivas aſpergit, dum vino & epulis ad dicacitatem linguam eius acuit, & commodum facit videri ſodalem, alias mutum futurum. Nam huiusmodi ſcurrae ſolis ſtudent gratificari patronis: bene igitur *avet* & *quavis*. Interpretes nihil hic videre.

90 *Comis* ſuavitate, *urbanus* ſalibus, & *liber* apertis iocis & praeſenti fiducia.

91 *Infeſto nigris*; h. e. qui vis videri infeſtus, & me culpas ob Rufillum & Gorgonium propter leves ineptias a me deriſos. (Vid. Sat. 1, 2, 27.)

93 *Lividus* idem eſt qui & niger. *Malos homines atros & venenatos dicere ſolemus*. Vet. Schol. *Livor voluntas venenata eſt*, ut idem Schol.

94 *Petillius dum Capitolii curam gereret, coronae ſublatae cauſam dixit, abſolutusque eſt a iudicibus in gratiam Auguſti, cuius amicus erat*. Vet. Schol. Cruq. *Petillius cum Capi-*

Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut aegro
Exanimat, mortisque metu ſibi parcere cogit:
Sic teneros animos aliena opprobria ſaepe
Abſterrent vitiis. Ex hoc ego ſanus ab illis,
Perniciem quaecunque ferunt; mediocribus, &
Ignoſcas, vitiis teneor; fortaſſis & iſthinc
Largiter abſtulerit longa aetas, liber amicus,
Conſilium proprium: neque enim, cum lectulus
Porticus excepit, deſum mihi: Rectius hoc eſt;
Hoc faciens, vivam melius; ſic dulcis amicis
Occurram; hoc quidam non belle; num quid e
Imprudens olim faciam ſimile? Haec ego me
Compreſſis agito labris: ubi quid datur oti,
Illudo chartis: hoc eſt mediocribus illis
Ex vitiis unum; cui ſi concedere nolis,
Multa Poëtarum veniat manus, auxilio quae
Sit mihi (nam multo plures ſumus) ac veluti t
Iudaei cogemus in hanc concedere turbam.

S

126 fumus *Acro & ed. Venet.* lioque *Lamb. Chab.*

126 *Avidos, intemperantes.* Vet. Schol.

127 *Exanimat*; h. e. immaniter terret.

Sibi parcere, vitae indulgere. Vet. Schol.

128 *Teneros*, nondum uſu duratos.

129 *Sanus* eſt qui non deſipit: nam deſipere dicunt Stoici qui non ad naturam & rectam rationem vivunt.

131 *Teneor*, h. e. invitus teneor. *Dum me Galatea tenebat, Nec ſpes libertatis erat.* Virg. Unde Ludovicus de Deſprez habuit ſuum *tentor?*

133 *Conſilium proprium*; h. e. cogitatio.

134 *Rectius hoc*; *inducit verba qua cogitat.* Vet. Schol.

135 *Melius*; h. e. ſuavius: contra *male vivit*, qui inſuaviter.

136 *Occurram* modo pro convenlam, vel ſim una.

Non belle, Litotes eſt, pro *inhumane.*

140 noles — veniet *Bentl.* i

137 *Imprudens*, inconſ
per hoc affectibus indulgen

138 *Compreſſis agito labri*
tacitus ultra citraque animo
Sermones duo ſunt, ἐνδιάθε
προφορικὸς, prior incluſus,
prolatus. Vet. Schol. Cruq.

139 *Illudo chartis*; *perde*
ſcribendo: urbaniſſime appo
Poemata ſcribere: ſed & cae
ſubiecta ſunt eadem urbanita
tur. Vet. Schol. Dicitur &
re pecuniae, qui ea abutitur
habet ludibrio.

140 *Concedere* modo pro
& remittere poſitum eſt.

Magis placet mihi *nolis* &
modo dici dubitativo, qu
Bentleio *noles* & *veniet* In
Loquitur enim tanquam de
babili atque veriſimili,
tantum.

141 Operae quaecunque
cuntur. *Multorum manibus*
levatur opus.

SATIRA V.

ITER BRUNDUSINUM.

ıponendas controverſias inter Auguſtum & Anto- ortas conventus utriusque legatorum, de quo vi- ıs eſt Dio Caſſius XLVIII, 54, habitus eſt auctumno V. c. 717. Brunduſii, quo miſſus eſt ab Auguſto ænas. Hoc igitur iter Horatius, qui cum aliis in ibus Maecenatis fuit, iocoſe deſcribit. Materiam li praebet conſcenſio navigii, magiſtratus Fundanus, ım ſcurrarum concertatio, aſſatio macrorum turdo- puella mendax, quae Horatio noctem promiſſam ervat, ſuperſtitio Egnatienſium et alia.

GRESSUM magna me excepit Aricia Roma
Hoſpitio modico; Rhetor comes Heliodorus,
raecorum linguae doctiſſimus. Inde Forum Appî,
iffertum nautis, cauponibus atque malignis.

Hoc

ıit *Lambin. ex codd. & Bentl. non male.* 3 linguae *etiam codd. San.* r. *Al.* longe.

le & hunc locum expo- ıalis: *Stulta eſt clementia, ique Vatibus occurras, peri- re chartae.*

Iudaei; iſti in ſacris ar- ıti baculino conſuevere: Aegyptiis traxere & vici- : & vicinorum numina ıtrumque tamen a Moſe n eſt. Atque hac de re vide Sat. 15.

hanc concedere turbam; ıus ire in ſententiam ma- ıeri; eſt autem grex & viliorum multitudo.

SAT. V.

inus hac Satyra aemulatur iter ſuum a Roma uſque ı deſcribens, quod & ille ibro fecit, Primum a Ro- ni uſque, & inde fretum Vet. Schol. *Egreſſus Ro- s & Romam.* Alter Sch. B. hic *magna* dicitur ut *Grae-* , cum extenſione quadam, ıı ſtatim Aricia excipit? G.

Magna dicitur Roma, quia Aricia, cui opponitur, erat parva. Z.

3 Pro *longe* quinque Cruquii totidemque Torrentii ſcripti Codices legerunt *linguae;* quod & Lambinus legerat in ſuis. Et bene *linguae* de Rhetore. Ordo eſt, quaſi diceret: *Graecorum omnium doctiſſimus linguae,* h. e. Artis Oratoriae. Sic & Cicero: *Concedat laurea linguae.* Mirum eſt Interpretes hoc non advertiſſe. Quin & ipſe Bentleius, egregius Criticus, me ſicco pede praeteriit, quod is ſit magno animo & *ὑπερόπτης* minorum. B. Si *Graecorum linguae* ſit vera lectio, interpretor Graece loquentium, qui plures ſunt longe, quam natione Graeci. G.

4 Nominatis iam nautis & cauponibus, & hos & reliquos omnes voce *malignis* complectitur. *Malignis, deeſt hominibus.* Vet. Schol. *Malignos* nunc dicit naturae perverſitate inhumanos, & *hoſpitibus feros.* B. *Malignos* aptum cauponibus epitheton iis qui *maligne* i. e.

A a parce

Hoc iter ignavi diviſimus, altius ac nos
Praecinctis unum: minus eſt gravis Appia t
Hic ego, propter aquam, quod erat teterrima,
Indico bellum, coenantes haud animo aequ
Exſpectans comites. Iam nox inducere terri
Umbras, & coelo diffundere ſigna parabat:
Tum pueri nautis, pueris convicia nautae
Ingerere. ❡ Huc appelle. ❡ Trecentos inſer
Iam ſatis eſt. ❡ Dum aes exigitur, dum mul
Tota abit hora: mali culices, ranaeque palu
Avertunt ſomnos: abſentem ut cantat amica

7 deterrima *etiam G. & edd. primae. Bentl. ſed Ven. Glar.* terrima. 12 ingeris *codd. duo Lamb.* 15 ut cantat e *Sax. Z.*

parce nimis pro ratione mercedis praebent neceſſaria. G

5 *Hoc iter*; i. e. *Ab urbe uſque ad Forum Appii biduo venimus.* Vet. Schol.

Altius praecingebantur ſtrenuiores, remiſſiores demiſſis tunicis incedebant.

6 *Minus gravis; quia habitaculis frequentatur, ubi poſſunt manere quocunque pervenerint.* Vet. Schol.

7 *Propter aquam*; *Hodie in Foro Appii viatores propter aquam, quae ibi teterrima eſt, manere vitant.* Vet. Schol. Hinc patet nuperos Editores male repoſuiſſe *deterrima* pro *teterrima*. Nam foetidam eſſe vel hodie Cruquius oſtendit ex Blondo.

Ventri indico bellum; Proverbialis Elocutio ſatis ſcita. B. Denuncio ventri inediam, h. e. non coeno. cf. infra Serm. II, 8, 5. Z.

9 Ἐν ἤθει dicitur *exſpectans*; ſignificat enim coenam vitam fuiſſe ſibi nimis prolixam, quod non & ipſe coenaret una.

Iam nox inducere; ſuaviter deridet Epici Carminis Scriptores, ſive haec de ſuo protulerit, ſive verba ſint alicuius Poetae.

11 *Pueros* dicit comitatus ſui ſervos.

Convicium eſt quaſi *convocium*, ut bene Torrentius ex Ulpiano.

12 *Ingerere*; de *convic* *ſtris* cogitabat, & ſuppl extrinſecus *incipiant.*

Huc appelle; *huc appl* *verba ſunt alicuius ex ſe* *tam.* Vet. Schol. Cruq.

Verba ſunt nautae ira *plures navi imponantur,* *gerat.* Vet. Schol.

Obe! vox eſt ſatietatis. Hoc adnotabat Cruquius

13 *Aes*, h. e. *naulum.* *Mula ligatur: mula e* *da erat, quae contra aqua* *traheret.* Vet. Schol.

14 *Mali*, h. e. peſtif eſt in voce *mali.* *Culic* *las vocant plebeii a ſo* Vet. Schol. Cruq. B. dicuntur. Z.

Ranaeque paluſtres; ✝ *Foro per paludes navig* *paludes Caeſar derivavit.* Paludes dicit Pomptina tio autem per foſſam h tionis fiebat, ut ex Str dit Cruquius.

15 Recte Bentleius Libris interſerit *abſente*

Bene *cantat*, ſubiect *vappa.*

Multa prolutus vappa nauta, atque viator
Certatim: tandem feſſus dormire viator
Incipit; ac miſſae paſtum retinacula mulae
Nauta piger ſaxo religat, ſtertitque ſupinus.
Iamque dies aderat, cum nil procedere lintrem
Sentimus: donec cerebroſus proſilit unus,
Ac mulae nautaeque caput lumbosque ſaligno
Fuſte dolat: quarta vix demum exponimur hora.
Ora manusque tua lavimus, Feronia, lympha.
Millia tum pranſi tria repimus, atque ſubimus
Impoſitum ſaxis late candentibus Anxur.
Huc venturus erat Maecenas, optimus atque

 Cocce-

o nil cum *Sax. G. Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *& forte omnes ante Ald. etiam R. Steph.* 23 exponimus *coll. Sax.* 24 lavimus *noſtri omnes.* lavimur *Bentl. coni. & Heinſii.*

6 *Vappa; vino malo & evanido.* . Schol.
8 *Retinacula, chordae quibus mula erat navem.* Vet. Schol. Cruq.
9 *Nauta in navi; viator qui inducebat.* Vet. Schol.
Saxo; lapidi Termino, puto, vel gis milliari.
10 An magnum putat Bentleius *cum nil* reponere *nil cum*, & de *imus* [v. 24.] *lavimur*, ex ſola nſii coniectura? In cauſa fuerarior ſcriptura.
21 *Cerebroſus; cui cerebrum facile inſaniam movetur.* Torrentius. *Θυμώδης, iracundus.* Vet. Sch. *Qui us ſuo conſilio haeret.* Landinus.
22 Bene *ſaligno*, cum in paludis eſſent. B. Iucundum ἦθος cerebroſi qui mulam & nautam nullo ſcrimine habet. G.
23 *Dolat, ferit & graviter verbe-* . Vet. Schol. Cruq. Immani licet ictu; qualem fabri lignarii labra ſua infligunt.
24 *Lavimus; religionis cauſa.* Torrentius. B. *Lavimus* tanto magis mendum putabamus, quod ipſum pe intranſitive ponitur. G.
Fanum Feroniae in tertio milliario a Terracina; haec eſt Iovis Anxuris uxor. Vet. Schol. Dionyſio Halicarnaſſeo Feronia Iuno Anthia eſt, ſive Ἀνθηφόρος, ut oſtendit Torrentius.

25 *Repimus; quia illis temporibus adhuc Tarracinenſis urbs in altiſſimo monte erat, inde poſtea in aequiorem locum depoſita eſt; ut non ſolum ſint adhuc veſtigia aedificiorum in monte, ſed & murorum.* Vet. Schol.

26 *Late candentibus, mons ille in quo Tarracina conſtituta erat, non candida ſaxa habet, ſed calci coquendae aptiſſima; ergo a calce videtur candida dixiſſe.* Vet. Schol.

Anxur, Tarracinam dicit, Anxur autem dicta quod ibi imberbis colitur Iupiter. Vet. Schol. Graecis Ἄξυρος vel Ἄγξυρος, atque ob hanc cauſam *Anxur* nonnunquam maſculinum eſt.

27 *Cocceius Nerva proavus Nervae, qui poſtea imperavit Romae, mandavit Auguſto, ut mitteret, qui de ſumma rerum tractarent. Ergo miſſus eſt Maecenas cum Agrippa qui utrumque exercitum in una caſtra coegerunt, ut ait Livius Lib.* CXXVII. Vet. Schol. B. Malim referre *optimus* ad *Cocceium*: Maecenas nomine ſuo iam ſatis ornatus. G.

Cocceius: miſſi magnis de rebus uterque
Legati, averſos ſoliti componere amicos.
Hîc oculis ego nigra meis collyria lippus
Illinere. Interea Maecenas advenit, atque
Cocceius, Capitoque ſimul Fonteius, ad ungu
Factus homo, Antonî, non ut magis alter, an
Fundos Aufidio Luſco Praetore libenter
Linquimus, inſani ridentes praemia ſcribae,
Praetextam, & latum clavum, prunaeque va

36 batillum *Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Flor. it. H. St. Rutg. Bu* *Bentl.* Catillum *quidam ap. Aſcenſ. Ald. R. Steph.* prunei l *Baruſſ. de quo V. N.*

29 Cauſa diſſidii Auguſtum inter & M. Antonium erat Lucius Antonius Conſul, Triumviri frater, qui Reipublicae & Brutianarum partium amorem prae ſe ferens, in Auguſtum arma moverat, fratriſque auxilium impetraverat. Tandem vero matris Iuliae rogatu & Cocceii Nervae hortatu Antonius cum Auguſto pacem fecit, accepta in matrimonium Octavia Auguſti ſorore. Qua de re vide Appianum Alexandrinum.

30 *Ex frequentiſſimis collyriis eſt id, quod quidam cythion, quidam a cinereo colore tephrion appellant.* Corn. Celſus, lib. VI. Ridiculus eſt Dacerius cum Horatio collyria ex aquis deſtillatis hodiernum in morem confecerit.

Lippus, h. e. quod lippus eſſem.

31 *Illinere;* ſupplendum extrinſecus incipiebam: h. e. *Illinebam cotem, ut poſtea oculos inungerem.* Vet. Schol.

32 *Ad unguem factus homo, tranſlatio a marmorariis, qui iuncturas marmorum tum demum perfectas dicunt, ſi unguis ſuperductus non offendatur.* Vet. Schol. Ut nimis bellum atque concinnum deridet. B. Deridendi cauſam non video ullam. Z.

34 *Fundi* oppidum in via Appia. Vet. Schol. G.

Praetorem pro magiſtratu dixit, h. e. *Duumviro.* Vet. Schol. Notum eſt Duumviros fuiſſe coloniarum Conſules. Eſt autem *Aufidio Lu* *tore* Ablativus Cauſae. B. Horatius *Praetoris* nomen i cauſa ponere, idque eo mag ſibi hoc nomen interdum bant magiſtratus municipi coloniarum, ut Campani ill viri apud Cic. Agr. 2. c. In nomine *Praetoris* videtu iocus eſſe. Primum quod ill vir honorifico nomine Prae pellatur, ſive quod a mun inepte tribuebatur, ſive q arrogabat cultum veſtitumq toris Romani: certe latu huius hominis non ſine ri ſpici poterat, praeſente Ma tali tantoque viro, qui ang vo contentus erat. Deind iſte diſceſſus a Fundis, tanq magna & memorabilis acci citur *Aufidio Luſco Praetore* tione Romanorum, qui aliq niſſe dicebant hoc et illo Con *Libenter*, ob largam ridend riam. Z.

35 *Inſani* modo poſuit pro atque Italo honore ſuperbi

Praemia, inſignia dignitat Schol.

Quia de Decuria ſcribarum Vet. Schol. Erant autem fere libertini generis. *A revera, ſicut ſunt, mercenari exiſtimantur.* Cornel. Nepos

36 *Praetexta* ſuperiorum

In Mamurrarum laſſi deinde urbe manemus,
Murena praebente domum, Capitone culinam.
Poſtera lux oritur multo gratiſſima: namque
Plotius & Varius Sinueſſae Virgiliusque
Occurrunt; animae, quales neque candidiores
Terra tulit, neque queis me ſit devinctior alter.
O qui complexus! & gaudia quanta fuerunt!
Nil ego contulerim iucundo ſanus amico.
Proxima Campano ponti quae villula, tectum
Praebuit; & parochi, quae debent, ligna ſalemque.

 Hinc

ratuum: toga haec erat colore dem candida, ſed purpureo limcircumſepta.

aticlavia tunica fere Senatorum propria, uti anguſticlavia Equi-. Erant iſti clavi purpurei panni s tunicis inſuti, clavorum for- (aurei patagia dicebantur.) *purpureus late qui ſplendeat unus & ', Aſſuitur pannus*, De Arte t.

prunaeque vatillum; De balneis icis prunas ſibi domum a medias afferri magni pendebat. Vet. ol. Imo ignis tanquam Veſtae ien ſummis magiſtratibus a φόρῳ praeferebatur. Erat autem *llum* patella quaedam ferrea, qua s circumferebatur, quaſi *parvus*: quod oſtendit Rutgerſius. deius ſcripſit *batillum*, quod 1 valet diverſo prolatu. De *vaſis* vetuſte *vatis*, fieri vide*vatillum*. B. De inſigni quohonoris hic agi, certum eſt, non conveniret huic homini. *llos*, ſingulos arbitror, decuiſſe n magiſtratum, docet Cic. Agr. 2). Quo minus *bacillos prunei* *...ni* probare poſſumus, quos loco inferre nuper conatus eſt aruffaldus, vir doctiſſimus, de atore nautico p. 141. (Opuſc. tiff. & philoll. To. 29). Neque t Landini ſententia, prunas ritas ſtigmatis inurendis. Neuſitatus tum erat honos praedi ignis ſ. lampadum, quem poſtea uſurparunt Imperatores Romani, de quo Lipſ. ad Tac. An. Exc. A. Fuerit igitur hic *vatillus* ſ. *batillus* foculus ſacrificandi cauſa praelatus huic magiſtratui: cum nihil rei maioris agere ſolerent ſine ſacrificio. Adventus autem Maecenatis & reliquorum res videri maximi momenti potuerit. G.

37 *Formias urbem ſignificat, hinc namque fuit familia Mamurrarum honeſto loco nata.* Vet. Schol.

38 *Muraena*, frater hic erat Terentiae uxoris Maecenatis.

Domum; hoſpitium. Vet. Schol.

Culinam; h. e. *coenam.* Vet. Schol.

39 *Poſtera lux oritur*; ridicule imitatur Epicos.

40 *Plotius & Varius*, Poetae hi erant celeberrimi.

41 Bene *animae*; nam candor eſt animae.

42 *Candidus* purus eſt omni macula, & ſimpliciter bonus.

44 *Sanus*; h. e. *quamdiu ſana mente ſum.* Vet. Schol.

45 *Campano ponti; qui eſt citra XVI milliarium a Capua.* Vet. Schol.

46 *Parochi, publici muliones.* Vet. Schol. Πάροχος a παρέχω, *quod vehiculo praeerat.* Nonius Marcellus. *Hi ſolent legatis cauſa Reipublicae iter facientibus neceſſaria miniſtrare.* Vet. Schol. Hos alter Scholiaſtes *Copiarios* dicit.

Non obſervati Cangio & continuatoribus *Copiarii*: dictos a *Copiis* annonae & aliarum rerum, quas mini-

Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
Luſum it Maecenas, dormitum ego Virgiliusque:
Namque pila lippis inimicum & ludere crudis.
Hinc nos Cocceii recipit pleniſſima villa,
Quae ſuper eſt Caudî cauponas. Nunc mihi paucis
Sarmenti ſcurrae pugnam Meſſîque Cicirri,
Muſa, velim memores; & quo patre natus uterque
Contulerit lites. Meſſî clarum genus Oſci;
Sarmenti domina exſtat. Ab his maioribus orti
Ad pugnam venere: prior Sarmentus, Equi te
Eſſe feri ſimilem dico. Ridemus: & ipſe
Meſſius, Accipio; caput & movet: O, tua cornu
Ni foret exſecto frons, inquit, quid faceres, cum

51 Caudî *vel* Caudis *etiam G. in marg. F. Med.* 1486. *Ven.* 1486. *L*
Claudi *al.* 52 Cicirri *etiam G. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Fl. it.*
Cun. 54 Contulerint *coll. Sax. Z. Med.* 1477. *Cun.* 58 Accipito

miniſtrarent, apparet. De *Copiis* Gothofr. in Gloſſar. Cod. Theod. G.

47 *Tempore*, h. e. bono tempore, vel tempeſtive. B. *Hinc*, ab illa villa, in qua comites Maecenatis deverſati erant, muli cum muliones Capuam iverunt ad pernoctandum. Z.

49 *Se lippum dixerat, ergo crudum Virgilium intelligamus.* Vet. Schol.

51 Cum Veteri Scholiaſte repoſui *Caudî* pro eo quod erat *Claudi*; atque haec eſt lectio quorundam Torrentii Manuſcriptorum. *Caudium eſt Civitas Samnii.* Lucanus; *Ultra Caudinas ſperavit ponere furcas.* Vet. Schol.

52 Ridicule *pugnam* dicit duorum ſcurrarum concertationem. *Ambo ex urbanitate & audacia noti, Equites tamen Romani.* Vet. Schol. *Cum autem convivatores eſſent Horatii, ioci cauſa ſe invicem verbis fatigarunt.* Alter Schol.

Bentleius recte poſuit *Cicirri* [pro *Cicerri*] Κίκιῤῥος, ἀλεκτρυών, *Gallus*, unde Latinum Verbum *Cucurrire* de cantu gallinacei galli. B. Eſt fictum e voce nomen. Etiam Germani illam exprimunt *Kikeriki*: superior Germania Gallum vo *einen Geker*. G.

53 Suaviter Muſam invocat in ridicula; ac ſi Turnum & Aene commiſſurus eſſet.

54 *Oſci Campani, quia Oſcis Cam pania dicta eſt.* Vet. Schol. Ab O h. e. Terra. Veteres Itali & O & Opici dicti ſunt; filii ſcili terrae & ruſtici. Nam & B Oſce & Graece loquuti ſunt, ctore Feſto.

55 *Sarmentus* iſte Auguſti delici fuit, ut ex Plutarcho (Ant p. 943, E) & Iuvenale conſtat. Vi Iuvenalis Schol. ad Satyr. 5, 3.

Exſtat, quia nondum eſt ma tua. B. *Domina*, cuius ſerv fuit. Z.

Ab his maioribus; ridicule quam in re gravi.

56 *Equî te eſſe feri ſimilem; gra dem & durum; quia procerus Meſſius.* Vet. Schol.

58 *Accipio*, h. e. audio quae cis, nec inultum feres. B. C *movet*, ſc. Meſſius, qui hoc g minitatur. — *Inquit*, ſcil. Sarm tus. Z.

Sic mutilus minitaris? At illi foeda cicatrix
Setoſam laevi frontem turpaverat oris.
Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus;
Paſtorem ſaltaret uti Cyclopa rogabat;
Nil illi larva aut tragicis opus eſſe cothurnis.
Multa Cicirrus ad haec, donaſſet iamne catenam
Ex voto Laribus, quaerebat? ſcriba quod eſſet;
Nilo deterius dominae ius eſſe. Rogabat
Denique, cur unquam fugiſſet; cui ſatis una
Farris libra foret, gracili ſic, tamque puſillo?
Prorſus iucunde coenam produximus illam.

5 miniteris *G. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Fl. Bentl. Cun.* minitaris *al.* 67 Deterius nihilo *vel* Det. dom. nihilo *editt. primae.* Nullo det. *H.* Nihilo det. *Bentl. Cun. poſt alios ex MSS.* 68 nunquam *ed. Ven,* & *Glar.* 70 producimus *Bentl. ex MSS. it. G. Sax.*

› *Mutilus; amputato cornu.* Vet. ol. Cruq. B. *Minitaris* in pari auctoritate librorum magis mihi :et, quia eſt vehementius & maiſſeverate dictum. G. *At*, exat Horatius dicterium Sarmenti exſecto cornu. Z.

ı *Laevi oris frontem*, *pro laevam em ponit in fronte.* Vet. Schol. B. *ſam*, ridicule pro *hirſutam.* Z.

2 *In Campania ſolet quidam mor-*, *Verruca ſcilicet*, *afficere homi-in facie.* Vet. Schol. Cruq. *itis temporibus magnae innaſcun-Verrucae.* Alter Schol. Cruq. B. hoc *morbo Campano* eſt erudi- Programma Io. Zach. Platneri [. 1732. editum, cuius ſumma, babile eſt Campanis luxurioſe :ntibus in facie natum fuiſſe ver-ıcum genus, quod dum radices ıs exegit, ſine magna exulcera-ıe, foedaque cicatrice excidi d potuit. G.

'aciem modo corporis dicit habi-, & figuram. B. Intelligam potius um cicatricibus foedum. G.

3 Pantomimi geſticulando ſal-ınt in Theatro.

4 *Larvam* dicit pictam perſo-ı, Polyphemi vultum & caput rentem.

66 *Ex voto Laribus; ſolebant pueri, poſtquam pueritiam excedebant, diis penatibus bullas ſuas conſecrare, ſimiliter puellae pupas: modo ergo ridens interrogat ſi conſecraſſet compedes.* Vet. Sch. B. Conf. Martial. 3, 29. *Has cum gemina compede dedicat catenas, Saturne, tibi Zoilus annulos priores.* G.

67 Cum omnes pene MSS. haberent *Nihilo deterius* pro *Deterius nihilo*, cumque *Nilum* ſit vox Lucretiana, levi negotio repoſuimus *Nilo deterius.* Atque hoc dixit, quod ſervi frequenter apud magiſtratus ſcribarum officio fungerentur. Urbanus eſt iſte iocus & in ipſum Horatium, qui & ſcriba fuit, & Decuriam habuit, ut inferius (Sat. 1, 6.) dicetur. B,

Quin ſtatus quaeſtio hic movetur Sarmento, & uſurpatae dolo libertatis crimen obiicitur. Itaque dixerat v. 15. *dominam illius exſtare.* Scriptum quaeſtorium feciſſe, & egiſſe pro equite Ro., & reliqua omnia, Schol. ad Iuv. 5, 3. quod illuſtratum praeſertim a Rutgerſio ad h. l. Horatii. G.

68 *Cur unquam fugiſſet*, ſcil. quaſi a domina nimis parce nutritus ſit. Z.

Tendimus hinc recta Beneventum; ubi ſedulus hoſpes
Pene, macros, arſit, turdos dum verſat in igne:
Nam vaga per veterem dilapſo flamma culinam
Vulcano, ſummum properabat lambere tectum.
Convivas avidos coenam ſervosque timentes
Tum rapere, atque omnes reſtinguere velle videres.
Incipit ex illo montes Appulia notos
Oſtentare mihi, quos torret Atabulus; & quos
Nunquam erepſemus, niſi nos vicina Trivici
Villa recepiſſet, lacrimoſo non ſine fumo,
Udos cum foliis ramos urente camino.
Hic ego mendacem ſtultiſſimus usque puellam
Ad mediam noctem exſpecto: ſomnus tamen aufert
Intentum Veneri; tum immundo ſomnia viſu
Nocturnam veſtem maculant, ventremque ſupinum.
Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis,
Manſuri oppidulo, quod verſu dicere non eſt,

Signi

72 *Sic etiam G. Sax. 7. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Flor.* 1482 *&c.* Pene arſit macros *Lambi. ex uno MSS.* turdos dum *ſic recte Bentleius.* ... dum turdos. Z.

71 Proprie arcum *tendimus: Eſt aliquid quo tendis & in quod dirigis arcum.* Perſius.

Sedulus, h. e. rei coquinariae intentus.

72 Omnes ſcripti Codices cum Vet. Schol. legerunt *Pene macros arſit* pro *Pene arſit macros.* Atque huiusmodi Hyperbata ſatis conveniunt Horatianae Satyrae B *Arſit* de domo, ut *iam proximus ardet Ucalegon.* G.

73 *Nam vaga;* Epicum carmen iterum per iocum imitatur. Et ſane tam macris turdis opus erat aliquo condimento.

75 Convivae avidi, & timentes ſervos, rapiunt coenam. G.

77 *Ex illo*, h. e. Ex hoc, vel deinde.

Non oſtentare mihi, ſed notos mihi. Vet. Schol. Erat enim ipſe Appulus.

78 Mihi idem videtur *Atabulus* qui & Appulus, ſive Iapyx Nam Graecis idem Ἄπια quod & Ἀρία, quorum Diminutiva *Appulus* & *Atabulus* videntur.

79 *Trivici villa; Oppidum in fine Campaniae, quo vehicula iuncta accedere nequeunt.* Vet. Schol.

81 *Caminus*, fornix erat ſive ... cunar, in ſummo tecto, per quam fumus egrediebatur; h. e. Fumarium: modo autem figurate pro foco ponitur.

83 Mire *aufert*, ac ſi de intentione oculorum ageretur.

84 Proprie *viſus;* ſive ὅραμα, ... ubi rem ipſam ſine ulla ambage per quietem cernere videmur.

87 Proprie *manere* pernoctare eſt. *Equotutium (vel equum tuticum) ſignificat: hoc autem exemplo Lucilii; nam in ſeptima Satyra ſic ait, Servorum eſt feſtu' dies hic, Quem plane Hexametro verſu non dicere poſſis.* Vet. Schol. B. Franc. Maria Pratillus in Opuſcul. ſcientif. & philol.

Signis perfacile eſt: venit viliſſima rerum
Hic aqua; ſed panis longe pulcherrimus, ultra
Callidus ut ſoleat humeris portare viator;
Nam Canuſî lapidoſus: aquae non ditior urna;
Qui locus a forti Diomede eſt conditus olim.
Flentibus hic Varius diſcedit moeſtus amicis.
Inde Rubos feſſi pervenimus, utpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri.
Poſtera tempeſtas melior; via peior adusque
Barî moenia piſcoſi. dein Gnatia lymphis
Iratis extructa dedit riſusque iocosque;
Dum flamma ſine, tura liqueſcere limine ſacro
Perſuadere cupit. credat Iudaeus Apella,
Non ego: namque deos didici ſecurum agere aevum;

 Nec

9 ultra G. *Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Flor. Med.* 1486. ultro *Ven. Glar. Chab.* 91 dulcior *Cruq.* 93 hinc *edd. vett.* 97 *pro* dehinc *cum Bentl. dedi* dein *ex codd. ad vitandum aſperum concurſum quatuor conſonantium.* Z.

ol. To. 30. de Equotutico, de mulca diſputat, non eſſe *la Citi Ariano*, ſed oppidulum *Scam.* G.

9 *Ultra* modo dicitur pro liben-. Qui fecere *ultra* coniecturam i ſunt, non Codices quod qui- demiror acerrimum Bentleium ſecutum. B. Vid. Var. lect. G.

o *Callidus* eſt qui uſum habet .

3 Canuſium & Argyripa a Diole condita ferebantur. B.

ecte viator portat ſecum pa- Canuſium, nam hic eſt la- oſus. Sed ille *locus* qui *a Dio- conditus* eſt, Agyripa ſ. Argos ſium ſ. Arpi adeo, *non eſt di-* una *urna aquae*, quam Equetu- m. Haec mihi videbantur ſatis a. Damnat verſum 92 nimis iſericorditer Bentleius; & *aquae ditior urna* interpretatur, *aquae non uberior eſt Canuſii, quam Tutici.* Arpos peculiari ra- e Diomedis urbem dicit poëta. e Satiram decet illa periphraſis: rmat hiſtoria atque Geogra- , G.

93 Omnes Torrentii Codices legerunt *hic Varius*, pro *hinc*, quod melius.

95 *Corruptius*, h. e. humidius & lutoſius.

97 *Gnatia* per Aphaereſin poſuit pro *Egnatia. In pede montis ſita eſt, & torrentes de montibus magno impetu decurrentes ſaepe magnam urbis partem diruunt.* Vet. Schol.

99 *Flamma ſine*; ſcribit & Plinius; *In Salentino oppido Egnatia impoſito ligno in ſaxum quoddam ibi ſacrum, protinus flammam exſiſtere. Apud maiores arae non incendebantur, ſed ignem divinum precibus eliciebant, qui incendebat altaria.* Livius. *A Numa ſaepius hoc factum.* Idem. Potuit hoc Naphtha fieri. Prodit etiam Varro apud Servium. Hirpinos per ignem ambulaturos medicamento quodam plantas unxiſſe: quod & ipſi a circulatore quodam tactum vidimus.

100 Recte putat Scaliger *Apellam* eſſe proprium nomen alicuius Iudaei eo tempore notiſſimi.

101 *Didici*; ex Epicuri ſcriptis ſcilicet, atque Lucretii.

Nec, ſi quid miri faciat natura, deos id
Triſtes ex alto coeli demittere tecto.
Brunduſium longae finis chartaeque viaeque.

SATIRA VI.

IN DERISORES NATALIUM SUORUM.

Cum Horatius, libertino patre natus, a Maecenate in nun rum amicorum relatus eſſet: invidia multorum, inpri nobilium, inde commota eſſe videtur. Quare hic poti mum hoc agit, ut Maecenatem defendat. Etſi, inquit, Maecenas, omnium Etruſcorum es generoſiſſimus; n tamen me, ut plerique nobiles, ſpernis: nam non t genus, quam animum & mores ſpectas. Scis enim, m tos humili loco natos fuiſſe probos & honoribus reip. natos, & contra nobiliſſimos homines ob vitae turpit nem tuliſſe repulſam. Veruntamen nos, qui & genere ſententiis a vulgo diſcrepamus, non debemus maiora petere, ne in invidiam & iuſtam hominum incurramus prehenſionem, ut Tillius quidam, & alii ignobiles. At ipſum me, libertino patre natum, omnes clanculum m dent, olim quod cohortem duxerim, nunc vero, quod Maecenas ſim convictor, quamque iniuria. Nam, pro in amicis deligendis diligentia, non caſu me inter tuos cepiſti, ſed commendatum a Virgilio Varioque, & a met ipſo ſpectatum, quia meos mores & vitam prob quam optimi patris curae & fidei debeo, qui in me inſti endo nullis ſumtibus pepercit. Quare nec melior p nec gratior vitae conditio contingere potuiſſet mihi.

NON, quia, Maecenas, Lydorum quicquid Etruſ
Incoluit fines, nemo generoſior eſt te;
Nec, quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarent;

4 imperitarent *Bentl. ex MSS.* imperitarunt *Z. & Chab.* imperi *al.* imperitarit *H.*

103 *Triſtes*; humanis ſcilicet rebus intentos; quas deos negligere putat, ne negotia ſibi faceſſant & delicias ſuas atque otia relinquant. Omnes de ſuo ingenio ſibi deum fingunt; Epicurei Epicureum.

104 *Brunduſium* a cervinis cornibus appellatum: nam Aeolibus *βρένδος* cervus.

SAT. VI.

1 *Lydia quondam profecti in re Hetruriam.* Vet. Schol. Eſt tem hic Ἀνακόλουθον Figura: ſuit enim pro *omnium qui in re*; *quicquid incoluit*, quod Co cae negligentiae eſt.

4 *Magnis qui gentibus imperitar*

Ut plerique ſolent, naſo ſuſpendis adunco
Ignotos, ut me libertino patre natum.
Cum referre negas, quali ſit quisque parente
Natus, dum ingenuus. Perſuades hoc tibi vere,
Ante poteſtatem Tullî atque ignobile regnum,
Multos ſaepe viros nullis maioribus ortos
Et vixiſſe probos, amplis & honoribus auctos:
Contra, Laevinum, Valerî genus, unde Superbus
Tarquinius regno pulſus fuit, unius aſſis

Non

neges *conj. Bonfin.* 13 *pro* fuit, fugit *Bentl. ex MSS. it. Han.*

retius III,1041, monſtrante Lam-
b.
onge melius *imperitarent* Bent-
, quam *imperitarint*. In hoc
pore ſaepius allucinantur Libra-
indoctiores, ob tenue tempo-
discrimen.
Naſo ſuſpendis adunco; *quod*
ra dicunt deſannas. Vet. Schol.
irridenti homines ſannas faciunt:
autem ſanna riſus ſolutus eorum
detortis naribus ſonitum emit-
t in alicuius faſtidium. Vet. Sch.
q. Hunc ſonitum Rhonchum
runt: *Nusquam maiores rhon-*
Martialis.
Minus eſt *Notus* quam *Nobi-*
& maius *Ignotus* quam *Ignobi-*
nam & Servius Tullius *Igno-*
erat, non itidem *Ignotus*.
Auguſti aevo *libertinus* idem erat
& *libertus*; olim autem *Liber-*
liberti erat filius. B. Hanc
inctionem eſſe falſam, docuit
eſtus in Clave & ad Sueton.
ud. 24. Iidem enim ſunt liberti
ibertini. Hi dicuntur ſimplici-
ſed liberti in relatione ad pa-
num. Z.
Mire & audacter poſuit *inge-*
r: poteſt enim eſſe *ingenuus*
ibus, qui natalibus non ſit. Eſt
m *ingenuus* ſimpliciter bonus;
ra *fictus*, qui callide celat vitia.

Perſuades; *ſenſus eſt*, *Recte hoc ſentis*. Vet. Schol.

9 *Fuit Tullius Tarquinii Priſci Lucomonis ſervus e captiva natus.* Vet. Schol. Fuit haec Ocriſia Corniculana. Apud Veteres captivi minuebantur capite, & per hoc amittebant gentem.

10 *Nulli* ſunt quorum capita in Cenſorum libris non comparent.

12 *Hic P. Valerius adeo foedis ac proiectis in omnem turpitudinem moribus vixit, ut provehi non potuerit ultra Quaeſturae dignitatem.* Vet. Schol.

Unde, *a quo*, *ut Genus unde Latinum*, Vet. Schol. Valerium Publicolam dicit.

13 Etſi plane ſit mihi deſipiendum (ut magni Bentleii verbis utar) cenſebo tamen *fuit* in hoc verſu praeferendum eſſe alteri Lectioni *fugit*. In cauſa fuit variantis ſcripturae, quod veteribus *fuit* & *fugit* eiusdem plane fuerint prolationis, liquefacto ſono literae *g*, quod vix quisquam doctus poteſt ignorare. Librarius ſcriptor male audiit ſuum Ἀναγνώστην. B. Lectioni *fugit* repugnat, quod hic poſtulatur praeteritum. Exemplum quo praeſens *fugit* tuetur Bentleius, nihil ad rem facit. Nam ibi *Aſtraea* olim

pulſa

Non unquam pretio pluris licuiſſe, notante
Iudice, quo noſti, populo; qui ſtultus honores
Saepe dat indignis, & famae ſervit ineptus;
Qui ſtupet in titulis & imaginibus. Quid opo
Nos facere, a vulgo longe longeque remotos?
Namque eſto, populus Laevino mallet honore
Quam Decio mandare novo: cenſorque mov
Appius, ingenuo ſi non eſſem patre natus,
Vel merito, quoniam in propria non pelle qu
Sed fulgente trahit conſtrictos gloria curru

15 quo *ex MSS. Bentl. & ſic H. G. Sax. Z. Med.* 1479. quem *Aldo.* 18 Nos *omnes praeter Bentl.* Non *Fl.* 1482. longe l *etiam G.* longe lateque *Z. &c.*

pulſa adhuc *fugit praecinctos.* Hic plane res alia. G.

14 *Quod licet, valet.* Vet. Sch. B. *Licuiſſe*, aeſtimatum eſſe. Z.

15 *Iudice quo noſti*; ſic legerunt omnes Cruquii & Torrentii Codices pro *quem noſti.* Tollenda eſt autem Subdiſtinctio poſt *Iudice*, Moralis & Comica eſt iſta conſtructio. B. Graecis familiariſſima, nec inuſitata Latinis. G.

Stultus, Philoſophiae rudis, quod nos non ſumus.

16 *Ineptus*, h. e. inanis gloriolae ſectator. *Ineptus* enim dicitur qui ſapere vult videri in nugis.

18 Nollem Bentleium de *Nos* feciſſe *Vos*, quo non videretur Horatius *longe longeque remotus* a vulgo; quod ſane fuerat Auguſti amicitia praeclarus, & per hoc univerſo orbi Romano notus atque acceptus. B. Humillimae conditionis homo a vulgo, nobiliſſimos etiam complexo, diſtat ſententiis. Non ita abiecte de ſe ſenſit Horatius, ut hic non diceret *Nos.* G. Etſi emendatio Bentleii ſpecioſa eſt; ſequentia tamen eam damnare videntur. Nam inſtituit docere, homines humiliori loco natos, ne iure ipſis invideatur aut hi in acerbam hominum reprehenſionem incurrant, non debere certare cum generoſis & nobilibus de ambiendis

ſummis reip. honoribus. Ig
ſunt homines ignoti, humi
co nati, qualis erat Horatii
moti a vulgo, h. e. genere &
tiis diſcrepantes a vulgo hc
qui vel ob nobilitatem hor
te ambiunt, vel ob vanae g
cupiditatem ſtulte affectant.

Pro *longe lateque* omne
Codices legerunt *longe l*
quod longe longeque meli
modo locutus eſt & Cicero
de Finibus, ut oſtendit Cru

19 Quid tum ſi populi
iudicaret, quid hoc ad no
ſophantes? Plus dicam,
Cenſor nobilitatis ſtudioſus
natu excluderet? quid tu
ideo deterior eſſem? Hic v
ligit ſe, & retractat, ac me
facturum cenſorem affirmat,
tam ſuperbiam reprimat. G.
que eſto, h. e. Nam fieri po
populi levitas honores in n
eumque indignum conferat
Cenſor graviſſimus homine
ingenuo patre ortum ordine
at, idque merito, quia maior
generis ratio fert, concupiv

20 *Primi ad honores voca-
bantur homines novi*; *qualis*
P. Decius. Vet. Schol. Cruc

Moveret modo pro *amove*
Aphaereſin.

21 *Appius Claudius Caecus*

Non minus ignotos generoſis. ¶ Quo tibi, Tulli,
Sumere depoſitum clavum, fierique tribuno?
Invidia accrevit, privato quae minor eſſet.
Nam ut quisque inſanus nigris medium impediit crus
Pellibus, & latum demiſit pectore clavum;
Audit continuo, Quis homo hic? &, Quo patre natus?
Ut ſi qui aegrotet quo morbo Barrus, haberi
Ut cupiat formoſus; eat quacunque, puellis

In-

Tilli *Bentl. ex MSS. in H.* 25 tribuno *etiam G. a prima manu.* 28 dimiſit *quidam, ſolemni confuſione.* 29 *pro* &, aut *etiam Ro. Steph.* eſt *Talb. & Sandb.* ſit *H.* 31 Ut cup. *etiam Z. Med.* 1477. *Fl.*

Cenſuram regebat, & plebi infeſtiſſimus. B. *Ingenuus,* qui [...]is parentibus eſt natus. Z.

In propria pelle; *Ex Proverbio* [...] *eſt, in eos qui mediocrita*[...] *obliti, maiora ſeipſis appe*[...] *quos non contineri intra pelli*[...] *dicimus.* Vet. Schol. Notum [...]pentes mutare pelles: atque Proverbium. *Pelliculam vete*[...] *retines* etiam Perſio dicitur, nequaquam mutaris, ſed unus [...]que manes. Caecutiunt hic doctiſſimi.

Sed, particula eſt qua Hypo[...]n, ſive Subiectionem, indu[...]: Quaſi tu dicas, *Sed tu for*[...]*iicias.* Et videtur allegori[...] verſus ex aliquo Poeta Epi[...]ſumtus.

[...]e *conſtrictos,* ita enim captivi [...]mphis deducebantur. B.

Quo tibi, ſcil. profuit. Z.

Pro *fierique Tribunum* aliquot [...]ini Codices cum veteribus [...]laſtis legerunt, *fierique Tribu*[...] *Tullius hic Senatu motus eſt a* [...] *quaſi Pompeianus: occiſo ve*[...]*ſare, recepit latum iterum cla*[...] *& Tribunus militum factus eſt.* Schol. Cruq. Hunc putat Lu[...] eſſe M. Tullium Ciceronem, [...] hunc Minellius: neque ego [...]adixerim. De Bentleii *Tillio,* [...] vocat *Cimbrum Tillium,* hi[...] conſtat. Utcunque diverſum [...]e crediderim ab hoc. Certo [...]les *i* atque *u* frequenter in [...]branis permutantur. In cau-ſa fuit quod *i, u* & *y* eiusdem fere fuerint ſoni. B. Quidquid ſit de orthographia, certe Tullium Ciceronem hic non peti, apparet. Quando enim is *depoſuit clavum?* Ceterum monendi ſumus, ſumſiſſe ſplendidos equites ac lautiores interdum latum clavum ad ſpem dignitatis ſenatoriae ſignificandam, quem deponerent cum illa ſpe. Vid. Ovid. Tr. 4, 10, 29 coll. 35 Sic igitur poteſt aliquis *ſumere* denuo *depoſitum* ſponte *clavum.* Tribunos quosdam fuiſſe laticlavios & dignitatis Senatoriae, notum. G.

27 *Inſanus,* h. e. prae ſuperbia feroculus, & Ciceronem percutit mira Enargia & lepore. B. *Inſanos* hic vocat, qui ſubito, nulla cauſa apparente, prodeunt cum lato clavo. G.

Senatorum calceamenta ex nigra erant aluta.

28 *Demiſit*; *recto ordine deſcendebant inſuti clavi, vel intexti.* Torrentius.

29 *Quis homo*; bella Ethopoeia, nam exprobrantium eſt.

Cum Torrentii MSS. repoſui & pro *aut,* vel (ut alii volunt) *eſt:* atque hoc longe concinnius. Bentleius poſuit *aut* pro &, nulla puto de cauſa, uti etiam mox *Ut cupiat* pro *Et cupiat,* atque hoc etiam inutiliter.

31 Malo cum Torrentii & Cruquii libris *et* quam *ut.* De Barro vide Sat. 4. B. Recepi multarum edd. vett. cum Bentl. lectionem *ut,* quam

Virgilius, poſt hunc Varius, dixere quid eſſem
Ut veni coram; ſingultim pauca locutus,
(Infans namque pudor prohibebat plura profa
Non ego me claro natum patre, non ego circ
Me Satureiano vectari rura caballo,
Sed, quod eram, narro: reſpondes, ut tuus eſt
Pauca: abeo; & revocas nono poſt menſe, iu
Eſſe in amicorum numero. Magnum hoc eg
Quod placui tibi, qui turpi ſecernis honeſtum
Non patre praeclaro, ſed vita & pectore puro.
Atqui ſi vitiis mediocribus ac mea paucis
Mendoſa eſt natura, alioqui recta; (velut ſi
Egregio inſperſos reprendas corpore naevos)
Si neque avaritiam, neque ſordes, aut mala lu
Obiiciet vere quisquam mihi; purus & inſons
(Ut me collaudem) ſi & vivo carus amicis:

55 Varus *G. & H. & alii in hoc nomine ſaepe.* 68 nec mala
MSS. Cun. ac *vulg. it. G.* aut *etiam Aſcenſ.* 70 ſi vivo & ca
Chab. Lamb. non male.

ſaecula caecutientum Grammaticorum. B. Superbum eſſet dicere *mihi te*, ſi fors nobis offerret tantum mancipia; ſed offert etiam patronos. Aeque calumniae opportunum, & magis forte eſt *tibi me*: quaſi vero magnum munus fortunae eſſet obeſulus poeta oblatus divinitus Maecenati. G.

55 *Dixere quid eſſem*; verecunda Periphraſi pro commendavere.

56 *Singultim*; *cum intervallo interruptis verbis.* Vet. Schol.

57 *Infans*; *elinguis.* Vet. Schol.

59 *Satureiani fundi ſunt in Apulia fertiles, & equorum nobilium genitores.* Vet. Schol. *A Satureio oppido iuxta Tarentum.* Torrentius. Tarentinum igitur vult intelligi. Et ſalſe percutit Provincialium nobilium tumorem & inanem faſtum. B. Horatianum eſt tribuere adiunctis epitheta rei principalis. Vid. ad Od. 1, 31, 9 de *Calena falce*. G.

63 *Honeſtum* & *Turpe* Stoicis erant pro *Bono* & *Malo*; & haec

tanquam Philoſophus, &
virtutis ſatelles; cum alia
reum agat; in loco tamen

64 *Purus* eſt, qui nil
Puritas enim ſimplicitas
fuco.

66 Quod *rectum* eſt, app
tionis norma, Philoſophi
nunt.

68 *Avaritia* reſpicit ad m
bendi artes, *ſordes* ad nimi
cimoniam, & *luſtra* ad
ſumtus.

Bentleius praetulit *aut* (
ſed nihil tanti; etſi Heleniu
nem in partes ſuas trahat.
cepi, *aut* propter morem
qui poſt *neque* - *neque* ſolet
aut. Carm. III, 12, 2: III, 2
1, 15: 2, 22, &c. Z.

Luſtra cum proprie ſint
ferarum lamae, modo figur
pinas & tabernas dicit v
necnon lupanaria, quae *mal*
tur ob malos incolas, &
quas hoſpitibus ſemper

Cauſa fuit pater his: qui macro pauper agello
Noluit in Flavi ludum me mittere; magni
Quo pueri magnis e centurionibus orti,
Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto,
Ibant octonis referentes idibus aera:
Sed puerum eſt auſus Romam portare, docendum
Artes, quas doceat quivis Eques atque Senator
Semet prognatos. veſtem ſervosque ſequentes
In magno ut populo ſi quis vidiſſet, avita
Ex re praeberi ſumtus mihi crederet illos.
Ipſe mihi cuſtos incorruptiſſimus omnes
Circum doctores aderat. Quid multa? pudicum
(Qui

t malus eſt qui cum calliditate
er.

o Scripti Codices legerunt *ſi-
rico*, pro *ſi vivo &*, Satyrico
erbato.

1 *Pauper, deeſt quamvis.* Vet.
ol.

3 *Flavius quidam fuit illis tem-
bus Calculator.* Vet. Schol. Imo
Provincialis, nam in Apulia
ebat.

agni; Ironice, quod ipſe pau-
culi eſſet filius.

4 *Suſpenſi loculos*; ὑπαλλαγὴ,
*ipſi ſuſpenſi, ſed ſuſpenſos locu-
habentes.* Vet. Schol. *Loculos,
tet Calculorum.* Vet. Sch. Cruq. B.
xpretor tabulam loculatam, li-
diſtinctam ad uſum ducendo-
calculorum: ut calculi in pri-
loculo poſiti monadas, in ſe-
do denarios, centenarios in ter-
ſignificent &c. G.

*Tabulam; buxum in quo meditan-
ſcribere.* Vet. Schol. *In qua
haracteres Arithmeticos notabant,
alculos ordinare diſcebant.* Vet.
ol. Cruq.

5 *Octonis referentes*; h. e. *ſingu-
libus referebant octonos aſſes aeris
mercede ſcholaſtica.* Vet. Schol.
q. Ogdoas veteribus erat pro
ra Hebdomade. B. Neque
aſſes dixit poeta, neque hic
o de Ogdoadibus Ro. Sed
honeſtum & uſitatum videtur
fuiſſe, quod didactrum in ſingulos
menſes deberetur; illud ſolvere
Idibus ut dimidia parte operae per-
acta acciperet magiſter totam mer-
cedem. G. Rectius videntur alii
locum intelligere de exercitiis pue-
rorum, qui computarent *aera*, h. e.
uſuras, quae Idibus exigerentur.
Octonae vocantur Idus, quia poſt No-
nas in ſingulis menſibus ſunt octo.
Z.

76 *Eſt auſus*; *animo erat magno,
ſed re tenui.* Vet. Schol. Cruq.

77 *Doceat, doceri faciat.* Vet.
Schol. B. *Quivis*, quantumvis
dives aut clarus. G.

79 *In magno ut populo*; *populum*
modo, pro Republica poſuit. B.
Puto hoc velle ſimpliciter, in pu-
blico, in magna, qualis Romae eſſe
ſolet turba hominum ſe tamen con-
ſpicuum fuiſſe. G.

De *ſi quis vidiſſet* magnus Bent-
leius quod horreret ſibilantem *s*,
fecit *ſiqui vidiſſet* de ſuo ingenio. B.
Avita ex re, ex patrimonio ab avo
relicto. Z.

80 *Illos*, modo pro tantus dixit;
cum admiratione ſcilicet.

81 Ad Emphaſin poſuit: *incorru-
ptiſſimus*; ſignificat enim *Paeda-
gogos a pueris donis ſaepe corrumpi
ſolere, ut luxurientur*, ut ait Vet.
Schol.

(Qui primus virtutis honos,) ſervavit ab omni
Non ſolum facto, verum opprobrio quoque tu
Nec timuit, ſibi ne vitio quis verteret, olim
Si praeco parvas, aut (ut fuit ipſe) coactor
Mercedes ſequerer: neque ego eſſem queſtus. A
Laus illi debetur, & a me gratia maior.
Nil me poeniteat ſanum patris huius: eoque
Non, ut magna dolo factum negat eſſe ſuo pa
Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
Sic me defendam. Longe mea diſcrepat iſtis
Et vox & ratio: nam ſi natura iuberet
A certis annis aevum remeare peractum,
Atque alios legere ad faſtum quoscunque pare

C

84 opprobrio *reſtituimus e vett. edd.* Z. 87 Ob hoc *Ven.* 14 ad hoc *etiam G.* eſſem ocqueſtus ob oc nunc *Ven.* 1479. ho hoc nunc *Med.* 1486. hoc qu. ob oc *Med.* 1502. ob *etiam Ven.*

83 *Primus virtutis honos;* pudor flos quidam virtutis eſt, atque decor: imo & modus; nam quem nil pudet hunc nil piget. *Summum crede nefas animam praeferre pudori.* Iuvenalis.

84 Torrentii MSS. cum Vet. Sch. legerunt *obprobrio,* quod nos ob vetuſtam ſcripturam tenuimus. B. Habeatur ille honos libris: modo meminerimus, etiam qui primae vetuſtatis ſunt hodie, eos novos eſſe reſpectu aliorum monumentorum, in quibus ultima praepoſitionis in ſequentem corrumpitur. G.

85 *Nec timuit* i. cum tamen non haberet cauſam timendi. G.

86 *Praecones dicebantur qui ſtabant ad haſtam, & enuntiabant pretia oblata.* Vet. Schol.

Coactores erant mercenarii eorum qui habebant Argentariam: ſunt autem Argentarii qui habent ſummam rerum venalium. Coactor exigit nummos a Foraneis; qui & Collectarius nominatur. Vet. Schol.

87 *Mercedes ſequerer;* h. e. pretia conquirerem. B. Malim, parva mercede locarem operam meam.

Ceterum pro *queſtus* in ho editio Ven. 1479 habet o quod forte conſiderari m ſi vim habeat ſimilem, ut o *occinere, oggannire, oblatra qui, obmurmurare, obnunci ſtrepere, obvagulari.* Habe *ocqueſtus* eam vim, non co eſſem apud ipſum patrem m illum obiurgaſſem. G.

Optime repoſuit Rutge *hoc* pro eo quod erat *Ob ho* & Vet. Schol. confirmat, ap legimus *At hoc.* Bentlei placuit *Ad haec nunc,* quod uſculum videtur.

89 *Poenitet,* cui prae dolet.

Huius ἐν ἤθει dicitur; Emphaſin, etiam huiusmodi num parentem non eſſe con dum.

90 *Iurisconſulti ſine dolo* *lum grave delictum ſtatuunt.* tius.

92 *Diſcrepare* proprie chordae barbiti, vel lyrae.

93 *Et vox & ratio;* h. e. & animi mei ſententia: ne tes me dicere quae non ſen

[redacted]

Optaret ſibi quisque; meis contentus, honeſtos
Faſcibus & ſellis nolim mihi ſumere; demens
Iudicio vulgi, ſanus fortaſſe tuo, quod
Nollem onus (haud unquam ſolitus) portare moleſtum.
Nam mihi continuo maior quaerenda foret res,
Atque ſalutandi plures; ducendus & unus
Et comes alter, uti ne ſolus rusve peregre-
Ve exirem; plures calones atque caballi
Paſcendi; ducenda petorrita. Nunc mihi curto
Ire licet mulo, vel, ſi libet, usque Tarentum,
Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques armos.
Obiiciet nemo ſordes mihi, quas tibi, Tullî,
Cum Tiburte via praetorem quinque ſequuntur
Te pueri, laſanum portantes oenophorumque.
Hoc ego commodius quam tu, praeclare Senator,
Millibus atque aliis, vivo; quacunque libido eſt,

 Incedo

96 honuſtos VII *MSS. Rutgerſ.* & onuſtos *edidit ipſe*, *tum Dan. Heinſ. Burm. Maitt.* 99 nollem *G. H. it. Lamb. Chab. Bentl.* 103 peregre aut *G. Z. Ven.* 1479. *Fl.* 109 laganum *G. cum gloſſa, aliter* laſanum, vas cibarium, *quod ex* v. 115 *improvide aſſumtum.* Laganum *etiam Fl.* 1482, *ubi Landinus*, membranam, *ait*, de farina confectam vel leguminis ſpeciem. *confundit* laganum & λάχανον.

96 *Honeſtos*; *Faſcibus & Curuli-honoratos*: i. e. *conſulares & praetores.* Vet. Schol. Cruq. Nam ſella curulis & faſces ad maiores pertinebant magiſtratus. Fruſtra Lambinus repoſuit *onuſtos.* Rutgerſius Torrentio iratus ſtat pro Lambino.

98 *Mire hoc dixit, quia ipſe Eques manſit contemto ſenatorio ordine.* Vet. Schol. Et quia operam dederat Philoſophiae.

102 *Comes*, minor aliquis amicus.

104 *Petorritum genus eſt Gallici vehiculi: alia ſunt carpenta; alia raedae.* Vet. Schol. *Petuar* etiam hodie Aboriginibus noſtris *Quatuor*, & *Rhedec*, *currere*; quo ſpectare videtur & veterum Gallorum raeda.

105 *Tarentum* ad finem eſt Italiae.

106 *Mantica*, *pera*, *vel averta eſt*; *hoc ex Luciliano illo ſumtum eſt*: *Mantica Cantherii coſtas gravitate premebat.* Vet. Schol.

107 In avaritia ſummum *ſordes* dicimus: iterum Ciceronem percutit. B. Vid. ad v. 25.

Bentleius iterum, me invito, reponit *Tilli* pro *Tullî*, quae quidem ſcriptura debetur inſcitiae exſcribentium Ἀναγνώςας ſuos male audientium. B. Non debet contemni *Tilli*, quia citius hoc, ut minus notum, mutari a librariis potuit in *Tulli*, quam contra. Z.

109 *Laſanum vas in quo exoneratur venter; inventum ad requiſita naturae.* Vet. Schol.

Oenophorum, vas eſt quod capit vinum, ſive amphora id fuerit, ſive cadus.

110 *Commodius*, h. e. animo meo accommodatius, & magis ex voto.

111 Falſus & vir doctus Dionyſius Lam-

Incedo ſolus; percontor quanti olus ac far;
Fallacem circum, veſpertinumque pererro
Saepe forum; aſſiſto divinis; inde domum me
Ad porri & ciceris refero laganique catinum:
Coena miniſtratur pueris tribus; & lapis albus
Pocula cum cyatho duo ſuſtinet; aſtat echino
Vilis cum patera guttus, Campana ſupellex.
Deinde eo dormitum, non ſolicitus, mihi quo
Su

117 echinus *etiam G. H. Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Glar. Lamb*
echidnus *Fl.*

Lambinus cum pro *Millibus atque aliis*, *Multis atque aliis* contra MSS. fidem repoſuerit. Non enim advertebat veteres etiam declinaſſe Adiectivum *Mille*, quod oſtendit Cruq.

113 *Fallacem dixit propter ſamardacos & ſortilegos mathematicos, qui ad metas ſpectatores circumſtabant, & imperitos ſortibus & nugis fallebant.* Vet. Schol. Cruq. Eſt autem *Samardacus* Afrorum lingua impoſtor & planus; vide Gloſſarium Du Freſne. *Conſulit ante phalas delphinorumque columnas.* Iuvenalis.

Mihi videtur Suburram dicere, quod fere hora ſena (an coenae?) *furtivas res ſolent eo venum deferre.* Vet. Schol. *Forum eſt ſingularium Regionum proprium.* Alter Schol.

114 *Aſſiſto divinis; ſortilatores dicit: porro autem altioris dignitatis homines erubeſcunt ſero in his vulgi circulis ſtare, quod tamen ſibi licere Horatius dicit per vitae libertatem.* Vet. Schol.

115 *Lagana ſunt placentulae quaedam vulgares membranulae compoſitae, cum pipere & liquamine conditae.* Vet. Schol. Cruq. Lambinus ex uno MS. legerat *lachani;* ſed nil opus fuerat.

116 *Pueris tribus;* coquo, ſtructore, & pocillatore.

Lapis albus; menſa marmorea quam vocant Delphicam. Vet. Schol. τρισκελὴς τράπεζα. Vet. Sch. Cruq. Album marmor levis erat pretii, & apud Italos vulgare. Si etiam Tigellius dicit: *ſit mih* tripes.

117 Supra oſtendimus c cochleare quoddam fuiſſe & ſurae genus.

Pro *aſtat echinus* nonnull ces legerunt *aſtat echino*, c Vet. Schol. confirmat, dum pretatur *praeter echinum.* E *dixit vas aeneum in quo cal vantur, quod modo triſille app* Vet. Schol. Ἐχῖνος Graeci ſum eſt, & vas omaſi forma tiano χύτρα μεγαλόστομος oſtendit Cruquius. Eſt aute *ſille* corruptum, pro *Triſſile* Gloſſarium Du Freſne ir *Triſſilis*, quam ille a Grae σκελὴς deducit. *Lucilius*, *quaſi ſcortea ampulla ſit, ut* *Echinus clinabam inſectus* Schol. Vide an legendun *num clinabam intectum.* Be tamen probat alteram ſcri *adſtat echinus*, indicta tamen c De *echino* quae poteram, Theſauro. G.

118 *Guttus cum patera fu catus primitiis vini diis h* Cruquius ex Varrone, Gut ſculum erat anguſti oris, nos hodie acetum & oleum mus: nomen habet a guttu hoc primitias olei defun uti e patera vini. Patera Gra erat ſcyphus, & ventricoſa nicata Herculique ſacra.

Surgendum ſit mane; obeundus Marſya, qui ſe
Vultum ferre negat Noviorum poſſe minoris.
Ad quartam iaceo; poſt hanc vagor; aut ego, lecto
Aut ſcripto quod me tacitum iuvet, ungor olivo,
Non quo fraudatis immundus Nacca lucernis.
Aſt ubi me feſſum ſol acrior ire lavatum
Admonuit, fugio Campum luſumque trigonem.
Pranſus non avide, quantum interpellet inani
Ventre diem durare, domeſticus otior. Haec eſt
Vita ſolutorum miſera ambitione gravique:

 His

14 Nacca *probat Marcil.* Natta *Glar. Lamb. Bentl. Cun.* nauta *Sax.* Nacta *Z.*

ampena; Capuae hodie aerea vaſa iſſus fabricari dicuntur. Vet. ol. Plerique putant *Campana* pro fictilis, quod non placet. B. m gloſſa Cod. Gott. *fictilis*, ait, *iminea*, Cf. Ser. 2, 3, 145. G.

20 *Obeundus Marſya; Marſya* *us erat in roſtris, ad quam ſo-* *t homines illi convenire, qui in-* *ſe lites & negotia componebant.* . Schol. *Quia in Foro vadimo-* *n ſiſtendum apud ſignum Marſyae* Alter Schol.

21 *Satyrice & eleganter hoc di-* *, quaſi ideo manum levet Mar-* *quod in Foro ſuſtinere non poſſit* c *Novium.* Vet. Schol. *Novii* *res fuerunt, quorum minor ad* *m qui appellatur Marſya foene-* *conſueverat.* Alter Schol.

22 *Ad quartam;* ad decimam utinam, in lectulo ſcilicet lu- ratorio. B. Nempe ad vacan- n vel lectioni vel ſcriptioni. Z.

ecto producta ſyllaba enuntiare *mus, quia frequentativum eſt ab* *ud eſt lego.* Vet. Schol. Bent- tamen *lecto* & *ſcripto* pro Par- piis ſunt Ablativis, quod admo- i videtur nobis improbabile; vel ſequela verborum repu- . B. Etiam Gl. Gott. *lecto*, o dictum ait pro *lectita*, *ſcri-* : ſed magis tamen placet for- participialis, cum verba illa alioqui inaudita, haec autem forma conſueta ſatis, certe bona, & optimis uſurpata ſit, & vix appareat, cur verba hic, quam participia malimus. G.

123 *Tacitum*, h. e. meditantem *Et tacitus mecum ipſe voluto.* Virgil.

124 Ideo *immundus*, quod lucernario oleo uteretur, & hoc per Hyperbolem dicitur.

Scribitur *Nacta; Nata* & *Natta;* nos *Nacca* praetulimus, qui veteribus Romanis fullo erat, quaſi Κνάφευς, a κνάω. Bentleio tamen *Natta* placuit, ex negligentia puto.

125 *Sol acrior; hora quinta.* Vet. Schol.

126 *Campum, luſumque trigonem.* Ita recte repoſuit Bentleius poſt Iacobum Cruquium, qui ita repererat in vetuſtiſſimo Blandinio libro. In Campo Martio ludebant terni pila trigonali. Altera lectio *rabioſi tempora ſigni* videtur de tertia Perſii Satyra deſumta, cum parum intelligeret Librarius luſum trigonem, quid eſſet. Mirandum ſane hoc a tot retro ſaeculis ignoratum fuiſſe exſcribentibus. R.

127 *Interpellet*, h. e. *prohibeat.* Vet. Schol.

128 *Durare*, ſcil. ad coenam usque. Z.

129 *Miſera, quae miſeros facit, quia graviter afficit.* Vet. Schol.

Hiſ me conſolor victurum ſuavius, ac ſi
Quaeſtor avus, pater atque meus, patruusque fu

131 fuiſſet *MSS. & vett. edd.* fuiſſent *al.*

SATIRA VII.

Ex ridicula Perſii Clazomenii perſona P. Rupilium Praeneſtinum adverſarium ſuum percutit. B. Deſc iocoſe ridicula litigatio inter Perſium Clazomeni Rupilium Praeneſtinum, Bruto Praetore Aſiae. In ridetur Graeculi Aſiatici tumida laudatio Bruti e comitum, & acerba ineptaque maledicentia, qua neſtinus laceſſitur.

PROSCRIPTI Regis Rupilî pus atque ve
Ibrida quo pacto ſit Perſius ultus, opinor
Omnibus & lippis notum & tonſoribus eſſe.

2 Hibrida *G. Z.* Hybrida *reliqui.* 3 haud lippis *conj.* Fa

130 Plerique ſcripti Codices conveniunt Cruquiano Interpreti qui *victurum* legit pro *victurus*, quod & Torrentio probatum video: Ordo eſt, *Conſolor me victurum his*, h. e. *me victurum mihi perſuadeo.* Vet. Schol. Cruq.

Ac ſi, pro *quam ſi*. Vet. Schol.

131 Honoratos ſuggillando *Quaeſtorem* nominat: nam male audiebant *Quaeſtores.*

Libenter aſſentior Bentleio melius ſcribi *fuiſſet* quam *fuiſſent.*

SAT. VII.

1 *Proſcripti*, *condemnati a Triumviris.* Vet. Schol. Proprie *proſcribere* eſt venale proponere, ut bene Landinus. Proſcribebantur aedes; proſcribebantur etiam damnati, quorum bona publicabantur, & quorum non comparentium nomina in publica tabula edebantur. *In tabulam Syllae ſi dicant diſcipuli tres.* Iuvenal. 2, 28. B Proſcriptionem neſcio quam bene hic obiecerit Rupilio poëta, earundem ipſe partium. Forte haec demum poſt victoriam Caeſarianorum ſcripta, cum partes Bruti obiiceret Horatio

recepto, receptus ipſe I ut Tubero olim Ligario. eſt ratio reddi cur exſtare hoc paſſus ſit Horatius. F plane recentem commend: bus, ipſum exordium Forte negarat Rupilius, ſtris Bruti fuiſſe. G.

Publius Rupilius cognom Praeneſtinus, commilito fuit in caſtris Bruti; hic aegr quod Horatius Tribunus eſſ ignobilitatem generis illi e idcirco nunc eum ex perſona lacerat. Vet. Schol.

Pus atque venenum: mal atque livorem. Vet. Schol. lurore veneni *maledici* dicu gri, ut alias oſtendimus. *ſanguis qui in carne co* Vet. Schol. Cruq. & per h etiam ulcus.

2 Veteribus Italis & Celti *imber* & *iber* ſurculus erat i ut & hodie aboriginibus *imp* (German. *impfen* ir Hinc & bigenera omnia *Ibridae*, pro quo corrupt *Hybridae*, ut oſtendit Sca Notis ad Varronem. A

[redacted]

Perſius hic permagna negotia dives habebat
Clazomenis, etiam lites cum Rege moleſtas;
Durus homo, atque odio qui poſſet vincere Regem;
Confidens, tumidusque; adeo ſermonis amari,
Siſennas, Barros ut equis praecurreret albis.
Ad Regem redeo: poſtquam nihil inter utrumque
Convenit (hoc etenim ſunt omnes iure moleſti,
Quo fortes, quibus adverſum bellum incidit. Inter

7 tumidusque *etiam* Z. *Ven.* 1479 *&c.*

tleius edidit. Erat Perſius iſte
tomenius parentibus, Romano
raeca.
Proverbiali ſchemate protulit
is & tonſoribus. Lippos autem
t aſſiduae potationi operam dan-
& in tabernis vinariis otian-
Theophraſto etiam *τὰ κουρεῖα*
a dicebantur *συμπόσια*, quod
ndit Cruquius ex Plutarcho. B.
im *lippos* intelligere cum Vet.
ol. qui oculos inungendos cu-
in *medicinis* h. e. officinis me-
rum. Pulchre advocavit Bent-
Plautum Amphit. 4, 1, 3
s *omnes plateas perreptavi — in*
cinis, in tonſtrinis &c. Hi
dum ſedent, & exſpectant
um medici, fabulas ſerunt,
unt. G.
Erat enim negotiator apud Cla-
nas. Vet. Schol. Cruq. Vult
ndere hominem fuiſſe alicuius
e apud ſuos. B. *Negotia*, res
niariae, pecuniae foenori lo-
e. vid. Ern. Clav. Cicer. v. *Ne-*
m. Z.
Moleſtas lites, importunas di-
tigationes & pertinaces.
Durus dicitur indomitus & ef-
nis, qui ſcilicet flecti nequit.
dio eſt quod nauſeam movet,
er hoc ferri nequit, ob mole-
n & inſuavitatem.
Fidens in bonis; confidens in
s. Vet. Schol. Perfrictae erat
tis & improbus. B.
ro *tumidusque* Torrentii & Cru-
Codices legerunt *tumidus*; *que*
ctum eſt a Grammaticaſtro, &

a Bentleio ſervatum. B. Revocavi *que*, quod eſt in omnibus edd. vett. & poſcitur a verſu. — *Sermonis amari*, acerbus in maledicendo & vehemens. Z.

8 *Cornelius Siſenna*, de uxoris vita apud Senatum interpellatus, reſpondit ſe olim duxiſſe eam ſuaſu & hortatu Auguſti. Hoc monuit Torrentius ex Dione.

Equis albis, Proverbio erat [pro equis velociſſimis. Z.]. Huiusmodi equi erant ſolis atque etiam triumphantium. *Qui candore nives antei-rent, curſibus auras.* Virgil. de equis Pilumni.

10 Comice ponitur *hoc* pro eodem; atque ita ſupplenda eſt extrinſecus ſententia; *hoc iure omnes moleſti ſunt moleſti, quo omnes fortes quibus adverſum bellum incidit, ſunt fortes.* B. Mihi ſic videbatur. *Moleſti omnes, quibus adverſum bellum incidit, ſunt hoc iure*, hac conditione, *quo fortes quibus bellum incidit*, nempe ut vel commoriatur dimicatio, vel alteruter certe pereat. Quantum ad pugnarum eventum moleſti ſunt ſimiles fortibus. G.

Moleſti per Charientiſmum dicuntur odioſi, & importune laceſſentes.

11 Satis commode *adverſum* dixit bellum de monomachia cogitans, ducta metaphora a duobus tauris adverſis frontibus congredientibus.

Ridicula imitatio Heroicae Poëſeos in levi materia. *Ἕκτορα Πριαμίδην*, Homericum eſt. B. Repetitum *inter* quod Bentleio diſplicet, ſatis vindicatum in Theſauro. G.

Hectora Priamiden, animoſum atque inter Ac
Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors:
Non aliam ob cauſam, niſi quod virtus in utr
Summa fuit. Duo ſi diſcordia vexet inertes;
Aut ſi diſparibus bellum incidat, ut Diomedi
Cum Lycio Glauco; diſcedet pigrior, ultro
Muneribus miſſis) Bruto Praetore tenente
Ditem Aſiam, Rupilî & Persî par pugnat, uti
Compoſitum melius cum Bitho Bacchius; in
Acres procurrunt, magnum ſpectaculum utei
Perſius exponit cauſam, ridetur ab omni
Conventu; laudat Brutum, laudatque cohortc
Solem Aſiae Brutum appellat; ſtellasque ſalu

17 pulchrior *Han. G. S. Bos Anim.* p. 59. Diſcedat *Ven. Ch* *Bentl. & alii.* 20 Compoſitus G. Z. *Med.* 1477. *Ven.* 1479 *Steph. uterque Bur. & alii editores.* 21 procurrunt *probat eti* *ad Sil.* 7, 566. concurrant *al.*

13 Olim ſecuri percutiebant nocentes liberos; hinc *capitalis* hoc loco pro mortifera.

Θυμῷ γὰρ οὐδὲν γῆρας ἐστιν ἄλλο πλὴν θανεῖν, verba ſunt Sophoclis, citante Cruquio.

Mire *divideret* de acriter pugnantibus, h. e. dirimeret.

15 Sic & Virgilius: *Si duo praeterea tales Idaea tuliſſet Terra viros.* Vet. Schol. duos.

Vexet, h. e. in iram incitet: Proprie enim ira vel furore tentati, *vexari* dicuntur. Bentleius pro *vexet* poſuit *verſet*, quae rarior Lectio eſt, & repraeſentata a Lambino. B. *Verſet* eſt Sat. 2, 3, 249. Add. Sat. 1, 8, 19. G.

17 Veteres Impreſſi legerunt *diſcedet*, non *diſcedat*, quod & nos ſequuti ſumus.

18 *Muneribus miſſis; ut Glaucus ceſſit Diomedi arma ſua aurea, acceptis aereis.* Vet. Schol.

Praetore more veteri poſuit pro Imperatore: nam Brutus hoc tempore in Aſia contrahebat auxilia adverſus Auguſtum.

19 Nam gladiatorum paria dici ſolet.

20 *Compoſitum*, modo p *commiſſum*: optimi enim Codices legerunt *compoſ* *compoſitus*, ſuppreſſo ſcilice *ἀπὸ κοινοῦ* repetito: atqu micae & Satyricae neglige Bentleius contra contend Lectionem eſſe *Compoſiti* a unius Codicis; quod nil videtur nobis veriſimillin elegantem ſtructuram v quam non capiebant Exſc

Bithus & Bacchius gladia mi illis temporibus fuerunt, multos interemiſſent, com ſe mutuis vulneribus co Vet. Schol.

21 *Mire perdurat* in t *Theatri ad Iudicium.* Vet.

23 *Conventum* dicit Iuri

Cohortem comites dicit I *in conſilio erant, ſic & Lu* *Ut Praetori' cohors ut no* *Aruſpex.* Vet. Schol. Hi Court.

24 Apud Vet. Schol. l pro *oppertune laudans,* *laudans.*

Appellat comites, excepto Rege; canem illum,
Inviſum agricolis ſidus, veniſſe: ruebat
Flumen ut hibernum, fertur quo rara ſecuris.
Tum Praeneſtinus ſalſo multoque fluenti
Expreſſa arbuſto regerit convicia, durus
Vindemiator, & invictus, cui ſaepe viator
Ceſſiſſet, magna compellans voce cuculum.
At Graecus, poſtquam eſt Italo perfuſus aceto,
Perſius exclamat, Per magnos, Brute, deos te
Oro, qui reges conſuêris tollere, cur non
Hunc Regem iugulas? operum hoc, mihi crede, tuorum eſt.

28 multoque *conj. Da. Heinſ.* multumque *edd. vett.* 30 Vindemator *Gott. marg. Med.* 1477. *Ald. Ven. Glar.* 31 cucullum *edd. vett.* 34 conſueſti *Bentl. ex libris paucis.*

25 *Canem* ſalſa Dilogia pro ſtella animali poſuit.

26 Iterum ridicule inſurgit, ut Heroico Poëmate.

27 *Fertur quo rara; quia omnia ſecum trahit torrens, non eget* ...ri. Vet. Schol. B. Si in ſil... denſam irruat torrens, maio... edit ſtragem, quam ſi ea paſ... caeſis arboribus rara ſpatium ...ae praebeat. Illa cum flumine ... torrente comparatio eſt Demoſthenica, & repetita a Luciano Demoſth. encomio p. 495 & 512, ... quaedam admonuimus. G.

28 *Praeneſtinus;* Itali municipes ...mae ignobiles erant. Sic & Iu...nalis; *Hic novus Arpinas;* de ...cerone.

Vetus Interpres cum melioribus ...orrentii libris legerunt *multoque* ...enti pro *multumque*, ut ſit no...en; quod longe melius videtur. B. ...lchre Fabricianus Porphyrion, ...*lſo multoque fluenti* ad verbum ...terpretatur, *Urbane ac copioſe lo*...*o* (πολλῷ ῥέοντι Demoſth. pro ...ro. c. 43. p. 84.) *Perſio invicem* ...*pillias convicia regerit, non minus* ...*iculus, quam ruſtici vindemiato*...*res* &c. Nempe *arbuſto* i. e. putatori (qui hic *vindemiator* vocatur improprie) *exprimit convicia* viator, quum *cuculum* appellat: non quaſi *arbuſtum* pro putatore ſ. arboratore dicatur; ſed quia tamen convicia ex arbuſto veniunt. G.

29 *Expreſſa*; Metaphora ducta a vino quod exprimitur arbuſto, h. e. vite arbuſtiva. Ordo eſt, *Expreſſa arbuſto fluenti ſalſo multoque.*

Durus, h. e. ut *pervicax* & cerebroſus. *Vindemiator* autem modo tetraſyllabum eſt, per Synaereſin Figuram. B. Hinc *Vindemator* eſt in Venet. & Glar. Z.

30 *Invictus*, ob perfrictam audaciam, invicta conſtantia vultus.

31 *Cuculum; Exprobratio foeda putantium vites per imitationem cantus alitis temporariae, quam cuculum vocant: dedecus enim habetur opprobriumque merito falcem ab illa volucre in vite deprehendi.* Plinius (18, 26 extr.) notante Cruquio.

32 *Italo aceto*, h. e. *Romana mordacitate.* Vet. Schol.

35 Vapidus hic iocus eſt, in ridendo voluit Auguſtum tangere. B. In priori editione plane peſtiferam Dilo-

Aggere in aprico ſpatiari, quo modo triſtes
Albis informem ſpectabant oſſibus agrum.
Cum mihi non tantum fureſque feraeque, ſueta
Hunc vexare locum, curae ſunt atque labori,
Quantum carminibus quae verſant atque veneni
Humanos animos: has nullo perdere poſſum
Nec prohibere modo, ſimulac vaga luna decoru
Protulit os, quin oſſa legant herbaſque nocentes
Vidi egomet nigra ſuccinctam vadere palla
Canidiam, pedibus nudis, paſſoque capillo,
Cum Sagana maiore ululantem (pallor utraſque
Fecerat horrendas aſpectu). ſcalpere terram
Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
Coeperunt; cruor in foſſam confuſus, ut inde
Manes elicerent, animas reſponſa daturas.

15 qua *Bentl. & Cun.* 19 vexant *al. apud Burm. ad Ovid. Am.* 2 *& Sax. vid. ad Sat.* 1, 7, 15. 27 morſibus *H.* 28 Coepere *coni.* diffuſus *H.*

Tiberius etiam in hortos Maecenatianos commigravit. Torrentius. Subeſt igitur Dilogia.

15 *Aggere*; an Agger hic erat Tarquinii, ubi poſtea caſtra Praetoriana erant? B. Sic videtur propter viciniam Eſquiliarum. G.

„Pro *qua modo* [inquit Bentle„ius] lege invitis licet Codicibus, „*qua modo*.“ Ego tamen non auſim. Unde enim novit ille non licere dicere *quo* pro *in quo loco* vel *ubi?* Alias novimus *eo* & *quo* vetuſtos eſſe Accuſativos; verum & *quo* dicitur in Ablativo. B. Bentleii emendatio probabilis eſt, quia *qua* a librariis ob ſequens *modo* eſt mutatum. Z.

17 *Feras* nunc dicit volucres. B. Sunt aves carnivorae, quae dicuntur Epod. 5, 100 Eſquilinae alites. Z.

18 *Vexare*, h. e. inquietare & frequentare.

19 Errore *verſant* defixorum mentes.

20 Qui pro *perdere* maluit *pellere*, ille ſic eneruari orationem vehementem Priapi non ſenſit. minus minantur comici irati *perdere, diſperdere, cerebrum* ... *gere in via* &c. G.

22 *Protulit os, Virgil. Ext* ... *ſacrum.* Vet. Schol. Recte h... poſuit; nam iratae Dianae fu... que dementia tributa ſunt.

23 *Vidi egomet; hic verſi* ... *gice profertur, ut Virgil. Vi* ... *met duo de numero.* Vet. Sch...

Nigra & furva diis inferis ... Cruquius.

Succinctam; quo expeditio...

24 *Canidiam*; *Gratidiam* ... *litanam.* Vet. Schol.

Notum eſt veteres rem di... nudis pedibus peragere conſu...

25 *Memini me legiſſe apud* ... *nium Acronem, Saganam fui* ... *mine, libertam Pomponii Se* ... *qui a Triumviris eſt proſc* ... Vet. Schol. Ex altero Sch... legendum *Foeneratoris.*

Filiae fere omnes cogn... erat apud Veteres; ut al... duabus eſſet maior; altera ... eiusdem nominis.

[redacted]

Lanea & effigies erat, altera cerea; maior
Lanea, quae poenis compeſceret inferiorem.
Cerea ſuppliciter ſtabat, ſervilibus, utque
Iam peritura, modis. Hecaten vocat altera, ſaevam
Altera Tiſiphonen: ſerpentes atque videres
Infernas errare canes; lunamque rubentem,
Ne foret his teſtis, poſt magna latere ſepulcra.
Mentior at ſi quid, merdis caput inquiner albis
Corvorum; atque in me veniat mictum atque cacatum
Iulius & fragilis Pediatia, furque Voranus.
Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
Umbrae

32 ut quae *Bentl. ex MSS. & ſic G.* 38 veniat *Bentl. ex MSS. & ſic G. Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *F.* venient *al.* veniant *Lambin. e codd.* 39 Pedatia *Ven. Glar.*

16 *Scalpere*; quo ſcrobs fieret ma-
a, unde manes ex Orco evoca-
t. Siquidem Veteres terram e
mi cruſta conſtare credebant.
17 *Mordicus, pro eo quod eſt mor-*
is. Vet. Schol.
30 Canidiae erat lanea, cerea
em Horatii: [Incertum hoc eſt.
eorum enim effigies quos ſal-
voluerunt ex lana confecere.
eae effigies noctu dabantur in
pita, quos liberos ſalvos eſſe vo-
rent. Torrentius. Lana enim in-
laerabilis: ceream acubus fige-
t. *Devovet abſentes ſimulacraque*
ea fingit; & miſerum tenues in
r urget acus. Ovid: Her. 6, 91.
Virgiliana Pharmaceutria, ſi cre-
mus Donato ad 8, 80 *ſe de limo*
is, Daphnidem de cera &c. G.
31 *Compeſceret,* h. e. in ordinem
geret, per Charientiſmum pro
deret.
32 Bentleius mallet ſolute dici
quae cum quibusdam aliis; ve-
a mihi ſecus videtur.
33 Hyperbole ſervili metui ac-
mmodatiſſima.
Graecis Sol *Hecatos*, & Luna *He-*
e, ab ἑκάς, quod eminus radios
s iaculentur, & nocentes fe-
e: ſane aliae tres Furiae, quam
licis Dianae facies. Illuni nocte
nulli comparent Manes: *Et Cythe-*
rea choros ducit Venus imminente
Luna Od. I, 4, 5.

34 *Serpentes atque videres*, Hy-
perbaton pro *Serpentes videres atque.*
Serpentes deorum erant manium;
quod nocerent, & e terra prorepe-
rent. B. Vid. Perſ. 1, 113. G.

35 *Infernas canes, Furias, quae*
ſunt canes Iovis infernalis. Vet.
Schol. Cruq. *Canem* etiam noxium
animal & carnivorum ad Stygium
Solem Veteres referebant.

37 *At* modo dicitur pro *quin,*
vel *quinetiam.* Imprecatur ſibi
mentienti, ut ab avibus, cinaedis
& furibus contemnatur.

39 *Iulius Pediatius Eques Roma-*
nus honeſto patrimonio conſumto ſe
proſtituit: quare Horatius mutato
genere Pediatiam nominavit. Vet.
Schol. Cruq. Cinaedis minari vide-
batur hic deus.

Fragilis, ſeu mollis duro con-
trarius eſt; Metaphora eſt ab equo
qui facile pareat fraeno. Nam du-
rus equus dicitur frangi.

Aiunt Voranum Q. Luctacii Catuli
Libertum fuiſſe adeo furacem, ut
nummos ſubreptos a Nummulario in
calceos demiſerit: a quo cum depre-
benſus eſſet, quidam ſubridens, Belle,
inquit, ſi te non ἐκχαλκεύει, h. e.
verbe-

Umbrae cum Sagana reſonârint triſte & acu
Utque lupi barbam variae cum dente colubr
Abdiderint furtim terris; & imagine cerea
Largior arſerit ignis; & ut non teſtis inultus
Horruerim voces Furiarum & facta duarum
Nam, diſploſâ ſonat quantum veſica, pepedi
Diffiſſa nate ficus. at illae currere in urbem:
Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lac
Vincula, cum magno riſuque iocoque vide

41 reſonarent *al.* 43 *Adiperint Ven.* 1479. *& F.* ut imag. 45 ac facta *Sax. Cun.* fata *Ven.* 1479 *& F.*

verberibus tanquam aes recudat, alludens ad calceos. Vet. Schol. Cruq. cum quo conſentit & alter Schol.

41 Recte modo Bentleius *reſonârint*, quo convéniat inter tempora. Triſte ſonabat Sagàna; umbrae acutum. *Triſte, lugubre & metuendum: acutum, tenue & ſubtile quod ſine corpore emittebantur voces.* Vet. Schol. Cruq. Ὡς δ' ὅτε νυκτερίδες, μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο Τρίζουσαι ποτέονται. Homerus Od. Ω, 7.

42 *Lupi barbam; veneficiis roſtrum lupi reſiſtere inveteratum aiunt, ob idque villarum portis praefigunt.* Plinius (28, 10 ſ. 44) citante Landino. Terra defoſſum contrarium habebat uſum. Ferae omnes deorum erant manium.

43 *Cerea; Hypermetrus verſus.* Vet. Schol.

44 *Largior ignis*; quod boni erat ominis veneficis. *Limus ut hic dureſcit; & haec ut cera liqueſcit Uno eodemque igni, ſic noſtro Daphnis amore.* Virgilius Ecl. 8, 80. B. A cera nempe auctus eſt ignis. G.

45 *Voces Furiarum,* h. e. ululatus canum. Z.

46 *Pepediſſe* ſe prae timore fingit: nam & metus inflat corpus. B. *Diffiſſa nate ficus*; Hoc haud dubie caſu factum erat. Sed inde fortaſſis Horatius occaſionem ſumſit hanc ſatiram ſcribendi. Z.

47 *Currere*; ſupple coeperunt.

48 *Iocatur in his quaſi altera den-*

tibus appoſitis, uti ſolita quod gibba fuerit, calien re conſueverit. Caliendri Varro in eo libro qui inſc gula Divina, dicens: E ſtulo Agamemnona meum, tburnis accipit Critona Vet. Schol.

Caliendrum, peplum c Schol. Cruq. h. e. pallio narum, ſeu Mavorte, q κρήδεμνον dicunt & θέρ cucullo laxius & caput velabat; Latini ricinium Anterior pars eminebat tem, ut vel ex Horati qui *altum* apponit: &, *tburnis accipit caliendrum* rius Varro. Vox *calien* deducitur a κάλλυντρον, vit Cruquius; verum a nam ſive κυλίνδειν ſcril καλίνδειν perinde eſt; G involvere eſt. B. At intelligunt comam appo nativam. Z.

50 *Vincula, licia ex di ribus, quibus mentes ho ciebant.* Vet. Schol. Cr *tibi haec primum triplici lore, Licia circumdo.* Vir *Licia* a *ligando* appellant rum autem eſt *ligare*. B. reliqua huius velut fabu ſcere amet, addat Epod Quem vero ipſae magica

SATIRA IX.

IMPUDENTES ET INEPTOS PARASITASTROS.

ubie gratia, qua apud Maecenatem valebat Horatius, os paraſitaſtros & poëtaſtros pellexit, ut eum obſide- & ſe per eum Maecenati commendari cuperent. Qua- t hoc hominum genus moleſtum a ſe, ſi fieri poſſet, eret, fortaſſis hanc ſcripſit ſatiram, ubi impudentia & alitas eiusmodi homuncionis egregie deſcribitur.

IBAM forte Via ſacra, ſicut meus eſt mos,
Neſcio quid meditans nugarum, & totus in illis:
Accurrit quidam notus mihi nomine tantum,
Arreptaque manu, Quid agis, dulciſſime, rerum?
Suaviter, ut nunc eſt, inquam; & cupio omnia quae vis.
Cum

urrit *G. Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *F. Med.* 1486. *H. Steph.* Oc- rit *videtur eſſe ab Aldo.* Accurrit *etiam defendit Heinſ. ad Ovid.* I. 2, 372.

ille Theocriti Virgiliique eutrias adeat, & Propertium ſq. & Luca. 6, 430-830 & inde redibit. G.

SAT. IX.

atleius hic interſeruit *ut ut forte*] nulla cum cauſa, alla cum auctoritate, quo ſuae auri placeret.

smodi Prodeambulatores ioco *Sacravienſes* appellati B. Feſtus V. *October equus* ellatos ait, qui ad ſacram abitarent. G.

ditans, i. e. tacitus, aliquid iens.

verecunde verſus more Saty- urgas dixit, quia Satyrici ipſe carpere. Vet. Schol.

es Lambini ſcripti Codices t *& totus*, pro *totus*, quod quius probavit, etſi diſſen- rrentius, atque Bentleius.

idam Vulgati Codices vitio- runt *occurrit* contra MSS. B. *Accurrit* ſic plane eſt un. 2, 3, 44. G.

accepit Cruquius, & cum Cruquio Dacerius voces Ἐπαγόμενος & Ἐπιφερόμενος, quae in Vetere Interprete occurrunt: exiſtimant enim ita dici eum *qui aliquem venientem & quaſi vinctum ſecum trahat*; cum vel ex ipſo Scholiaſte pateat obvium dici, vel caſu aliquo de via oblatum. *Obvius*, inquit ille, Ἐπιφερόμενος. Inſulſiſſimus iſte Veterum Scholiaſtarum compilator, qui Acronis nomen mentitus eſt, *Epagomenum* proprium garrulo nomen fuiſſe credidit.

4 *Arreptaque manu*; *non exſpectavit ut porrigerem*, ut eleganter Landinus.

Ordo eſt, Quid rerum agis mihi dulciſſime. Vet. Schol. h. e. An recte & ex ſententia procedunt tibi omnia?

5 *Suaviter*; h. e. ſatis commode, quantum ſinit rerum mearum ſtatus. Noſtin' fortunarum mearum naufragium, poſtquam Brutianae ſuccubuere partes? Ἡδέως ὅσον ἔνεστί μοι νῦν.

Cupio omnia quae vis; ſuavis valedicendi formula.

Cum affectaretur, Numquid vis? occupo. at ill
Nôris nos, inquit; docti ſumus. Hic ego, Plu
Hoc, inquam, mihi eris: miſere diſcedere qua
Ire modo ocius, interdum conſiſtere, in aurem
Dicere neſcio quid puero; cum ſudor ad imo
Manaret talos, O te, Bolane, cerebri
Felicem! aiebam tacitus, cum quidlibet ille
Garriret, vicos, urbem laudaret. Ut illi
Nil reſpondebam, Miſere cupis, inquit, abire,
Iamdudum video; ſed nil agis; usque tenebo,
Perſequar. Hinc quo nunc iter eſt tibi? ❡ Nil op
Circumagi; quendam volo viſere, non tibi notu
Trans Tiberim longe cubat is, prope Caeſaris l
❡ Nil habeo quod agam, & non ſum piger; us
Demitto auriculas, ut iniquae mentis aſellus, [q

11 Bollane *edd. vett.* 16 Proſequar *Glar. Bentl.* hinc *Bentl.* c *nullis edd. vett. refert ad antecedens.*

6 *Numquid vis*; ſunt & iſta properantis abire. *Rogo numquid velit: recte inquit: abeo.* Terentius, citante Cruquio. B. Eun. 2, 3, 50 quem locum videtur noſter hic cogitaſſe. G.

7 *Nôris nos*; h. e. cupio tibi eſſe notus.

Doctos dicebant Veteres, quos nos hodie *Scholares* appellamus.

8 *Quaerens* modo poſuit pro cupiens: & Comici dicunt *miſere* pro multum & vehementer, ἐν ἤθει.

9 *Ire*: ſupple coeperam.

10 *Sudor, ex taedio & moleſtia.* Vet. Schol.

11 Optimi Torrentii Codices legerunt *Bolane* pro *Bollane*, quod ab oppido, (ut ille putat,) *Bola* derivatum eſt. *Solebat hic in faciem quemvis reprehendere, & libere dicere quod ſentiret.* Vet. Schol.

Cerebri felicem; vult ſignificare ſe propemodum, invidiſſe homini cerebroſo & impudenti, quod potuerit eum aſperioribus verbis removere, quod ſui pudoris non erat. Atque obiter Luciliano more *Bolanum* iſtum percutit. In inſ
rebrum moveri credebant

14 *Abire*, h. e. effugere; ſubiecit *tenebo*: tenetur e
non licet abire.

16 Neſcio cur Bentleio m
cuerit *Proſequar* quam *Pe*
cum haec ſit vox efficacior
atque ipſe mox dicat *usque*
te, quod plus eſt quam *pro*

18 *Cubat, aegrotat, langue*
Vet. Sch. *Cubantis luxuriae*
pſit. Corn. Celſus.

Iulii Caeſaris horti eran
Tiberim iuxta Naumachia
oſtendit Torrentius ex Sue

19 *Non ſum piger*; *Liben*
bulo. Vet. Schol. Cruq

20 *Demitto auriculas*; Pr
le Schema. *Laſſis aſinis*
pendent aures. Vet. Schol
Aures in equis & omnium
rum genere indicia animi pra
feſſis marcidae, micantes
ſubrectae furentibus, reſoluta
Plinius 11, 37 citante elega
Iacobo Cruquio.

Cum gravius dorſo ſubiit onus. Incipit ille;
Si bene me novi, non Viſcum pluris amicum,
Non Varium, facies: nam quis me ſcribere plures
Aut citius poſſit verſus? quis membra movere
Mollius? invideat quod & Hermogenes, ego canto.
Interpellandi locus hic erat; ❡ Eſt tibi mater? [quam;
Cognati, queis te ſalvo eſt opus? ❡ Haud mihi quis-
Omnes compoſui. ❡ Felices! nunc ego reſto:
Confice; namque inſtat fatum mihi triſte, Sabella
Quod puero cecinit, divina mota anus urna;
„Hunc neque dira venena nec hoſticus auferet enſis;
„Nec

..3 Varum *primae editt.* it. *H.* ..*conſ.*

30 mota divina anus urna *Bentl.* ex

..*lingulde mentis*, h. e. demiſſae &..oxiae: contra aequus & cuius ..is recta eſt. Metaphora ducta ..lance.

..ſt Advertendum hic ultimam ..labam in *ſubiit* produci in hoc ..ſu.

..*Si bene fretus ſum conſcientia* ..i. Vet. Schol. h. e. Si ſum vir..is propriae idoneus aeſtimator. ..Vibius Viſcus eques duos habe..t filios Viſcos Senatorii ordinis, ..ſque Poëtas & inſignes Criti..i. Vide Vet. Schol. in Satyram ..centem. De Vario Vide Ode 6. ..1. I.

..4 *Membra movere*; i. e. *cum ge..corporis pronuntiare*. Vet. Schol. ..enim ſaltare erat.

..5 *Mollius*; maiore cum Rhythmo. Obiter Tigellium Cantorem tan..., eiusque artem ut indignam in..po.

..6 *Interpellandi locus hic erat*; Emphaſin poſuit odioſae garru..tis. B. Ut taedium effugeret ..diendi laudes illius garruli. Z.

..7 *Quis te ſalvo eſt opus*; callı..quaſi initurus cum eo gratiam ..e promit B. Qui primum no..m contrahunt, ita rogant. G.

..8 *Omnes compoſui*; Comice pro..nda ſunt iſta, cum habeant ἦθος: & gratificari vult Horatio tanquam futuro ſibi haeredi: *Componere* eſt περιστέλλειν, cum cadaver linteis implicatur. B. Certe hoc ipſo, quod orbum ſe praedicat, videtur ſibi eſcam velut proponere Horatio, ut is tanto facilius admittat in familiaritatem eum, ex cuius teſtamento ſperare aliquid poſſet. G.

Felices; Ineptulum ludit: nam praeter ſpem reſponſum dedit; & Bolani ritu impudentem in os deridet.

29 *Confice*; fac finem enecandi. B. Forte tamen eo geſtu iſta dicebat Horatius, uti nugator accipere poſſet honeſtam petitionem: *confice*, me etiam *compone*: nam inſtat mihi fatum &c. Certe non ſatis probabiliter finxit poeta, poſt tam cerebroſam exprobrationem acta eſſe reliqua. G.

Marſi, Peligni, Samnites & Sabini *Sabelli* dicti ſunt Veteribus; erant enim omnes Sabini generis & ſortilegio inſignes.

30 *Mota urna*; Plebeium divinandi genus per ſortes, Synecdochice pro quovis alio uſurpatur.

31 *Hoſticus* vetuſte pro hoſtilis, ut & *civicus* pro civilis.

„Nec laterum dolor, aut tuſſis, nec tarda po
„Garrulus hunc quando conſumet cunque: lo
„Si ſapiat, vitet, ſimulatque adoleverit aetas."
Ventum erat ad Veſtae, quarta iam parte diei
Praeterita: & caſu tunc reſpondere vadato
Debebat; quod ni feciſſet, perdere litem.
Si me amas, inquit, paulum hic ades. ❡ Inte
Aut valeo ſtare, aut novi civilia iura;
Et propero quo ſcis. ❡ Dubius ſum quid faciam
Tene relinquam, an rem. ❡ Me, ſodes. ❡ Non faci
Et praecedere coepit. Ego (ut contendere dur
Cum victore) ſequor. ❡ Maecenas quomodo

36 vadatus *Bentl. e conj.* 42 durum *ſine* eſt *Bentl. e co*

32 *Laterum dolor*, pleuritis.

Tuſſis, tabes, vel phthiſis.

Tarda podagra; quia tardos facit; & *eſt* ὑπαλλαγή. Vet. Schol.

33 *Quandocunque* modo poſitum pro *quandoque*, vel *aliquando*; Compoſitum eſt autem ex *Quando* & *Cum*; quaſi diceret: erit tempus *quando* & *cum*. De Futuro hoc eſt Indefinito.

Conſumet, h. e. necabit. Conſumitur id cuius nulla pars relinquitur; vel quod non amplius comparet prorſus e medio ſublatum.

34 Sic & Virgilius; *Matura adoleverit aetas.*

35 *Ad Veſtae; Sic nos hodie in Claudii, vel Telluris dicimus, nec addimus Templum, aut Aedem.* Vet. Schol. *Aedes Veſtae erat ad Clivum Capitolinum*, ut bene Cruquius ex Varrone. B. Foro vicinam, etiam indicat illud Cic. fam. 14, 2. ubi *a Veſtae ad tabulam Valeriam ducta Terentia.* G.

Quarta iam parte; h. e. *hora diei tertia, quo in Foro cauſae agi coeperant, iuxta illud Epigrammatographi, Prima ſalutantes atque altera detinet hora, Exercet raucos tertia Cauſidicos.* Cruquius. Eſt Mart. 4, 8.

36 *Caſu vadato;* ſatis mirari nequeo Interpretes omnes latuiſſe caſu *vadato* modo dici pro vadata, cum notum ſit c ſit Iurisconſultis. *Reſp* tem is dicitur in quem lis i Bentleius multa hic move ſas tenebras, quae non p eſſe Lectori modo repr Pro *vadato* repoſuit *vada* genio. B. *Caſu vadato* puto. *Vadatum* eſſe vel qui alteri neceſſitatem va impoſuit, vel paſſivum iuſſus eſt; ipſe fatetur Bentleius, quo minus ſola coniectura mutare omnium librorum, qu Acron tuetur. G.

37 Qui cauſa ſua cadit, citur *perdere.*

38 *Adeſſe* proprie Advoca

39 *Valeo ſtare; ſi habe ſtem.* Vet. Schol. Cruq. lat ſe Podagricum?

40 *Quo ſcis;* ad viſen cet aegrotum.

41 *An Rem; ſic* & *i ſcriptum inveniri ſolet Re tem.* Vet. Schol.

43 *Cum victore*, haec rice poſuit ac ſi captivu tur.

Quomodo tecum; Quom Maecenas eſt? Vet. Scho

Hinc repetit. ❡ Paucorum hominum, & mentis bene
Nemo dexterius fortuna eſt uſus. ❡ Haberes [ſanae:
Magnum adiutorem, poſſet qui ferre ſecundas,
Hunc hominem velles ſi tradere; diſperęam ni
Summôſſes omnes. ❡ Non iſto vivimus illic,
Quo tu rere modo: domus hac nec purior ulla eſt,
Nec magis his aliena malis: nil mî officit unquam,
Ditior hic, aut eſt quia doctior; eſt locus uni-
Cuique ſuus. ❡ Magnum narras, vix credibile. ❡ Atqui
Sic habet. ❡ Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus eſſe. ❡ Velis tantummodo, quae tua virtus,
Expugnabis; & eſt qui vinci poſſit; eoque

 Diffi-

45 deterius *notabile ſphalma Med.* 1477. 50 inquam *etiam MS. Bos Animad.* p. 59. 55 eo quod *Med.* 1477.

44 *Repetit;* h. e. de novo incipit mocinari.
Paucorum hominum; i. e. *qui & ious eſt & raro habet parem.* t. Schol. Et paucos admittit, ſa Dilogia. B. Nihil hic ampi video. Deſcribit Maecenatem ea parte, qua deterrere impuatem hominem ſe poſſe ſperat. eterum in MS. Gottingenſi eſt, *mentis bene ſanae*, quod valde cet: ſic enim ratio reddatur, cur *corum hominum* ſit Maecenas? mor videlicet vafri illius Siculi, i temere nos vetat credere &c. G. *Mentis bene ſanae*, per Anticipanem Paraſitaſtrum a conatu calle deterret.

45 *Fortunam* modo dicit magnam e ingentes divitias.

46 Hypocrita, ſive ſecundarum tium actor, ipſius actoris actor s: erat etiam & tertiarum. Hi n poſſent nolebant tamen aequaprimos actores, quo eos commdatiores redderent populo.

47 *Hunc hominem;* Δεικτικῶς ſeum *tangit digito.* Vet. Schol. Et et ἦθος.
Tradere, h. e. commendare.

48 *Summôſſes omnes; malignus lgua promittit.* Landinus. B. In pore, quod vulgo plusquamperfectum vocant, vis quaedam eſt, non diu erit cum ſubmotos gaudere poſſes aemulos. G.

Bentl. praetulit *vivitur*, quod repertum fuerat in uno tantum Codice.

49 *Purior*, h. e. magis ingenua & proba: purum enim dicimus cui nihil ficti adhaeret, vel improbitatis.

50 *Aliena malis;* h. e. huiusmodi peſtibus inimica: nam Euphemiſmo quodam exſecrabilia *mala* dicimus.

Nil mi officit; ego ei non invideo. Vet. Schol. Cruq.

Nequeo ego cernere elegantiam vocis *inquam*, quam Bentleius, auctoritate neſcio quorum Librorum hic interſeruit pro *unquam*. Videtur ſane mihi frigidiuſculum hoc.

54 *Quae tua virtus;* amarulenta Ironia.

55 *Et eſt qui vinci; iucunde ex alterius perſona Maecenatem reprehendit: hoc eſt quod dicit Perſius; Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico Tangit.* Vet. Schol. Cruq. B. Quin ex ſua perſona hic loquitur Poeta: nec vitium reprehendit, ſed laudat prudentiam, qua facilitatem moderetur. G.

Eoque; quia ſcilicet intelligit facilitatem ſuam.

Difficiles aditus primos habet. ¶ Haud mihi
Muneribus ſervos corrumpam; non, hodie ſ
Excluſus fuero, deſiſtam; tempora quaeram;
Occurram in triviis; deducam. Nil ſine m
Vita labore dedit mortalibus. ¶ Haec dum agi
Fuſcus Ariſtius occurrit, mihi carus, & illum
Qui pulchre nôſſet: conſiſtimus: Unde venis
Quò tendis? rogat, & reſpondet. Vellere c
Et prenſare manu lentiſſima brachia, nutans,
Diſtorquens oculos, ut me eriperet. Male ſa
Ridens diſſimulare: meum iecur urere bilis.
Certe neſcio quid ſecreto velle loqui te
Aiebas mecum: Memini bene; ſed meliori
Tempore dicam: hodie triceſima ſabbata: vi

56 primus *Med.* 1477. *Ven.* 1479. 64 penſare *omn.* nictans

58 *Tempora quaeram;* ſupple idonea.

59 Ridicule abutitur graviſſima ſententia. Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τ' ἀγαθὰ οἱ θεοί. Epicharmus citante Cruquio.

60 *Haec vita* dicebant Veteres pro eo quod nos *Hic mundus*.

Haec dum agit; h. e. Interim.

61 *Fuſci Ariſtii* celeberrimi eius temporis Grammatici vita exſtat apud Tranquillum.

63 *Rogat & reſpondet; eleganter mixtum inter ſe & confuſum ſermonem interrogandi ac reſpondendi expreſſit.* Vet. Schol. Mira Βραχυλογία.

64 Lambinus ex duodecim Codicibus pro *prenſare* repoſuit *preſſare*: Verum nihil tanti; ſiquidem notum eſt veteres Romanos non pronuntiâſſe *N* ante *S*. Quin & noſtri homines *Preſſare milites* dicere conſueverunt, pro *Prenſare*. *Preſſare, ſtringere.* Vet. Schol.

Lentiſſima; h. e. minime ſequacia, ſed potius prenſanti renitentia. B. *Lenta brachia* ſunt ſane mollia, flexilia: ſed nempe eo ipſo prenſantem effugiunt. G.

Nictare eſt aliquid oculis ni demonſtrare. Vet. Schol. eum legiſſe *nictare;* quod n minem advertiſſe, neque Bentleium, qui me invito *nutans*. B. Neſcio unde ctus illud ſuum *nictans* Quos ego conſulere potu non in contexto modo Ho ſed in ſcholiis etiam legur *autem* nutare, *aliquid oculi* tibus *velle demonſtrare*. G.

65 Iucundo convicio *ma* amicum ſuum appellat, ac gne urbanum crederet: N *ſalſus* uno ſpiritu profert Subſtantivum.

66 *Diſſimulare;* ſupple c

67 *Certe* dicimus ubi m non adeo diffidimus. B. cit Horatius ad Fuſcum. det tum Fuſcus *Memini ben*

68 *Meliori tempore;* quam cupatum video.

69 *Triceſima Sabbata; Qu Neomenias dicunt, quoniam bata Iudaei numeros appellan res: & Sabbatum magnum i vatione Lunae a Iudaeis eti celebratur.* Vet. Schol. N

...tis Iudaeis oppedere? Nulla mihi, inquam,
...ligio eſt. At mî: ſum paulo infirmior, unus
...ultorum; ignoſces; alias loquar. Huncciņe ſolem
...m nigrum ſurrexe mihi! fugit improbus, ac me
... cultro linquit. Caſu venit obvius illi

73 *Tam mihi ſurrexiſſe nigrum.* G.

...ares Hebdomadas di... Iudaei Sabbata appel... *Numeros Lunares* dixit ...lies a novilunio inde ſ. procedentes, quales Iu...enſes ſunt & ſemper fue... ...elphini interpres & Da... ...ceſimo anni a Tiſri men...is Sabbatho, id eſt Pa...nt a Torrentio & Lam... ...vera eſſent etiam, re...amen eſſent, quam quae ...loratium. Acronis il...um Scholiaſtarum forte ...nendum, *Triceſima Sab... quando calendis* (novilu... *Sabbathum*, i. e. in ca...dit. Sed nihil melius ...i Scalig. de Emend. ... 309 & Seld. de I. N. ...itelligere triceſimum Lu...s diem, ex parte certe ... cultum Iudaeis, quae ...hodie etiam omnibus, ...habitant vel pauci, ver...ratio. G.

...ur Bentleius maluit re...*tu* pro *vin' tu*, nulla ...ate. B. Provocat Bent... quae ad Sat. 2, 6, 92 ... Sed quae ratio ibi *vis* ...dem hic exigit *vin'*. G.

...; *Quia pellicula immi... quia Moſes Rex Iudaeo... Legibus reguntur, negli...* ...*medicinaliter exſe...ne ſolus eſſet notabilis, ...cidi voluit.* Vet. Schol. ... quae inſcitia Li...erat repoſuimus ex con...i & *medicinaliter exſectus ...alis effectus* quae nihili ...s miretur eiusmodi con...ni Epicureo atque Pagano excidiſſe? Iure igitur Henrico Glareano diaboli organum videtur. Etiam Satira quinta haec habet: *Conſtat omnia miracula certa ratione fieri, de quibus Epicurei prudentiſſime diſputant.* B. At hoc eſt, o manes Baxteriani, plus quam Bentleianum facinus: & *exſecare* Moſen eſt plus quam cornutum facere. Si omnino dignus eſt locus, qui emendetur, blandior medicina fuerit, *quia Moſes — negligentia medici talis*, i. e. curtus, *effectus eſt.* Vel, quod libri quidam habent, *affectus*, legam, *negligentia medicinali* eſſectus, h. e. *circumſectus eſt.* G.

Cum ſummo contemtu *oppedere* poſuit & παρὰ προσδοκίαν, cum deberet dicere, *adeſſe eorum ſacris.*

Parcus ſuus deorum cultor & infrequens.

71 *Infirmior; metus & infirmitas Religionem faciunt.* Vet. Schol. Cruq. B. *At mi* &c. ſunt verba Fuſci. Z.

Unus multorum; unus inter multos. Vet. Schol. Cruq. Vult excuſare ſe ob ſuperſtitioſorum numerum.

72 *Ignoſces;* ſcita valedicendi formula.

73 *Surrexe*, ſic & Virgilius *extinxem* pro extinxiſſem. B. *Nigrum*, infauſtum. Z.

Improbus modo Subſtantivum eſt, ut ſupra *male ſalſus*: Perpetuum iratorum convicium eſt.

74 *Sub cultro; Proverbium eſt.* Vet. Schol. Ac ſi victima eſſet futurus. B. Theocrito 22, 5. Caſtor & Pollux ſunt Ἀνθρώπων σωτῆρες ἐπὶ ξυρῷ ἤδη ἐόντων, iam tondentium caput in metu ſummo naufragii. V. Petro. 104.

Pro-

Adverſarius: &, Quo tu, turpiſſime? magna
Exclamat voce, &, Licet anteſtari? Ego vero
Oppono auriculam. rapit in ius: clamor utri
Undique concurſus. Sic me ſervavit Apollo.

SATIRA X.

IN INEPTOS LUCILII FAUTORES.

Cum Horatium ob ea, quae Satira quarta de Lucili
oſtenderat, quidam obtrectatores, in his maxime
trius, Hermogenes, Pantilius & Fannius, vituper
defendit hic ſuam ſententiam uberiusque explicat,
dens, genus dicendi Lucilianum, praeterquam qu
nus breve eſſet, varium & iucundum, idem quoq
verba graeca immixta impurum eſſe. Quodſi n
in Ennio reprehenderit Lucilius; nihil vetare, quo
ipſius vitia notentur ab alio. Veruntamen quoda
excuſandum eſſe Lucilium ob aevum, quo vixerit
ſi nunc viveret, fortaſſis limatius diligentiusqu
ſcripturus. Caeterum, addit Horatius, ſemetipſu
tentum eſſe, ſi paucis iisque doctis hominibus (qu
tus recenſet) ſua probarentur ſcripta; contra ſe
curare, quid Demetrius & Tigellius de illis ſentia

Proſerpina crinem aufert morituris &c. G.

Caſu, h. e. *Sic dii voluere*: habet. enim Emphaſin hoc ſibi praeter omnem ſpem eveniſſe.

75 *Adverſarius*, *Creditor*. Vet. Schol.

Turpiſſime; atrox convicium. Μιαρώτατε. B. *Impure* ſimile apud Comicos maledictum. G.

76 Bentleius pro *Exclamat*, ex unius Berſmanni Libro repoſuit *Inclamat*, quod minus ego probaverim, etſi nihil interſit.

Licet anteſtari? Tangens auriculam bis verbis loquebatur; Licet anteſtari? Si ille reſpondiſſet, Licet, iniectione manus adverſarium in iudicium trahebat. Quod ſi anteſtatus non eſſet & manum inieciſſet, iniuriae reus conſtitui poterat. Vet. Schol. Eſt autem *anteſtari* quaſi *amteſtari*. Lambinus.

77 *Oppono auriculam*; *ſu ſtinim aures tenere, & ita Memento quod tu mihi in i teſtis eris; quod eſt anteſta* Schol. *Eſt in aure ima me cus, quem tangentes an* Plinius, citante Torrentic

— Cynthius aurem
Vellit & admonuit. — V

78 *Sic me ſervavit Apol de ſenſu Homerico ſumſit*, 443) Τὸν δ' ἐξήρπαξεν Ἀ Vet. Schol. Alias Apollo ξίνακος erat & Poetarum Suavi etiam Dilogia ebur cit Apollinem, qui ſtabat Auguſti, ubi ius dici conſi

Sportula deinde Forum,
peritus Apollo. Iuven.

Iſta debentur Cruquio.

Lucili, quam ſis mendoſus, teſte Catone
Defenſore tuo pervincam, qui male factos
Emendare parat verſus. Hoc lenius ille,
Eſt quo vir melior: longe ſubtilior illo,
Qui multum puer & loris & funibus udis
Exhortatus, ut eſſet opem qui ferre poëtis
Antiquis poſſet contra faſtidia noſtra,
Grammaticorum equitum doctiſſimus. Ut redeam illuc.

os verſus habet Zarotti prima, & altera Mediol. 1486 cui adiuncti Acron & Prophyrion, pro Horatianis. Landinus reiecit eos iam Flor. 1482 in annotationem, cauſam interſerens, quod Acron incipiat Satiram ab illo verſu *Nempe incompoſito.* In annotationibus quoque retulere Aldus, Bened. Philologus, Aſcenſius, Lambinus, Cruquius, Rutgerſius, interpres Delphini, Dacerius. In codicibus eos antiquis fuiſſe, fatentur omnes. Aldus agnoſcit ſtilum Horatianum: H Glareanus vel Horatii eſſe ait, vel ſimiae Horatii. G. Fabricius quaſi nihil dubitaret de auctore in caſtigationibus ad verſum, annotat, Catonem intelligi Valerium, nobilem Grammaticum & Criticum (de quo Sueto. c. 11) & tamen omiſſi ſunt hi verſus in exemplaribus Fabricianis Baſil. 1555 fol. & Lipſ. 1593. 8. excuſis. Lambinus aetatem cccc annorum illis tribuit, Horatianos ſiquis putet, eum in his literis parum videre ait: ſibi aſſentiri dicit Io. Auratum, M. A. Muretum, Si. Boſium,

Neſcio cur *defenſore tui* malit enſius. G.

Subtilior callidior, aſtutior, per iam, Catone eſt ille puer aetate genio, qui cauſam illam loris & bus defendendam ſuſcepit. G.

Legendum *puer eſt loris — Extus.* Poſterius hoc iam ſuſpi- eſt acutus vir H. Glareanus. navit ſe armis iuvenis, quem it, & malum minatus eſt vel adeo his, qui ſecus ſentitent ucilio. G.

8 Iungo *Grammaticorum equitum*, & puto ludibrii cauſa ita appellari iuvenem, qui Grammatici provinciam illis armis tueri vellet, quibus circa illa tempora Cicero filius *patri ſuo de Ceſtii corio ſatisfecit*, ut narrat Seneca Suaſor. 7. Quid? ſi minatus fuerat Horatio ipſi hic eques Grammaticus? Quid? ſi pudore quodam Horatius aetate provectior, vel amici, hos octo verſiculos ſuſtulere? G.

Boſium, Io. Paſſeratium. Voſſius de poëtis Lat. p. *valde antiqui*, ait de his verſibus, *quidquid dicat binus.* Aſcenſius (edit. 1544 fol.) *ſunt*, inquit, *qui cenatem-taxari hic autument, & ideo propter ipſi Horatio reſectum hoc caput.* Etiam Glareanus, inquit, *poſſunt videri poëtae conſilio.* Haec faciu dignos putem verſus, qui etiam hic legantur: in cum, ſi non ſint Horatii, antiqui tamen, & ingeni minis opus videantur. G.

NEMPE incompoſito dixi pede currere ve
Lucili: quis tam Lucili fautor inepte eſt,
Ut non hoc fateatur? At idem, quod ſale mu
Urbem defricuit, charta laudatur eadem.
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque caetera:
Et Laberi mimos, ut pulchra poëmata, mirer.

5 *pro* nam, num *G. S. Boſ. animad.* p. 56. non *Z. V.* 1479. *Fl.* *credo cum interrogatione.*

1 Comicum principium & Morale: nam de medio ſermone orditur. Eſt autem *Nempe* Particula recordantis ſuae cogitationis.

Incompoſito, h. e. incondito, & extemporaneo. Metaphora deſumta eſt ab imperitis equis, vel etiam ſaltatoribus, qui nullis gradiuntur numeris.

Dixi; Satyra ſcilicet quarta. (1, 4, 8) Grave crimen hoc: nam quis ferat libertino genitum avo Pompeii Magni doctiorem? B. Quin avunculo maiori. Vid. ad Sat. 2, 1, 75. G.

Etſi melius currant *facti & euntes*, *currunt* tamen verſus quales cunque. Et mire *pede currere* poſuit: erant enim *Pedes* numeri quibus in Choreis ſaltantes currebant. Huc facit Anacreontis illud;

Ἐδόκουν ἄκροισι ταρσοῖς
Δρόμον ὠκὺν ἐκτανύειν.

2 *Fautores*, Plauto *favitores*, plauſores erant in theatris. *Inepte favemus alicui, quando aperta vitia eius negamus*, Vet. Schol. Nam ineptus eſt vapide blandus. iusmodi palponibus οὐδὲν ὑγι fumivendulis iſtis perpetuo eſt anima.

3 *Fatemur coacte, confitem te*, ut belle Landinus.

Sale multo ideo ait numero ri, quod dicturus erat defricui vere id ſale faceret (ſic enim dum pro *ſal*). Vet. Sch *Sales* nempe urbanitatem o ſignificant: *ſal* ſingul. pro let accipi. Fit ergo vividi taphora. G.

4 *Charta eadem*; ſiquidem Satyra & *Facetum* & *Emunct* eum dixerat.

6 *Decimus Laberius a Di annulo aureo & quingentis donatus eſt, poſtquam Mimm egiſſet.* Cruquius ex Sueto Macrobio. Sed Publius Syr certamine palmam tulit.

Mimi, liberi, dicaces, & erant, & unius tantum A nam nulla habebant Exod caeteri Ludi, Conſtabant ig diculo,

ion ſatis eſt riſu diducere rictum
oris: & eſt quaedam tamen hic quoque virtus:
evitate opus, ut currat ſententia, neu ſe
liat verbis laſſas onerantibus aures:
none opus eſt modo triſti, ſaepe iocoſo;
dente vicem modo rhetoris atque poetae,
um urbani, parcentis viribus, atque
uantis eas conſulto. Ridiculum acri
s & melius magnas plerumque ſecat res.
ripta quibus Comoedia priſca viris eſt,
tabant, hoc ſunt imitandi; quos neque pulcher

14 Ext. opus *H.* conſultum *Z.*

us dicitur, & hoc ri-
ris. Vet. Schol. B.
u, excitare riſum eſ-

cis Ἀρετή, unde teſte
m *Ars.*
; h. e. ut feſtinet ad
phora a iumento le-
t vel ſequentia oſten-

h. e. retardet. No-
ſint *impedimenta* in

odo triſti, ſaepe ioco-
modo gravi & Rhe-
nordaci & Satyrico.
. e. *munus*, vel par-
ndere vicem eſt age-
rſonam, ut Art. Poet.
ilus eſt nunc orato-
ticus, nunc familia-
:. G.
tenere artem ſtili.
n Satyricos ſales pro-
etam modo dicit Sa-

modo dicit ingenue
ſcivit Lucilius *Inge-*
igere ludo. Atticus
tiani erat aevi, quod
s protulit.
ibus; *quia vult data*
videri. Vet. Schol.
a dentatis iocis.
acri; *Iocular e male-*

dictum gravius vulnerat, quam res aſpera. Vet. Schol. B. Reddit rationem, cur Satira ſe demittat etiam ad humilem urbanitatem, viribus parcat &c. G.

15 *Fortius & melius*; h. e. & efficacius & conſultius.

Magnas res ſecat, qui potentum lites diiudicat. Siquidem res difficiles quae ſubito, ac veluti uno ictu abſolvuntur, *decidi* & *ſecari* dicuntur, Metaphora ſumta a medicorum cultris. Iſta Allegorice dicuntur de Satirica Invectione. Vult enim ſignificare ſe levi negotio de Nobilibus adverſariis victoriam reportare, cum Lucilius *Genuinum in illis fregerit*, ut eleganter Perſius.

16 *Illi ſcripta quibus*; *Eupolis atque Cratinus Ariſtophanesque Poetae.*

Viris, Πλεονάζει, more vetuſto.

17 Is *ſtare* dicitur qui non cauſa cadit, vel perdit litem. *Ad id pertinet ſtabant quod dixerit, Ridiculum acri Fortius & melius magnas plerumque ſecat res.* Vet. Schol. Dilogως etiam *ſtabant* dixit pro placebant: nam *ſtare* dicebantur Fabulae quae non explodebantur.

Ironice *pulcbrum* dicit vetulum & lippum, ſe tamen apud puellas pro formoſulo inepte gerentem. Palam nominat obtrectatores ſuos, veteres ſcilicet Caeſareanae aulae ſectatores.

Hermogenes unquam legit, neque ſimius iſte,
Nil praeter Calvum & doctus cantare Catullum.
¶ At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
Miſcuit. ¶ O ſeri ſtudiorum! quine putetis
Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
Contigit? ¶ At ſermo lingua concinnus utraqu
Suavior, ut Chio nota ſi commiſta Falerni eſt.
¶ Cum verſus facias; teipſum percontor, an & e
Dura tibi peragenda rei ſit cauſa Petilli,
Scilicet oblitus patriaeque patriſque Latini,

21 qui ne putatis *Venet.* quid ne putatis *Glar.* 24 commixt *Bentl.* 27 Oblitos *ſuſpic. Bentl.* Latini *G.* & *omnes ante La*

18 *M. Demetrium modulatorem propter maciem ac parvitatem corporis hoc nomine appellat.* Vet. Schol. B. Imo *ſimium* vocat quod erat ineptus imitator Calvi & Catulli. Z.

19 Licinium dicit Calvum & Valerium Catullum, qui ſcilicet amatorias cantiones ſcripſerant.

Cantare, modulari. Vet. Schol.

20 *At magnum fecit*, ipſius Lucilii verba ſunt, teſte Rufiniano Rhetore; & ſuaviter eum ſuis verbis deridet. Haec Subiectionis forma protulit. B. Modo non corruptus ſit Rufiniani locus, ac legendum p. 25 *ut apud* Horatium in *Lucilium.* Nam vix riſiſſe videtur Lucilius morem, quo ipſum frequenter uſum, fragmenta quae ſuperſunt teſtantur. G. Eſt obiectio iſtorum obtrectatorum Horatii. Z.

21 *O ſeri ſtudiorum!* ſerae dicuntur fruges quae non niſi longo tempore matureſcunt, Graecis ὀψιμαθεῖς ſunt & qui literis ſero vacant, & qui ſero proficiunt; culpa ſcilicet ingenii & acuminis.

Quine putetis; ſupple, *An in tantum fatui eſtis* qui putetis? Neque enim aſſentiri poſſum Priſciano, qui *Ne* putat eſſe Coniunctionem Affirmantem; vel his qui reponunt *Ve* ex ingenio. Huiuſmodi Βραχυλογία Moralis eſt & Comica. B. Habet eandem vim, ac ſi dixiſſet, *Vosne putetis.* G.

22 *Dicitur Pitholeon Epigra ridicule ſcripſiſſe, in quibus verba mixta erant cum Latini* Schol.

23 *Concinnus*; ornatus, pi

24 *Chio nota* Hypallage e *Chiam notae*: & *nota* poſuit te pro cadus, vel amphora autem Falernum Italicum ſterum, Chium autem Grae dulce.

25 *Cum verſus facias*; *Utrum tunc tantum.* Vet. Sc

26 *Dura*; *maligne dura*; *Auguſto abſolutus eſt.* Vet. V. Sat. I, 4, 94.

Peragenda, h. e. perorand

Petillius iſte abſtulerat co auream de capite Capitolini

27 *Latine*; ita legendum e *Latini* vir doctiſſimus Di Lambinus ex tribus MSS. b Cruquius probat, Veteresque liaſtae confirmant. Bentle improbat, & ſervat prioren pturam. B. Recte Ben *oblitus patris Latini* i. origi illo rege, cuius & nomen commendare linguam. Ma tu, defenſor Lucilii, oblit manae maieſtatis, oratores ſ patriis verbis immiſcere ver ris, ab externis, petita? E eſt etiam *oblitus*, ut ad o & infinitum *intermiſcere* per ſed ſolo adhuc ingenio B nititur, & non eſt neceſſari

Cum Pedius cauſas exſudet Publicola, atque
Corvinus, patriis intermiſcere petita
Verba foris malis, Canuſini more bilinguis?
Atque ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
Verſiculos; vetuit me tali voce Quirinus,
Poſt mediam noctem viſus, cum ſomnia vera:
In ſilvam non ligna feras inſanius, ac ſi
Magnas Graecorum malis implere catervas.
Turgidus Alpinus iugulat dum Memnona, dumque
Diffingit

8 exſudat *coni. Bentl. & ſic Zar.* Poplicola *Ven. Lamb. Bentl.* 31 Atqui *Bentl. e codd.* 32 tali me *Bentl. e cod. uno.*

8 Q. Pedius Publicola & Meſſa- Corvinus Oratores erant priori :ulo inſignes. *Ita autem hi a ecis abhorruerunt, ut Meſſala us Funambulum dixerit* Σχοινο- ϐάτην, *& poſt hunc Terentius.* . Schol. Quod & Quintilianus dit. Erravit igitur vir doctus dovicus Deſprez, cum Andreae cerio crediderit affirmanti hunc ſe filium Quinti Pedii, & cum guſto Conſulem. B. Inclinat mus, uti putem *Publicolam* dici Horatio *Corvinum*, qui eſſet ex leriis Publicolis, cum de Pedio il conſtet niſi ex Schol. ad h. l. ſala, a quo Terentius *funam- rius* accepit, non poteſt hic ter eſſe. *Pedius* qui cauſas it, quo tempore haec ſcribit ratius, vix alius fuiſſe videtur m collegae Auguſti, a quo Pedia , filius, quod dixit poſt alios terius. G.

30 *Canuſini* cum reliquis Cala- , Apulis, Lucanis & Brutiis de gna erant Graecia, & Graecorum lonis immiſti.

Dilogus dici ſolet *Bilinguis* etiam doloſo. *Ideo ergo & Ennius & ilius Brutates bilingues dixerunt.* t. Schol. ex Vetere Codice Ioſe- Scaligeri.

31 *Facerem*; *facere vellem*; ut *canerem Reges.* Vet. Schol. B. ud dubie Horatius hanc rem ten- it, cum Athenis litteris operam ret. Z.

Comice protulit *Natus mare citra*; & ad Emphaſin poſuit vilioris pretii. Delicatulis enim mirifice placent transmarina. B. Mihi videtur nihil dicere aliud voluiſſe poeta, quam ſe natione Italum, in Italia natum, non in Graecia transmarina. G.

33 *Poſt mediam noctem*; Εὖτε καὶ εὐτρεκέων ποιμαίνεται ἔθνος ὀνείρων, ut belle Theocritus. *Eo tempore Solis Phoebique Vaticinium roborari credebatur*, inquit Ludovicus Coelius. Ad galli ſcilicet cantum, quo tempore fugari dicuntur manes vanorum ſomniorum auctores.

34 *In ſilvam ligna ferre*, Proverbio dicitur. To carry Coal to Newcaſtle.

35 *Caterva*, Gallorum erat legio, ſive exercitus. Etiam Aboriginibus noſtris, *Cât* exercitus eſt, & *Torva*, Turba, vel Globus. Caterva orbiculari erat figura. B. Nihil vult niſi Graecorum ſcriptorum ſatis magnum eſſe numerum, difficile eſſe ibi eminere. G.

36 *Cornelius Alpinus Memnona Hexametris verſibus nimirum deſcripſit; & belle iugulat Memnona Dilogus ait: nam dum deſcribit quemadmodum iuguletur, intelligi vult ab ipſo potius iugulari.* Vet. Schol. Erat hic Aulus Cornelius Alpinus, ut oſtendit Torrentius adverſus Cruquium, qui Cornelium Gallum credidit. B. Bentleius Furium Bibaculum hic exſculpit ex verbis Acronis,

Diffingit Rheni luteum caput; haec ego ludo,
Quae nec in Aede ſonent certantia iudice Tarp
Nec redeant iterum atque iterum ſpectanda the
Arguta meretrice potes, Davoque Chremeta
Eludente ſenem, comis garrire libellos
Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
Facta canit, pede ter percuſſo: forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum

37 Defingit *etiam G.* Dif. *Z. it. Venet.* 38 neque *Sax. Bentl.* ctu molle *etiam Cun.* dictu *Sax.* ducit *omnes, puto, ante Step Rutg. Bur. Bentl. Talb. Sandb.*

Acronis, *vel Vivalium quemdam poetam Gallum tangit: Rivalium* potius fuiſſe credibile mihi fit, cum Cruquianus Schol. habeat, *rivalem quemdam p.* G. t. Optimum forte fuerit, fateri, nos neſcire hodie. G.

37 Veteris Scholiaſtae & MSS. auctoritate ductus *Defingit* reponendum duxi pro *Diffingit. Defingit, figurat, ac per hoc deſcribit, ſignificat.* Vet. Schol. B. Sed Acron Fabricianus, *Diffingit, male format, i. deſcribit, luteum Rheni caput, non quia luteum caput habet Rhenus, ſed quod luteum facit ipſe deſcribendo male. Da. Heinſius* nimis etiam hic ingenioſus, coniicit *Diffringit Rhoeci lut. cap.* quaſi dicatur in poetam, qui Gigantomachiam ſcripſerit. G. Reſtitui *diffingit,* h. e. deformat. Z.

Luteum caput; & hoc Dilogως; quaſi ab ipſo Poeta mala deſcriptione luteum fieret. Vet. Schol. Notum eſt etiam Oſtia fluminum dici *Capita,* quod oſtendit Turnebus. B. At hic fontes intelligam, limpidos per ſe & liquidos, ſed *luteos* & turbidos a poeta. G.

Comice *Haec* pro talia.

Ludo; quoniam verecunde Poetae verſus ſuos luſus appellant. Vet. Schol.

38 *In Aede; Apollinis & Muſarum.* Torrentius. In commiſſionibus ſcilicet ab Auguſto inſtitutis; & bene *ſonent,* ob Echo. B. Aedes Apollini ab Auguſto dedicata tum nondum erat: intelligenda q que aedes, ubi examinantu lae in ludis agendae. G.

Critici apud Aedem Apoll latini *numero erant quinque,* bus maxime aſſiduus era rius Metius Tarpa, ut Vet. Schol. Cruq. *Nam ii Scenas ſcribebant, ad Tarpa quaſi emendatorem, eas aſſ* Alter Sch. B. Vid. A. P. 38

39 Ordo eſt, *Redeant iterum atque iterum ſpectand* paratio eſt ad ſequentia.

40 *Arguta,* argutiis arma laci & promto ingenio.

41 Eludunt Gladiatores arte effugiunt ictus, & per rientes fallunt.

Comis Morali ſuavitate eſt.

Garrire, nugari, propter rum humilitatem quae in C loquuntur. Vet. Schol. Cr Tu ſolus, Fundani, pote comoedias ſcribere, in quil retrices & ſervi more ſuo tur. Z.

42 *Sub Auguſto agebat Ca danius Comoediarum ſcripto* rentius.

Amarulente Reges obite tat: ſiquidem per *facta rega* des & ſcelera ſignificat. Perſius *prandia regum* dici & pedes infantum, ob T Fabulas ſcilicet.

43 *Pede ter percuſſo; Trime*

[redacted]

lio annuerunt gaudentes rure Camoenae.
:rat, experto fruſtra Varrone Atacino,
: quibusdam aliis, melius quod ſcribere poſſem,
tore minor: neque ego illi detrahere auſim
:ntem capiti multa cum laude coronam.
ti fluere hunc lutulentum, ſaepe ferentem
quidem tollenda relinquendis. age, quaeſo,
ihil in magno doctus reprendis. Homero?
)mis tragici mutat Lucilius Acci?

Non

lta *G. Z. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Bentl. ex multis MSS.*
:pe, verba *coll. Sax.* 51 quaero *Sax.* 53 Accſ *ſic Ven. Glar.*
tcî *Lamb.* Acti *Baxt.*

. Aſinius Pollio Tra-
tat. Vid. Car. 2, 1, 9.
no impetu expreſſum.
Animoſum dicit &

. calidus, interritus,
:ar. 1, 6, 1.
ı Scholiaſten & ple-
os Codices ſecutus,
cum Henricus, Ste-
ıquius magis probent
tque facetum, quod
iihi videtur. Et mi-
ngo Carmine, deſum-
a lanificarum filis.
etuum deducite tempo-
r. Ovidius.
facetum, tenerum di-
m, Bucolicorum Sti-
: nondum enim (ut
tur Aeneis. B. *Face-*
uiusdam elegantiae ap-
utare ſe ait in h. l.
20. Eſtque Epithe-
rio. Gaudent rure
;ilii, & tamen deco-
& mollem illi indul-

lentes rure Camoenae;
s ruſtici Muſas appel-
te Landinus ex Ma-

:; i. e. *Satyra.* Vet.

us Varro Atacinus ab
Atace Provinciae vico. Torrentius.
Hunc alii *Narbonenſem* vocant.

47 *Quibusdam aliis*; *Ennius quatuor libros Satyrarum reliquit, & Pacuvius huic generi verſificationis non ſufficit.* Vet. Schol.

48 *Inventore minor*; quia praeclarius eſt inveniſſe, quam inventis addere.

49 Difficile eſt *detrahere* quod *haeret.*

Rudiore Rhythmo Bentleius; auctoritate puto unius ſed rarioris editionis, reſcripſit *cum multa laude* pro *multa cum laude.*

Poetae *laudem* dicunt pro merito.

Sunt hic etiam ſua praemia laudi. Virg.

50 *At dixi*; Subiectionem repraeſentat inimici; & gravis eſt iſta commemoratio culpae. B. Vid. Sat. 1, 4, 12.

51 *Tollenda*, amovenda, reſecanda. *Eſt brevitate opus.* B. Tollenda ita accipiendum, docet v. 69.

52 *Doctus*; qui ſcilicet ſcholaris es.

53 Salſa Ironia *comem* dicit Lucilium, quem pro inurbano ſemper habuit.

Urbane *mutat* poſuit pro reprehendit. *Facit autem Lucilius hoc cum alias, tum in tertio Libro & nono & decimo.* Vet. Schol.

Men' moveat cimex Pantilius; aut cruciet quod
Vellicet abſentem Demetrius? aut quod ineptu
Fannius Hermogenis laedat conviva Tigelli?
Plotius, & Varius, Maecenas, Virgiliusque,
Valgius, & probet haec Octavius optimus, atque
Fuſcus; & haec utinam Viſcorum laudet uterq
Ambitione relegata, te dicere poſſum,
Pollio, te, Meſſala, tuo cum fratre; ſimulque
Vos, Bibule & Servi; ſimul his te, candide Fur
Complures alios, doctos ego quos & amicos
Prudens praetereo, quibus haec, ſint qualiacunq

78 cruciet *etiam Sax.* — *Sed* crucier *eſt in edd. Ven. Glar. Lan* *terum Bentleius diſtinguit* Men' moveat, cimex Pantilius, a ciet quod *&c. & ordinem putat hunc:* Men' moveat, quo Pantilius; aut men' cruciet, quod Demetrius abſentem v
86 Bibuli *al.* Bibule *edd. aliquot ap. Cuning.*

78 *Cimex, putidus, abiectus.* Vet. Schol. Noſtri homines *Cimices* Buggs vocant. Crediderim Pantilium iſtum fuiſſe exiguae ſtaturae.

Plures MSS. pro *crucier* legerunt *cruciet*, quod magis Comicum eſt.

79 *Vellicat* canis qui non audet mordere.

80 Fannii Quadrati meminit ſuperius Satyra quarta.

Conviva, ſcurra per Charientiſmum.

81 De *Plotio*, *Vario*, & *Valgio* ſupra dictum eſt.

82 Interpunctio iſta placuit Bentleio, *probet haec Octavius, optimus atque:* Neque enim cenſuit vocem *optimus* convenire Maieſtati Auguſti, etſi primus deorum vulgo dicatur Optimus. Nomen Optimatium etiam oſtendit quid ſibi velit *Octavius optimus* apud Horatium. Ego plane ſentio cum Iacobo Cruquio *Octavium optimum* non fuiſſe alium quam ipſum Auguſtum, etſi vir doctus Ludovicus Deſprez hoc caveri iubeat. B. Ergo Horatius *Caeſarem, Divi filium*, in grege amicorum, & *Octavii* nomine poſuit? Mihi nullo modo hoc ſit probabile. Fuerit potius, quem VV. DD. iudicarunt poſt rium V. L. 14, 7 ille, c mortem eſt epigramma i lectis, *Quis Deus Octavi,* vis alius. G.

83 *Fuſcum* dicit Ariſtium ſſimum Grammaticum.

Pater eorum Vibius Viſcu vis & divitiis & amicitia clarus eſſet; in Equeſtri ta dine perduravit, cum filios natores feciſſet. Vet. Schol

84 *Ambitione relegata*; *mota gratificatione.* Vet. Sc tentium amicorum numero ſuam fulcire conatur.

86 Bentleius poſt Heinſiu poſuit, *Vos Bibule & Servi.*

Furni: *erat hic Hiſtoria gantia clarus.* Vet. Schol.

88 Aliqui Cod. & hic pro *ſint* habent *ſunt*, quod ritatem mirifice placuit Bentleio. Verum non ad vir eruditiſſimus promiſcu ſcriptum *ſunt* vel *ſint*, qu latione vix differrent Voca que *u* antiquis temporibus.

90 *Demetri, teque Tig moduIatores fuerunt, & d puellas ingenuas per modo.*

Arridere velim; doliturus, ſi placeant ſpe
Deterius noſtra. Demetri, teque, Tigelli,
Diſcipularum inter iubeo plorare cathedras.
I puer, atque meo citus haec ſubſcribe libello.

)iſcipularum *etiam primae edit.* Diſcipulorum *Venet. & Glar.*

Lambinus in novem Codi-
epererat *Diſcipularum*, quod
re Scholiaſte' confirmatur:
e tamen Vulgati corrupte
lorum repraeſentant.
Iubeo plorare; ſalſiſſima Di-
ıtitur: nam & plorant qui
puellas cantiunculas amato-
bili voce decantare; & plo-
ıbent Graeci quibus grave
tur infortunium, quod κλαί-
l οἰμώζειν illi dicunt.
um eſt *Cathedras* fuiſſe foe-
ım proprias.
Veteres voto aliquo claude-
piſtolas, quem morem per
& iocum hic ſervat in
libelli: Nam Amanuenſem
iubet ſubſcribere quae De-
& Tigellio optaverat. Miror
Interpretes quid ſit *ſub-*
& *ſubſcribere*. *Cum Rho-*
Magiſtratus, quod literas
's ſine Subſcriptione ad ſe de-
, evocabat, ne verbo quidem
tus, ac tantummodo iuſſos ſub-
e remiſit. Suetonius [Tib. 32
ex Dion. 57 p. 608 E de
ibendis votis pro ſalute Im-
ris Caſaubonus explicat]. *In*
bendo tardus ac negligens, ita
ut libellis una forma multis ſubſcri-
beret: in epiſtolis autem plurimis
Vale tantum ſcriberet. Lampridius.B. Locus eſt in Commodo 13 hic paucis declarandus, cum aquam ſibi in illo haerere fateatur Caſaubonus, & in Theſauro praetermiſſus ſit. Commodus igitur *libellis multis*, de rebus diverſis qui agerent, *una* tamen *forma* ſ. exemplo ſubſcripſit, i. reſpondit. Hoc eſſe ſubſcribere, tum res ipſa hodie adhuc in multis Secretariis uſitata indicat, tum docet planiſſime Titulus Cod. *Comminationes, Epiſtolas* &c. *praeſertim* l. 5 *Subſcriptionem ad libellum datam talem, quae diverſam partem in poſſeſſionem fundi mitteret* &c. Itaque ſeſquiverſus ultimus huius Satirae eſt ſubſcriptio, ſ. clauſula, ad reprehenſores poëtae: ut ſi quis in fine epiſtolae poneret pro *vale, ſuſpende te*. Imperium ad puerum deliciis eius temporis convenit, ubi dictabant pleraque. Sic. Epiſt. 1, 10, 49. Simile quiddam eſt in illo Propert. 3, 22 extr. *I puer & citus haec aliqua propone columna.* Imperio illo efficit Horatius, ut riſum & aculeum habeat finis Satirae. G.

Q. HORATII FLACCI
S E R M O N U
SIVE
S A T I R A R U M
LIBER SECVNDVS.

SATIRA I.

In quendam qui Actionem de famoſis libellis Horatio intent bat. B. Ut conatum ſuorum obtrectatorum vanum eſſ nec ſe a ſatiris ſcribendis iſtorum clamoribus avocatum i oſtenderet, finxit hunc longe ſuaviſſimum facetiſſimur que dialogum Horatius inter ſe ipſum & Trebatium, viru doctiſſimum & iuris civilis peritiſſimum, eumque & ing nio & facetiis excellentiſſimum, ut ex Ciceronis, quo ſ miliariſſime uſus erat, epiſtolis conſtat. Cum ſatiras mei inquit, vel nimis acerbas, vel plane leves & futiles eſ dicant nonnulli: quid mihi faciendum ſit, reſponde: *Tr* Ne ſcribas verſus. *Hor.* Recte: at, niſi ſcribam, cape ſomnum non poſſum. *Treb.* Itaque aut natato Tiberi aut largius ſub noctem bibito mecum; aut, ſi ſcriben cupiditas te invaſerit, res geſtas Auguſti ſcribito. *Ho* Audio: ſed ad hanc rem deeſt mihi ingenium. *Treb.* A tamen eum ut iuſtum & fortem potes ſcribere, quema modum Scipionem celebravit Lucilius. *Hor.* Opera huic rei dabo, cum temporis ratio tulerit: alioqui carm na mea ille non leget, & me inopportunum repudiabi *Treb.* Conſultius hoc erit, quam ſatiris ſcribendis odiu hominum in te excitare. *Hor.* Sua quiſque tenetur vo luptate: & me delectat ſcribere verſus, quales Luciliu h. e. ſatiras. Hunc ſequor, quamquam ego non ſum Ro manus, ut ille, ſed ſive Appulus ſive Lucanus: res eni eſt incerta. Verum ultro neminem unquam ſcriptis lace ſam, niſi laceſſitus, quod Deus avertat: ſum enim paci cupidus. Quod ſi vero quis me laceſſierit; is male mu catus diſcedet. Nam cum ſe quisque defendat armis ii quibus maxime valet; ego, quaecunque vitae meae co ditio futura eſt, verſibus pugnabo. *Treb.* O puer, metu

ae ita, magni viri amicitia amiſſa, prae aegritudine brevi pereas. *Hor.* At procul abfuit, ut Laelius & Scipio ſatiris Lucilii, quibus & procerum & multitudinis vitia perſtringebantur, offenderentur, ut eo familiariter uterentur. Me quoque, quamquam & genere & ingenio diſparem, tamen cum viris magnis vixiſſe ſemper, nec negabunt malevoli, qui cum malo ſuo me laceſſent: niſi tibi ſecus viſum fuerit. *Treb.* Equidem tibi non repugnabo. Veruntamen caveas velim, ne ignoratione legum, quae poenam minantur, ſi quis mala carmina in quem ſcripſerit, in ius voceris & damneris. *Hor.* Concedo: ſi quis mala carmina ſcripſerit; at quid tum, ſi quis, ipſe vitae integer, bona carmina, quae ipſi Auguſto probantur, in hominem opprobriis dignum? *Treb.* Tum omne iudicium cum riſu exibit, & tu impune abibis.

SUNT quibus in Satira videor nimis acer, & ultra
Legem tendere opus; ſine nervis altera, quicquid
Compoſui, pars eſſe putat, ſimilesque meorum
Mille die verſus deduci poſſe. Trebati,
Quid faciam, praeſcribe. ¶ Quieſcas. ¶ Ne faciam, in-
Omnino verſus? ¶ Aio. ¶ Peream male, ſi non [quis,

 Opti-

videar *etiam H. it. edd. vett. Ratio dicendi latina eaque ſeverior poſcit quidem* videar: *ſed* videor, *cum ſit ſtructura orationis graeca, quam amat Noſter, id retinendum puto.* Z. 2 intendere *N. Heinſ. ex MSS. & Cun. Idem reperit Lambinus in codd. quibusdam, nec improbat Bentleius, quia* tendere *non ſignificet augere, promovere.* Z.

Cum quibusdam Lambini ſcri- Codicibus pro *videar* repoſui *or.* Etſi fateatur nihil intereſſe, deius tamen de *videor* fecit *vi- r.* Satis tamen conſtat ex ſentibus, videor recte dici in Initivo, cum non fiat Narratio in lo Dubitativo.

ker, calidus, furens.

Ultra legem, h. e. *Ultra quam ſe et ratio ipſius vocabuli: Et mire m quia Iurisperito loquebatur.* . Schol. Scita Dilogia: Habet n alicuius minitantis Emphaſ. *Legem* Decemviralem ingit Rutg. Ego univerſim mo- & morem. G.

Tendere opus, h. e. Satyrae ſpiculum dirigere.

Eſt aliquid quo tendis, & in quod dirigis arcum. Perſius.

Sine nervis; quia urbanus erat & parcens viribus, nempe Luciliano ſtilo confoderat hoſtem. *Nimis lenis*, ut Vet. Schol. Cruq.

4 *Deduci*; ſic & infra, (Epiſt. 2, 1, 225) *tenui deducta Poemata filo.*

C. Trebatius Teſta Iurisconſultus inſignis & Ciceronis familiaris. *Hic eſt Trebatius Iurisperitus qui locum obtinuit inter Poetas, & aliquot libros de Civili Iure compoſuit, & de Religionibus novem.* Vet. Schol.

5 *Praeſcribe*, h. e. *Conſtitue tanquam ex Lege.* Vet. Schol. Reſponſa enim Prudentum inſtar Legum erant.

6 *Aio*; *Iurisconſulto dat verba Iurisconſultrica.* Landinus.

Male, modo poſitum pro infeliciter; uſitato Euphemiſmo.

Optimum erat: verum nequeo dormire. ¶ Ter
Transnanto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alt
Irriguumque mero ſub noctem corpus habento.
Aut, ſi tantus amor ſcribendi te rapit, aude
Caeſaris invicti res dicere, multa laborum
Praemia laturus. ¶ Cupidum, pater optime, vir
Deficiunt: neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntes cuſpide Gallos,
Aut labentis equo deſcribat vulnera Parthi.
¶ Attamen & iuſtum poteras & ſcribere fortem,
Scipiadam ut ſapiens Lucilius. ¶ Haud mihi dee
Cum res ipſa feret: niſi dextro tempore, Flacci

9 Irriguumve *Rutg.* 10 rapit *omnes noſtri. Sed* capit *Bentl. ex m* 14 neu *Sax. Cun.* 15 deſcribet *quidam MSS. it. ed. Glar. ſed repoſuit* deſcribit *e codd.*

7 *Erat* pro *eſſet.*

8 *Transnanto; vide ut directis Iuriſconſultorum verbis utitur ad Trebatium Iuriſconſultum.* Vet. Schol. Cruq. Exercitia Campeſtria claudebantur fere natatione. B.

Natandi ſtudioſum vocat Trebatium Cic. fam. 7, 10. Nec a vino eum abhorruiſſe, docet ibid. 20 & 22. G.

10 Vultuoſe profertur *tantus: Et quae tanta fuit Romam tibi cauſa videndi?* Etiam Homero *amor* frequenter dicitur cupido.

Rapit; h. e. praecipitem agit. Rapi & corripi dementiae eſt. Bentleius praetulit *capit*, vocem minus efficacem.

Quaſi vix poſſit impleri ideo dicit Aude. Vet. Schol.

12 *Pater*, ſic appellare eum videtur & ob aetatem & dignitatem. Z.

Veteres maiores natu *patres*, & contra minores *filios* ſalutare conſueverant; aequales autem *fratres.*

13 An in animo habuit Virgilianum illud; *at nunc horrentia Martis Arma?*

14 *Fracta cuſpide; de hiſtor Nam Marius adverſus Santo lia tela commentus eſt, ut fract terentur, [miſſa frangerentu ne remitti ab hoſtibus poſſent.* Schol.

Trebatius comes erat Iulii ſaris in Bello Gallico, & cr eſt eum aliquid Carminis in bellum compoſuiſſe, quod bi dare vult Horatius: Neque dit Cruquius.

15 Bene *labentis equo:* nam thorum pugna fere erat equ Appoſuit autem iſta quo gra retur Auguſto, ob recepta Marco Craſſo ademta.

Bentleius poſuit ex obſe notae Chartis *deſcribit*; ſed admodum refert, etſi *deſcrib* deatur rectius.

16 *Fortem*; h. e. generoſ erectum.

17 *Lucilius Vitam Scipionis tam deſcripſit, Ennius vero* Vet. Schol.

18 *Res ipſa*; h. e. ipſius t ris ratio.

Dextro tempore; cum fuerit *lia tempora fandi*

Verba per attentam non ibunt Caeſaris aurem;
Cui male ſi palpere, recalcitrat undique tutus.
¶ Quanto rectius hoc, quam triſti laedere verſu
Pantolabum ſcurram Nomentanumque nepotem!
Cum ſibi quisque timet, quanquam eſt intactus, & odit.
¶ Quid faciam? Saltat Milonius, ut ſemel icto
Acceſſit fervor capiti, numerusque lucernis.
Caſtor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
Pugnis. quot capitum vivunt, totidem ſtudiorum
Millia: me pedibus delectat claudere verba,
Lucilî ritu, noſtrum melioris utroque.
Ille velut fidis arcana ſodalibus olim

 Crede-

9 *Attentam*; ſignificat *eum magnis occupationibus intentum.* Vet: Schol.

20 *Male palpere*; h. e. imperite animum eius quaeras. B. Aequo animo ferunt reges, equis ſe comparari. G.

Recalcitrat, perſeverat in Metaphora: Nam *palpare proprie manu mulcere eſt.* Vet. Schol. *Aliquanto moroſulus erat Auguſtus, atque ineptiarum & moleſtiae impatiens.*

Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
Tangit. [Perſ. I, 130.] Vet. Schol. Cruq.

Bentleius *recalcitret*, quod minus placet.

Undique tutus; i. e. quaquaversum inacceſſus: nam *tutus* modo paſſive dicitur.

21 *Rectius*, h. e. utcunque, consultius hoc fuerit. Rectum id eſt quod ad rationis normam exigitur.

Metonymice poſuit *triſti* quod triſtes atque iratos faciat.

22 Nihil opus fuerat Bentleium poſuiſſe *Nomentanumve* pro *Nomentanumque*: Encliticae iſtae a Librariis ſaepe permutantur; quod vel ipſe vertit Bentleius. B. Hic retinendum *que*, ut Ser. I, 8, 11. G.

24 *Quid faciam*; *quia vitium habeo ut multi.* Vet. Schol. h. e. Vitio naturae laboro, ut fere caeteri.

Saltat Milonius; obiter Milonium iſtum percutit, ut ſetum inſanientem. *Nemo ſaltat ſobrius niſi forte inſanit.* Cicero pro Muraena. Et Theophraſti ineptus ſaltat antequam factus eſt ebrius.

25 Metonymice *capiti* poſuit pro cerebro. B. *Numerus lucernis accedit*, cum ebrius eſt, cum *geminis conſurgit menſa lucernis* Iuven. 6, 306. Quod ebrii, ut furioſi alii, gemina vident interdum quae unica ſunt. G.

27 *Pugnis, ceſtibus, pugillatu.* Vet. Schol. Cruq.

Terentianum illud; *quot homines, tot ſententiae.* Vet. Schol. Proverbium eſt inter notiſſima.

28 *Claudere*, finire, complecti.

29 *Melioris*; h. e. *Natalibus & cenſu*; *fuit enim Magni Pompeii avus.* [immo avunculus magnus. Vid. hic v. 75 & ad Ser. I, 10, 1] Vet. Schol. Cruq. Imo & ſimplicioris, utroque noſtrûm; nam neque ego atque tu vitia noſtra aperte ſcriberemus, ut ille ſua. Et mecum facit Cruquius, vir elegantis iudicii. Subeſt igitur vaferrima Dilogia.

30 *Velut fidis*, *hoc Lucilius ex Anacreonte Graeco traxit & Alcaeo quos ait Ariſtoxenus Libris propriis vice amicorum uſos fuiſſe.* Vet. Schol.

Credebat libris; neque, ſi male geſſerat, uſquam
Decurrens alio, neque ſi bene: quo fit, ut omn
Votiva pateat veluti deſcripta tabella
Vita ſenis. Sequor hunc, Lucanus an Appulus, a
Nam Venuſinus arat finem ſub utrumque coloi
Miſſus ad hoc, pulſis (vetus eſt ut fama) Sabell
Quo ne per vacuum Romano incurreret hoſtis
Sive quod Appula gens, ſeu quod Lucania bell
Incuteret violenta. Sed hic ſtilus haud petet ult
Quemquam animantem; & me veluti cuſtodie
Vagina tectus, quem cur deſtringere coner,
Tutus ab infeſtis latronibus? O pater & rex

31 geſſerat *omn. Lambinus ſine auctoritate* ceſſerat: *quod place Nic. Heinſio ad Ovid. Faſt.* 2, 380 *& Cun.* ceſſerat unquam *Lamb.* 36 Sabinis *Sax.* 37 inquireret *Ven.* 1479. *Med.* 14 1486. 41 diſtringere *Ven. Clar.*

31 Cum ſcriptis Torrentii & Cruquii Codicibus Veterique Scholiaſte *Geſſerat* repoſui pro eo quod erat *Ceſſerat*, incommodo ſenſu, & pene nullo. Supprimitur autem poſt *geſſerat* Pronomen *ſe*. Bentleius pro *geſſerat*, arbitrio ſuo poſuit *ceſſerat*; tamen iſta ſubiicit, „*Geſſerat* quidem omnes quos vidi Codices uno conſenſu exhibent." B. *Ceſſerat* de conatu ſcribendi accipit Bentleius. *Geſſerat* etiam ideo placet, quod ſtatim ſubiicit Flaccus, *vitam* Lucilii *patere* in illius libris: ergo quidquid *geſſerat*, egerat, paſſus erat, expertus erat &c. G.

32 *Decurrens alio*: h. e. devius a nudo vero: nusquam enim deflectebat equos ab inſtituto tramite. *Votiva tabella, quoniam ſolent naufragi ſe pingere & conſecrare in aliqua Aede.* Vet. Schol.

34 Lucilius ſaeculo *ſenex* erat, non aetate: neque enim ſupergreſſus eſt quadrageſimum ſextum aetatis annum: ſiquidem *ſenes* dici poſſunt, & *veteres*.

Lucanus an Appulus; libere profitetur ignobilitatem ſuam: Omnes enim Italici generis Romae erant ignobiles. Extenuat tamen ignobilitatem hanc dum oſtendit num Romanum.

36 *Sabellis*; h. e. Samnit

37 *Per vacuum*; h. e. *per tem locum.* Vet. Schol. dicitur quod hactenus caret re. B. *Quo ne* idem eſt *ne*. G.

39 *Violenta*, ferox, imper *Ultro*, h. e. voluntate me

42 *Tutus*, h. e. ſi ſim tut *O pater! Tractum ex Gra* Vet. Schol. Callimachi eſ πάτερ, ὡς Χαλύβων πᾶν ἀ γένος. Quod ſic vertit C *Iupiter, ut Chalybum om pereat.*

45 Pulchro Charientiſmo *vere* dicimus pro laceſſere. *Melius non tangere* Comic bet ἦθος. B. Minantis Ter. Adel. 2, 1, 26. *Ante a feciſſe erit melius hic convic.*

46 *Flebit*; οἰμώξει. *Gra* Vet. Schol. Cruq. Ut Ser. 1,

47 *Cervius Aſcanii libert mniator accuſavit Cn. Calvin de Sicariis.* Vet. Schol. Cr *Urnam*, iudiciariam, de chre Iuvenalis, [13, 4] *Gr laci Praetoris vicerit urna.*

Iuppiter, ut pereat poſitum rubigine telum,
Nec quiſquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
Qui me commôrit (Melius non tangere! clamo)
Flebit, & inſignis tota cantabitur urbe.
Cervius iratus leges minitatur & urnam:
Canidia, Albucî, quibus eſt inimica, venênum:
Grande malum Turius, ſi quid ſe iudice certes;
Ut, quo quiſque valet, ſuſpectos terreat, utque
Imperet hoc natura potens; ſic collige mecum:
Dente lupus, cornu taurus petit; unde, niſi intus
Monſtratum? Scaevae vivacem crede nepoti
Matrem: nil faciet ſceleris pia dextera (mirum?

 Ut

ferrum *H.* robigine *Bentl.* 47 Servius *Ven. Lamb.* legem *S.* 48 Albucî *Lamb. & Bentl. quod quia alibi ſic ſcribitur, recepimus. Vulgo dant* Albutî. Z. 49 quid-certet *G. Med.* 1477. & 1486. *Ven.* 1479. quis certet *Ven. Glar. Lamb.* 51 Imperitet nat. *Cun.* 54 caedis pia *H.*

Hic Albutius veneno dicitur *em ſuam peremiſſe.* Vet. Schol. eſt; *Canidia minitatur vene-* *Albuti*; quod & Vet. Schol. icat.

C. Turius Praetor fuit apud *accuſatus eſt a Cicerone Verres* *nſio defendente. Hic dicitur* *mviris dediſſe tabulas, aliis ni-* *aliis rubras, & cera adnotaſſe* *uique dediſſet, ut ſciret a qui-* *oſtea pecuniam peteret, vel lin-* *, nam omnes corruperat.* Vet. . Legendum puto, *vel quos* *ueret.* B. Negligentiam & *mολον.* Scholiaſtarum, h. l. iam t Hotomanus ad Cic. divi- . 8, ubi ſaniora de hiſtoria, referunt, habet Aſconius. ſatis hic eſt monuiſſe lecto- e putent Centumviros de cau- blicis & criminibus tum iu- . G.
tiſſime Bentleius ex vetuſtis hoc loco repoſuit *ſiquid ſe* *certes* pro *ſiquis ſe iudice cer-* uſa erroris ignoratio rarioris ae.

50 *Suſpectos*, quos metuit ſcilicet.

51 *Potens*, ſaeva, imperioſa.
Collige mecum, h. e. Attende mihi colligenti: eſt autem colligere Συλλογίζειν, ſive computare quod dicas.

53 Docentis eſt *monſtrare.* B. *Unde, niſi intus monſtr.* h. e. Non niſi quod ita a natura inſitum eſt. Z.

Crede, i. e. licet committas.

54 *Mirum!* cum ironia accipiendum. Miraris Scaevam ita pium, hominem alias ſceleratum? Facit ille ut lupus, qui ideo non innoxius eſt quod calce non petit quemquam &c. Sed blanditur etiam illud Bentleianum *Mirum ni* i. *Nimirum.* G. Poſt *mirum* ſignum interrogandi poſui, ut ſenſus eſſet: Num hoc mirandum eſt? ſcil. quod Scaeva matrem ferro non occidit. Abhorret hoc ab eius ingenio ſic, ut abhorret a natura lupi calce petere. Z.

Ut neque calce lupus quemquam, neque dente petit
Sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.
Ne longum faciam; ſeu me tranquilla ſenectus
Exſpectat, ſeu mors atris circumvolat alis;
Dives, inops, Romae, ſeu ſors ita iuſſerit, exſul,
Quisquis erit vitae, ſcribam, color. ❡ O puer, ut
Vitalis, metuo; & maiorum ne quis amicus
Frigore te feriat. ❡ Quid? cum eſt Lucilius au
Primus in hunc operis componere carmina mo
Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per or
Cederet, introrſum turpis; num Laelius, & qui
Duxit ab oppreſſa meritum Carthagine nomen,
Ingenio offenſi? aut laeſo doluere Metello,
Famoſisque Lupo cooperto verſibus? Atqui

55 *pro* Ut, Ni *vel* Si *coni. Bentl.* 56 male *Cun.* 64 Ora in *Sax.* 65 aut qui *Ven. Glar. Lamb.*

56 *Vitiato, corrupto.* Vet. Schol.

57 *Longum,* ſupple ſermonem.

60 *Vitae color*; εἶδος, ſpecies, aſpectus, forma. B. Conditio, ſors. *Puer:* vocat Trebatius Horatium iocoſe ſic, quia ſupra verſ. 12 appellatus erat *Pater*. Z.

61 Medici pronuntiare ſolent de recens natis, eos *vitales eſſe*, vel *non vitales*. Comice abutitur hoc vocabulo Iurisperitus.

Bene *Maiorum quis amicus*; nam Amici erant Veteribus Maiores ſive patroni, & Minores ſive Clientes, ut ſaepius dictum.

62 *Frigore te feriat*; Bella Dilogia, de morte, & de rigore amicitiae.

Videſis ne maiorum tibi forte
Limina frigeſcant — Perſius.

Siquis occentaſſit mala carmina, ſive condidiſſit quod infamiam faxit flagitiumque alteri, capital eſto. Leges XII Tabularum. B. Locus Perſii 1, 123 ad frigus amicitiae refertur: lex Decemviralis melius laudaretur ad v. 82. *Frigore ferire* ad mortem refert Acron Fabricianus, &, ſuadet formula *Ne ſis metuo*. G.

63 *In hunc operis morem,* rationem & normam: h. e ſcribere. Z.

64 *Multi ſunt mali homi nione tamen bona.* Vet. Sc ſerpentibus nomen ſuum verſipelles: Veteribus enim aſtutiae atque malitiae ſym

Per ora; *per famam &* Iuvenalis.

65 *Cederet, pro incedere* Schol. B. Plaut. Caſi. *At candidatus cedit hic maſti*

Laelius; *hic ſocer Scipi* Vet. Schol. Cruq.

Pro *aut qui* Bentleius fuit *&* *qui* ex veteribus μεγάλη χάρις αὐτῷ.

Minorem Africanum d & Numantinus.

66 *Opprimi* proprie dici immani pondere ſtrangula

67 *Doluere,* h. e. irati

68 *Lupus Princeps Sen* Vet. Schol. Incertum *Metellus* fuerit; fuerant e

Primores populi arripuit populumque tributim;
Scilicet uni aequus virtuti atque eius amicis.
Quin ubi ſe a vulgo & ſcena in ſecreta remorant
Virtus Scipiadae & mitis ſapientia Laelî;
Nugari cum illo, & diſcincti ludere, donec
Decoqueretur olus, ſoliti. Quicquid ſum ego, quamvis
Infra Lucilî cenſum ingeniumque, tamen me
Cum magnis vixiſſe invita fatebitur usque
Invidia, & fragili quaerens illidere dentem,
Offendet ſolido. Niſi quid tu, docte Trebati,
Diſſentis. ¶ Equidem nihil hinc defringere poſſum.

) tributum *Lambinus e codd. & interpretatur* plebem infimam, *ſeu* tunicatum popellum, *ut Cicero vocat.* 79 huic diffidere *cauſhè Lând.* *in annott. Ven.* 1479 & 1486. *Sed in ipſo contextu* diffingere. Diffingere *vel* defingere *etiam Sax. Zar. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Fl.*

iles. B. De Lupo etiam Perſ. 29. Metellum intelligit Acron :ic. illum, quem Plin. 7, 44 iis conſularibus elatum praedi- G.

operto, tanquam coeno, vel '.

tqui modo poſuit pro *imo etiam; quod maius eſt.*

9 *Arripuit;* dentibus, ceu ca-

'ributim, per ſingulas tribus. . Schol.

o *Aequus* dicitur cui mens in e manet ſua, & per hoc, dulcis placatus.

'1 *In ſecreta;* h. e. *intra ſuos ietes.* Vet. Schol. Cruq.

'2 *Virtus Scipiadae;* verſus iſte Ennium, vel Lucilium ſapit; :m ut tumidum per tranſitum idere videtur.

'3 *Diſcincti,* h. e. *depoſitis ſeriis.* t. Schol. *Scipio Africanus fertur 'a domum tam civilis fuiſſe, & us Lucilio* ut quodam tempore :lius *circa lectos Triclinii fu- uti ſupervenerit, cum eum Luci- obtorta mappa quaſi feriturus ueretur.* Vet. Schol.

'4 *Olus;* pauperculum Veterum ndium.

75 *Avia Pompeii Lucilii ſoror fuerat.* Vet. Schol.

79 *Diſſentis,* & per hoc diſſuades & deterres.

Nonnulli Codices peſſime legerunt *diffingere.* Notum eſt quid ſit *Diem diffindere* apud Iurisconſultos. Significat ſe poſſe totam cauſam una cognitione abſolvere, & pronuntiare ad mentem Horatii. Eruditiſſimus Bentleius plurima hic promit de verbo *diffindere,* fruſtra & inutiliter, niſi quod πολυμαθίαν ſuam oſtentet. B. *Diffingere* etiam mihi improvide aſſumtum videbatur ex Car. 3, 29, 47. Ait Trebatius, rem ita liquidam, ut nullo modo defugere poſſit, quin pronunciet in ſententiam Horatii. Sed cum maior librorum pars habeat *hinc diffingere* vel *defingere,* interpretemur cum Schol. mutare, emendare. G. Pro *hic diffindere* ex cod. Cruquii Tonſano, quem laudat Bentleius, cum Wielandio repoſui *hinc defringere,* ut ad proxime antecedentia referatur, & ſenſus efficiatur hic, interprete Bentleio: *Es vero ſolidus, & firmior, quam ut dentem tibi imprimere quis poſſit. Equidem nihil hinc poſſum defringere.* Z.

Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti
Incutiat tibi quid ſanctarum inſcitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, ius
Iudiciumque. ¶ Eſto, ſi quis mala; ſed bona ſi
Iudice condiderit laudatus Caeſare? ſi quis
Opprobriis dignum latraverit, integer ipſe?
¶ Solventur riſu tabulae; tu miſſus abibis.

SA

82 condideris *Med.* 1477. quemquam Z. *Med.* 1477. *Ven.* 14 *Ven.* 1486. 85 laceraverit *damnatur a Torrentio, placet La* *Rutg. Bentl.*

80 Solito Charientiſmo *negoti* poſuit pro turbarum, atque periculi.

81 *Incutiat*, vi ſubita iniiciat. Homo ſacer eſt qui contra Sacroſanctas Leges quid fecerit.

82 *Si mala;* verba Legis ſupra repraeſentavi verſ. 62. B. *Ius eſt iudiciumque:* verba ſunt Iuris quaſi dicat, Datur actio & publica cognitio.

83 Salſa Dilogia eſt in voce *mala*: Nam mala ſunt & maligna & inſulſa.

84 Non video cur Bentleius de *laudatur* fecerit in Edito ſuo *laudatus*. B. *Laudatus* valde mihi placet, quia ſuſpendit, & cum ſequentibus connectit ſententiam, facitque orationem multo concinniorem. Quis autem ferat non modo protaſin & apodoſin miſceri; ſed interrogationem Horatii, & Trebatii reſponſum? G.

85 Plerique ſcripti Codices cum Scholiaſtis habebant *latraverit*, non *laceraverit*, quod Interpretamentum eſt prioris verbi apud Vet. Schol. & contemtius *latraverit*, de Satyra ſua. Bentleius poſt Lambinum edidit *laceraverit* auctoritate neſcio quorum obſcurioris notae Librorum. Ipſe tamen fatetur omnes ubique Editores ut melius elegantius amplexos fuiſſe *la*rit. B. Liv. 38, 54 *Cato* vit *Scipionis magnitudinem.* bum nimis triſte & iniuriu Catone non adhibiturus erat Vid. Epod. 6, 5. G.

86 *Solventur riſu tabulae*, *ſubſellia, vel compage lignorum* Schol. Riſu ſcilicet Iudicum gnum eſt in re capitali rider ces. B. Promittit Trebatius tum iudicio, qualis fuit in e cauſam dicebat Epaminondas, 68. Cogitabam *tabulas* eſſe ta iudiciarias, in quibus ſcribi ſententias ludicras & hilares. i. e. frangi *riſu ſubſellia* fuer mica hyperbole. G. Dupl terpretandi ratio cum ſpecie proferri poteſt: vel *ſolvere* eſt litare, & *tabulae*, leges: ut oriatur, Riſu coorto vis legum tra te nulla erit. vel *ſolvere* eſt rare a ſigillo & vinculis, q *tabulae*, h. e. litterae, ſatir tuarum volumina ſunt colligat quas ſatiras in ius vocatus es.

Tu miſſus; cum de ſe diceret, ad ſecundam perſonam locutu Vet. Schol. B. Nempe lo Trebatius. G.

Abibis; indemnatus evades

SATIRA II.

Vitae Urbanae Luxuriam & Ineptias. B. Inducitur Ofellus ruſticus quidam, homo ſimplicis & probi ingenii; priſcaeque vitae & frugualitatis tenax, qui ſui temporis luxum caſtigat & frugalitatis commoda ſuis commendat. Hoc artificio Horatius effecit, ut oratio fieret gravior probabiliorque: nam cum convictor Maecenatis aliorumque procerum eſſet, minus apte ipſe menſae delicias perſtringere poſſe videbatur. Summa autem ſermonis Ofelliani fere haec eſt: Labore & exercitationibus, non raris & exquiſitis cibis opus eſt ad ſuaviter edendum. Cibus varius debilitat, ſimplex ſervat rectam valetudinem. Qui paucis contentus vivit, is facile dormit, alacris eſt ad laborandum, non conſumit in iuventute praeſidia ſenectutis, non perdit rem & famam, atque etiam in paupertate & rebus adverſis habet, quo vitam tranquillam, exemplo Ofelli, transigere poſſit.

QUAE virtus & quanta, boni, ſit vivere parvo
(Nec meus hic ſermo eſt, ſed quae praecepit Ofellus
Ruſticus, abnormis ſapiens, craſſaque Minerva)
Diſcite, non inter lances menſasque nitentes,
Cum ſtupet inſanis acies fulgoribus, & cum
Adclinis falſis animus meliora recuſat;

Verum

bonis *G. Z. Med.* 1477 *&* 1502. 2 quae *probat etiam Bentl.* quem *add. vett.* 6 Adclivis *G. & primae editt.*

Virtus mentis ſapientia eſt: enim viri ſumus praecipue. e, quam mira; *quanta*, quam na.

oni, ſuavis compellatio urbano- delicate & molliter viven- a. B. Sed *bonis* etiam pulchrum: re *parvo virtus* eſt *bonis*, non onibus &c. G.
toicum Dogma eſt, Naturam cis eſſe contentam.

Sermo; *alludit ad Libri Titu-* Landinus.
res Torrentii Codices legerunt pro *quem*, quod mirifice pla- Grammaticaſter mutavit. Quid a eſt praecipere Sermonem?

3 *Abnormem ſapientem*, Philoſophum dicit uſu & vita, non praeceptis. Magiſtri Praecepta ſua Regulas, & Canonas, ſive Normas, Fabrorum ritu, appellare conſueverunt.

Craſſa & pingui Minerva Proverbiali Schemate dicimus, pro craſſo & pingui filo: Nam Minerva Lanificarum numen eſt, Graecis ob eam rem Ἐργάνη dicta.

5 *Cum ſtupet*; *cum fulgore argenti avocati fueritis.* Vet. Schol. Imo & eboris & peregrini marmoris. B. *Inſanis*, ingentibus. *Acies*, ſcil. oculorum. Z.

6 *Vetus ſcriptura Adclinis* eſt. Tor-

Verum hic impranſi mecum diſquirite. ❡ Cur l
❡ Dicam, ſi potero. Male verum examinat o
Corruptus iudex. Leporem ſectatus, equove
Laſſus ab indomito, vel (ſi Romana fatigat
Militia aſſuetum graecari) ſeu pila velox,
Molliter auſterum ſtudio fallente laborem,
Seu te diſcus agit (pete cedentem aëra diſco)
Cum labor extuderit faſtidia, ſiccus, inanis
Sperne cibum vilem; niſi Hymettia mella Fal

7 hoc impr. *MS. Berſm.* cur non *idem.* 13 aget *MSS. du*
14 extulerit *MSS. apud Torr. it. Sax.* expul. *unus MS. ap. B*

Torrent. Et bene *falſis*, quia iſta remota ſunt a vero bono, quod honeſto conſtat. B. *Adclinis falſ.* deditus opinionibus falſis, ſ. rebus vanis, quae animum a vero videndo avocant. Z.

Meliora: Praecepta & rationes ſapientum. Vet. Schol. Cruq.

Video meliora proboque. Ovidius.

7 Comice poſuit *impranſi* pro *ieiuni.* Sic & infra (Ser. 2, 3, 257) *impranſum Magiſtrum* dicit Xenocratem ſatis ridicule.

Mecum diſquirite; i. e. *apud me diſcite.* Vet. Schol.

8 Fidenter dicit *ſi potero;* putat enim ſe poſſe.

Examinat, trutinatur: *Examen ab ex & ago* eſt, etiam cum de apibus dicitur.

10 *Indomito*, h. e. fero & effraeni.

Romana militia; h. e. Campeſtris meditatio: & bene *Romana* ſubiecturus *Graecari*, quod eſt, *Se avocare & conviviis operam dare.* Auctore Vet. Schol. B. Eadem acerbitate *Graecari* dicitur, ac ſiquis noſtrae aetati *morbum Gallicum* obiiciat, i. Gallos imitandi ſtudium. G. *Aſſuetum graecari*, qui eſt aſſuetus Graecorum exercitationibus levioribus, qualis eſt pilae & diſci. Z.

12 *Molliter*; leniter, ea ſuavitate ut nil ſentiamus.

Studium dicit ludendi animum.

Fallente, h. e. oblivíſci faciente.

13 *Agit*, ducit, trahit.

Pete aera; Diſcum vult i
proiici, magis quam in l
Diſcus latus erat & cavus
tum; *Solus* [σόλος] autem
dus, ut oſtendit Cruquius
ſtathio. Ordo eſt; *Pete ae*
tem diſco, h. e. quia cedit
terra non facit. B. Magi
pertinet obſervare, hic ad d
protaſin, de pila & diſco,
tantum unam, de diſco, a
Nempe alterius eadem rat
Apodoſin puto eſſe demum i
Sperne cibum, & verba *pe*
tem a. d. continere modu
diſcus debeat proiici, ne
altum. Imitatur decore p
monem ruſtici. Hinc long
taſis, inſertae parentheſes,
lucta conſtructionis, & alia
minus ſeveras linguae leges
tis ſunt iudicanda. Z.

14 *Extuderit*; eliminave
eliſerit. Bentleii Lectio eſt
quod interpretamentum vid
gloſſema. B. Nondum all
exemplum, ubi *extundere* ſ
lere, non potius tundendo
Sed dura lex fuerit, ſi reii
limus omnia ſemel tantum
vata. G. *Cum labor* h. e.
equitatio, ludus pilae & diſ
Faſtidia; h. e. deliciat. I
ſeam, & contra famem exci

15 *Sperne; volo videre,*
ſpernere. Vet. Schol. B. P
non ſpernes ſ. faſtidies cibum

beris diluta. foris eſt promus, & atrum
dens piſces hiemat mare; cum ſale panis
item ſtomachum bene leniet. Unde putas? aut
artum? Non in caro nidore voluptas
ıa, ſed in te ipſo eſt. Tu pulmentaria quaere
ıdo: pinguem vitiis, albumque, neque oſtrea,
carus, aut poterit peregrina iuvare lagois.
amen eripiam, poſito pavone, velis quin
ɔotius, quam gallina, tergere palatum,
ptus vanis rerum; quia veneat auro

Rara

eſtinguendam deſide-
imo ſuaviter bibes

m, ſive *Hymettium*,
ɔretii. Auſteritatem
temperabant, quo
m vina referret: qua-
itum appellabant.
; *qui Cellario praeeſt*;
. Schol. B. *Foris eſt*,
; non domi eſt, qui
mat. Z.
; modo poſuit pro
eſt.
ıis; Varro etiam pul-
ıſos ſale Veteres auctor
ım ſalem cum pane &
ıtius ex Plinio.
m, irati latrant canes.
tum ventrem placaverit
, 8, 5.
e, *ſatis bene*. B.
hoc eſſe? quomodo
vim oblectandi gulám
G.
ıidore; h. e. *in appa-*
riorum. Vet. Schol.
eſt odor gratus culinae.
ruq.
m Socrates primus ait:
em usque ſpatiaretur,
quodam, cur hoc face-
; *Ὄψον συνάγω, hoc*
um quaere. Vet. Schol.
m Henrici Stephani.
pro quovis obſonio dici-
Torrentius: neque
te deductum credo,

(quod putavit Plinius) ſed a *pulpa*, ſeu molli carne, unde & *pulpamentum* & *pulmentum* formata ſunt. B. De ſententia conf. Cic. Tuſc. V, 34. Z.

21 *Album*, *tumentem ex nimia copia*. Vet. Schol. *Atque albo ventre lavatur*. Perſius. *Extenta per pinguedinem cute*. Cruq. V. ad Car. 2, 2, 15. B. *Pinguem vitiis*, obeſum ob gulam & otium: *album*, pallidum: cf. infra verſ. 76. Z.

22 *Scarus*, videſis Epod. 2, 50. Avis haec Horatiana videtur eſſe Graecorum *lagopus*, quam Plinius dicit eſſe *praecipuo ſapore*; Aſiani *attagena* vocabant; Recentiores *francolinum*: eſtque e perdicum genere; piloſis pedibus, uti lepus; unde & nomen ſuum traxit.

23 *Eripiam*; *extorqueam*, *perſuadeam*. Tralatio a manu ad animum.

24 *Tergere palatum*, impenſe guloſi catillonis eſt.

Atque ad conſpectum coenae diducere rictum

Sueti, ut Iuvenalis utar verbis. B. *Tergere palatum* eſt comedere: alii interpretantur delectare, demulcere palatum. Z.

25 *Corrumpi* dicitur qui prave iudicat.

Vanis rerum; Graeciſmus eſt pro *vanis rebus*, h. e. ſpecie & opinione. B. Ipſum *auro venire* caritatis indicium, ſi pretium rei in auro indicetur. Hoc applicari forte poteſt etiam ad Varro. R.R. 1, 2, 10. G.

Rara avis, & picta pandat ſpectacula cauda
Tanquam ad rem attineat quicquam. Num veſ
Quám laudas, pluma? cocto num adeſt hono
Carne tamen quamvis diſtat nihil hac magis
Imparibus formis deceptum te patet. eſto,
Unde datum ſentis, lupus hic Tiberinus, ar
Captus hiet, poteſne inter jactatus, an amni
Oſtia ſub Tuſci? laudas, inſane, trilibrem
Mullum, in ſingula quem minuas pulmenta ne
Ducit te ſpecies, video: quo pertinet ergo
Proceros odiſſe lupos? quia ſcilicet illis

27 attingat *H.* nunc veſc. *MS. Berm.* 28 coctove *Glar.* color *H.*

26 Proverbio dici ſolet *Rara avis:* adhibetur a Iuvenale & Perſio; & ſuaviter inſurgit in levi materia, quo derideat Epicos. B. *Pavonem cibi gratia Romae primus occidit Orator Hortenſius, aditiali coena ſacerdotii. Paginare primus inſtituit circa noviſſimum piraticum bellum M. Aufidius Lurco, exque eo quaeſtu reditus ſeſtertiûm ſexagena millia habuit.* Plin. H. N. X, 23. Z.

27 *Ad rem;* ad praeſens negotium, quod eſt ſuaviter coenare.

28 *Laudas*, modo pro miraris dicitur.

Cum Lambino, Cruquio, Torrentio Vetereque Scholiaſte repoſui *Cocto num adeſt.* Sciolus fecit *Coctove*, cauſa Metri. B. Probat etiam Bentleius, laudatque Lucr. 3, 1069 *Sed dum abeſt, quod amamus, idem ſuperare videtur.* *Honor* hic eſt color, ſpecies: cuius amore luxuries certe proximorum ſaeculorum pavones cum caudis inferre menſis docuit.

29 In hoc verſu neſcio an tantis conatibus opus ſit, quantos a renatis inde literis adhibitos videmus. Ex v. 26. intelligo verbum *veſceris*: *Quamvis diſtat nihil* inter gallinae carnem & pavonis, *tamen hac* carne *magis* quam illa veſceris, magis appetis pavonis carnem, quam vulgaris gallinae. Ergo *imp*[...] *mis* &c. G.

Diſtat nihil; forma [...] ſcilicet. B.

30 *Eſto*, h. e. ſit id [...] mittamus de iſto ultra qu[...]

31 *Unde datum; und*[...] *hunc intellectum habes?* e[...] *ſcientia noſti?* Vet. Schol[...]

32 *Hiet? piſces ſtatim c*[...] *tur hiant.* Vet. Schol.

Dicuntur lupi eſſe meli[...] *ant inter duos pontes capi*[...] *aqua concitatior eſt, ut i*[...] *minis Tiberis.* Vet. Schol[...] *Nepos & Laberius mimo*[...] *lupum & aſellum acipenſer*[...] *ſcribunt.* Landinus. B. V[...] 16, 4 Varro R.R. 3, 3, [...]

33 *Inſane;* h. e ſtulte[...] *Trilibrem; mullorum* [...] *modica, binasque libras po*[...] *admodum exſuperant.*, Pl[...] tante Landino & Cruqui[...] dicimus Mullum, Surmu[...]

34 *Minuas*, h. e. conci[...] defuit menſura patinae. [...] liberationem de tali re ap[...] 4, 72 ſq. G.] *Pulmen*[...] *Pulpamentum*, Graecorum [...] eſt, h. e. quaevis caro in [...] elixa.

35 *Ducit*, h. e. trahit. *Species*, h. e. grata m[...] *Kidos.*

Maiorem natura modum dedit, his breve pondus,
[Ieiunus rare ſtomachus vulgaria temnit.]
Porrectum magno magnum ſpectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. At vos
Praeſentes Auſtri coquite horum obſonia! quamvis
Putet aper rhombusque recens, mala copia quando
Aegrum ſolicitat ſtomachum; cum rapula plenus
Atque acidas mavult inulas. Necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis,
Nigrisque eſt c.ɫeis hodie locus. Haud ita pridem
Galloni praeconis erat acipenſere menſa

Inſa-

8 *Hunc verſum cum Bentleio ſpurium puto.* Z. 39 in magno *MS. Berſm.* ,41 quamquam *Sax. Z. F. Cun. it. Bentl.* & *MSS. quatuor Berſm.*

6 **Odiſſe**, h. e. faſtidiiſſe. B. , h. e. lupis. Z.

7 *Modum* dicit menſuram. *To-iuſuave eſt quod finitur.* Vet. ol. Sic enim legendum pro e.

8 *Ieiunus rare;* ita omnes fere ti Codices cum Vet. Schol. *rare legunt, cum in uſu habea-raro.* Vet. Schol. Ordo eſt; *achus qui ſit rare ieiunus tem-vulgaria.* Vulgata Lectio eſt; *us ſtomachus raro vulgaria tem-* Bentleius maluit *raro.* Ego n puto habendam Scholiaſtae, a communi uſu diſcedit prac-ie. B. Maior quaeſtio eſt, an verſus ſit Horatii? negat Bent-s ad A.P. 337. Non dubito eſſe, ingendum, tanquam apodoſin, iſ proxime praecedenti.

) *Spectare*; oculos vult paſci lo, non ventrem.

3 *Apud Inferos Canes dicuntur, uriae; apud ſuperos Dirae; in Harpyiae.* Landinus. Perti-int iſtae ad triformem Hecaten, lias oſtenſum eſt: atque hae lentes erant aurae, Hecates armatae.

: *Bene praeſentes, ſicut deos prae-, qui invocati exaudire debent.* Schol.

unice *coquite*, pro *putida red-olere ſtatus veſtri.* Vet. Schol. B.

Haec exſecratio convenit ingenio ruſtici. Z.

42 Pulcherrimum Ὀξύμωρον eſt in *Putet recens*, & Sɑt,rıɕo ha-racteri accommodatiſſimum. *Corri-git ſe, quaſi fruſtra Auſtros vocave-rit, cum luxurioſis neceſſe ſit ſuas putere epulas atque delicias.* Vet. Schol.

Mala copia; malum dicimus im-portune moleſtum; bene igitur ſub-iecit *ſolicitat.*

44 *Inula dicitur herba, quae in-cocta aceto conditur, & faſtidium de-cutit.* Vet. Schol.

Mire *abacta;* nam abigi ſolent pauperes & mendici. *Pauperiem* modo dicit tenuem maiorum vi-ctum, quem lauti ſpernebant.

45 *Reges* potentes dicit Patronos.

46 Notum eſt oleas apud Italos eſſe admodum viles. Dilogωs au-tem poſuit *nigris* pro turpibus & maturis: ita ſupra, *Nigris digniſſi-ma barris.* B. *Nigras oleas* ad con-diendum commendat Col. 12, 48 & 49. G.

47 De Gallonio iſto notiſſimi ſunt Lucilii verſus apud Ciceronem: [de fin. 2 c. 28.] O *Publi*, O *Gur-ges Galloni*, *es homo miſer*, *inquit*, *Coenâſti in vita nunquam bene*, *cum omnia in iſta Conſumis ſquilla*, *atque acipenſere cum decumano.* [V. Macrob.

Sat.

Infamis: quid? tum rhombos minus aequor
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido,
Donec vos auctor docuit praetorius. Ergo
Si quis nunc mergos ſuaves edixerit aſſos,
Parebit pravi docilis Romana iuventus.
Sordidus a tenui victu diſtabit, Ofello
Iudice. nam fruſtra vitium vitaveris illud,
Si te alio pravum detorſeris. Avidienus,
Cui Canis ex vero ductum cognomen adh
Quinquennes oleas eſt, & ſilveſtria corna;
Ac, niſi mutatum, parcit defundere vinum
Cuius odorem olei nequeas perferre (licebi

48 aequora alebant *G. Sax. Med.* 1477. *Fl. Med.* 1502. *it. Bentl. ex multis codd. ergo recepi pro* aequor alebat. *Z.* bat *MSS. duo Bersm.* 55 pravus *Bentl. ex MS. Bersm.* 56 dictum *H.* adhaeſit *Sax. ſic Ven. Glar. Lamb.* & *Bersm.* 57 Quinquennas *Sax. Z.* 58 Diffundere *G. Ven. Glar.*

Sat. 2, 12.] Archeſtrato apud Athenaeum *Acipenſer* idem erat, qui & Graecis *Galeus Rhodius*; cum noſter *Sturio* ſit Graecorum Τχνης, ſeu *Porcus Marinus*, quod oſtendit Gerard. Voſſius Idol. Lib. IV.

Infamis; quia praeco erat Gallonius, & ſupra cenſum epulabatur, quod Cenſoris erat notare.

50 Ironice *Auctorem* dicit *Praetorium*, quia ob infamiam gulae Praetura excidit. *Aſellius Sempronius Rufus inſtituiſſe creditur, ut ciconiarum pulli manducarentur: isque cum repulſam in Praetura tuliſſet, tale Epigramma meruit: Ciconiarum Rufus iſte conditor, Hic eſt duobus elegantior Plancis; Suffragiorum puncta non tulit ſeptem: Ciconiarum populus ultus eſt mortem.* Vet. Schol

51 Pulchre *edixerit*, cum iam Praetoris meminiſſet: nam Praetoris erant Edicta.

Aſſos; *mergos* elixos fuiſſe in lautitiis oſtendit Cruquius. Avis ſane macilenta eſt & inutilis, praeſertim vero *aſſa*.

53 Recto contrarium eſt quod *pravum*; & adverſum etiam rationi.

53 *Sordidus*; *nimis* Schol. Cruq.

Diſtabit, h. e. imm tebit habere differenti

54 *Nam fruſtra*; *ex nimietate fiunt vitia virtutes poſitae in conſ* Vet. Schol. Cruq.

55 Auctoritate moti manni Codicis Bentle *pravum pravus*, puto, eſſet Lectio: nam nih

56 *Ex vero*; ex mal cet, & victu ſordido,

Ductum atque *dictu* ſonabant, unde in Co tas ſcripturae provenit

Cognomines dicunt utuntur nomine: atqu *men* commune dicitu

57 *Eſt*, ἐσθίει.

58 Uſitato Charien dicimus, quod plane

Bene *defundere*: Veteribus ſiphones.

59 Idem eſt *licebit* vel quamvis.

[redacted]

epotia, natales, alioſve dierum
s albatus celebret) cornu ipſe bilibri
ibus inſtillat, veteris non parcus aceti.
i igitur victu ſapiens utetur? & horum
m imitabitur? Hac urguet lupus, hac canis, aiunt.
dus erit, qui non offendat ſordidus, atque
utram partem cultûs miſer: hic neque ſervis,
cî ſenis exemplo, dum munia didit,

Saevus

us, largus. Z. 64 angit *pro* aiunt *Sax. Z. Med.* 1477 & *. & ante Lambi. puto omnes.* 65 qua - ſordibus *B.* ſordibus *Z. Fl. Med.* 1477. *it. Glar. Lamb.* et offendet *Lamb.*

. diverſi erant gene-
epotia dicuntur ſeptimus
et nova nupta redire ad
& dies ſecundus a nu-
go ad muliebrem babi-
r. Item *repotia ſunt*
icunt ποδοστράβια, aut
iones. Vet. Schol. Pu-
a ioculare fuiſſe con-
icis nomen, quod in
choreas exercerent, ut
ſolent agreſtes. Poſt
liberos repotia fuiſſe
ebus vir doctiſſimus.
; ſic Perſius 2, 40.
albata rogârit; h. e.
ibus.
d ſextarium capit: ſunt
libus cornua, quae banc
uantitatem. Vet. Schol.
t; non enim audet in-
us parci hominis Ico-
attende Graeciſmum in
B. Putabam *olei* Grae-
pro oleum: Oleum,
lorem nequeas perferre,
: Terent. And. prol.
lacerent, quas feciſſet

is; Λιτότης & *παρὰ*
quae ſunt inutilia, libe-
Vet. Schol. B. Sor-
Avidienus, ſi cum prima
tione legas, *non largus*
uo facile alias eſt lar-
.
; Galloninm, an Avi-
. Schol.

Proverbium, nam ubi res duae nobis moleſtae inter ſe pugnant, eo Proverbio utimur. Vet. Schol. Cruq. Torrentii & Cruquii Codices legerunt *Aiunt*, quod longe melius quam *Angit*.

65 *Mundus erit*, Modo dicit Hortativo; eſt enim Futurum pro imperativo; Expoliendo autem ſequentia intulit: oſtendit enim eum dici *Mundum* qui non ſit in tantum ſordidus ut offendat, vel etiam moroſule lautus. Hic locus peſſime acceptus ab Interpretibus: & corrupte vulgati Codices, praeſertim recentiores, legerunt *offendet ſordibus*, ut ex Vet. Schol. & ſex MSS. Cruquii comparet.

Bentleius tenui de cauſa vertit *qui* in *qua*; neque enim vidit vocem *mundus* referri ad *ſapientem*; non ad victum.

66 Satis comice *in neutram*, quia nequibat dicere *in alteram*.

Cultus Genitivus eſt. Vet. Schol. Atque *τῶν μέσων* Vet. Schol. ex MSS. Stephani; ſignificationis mediae.

Miſer cultus dicitur quid ob cultum in alterutram partem faceſſit ſibi negotium. Alter Scholiaſtes vitioſe legit *qua non* pro *qui non*, quod & Cruquii MSS. ſequuntur.

67 *Hic eſt Albutius qui, ob cupiditatem nimiam habendi alienam uxorem, ſuam veneno necavit.* Vet. Schol. Bentleius ubique edidit

 Albucſ

Saevus erit; neque, ſicut ſimplex Naevius, unć
Convivis praebebit aquam: vitium hoc quoqu
gnum.
Accipe nunc, victus tenuis quae quantaque ſecu
Afferat. In primis valeas bene; nam variae re
Ut noceant homini, credas, memor illius eſcae
Quae ſimplex olim tibi ſederit: at ſimul aſſis
Miſcueris elixa, ſimul conchylia turdis;
Dulcia ſe in bilem vertent, ſtomachoque tumul
Lenta feret pituita. Vides, ut pallidus omnis
Coena deſurgat dubia? Quin corpus onuſtum
Heſternis vitiis animum quoque praegravat un
Atque adfligit humo divinae particulam aurae.

68 nec ſic ut *Ven. Glar. Bentl.* 77 deſurgit *Sax.* ne dubia ſur
79 affigit *H. G. S. Z. Med.* 1477 & 1502. *it. MSS. quatuor Ber*

Albuci vitioſe pro *Albuti*. B. At ſic dant Lamb. quatuor MSS Berſm. & alibi per c ſcribitur. Ergo revocavi. Z.

Dum omnia didit: quae quisque ageret, utpote, Tu rus ibis, Tu boves paſces, Tu granaria curabis. Vet. Schol. Cruq.

68 *Saevus erit: adeo aſper hic erat ut ſervos nonnunquam caſtigaret prius & caederet, quam peccaſſent, dicens vereri ſe ne cum peccaſſent, caedere tunc ei non vacaret.* Vet. Schol. Cruq.

Simplex, h. e. vapide lautus, & oſtentator deliciarum. Vid. Sat. I, I, 101. B. *Simplex*, nimis lenis erga ſervos, adeo ut non caſtiget, ſi iſti convivis praebeant aquam impuram & ſordidam. Nam etiam eiusmodi immundicies, ſeu, talis indulgentia erga ſervos valde eſt improbanda. Z.

Unctam; pro inunctis calicibus Naevius curando unctam aquam convivis praebebat. Vet. Schol. Caeteri lauti *inungebant vinarios calices*, iſte vero vappa lautior lautiſſimis vel ipſam aquam (& frigidam ſcilicet & calidam) odoram fecit.

70 *Tenuis*, h. e. pauper & agreſtis.

71 *Valeas* per Comicam (tiam modo utitur Potentia Futuro Indicativi.

73 *Simplex*, h. e. quod ſ & una fuerit.

Tibi ſederit, h. e. nauſea moverit. B. *Sedet* enim cibi non creat ructus, non velut eſt, & reditum minatur ac te gulam. G.

75 *Dulcia ſe in bilem;* p eſt tranſitus a dulci ad amar norunt Medici.

Tumultum dicimus repe bellum, & fere civile.

76 *Pituita; Longa cauſa* Vet. Schol.

77 Lepida Dilogia *coenam* dicit dubiam: nam ſcurris nis ea *coena dubia* eſt, in q neſcit de quo praecipue ſuma ratio etiam dubia eſt, ubi in eſt an ſit ſeſſura necne. *lauta, ſit Terentius in Ph Coena dubia apponitur.* Vet. S

78 *Animum praegravat*, h. ſum deprimit. Nam Γαςέ χεῖαι λεπτὸν ἔχουσι νόον.

79 Pro *adfigit humo*, Di Lambinus ſcribit optimos M bere *adfligit humo*, quae

Alter, ubi dicto citius curata ſopori
Membra dedit, vegetus praeſcripta ad munia ſurgit.
Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam:
Sive diem feſtum rediens adduxerit annus;
Seu recreare volet tenuatum corpus; ubique
Accedent anni, & tractari mollius aetas
Imbecilla volet. tibi quidnam accedet ad iſtam,
Quam puer & validus praeſumis, mollitiem: ſeu
Dura valetudo inciderit, ſeu tarda ſenectus?

Ee 2 Ranci-

3 advexerit *etiam H. Lamb. & Bentl.* 84 velit *S.* 87 puer invalidus *MS. Bersm.*

io arridet Gruquio, eo quod re-
erit in *MSS.* ſuis hanc Annota-
culam adiectam *deiicit in terram.*
primit ad humum verba ſunt Vet.
ol.) Torrentius ſaevit, & Lam-
am falſarium putat, quod a tan-
iro nollem factum. B.
uctoritas pene par utriusque
i. Vis diverſa, ſed utraque
: loco apta. *Affligit* vi quadam.
rit, ut non poſſit ſurgere. G.
Divinae particulam aurae; haec
uam Epicureus protulit, riden-
Philoſophos & Promethei ferv-
. B. Loquitur Ofellus: nec,
, Epicureus non poteſt divi-
particulam aurae dicere ani-
n: nec Horatius perpetuo Epi-
rus. G.
o *Dicto citius* Proverbiale di-
a.
urata, h. e. reſecta: nam cura-
ſt molliter tractare quae habent
nale.
1 Bene *praeſcripta*: nam Veteres
que mane quae illo die acturi
it in diaria ſua referebant.
3 *Transcurrere* proprie dicuntur
nsfugae, qui mutant partes.
uondam; *quandocunque*, *Adver-
i medii temporis.* Vet. Schol.
m refertur ad ea quae in ani-
ſuo conceperat per Apoſiopeſin;
. Tametſi tenui & parco victu
tentus vivat.
3 *Advexerit* non *adduxerit* Lectio
plurium Codicum: nobis tamen
placuit *adduxerit*: nam advehi di-
cuntur merces quae de transmari-
nis partibus importantur. Quin &
video ſcripturam iſtam ſuperioris
ſaeculi Editoribus unice placuiſſe,
Bentleio magis placuit *advexerit*,
etſi vox ſit nautica.

84 *Recreare*; h. e. efficere ut rur-
ſum creſcat.

Tenuatum corpus; h. e. amiſſam
carnem: nam uſitato Charientiſmo
Corpus dicitur Caro; uti & ſtoma-
chus & virile membrum. Hinc
amitti dicitur corpus, ubi quis ma-
cilentus evadit.

Ubique modo dixit pro *& ubi*. B.
Nec opus eſt illud mutari in *ubi-
ve*. G.

85 Per Charientiſmum *anni* po-
ſuit pro ſenectus.

86 *Tibi quidnam*; prudenter mo-
net graviſſimus auctor Medicinae
Cornelius Celſus, *non conſumen-
da eſſe praeſidia ſenectutis in iu-
ventute.*

87 *Mollitiem* modo pro delicias
poluit & ſuavem victum. B. *Prae-
ſumis*, ante tempus capere, v. c.
in pueritia, in bona valetudine,
quotidie. Z.

88 *Dura*, h. e. gravis & aſpera.
Nam *valetudo* cum ſit τῶν μέσων,
modo ponitur pro morbo. Per
Charientiſmum *duros* dicimus ſae-
vos & immites.

Tarda; Metonymice, quod tar-
dos & inutiles efficiat.

Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia n
Illis nullus erat, ſed, credo, hac mente, quod h
Tardius adveniens vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus conſumeret. Hos utinam
Heroas natum tellus me prima tuliſſet!
Das aliquid famae, quae carmine gratior auren
Occupat humanam? grandes rhombi patinaequ
Grande ferunt una cum damno dedecus: adde
Iratum patruum, vicinos, te tibi iniquum,
Et fruſtra mortis cupidum, cum deerit egenti
As, laquei pretium. Iure, inquit, Trauſius i
]

91 vitiatum *omnes, etiam ipſe Cruqu.* vitiaret *Baxt. V. No.* 95 C
Bentl. & ſic H. it. MSS. duo Bersm. 99 Aes *G. S. Med.* 1502.
ſius *H. G. Z. Med.* 1477. *Fl. &c.* Trallius *ſolus Baxt. V. No.*

89 *Rancidum, leviter putentem.* Vet. Schol.

91 Vetus Interpres cum duobus Cruquii ſcriptis Codicibus legerunt *vitiaret* pro *vitiatum. Ordo cum hoc ſenſu; quod commodius hoſpes vitiaret ſervatum, quam totum dominus abſumeret.* Vet. Schol. Annotationes ad tres antiquiſſimos Cruquii Codices reddebant *vitiaret, reprehenderet. Commodius vitiaret,* quod mallent hoſpitem eum vituperare. Bentleius retinuit *vitiatum* quod in Editis legerat, contra conſuetum ſibi morem. B. Quod exiſtimabant, melius eſſe, ſi hoſpes aprum, rancidum factum ob diuturniorem reſervationem ad adventum eius, ederet, quam ſi nullus illi apponeretur, ſtatim recens a patrefamilias conſumtus. Z.

92 *Integrum;* Dilogus totum & non corruptum, quod & Vet. Schol. ſignificat.

93 *Dicitur ante deos nata eſſe Terra: mire ait prima Tellus, illo enim tempore quo Mundus ex diſcordibus in hanc concordiam formatus eſt, ex terra generati traduntur Heroes, indocilis turba vitiorum.* Vet. Schol. Haec quoque exclamatio repentina, ob aprum rancidum, ruſtici & ſimplicis hominis eſt digna ingenio, nec ſine riſu legi poteſt. Z.

94 *Das aliquid famae?* h. tas famam eſſe aliquid?

Carmine, τῷ ἀκροάματι. *tiſthenes Philoſophus cum vidiſ leſcentem luxurioſum Acroamat ditum, ait: Miſerum te adoleſce nunquam audiſti ſummum A id eſt, laudem tuam.* Vet. Sch autem Acroama Muſicae S niae.

95 *Occupat,* h. e. detine ratur, delinit.

Rhombi, patinaeque, Figur διὰ δυοῖν: nam Rhombi in teſtaceis coqui conſuevere.

96 *Cum damno dedecus;* di dicit gravem impenſam, & d Cenſoris notam.

97 Comice Satyrici *Patru* Tutore ponunt. *Cum ſapiu truos,* Perſius. 1. Conf. (12, 3.

Leni vocabulo pro inviſu mus *iniquum.* Siquidem *ini* eſt cui animus ſua ſede non e rum in iram, vel dolorem p dens, deſumta Metaphora a L

99 Nonnulli pro *As* vitio runt *Aes.* Huc ſpectat & F bium *ad aſſem redactus;* id pretium laquei. Vulgare eti verbium, eſt, *Reſtim emere,* mine perdito.

Iurgatur verbis: Ego vectigalia magna,
Divitiasque habeo tribus amplas regibus. Ergo
Quod ſuperat, non eſt melius quo inſumere poſſis?
Cur eget indignus quisquam, te divite? quare
Templa ruunt antiqua deûm? cur, improbe, carae
Non aliquid patriae tanto emetiris acervo?
Uni nimirum tibi recte ſemper erunt res.
O magnus poſthac inimicis riſus! Uterne
Ad caſus dubios fidet ſibi certius? hic, qui
Pluribus aſſuërit mentem corpusque ſuperbum?
An qui, contentus parvo metuensque futuri,
In pace, ut ſapiens, aptârit idonea bello?

 Quo

106 *eunt conj. Heinſ. & Bentl.* recte tibi *MSS. quatuor Berſm.* rectae *in libris quibusdam reperiri teſtatur Lambin.* 107 Uter nam *Ven. Glar.*

Mira varietas, *Traſius, Traxius, ...vius, Traulius, Trauſius, Toſius, ...allius.* Cum autem *Travius* occur... in Veteribus Scholiaſtis, ego *Tral...* praetuli; quod Nomen videtur ...ductum a Trallibus Aſiae civita... ſiquidem duplex *L* facile mu... possit in *U*. Erat autem iſte ...allius *pauper & prodigus.* Vet. ...iol. Bentleius praetulit *Trauſius* ſola ſua coniectura, quod illud ...men repererit in Gruteri Inſcri...onibus. B. *Iurgatur* Depo...s ne ſit an Paſſivum, non di...im, cum neutrius uſus mihi an...atus ſit. Si Deponens, Trauſi... iunior aliquis tanquam a patre patruo reprehendi dignus obi... perſtringitur. G. *Inquit,* ſcil. ...quis prodigus dives. Recte ſic ...auſius pauper vituperatur: non ..., qui ſum locupletiſſimus. Z.

100 Bene *vectigalia* pro reditus, ...diturus *Regibus*; nam Vectiga... ſunt reditus publici.

101 Voluit dicere *ſatis amplas*; ...*ges* autem Patres dicit.

102 *Quod ſuperat*; h. e. Quod ni...am eſt, & ſupereſt tuis uſibus.

103 *Indignus*; h. e. vel doctus, vel ...*nuus*, qui non meretur egere.

105 *Patriae*; h. e. Urbi Romanae.

106 *Uni nimirum*; nihil puto exſpectas adverſi, atque hanc ob cauſam contemnis caeteros, tibi ſolus amicus. Ironica Subiectio; delendum enim eſt Interrogativum punctum.

Recte; h. e. ſua ſede & ſtabiles.

Bentleius ex ſola coniectura Heinſii de *erunt res* fecit *eunt res*: ego nihil tale auderem.

107 *Uterne* ut *Quantane* Satyra ſequente. Lambinus.

108 *Fidet ſibi certius*; h. e. *magis videtur tutus adverſum Fortunae incommoda.* Vet. Schol.

109 *Aſſuerit pro aſſueſecerit.* Vet. Schol. Et habet Emphaſin, cum ſcilicet non poſſe deſuetudinem ferre poſthac.

Hoc eſt, *ſuperbam mentem & ſuperbum corpus*, per Syllepſin Figuram. & animo & corpore faſtidioſi ſunt vappae.

110 *Metuensque futuri*; quod maxime prudentis eſt. Verum plerumque, *Res proſperae ſapientum animos fatigant*; ut belle Symmachus.

¶ Quo magis his credas; puer hunc ego parvus Ofel-
Integris opibus novi non latius uſum, [lum
Quam nunc acciſis. Videas metato in agello
Cum pecore & gnatis fortem mercede colonum,
¶ Non ego, narrantem, temere edi luce profeſta
Quicquam praeter olus, fumoſae cum pede pernae:
Ac mihi ſeu longum poſt tempus venerat hoſpes,
Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
Vicinus, bene erat, non piſcibus urbe petitis,
Sed pullo atque hoedo: tum penſilis uva ſecundas
Et nux ornabat menſas, cum duplice ficu:
Poſt hoc ludus erat culpa potare magiſtra;
Ac venerata Ceres, ita culmo ſurgeret alto,

Expli.

118 At *Venet.* mihi cum long. *Ven. Glar.* venerit *MS. Berſm.* 123 Poſthac *MS. Berſm.* cuppa *emendavit Lambinus, inde fecit* cupa *Bentl.* 124 ventura *Med.* 1477. ut culmo ſ. a. *Med.* 1502 & *al. etiam Talb. Sandb.* ita c. ſ. *etiam Med.* 1477 &c. *it. Bentl. Cun.*

112 *Quo magis his credas; bene; quaſi perſuaſerit.* Vet. Schol. B. Hic nempe verſibus IV interpoſitis poeta Ofello ſuo fidem facit. G.

113 Vir doctus Henricus Stephanus pro *latius* repoſuit *lautius* ex Coniectura, quod miror placuiſſe Cruquio viro eleganti. *Latius* poſuit quia dicturus erat *acciſis.* B. Iuvenal. 14, 234 *Indulgent ſibi latius ipſi.* G.

114 *Metato in agello; ad menſuram diviſo: Iſte Ofellus proſcriptus erat quia fuit in parte Caſſii:* Vet. Schol. *Abſtulit excultas pertica triſtis opes.* Propertius 4, 1, 130 citante Torrentio. B. Agri proſcriptorum aut alias publici, dividuntur militibus ad perticam & numerum pedum: quae res agrimenſoriam veterum diſciplinam peperit. G. Incertum eſt, quod Scholiaſtes de Ofello proſcripto dicit. Nam conſtat, ruſticis tum agros ademtos eſſe, qui proſcripti non eſſent. Z.

115 *Mercede; agro conducto a Milite Auguſti ad quem fuerat translatus.* Vet. Schol. Atque ideo fortem dixit, quod ſe putaret poſitum extra iactum teli fortunae. B. *Fortis,* qui poterat a ſe impetrare, ut qui fuerat ſibi iniuria ademtus ager, eum, paullo ante dominus, nunc tenui mercede coleret, nec metueret quotidianae recordationis tormenta. G.

116 *Temere,* h. e. ſine gravi cauſa. *Profeſta, non ſacra.* Vet. Schol.

117 *Perna, pes porcinus cum coxa.* Landinus.

118 Omnes Codices vetuſti habent *ſeu* [pro *cum*] inquit Bentleius; quod ideo rectum videtur.

119 *Ideo vacuo, quia per imbrem;* h. e. pluvioſum diem, adiecturus erat.

120 *Bene erat,* Comica facetia, pro hilariter egimus.

121 *Penſilis uva,* quae ſuſpendebatur in uſum hyemis.

Secundas Pomorum dicit, ut novimus, menſas. Vet. Schol.

122 *Nux,* iuglans.

Cum duplice ficu; bifida. Vet. Schol. Cruq. Mariſca ſcilicet, ſeu fatua ficu, ut oſtendit Turnebus. B.

Duplice

Explicuit vino contractae ſeria frontis.
Saeviat, atque novos moveat fortuna tumultus;
Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius, aut [vos,
O pueri, nituiſtis, ut huc novus incola venit?
Nam propriae telluris herum natura neque illum,
Nec me, nec quemquam ſtatuit. nos expulit ille;
Illum aut nequities, aut vafri inſcitia iuris,
Poſtremo expellet certe vivacior haeres.
Nunc ager Umbreni ſub nomine, nuper Ofelli

132 Poſtremum *Glar.*

lice ſicu. aliquoties utitur in
icina boum Vegetius. G.
13 *Culpa magiſtra; ſi quando li-
potare volebant Antiqui, id eſt,
Archipoſia, dicebant ſe magiſtram
re culpam.* Vet. Schol. Atque
iſte mos ruſticis perpetuus,
Graecari non didicerant, neque
s noverant bibendi, neque
:m habuerunt convivii. Culpa
erat, ubi quis per imprudenon
attenderat verbis praebi-
is, atque tunc univerſus grex
abat eum poculo. Fruſtra ſe
ient Interpretes, dum neſci-
culpam eſſe lapſum ex impru-
a. Pro *culpa* magnus Bentle-
de ſuo ingenio poſuit *cupa*,
ι καπηλίδα ille exponit. Verum
quidem ſententia ſatius atque
iltius fuiſſet non diſceſſiſſe a
ta ſcriptura Antiqui Scholia-
nterpretatione olim firmata at-
ſtabilita. B. Bibunt *culpa
ſtra* hodie quoque homines in
ribus invitatiunculis. Sed no-
uc referri Plaut. Stich. 5, 4,
iam ibi *multantur poculo*, qui
e prohibentur. Potius huc
ieno *leges inſanae* Hor. Sat. 2,
. G.
. *Cereri* deae ruſticae ruſticum
: conveniebat. Cum Veteribus
iaſtis & Cruquii & Torrentii
pro *ut culmo ſurgeret* levi ne-
repoſui *ita culmo ſurgeret.
Imo, quomodo coeperat creſcere.*
Schol. B. *Ita*, intellige *ut*. Z.

126 *Saeviat; ut ut inſaniat.* Vet. Schol.

Tumultus, bellorum motus & terrores.

128 *Nituiſtis; bene accepti eſtis.* Vet. Schol.

Mire *incolam* vocat quem Virgilius [Ecl. 9, 3] poſſeſſorem: neminem enim poſſeſſorem putat.

129 *Nam propriae telluris;* ſiquidem *Non res ſed rerum nobis conceditur uſus*, ut ſcite Palingenius noſter. B. *Nam* reddit rationem, cur *incolam* dixerit. Z.

131 *Nequities; luxuries quae paupertatis amica eſt.* Vet. Schol. Cruq.

Vaſri inſcitia iuris; eſt enim huiusmodi calliditas in Iurisconſultis, praeſertim in iis quorum patrocinia venalia ſunt, ut in utramque partem omne pene ius interpretentur. Chriſtophorus Landinus. De conterraneis ſuis haec loquitur Landinus.

133 *Umbreni; nomen militis qui Oſelli agrum ab Auguſto acceperat.* Vet. Schol. Cruq. Expreſſit Pulcherrimum Epigramma Graecum, quod ſub neſcio cuius Luciani nomine vulgatum habemus:

Ἀγρὸς Ἀχαιμενίδου γενόμην ποτὲ,
νῦν καὶ Μενίππου·
Καὶ πάλιν ἐξ ἑτέρου βήσομαι εἰς
ἕτερον.
Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔχειν μέ ποτ' ᾤετο,
καὶ πάλιν οὗτος
Οἴεται, εἰμὶ δ' ὅλως οὐδενὸς ἀλλὰ
Τύχης.

Dictus erat, nulli proprius; ſed cedit in uſum
Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes,
Fortiaque adverſis opponite pectora rebus.

134 Dictus, erit *al.* Dictus erat *etiam S. Z. Bentl. ex MSS.* cedet *Glar. Lamb.*

SATIRA III.

Omnes inſanire, etiam ipſos Stoicos dum hoc docent. B. rem duram & offenſionis plenam, omnes inſanire, t apte & probabiliter diceret Satiricus, Damaſippum, ex digo Stoicum philoſophum repente factum, quem vi inſanum vocabant, loquentem induxit. Hic primum i Horatii in ſcribendo ſegnitiem perſtringit: tum v Stertinii Stoici magiſtri inductione utitur ad dogma S corum docendum, omnes eſſe ſtultos & inſanos. Ad igitur eſſe referendos ait, *timidos*, qui temere meto *audaces*, qui metuenda non reformident: *lucri cupidos* creditoribus incertis, malae fidei & prodigis dent m pecunias: *avaros*, & qui rem oſtentandi gratia corra & qui a corraſis abſtineant & ipſi ſordidiſſime miſer que vivant: Ariſtippum, qui aurum abiicere ſervos i rit: *ſaevos* erga uxorem matremque: *ambitioſos*, v Agamemnonem, qui ob gloriam immolaverit filiam: *l rioſos*, exemplo Nomentani, Aeſopi filii, Arrii filio *libidinoſos*, qui meretrices ſectentur: *ſuperſtitioſos* e plo libertini cuiusdam & matris. Tandem & ipſum ratium eſſe inſanum inſanus dicit ob imitationem M natis in aedificando, ob carmina, iracundiam, magnifi tiam in cultu & habitu, & amorem puerorum puella que.

SIC raro ſcribis, ut toto non quater anno
Membranam poſcas, ſcriptorum quaeque rete
Iratus tibi, quod vini ſomnique benignus

1 Si *etiam G. Sax. MS. Boſ.*

134 *Vivite fortes*; feſtive inſurgit ſpiritu Heroici Carminis quo ſerium riſu diluat. B. Metaphora a natantibus adverſo flumine. G.

SAT. III.

1 Comice *Sic raro* pro *Tam raro*: fruſtra ſunt qui reponunt *Si. Iunius Damaſippus conſumto Patrimonio philoſophari coeperat*; *a Horatius deſidiam ſuam caſtig ducit, cum ad villam ſeceſſi nihil ſcriberet.* Vet. Schol. *tur tolerandus is Satyrus qui it teros carpit, ut ne ſibi parcat.* dinus. Bentleius pro *Sic rar bis* ex ſcriptis Codicibus re

Nil dignum ſermone canas. Quid fiet? at ipſis
Saturnalibus huc fugiſti; ſobrius ergo
Dic aliquid dignum promiſſis: incipe; nil eſt.
Culpantur fruſtra calami, immeritusque laborat
Iratis natus paries Dis atque poëtis.
Atqui vultus erat multa & praeclara minantis,
Si vacuum tepido cepiſſet villula tecto.
Quorſum pertinuit ſtipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
Invidiam placare paras, Virtute relicta?
Contemnere miſer: vitanda eſt improba Siren

ab ipſis *Ven. Glar. Lamb.* ab iſtis *MS. Bersm.* 10 lecto *coniicit ac damnat Bentl.* 12 educere? quid, tu *coni. Rutgerſ.*

aro ſcribes. Fatetur tamen *Sic ſcribis* permanſiſſe ex priſcis ionibus; atque haec quidem ſcri- a Comicum habet ſpiritum, cum a ſit inefficax & inerter prolata.

Retexens; *uti Penelope.* Lubi-

.

Argute *benignus* poſuit pro lar-, vel invidens ſibi nihil.

Dignum ſermone, opinione, vel edicatione. Vet. Schol.

Quid fiet? Si neque Romae, ne- rure; neque potus neque ſo- s calamum in manum ſumis.

μηχανή;

Cruquii vetuſtiſſima Membrana e habet *at* (quod eſt *imo etiam*) *ab.*

Promiſſis Comice protulit; nam- *vultus erat magna & praeclara antis.*

Nil eſt; fruſtra ſuccinis amba-, & cauſas nectis, quas nolu- s audire. Nugaris.

7 *Laborat*, dat poenas.

8 *Diis natus iratis* infelix dici-, cuius mala aſtris imputanda t, non ſuo merito, & *παρὰ ποσοδοκίαν Poetis* intulit. B. Sen- s eſt: Te fruſtra culpam, quod hil ſcribis, transfers in parietem natum, quaſi hic tam ſit infelix, t te impediat, quo minus verſus ribere poſſis. Z.

9 *Minantis*; *Poeta per contrarium dixit*; *Promiſi ulterem, & verbis odia aſpera movi.* Vet. Schol. Cruq. *ut oſtenderet neſcio quid elationis*, ut belle Landinus.

10 *Tepido tecto*; *amavit enim Horatius focum luculentiorem, idcirco ſub Hiemem ſolebat ſe transferre in villam propter lignorum copiam.* Vet. Schol. Cruq. B. Intelligit poeta villam in Sabinis, a Maecenate donatam. Z.

11 *Stipare*; *in vehiculo arctare eorum libros.* Vet. Schol.

Platona; *Rem tibi Socraticae poterunt oſtendere chartae.*

12 De *Archilochum* Bentleius, niſus auctoritate unius tantum Libri, de more ſuo fecit *Archilocho.* Horatiana variatio conſuevit illi diſplicere.

13 *Invidiam placare*; *eundo ad agrum id volebas agere, placare invidiam, quam patiebare in publica poſitus facie.* Vet. Schol. Per Proſopopoeiam Invidiam atque Virtutem pro Numinibus accipit.

Virtute relicta; ſpreta Socratica Diſciplina, & ſcribendi ſtudio.

14 *Miſer* & *infelix* commoti compellatio eſt.

Improba, pellax & nequam: & commode inducit Allegorizantem Stoicum. Horum enim inventum Home-

Deſidia: aut quicquid vita meliore paraſti,
Ponendum aequo animo. ❡ Dî te, Damaſippe, d
Verum ob conſilium donent tonſore. ſed und
Tam bene me noſti? ❡ Poſtquam omnis res mea
Ad medium fracta eſt, aliena negotia curo,
Excuſſus propriis: olim nam quaerere amaban
Quo vafer ille pedes laviſſet Siſyphus aere,
Quid ſcalptum infabre, quid fuſum durius eſſe
Callidus huic ſigno ponebam millia centum:
Hortos egregiasque domos mercarier unus
Cum lucro noram; unde frequentia Mercuriale

22 ſculptum *H. it. Lamb. Bentl.* & *MSS. tres Bersm.* 25 M
coni. Cun.

Homerica Allegoria. Vide Epiſtolam ad Lollium I, 2.

15 *Vita meliore*; *honeſtiore propoſito*. Vet. Schol. Publica ſcilicet converſatione. Tangit Epicureorum Dogma, *Λάθε βιώσας*. B. Senſus loci eſt: Aut non debes alios accuſare, ſi gloriam ante ſcribendo partam amiſeris. Z.

17 *Verum*, rectum: nam veritas recti norma eſt atque examen.

Donent tonſore; h. e. reddant tibi divitias, quo conducas tibi tonſorem. Salſe & *παρὰ προσδοκίαν*. Vult gratificari Epicureis ſuis deridendo vultuoſum ſenem ex inopia philoſophantem.

18 *Ianum ad medium*; *Ideo ad medium, quia in Roſtris ſimulacrum Iani erat, ubi res pecuniariae agebantur per faeneratores.* Vet. Schol. *Iani ſtatuae tres erant, una in ingreſſu Fori*; *altera in medio, ubi erat eius Templum, iuxta Baſilicam Pauli, vel pro Roſtris*; *tertia ad exitum Fori*. Vet. Schol. Cruq. B.

Vereor, ut bene iſta ſe habeant. Dixi in Theſauro Stephaniano. G.

19 *Fracta eſt*; naufragium paſſa eſt. B. *Aliena negotia curo*, eſt in dilogia. nam ſignificat & procurator ſum aliorum, & obſervo aliorum mores, vitam, facta. Z.

20 *Excuſſus*; ſcita Dilogi
& *excuſſus* pro exturbatus di
excuſſio iurisconſultis eſt ar
quiſitio in bona Creditoris.

21 *Laviſſet Siſyphus aere*; *I*
Corinthiorum vaſorum amat
iſſe. Vet. Schol. In ſumm
pretio apud Veteres vaſa
operis. Notum eſt Siſyphu
filium antiquiſſimis temporib
rinthi regnâſſe. Et tela &
aere conficiebant Vetuſti. E

Docet h. l. incendio Cori
tiquius putaſſe aes Corinthi
tam. G.

22 Veteres editiones cu
nullis ſcriptis Codicibus *I*
legere pro *ſculptum*, quod
ut Satyrae convenientius,
mus. Hoc non probat Bentl
Infabre, minus ex arte. Z.

Fuſum; *nam ſigna aerea fun*
Vet. Schol.

Durius; minus cum Rh
rigidum & inſuave.

23 Salſa Ironia *Callidus* &
centum. B. *Callidus*, rem
callens. Caeterum hunc D
pum ſtatuarum fuiſſe amato
hortos emiſſe & vendidiſſe,
tur quoque ex Cic. Epp. a
VII, 23: Att. XII, 29, 33. Z

Ponebam, h. e. inſumeba

Impoſuere mihi cognomen compita. ¶ Novi:
Et morbi miror purgatum te illius. ¶ Atqui
Emovit veterem mire novus, ut ſolet, in cor
Traiecto lateris miſeri capitisque dolore:
Ut lethargicus hic, cum ſit pugil, & medicum urguet.
¶ Dum ne quid ſimile huic, eſto ut libet. ¶ O bone, ne te
Fruſtrere; inſanis & tu, ſtultique prope omnes,
Si quid Stertinius veri crepat; unde ego mira
Deſcripſi docilis praecepta haec, tempore quo me
Solatus iuſſit ſapientem paſcere barbam,
Atque a Fabricio non triſtem ponte reverti.
Nam

7 Et miror morbi *Bentl. MS. Bersm.* 29 capitisve *etiam G. Sax.* 33 verum *Sax.*

ibam; Verbum negotiatorum
.
entum; ſupple aeris, vel ſeſter-
n.
5 *Cum lucro*; amara Irriſio.
Iercuriale, h. e. *Vulgo cogno-
sbar Mercurius.* Vet. Sch. Cruq.
io. Alter Schol. Sunt autem
tiones arilatores. Brokers.
le Gallorum *Coquin* deductum
).
6 *Auctiones fere in Compitis fiunt: pita autem ſunt loca in quae mul-
viae competunt.* Vet. Schol.
7 Mire *purgatum* tanquam de
niente.
8 *Emoveri* dicitur pecus quae lo-
ogitur cedere in quo decubuit. B.
vguntur membra dum luxantur,
lines &c. G.
Iovus; Dilogus & phreneſin di-
x deliramentum Stoicum: Di-
us etiam *cor* poſuit pro mente
entriculo: nam & dementiam
ificat, & cardiacum dolorem.
) *Traiecto*; *Proprie, ita enim
ici dicunt.* Vet. Schol. Μετα-
βαινομένου τοῦ πάθους.
inus probabilis videtur Bent-
Disiunctiva *capitisve* pro *capi-
e*; neque enim utilis erit.
) *Cum ſit pugil*; Comica Peri-
ſis Phrenetici. B. Hic, ali-
. Z.

Urguet, propellit; per Charien-
tiſmum pro caedit. Neſcio cur Bent-
leius praetulerit *angit*, cum *urguet*
accommodatior ſit vox atque etiam
fortior.

31 *Eſto ut libet*; Urbano Eupheмiſmo utitur, cum deberet dicere, Per me licet vel quovis modo pereas. B. Senſum puto hunc: Per me licet, dummodo ne mihi ſimile accidat, nempe ex lethargico, h. e. pigro in ſcribendo, fiam phreneticus. Z.

O bone; Ironica compellatio, tanquam bellus eſſet ſodalis.

Ne te fruſtrere; urbane dicitur pro ne te fallas: minus eſt enim fruſtrari quam falli.

32 *Stulti* & *ſtolidi* dementes ſunt, a foeminea ſtola.

33 *Stertinius*, Philoſophaſter Stoicus, qui ſcribillando victum quaerebat. Nam *ducentos viginti libros Stoicorum ſcripſit*, ut ait Vet. Schol. in Epiſt. 12. bene igitur *crepat* de tam futili. B. *Crepat*, loquitur. Z.

Unde, *a quo*. Vet. Schol.

34 *Praecepta haec*, Ironica commendatio.

35 *Non quaſi ipſum ſapientem, ſed barbam.* Vet. Schol. Erat enim ἐκ πώγωνος σοφὸς, ut Proverbio dicitur.

36 *Pons Fabricius, qui modo Lapideus*

Nam male re geſta cum vellem mittere operto
Me capite in flumen, dexter ſtetit, & Cave fax
Te quicquam indignum: pudor, inquit, te malu
Inſanos qui inter vereare inſanus haberi.
Primum nam inquiram, quid ſit furere; hoc ſi e
Solo, nil verbi, pereas quin fortiter, addam.
Quem mala ſtultitia, & quemcunque inſcitia v
Caecum agit, inſanum Chryſippi porticus & g
Autumat. Haec populos, haec magnos formula
Excepto ſapiente, tenet. Nunc accipe quare
Deſipiant omnes aeque ac tu, qui tibi nomen
Inſano poſuere. Velut ſilvis, ubi paſſim
Palantes error certo de tramite pellit,
Ille ſiniſtrorſum, hic dextrorſum abit; unus ut
Error, ſed variis illudit partibus: hoc te

39 angit *etiam G. Bentl. ex MSS. Cun.* 43 cuiusque *Cun.* q que *etiam G. H. it. Med.* 1477. quaecunq. *Z. &c.* 48 In ſuere *Lamb.* 50 utriusque *Z.* utrisque *Sax. MSS. tres Bersm* que *Cun.*

pidens dicitur, habet a conditore vocabulum, Fabricio ſcilicet Conſule. Vet. Schol.

37 *Male re Geſta*, Charientiſmus, pro perditis bonis; ac ſi nihil defuiſſet ſibi praeter ſucceſſus.

Operto capite; iſto modo devovebant ſe morituri, ut oſtendit Cruquius. B. Nempe ut pudoris, ita metus, horrorisque remedium eſt caput obvolvere. G.

38 *Dexter*, felix; nam dextra auſpicia bona ſunt. Significat opportune eum veniſſe.

39 *Malus*, h. e. male collocatus & carens ratione: & cum ſeptem Cruquii MSS. *angit* repoſui pro *urguet*; nec improbavit Torrentius: Et rectius modo *angit* quam *urguet*, quod ſupra ſecus fuerat. Scholiaſtae ſilent.

40 *Stulta verecundia eſt vereri in his vitiis quae videntur eſſe communia.* Vet. Schol.

41 *Primum nam*; Hyperbaton. *Oſtendit quid ſit furor, ut Lucilius.* Vet. Schol.

42 *Fortiter*, Ironice protu *tes* ſibi videntur qui mor conſciſcunt.

43 *Mala*; prava, perverſ hoc turpis.

Omnes pene MSS. leger *Quaecunque, Quemcunque.*

45 *Populos*; h. e. Civita Reſpublicas.

Formula, *Definitio.* Vet Cruq. Ariſtoteli Τύπος. Su ſingularia veluti exempla atque huius veluti ſignum tio eſt.

46 *Sapientem* modo di cum.

Tenet, capit, complectitu

48 *Silvas* montanas dici invias ſolitudines in quibu lantur boves. B. Num bo ctaverit auctor, incertum e

49 *Error*, evagatio.

Pellit, elongat.

50 *Abit*; diſcedit, aberr

51 *Illudit*; fruſtratur, l cit.

) modo inſanum; nihilo ut ſapientior ille,
: deridet, caudam trahat. Eſt genus unum
:iae nihilum metuenda timentis; ut ignes,
pes fluviosque in campo obſtare queratur:
ım & huic varum & nihilo ſapientius, ignes
ıedios fluviosque ruentis: clamet amica
:, honeſta ſoror, cum cognatis, pater, uxor;
oſſa eſt ingens! hic rupes maxima! ſerva!
nagis audierit quam Fufius ebrius olim,
Ilionam edormit; Catienis mille ducentis,
r te appello, clamantibus. Huic ego vulgum
Errori

ıc genus *MS. Berſm.* 56 varium *etiam G. Z. Med.* 1477. *&c. Sed* varum *Acron & Porph.* 59 hinc rupes *MS. Berſm.* ; *etiam Lambi. Torr. & Cun. qui laudat alios.* 62 vulgum *& quaed. editt. ap. Cun.*

trahat; ita ſtultus ſit
Schol. Caecutiunt
mi, dum non atten-
de boum errore ſu-
B. *Caudam trahere*
:ſſe, vel pecude non
Etiam in Germania
interdum adoleſcen-
:ntienti caudam pecu-
ſuſpendant irriſionis
iicit deinde Stoicus
m de inſanientibus,
einde comparat Phi-
l Xenoph. Memorab.
udam trahat, h.e. de-

o, in planitie.
rum; pedes in diver-
tbentes varos dicimus.
Peſſime Recentiores
ium quod minus con-
o ſtilo. B. *Varum*
ine placet, quod ille
ſemel imitator noſtri

Aſyndeton Morale &

ſoror; Dilogos de
ili: & ſtudet notum
pulſat.
Cave, φυλάττυ.
Phocaeus Tragoediarum

Actor fuit, qui cum vellet Ilionam dormientem exprimere, in ſcena obdormivit. Vet Schol. Bentleio *Fufius* ex quibusdam Libris manu exaratis. Disquirant quorum intereſt: nobis probabilior videtur *Fufius*, puto quod ſit auribus familiarius. B. Etiam apud Ciceronem *Fufium* malunt viri docti: nota gens *Fufia*, non item *Fuſia* &c. G.

61 *Iliona* Tragoedia erat Pacuvii. B. *Ilionam* ipſius etiam Hecubae nomen fuiſſe, non tantum filiae illius, ex Cic. Acad. 2 c. 27 & h. l. colligitur. Certe in Euripidis Hecuba filii ipſius Polydori umbra hanc matrem ſuam dormientem excitat. Niſi aliam fabulam ſecutus eſt Pacuvius, quam habet Hygi. fab. 109. Et hoc ſequitur mox Baxterus, vir doctus. G.

Catienus Hiſtrio erat qui umbram egit Polydori.

62 *Mater;* Iliona Polydori erat mater nutritia & ſoror, Polymneſtori Thraci nupta. Verba ſunt Pacuvii apud Ciceronem (Tuſc. 1 c. 44) *Mater te appello, tu quae ſomno curam ſuſpenſam levas, Neque te mei miſeret, ſurge & ſepeli natum, Priusquam ferae volucresque* &c.

Mire

Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego pr
Seu recte, hoc volui; ne ſis patruus mihi. Cre
Hoc Staberî prudentem animum vidiſſe. Quid
Senſit, cum ſummam patrimonî inſculpere ſa
Haeredes voluit? Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nihil acrius; ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periſſet,
Ipſe videretur ſibi nequior: omnis enim res,
Virtus, fama, decus; divina humanaque pulch
Divitiis parent; quas qui contraxerit, ille
Clarus erit, fortis, iuſtus — Sapiensne? Etiam!

86 Arrî, & *Bentl. e coniect.* 89 inſſiſſe *Lamb.* 93 periſſet *eti* *Animadv. S. Cun. Sed* periret *Ven. Glar. Bentl.* 96 cont *etiam Boſ. S. Z.* 97 ſapiensne *etiam H. S. Z. Sed* ne *abeſt* *ap* *Glar.*

86 Comice *Damnati* pro addicti. Duo erant inſignes Catillones, Quinti Arrii filii, de quibus inferius v. 243. B. Pulchre arbitrium epularum luxurioſo demandatur, ut vehementius multetur, qui commiſit in legem teſtamenti. G.

87 *Africa*, horreum populi Romani haec. B. Vid. Od. I, I, 10.

88 *Recte* fit quod ad rationis normam facimus; quod contra, prave.

Patruus; h.e. Tutor, vel cuſtos; Comice. B. Vetat Staberius diſputari de voluntate ſua, ſed ſibi pareri. Interim divinat Stertinius cum iactione quadam deliberantis, ſe ipſum interrogantis & reſpondentis. G.

89 *Prudentem*, Εἰρωνικῶς. Vet. Schol. Et mire *vidiſſe*, cum *prudens* ſit quaſi providens. Viderat Staberius ſubiectionem iſtam fore, & ſe pro inſano ab haeredibus habendum. Peſſime Lambinus *iuſſiſſe* vel *voluiſſe* repoſuit. B. *Quid ergo* &c. Eſt oratio Damaſippi aut alius interrogantis Stertinium, qui reſpondet inde a verbis *Quoad vixit*. Z.

91 *Voluit*, vox Iuris eſt.

92 *Acrius*, vigilantius.

93 Et Lambinus & Cruq
Scriptis Codicibus repoſuere
ſet pro *periret*, quod vide
Veteri Scholiaſtae placuiſſe.
leius tenere voluit *periret*
nihil referret. Eiusmodi Pra
ſaepe promiſcuo eſſe uſui rar
qui ignorant.

94 *Nequior*, h.e. *abiectior*,
Schol. Cruq. Comice pro deſp

95 *Pulchris Divitiis*, Regin
licet Pecuniae.

96 Cruquii Codices cum
Scholiaſte pro *conſtruxerit* le
contraxerit, quod videtur e
tius. Altera Lectio ex Inter
mento eſt. Bentleius retinu
ſtruxerit.

97 Bentleius poſt Lambin
que Cruquium poſuit, *ſap*
etiam & rex, quod cum nol
detur & durum & importunun
quidem negotio repoſuimus *ſ*
que etiam & rex. B. Mihi
etiam hic vivide, & per pun
terrogatiunculae ac reſpo
diſputantem induci Stoicum:
illius ſectae proprium ait Cic.
pr. G.

Et quicquid volet. Hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnae laudi fore. Quid ſimile iſti
Graecus Ariſtippus, qui ſervos proiicere aurum
In media iuſſit Libya, quia tardius irent
Propter onus ſegnes? uter eſt inſanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite reſolvit.
Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
Nec ſtudio citharae nec Muſae deditus ulli;
Si ſcalpra & formas, non ſutor; nautica vela,
Averſus mercaturis: delirus & amens
Undique dicatur merito. Quî diſcrepat iſtis,
Qui nummos aurumque recondit, neſcius uti
Compoſitis, metuensque velut contingere ſacrum?
Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
Porrectus vigilet cum longo fuſte; neque illinc
Audeat eſuriens dominus contingere granum,

Ac

108 quid diſcrepat *Lamb.* 112 Porrectus *etiam G. & primae editt.*

100 *Graecus*, h. e. Etſi fuerat aecus; quod auget miraculum: n contemnere divitias magis Ronum erat.

Aurum; quod a quodam Rege Mauraniae acceperat. Vet. Sch. Cruq. B. rrat Laërt. 2. 77. Fecit humane, ſeruis parceret onere gravatis. G.

103 *Nil agit exemplum.* Canon Dialecticus. *Ad rem dubiam riendam nemo utitur dubio argunto.* Vet. Schol. *Exemplum* au dicit inſtantiam, ſeu caſum gularem. *Senſus eſt, id exemplum d in ſe quaeſtionem habet non eſt um.* Vet. Schol. B. Avarorum litia non poteſt convinci exem Ariſtippi, ſtultitia alia laboran; certe non potuit laudare Stoi patronum voluptatis, Diogenis tiſophiſtam. Cum ergo Ariſtippi mplo non poſſit redargui avari ponit aliam ſpeciem. G.

Reſolvit, Metaphora ab aperiennodorum nexibus. B. *Reſolvit*, ſolvere conatur. G.

104 *In unum*, ſupple locum.

106 *Formas*, *Calopodia.* Vet. Schol.

108 *Undique*, *ab omnibus.* Vet. Schol. Cruq.

Pro *quid*, Cruquii & Torrentii Codices legerunt *qui*, quod & Vetus Interpres confirmat.

109 *Nummos* dicit argenteos.

Bene *Neſcius*, cum cogitaret de artium ignaris.

110 *Compoſitis*, per Euphemiſmum pro ſepultis.

Veluti ſacrum; Proverbiali Schemate profertur. Graeci οὐδὲν ἱερὸν dicunt de eo quod non verentur attingere.

112 *Porrectus vigilet;* pulcherrima Enargia. Bentleius ſolo iudicio ſuo niſus, acriter contendit pro *Porrectus* legi deberi *Proiectus*; cum contra nobis *Porrectus* (quod eſt, humi cubans) convenientius videatur hoc loco vocabulum *vigilanti* & deliteſcenti *cum longo fuſte*, quam *Proiectus*.

113 Etſi & *dominus* & *eſuriens*.

Ac potius foliis parcus veſcatur amaris:
Si, poſitis intus Chii veteriſque Falerni
Mille cadis - nihil eſt, tercentum millibus, acre
Potet acetum: age, ſi & ſtramentis incubet unde-
Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis,
Blattarum ac tinearum epulae, putreſcat in arca:
Nimirum inſanus paucis videatur eo, quod
Maxima pars hominum morbo iactatur eodem.
Filius aut etiam haec libertus ut ebibat haeres,
Dîs inimice ſenex, cuſtodis? ne tibi deſit?
Quantulum enim ſummae curtabit quisque dierum,
Unguere ſi caules oleo meliore, caputque
Coeperis impexa foedum porrigine? Quare,
Si quidvis ſatis eſt, periuras, ſurripis, auſers
Undique? tun' ſanus? Populum ſi caedere ſaxis
Incipias, ſervosve tuo quos aere parâris,
Inſanum te omnes pueri clamentque puellae:
Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno
Incolumi capite es? Quid enim? Neque tu hoc fac
Argis,

N

127 peiuras G. 129 tuo *etiam H.*

114 *Amaris*, acerbis; ſic & Virgilius; *Salices carpetis amaras.*

115 *Chii veteriſque Falerni*; h. e. optimi Graeci & Italici vini.

116 Obſerva correctionem, ut v. 69. G.

117 *Acetum*, vappam.

Age, *Praeterea.* Vet. Schol. Cruq. Comica Μετάβασις.

Stramentis, h. e. ſtramineis toris.

Unde, uno minus die. Vet. Schol. B. Uno minus anno. Z.

118 *Stragula*, *pretioſa plumario opere facta.* Vet. Schol.

119 *Tineae* blattarum ſunt proles.

121 Proprie *iactatur* de inſano, vel febricitante.

123 *Diis inimice*, & per hoc devote, κατάρατε: & mire *ſenex* de avaro & deliro.

124 Mire etiam *ſummae curtabit*: id enim vel maxime verentur dit tes avari ne aliquid de rotunda ſum ma depereat.

127 *Quidvis*, etiam viliſſima qua que. B. Si tam paucis eges, ta ſordido cultu contentus es, cur i rem auges? Z.

129 Bentleius, Tanaquillum F brum ſecutus, pro *ſervosve tu* reſcribi voluit *ſervosve tuo*, neq male hoc fecit.

130 Legendum ſolute *pueri cl ment que puellae.*

131 *Cum laqueo uxorem*; cred eum de Albutio cogitâſſe, de qu ſupra 2, 1, 48.

132 *Capite* poſuit pro cerebro.

Quid enim? Interpellante affect interrogat quid dicendum putet; eſt Comicum. Pro *Quid enim Neque* (quae vera erat ſcriptur Bent

Nec ferro, tu demens genitricem occidis Oreſtes.
An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin ex quo eſt habitus male tutae mentis Oreſtes,
Nil ſane fecit quod tu reprendere poſſis:
Non Pyladen ferro violare auſusve ſororem
Electram; tantum maledicit utrique, vocando
Hanc, Furiam; hunc, aliud, iuſſit quod ſplendida bilis.
Pauper Opimius argenti poſiti intus & auri,
Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla, vappamque profeſtis,
Quondam lethargo grandi eſt oppreſſus, ut haeres
Iam circum loculos & claves laetus ovansque
Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto; menſam poni iubet, atque

 Effun-

133 occidis *Bentl. ex VII. MSS. it. Sax.* 135 malis *etiam H. G. Z. &c.* 137 eſt *neglexit Baxter, quod recte in aliis libris exſtat.* 139 ſororem eit *coni. Bentl.*

[...]leius ex quibusdam Chartis re[...]xit *Quidni? neque enim*, ſatis [...]no intellectu.

[...]rgis, apud Graecos huiusmodi [...]erum peritos?

133 Bentleius auctoritate unius [...]i repoſuit *occidis Oreſtes* pro *oc*[...], quod vix probaverim. Quid [...]d *Oreſtes* non ſit Vocativus?

134 *Occiſa parente*, h. e. ob occi[...] parentem. B. Furor non fuit [...]na parricidii, ſed cauſa. G.

135 Pro *malis* apud Veterem In[...]retem occurrit *magis*, quod ma[...] concinnum, etſi altera ſcriptu[...] poſſit ferri.

[...]*ctum*. Metaphora a bobus oeſtro [...]itis.

136 *In matris iugulo*. Παθοποιΐα. [...]quius.

137 *Tutus* dicitur cui morbus nil [...]atur periculi.

138 Comice *tu* protulit pro ali[...]

140 *Furiam*. Diabolam, Μέθες [...]ισα τῶν ἐμῶν Ἐρινύων. Euripidis Oreſtes 264. B. Quod Helenam in fine huius fabulae interficere conatur Oreſtes, quod Hermiones iugulo intentat gladium, illud ſobrius iam facit & illud ulciſcendi conſilio, hoc ſalutis ſuae impetrandae cauſa. G.

Splendida bilis; h. e. generoſa inſania.

142 *Pauper*; *Animo, non fortuna.* Vet. Schol.

143 Sic & Perſius: *Veientanumque rubellum*, de vino viliſſimo, ex agro Veientano.

144 *Trulla*. *vas orbiculatum & circa ſumma anguſtius, & utrinque anſatum.* Landinus.

Vappam, *vinum quod exhalaverit.* Landinus.

145 *Oppreſſus*, per Euphemiſmum pro ſtrangulatus.

146 *Loculos* arcas dicit.

147 *Celer*, promptus & ingenio velox. B. Ut ὀξὺς, acutus. G.

148 Bene *excitat* de Lethargico.

Ac potius foliis parcus veſcat[illegible] edere plures
Si, poſitis intus Chii vete[illegible] ſic erigit. addit &
Mille cadis - nihil eſt [illegible] haec auferet haeres.
Potet acetum: ag[illegible] itur, vigila: hoc age. ¶Qu
Octoginta anno[illegible] nae te, ni cibus atque
Blattarum ac [illegible] acho fultura ruenti.
Nimirum ir[illegible] ſume hoc ptiſanarium ory
Maxima [illegible] ¶Parvo. ¶Quanti ergo? ¶Oct
Filius a[illegible] ¶Eheu!
Dis i[illegible] morbo, an furtis pereamve rap
Qu[illegible] igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid
T[illegible] & inſanus. Quid? ſi quis non ſit av
[illegible]o ſanus? Minime. Cur, Stoice? Dic
Non eſt cardiacus, Craterum dixiſſe putato,
Hic aeger. recte eſt igitur, ſurgetque? nega
Quod latus aut renes morbo tententur acuto.

iamiam *Heinſ. Cun.* 154 *pro* Ingens, praeſens *coni. Ben*
Cun. accedit *Bentl.* 156 emtum *Cun.* 163 tententur *La*

150 *Sic*, rebus ita paratis. G.
Erigit, facit erigere ſe in lecto.

152 Etiam hic dialogiſmus eſt pars ſermonis Stertinii, qui inducit Medico excitanti reſpondentem aegrotum. G.
Hoc age; Τοῦτο πράττε, Proverbiali forma dicitur: Noli ceſſare.
Quid vis? h. e. noli moleſtus eſſe: ſtupentis Interrogatio.

153 *Inopem*, inutilem & animam linquentem.

155 Cum Cruquii & Torrentii Codicibus, Veterique Scholiaſte, *Tu ceſſas* legendum cenſui pro *Quid ceſſas?* & habet Emphaſi duplicis periculi, & vitae & nummorum ſcilicet.
Ptiſanarium, Πτισανάριον, Diminutivum a *ptiſana*: ſignificat non eſſe multum quod ſumi velit.

156 Omnes fere MSS. Codices cum Veteribus Scholiaſtis legerunt *Octuſſibus* non *Octo aſſibus*. *Tarpeia Lege cautum eſt ut bos centuſſibus, ovis decuſſibus aeſtimaretur.* Feſtus, citante Cruquio.

157 Alii Codices legeru *que*, alii *Pereamne*: ego h dius *pereamve* repoſui.

158 Pergit Damaſippu ſermonem Stertinii, acr & interrogationibus reſpor que conſtantem. G.

160 *Cur Stoice?* Vultuo faſtidio profertur hoc ab Epicureo. Opportune et eum nominat, cum Stoicu tractet. B. Secum ipſum etiam hic puto Stertinium ipſe Stoicum hic appellat.

161 *Craterus fuiſſe dicitu poribus opinatiſſimus medic* Schol. *Et quid opus Crate promittere montes?* Perſius

162 *Recte*, ex ſententia; mus nobis fere eſt recti n
Surget? h. e. convaleſce bulabit foras?

163 *Morbo acuto*, Grae νόσῳ; ſic enim legendum rupto. ὀξυανῷ. *Morbus aci ſine intermiſſionibus acceſſion*

ı eſt periurus, neque ſordidus; immolet aequis
porcum Laribus: verum ambitioſus & audax.
Anticyram. quid enim differt, barathrone
quicquid habes, an nunquam utare paratis?
.is Oppidius Canuſî duo praedia, dives
quo cenſu, gnatis divîſſe duobus
ır, & haec moriens pueris dixiſſe vocatis
lectum. Poſtquam te talos, Aule, nucesque
e ſinu laxo, donare & ludere vidi;

 Te,

hrone *etiam Z.* balatrone *G. & ſic Bentl.* balatroni *Cun.* iſſe *Venet.* 170 hoc moriens *Ven. Glar. Bentl.* 172 credere *coni.*

urgent. Cornelius Celſe Cruquio.
, laceſſantur, fatigenlit Bentleius *tentantur* Codicum atque aliorum ſed nihil intereſt. Exepe ſuis utuntur verbis, uid ſit rectum atque oris verbum.
is, placidis, non perquidem aequus dicitur ſua ſtat ſede, in neutram ıatus. Porcum immolas & Maniae Larium Maaverterent, vel piarent ntis & inſaniam; quod quius & Turnebus. Maſe ſtolidos oſtendit graſomerus Iliade ψ, 103 : Ὦ πόποι, ἦ ῥά τις Ἀΐδαο δόμοισι Ψυχὴ , ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι
Immolet &c. Is ab indebet Laribus propitiis animum declarandum Z.
tioſus, petitor magiſtrajitor.
Antonius maxime glo*dacis* nomine. *Audax* ucano etiam dicitur. utem qui interritus maicula.
enim differt? Cum eania.

Barathro; gulae, quod faciunt ambitioſi iſti largitores. Notum eſt quid Barathrum erat Athenis.. Miror potuiſſe Bentleio placere *balatrone* pro *barathrone*, cum non poſſit ſtare *balatro* in Dativo. B. Sic *barathrum macelli* Epiſt. I, 15, 31. G. Barathrum non pro gula hic dici poteſt, quia non de guloſo eſt ſermo, ſed de ambitioſo & populi gratiam largitionibus aucupante. Ergo ſenſus eſt: Uterque aeque inſanus eſt, & qui ſua profundit (in barathrum coniicit) & qui ſuis ob avaritiam non utitur. Z.

168 *Canuſî*; conterranei cuiusdam ſui meminit Horatius ex perſona Stertinii.

Dives antiqua cenſu; ubi Lex Agraria vigebat. *Cenſu* autem modo ponitur pro aeſtimatione.

169 *Diviſſe* pro *diviſiſſe*. Vet. Schol.

170 Melius *haec moriens* quam Bentleii *hoc moriens*, etſi repugnent aliqui Libri. *Haec* enim pro *haec verba* modo ponitur.

172 *Ludere*; vix adducuntur parci ut ludant. Quaero cur Bentleius de ſuo poſuerit *perdere* pro *ludere*, cum vox ludere poſſit Figurate dici pro *perdere*, ubi luſus ſcilicet temerarius eſt & nimis frequens. B. Puer, qui talos & nuces non domi habet, ut, cum opportunum eſt, illis

Effundi ſaccos nummorum, accedere plures
Ad numerandum: hominem ſic erigit. addit & illud
Ni tua cuſtodis, avidus iam haec auferet haeres.
¶ Men' vivo? ¶ Ut vivas igitur, vigila: hoc age. ¶ Quid vis
¶ Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedat ſtomacho fultura ruenti.
Tu ceſſas? agedum ſume hoc ptiſanarium oryzae.
¶ Quanti emtae? ¶ Parvo. ¶ Quanti ergo? ¶ Octuſſibus
¶ Eheu!
Quid refert, morbo, an furtis peream ve rapinis?
Quisnam igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid avarus?
Stultus & inſanus. Quid? ſi quis non ſit avarus;
Continuo ſanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam.
Non eſt cardiacus, Craterum dixiſſe putato,
Hic aeger. recte eſt igitur, ſurgetque? negabit;
Quod latus aut renes morbo tententur acuto.

Non

151 iamiam *Heinſ. Cun.* 154 *pro* Ingens, praeſens *conj. Bentl.* inſtans *Cun.* accedit *Bentl.* 156 emtum *Cun.* 163 tentantur *Lamb. Bentl.*

150 *Sic*, rebus ita paratis. G.

Erigit, facit erigere ſe in lecto.

152 Etiam hic dialogiſmus eſt pars ſermonis Stertinii, qui inducit Medico excitanti reſpondentem aegrotum. G.

Hoc age; Τοῦτο πράττε, Proverbiali forma dicitur: Noli ceſſare.

Quid vis? h. e. noli moleſtus eſſe: ſtupentis Interrogatio.

153 *Inopem*, inutilem & animam linquentem.

155 Cum Cruquii & Torrentii Codicibus, Veterique Scholiaſte, *Tu ceſſas* legendum cenſui pro *Quid ceſſas?* & habet Emphaſi duplicis periculi, & vitae & nummorum ſcilicet.

Ptiſanarium, Πτισανάριον, Diminutivum a *ptiſana*: ſignificat non eſſe multum quod ſumi velit.

156 Omnes fere MSS. Codices cum Veteribus Scholiaſtis legerunt *Octuſſibus* non *Octo aſſibus. Tarpeiâ Lege cautum eſt ut bos centuſſibus, ovis decuſſibus aeſtimaretur.* Feſtus, citante Cruquio.

157 Alii Codices legerunt *peream-que*, alii *Peream ne:* ego horum medius *peream ve* repoſui.

158 Pergit Damaſippus referre ſermonem Stertinii, acrem illum & interrogationibus reſponſionibusque conſtantem. G.

160 *Cur Stoice?* Vultuoſe & cum faſtidio profertur hoc ab homine Epicureo. Opportune etiam Stoicum nominat, cum Stoicum Dogma tractet. B. Secum ipſum diſputare etiam hic puto Stertinium, qui ſe ipſe Stoicum hic appellat. G.

161 *Craterus fuiſſe dicitur illis temporibus opinatiſſimus medicus.* Vet. Schol. *Et quid opus Cratero magnos promittere montes?* Perſius.

162 *Recte*, ex ſententia; nam animus nobis fere eſt recti norma.

Surget? h. e. convaleſcet, & ambulabit foras?

163 *Morbo acuto*, Graece ὀξείᾳ νόσῳ; ſic enim legendum pro corrupto. ὀξυανῷ. *Morbus acutus eſt ille ſine intermiſſionibus acceſſiones & dolores*

Non eſt periurus, neque ſordidus; immolet aequis
Hic porcum Laribus: verum ambitioſus & audax
Naviget Anticyram. quid enim differt, barathrone
Dones quicquid habes, an nunquam utare paratis?
Servius Oppidius Canusî duo praedia, dives
Antiquo cenſu, gnatis divîſſe duobus
Fertur, & haec moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum: Poſtquam te talos, Aule, nucesque
Ferre ſinu laxo, donare & ludere vidi;

166 barathrone *etiam* Z. balatrone *G.* & *ſit Bentl.* balatroni *Cun.* 169 didiſſe *Venet.* 170 hoc moriens *Ven. Glar. Bentl.* 172 credere *Cun. e coni.*

lores graves urgent. Cornelius Celſus, referente Cruquio.

Tentantur, laceſſantur, fatigentur. Praetulit Bentleius *tentantur* auctoritate Codicum atque aliorum Scriptorum, ſed nihil intereſt. Exſcriptores ſaepe ſuis utuntur verbis, ut neſcias quid ſit rectum atque ipſius Scriptoris verbum.

164 *Aequis*, placidis, non perturbatis: ſiquidem aequus dicitur animus qui ſua ſtat ſede, in neutram partem inclinatus. Porcum immolabant Laribus & Maniae Larium Matri, quo vel averterent, vel piarent errorem mentis & inſaniam; quod oſtendit Cruquius & Turnebus. Manes autem eſſe ſtolidos oſtendit gravis auctor Homerus Iliade ψ, 103 hoc diſticho: Ὦ πόποι, ἦ ῥά τις ἐστὶ καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι Ψυχὴ καὶ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι πάμπαν. B. *Immolet* &c. Is ab inſania liber debet Laribus propitiis ad gratum animum declarandum immolare. Z.

165 *Ambitioſus*, petitor magiſtratuum & largitor.

Marcus Antonius maxime gloriabatur *Audacis* nomine. *Audax Antonius* Lucano etiam dicitur. *Audax* eſt autem qui interritus magna adit pericula.

166 *Quid enim differt?* Cum eadem ſit inſania.

Barathro; gulae, quod faciunt ambitioſi iſti largitores. Notum eſt quid Barathrum erat Athenis.. Miror potuiſſe Bentleio placere *balatrone* pro *barathrone*, cum non poſſit ſtare *balatro* in Dativo. B. Sic *barathrum macelli* Epiſt. 1, 15, 31. G. Barathrum non pro gula hic dici poteſt, quia non de guloſo eſt ſermo, ſed de ambitioſo & populi gratiam largitionibus aucupante. Ergo ſenſus eſt: Uterque aeque inſanus eſt, & qui ſua profundit (in barathrum coniicit) & qui ſuis ob avaritiam non utitur. Z.

168 *Canusî*; conterranei cuiusdam ſui meminit Horatius ex perſona Stertinii.

Dives antiquo cenſu; ubi Lex Agraria vigebat. *Cenſu* autem modo ponitur pro aeſtimatione.

169 *Divîſſe* pro *diviſiſſe*. Vet. Schol.

170 Melius *haec moriens* quam Bentleii *hoc moriens*, etſi repugnent aliqui Libri. *Haec* enim pro *haec verba* modo ponitur.

172 *Ludere*; vix adducuntur parci ut ludant. Quaero cur Bentleius de ſuo poſuerit *perdere* pro *ludere*, cum vox ludere poſſit Figurate dici pro *perdere*, ubi luſus ſcilicet temerarius eſt & nimis frequens. B. Puer, qui talos & nuces non domi habet, ut, cum opportunum eſt, illis

Te, Tiberi, numerare, cavis abſcondere triſtem:
Extimui ne vos ageret veſania diſcors;
Tu Nomentanum, tu ne ſequerere Cicutam.
Quare per divos oratus uterque Penates,
Tu cave ne minuas; tu, ne maius facias id
Quod ſatis eſſe putat pater, & natura coërcet.
Praeterea ne vos titillet gloria, iure-
Iurando obſtringam ambo: uter aedilis fueritve
Veſtrûm praetor, is inteſtabilis & ſacer eſto.
In cicere atque faba bona tu perdasque lupinis,
Latus ut in Circo ſpatiere, aut aeneus ut ſtes,
Nudus agris, nudus nummis, inſane, paternis?
Scilicet ut plauſus, quos fert Agrippa, feras tu,
Aſtuta ingenuum vulpes imitata leonem?
Ne quis humâſſe velit Aiacem, Atrida, vetas cur?

S.

174 diſſors *coni. N. Heinſ. ap. Burm.* 182 *pro* tu, tum *Z. forte pro* tune. 183 & aëneus *Bentl. Pro* latus *eſt* laetus *in Ven. Gl*

illis ludat; ſed ubique ſinu circumfert, nec deponit ante, quam vel donandi cauſa vel ludendi depromat, indicium ille dat animi ad rem faciendam & ſervandam parum attenti: contra avaritiae & ſordium ſignum eſt, ſi abſcondat, ſolus & ſaepius dinumeret. Cum gravi & decretoria ſeveritate ſua operam hic lyſit & perdidit magnus Bentleius. G.

173 *Triſtem,* Metonymice pro ſolicitum.

174 *Ageret,* tanquam oeſtro ſcilicet.

175 *Nomentanus* prodigus, *Cicuta* avarus. Cf. Ser, 2, 6, 6. G.

178 *Coercet*, coarctat.

179 *Gloria*, h. e. magnum ex honoribus nomen.

180 *Ambo* pro ambos, Graecâ Declinatione.

Aedilis, Canuſii, non Romae. B. Aediles coloniarum & municipiorum ſummi magiſtratus. G.

181 *Inteſtabilis & ſacer eſto*; ex XII. Tabulis iſta protulit. *Is dicitur inteſtabilis qui nec poteſt eſſe teſtis nec teſtamentum ſignare.* rentius. *Antiqui eos quos in monium admitti nolebant, inteſt vocabant.* Vet. Schol.

Sacer, devotus, Diis inferis molandus.

182 *In cicere*; *Antiqui Aedil luſmodi res populo Floralibus ſp bant: pauperes enim initio R fuerunt.* Vet. Schol.

Tu; qui ſcilicet plus ſaper bes. *Perdas que* duabus vo ſcribendum puto, ut ſupra *ve.*

183 *Latus: cum bis ter ul toga.* Epod. 4. B. Etiam *tum* licet intelligere, item co tum ab aſſectatoribus.

185 Faſtidioſe protulit *ſc* & *tu* ad Emphaſin poſuit im ſtultitiae: & in tranſitu bla Agrippae. B. Agrippae ſpl diſſima munera, ſepta, balnea, pla paſſim Dio commemora dilitas ſponte ab eo geſta 721. G.

186 An *aſtutam vulpem* u dicit feroculum & verſipelle

ex ſum. ¶ Nil ultra quaero plebeius. ¶ Et aequam
a imperito; at ſi cui videor non iuſtus, inulto
ere, quod ſentis, permitto. ¶ Maxime regum,
ibi dent capta claſſem reducere Troia!
o conſulere, & mox reſpondere licebit?
onſule. ¶ Cur Aiax heros ab Achille ſecundus
ſcit, toties ſervatis clarus Achivis?
deat ut populus Priami Priamusque inhumato,
quem tot iuvenes patrio caruere ſepulcro?

o *etiam G. & primae editt. &c.* 189 ac ſi *Ven. Glar. Lamb.*
od *etiam H.* ſentit *Cun.* quae ſentit *edd. vett.* 191 reduce-
n G. Z. &c. deducere *Glar. Bentl.*

Puto *aſtutum* hic dici
ui largitione impetrare
virtuti debebatur. G.
enuum quod arte non

s; iſta tranſtulit ex So-
,ut monuit Cruquius. B.
imen furoris Agame-
bens ſepultura corpus
aeque furioſus. Fingit
cutorem plebeium. G.
am. Huc pertinet Pro-
raecum quod Henricus
ex Scholiaſte ſuo MS.
ωρῷ καὶ Βασιλεῖ νόμος.
e. *Inſano & Regi Lex*
Male autem ille ἄρα-
t in ἄγραφος; neque
n Proverbii aſſequi po-
Fateor etiam me non
eque *ἄραφον νόμον* ne-
n. An ἄῤῥαφον voluit,
, ut ſunt hodie tibi-
Haec quidem facili ope-
r, aut retexuntur, vel
potius. Sed tamen
aetulerim. G.
non vidit Dialogiſmum
rbitrio ſuo mutaverit
acre. Verum hoc fecit
auctoritate unius Mem-
n ob raritatem caeteris
n cenſuit.

Plebeius, h. e. cùm Plebeius ſim. Ἐπεὶ ὐδὲ *μὲν ὐδὲ ἔοικεν* Δῆμον *ἐόντα παρὲξ ἀγορευέμεν, ὔτ' ἐνὶ βυλῇ Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ.* Homer. Il. M, 212.

190 Melius Bentleius auctoritate Librorum *Dicere quod ſentis* [quam *Dicere quae ſentis*].

191 Suaviter deridet Homeri Chryſen precantem, Il. A, 17 Ὑμῖν *μὲν θεοὶ δοῖεν*, &c.

Bentleius maluit *claſſem deducere* quam *reducere*, quod nobis minus videtur; nam nimis cavet Metro. Veteribus *re* modo longum erat, modo breve.

192 Qui adibant Iuriſconſultos dicere ſolebant, *Licet conſulere*; at illi contra reſpondebant *Conſule*, ut oſtendit Turnebus ex Cicerone.

194 Cruquii Codices pro *Putreſcit* legerunt *Puteſcit*, quod & Torrentius reperit in ſuis. Bentleius tamen retinet *Putreſcit*. Huic etiam mirifice placet antiquata ſcriptura *inclutum Ulixem*, & ſimilia iam olim deſia.

195 *Gaudeat ut Priamus*: Homericum eſt, Ἦ *κεν γηθήσει* Πρίαμος Πριάμοιό *τε παῖδες*, Ἄλλοι *τε* Τρῶες. Il. A, 255.

¶ Mille ovium inſanus morti dedit; inclytum Uly
Et Menelaum una mecum ſe occidere clamans.
¶ Tu cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide natai
Ante aras, ſpargisque mola caput, improbe, ſalſa,
Rectum animi ſervas? ¶ Quorſum? ¶ Inſanus quid c
Fecit cum ſtravit ferro pecus? abſtinuit vim [
Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulyſſ
¶ Verum ego, ut haerentes adverſo littore naves
Eriperem, prudens placavi ſanguine Divos.
¶ Nempe tuo, furioſe. ¶ Meo; ſed non furioſus.
¶ Qui ſpecies alias veri, ſceleriſque tumultu
Permiſtas capiet, commotus habebitur; atque,
Stultitiane erret, nihilum diſtabit, an ira.
Aiax cum immeritos occidit, deſipit, agnos?

208 veris *coni. Lamb.* 209 Permixtas *Ven. Bentl.* 211 imm dum *edd. vett.*

200 *Molam ſalſam dicunt far & ſalem cum aqua, quae ſpargebatur inter cornua quando initiabatur victima.* Vet. Schol. Cruq.

Per Euphemiſmum *improbe* poſuit pro impie, vel ſceleſte.

Veteres immolabant diis *ſalſum* panem, quo ſcilicet ipſi veſcebantur: nam ſal fuit illis pro pulmentario, vel obſonio.

201 *Rectum animi,* h. e. rationis lances.

Quorſum tendis? quid vis? Vet. Schol. Cruq.

203 *Uxore & nato*; Tecmeſſa & Euryſace: ergo tu inſanior qui non abſtinuiſti filia.

Precatus, h. e. *tantum.* Vet. Sch. Cruq.

204 Per Euphemiſmum *violavit* poſuit pro *occidit.*

205 *Haerentes,* tanquam luto fixas.

Adverſo, h. e. Graeco, Aſiae contrario.

206 *Eriperem,* evellerem.

Prudens, conſulto.

Divos, h. e. ventos. B. Imo, Deos ventum prohibentes. Z.

207 *Nempe,* Comice pro *Verum.*

208 *Species capiet,* vanas imagines animo concipiet.

Cum Torrentii Codicibus & teribus Scholiaſtis *alias veri* ſuimus pro *alias veris:* nam tractum erat ſequenti voca eſtque Helleniſmus pro *alias,* quae Cruquiana Lectio eſt. B ius ſic interpungit, *Species veri ſceleriſque tumultu,* ac ſi diceretur abſolute, quod nobi riuſculum videtur.

Tumultu, turbulentia. B. *multus* Stoicis ſunt affectus c & cupiditates, *ſcelus* omne p tum: *Species tumultu ſceleris p ſtae,* opiniones turbatae & cor a cupiditatibus.

209 *Commotus* per Euphemi dicitur pro *inſanus.* Vid. v. 2

210 *Stultitiane,* ut tu; *an i* Aiax: *erret,* h. e. inſaniat.

211 Omnes fere Codices leg *Aiax cum immeritos,* pro *Aia meritos dum:* atque haec Lecti cuit Cruquio.

Agnos, nequivit dicere oves

212 *Ob titulos,* ob glori ſtatuas triumphales.

Cum prudens ſcelus ob titulos admittis inanes,
Stas animo?& purum eſt vitio tibi cum tumidum eſt cor?
Si quis lectica nitidam geſtare amet agnam,
Huic veſtem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
Rufam & Rufillam appellet, fortique marito
Deſtinet uxorem; interdicto huic omne adimat ius
Praetor, & ad ſanos abeat tutela propinquos.
Quid? ſi quis gnatam pro muta devovet agna,
Integer eſt animi? ne dixeris. Ergo, ubi prava
Stultitia, hic eſt ſumma inſania: qui ſceleratus,
Et furioſus erit; quem cepit vitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.

212 Tu prud. ſcel. ob. tit. cum adm. *Bentl.* 216 Ruf. aut. Puſ. *etiam* G. Z.

Admittuntur equi quibus totae permittuntur habenae.

213 *Stas animo?* nonne putas te eſſe commotum?

Vitio, h. e. dementiae morbo: Euphemiſmus.

Tumidum, ſuperbum, titulorum avidum.

214 *Nitidam; abluto vellere candidam.* Cruquius, eleganter.

215 *Aurum*, h. e. aurea ornamenta.

216 Omnes Torrentii Codices legerunt *Rufam & Puſillam*; nonnulli tamen, auctore Lambino, habebant *Rufillam*, quod nos probavimus, cum alii legant *Puſam & Puſillam*; alii *Pupam & Pupillam*, Ioſephus autem Scaliger *Putam & Putillam*, turpiculo ſenſu. *Rufam*, *nomen Nobilis Virginis*. Vet. Schol. Cuius Diminutivum *Rufilla*. Quid apertius? Bentleius praetulit *Poſillam*, quod eſt *Puſillam*, motus numero Codicum, quorum tamen auctoritatem novimus in iſtiusmodi Nominibus minus valere nihilo.

Forti, h. e. generoſo & honorato.

217 *Deſtinet, conſtituat, ſpondeat.* Vet. Schol. Διϊσάνηται.

Edicimus uni generi hominum, interdicimus diverſis. Donatus. B. Ne quem hic fallat obſervatio Grammatici, neſcio quam bona alias, cogitandum *interdictum* eſſe ſententiam a Praetore interpoſitam, qua praeſertim de poſſeſſione interim conſtituitur &c. G.

Adimat ius; apud Veteres inſanis ius dominii auferebatur. Vet. Schol.

218 *Ad ſanos propinquos: Tutor agnatus eſto.* Vet. Schol. Cruq. ex Legibus XII. Tabularum.

219 Bentleius neſcio quomodo ſemper amat *ſiqui*, ſive ſit in Scriptis, ſive non. Verum hoc fecit metu ſibili, uti ſaepius iam nobis dictum eſt.

221 Optimi Torrentii Codices cum Vulgatis legerunt, *hic eſt ſumma inſania*, pro *hic ſumma eſt inſania*. Illud poſterius placuit Bentleio. B.

222 *Et furioſ.* idem ille erit quoque furioſus. Z.

Vitrea fama; & ſplendida & fragilis. Vet. Schol.

223 *Circumtonuit*, tuba ſcilicet bellici furoris. B. Hinc ἐμβρόντητοι, attoniti. G. Senſus eſt: gloriae vanae & inconſtantis cupiditate

Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego pr
Seu recte, hoc volui; ne ſis patruus mihi. Cre
Hoc Staberî prudentem animum vidiſſe. Quid
Senſit, cum ſummam patrimonî inſculpere ſa
Haeredes voluit? Quoad vixit, credidit ingens
Pauperiem vitium, & cavit nihil acrius; ut, ſi
Forte minus locuples uno quadrante periſſet,
Ipſe videretur ſibi nequior: omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaque pulch
Divitiis parent; quas qui contraxerit, ille
Clarus erit, fortis, iuſtus — Sapiensne? Etiam! c

86 Arrî, & *Bentl. e coniect.* 89 inſſiſſe *Lamb.* 93 periſſet *eti Animadv. S. Cun. Sed* periret *Ven. Glar. Bentl.* 96 cont *etiam Boſ. S. Z.* 97 ſapiensne *etiam H. S. Z. Sed* ne *abeſt* a *Glar.*

86 Comice *Damnati* pro addicti. Duo erant inſignes Catillones, Quinti Arrii filii, de quibus inferius v. 243. B. Pulchre arbitrium epularum luxurioſo demandatur, ut vehementius multetur, qui commiſit in legem teſtamenti. G.

87 *Africa*, horreum populi Romani haec. B. Vid. Od. I, I, 10.

88 *Recte* fit quod ad rationis normam facimus; quod contra, prave.

Patruus; h.e. Tutor, vel cuſtos; Comice. B. Vetat Staberius diſputari de voluntate ſua, ſed ſibi pareri. Interim divinat Stertinius cum iactione quadam deliberantis, ſe ipſum interrogantis & reſpondentis. G.

89 *Prudentem*, Εἰρωνικῶς. Vet. Schol. Et mire *vidiſſe*, cum *prudens* ſit quaſi providens. Viderat Staberius ſubiectionem iſtam fore, & ſe pro inſano ab haeredibus habendum. Peſſime Lambinus *iuſſiſſe* vel *voluiſſe* repoſuit. B. *Quid ergo* &c. Eſt oratio Damaſippi aut alius interrogantis Stertinium, qui reſpondet inde a verbis *Quoad vixit*. Z.

91 *Voluit*, vox Iuris eſt.

92 *Acrius*, vigilantius.

93 Et Lambinus & Cruq Scriptis Codicibus repoſuere *ſet* pro *periret*, quod vid Veteri Scholiaſtae placuiſſe. leius tenere voluit *periret* nihil referret. Eiusmodi Pra ſaepe promiſcuo eſſe uſui ra qui ignorant.

94 *Nequior*, h.e. *abiectior* Schol. Cruq. Comice pro deſp

95 *Pulchris Divitiis*, Regin licet Pecuniae.

96 Cruquii Codices cum Scholiaſte pro *conſtruxerit* le *contraxerit*, quod videtur e tius. Altera Lectio ex Inte mento eſt. Bentleius retinu *ſtruxerit*.

97 Bentleius poſt Lambin que Cruquium poſuit, *ſa etiam & rex*, quod cum nol detur & durum & importunu quidem negotio repoſuimus *ſ que etiam & rex*. B. Mihi p etiam hic vivide, & per pun terrogatiunculae ac reſpon diſputantem induci Stoicum: illius ſectae proprium ait Cic. pr. G.

Et quicquid volet. Hoc, veluti virtute paratum,
Speravit magnae laudi fore. Quid ſimile iſti
Graecus Ariſtippus, qui ſervos proiicere aurum
In media iuſſit Libya, quia tardius irent
Propter onus ſegnes? uter eſt inſanior horum?
Nil agit exemplum, litem quod lite reſolvit.
Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
Nec ſtudio citharae nec Muſae deditus ulli;
Si ſcalpra & formas, non ſutor; nautica vela,
Averſus mercaturis: delirus & amens
Undique dicatur merito. Quî diſcrepat iſtis,
Qui nummos aurumque recondit, neſcius uti
Compoſitis, metuensque velut contingere ſacrum?
Si quis ad ingentem frumenti ſemper acervum
Porrectus vigilet cum longo fuſte; neque illinc
Audeat eſuriens dominus contingere granum,

108 quid diſcrepat *Lamb.* 112 Porrectus *etiam G. & primae edit.*

00 *Graecus*, h. e. Etſi fuerat ecus; quod auget miraculum: contemnere divitias magis Roum erat.

arum; quod a quodam Rege Mauiae acceperat. Vet. Sch. Cruq. B. rat Laërt. 2. 77. Fecit humane, eruis parceret onere gravatis. G.

03 *Nil agit exemplum.* Canon Dialecticus. *Ad rem dubiam iendam nemo utitur dubio argu-to.* Vet. Schol. *Exemplum* audicit inſtantiam, ſeu caſum ularem. *Senſus eſt, id exemplum l in ſe quaeſtionem habet non eſt um.* Vet. Schol. B. Avarorum titia non poteſt convinci exem- Ariſtippi, ſtultitia alia laboran- certe non potuit laudare Stoipatronum voluptatis, Diogenis tiſophiſtam. Cum ergo Ariſtippi mplo non poſſit redargui avari- ponit aliam ſpeciem. G.

Reſolvit, Metaphora ab aperiennodorum nexibus. B. *Reſolvit*, eſolvere conatur. G.

104 *In unum*, ſupple locum.

106 *Formas*, *Calopodia.* Vet. Schol.

108 *Undique*, *ab omnibus.* Vet. Schol. Cruq.

Pro *quid*, Cruquii & Torrentii Codices legerunt *qui*, quod & Vetus Interpres confirmat.

109 *Nummos* dicit argenteos.

Bene *Neſcius*, cum cogitaret de artium ignaris.

110 *Compoſitis*, per Euphemiſmum pro ſepultis.

Veluti ſacrum; Proverbiali Schemate profertur. Graeci οὐδὲν ἱερὸν dicunt de eo quod non verentur attingere.

112 *Porrectus vigilet*; pulcherrima Enargia. Bentleius ſolo iudicio ſuo niſus, acriter contendit pro *Porrectus* legi deberi *Proiectus*; cum contra nobis *Porrectus* (quod eſt, humi cubans) convenientius videatur hoc loco vocabulum *vigilanti* & deliteſcenti *cum longo fuſte*, quam *Proiectus*.

113 Etſi & *dominus* & *eſuriens*.

Ac potius foliis parcus veſcatur amaris:
Si, poſitis intus Chii veteriſque Falerni
Mille cadis - nihil eſt, tercentum millibus, ı
Potet acetum: age, ſi & ſtramentis incubet ui
Octoginta annos natus, cui ſtragula veſtis,
Blattarum ac tinearum epulae, putreſcat in ai
Nimirum inſanus paucis videatur eo, quod
Maxima pars hominum morbo iactatur eoder
Filius aut etiam haec libertus ut ebibat haeres,
Dîs inimice ſenex, cuſtodis? ne tibi deſit?
Quantulum enim ſummae curtabit quisque di
Unguere ſi caules oleo meliore, caputque
Coeperis impexa foedum porrigine? Quare,
Si quidvis ſatis eſt, periuras, ſurripis, auſer
Undique? tun' ſanus? Populum ſi caedere ſ
Incipias, ſervosve tuo quos aere paràris,
Inſanum te omnes pueri clamentque puellae
Cum laqueo uxorem interimis, matremque v
Incolumi capite es? Quid enim? Neque tu l
Argis,

127 peiuras G. 129 tuo *etiam* H.

114 *Amaris*, acerbis; ſic & Virgilius; *Salices carpetis amaras.*

115 *Chii veteriſque Falerni*; h. e. optimi Graeci & Italici vini.

116 Obſerva correctionem, ut v. 69. G.

117 *Acetum*, vappam.

Age, *Praeterea*. Vet. Schol. Cruq. Comica Μετάβασις.

Stramentis, h. e. ſtramineis toris.

Unde, *uno minus die*. Vet. Schol. B. Uno minus anno. Z.

118 *Stragula*, *pretioſa plumario opere facta*. Vet. Schol.

119 *Tineae* blattarum ſunt proles.

121 Proprie *iactatur* de inſano, vel febricitante.

123 *Diis inimice*, & per hoc devote, κατάρατε: & mire *ſenex* de avaro & deliro.

124 Mire etiam *ſummae curtabit*: id enim vel maxime vere tes avari ne aliquid de rot ma depereat.

127 *Quidvis*, etiam vilil que. B. Si tam paucis ı ſordido cultu contentus e: rem auges? Z.

129 Bentleius, Tanaqı brum ſecutus, pro *ſer* reſcribi voluit *ſervosve* tı male hoc fecit.

130 Legendum ſolute *ment que puellae*.

131 *Cum laqueo uxorei* eum de Albutio cogitàſſe ſupra 2, 1, 48.

132 *Capite* poſuit pro c *Quid enim?* Interpellaı interrogat quid dicendum eſt Comicum. Pro Q *Neque* (quae vera erat

Nec ferro, tu demens genitricem occidis Oreſtes.
An tu reris eum occiſa inſaniſſe parente?
Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
In matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
Quin ex quo eſt habitus male tutae mentis Oreſtes,
Nil ſane fecit quod tu reprendere poſſis:
Non Pyladen ferro violare auſusve ſororem
Electram; tantum maledicit utrique, vocando
Hanc, Furiam; hunc, aliud, iuſſit quod ſplendida bilis.
Pauper Opimius argenti poſiti intus & auri,
Qui Veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla, vappamque profeſtis,
Quondam lethargo grandi eſt oppreſſus, ut haeres
Iam circum loculos & claves laetus ovansque
Curreret. hunc medicus multum celer atque fidelis
Excitat hoc pacto; menſam poni iubet, atque

 Effun-

33 occidis *Bentl. ex VII. MSS. it. Sax.* 135 malis *etiam H. G. Z. &c.* 137 eſt *neglexit Baxter, quod recte in aliis libris exſtat.* 139 ſororem eit *coni. Bentl.*

leius ex quibusdam Chartis re- iit *Quidni? neque enim,* ſatis 10 intellectu.
rgis, apud Graecos huiusmodi ;rum peritos?
33 Bentleius auctoritate unius i repoſuit *occidis Oreſtes* pro *oc-*, quod vix probaverim. Quid d *Oreſtes* non ſit Vocativus?
34 *Occiſa parente,* h. e. ob occi- parentem. B. Furor non fuit na parricidii, ſed cauſa. G.
35 Pro *malis* apud Veterem In- retem occurrit *magis,* quod ma- concinnum, etſi altera ſcriptu- poſſit ferri.
ctum, Metaphora a bobus oeſtro itis.
36 *In matris iugulo.* Παϑοποιΐα. quius.
37 *Tutus* dicitur cui morbus nil itur periculi.
38 Comice *tu* protulit pro ali- ;
Furiam, Diabolam, Μέϑες ·ea τῶν ἐμῶν Ἐρινύων. Euri- pidis Oreſtes 264. B. Quod Helenam in fine huius fabulae interficere conatur Oreſtes, quod Hermiones iugulo intentat gladium, illud ſobrius iam facit & illud ulciſcendi conſilio, hoc ſalutis ſuae impetrandae cauſa. G.

Splendida bilis; h. e. generoſa inſania.

142 *Pauper; Animo, non fortuna.* Vet. Schol.

143 Sic & Perſius; *Veientanumque rubellum,* de vino viliſſimo, ex agro Veientano.

144 *Trulla, vas orbiculatum & circa ſumma anguſtius, & utrinque anſatum.* Landinus.

Vappam, vinum quod exhalaverit. Landinus.

145 *Oppreſſus,* per Euphemiſmum pro ſtrangulatus.

146 *Loculos* arcas dicit.

147 *Celer,* promptus & ingenio velox. B. Ut ὀξὺς, acutus. G.

148 Bene *excitat* de Lethargico.

Effundi ſaccos nummorum, accedere plures
Ad numerandum: hominem ſic erigit. addit & illud
Ni tua cuſtodis, avidus iam haec auferet haeres.
¶ Men' vivo? ¶ Ut vivas igitur, vigila: hoc age. ¶ Quid vis
¶ Deficient inopem venae te, ni cibus atque
Ingens accedat ſtomacho fultura ruenti.
Tu ceſſas? agedum ſume hoc ptiſanarium oryzae.
¶ Quanti emtae? ¶ Parvo. ¶ Quanti ergo? ¶ Octuſſibu
¶ Eheu!
Quid refert, morbo, an furtis peream ve rapinis?
Quisnam igitur ſanus? Qui non ſtultus. Quid avarus
Stultus & inſanus. Quid? ſi quis non ſit avarus;
Continuo ſanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam.
Non eſt cardiacus, Craterum dixiſſe putato,
Hic aeger. recte eſt igitur, ſurgetque? negabit;
Quod latus aut renes morbo tententur acuto.

No

151 iamiam *Heinſ. Cun.* 154 *pro* Ingens, praeſens *conj. Bentl.* inſta
Cun. accedit *Bentl.* 156 emtum *Cun.* 163 tentantur *Lamb. Ben*

150 *Sic*, rebus ita paratis. G.

Erigit, facit erigere ſe in lecto.

152 Etiam hic dialogiſmus eſt pars ſermonis Stertinii, qui inducit Medico excitanti reſpondentem aegrotum. G.

Hoc age; Τοῦτο πρᾶττε, Proverbiali forma dicitur: Noli ceſſare.

Quid vis? h. e. noli moleſtus eſſe: ſtupentis Interrogatio.

153 *Inopem*, inutilem & animam linquentem.

155 Cum Cruquii & Torrentii Codicibus, Veterique Scholiaſte, *Tu ceſſas* legendum cenſui pro *Quid ceſſas?* & habet Emphaſi duplicis periculi, & vitae & nummorum ſcilicet.

Ptiſanarium, Πτισανάριον, Diminutivum a *ptiſana:* ſignificat non eſſe multum quod ſumi velit.

156 Omnes fere MSS. Codices cum Veteribus Scholiaſtis legerunt *Octuſſibus* non *Octo aſſibus. Tarpeia Lege cautum eſt ut bos centuſſibus, ovis decuſſibus aeſtimaretur.* Feſtus, citante Cruquio.

157 Alii Codices legerunt *perea que*, alii *Pereamne:* ego horum m dius *peream ve* repoſui.

158 Pergit Damaſippus refer ſermonem Stertinii, acrem illu & interrogationibus reſponſionibu que conſtantem. G.

160 *Cur Stoice?* Vultuoſe & cu faſtidio profertur hoc ab homi Epicureo. Opportune etiam Stoi cum nominat, cum Stoicum Dogm tractet. B. Secum ipſum diſpu etiam hic puto Stertinium, qui ipſe Stoicum hic appellat. G.

161 *Craterus fuiſſe dicitur illis te poribus opinatiſſimus medicus.* V Schol. *Et quid opus Cratero magn promittere montes?* Perſius.

162 *Recte*, ex ſententia; nam mus nobis fere eſt recti norma.

Surget? h. e. convaleſcet, & a bulabit foras?

163 *Morbo acuto*. Graece ὀξεί νόσῳ; ſic enim legendum pro co rupto. ὀξυανῷ. *Morbus acutus eſt ſine intermiſſionibus acceſſiones & d* lon

Non eſt periurus, neque ſordidus; immolet aequis
Hic porcum Laribus: verum ambitioſus & audax.
Naviget Anticyram. quid enim differt, barathrone
Dones quicquid habes, an nunquam utare paratis?
Servius Oppidius Canusî duo praedia, dives
Antiquo cenſu, gnatis divîſſe duobus
Fertur, & haec moriens pueris dixiſſe vocatis
Ad lectum. Poſtquam te talos, Aule, nucesque
Ferre ſinu laxo, donare & ludere vidi;

66 barathrone *etiam Z.* balatrone *G. & ſic Bentl.* balatroni *Cun.* 169 didiſſe *Venet.* 170 hoc moriens *Ven. Glar. Bentl.* 172 credere *Cun. e coni.*

s graves urgent. Cornelius Celreferente Cruquio.
Tententur, laceſſantur, fatigen- Praetulit Bentleius *tentantur* toritate Codicum atque aliorum iptorum, ſed nihil intereſt. Exptores ſaepe ſuis utuntur verbis, neſcias quid ſit rectum atque us Scriptoris verbum.

64 *Aequis*, placidis, non perratis: ſiquidem aequus dicitur mus qui ſua ſtat ſede, in neutram tem incſinatus. Porcum immolae Laribus & Maniae Larium Maquo vel averterent, vel piarent orem mentis & inſaniam; quod endit Cruquius & Turnebus. Maautem eſſe ſtolidos oſtendit graauctor Homerus Iliade ψ, 103 : diſticho: Ὦ πόποι, ἦ ῥά τις καὶ εἰν Ἀΐδαο δόμοισι Ψυχὴ εἴδωλον, ἀτὰρ φρένες οὐκ ἔνι παμπαν. B. *Immolet* &c. Is ab ina liber debet Laribus propitiis gratum animum declarandum molare. Z.

165 *Ambitioſus*, petitor magiſtram & largitor.
Marcus Antonius maxime gloatur *Audacis* nomine. *Audax tonius* Lucano etiam dicitur. *dax* eſt autem qui interritus maadit pericula.

66 *Quid enim differt?* Cum ea fit inſania.

Barathro; gulae, quod faciunt ambitioſi iſti largitores. Notum eſt quid Barathrum erat Athenis.. Miror potuiſſe Bentleio placere *balatrone* pro *barathrone*, cum non poſſit ſtare *balatro* in Dativo. B. Sic *barathrum macelli* Epiſt. I, 15, 31. G. Barathrum non pro gula hic dici poteſt, quia non de guloſo eſt ſermo, ſed de ambitioſo & populi gratiam largitionibus aucupante. Ergo ſenſus eſt: Uterque aeque inſanus eſt, & qui ſua profundit (in barathrum coniicit) & qui ſuis ob avaritiam non utitur. Z.

168 *Canusî*; conterranei cuiusdam ſui meminit Horatius ex perſona Stertinii.

Dives antiquo cenſu; ubi Lex Agraria vigebat. *Cenſu* autem modo ponitur pro aeſtimatione.

169 *Divîſſe* pro *diviſiſſe*. Vet. Schol.

170 Melius *haec moriens* quam Bentleii *hoc moriens*, etſi repugnent aliqui Libri. *Haec* enim pro *haec verba* modo ponitur.

172 *Ludere*; vix adducuntur parci ut ludant. Quaero cur Bentleius de ſuo poſuerit *perdere* pro *ludere*, cum vox ludere poſſit Figurate dici pro *perdere*, ubi luſus ſcilicet temerarius eſt & nimis frequens. B. Puer, qui talos & nuces non domi habet, ut, cum opportunum eſt, illis

Te, Tiberi, numerare, cavis abſcondere triſtem:
Extimui ne vos ageret veſania diſcors;
Tu Nomentanum, tu ne ſequerere Cicutam.
Quare per divos oratus uterque Penates,
Tu cave ne minuas; tu, ne maius facias id
Quod ſatis eſſe putat pater, & natura coërcet.
Praeterea ne vos titillet gloria, iure-
Iurando obſtringam ambo: uter aedilis fueritve
Veſtrûm praetor, is inteſtabilis & ſacer eſto.
In cicere atque faba bona tu perdasque lupinis,
Latus ut in Circo ſpatiere, aut aeneus ut ſtes,
Nudus agris, nudus nummis, inſane, paternis?
Scilicet ut plauſus, quos fert Agrippa, feras tu,
Aſtuta ingenuum vulpes imitata leonem?
Ne quis humâſſe velit Aiacem, Atrida, vetas cur?

174 diſſors *coni. N. Heinſ. ap. Burm.* 182 *pro* tu, tum *Z. forte pro* tune. 183 & aëneus *Bentl. Pro* latus *eſt* laetus *in Ven. Gl*

illis ludat; ſed ubique ſinu circumfert, nec deponit ante, quam vel donandi cauſa vel ludendi depromat, indicium ille dat animi ad rem faciendam & ſervandam parum attenti: contra avaritiae & ſordium ſignum eſt, ſi abſcondat, ſolus & ſaepius dinumeret. Cum gravi & decretoria ſeveritate ſua operam hic lyſit & perdidit magnus Bentleius. G.

173 *Triſtem*, Metonymice pro ſolicitum.

174 *Ageret*, tanquam oeſtro ſcilicet.

175 *Nomentanus* prodigus, *Cicuta* avarus. Cf. Ser. 2, 6, 6. G.

178 *Coercet*, coarctat.

179 *Gloria*, h. e. magnum ex honoribus nomen.

180 *Ambo* pro ambos, Graecâ Declinatione.

Aedilis, Canuſii, non Romae. B. Aediles coloniarum & municipiorum ſummi magiſtratus. G.

181 *Inteſtabilis & ſacer eſto*; ex XII. Tabulis iſta protulit. *Is dicitur inteſtabilis qui nec poteſt eſſe teſtis nec teſtamentum ſignare.* rentius. *Antiqui eos quos in monium admitti nolebant, inteſt vocabant.* Vet. Schol.

Sacer, devotus, Diis inferis molandus.

182 *In cicere*; *Antiqui Aedil huiusmodi res populo Floralibus ſp bant: pauperes enim initio R fuerunt.* Vet. Schol.

Tu; qui ſcilicet plus ſaper bes. *Perdas que* duabus vo ſcribendum puto, ut ſupra j ve.

183 *Latus*: *cum bis ter uln toga*. Epod. 4. B. Etiam *tum* licet intelligere, item co tum ab aſſectatoribus.

185 Faſtidioſe protulit *ſci* & *tu* ad Emphaſin poſuit im ſtultitiae: & in tranſitu bla Agrippae. B. Agrippae ſpl diſſima munera, ſepta, balnea, pla paſſim Dio commemorat dilitas ſponte ab eo geſta 721. G.

186 An *aſtutam vulpem* u dicit feroculum & verſipelle

¶ Rex ſum. ¶ Nil ultra quaero plebeius. ¶ Et aequam
Rem imperito; at ſi cui videor non iuſtus, inulto
Dicere, quod ſentis, permitto. ¶ Maxime regum,
Dî tibi dent capta claſſem reducere Troia!
Ergo conſulere, & mox reſpondere licebit?
¶ Conſule. ¶ Cur Aiax heros ab Achille ſecundus
Puteſcit, toties ſervatis clarus Achivis?
Gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
Per quem tot iuvenes patrio caruere ſepulcro?

188 quaero *etiam G. & primae editt. &c.* 189 ac ſi *Ven. Glar. Lamb.* 190 quod *etiam H.* ſentit *Cun.* quae ſentit *edd. vett.* 191 reducere *etiam G. Z. &c.* deducere *Glar. Bentl.*

tum? B. Puto *aſtutum* hic dici ut *vulpem*, qui largitione impetrare velit, quod virtuti debebatur. G.

Id eſt ingenuum quod arte non ſimulatur.

187 *Nequis*; iſta tranſtulit ex Sophoclis Aiace, ut monuit Cruquius. B. Novum ſpecimen furoris Agamemnon prohibens ſepultura corpus Aiacis, ipſe aeque furioſus. Fingit autem collocutorem plebeium. G.

188 *Rex ſum.* Huc pertinet Proverbium Graecum quod Henricus Stephanus ex Scholiaſte ſuo MS. protulit. Μωρῷ καὶ Βασιλεῖ νόμος ἄγραφος, h. e. *Inſano & Regi Lex eſt diſſutilis.* Male autem ille ἄραφος mutabat in ἄγραφος; neque enim acumen Proverbii aſſequi potuerat. B. Fateor etiam me non intelligere neque ἄραφον νόμον neque *diſſutilem*. An ἄῤῥαφον voluit, nexili opere, ut ſunt hodie tibialia noſtra? Haec quidem facili opera *diſſuuntur*, aut retexuntur, vel reſolvuntur potius, Sed tamen ἄγραφος praetulerim. G.

Bentleius non vidit Dialogiſmum eſſe, cum arbitrio ſuo mutaverit *quaero* in *quaere*. Verum hoc fecit de more ſuo auctoritate unius Membranae, quam ob raritatem caeteris praeferendam cenſuit.

Plebeius, h. e. cum Plebeius ſim. Ἐπεὶ ὐδὲ μὲν ὐδὲ ἔοικεν Δῆμον ἔοντα παρὲξ ἀγορευέμεν, ὔτ' ἐνὶ βυλῇ Οὔτε ποτ' ἐν πολέμῳ. Homer. Il. M, 212.

190 Melius Bentleius auctoritate Librorum *Dicere quod ſentis* [quam *Dicere quae ſentis*].

191 Suaviter deridet Homeri Chryſen precantem, Il. A, 17 Ὑμῖν μὲν θεοὶ δοῖεν, &c.

Bentleius maluit *claſſem deducere* quam *reducere*, quod nobis minus videtur; nam nimis cavet Metro. Veteribus *re* modo longum erat, modo breve.

192 Qui adibant Iuriſconſultos dicere ſolebant, *Licet conſulere*; at illi contra reſpondebant *Conſule*, ut oſtendit Turnebus ex Cicerone.

194 Cruquii Codices pro *Putreſcit* legerunt *Puteſcit*, quod & Torrentius reperit in ſuis. Bentleius tamen retinet *Putreſcit*. Huic etiam mirifice placet antiquata ſcriptura *inclutum Ulixem*, & ſimilia iam olim deſia.

195 *Gaudeat ut Priamus*: Homericum eſt, Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες, Ἄλλοι τε Τρῶες. Il. A, 255.

❡ Mille ovium inſanus morti dedit; inclytum Uly
Et Menelaum una mecum ſe occidere clamans.
❡ Tu cum pro vitula ſtatuis dulcem Aulide nata
Ante aras, ſpargisque mola caput, improbe, ſalſa
Rectum animi ſervas? ❡ Quorſum? ❡ Inſanus quid
Fecit cum ſtravit ferro pecus? abſtinuit vim [
Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
Non ille aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulyſſ
❡ Verum ego, ut haerentes adverſo littore naves
Eriperem, prudens placavi ſanguine Divos.
❡ Nempe tuo, furioſe. ❡ Meo; ſed non furioſus.
❡ Qui ſpecies alias veri, ſceleriſque tumultu
Permiſtas capiet, commotus habebitur; atque,
Stultitiane erret, nihilum diſtabit, an ira.
Aiax cum immeritos occidit, deſipit, agnos?

208 veris *coni. Lamb.* 209 Permixtas *Ven. Bentl.* 211 imm dum *edd. vett.*

200 *Molam ſalſam dicunt far & ſalem cum aqua, quae ſpargebatur inter cornua quando initiabatur victima.* Vet. Schol. Cruq.

Per Euphemiſmum *improbe* poſuit pro impie, vel ſceleſte.

Veteres immolabant diis *ſalſum* panem, quo ſcilicet ipſi veſcebantur: nam ſal fuit illis pro pulmentario, vel obſonio.

201 *Rectum animi,* h. e. rationis lances.

Quorſum tendis? quid vis? Vet. Schol. Cruq.

203 *Uxore & nato*; Tecmeſſa & Euryſace: ergo tu inſanior qui non abſtinuiſti filia.

Precatus, h. e. *tantum.* Vet. Sch. Cruq.

204 Per Euphemiſmum *violavit* poſuit pro *occidit.*

205 *Haerentes,* tanquam luto fixas.

Adverſo, h. e. Graeco, Aſiae contrario.

206 *Eriperem,* evellerem.

Prudens, conſulto.

Divos, h. e. ventos. B. Imo, Deos ventum prohibentes. Z.

207 *Nempe,* Comice pro *Verum.*

208 *Species capiet*, vanas imagines animo concipiet.

Cum Torrentii Codicibus teribus Scholiaſtis *alias veri* ſuimus pro *alias veris:* nam tractum erat ſequenti voca eſtque Helleniſmus pro *alias* quae Cruquiana Lectio eſt. B ius ſic interpungit, *Species veri ſceleriſque tumultu*, ac ſi diceretur abſolute, quod nob riuſculum videtur.

Tumultu, turbulentia. B. *multus* Stoicis ſunt affectus & cupiditates, *ſcelus* omne tum: *Species tumultu ſceleris ſtae,* opiniones turbatae & co a cupiditatibus.

209 *Commotus* per Euphemi dicitur pro *inſanus.* Vid. v. 2

210 *Stultitiane,* ut tu; *an i* Aiax: *erret,* h. e. inſaniat.

211 Omnes fere Codices le *Aiax cum immeritos,* pro *Ai meritos dum:* atque haec Lect cuit Cruquio.

Agnos, nequivit dicere ove

212 *Ob titulos*, ob glori ſtatuas triumphales.

Cum prudens ſcelus ob titulos admittis inanes,
Stas animo? & purum eſt vitio tibi cum tumidum eſt cor?
Si quis lectica nitidam geſtare amet agnam,
Huic veſtem, ut gnatae, paret ancillas, paret aurum;
Rufam & Rufillam appellet, fortique marito
Deſtinet uxorem; interdicto huic omne adimat ius
Praetor, & ad ſanos abeat tutela propinquos.
Quid? ſi quis gnatam pro muta devovet agna,
Integer eſt animi? ne dixeris. Ergo, ubi prava
Stultitia, hic eſt ſumma inſania: qui ſceleratus,
Et furioſus erit; quem cepit vitrea fama,
Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.

Ff 5 Nunc

212 Tu prud. ſcel. ob. tit. cum adm. *Bentl.* 216 Ruf. aut. Puſ. *etiam* *G. Z.*

Admittuntur equi quibus totae mittuntur habenae.

213 *Stas animo?* nonne putas te e commotum?

Vitio, h. e. dementiae morbo: phemiſmus.

Tumidum, ſuperbum, titulorum idum.

214 *Nitidam*; *abluto vellere candam*. Cruquius, eleganter.

215 *Aurum*, h. e. aurea ornaenta.

216 Omnes Torrentii Codices lerunt *Rufam & Puſillam*; nonnultamen, auctore Lambino, habeunt *Rufillam*, quod nos probavius, cum alii legant *Puſam & Pullam*; alii *Pupam & Pupillam*, ſephus autem Scaliger *Putam & villam*, turpiculo ſenſu. *Rufam*, *men Nobilis Virginis*. Vet. Schol. nius Diminutivum *Rufilla*. Quid ertius? Bentleius praetulit *Poſillam*, quod eſt *Puſillam*, motus nuero Codicum, quorum tamen auoritatem novimus in iſtiusmodi ominibus minus valere nihilo.

Forti, h. e. generoſo & honoro.

217 *Deſtinet*, *conſtituat*, *ſpondeat*. et. Schol. Διϊσάνηται.

Edicimus uni generi hominum, interdicimus diverſis. Donatus. B. Ne quem hic fallat obſervatio Grammatici, neſcio quam bona alias, cogitandum *interdictum* eſſe ſententiam a Praetore interpoſitam, qua praeſertim de poſſeſſione interim conſtituitur &c. G.

Adimat ius; *apud Veteres. inſanis ius dominii auferebatur*. Vet. Schol.

218 *Ad ſanos propinquos: Tutor agnatus eſto*. Vet. Schol. Cruq. ex Legibus XII. Tabularum.

219 Bentleius neſcio quomodo ſemper amat *ſiqui*, ſive ſit in Scriptis, ſive non. Verum hoc fecit metu ſibili, uti ſaepius iam nobis dictum eſt.

221 Optimi Torrentii Codices cum Vulgatis legerunt, *hic eſt ſumma inſania*, pro *hic ſumma eſt inſania*. Illud poſterius placuit Bentleio. B.

222 *Et furioſ.* idem ille erit quoque furioſus. Z.

Vitrea fama; *& ſplendida & fragilis*. Vet. Schol.

223 *Circumtonuit*, tuba ſcilicet bellici furoris. B. Hinc ἐμβρόντητοι, attoniti. G. Senſus eſt: gloriae vanae & inconſtantis cupiditate

Nunc, age, luxuriam & Nomentanum arripe me
Vincet enim ſtultos ratio inſanire nepotes.
Hic ſimul accepit patrimonî mille talenta,
Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps,
Unguentarius, ac Tuſci turba impia vici,
Cum ſcurris fartor, cum Velabro omne Macellu
Mane domum veniant. Quid tum? Venere frequ
Verba facit leno, Quicquid mihi, quicquid & h
Cuique domi eſt, id crede tuum: & vel nunc pet
Accipe quid contra iuvenis reſponderit aequus;
Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
Coenem ego; tu piſces hiberno ex aequore vell
Segnis ego, indignus qui tantum poſſideam: aul
Sume tibi decies; tibi tantundem; tibi triplex,

225 Vincit *Ven. Glar. Lamb.* 228 aut Tuſci *Lamb.* 230 Qui *Cun. ex MSS.* 235 verris *etiam H.*

ditate captus, furore eſt concitatus. Z.

Gaudens cruentis; *Bellonae cultores lacertos humerosque concidunt.* Vet. Schol.

224 *Arripe*; dentibus, ceu iratus canis. *Arripe mecum*, h. e. attende mihi arripienti. B. *Arripere* etiam magiſtratuum & regum adeo eſt. Stoicus ſapiens rex. G.

225 *Vincit* qui probat argumentis.

Ratio, Rationalis Philoſophia, ſeu Dialectica. B. Nepotes, h. e. prodigos. Z.

227 *Edicit*; *mandat cum gravitate.* Vet. Schol. Cruq.

228 *Turba impia, periura: Lenones ſunt; ibi enim commanent.* Vet. Schol. B. Plaut. Curc. 4, 1, 21 *In Tuſco vico, ibi ſunt homines, qui ipſi ſeſe venditant, nempe ad infima quaeque & turpiſſima miniſteria.* G.

229 *Fartor*, avium altor; quem nos *Puelletrarium* dicimus.

In *Velabro* commanebant, Olearii, Caſearii, & huiusmodi. Navigabatur olim *Velabrum.*

In Macello venibant res quae veſcendi cauſa in urbem afferebantur. Torrentius. Huiusmodi loca Lacedaemonios appellaſſe Μακελ auctor eſt Varro.

230 Bentleius ex coniect repoſuit *Qui cum venere:* enim intellexit *Quid tum* Co eſſe Μετάβασιν.

231 *Apud luxurioſum leno p loquitur, tanquam patronus nebulonum.* Vet. Schol. Cru

233 *Aequus*; Εἰρωνεία. Ve B. *Iuvenis*, Nomentanus iſt digus. Z.

234 Bentleius pro *In* poſu neque hoc abſurde, niſi quo auctoritas. Ego nihil move Ego ob elegantiam recepi.
Homeri aevo ocreae ex l ſtanneis conficiebantur.

235 Tres Torrentii Codice Vetere Scholiaſte & primis tis habebant *vellis* pro *verris lis, cum difficultate trahis.* Ve Bentleius ſervat *verris.* B. proprium certe eſt verbum, eſt *verriculum & everriculum*

236 *Aufer!* apage! Te plene, *Aufer te hinc.* Comic bet ἦθος, quod latuit Interp

237 *Tibi, O venator.* Vet. Decies centena millia Seſte

Unde uxor media currit de nocte citata.
Filius Aeſopi detractam ex aure Metellae,
Scilicet ut decies ſolidûm exſorberet, aceto
Diluit inſignem baccam; quî ſanior, ac ſi
Illud idem in rapidum flumen iaceretve cloacam?
Quinti progenies Arrî, par nobile fratrum,
Nequitia & nugis, pravorum & amore gemellum,
Luſcinias ſoliti impenſo prandere coëmtas:
Quorſum abeant? ſani ut creta, an carbone notandi?
Aedificare caſas, ploſtello adiungere mures,

Ludere

38 vocata *H.* 240 obſorberet *H. Sax.* 246 notandi *etiam G.* notati *Sax.* ſani, creta *Z.*

Tibi, O piſcator. Vet. Schol.
Tibi, O leno. Vet. Schol.
38 *Unde, a quo.* Vet. Schol.
eſtive *Uxorem* dicit amicam. Erat
n conciliator. B. Vet. Schol.
carius vendat Leno, dicit ſuam
uxorem. G. Imo ipſe iuvenis
digus loquitur ad lenonem. Z.
Omnes Libri cum Vet. Schol. le-
unt *currit* pro *currat*: & *citata*
apud Vet. Schol. pro *vocata*; &
ius *citata* cum praepoſuerit *cur-*
Bentleius ſervat *vocata*. B.
ta, cf. Carm. III, 6, 29. Z.
39 *Filius Aeſopi; Aeſopus Tragi-*
magnas opes filio Aeſopo luxurioſo
quit. Hic cum vellet patrem ani-
vincere, dicitur decies ſeſtertiûm
upiſſe una hora abſumere, atque
as detractas uxori Metellae in
to diluiſſe. De hoc Maevius Poeta
bit, de quo Virgilius. Vet. Schol.
dius hic dicitur Plinio. B. Si-
em inſaniam inſanivit Cleopatra
aligula. Plin. H. N. IX, 58:
ton. Calig. 37. Z.
Caeciliae Metellae Metelli filiae.
. Schol.
40 *Decies ſolidûm; integrum de-*
centena millia Seſtertiûm. Vet.
ol. Cruq.
entleius ex quibusdam Exem-
ibus poſuit *abſorberet*, quod
n fere valor.
Margaritae & ſilices aceto perca-
lefacto ſparſa diſſiliunt. Torrentius ex Plinio.

242 *Iaceret ve.* Τὸ *ve* πρὸς τὸ *cloacam iungendum eſt.* Vet. Schol. Cruq.

244 *Pravorum*, monſtroſarum rerum. Euphemiſmus.

Et fratres & gemellos de ſimillimis dicere conſuevimus.

245 *Luſcinias,* διὰ συναιρέσεως *duarum vocalium poſteriorum.* Vet. Schol. Cruq.

Impenſo pro magno poſuit. Vet. Schol. Quod praegrave eſt dicitur impenſum: *Prandere* etiam ponitur abuſive pro devorare, ut ſaepe alias Comico ritu.

246 *Quorſum abeant? ſani.* Ita diſtinguendum cum melioribus Membranis, ut oſtendit Torrentius. *Cui parti eos aggregabimus, bonis, an malis?* Vet. Schol.

Sani ut creta; ita legerunt quatuor Cruquii Codices pro *ſani. Creta. Carbone notentur ut inſani, an creta ut ſani?* Vet. Schol. Pro *ſani ut creta an carbone notandi* Bentleius ponere voluit *ſanin' creta, an carbone notati*, quod mihi vitioſum videtur.

Notandi, numerandi. Bona enim albo ſignabantur, adverſa nigro. Vet. Schol. Multi Codices habent *notati*, verum corrupte.

Ludere par impar, equitare in arundine longa,
Si quem delectet barbatum, amentia verſet.
Si puerilius his, ratio eſſe evincet, amare;
Nec quidquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Solicitus plores: quaero, faciasne quod olim
Mutatus Polemon? ponas inſignia morbi,
Faſciolas, cubital, focalia, potus ut ille
Dicitur ex collo furtim carpſiſſe coronas,
Poſtquam eſt impranſi correptus voce magiſtri?
Porrigis irato puero cum poma, recuſat:
Sume, Catelle; negat: ſi non des, optat. Amator
Exclu-

250 Sic *libri nonnulli, perperam.* 251 differt *Sax. Vulgatus infinitivus refertur ad antec.* ratio evincet. 255 cubitale *G. Z.* 259 optet *etiam G.*

248 *Par impar, uni duo.* Vet. Schol.

249 *Verſet, defatiget.* Vet. Schol. Cruq. Hoc utique diceretur.

250 Cum Vet. Schol. atque optimis Cruquii Codicibus *Si* pro *Sic* reponendum duxi.

Evincet, obtineri poterit. Vet. Schol. *Amare* autem parcendo dicit pro *ſcortari.*

251 *Utrumne* ut ſupra *Uterne* & *Quantane.* Παρέλκον.

252 *Quale prius,* ſupple dixi. B. Intelligo *luſiſti,* trimus, puer trium annorum. Z.

254 *Mutatus; quem poenituit ſui.* Vet. Schol. B. Hiſtoria eſt Val. Max. 6, 9 ext. 1. *Perditae luxuriae adoleſcens, Polemo, Xenocratis philoſophi patentem ianuam vino gravis intravit. Is de modeſtia ac temperantia loqui coepit. Polemo primum coronam capite detractam proiecit: paulo poſt brachium intra pallium reduxit* (vid. *ſupra* v. 77.) *ex infami ganeone maximus philoſophus evaſit.* G.

Inſignia morbi; Feſtive ἀλληγορίζει. *Nam Palliolum, ſicut faſcias quibus crura veſtiuntur, & focalia & aurium ligamenta ſola excuſare poteſt valetudo.* Quintilianus (11, 3, 144) laudante Turnebo.

255 *Faſciolae* Περισκελίδες erant & Περιβραχιόνια; faſciae ſcilicet purpureae quibus delicatuli & crura & brachia obvolvebant. *Ornamenta quaedam ſunt brachiorum, pedum, articulorum, vel vittae.* Vet. Sch. Cruq.

Cubital; pulvillus qui cubito cenantis ſupponi ſolebat. Vet. Schol. Cruq.

Focalia, Taeniae erant laneae quibus fauces adverſum frigus muniebantur. *Collaria a collo dependentia ad fovendum collum & fauces.* Vet. Schol. Cruq.

Potus modo Subſtantive ponitur.

256 *Furtim carpſiſſe; pudore affectus hoc fecit.* Vet. Schol. Cruq. Notum eſt etiam colla & brachia coronari ſolita.

257 *Impranſi,* Comice & Satyrice pro ſobrii, vel pauperis. Xenocratem dicit.

259 *Sume; Catelle; hem, Catelle, ſume tu tibi illa.* Sic Lubinus, cum caeteri intelligant *Catelle* de ipſo puero, quod ſatis mirari nequeo. B. Omnino *Catelle* hic eſt blandimentum puero dictum, quod ſatis oſtendit Plaut. Aſin. 3, 3, 103. Et quomodo conveniet, ſi canem intelligimus, illud *negat?*

Ben-

Excluſus quî diſtat, agit ubi ſecum, eat, an non,
Quo rediturus erat non arceſſitus, & haeret
Inviſis foribus? Ne nunc, cum me vocat ultro,
Accedam? an potius mediter finire dolores?
Excluſit, revocat: redeam? non, ſi obſecret. Ecce
Servus, non paulo ſapientior; O here, quae res
Nec modum habet neque conſilium, ratione modoque
Tractari non vult. in amore haec ſunt mala; bellum,
Pax rurſum; haec ſi quis tempeſtatis prope ritu
Mobilia, & caeca fluitantia ſorte, laboret
Reddere certa ſibi, nihilo plus explicet, ac ſi
Inſanire paret certa ratione modoque.
Quid? cum Picenis excerpens ſemina pomis
Gaudes, ſi cameram percuſti forte, penes te es?
Quid? cum balba feris annoſo verba palato,
Aedificante caſas quî ſanior? Adde cruorem
Stultitiae, atque ignem gladio ſcrutare: modo, inquam,
Hellade percuſſa Marius cum praecipitat ſe,

Cer-

62 nec nunc *add. vett.* 274 Seris *reperiri in libris nonnullis teſtatur Lambinus.*

lentleio placuit *optet;* verum
t magis directum.
60 *Excluſus; Totus hic locus de
ucho Terentii.* Vet. Schol. B.
. Ter. Eun. pr. Add. Perſ. 6,
. G.
git *ſecum, intra ſe deliberat.* Vet.
ol.
62 *Haeret, ſtupet & ſtat defixus.*
. Schol. Cruq.
63 Recte Bentleius ex meliori-
Libris *Ne nunc, cum me vocat*
o Nec *nunc cum me vocet*].
63 *Mediter*, mecum agitem, ad-
am.
66 *Conſilium*, rationem, medi-
onem.
67 *Tractari*, regi.
70 *Certa ſibi*, ſic Torrentii Co-
es diſtinguunt, cum alii legant
s, *ſibi.*
xplicet, expediat, efficiat.
72 *Picena* mala ſcriptoribus ce-
ata ſunt.
73 *Percuſti;* ingenio leves capta-
bant eiusmodi auguria. B. Porphyr. Fabric. *Solent amantes ſemina ex malis orbiculatis duobus primis compreſſare digitis, eaque mittere in cameram, velut augurium, ut ſi cameram contigerint, poſſe ſperari ad effectum duci, quod animo conceperint.* Vid. omnino Pollux Onom. 9, 128. G. *Camera*, tectum, laquear. Z.

274 *Balba feris, per delicias* Vet. Schol. B. *Feris verba palato*, metaphora a plectro & fidibus. Sed tamen *ſeris* magis placeret, ſi haberet auctoritatem, a *ſerendo ſermo* dictus. G.

276 *Ignem gladio ſcrutare;* notum eſt Pythagoricum illud. Πῦρ σιδήρῳ μὴ σκαλεύειν, h. e. iram irae ne opponas: verum hic ignem dicit amoris aeſtum. *Auge ſtultitiam crudelitate.* Vet. Schol. Cruq. Pythagoricum detorquet Aenigma.

277 *Marius quidam ob amorem Helladem puellam occidit, cum ab*

Cerritus fuit? an commotae crimine mentis
Abſolves hominem, & ſceleris damnabis eund
Ex more imponens cognata vocabula rebus?
Libertinus erat, qui circum compita ſiccus
Lautis mane ſenex manibus currebat: &, Unu
(Quiddam magnum addens) unum me ſurpite
Dís etenim facile eſt, orabat; ſanus utriſque
Auribus atque oculis; mentem, niſi litigioſus,
Exciperet dominus, cum venderet. hoc quoque

283 Quiddam G. *Sax.* Z. *& omn. puto ad Ald. qui* quoddam, *Steph. & Fabric. Sed* quiddam *edidere etiam Lambi. & Torr. & Rutg. Heinſ. Burm.* Quid tam *Cruq. Talb. Bentl. Cun. Sand* ripe *G. S.*

ea contemneretur, & ſe poſtea praecipitavit. Vet. Schol.

Praecipitât, Syncope pro *Praecipitavit*. B. Puto recte pro ſyncope haberi, ut Prop. 2, 6, 2 *flemus* pro *flevimus*, & 2, 12, 7 ac 9 *mutamus*, *narramus* pro *mutavimus*, *narravimus*. G.

278 *Cerritus*, quaſi *Cereritus*. Lambinus. Δημητριακὸς, h. e. Larvarum incurſu vexatus, quae ad *Cererem*, ſive Terram, ſpectant.

280 *Ex more; ex conſuetudine vulgari.* Vet. Schol.

Cognata, diverſa quidem, ſed non multum inter ſe diſtantia. Vet. Schol.

281 *Ab Auguſto Lares in compitis poſiti ſunt, atque ex libertinis ſacerdotes dati, qui Auguſtales ſunt appellati.* Vet. Schol.

Siccus Comicum eſt pro Sobrius: *ne poſſis dicere quod ebrius fecerit.* Vet. Schol.

282 *Lautis; ſolebant precaturi deos manus & pedes abluere.* Vet. Schol. Cruq. & bene *lautis mane*, nam purgabat noctem flumine.

Feſtive *ſenex currebat:* quod faciebat quidem ut quaquaverſum adoraret.

283 *Quiddam magnum addens;* apponens voti nomine: Quid manifeſtius? Et tamen caecutiunt [illegible], quod taceat Vetus inter[illegible] Bentleius fatetur ita legi in

Editionibus priſcis, me quem pro docto habet int queritur nuperrime iſtam nem inauſpicato revocaſſe. ipſe repoſuit *Quid tam* Me movit Verbum *addit* accommodatum. B. Favet antiqua velut poſſeſſio: facilitas ſententiae, extenua nus, quod petat. Sed co hanc ſententiam ineſſe in *Dis etenim facile eſt.* Non Flaccus. Illud *quiddam* poteſt votum eſſe, quod v terus; poteſt forte etiam deorum & obteſtandi qua mulas ſignificare. G.

284 *Sanus utriſque; Qui mancipia, ſolent hoc adiicer corpore & animo. Iuris Veteres, ut cum ſervum d quis, eius omnia vitia, v vel corporis publicaret.* Vet Alioquin redhibebatur ma Iure Civili; ut ait Cicero.

285 Bene *Auribus atq* de ſene.

286 *Exciperet*, h. e. Exci beret, niſi litium amans Cic. off. 3, 23 *In mancipio ſunt vitia, quae niſi dixeris beatur mancipium. G.*

Omnes indocti Stoicis p ſunt.

[redacted]

Chryſippus ponit foecunda in gente Meneni.
Iuppiter, ingentes qui das adimiſque dolores,
Mater ait pueri menſes iam quinque cubantis,
Frigida ſi puerum quartana reliquerit, illo
Mane die, quo tu indicis ieiunia, nudus
In Tiberi ſtabit: caſus medicusve levârit
Aegrum ex praecipiti, mater delira necabit
In gelida fixum ripa, febrimque reducet.
Quone malo mentem concuſſa? timore Deorum.
Haec mihi Stertinius ſapientum octavus amico
Arma dedit, poſthac ne compellarer inultus.
Dixerit inſanum qui me, totidem audiet; atque
Reſpicere ignoto diſcet pendentia tergo.
¶ Stoice, poſt damnum ſic vendas omnia pluris:

Qui

288 dasque-labores *Cun.* minuisque Z. 289 meſſes *H.*

87 Chryſippus Stoicorum prae- pro quolibet Stoico.

rat *Menenius* quidam illis temibus ſtultitia inſignis: *unde Meneſtultitiae, vel ineptiae.* Vet. Schol. tamen quaeras *Meneniae* in atis Lexicis.

88 *Iupiter ingentes;* ſcite inſurin re ridicula: eſtque fortaſſe ex aliquo Poemate deſumtum.

Qui das adimisque; Iovem bono- omnium malorumque auctocredebant Veteres: quod & hilochus ait, Τοῖς θεοῖς τίθει . Vir elegans Iacobus Cruq.

89 *Cubantis,* per Euphemiſmum aegrotantis. *Caput huius quoque tis ſublime eſſe debet.* Corn. ſus.

90 *Frigida; Quartana frigida, fere ab ingenti horrore incipiat re corpus,* teſte Cornelio Celſo. q.

llo mane die; Die Iovis. Vet. ol. B. Videtur diem Iovis icare, quo ieiunabant Iudaei Selde. de I. N. 3, 15) quo- enim ſuperſtitio Romanos quam imos infecerat. G.

91 *Ieiunia,* ſupplicationes: nam es ieiuni ſupplicabant.

292 *In Tiberi ſtabit;* Veteres priusquam ſupplicarent tingebant ſe.

Caſus medicusve; obiter pulſat medicos.

293 *Ex praecipiti,* ex ultimo periculo.

294 Bene ſubiecit *fixum,* cum praemiſerit necabit; eſtque ὕστερον πρότερον.

295 Ne in *Quone* παρέλκει. *Inſanitne naturae vitio, an inſtinctu numinis?* Vet. Schol.

Concuſſa; exagitata, turbata. B. Ut commota v. 278 & 209. G.

296 *Sapientum octavus; ſic & Iuvenalis, Tertius e Coelo cecidit Cato.* Vet. Schol. Cruq.

297 *Compellare eſt iniurioſe alloqui quemlibet; ut Cicero in Philippicis, Laudat an compellat edicto.* Vet. Schol.

299 *Ignoto, retropoſito, ex Aeſopi Fabula.* Vet. Schol.

300 Hic Stertinii praecepta finientem tandem Damaſippum alloquitur Horatius. G.

Poſt damnum, res tuas perditas. B. *Sic* eſt bene precantis, ut Carm. I, 3, 1. Z.

Pluris, ſupple quam comparâſti. Vet. Schol. Atque hoc bene; quia

pridem

Qua me ſtultitia (quoniam non eſt genus unum)
Inſanire putas? ego nam videor mihi ſanus.
❡ Quid, caput abſciſſum demens cum portat Ag
Gnati infelicis, ſibi tum furioſa videtur?
❡ Stultum me fateor (liceat concedere veris)
Atque etiam inſanum; tantum hoc ediſſere, quo
Aegrotare putes animi vitio? ❡ Accipe; primum
Aedificas; hoc eſt, longos imitaris, ab imo
Ad ſummum totus moduli bipedalis; & idem
Corpore maiorem rides Turbonis in armis
Spiritum & inceſſum: quî ridiculus minus illo?
An quodcunque facit Maecenas, te quoque verum
Tanto diſſimilem, & tanto certare minorem?
Abſentis ranae pullis vituli pede preſſis,
Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
Belua cognatos eliſerit. Illa rogare,
Quantane? num tantum, ſufflans ſe, magna fuiſ
❡ Maior dimidio. ❡ Num tanto? ❡ Cum magis at

301 Quam me ſtultitiam *Lamb.* & *Bentl.* 303 *pro* demens, *man etiam G. S.* 317 num tandem ſufflans ſi: *G.* tandem inflans ſi tandem ſuffl. ſi *Med.* 1477. *Fl.* &c. *Vehementer fluctuatur.* 318 ior, dein: Num tantum? Maior. Cum m. *Cun. ex conj.* *Pro* t *edidit* tantum *Bentl.*

pridem unus mortalium emere norat cum lucro: optat igitur ut rurſum deponat Cynicam barbam & mercator fiat, uti ante, ut neque latret, ſcilicet quemquam, neque latretur ab ullo.

301 Bentleius, adductus auctoritate unius tantum Codicis, repoſuit *Quam me ſtultitiam* pro *Qua me ſtultitia*. Quae rara cara. In rarioribus etiam reperit *manibus* pro *demens* [v. 303.] quod ob eam rem in Edito ſuo repoſuit.

304 *Gnati*; Penthei.

307 *Vitio* per Euphemiſmum pro morbo dicit.

308 Aedificatorem ſe fatetur etiam Epiſt. 1, 1, 100. G.

Feſtive *longos*, pro divites: cum fuerit ipſe alias ſtaturae brevis.

310 *Turbo gladiator fuit p corpore, ſed animoſus pugna.* Schol.

311 *Animum & geſtum tumid* Vet. Schol. Cruq. *Fuit Threx Tu* Alter Schol.

312 *Maecenas tunc in Eſquiliis gnificas aedes & hortos amplos a bat.* Vet. Schol. Cruq. *B.* Vid. 1, 8, 14.

Verum modo dicit rectum: *verum* norma eſt recti. *B.* Ut Ep 1, 7, 98

313 Bentleius *Tantum* ma quam *Tanto* in initio huius verſ auctoritate rarioris Exemplaris Cruquio adducti. Neſcio ta cur *Tanto* pro turpiſſimo hab mendo.

316 *Cognatos*, *congeneratos*, *f frat*

Se magis inflaret; Non, ſi te ruperis, inquit,
Par eris. Haec a te non multum abludit imago.
Adde poëmata nunc; hoc eſt, oleum adde camino;
Quae ſi quis ſanus fecit, ſanus facis & tu.
Non dico horrendam rabiem. ¶ Iam deſine. ¶ Cultum
Maiorem cenſu. ¶ Teneas, Damaſippe, tuis te.
¶ Mille puellarum, puerorum mille furores.
¶ O maior tandem parcas, inſane, minori.

12 facit, & ſanus facies *MSS. ap. Lambi. Boſ. Anim.* 323 dicam *San.*

SATIRA IV.

es Catillones Epicureae Sectae deridet. (*Conf. Ser.* 2. 8. *G.*) B.
ſt quoddam genus hominum, qui ſtudio rerum tenuiſſiarum & maxime vulgarium ac cognitione vehementer electantur, easque iactant, tanquam res maximi moenti commendant & prae illis graviſſimas contemnunt. los videtur ridere poëta ſub nomine Catii cuiusdam, qui uae de re coquinaria modo ex magiſtro audivit praecepta atis vulgaria, ea valde laudat, cupide recitat ipſisque ummorum philoſophorum de vita beata praefert praeeptis. Sunt autem ſeptendecim: de ovis, oleribus, allina mactanda, fungis, moris, mulſo, conchyliis, iure

es. Vet. Schol. ex MS. Stepha-B. Ut Gr. *σύγγονοι.*

gare, ſupple coepit.

17 Ex vetuſtiſſima Cruquii ibrana pro *tandem* repoſuimus *um*, quod longe concinnius: & iice *tantum ſic* pro tam, cum adhuc inflatura ſe.

0 *ſe inflans* ſcribendum cum deio *ſufflans ſe*, auctoritate boım Codicum.

20 Bene *abludit* de Fabella: abludere & diſcrepare chordae ıntur diſſonae.

21 *Oleum adde camino*: Proverın Graecum eſt, Ἐλαίῳ πῦρ *σβεννύειν.* Vult ſignificare poetica num fieri inſaniorem. *Camino*; *incendium.* Vet. Schol. ex MS. phani.

23 *Horrendam rabiem*; erat Horatius *iraſci facilis*, ut vel ipſe prodit in Epiſtolis.

Cultum dilogως dicit & veſtitum & vivendi modum.

324 *Teneas tuis te*; h. e. rem tuam age: nihil enim ad te attinent haec.

325 *Furores* dicit delicias; nam *puellarum* & *puerorum* Genitivi ſunt materiae. Sic & Virgilius, Seu *quicunque furor* pro amatus, vel amata.

326 Etiam Fabius Philoſophorum *infirmiora* dicit *ingenia*. B. Locus eſt 1 Pr. 14: ubi comparantur cum oratoribus. Sed quid huc faciat, non liquet. Ioco claudit ſermonem Flaccus ex ambiguo, Maiorem enim parcere minori naturalis aequitatis eſt: & ſimul, magis illum inſanire, indicat. G.

iure piſcibus apto, apris, piſcibus avibusque, olec cibis ſtomachum corroborantibus, duplici iure, de vaſis & munditie.

UNDE, & quo Catius? ❡ Non eſt mihi tempu
Ponere ſigna novis praeceptis, qualia vin
Pythagoran, Anytique reum, doctumque Plat
❡ Peccatum fateor, cum te ſic tempore laevo
Interpellarim: ſed des veniam bonus, oro.
Quod ſi interciderit tibi nunc aliquid, repetes
Sive eſt naturae hoc, ſive artis; mirus utroqu
❡ Quin id erat curae, quo pacto cuncta tener
Utpote res tenues, tenui ſermone peractas.
❡ Ede hominis nomen; ſimul &, Romanus an
❡ Ipſa memor praecepta canam; celabitur auc

2 vincant *Lamb. Chab. Bentl.* vincent *in codd. quibusdam*
6 Quam ſi Z. *Med.* 1477. 10 ſimul & *etiam H. S. & prim*

1 *Unde & quo? Familiaris Interrogatio,: quae lepide profertur cum ſermo ad ſecundam perſonam tanquam de tertia conſtituitur.* Landinus. Φίλε Φαῖδρε ποῖ δὴ καὶ πόθεν. Plato in Phaedro. Hoc monuit Lambinus.

In Epicureis quidem levis, ſed non iniucundus, Catius. Quintilianus (10, 1, 124) citante Torrentio. *Marcus Catius ſcripſit quatuor Libros de Rerum Natura & de Summo Bono.* Vet. Schol. *Hic erat M. Catius Inſuber.* Lambinus. B. Eſt is a quo *ſpectra Catiana*, quae riſit Cicero Fam. 15, 16 & 19. G.

Aventi, & per hoc properanti.

2 *Ponere ſigna, conſignare litteris.* Vet. Schol. Cruq.

Novis; hactenus inauditis. Ironia.

Melius forſan Bentleius ex aliis Libris *vincant.* Oportet tamen incertum eſſe quid ipſe Horatius ſcripſerit ob Satyrici ſtili negligentiam.

3 *Rei omnes quorum de re diſceptatur.* Landinus. Socratem modo ſignificat.

4 *Laevo*; per Charientiſmum pro inopportuno ponitur: nam laevum eſt quod minus eſt felix.

6 Quidſi vera eſt lectio p editionum, *Quam, ſi interc mox repetes!* cum admirat ingenii vel artis, quae ſtati tur. G.

Interciderit, pro exciden Schol.

Repetes mox; h. e. *ſci poſſe repetere.* Vet. Schol.

7 *Naturae*; acuminis tui lis: Nam memoria eſt vel n vel artificialis.

Artem poſuit pro ſtudic ctrina.

Mirus utroque; ſalſa Ir ineptum & feroculum Phi ſtrum.

8 *Quin*; Laudatus criſt & cupide reſpondet.

Curae, meditationi.

9 *Tenues*; ſubtiles admo aciem mentis fugientes.

Tenui; acri, artis pleno.

Peractas, temperanter pr tas.

10 Pro *ſimul an* rectius B ex vetuſto Codice *ſimul &*, iunctio prior *utrum* vel *an* c ſubintelligatur.

Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut ſucci melioris, & ut magis alma rotundis
Ponere: namque marem cohibent calloſa vitellum.
Cole ſuburbano, qui ſiccis crevit in agris
Dulcior; irriguo nihil eſt elutius horto.
Si veſpertinus ſubito te oppreſſerit hoſpes,
Ne gallina malum reſponſet dura palato,
Doctus eris vivam miſto merſare Falerno;
Hoc teneram faciet. Pratenſibus optima fungis
Natura eſt: aliis male creditur. Ille ſalubres
Aeſtates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem quae legerit arbore ſolem.
Aufidius forti miſcebat mella Falerno,

3 alma *ex conj. Bentl.* alta *conj. Cun.* alba *vulg.* 15 caule *edd. vett. & Bentl.* 19 mixto *G.* multo *Landi.* muſto *Bentl.* miſto *vulg.*

2 *Facies*; forma, figura.
)vis; *bene ab ovis coepit, id eſt, initio coenae.* Vet. Schol.
3 Bentleius mero ſuo arbitrio de gis *alba* fecit *magis alma*, nullo nmodo intellectu. B. Immo *al-* ſunt alibilia, uti Varro R. R. II, 1 caſeos molles *magis alibiles* it. G.
14 *Ponere*, apponere.
Marem; ſic & Columella & Pli- us ſentiebant, etſi contradicat iſtoteles, ut oſtendit Lambinus. B. nii locus eſt 10, 52 ſ. 74. Reliqua dimus ad Colum. 8, 5, 11. G.
Cohibent, conſtringunt, unde co- ere dicitur gallina, hoc eſt, conſo- t. Vet. Schol. B. *Calloſa* illa a molecula, qua pulli ſtamina atineri putantur. G.
15 *Cole, hoc eſt, Caule, ut clode claude, ſorices pro ſaurices, coda cauda.* Vet. Schol. B.
16 *Elutius*; *aquatius, diſſolutius, nus ſapidum.* Vet. Schol. Cruq. B. *Inſipidius* Schol. Gott.
17 *Oppreſſerit, ex improviſo adve- nit.* Landinus.
18 *Malum reſponſet*; h. e. minus ceat; ingratior fuerit & per hoc itetur. B. In *reſponſet* lepida metaphora a ſervo reſponſatore ſumta, quaſi rixetur gallina, & re- cuſet edi. G.
19 Feſtive *doctus eris*, pro noſſe debes. B.
Audacter Bentleius pro *miſto* po- ſuit *muſto*; atque hoc cum nihil eſ- ſet opus, quod ego video. Anti- quo tempore *muſto* & *miſto* non ad- eo diverſo erant ſono. B. Gulae proceres quidam impleri vino per os iniecto volunt gallinam, & ſic ſtrangulari. *Merſare* hic eſt ſuffo- care, quod adiectum *vivam* ſatis indicat. Qui *miſto* malunt, parcunt ſumtui: qui *muſto*, ſunt delica- tiores: luxurioſum *mulſo* Landi- ni. G.
Merſare, ſupple in aqua, quod fugit interpretes: vult enim admi- ſceri Falernum ei aquae, in qua merſanda eſt gallina.
20 *Pratenſibus*; prata in illis par- tibus non ſunt uliginoſa uti noſtra.
21 *Male creditur*, ſic & Virgilius; *Non bene ripae Creditur.*
22 *Prandia*; non itidem coenas, teſte Galeno.
23 *Gravem*, aeſtu dicit moleſtum.
24 *Miſcebat*; *conditum de Falerno vino faciebat.* Vet. Schol.

Mendoſe; quoniam vacuis committere venis
Nil niſi lene decet: leni praecordia mulſo
Prolueris melius. Si dura morabitur alvus,
Mytilus & viles pellent obſtantia conchae,
Et lapathi brevis herba, ſed albo non ſine Coo.
Lubrica naſcentes implent conchylia lunae.
Sed non omne mare eſt generoſae fertile teſtae.
Murice Baiano melior Lucrina peloris:
Oſtrea Circeiis, Miſeno oriuntur echini;
Pectinibus patulis iactat ſe molle Tarentum.
Nec ſibi coenarum quivis temere arroget artem,
Non prius exacta tenui ratione ſaporum.
Nec ſatis eſt cara piſces averrere menſa,

28 Petulus & dulces *Sax.* Mitulus *G.* Mugilus *Flor.* 1482. *Sic ap*[illegible] *Samoh.* v. 234. *ubi refertur hic verſus,* Mugilis *fuerat in editis,* [illegible] *ex MSS. repoſitum* Mitulus. 29 Chio Z. 33 Circeis *al.* Non, Ni *Sax.* 37 avertere *H. G. Z. Med.* 1477 *&c. etiam Cu*[illegible] rere *probat Heinſ. ad Sil.* 3, 321.

25 *Mendoſe*, per Charientiſmum pro imperite: *Falernum enim erat auſterum, & non debebat niſi mollis vini conditum ieiunus guſtare. Miſcebat autem propter conſtipationem ventris.* Vet. Schol.

26 *Lene* eſt quod ventrem lenit, h. e. non auſterum.

Praecordia modo ventriculum dicit, quem & vulgus cor appellat.

Mulſum eſt commixtio aquae purae & mellis incocti: id autem mulſum & conditum dicitur & melicratum. Vet. Schol. B. At apud Celſum *mulſum* fit ex melle & vino; *aqua mulſa* autem, ex melle & aqua. Z.

28 Ut Latine a Mus fit Muſculus, ita Graece Μύτιλος a Μῦς formari videtur: *viles* autem *conchas* tellinas, pectines, chamas, & cochleas appellare videtur.

29 Non *brevis herba*, ſed *brevis lapathi*, *Oxylapathi ſcilicet.* Lambin.

Albo Coo: quod Athenaeus oſtendit eſſe pertenue.

30 *Conchylia*, oſtrea & ſimilia, quae lubrica dicit quod deducant ventrem, atque ob naturam lubricam, Dilogus.

32 *Muricem* Figurate po[illegible] optimo conchyli, & contra [illegible] pro peſſimo. Eſt autem [illegible] chamarum genere, Italis *po*[illegible] Hiſpanis *armilla*, Graecis [illegible] βασιλικὴ & πελωρία, ob m[illegible] dinem, teſte Diphilo apud [illegible] naeum, ut monuit Cruquiu[illegible]

Lucrina, *Rutupina* & *Circe*[illegible] etiam Iuvenali laudatiſſima.

33 *Echinus* cancer quida[illegible] modum erinacii aculeatus.

34 *Pectines conchas habe*[illegible] *natim ſtriatas.* Plinius.

Molle, delicatum, deliciis f[illegible]

35 *Temere*, leviter, non [illegible] ſecum ratione.

36 *Exacta*, *perfecte cognit*[illegible] *ſiderata*, *explorata.* Vet. Schol[illegible] Examinata.

Tenui ratione, h. e. ſubtil[illegible] rentia & diſtinctione.

37 Plures Codices corrup[illegible] runt *avertere: menſam* aute[illegible] piſcatoriam. B. Par fere [illegible] tas utriusque verbi. Mih[illegible] placet *averri*, celeriter & [illegible] emendo piſces de menſa

Ignarum quibus eſt ius aptius, & quibus aſſis
Languidus in cubitum iam ſe conviva reponet.
Umber & iligna nutritus glande rotundas
Curvet aper lances carnem vitantis inertem:
Nam Laurens malus eſt, ulvis & arundine pinguis.
Vinea ſummittit capreas non ſemper edules.
Fecundae leporis ſapiens ſectabitur armos.
Piſcibus atque avibus quae natura & foret aetas,
Ante meum nulli patuit quaeſita palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum cruſtula promit.
Nequaquam ſatis in re una conſumere curam:
Ut ſi quis ſolum hoc, mala ne ſint vina, laboret,
Quali perfundat piſces ſecurus olivo.
Maſſica ſi coelo ſupponas vina ſereno,
Nocturna, ſi quid craſſi eſt, tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus; at illa
Integrum perdunt lino vitiata ſaporem.
Surrentina vafer qui miſcet faece Falerna

41 Curvat *G. F. &c.* 46 palato *Sax.* 48 ſatis eſt re *Cun.*

tleius volebat eos *averri* inter
ras reliquias, poſtquam con-
ri eſſent a faſtidioſis convivis,
juam non recte parati. Quibus
tere probatur, intelligunt eos
:ripi aliis emtoribus. G.
8 Piſces elixantur iure.
9 *Languidus, fatigatus cibo.* Vet.
ol.
'eponet ſe in cubitum; ad edendum
ıcabitur. Vet. Schol. Cruq.
1 *Inertem,* fatui ſaporis & diſſo-
m. Nonnulli vitioſe legunt
ıat.
3 *Summittit,* menſae ſuggerit.
reae ſaepe in vineas irrum-
t.
4 Ex antiquiſſima Cruquii Mem-
ıa pro *Foecundi* repoſui *Foe-*
ſae. Vult ſignificare gratiores
armos foeminae ob frequentem
um, lumbos autem maris, quod
adverterunt Interpretes.
ıpiens, tam a ſapore quam a ſa-
ıtia, ſuavi Dilogia.

Sectabitur, quaeret, cupiet; de-
ſumta Metaphora a re venatoria.
47 *Cruſtula, opus Dulciarii.* Vet. Schol. Placentas. *Irridet eum quod de opere piſtorio in ſuo Libro ſcribit de ſeipſo; Haec primus invenit & cognovit Catius Miltiades.* Vet. Sch. Cruq. Et Comice dicit *promit* quaſi cum gravitate.
48 *Conſumere,* totam inſumere.
49 *Laboret, curet.* Vet. Schol. Cruq. ſe cruciet.
51 Plures & vetuſtiores Libri *ſuppones,* inquit Bentleius. Verum in iſto Tempore. ſaepius allucinatum eſt a Librariis, ut neſcias, quid ſit rectum quid non.
52 *Craſſi; immaturi & aſperi odoris.* Vet. Schol. Cruq.
54 *Lino vitiata, per ſaccum lineum colata.* Vet. Schol. & per hoc mutato ſapore.
55 *Surrentina debilia ſunt.* Vet. Schol. Cruq. *Surrentinum generoſum acetum dixit Tiberius, & Cali-*
gula

Vina, columbinò limum bene colligit ovo;
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
Toſtis marcentem ſquillis recreabis & Afra
Potorem cochlea; nam lactuca innatat acri
Poſt vinum ſtomacho: perna magis ac magis h
Flagitat in morſus refici; quin omnia malit
Quaecunque immundis fervent illata popinis.
Eſt operae pretium duplicis pernoſcere iuris
Naturam: ſimplex e dulci conſtat olivo,

57 quatinus *Lamb.* 61 immorſus *G. a manu ſecunda, Zar.* vunt *Cun.*

gula nobilem vappam; ut notavit Torrentius.

Vafer, catus ad fallendos hoſpites.

56 *Limum faecem dixit.* Vet. Schol.

57 *Aliena*; per Charientiſmum poſuit pro faeculenta, quaſi diceret incommodantia, quaeque abeſſent melius.

Vitellum modo dicit omne quod in ovo eſt. B. Nec hodie ignota ars ovis & ichthyocolla iniectis vino, & bene ibi agitatis, praecipitare, ſiquid faecium aut ſordium aliarum vel ſaporem vel odorem corrupit. G.

58 *Marcentem, languidum vino & bene ſaturum.* Vet. Schol.

Perperam Interpretes *ſquillas* accipiunt pro cammaris, cum ſint quos *aſtacos* appellant, ut vel ex Quinta Satyra Iuvenalis manifeſtiſſime patet. Afrae cochleae laudantur Varroni: ſupple autem per Syllepſin *toſta*.

59 *Lactuca*; huc pertinet Martialis Diſtichon a Cruquio laudatum; *Claudere quae coenas lactuca ſolebat avorum, Dic mihi cur noſtras inchoat illa dapes?*

Acri, ſupple facto.

60 *Hilla eſt Diminutivum a Poſitivo Hira, & ſignificat inteſtinum ſalſum, vel (ut alii dicunt) fartum ſalſitium: alii dicunt billum in neutro.* Vet. Schol. Cruq.

61 *In morſus*, ad come[illegible] Lubinus. G. *Potor fla[illegible] morſus refici*, ut dentibus operas imperet. Ingenioſe ius *ſtomachus refici flagitat i[illegible]* dum immordetur vel adn[illegible] vellicatur a cibis ſalitis. G.

Pro *malit* Bentleius poſui[illegible] vetuſtatis puto ſtudio. B [illegible] *malit* vel *mavult* intellig[illegible] lactucam. Lactucam plane [illegible] tum inutilem pronunciat. [illegible]

62 *Fervent*, & per ho[illegible] & bene de popina.

Pro *allatae* alii Codices [illegible] *illata*, alii *illota*. Lambin[illegible] bis placuit *illata*. Bentlei[illegible] tulit *adlata*.

63 *Qui admovet aures a[illegible] dum opera utitur.* Vet. S[illegible]

Iuris, i. e. *iuſculi, ſive* [illegible] Vet. Schol. Cruq.

64 *Ex oleo & liquamine* [illegible] *conſtat.* Vet. Schol. B. [illegible] ſummo ingenio nec minor[illegible] na, & verbis plurimis, [illegible] egit Bentleius, eo quod n[illegible] ut nec alius interpres, pr[illegible] lum Baxterum noſtrum, *iu[illegible]* non poſſe *conſtare* (ipſa [illegible] repugnante & natura iu[illegible] *olivo*, ſed olivo, quod mer[illegible] que miſceatur. Poterat i[illegible] monere Acron Fabrician[illegible] *oleo & liquamine omne ius* [illegible] Etiam Apic. 8, 1 *ius ſimpl[illegible]* nit *globo triturae*, rebus ſic

Quod pingui miſcere mero muriaque decebit,
Non alia quam qua Byzantia putuit orca.
Hoc ubi confuſum ſectis inferbuit herbis,
Corycioque croco ſparſum ſtetit; inſuper addes
Preſſa Venafranae quod bacca remiſit olivae.
Picenis cedunt pomis Tiburtia ſucco;
Nam facie praeſtant. Venucula convenit ollis;
Rectius Albanam fumo duraveris uvam:
Hanc ego cum malis, ego faecem primus & halec,

5 At pingui *Bentl. qui coniecit etiam ex 2, 8, 47* Quinquenni miſc. *Cun. coni.* At miſtum miſc. 66 qua Byz. *Sic MSS. & primae editt. Al. quae.* putruit *Mediol.* 1477. *it. F.* potuit *G. & in marg.* putuit, putruit.

ciuntur: ipſum autem *ius ſim-* conſtat *vino, aceto, liquamine,* . Apparetne, criticum non miquam ſapientem Stoicum, de: eſſe ſutorem, coquum, &c. ferendum ius in coena Naſidie-, 8, 45. G.

ulci; novo, non olenti.

5 *Pingui*, h. e. vetere & maturo. *Iuriam antiqui dicebant liquamen, yrorum lingua ſic dicitur.* Ver. ol. E thunnis fere fiebat muuti garum e ſcombris.

6 Διὰ Συναιρέσεως profertur *Byzia.* B. Nempe ablativo acebat vir doctus *orca*, quod legequae: ſed libri meliores *qua.* ue putet orca a muria, quam verſa vice muria ab vel in or- G.

ruquii atque Torrentii Codices runt *putuit* pro *putruit*, quod os praepoſuimus.

rca; *olla Graeca, ore anguſto in* ... κεραμίου. Vet. Sch. Cruq. ae hactenus de iure ſimplice.

7 *Sectis herbis*; inula ſcilicet & a, ut oſtendit Cruquius ex ul- Satyra.

8 *Corycio*; Cilicio, h. e. pretiono.

tetit; *ceſſaverit agitari & ferve-* Vet. Schol. Cruq. B. *Stetit* tur indicare conſiſtentiam, quam int, & craſſitudinem iuris a coa & admixtis rebus ſiccis. G.

69. Notum eſt Venafranum oleum praeſtantiſſimum.

Remiſit, exſudavit preſſa trapeto.

70 *Succo, ſapore.* Vet. Schol. Cruq.

71 *Facie, ſpecie.* Vet. Schol. Cruq.

Venucula a *Ve* & *nucula* dici reor, quod vel grandes, vel plures habeat nuculas, ſive nucleos. B.

Venuculam aliquando ſuſpicatus ſum *vermiculam.* Sed locis nimis multis facienda vis eſſet. Itaque nihil certe mutem. Conditivam eſſe *venuculam* ſ. *veniculam*, docet etiam Plin. 14, 2 ſ. 4, 6. G.

72 *Fumo duraveris*; iſta & uva penſilis & paſſa dicitur. B. Cato R. R. 7, 2 *ad fabrum ferrarium* mittit hoc genus uvas. G.

73 Narrat inventum ſuum, ſe primum in *puris catillis circumpoſuiſſe* maioribus lancibus delicias iſtas, *uvas, mala, faecem, halec* ſ. *allec.* &c. ut eligendi poteſtatem maiorem haberent convivae, quod genus condimenti aut pomi probarent.

Hanc ego, ſupple *primus & circumpoſuiſſe invenior.* Zeugma a poſteriore.

Faecem liquamen dicit ex faece generoſi vini. B. Vid. mox 2, 8, 9.

Halec liquamen eſt, ſive muria halecum: *faecem muriae* dicit Plinius. *Halec* piſcis eſt quem Maſſilienſes

Primus & invenior piper album, cum ſale nigro
Incretum, puris circumpoſuiſſe catillis.
Immane eſt vitium, dare millia terna macello,
Anguſtoque vagos piſces urguere catino.
Magna movet ſtomacho faſtidia, ſeu puer unctis
Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit;
Sive gravis veteri craterae limus adhaeſit.
Vilibus in ſcopis, in mappis, in ſcobe, quantus
Conſiſtit ſumtus? neglectis, flagitium ingens.
Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
Et Tyrias dare circum illota toralia veſtes?

Obli-

74 inveni *Ven. Glar.* 79 fruſta *MS. Boſ. Animadv.* fruſtra *S.* 81 pro mappis, mattis *conj. Faber.*

enſes etiam hodie, teſte Hieronymo Columna, *Halaccio* appellant, atque homines noſtri Schad, & *matrem Harengorum.*

74 *Plebs Itala nunc utitur ſale nigro.* Torrentius.

75 *Incretum, purgatum per incerniculum.* Cruquius.

77 *Vagos*, ſpatioſos. B. Forte etiam leporem in eo quaerit, quod piſces vagari amant. Sic noſtri, cum poſt piſcem ſitim fatentur, *natare*, inquiunt, *amat piſcis*. Velut de re magna deliberat Senatus ille Domitiani, concidine placeat magnum rhombum, an parari ſat magnam patinam. Iuven. 4, 130. G.

Urguere, premere.

78 Cum quinque Torrentii Codicibus repoſui *movet* pro *movent*.

80 *Gravis* & oculis dicitur & naribus; oculis autem modo. B. An copia ſic indicatur, quae pondus augeat? G.

Veteri, antiqui operis. Erat autem *cratera* pelvis quaedam profunda tripodi impoſita, qua aqua mero immiſcebatur, ut ſupra oſtendimus.

81 *In mappis*; eiusmodi abſterſoria peniculamenta nos hodie *Moppas* dicimus; ſupple vilibus per Zeugma. B. *Scobe* conſtratum ſolum triclinii. V. Iuven. 14, 67. G.

Quantus, quantulus.

83 *Ten' lapides varios?* Teſſellata pavimenta; ſupple *decet*. Et bene *Ten'*, ad Emphaſin divitiarum.

In pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe. Martialis 14, 82.

84 *Toral, integumentum tori.* Torrentius. B. *Toralia* dantur vel ſternuntur circa *veſtes* ſtragulas purpureas, quo illas muniant a ſordibus: quod non fit, ſi ipſa ſint ſordida: certe dedecet contingi rem ita pulchram & pretioſam a pannis ſordidis. G.

87 „Melius in aliis Libris *nequeant*" Bentleius, cui equidem aſſentior.

88 *Docte Cati*; ſalſa atque urbana Ironia caetera exſequitur Poeta.

89 Illud *perges quocunque* reſpicit ad v. 11. ubi negarat Catius, ſe indicare velle auctorem horum praeceptorum. Itaque rogat Horatius, ut quicunque is ſit, ad illum ſe aſſumat comitem. G.

90 Magni fecit Bentleius in ſcripto quodam Codice inveniri (memoriae puto errore) *memori referas* pro *referas memori.*

91 *Interpres*, h. e. cum nihil fueris niſi interpres.

Adde, h. e. quod praetereundum non duco.

92 *Habitum, geſtum.* Vet. Schol.

Beati

Oblitum, quanto curam ſumtumque minorem
Haec habeant, tanto reprendi iuſtius illis,
Quae niſi divitibus nequeant contingere menſis.
❡ Docte Cati, per amicitiam divosque rogatus,
Ducere me auditum, perges quocunque, memento.
Nam quamvis referas memori mihi pectore cuncta,
Non tamen interpres tantundem iuveris; adde
Vultum habitumque hominis; quem tu vidiſſe beatus,
Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
Non mediocris ineſt, fontes ut adire remotos,
Atque haurire queam vitae praecepta beatae.

89 quumcunque *Cu*. 90 quamquam *S.*

SATIRA V.

IN CAPTATORES ET HEREDIPETAS.

…eſias vates ille Thebanus Ulyſſi, roganti quo pacto dite… ſcere poſſit, reſpondet, ſenum teſtamenta aſtute eſſe ca… ptanda; atque deinceps recenſet varias artes, quibus Ho… ratii aetate Romae eiusmodi captatores utebantur.

HOC quoque, Tireſia, praeter narrata petenti
Reſponde: quibus amiſſas reparare queam res
Artibus atque modis. Quid rides? ❡ Iamne doloſo
Non ſatis eſt Ithacam revehi, patriosque penates
Aſpicere? ❡ O nulli quidquam mentite, vides ut

 Nudus

3 doloſo *etiam Schol. Cruq.*

…*beati* fere bona ſua pro nihilo …ent.

…3 *Contingere* dicuntur quae ma… …na ſunt.

…5 Unicum Philoſophiae propo… …um eſt *bene & beate vivere*, …od Epicurei voluptate conſtare …cent.

SAT. V.

1 Comicum principium ex abru… …o. Scena eſt apud inferos; eſtque …ı Odyſſea deſumtum. B. Nempe …d. A apud inferos conſulit Tire… …am Ulyſſes. Lepos ſatirae in hoc eſt, quod Tireſiam & Thebas nominat poeta, manifeſto tamen Romanos pingit mores & facit perſonas. G. Praeter narrata, de reditu in patriam, Odyſſ. λ', 99 ſqq. Nunc vero fingitur rogare de modo reparandae rei familiaris. Z.

2 *Amiſſas*, a procis devoratas.

3 *Quid rides?* neque enim poteſt ut ſerio iſtud quaeras. B. Tireſiae tribuit hanc interrogationem. Sed mihi ita videtur: Obſervat Ulyſſes, ridere Tireſiam ad preces ſuas. G.

Iamne

Nudus inopsque domum redeam, te vate, neqt
Aut apotheca procis intacta eſt, aut pecus: atq
Et genus & virtus, niſi cum re, vilior alga eſt.
Quando pauperiem, miſſis ambagibus, horres;
Accipe, qua ratione queas diteſcere. Turdus
Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc
Res ubi magna nitet, domino ſene; dulcia pon
Et quoscunque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem guſtet venerabilior Lare dives;
Qui quamvis periurus erit, ſine gente, cruentus
Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi
Tu comes exterior, ſi poſtulet, ire recuſes.

10 Aſpice *G.* 11 primum *G. S. & quidam apud Land* 1482.

Iamne non ſatis eſt, h. e. Nonne iam gratificatus ſum tibi ſatis reditum pollicitus in patriam.

Suaviter *doloſo* appoſuit, cum artium atque modorum meminiſſet illi, quibus facile reparari poſſent quae amiſerat. Quid opus fuerat Beatleium de ſuo mutare Dativum *doloſo* in Vocativum *doloſe?*

6 Bene *Nudus te vate*, de paſſuro naufragium. Nudum dicimus omnibus ſpoliatum bonis. B. Praedicit hoc Tireſias Ulyſſis Od. Λ, 110 ſq. G.

7 *Atqui*; quin etiam, quod adhuc gravius eſt.

Virtus, Σοφία, Doctae artes, & belli mores.

Vilior alga; Proverbio dicitur etiam Virgilio. Σοφίη τρόπος πατεῖται. Anacreon.

10 *Accipe*, audi, auſculta.

11 *Privum eſt quod unius eſt, unde & privilegium, ut hoc Plautinum indicat: Exite & ferte fuſtes privos in manu.* Vet. Schol. B. Itaque *privum* erit unicum quiddam ſui generis, & eo pretioſium. Hoc vero quomodo ad *turdum* commode applicetur, non video. *Primum*, cuius auctoritates poſui ſupra, poſſumus intelligere vel ratione tis, ut primos flores, fructus los gallinaceos, haleces, in urbibus caro venire novim propter praeſtantiam aliquam genere, quae varia eſſe pot *Privum*, interprete Aſcenſio, prium, quod vulgo non rep Z.

Scite *devolet* de avi, pro ret.

13 *Cultus*, h. e. bene cult fundus fere pauperculorum ager ad domum ſitus.

Honores, munera, quae fe noratorum erant atque deon *Honor* eſt, quidquid in ſuo praeſtantius eſt. G.

14 *Ante Larem*; *Conſuetu ut rerum primitiae diis Laribu rentur.* Vet. Schol.

15 *Sine gente*, *libertinus fine gente libertini; contra generoſi dicuntur & gentiles.* Schol. Cruq.

Cruentus, cruentatus.

16 *Fugitivus*, h. e. ſervi quam.

17 *Tu*; quaſi dicat, quo ſtulti faciunt.

Comes exterior; Veteres an

¶ Utne tegam ſpurco Damae latus? haud ita Troiae
Me geſſi, certans ſemper melioribus. ¶ Ergo
Pauper eris. ¶ Fortem hoc animum tolerare iubebo;
Et quondam maiora tuli. Tu protinus, unde
Divitias aerisque ruam, dic Augur, acervos.
¶ Dixi equidem, & dico. Captes aſtutus ubique
Teſtamenta ſenum: neu, ſi vafer unus & alter
Inſidiatorem praeroſo fugerit hamo,
Aut ſpem deponas, aut artem illuſus omittas.
Magna minorve foro ſi res certabitur olim,
Vivet uter locuples ſine gnatis, improbus ultro
Qui meliorem audax vocet in ius, illius eſto
Defenſor: fama civem cauſaque priorem
Sperne, domi ſi gnatus erit fecundave coniux.
Quinte, puta, aut Publi (gaudent praenomine molles
Auri-

18 Visne tegam *Ven. Glar.* 21 protenus *Bentl.*

it *catervis* comitum circumſepti:
enim praeibat, ille ſequebatur;
a dextra affectabatur, ille a ſini-
; atque hic modo *comes exterior*
ellatur. B. *Interior* de duo-
una euntibus, qui ad parie-
it, ſive dexter ſ. ſiniſter: *ex-
ior*, qui ab illa exteriori parte,
non ita munitus eſt, latus illi
adit, vel tegit. G.
u poſtulet; ſi officii tui id eſſe
dat.
8 *Tegam latus*; hinc comites,
milites, Veteribus *laterones,
latrones*, appellati.
ſpurco, proiecto & vili: eſt au-
Damas notum ſervi nomen &
ninutivum a *Damatrius*, vel *De-
trius*.
ta, Comico pro talem.
9 *Melioribus*; veluti Aiaci.
0 *Fortem*, h. e. utcunque ma-
s & fortis ſit.
ubebo, conſilium dabo.
1 *Et quondam maiora*: Homeri-
n eſt; Ἤδη γὰρ μάλα πόλλ'
λον, inquit Ulyſſes. Hoc oſten-
Cruquius.
2 *Ruam*, *Eruam*. Vet. Schol.

23 *Captare* proprie piſcantium eſt. *An captatorem piſcis amare poteſt?* Mart.

24 *Teſtamenta* modo dicit *legata*.

25 *Praeroſo hamo vorata eſca*. Vet. Schol. Cruq.

26 *Illuſus*, h. e. quamvis deriſus & deſtitutus.

27 *Res*, lis, ſive negotium.
Olim, aliquo tempore.

28 *Improbus ultro*; h. e. tua voluntate, non rogatus eſto pertinax defenſor. B. Pertinent haec ad deſcriptionem locupletis impudentis: *ultro* hic eſt, ſine cauſa, ſola animi libidine. G.

29 *In ius*; in curiam. Aliquem notum tangi reor.

30 *Priorem*, *meliorem*. Vet. Schol.

32 *Gaudent praenomine*; ſiquidem familiares compellabant praenominibus ſibi familiares atque intimos. B. Sic Cic. Fam. 1, 9. *Quoniamque illi haberent ſuum Publium*
(Clodium)

Auriculae) tibi me virtus tua fecit amicum:
Ius anceps novi, cauſas defendere poſſum:
Eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
Contemtum quaſſa nuce pauperet: haec mea cu[…] eſt,
Ne quid tu perdas, neu ſis iocus: ire domum atque
Pelliculam curare iube: ſi cognitor ipſe.
Perſta, atque obdura, ſeu rubra canicula findet
Infantes ſtatuas; ſeu pingui tentus omaſo
Furius hibernas cana nive conſpuet Alpes.
Nonne vides (aliquis cubito ſtantem prope tangens
Inquit,

36 quaſſa nuce *etiam G. Z. & Med.* 1477. *Sed* caſſa nuce *iam Ven.* 1479. *it. Glar. Lamb. Bentl.* Caſſa unce *Fl.* 1482. *quod Landinus interpretari conatur, quaſi eſſet* uncia. 38 ſis cogn. *G. S. Z.* ſi *Med.* 1477. *Cun.* ſis *F.* ſi *Bentl. ſirmat ex MSS.*

(Clodium) *darent mibi ipſi alium Publium* (Vatinium) *in quo poſſem illorum animos — repungere.* G.

Molles, delicatae.

34 *Anceps*: Ἐπίθετον *Iuris, quod incertum eſt, nunc propter* ἀμφιβολίαν, *nunc propter* ἀντινομίαν. Vet. Schol. Cruq.

35 *Eripiet oculos mibi*; Proverbium de re cariſſima.

36 *Contemtum*, malo habitum.

Omnes MSS. babent quaſſa, vetere ſcriptura, ſicuti nonnunquam offendi quarere pro carere. Adagium de re nihili. Cruquius, quem ſequitur Torrentius. Bentleius ſcribi voluit *caſſa*, quod idem ſonat.

Pauperet, fraudet, ſpoliet. Vet. Schol. Vox Iuris.

37 *Sis iocus*; *defenſore vacuus.* Vet. Schol. Cruq.

38 *Pelliculam curare*, unguentis ſcilicet atque balneis; quod quotidiani moris erat apud Veteres.

Si cognitor; *Qui defendit alterum in iudicio, aut patronus dicitur & orator eſt; aut advocatus ſi aut ius ſuggerit, aut praeſentiam ſuam commodat amico; aut procurator ſi negotium ſuſcipit; aut cognitor ſi praeſentis cauſam novit, aut ſic tuetur ut ſuam.* Aſconius Pedianus, citante Cruquio. Nonnulli legunt *ſis cognitor*, contra fidem meliorum Codicum.

39 *Rubra, ardens.* Vet. Schol. Cruq.

40 Bene *Infantes*, quia in Foro ſtabant, ubi debebant fari: & Dialogus mutos percutit Cauſidicos. B. Mihi ſit probabile, videri poetam, qui in deſcriptione aeſtus vehementis iſtum verſum poſuerat, & *infantes* dixerat recentes *ſtatuas*. G.

Omaſum dicitur inteſtinum bubulum. Vet. Schol. Atque hoc tanquam de paupere & voraci, ſatis ridicule.

41 *Furius Bibaculus in Pragmatia Belli Gallici: Iupiter hibernas cana nive conſpuit Alpes.* Vet. Schol. Quem verſum Quintilianus etiam reprehendit ut ſordidum. B. Metaphoram duram vocat Quinct. 8, 6, 17. G.

Inquiet) ut patiens! ut amicis aptus! ut acer!
Plures annabunt thunni, & cetaria creſcent.
Si cui praeterea validus male filius in re
Praeclara ſublatus aletur; ne manifeſtum
Coelibis obſequium nudet te, leniter in ſpem
Arrepe officioſus, ut & ſcribare ſecundus
Haeres, & ſi quis caſus puerum egerit Orco,
In vacuum venias: perraro haec alea fallit.
Qui teſtamentum tradet tibi cumque legendum,
Abnuere, & tabulas a te removere memento:
Sic tamen ut limis rapias quid prima ſecundo
Cera velit verſu; ſolus, multisne cohaeres?
Veloci percurre oculo. Plerumque recoctus
Scriba

48 Adrepe *Baxt.* 53 limus *Sax.* linus. Z.

2 *Nonne vides; Principium ver-* *Lucretio uſitatum.* Lambinus. *ubito tangens*, & per hoc tacite monens.

3 *Ut patiens!* Laboris ſcilicet parcens ſibi. B. *Inquiet*, ad. em ſcilicet de te. Z.

ptus, modo Paſſivum eſt; h. e. us ſeu comparatus a natura.

cer; calidus, vehemens.

4 *Thunni*, pingues & craſſi es.

Loca in quibus ſalſamenta fiunt ria dicuntur. Cetaria, officina ua liquamen conficitur. Vet. Schol. n *cete* quilibet grandiores piſces t. B. Hic quoque captatorem editatis cum piſcatore comparat, enes cum piſcibus. Igitur ſenſus prius eſt: plures ſenes allicienad te heredem ſcribendum. Z.

5 *Male* ſaepe Diminutive dicitur parum.

6 *Sublatus, ſuſceptus, natus.* Vet. hol. Veteres non tollebant humo s ali nolebant.

7 *Coelebs pro orbo capitur.* Vet. hol. Cruq. Κοίλιψ, quaſi κοίτην ιων, ut ſupra diximus.

Nudet te, h. e. technas tuas riat.

Leniter, ſenſim, pedetentim, ut s dum captat mures.

49 Bene *egerit*, importune morantem.

Orco, ad Plutonem, ſive Terram. nam Chaldaeis ארקא *Arca*, Terra eſt. Quare crediderim Orcum vocem fuiſſe Punicam.

50 *In vacuum, in poſſeſſionem vacuam haerede.* Vet. Schol. Cruq. B

Haec alea; hoc genus technae, vel ludi. This Game.

51 *Cumque* refertur ad *Qui*. Z.

53 *Limis rapias, obliquis oculis raptim legas.* Vet. Schol.

Quid prima ſecundo; bene hoc & iuxta ordinem, quia primo verſu teſtatoris nomen eſt, ſecundo haeredis. Vet. Schol. *Prima cera, prima tabula.* Vet. Schol. Cruq. Nam diptychae erant eiusmodi tabulae, & aliquando polyptychae.

54 *Verſu*, linea.

55 *Recoctus, ſaepe refectus & per hoc aſtutus: recocti autem dicuntur ſcribae, qui ſaepius cum Proconſulibus miſſi exercitatiores facti ſunt uſu ipſo & frequentia: ſolent autem mitti quinque viri, qui cum rediiſſent, vendebant Decurias ſuas & Quinqueviri dicebantur.* Vet. Schol. Cruq. Cotanum ſignificat. Vid. 2, 6, 36. Humilis curatio Quinquevirorum & vix

Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem,
Captatorque dabit riſus Naſica Corano.
¶ Num furis? an prudens ludis me, obſcura can
¶ O Laërtiade, quicquid dicam, aut erit, aut r
Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
¶ Quid tamen iſta velit ſibi fabula, ſi licet, ed
¶ Tempore quo iuvenis Parthis horrendus, ab a
Demiſſum genus Aenea, tellure marique
Magnus erit, forti nubet procera Corano
Filia Naſicae, metuentis reddere ſoldum.
Tum gener hoc faciet; tabulas ſocero dabit, atq
Ut legat orabit: multum Naſica negatas
Accipiet tandem, & tacitus leget; invenietque
Nil ſibi legatum, praeter plorare, ſuiſque.
Illud ad haec iubeo; mulier ſi forte doloſa
Libertusve ſenem delirum temperet, illis

vix magiſtratus. Cic. Acad. 2, c. 44 *Neminem eſſe Praetorem, Imperatorem, neſcio an ne Quinquevirum quidem, niſi ſapientem.* G.

56 Corvi inhiant cadaveribus, ut Captatores divitum funeribus.

58 *Ludis, παίζεις.* Von bauter me.

59 *Aut erit, aut non; Iocatur in Apollineum, ut Satyricus.* Vet. Schol.

61 *Si licet*, h. e. niſi ſecretum ſit quod prodere nefas.

62 *Iuvenis*, Perpetuum Auguſti & Apollinis Epitheton. B. Si recte ſe habent rationes Bentleii, & nondum video quod impediat; *iuvenis* etiam ſtilo Romano tum erat Caeſar, qui *Parthis horrendus* ſpe atque omine dicitur. G.

64 *Forti*, Dilogως & ſtrenuo militi & ingenio promto & libero. Etiam Iuvenalis *caſtrorum comitem* appellat.

Nubet modo poſuit pro coibit, vel concumbet: & mecum ſentit Dacerius. B. Nempe videtur; cum ſcriberet iſta Flaccus, recens fuiſſe hiſtoria illi affinis, quam habent fragmenta Petro. c. 140. de Philumene *filiam ingerente* orbis ſeni-bus. G. Igitur ingenioſe poë ticinari illam Tireſiam induc ſimul egregie laudetur ſtus. Z.

Procera nimis, nec ſatis le

65 *Metuentis*, bene de ava *Metuens reddere*, qui non ſole dere, certe non *ſolidum*, de ſi toto defraudare non poſſet, quamcunque particulam abra *Metuens* ut Car. 2, 2, 7. G.

Soldum; aſſem, ſive totum tum: ſpe novarum tabularun ſtamenti] proſtituebat filiam.

66 *Gener*, ſic & ſupra S. 1, *Villius in Fauſta Sullae gener.*

69 *Plorare, οἰμώζειν:* ita Graeci.

Suisque; nil enim reliquer amatae.

70 *Illud ad haec*, Hoc inſu

Iubet qui fidenter dat conſi

71 *Libertus*, diſpenſator.

Temperet, ad arbitrium ſu gat. Vet. Schol. Cruq. Ta fraeno ſcilicet.

Accedas ſocius! laudes, lauderis ut abſens:
Adiuvat hoc quoque; ſed vincit longe prius ipſum
Expugnare caput: ſcribet mala carmina vecors?
Laudato: ſcortator erit? cave te roget: ultro
Penelopen facilis potiori trade. ¶ Putasne,
Perduci poterit tam frugi tamque pudica,
Quam nequiere proci recto depellere curſu?
¶ Venit enim magnum donandi parca iuventus,
Nec tantum Veneris quantum ſtudioſa culinae;
Sic tibi Penelope frugi eſt: quae ſi ſemel uno
De ſene guſtârit tecum partita lucellum,
Ut canis, a corio nunquam abſterrebitur uncto.
Me ſene, quod dicam, factum eſt; anus improba Thebis

Ex

Venit *(venalis eſt)* enim *Penelopa* magno: donandi *eſt p. i. Sim. Boſius apud Lambi.* Ven. en. (indignum!) *Bentl.* Venit, Enim *vero id* magnum! *iron. Tunſtall. Epiſt. ad Middleton.* p. 82.

Mire *ſocius*, ſubiecturus *vin-* *expugnat:* nam ſocii ſunt in

Vincit; praeſtat.

Caput, ipſum ſenem, Patro- ſcilicet.

Ultro, tua voluntate, non us.

Penelopam poſuit Bentleius *Penelopen*, uti mox *Penelopa*, ato ſcilicet Aeoliſmo, quod putidum videtur. Notiſſimum ratium modo hoc, modo illo declinare. Putidior etiam ur iſta Emendatio Bentleii, *enim (indignum) donandi parca tus*, pro *magnum donandi*, quam nem probaturum ſcio.

ilis potiori trade: Facilis pro- ſt obſequio: *Trade potiori*, h. e. enda veluti digniorem illo.

Perduci ad crimen, unde *Per- es* dicuntur, lenonibus etiam es. G.

Curſu, propoſito vitae: nam curriculum eſt: *a diſciplina* . Vet. Schol. Cruq.

Nihil plane cauſae videre poſ- cur omnium librorum conſen- m lectionem mutare opus ſit. cum oxymorum *parca magnum* quid *donandi iuventus*. Sunt homines liberales promiſſis, nugis; parci ubi magnum quiddam exſpectatur. Od. Σ, 290 enarrantur dona procorum, quae tandem, praeſente iam Ulyſſe, aſtu elicuit ab illis Penelope. G.

Comice protulit *magnum* pro magni pretii donum, vel quod illa magni faceret. B. *Enim* refertur ad ellipſin, more Graecorum, *Non eſt mirum: nam* &c. Z.

82 *Guſtârit*, uti canis de cadavere. Nam lucri bonus eſt & odor & ſapor ex re qualibet.

83 *A corio*, *Proverbialiter.* Vet. Schol. Χαλεπὸν χορίων κύνα γεῦσαι Theocritus, admonente Lambino. Et mire *corium* de ſene.

Abſterrebitur, abigetur, depelletur.

Uncto Dilogus poſuit, pro ſpurco ſcilicet & lauto. B. Quin ſimpliciter proverbium applicat, ut ſolet. Habemus etiam Germani adagium, *In parvulis loris condiſcunt canes vorare corium.* G.

84 *Improba*, mala ſalſa, aſtuta. B. Impudens. Quod dicit *Thebis*, Tireſiae perſonae ſervit, qui Thebanus

Ex teſtamento ſic eſt elata: cadáver
Unctum oleo largo nudis humeris tulit haeres
Scilicet elabi ſi poſſet mortua: credo,
Quod nimium inſtiterat viventi. Cautus aditt
Neu deſis operae, neve immoderatus abundes.
Difficilem & moroſum offendet garrulus: ult
Non etiam ſileas. Davus ſis comicus, atque
Stes capite obſtipo, multum ſimilis metuenti.
Obſequio graſſare: mone, ſi increbruit aura,
Cautus uti velet carum caput: extrahe turba,
Oppoſitis humeris: aurem ſubſtringe loquaci.
Importunus amat laudari? donec Ohe! iam
Ad coelum manibus ſublatis, dixerit, urgue;
Cı

90 ultro *Ven. Glar. Lamb. Bentl.* 1477 *&c. al.* increbuit.

93 increbruit *MSS. Cruq.*

nus fuerit. Utrum tale quid vel Romae vel ubicunque contigerit, non dixerim: ſed in fine fragmentorum Petronii turpius etiam teſtamentum, certe horribilius, iubente teſtatore ſe mortuum comedi ab heredibus. G.

85 *Elata*, ſepulta. Euphemiſmo uſitato.

87 *Si poſſet;* Comica Ellipſis pro *ut videret ſi poſſet.* B. Haud dubie haec addita erat conditio, ut heres excideret ex hereditate, ſi illi corpus el pſum eſſet. Z.

88 *Inſtiterat*, *ſe ingeſſerat.* Vet. Schol. Cruq. B. Nimia moleſtia & intempeſtivo officio iſtam coluerat. Z.

Cautus adito; nolito eſſe odioſus importuno acceſſu. Vet. Schol. Cruq. B.

89 *Neu deſis &c.* Cave ne pecces in alterutram partem, vel negligentia, vel odioſa ſedulitate. Z.

90 *Difficilis* dicitur cui vix quidquam placet; *Moroſus* autem cui nunc hoc, nunc illud, etiam contraria.

Bentleius ex conie̜ctura ſua fruſtra repoſuit *offendes* pro *offendet.* Demiror docti̜ſſimo viro diſplicuiſſe Perſonae Enallagen: Neque enim intelligo quid ſit *garrulus ultro.*

Certe per totam iſtam Satyr cutire videtur vir magnus, tem dormitare.

Optimi Cruquii Codices nulli Lambini pro *ultro* l *ultra*, quam ſcripturam & Interpres ſequutus eſt, nar exponit, h. e. *Ultra quam j* ut Epiſt. 1, 6, 16. expreſſu mus.

92 *Obſtipo; ut Scaurus di clinato in alterum humerun* Schol. Cruq.

93 *Graſſari eſt impetu aperire.* Torrentius. Suavi O: atque Dilogia uſus eſt, ut ſi ſpolia & denuda.

95 *Subſtringe*, acumina, c & ſubrige, quod faciunt a que iumenta ſonum captatu *Subſtringe* picturam velut certe metaphoram ſimilem i *Subſtricta alvus* canum venat dicitur. G.

96 *Importunus pro importun* Schol.

Ohe vox eſt ſatietatis, auct nato.

97 *Manibus ſublatis ad* admirantis & ſtolide praege geſtus.

Urgue, *inſta.*

Creſcentem tumidis infla ſermonibus utrem.
Cum te ſervitio longo curaque levârit;
Et certum vigilans. Quartae eſto partis Ulyſſes,
Audieris, haeres: Ergo nunc Dama ſodalis
Nusquam eſt? unde mihi tam fortem, tamque fidelem?
Sparge ſubinde: &, ſi paulum potes, illacrymare. Eſt
Gaudia prodentem vultum celare. Sepulcrum
Permiſſum arbitrio, ſine ſordibus exſtrue: funus
Egregie factum laudet vicinia. Si quis
Forte cohaeredum ſenior male tuſſiet, huic tu
Dic, ex parte tua, ſeu fundi ſive domus ſit
Emtor, gaudentem nummo te addicere. Sed me
Imperioſa trahit Proſerpina: vive valeque.

SATI-

o ,eſto *Bentl. e MSS.* 103 *Bentl. poſt varios conatus aliorum coni.* Et ſic p. p. illacrimare, & Gaudia prudenter vultu celare. 105 Commiſſum *Vet. Glar.*

Cura, ſolicitudine, metu.

o *Et certum vigilans; iucunde, ſolent homines quod cupiunt per ... videre: ergo noli te haeredem factum credere, niſi illud vigilans videris.* Vet. Schol.

...to; ita melius Bentleius quam ex Legum Formulis.

1 *Ergo nunc*, Pathos amariſſi... recordationis. B. Vid. Car. 1, 5. G.

...llus ſane *ſodalis*, quem corvis ... mandaverat. B. Satis ridi... Ulyſſes inclytus dicitur ſodalis ...ae, quod eſt nomen ſervile. Z.

...2 *Fortem*, liberalem & gene...m.

...3 *Sparge*, parci & tenuis in ...u eſt ſpargere vel piper, vel ...modi alia in convivia ſua ma... B. *Sparge* hic eſt dic, inter... aliis ſermonibus. G.

...t, ἔστι, licet. B. Ut Epiſt. 1, ... Potes lacrimando celare & ... continere vultum [conforma...em oculorum, frontis, gena...] gaudia prodere alias ſolen... & hic etiam conantem erum... Circumpone tibi fletum tan...quam perſonam, ſub qua ridere poſſis. *Prodens gaudia vultus* hic dicitur, ut mox *ſeu fundi* ſit *emtor*, h.e. eſſe velit. Emendando excaecant & interficiunt Venerem huius loci. G.

105 *Sine ſordibus, ſine tenacitate.* Vet. Schol.

107 *Male*, graviter, ſeu periculoſe.

109 *Gaudentem*, contentum.

Nummo; & uno nummo, quae erat imaginaria venditio pro donatione. Vet. Schol. *Hoc modo invidiam donationis vitabant.* Cruquius. B. Non defuere qui mallent iungere *gaudentem nummo*, quo magis evitaretur invidia. Sed ſic etiam nihil ſe debere ſentiret ſenex, qui captatur. Et eſt formula ſolennis de qua Bentl. ad Sat. 1, 4, 14. G.

Addicere, vendere, in alienum ius tradere.

110 *Imperioſa trahit; Nam poſt mediam noctem die adventante per Proſerpinam nihil umbris fari concedebatur*, ut docte Cruquius. Et mire *trahit* de mortuo. *Imperioſa* eſt in imperio inexorabilis: oportet enim parere imperioſo.

SATIRA VI.

HORATII VOTUM.

Laudat Poëta vitam ruſticam, minus morbis obnoxi
beram a moleſtis negotiis Urbis, ſobriam, frugalei
neſtam, quam agat in villa, quam quidem dono ac
a Maecenate, ad cuius laudes adeo tacite rem
Atque vitam urbanam ita reprehendit, ut ſimul la
ſcite Maecenas.

HOC erat in votis; modus agri non ita ma
Hortus ubi, & tecto vicinus iugis aquae
Et paulum ſilvae ſuper his foret. auctius atqu
DI melius fecere: bene eſt: nil amplius oro,
Maia nate, niſi ut propria haec mihi munera
Si neque maiorem feci ratione mala rem,
Nec ſum facturus vitio culpave minorem;
Si veneror ſtultus nihil horum; O ſi angulus i
Proximus accedat, qui nunc denormat agellun
O ſi urnam argenti fors quae mihi monſtret! u
Theſauro invento qui mercenarius agrum
Illum ipſum mercatus aravit, dives amico

9 deformat *Ven. Glar.* 10 quae *etiam MS. Boſ. in Animadv*
qua *al.*

1 *In votis*, ſupple praecipuum, vel ſummum: ſic & Perſius: *Scire erat in votis quid dexter ſenio ferret.*
Modus; menſura, quantitas.
3 *Super his*, ἐπὶ τούτοις.
4 Comice dicit *bene* pro ſatis: vulgo ſic dicimus pro contentus ſum.
Nil, quod in Libris eſſe oſtendit Bentleius, concinnius & nobis videtur.
5 *Maia nate*: Horatius in tutela erat Mercurii. B. Vid. Car. 2, 7, 13 & 17, 29. G.
Propria, *perpetua.* Vet. Schol.
6 *Ratione*, arte.
7 *Culpa*, negligentia. B. De re ipſa vid. Sat. 2, 3, 177. G.
8 *Veneror*, religioſe exopto. Cruquius.

9 *Denormat*, *decurtat & i*
lem facit. Eſt autem norma a
menſores fines aequales dirigu
bita perpendiculi ratione. Vet.
Cruq.
10 Ex vetuſtis Libris B
bene repoſuit *fors quae*; h
aliqua.
Ut illi; *mercenario cuid*
quietem traditur Hercules th
demonſtraſſe. Vet. Schol. B.
2, 10. *O ſi ſub raſtris crepet*
mihi ſeria dextro Hercule. G.
12 *Amico Hercule*; *Ideo qu*
ſauris praeeſt; *& ſunt qui*
Incubonem eſſe velint, *unde*
quod Res ruſtica in tutela f
nam illi ſacrificia reddunt ruſ
iuvencos domuerint. Vet. Scho

Hercule: ſi, quod adeſt, gratum iuvat; hac prece te oro;
Pingue pecus domino facias, & caetera, praeter
Ingenium: utque ſoles, cuſtos mihi maximus adſis.
Ergo ubi me in montes & in arcem ex urbe removi,
(Quid prius illuſtrem Satiris Muſaque pedeſtri?)
Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auſter,
Auctumnusque gravis, Libitinae quaeſtus acerbae.
Matutine pater, ſeu Iane libentius audis,
Unde homines operum primos vitaeque labores
Inſtituunt (ſic Dis placitum) tu carminis eſto
Principium: Romae ſponſorem me rapis. ¶ Eia,
Ne prior officio quisquam reſpondeat, urgue:

 Siva

24 urges *Lamb.* & *MS. Bersm.*

3 *Si* cauſam & conditionem im-andi continet. G.
ratum modo Paſſive pro *grate* *tum.*

4 *Praeter ingenium:* ludit in ge-o ſenſu: nam pingue dicitur nium quod non ſubtile, ſed iti craſſo filo: ſic & togam di-us pinguem.

6 Hinc indicare incipit felicita- ſuam ruſticantis, quam auget iparatione vitae urbanae. G.

n montes; in Sabinos meos.
Dilogus *arcem* poſuit pro montis imitate, & pro regia. *In arcem* dixit, *velut rex in villula mea.* t. Schol. B. *Arx*, villa in mon-Z.

17 Parentheſi incluſi verſum, ne erpellet nexum ſententiae. G.
Illuſtrem, *illuminem*; *exſequar.* t. Schol. Cruq.
Pedeſtri, humili, proſaica.

18 *Mala*, moleſta: *ambitio*, *viſi-* *te amicorum.* Vet. Schol.
Perdit, enecat, ineptiendo ſcili- & potando.
Plumbeus, quod plumbeos red-. B. Inſalubris, qui corpus ſo- grave & languidum reddere. Z.

19 *Gravis*, ſaevus, peſtiferus.
Libitina locus eſt in urbe quo con- *veniuntur qui efferenda corpora con-* *ducunt*, & *praebens funeribus neceſſa-* *ria.* Vet. Schol. *Sub tutela Libi-* *tinae erant Deſignatores, Pollinctores,* *Uſtores*, *Sandapilarii*, *Veſpillones*, *Praeficae*, & *Buſtuarii.* Torrent.
Ianus & *Iana*; Sol & Luna, Κόρος & Κόρη, ab *laivein*, iuveneſcere. Unde *Divus Ianus* & *Diva* *Iana:* quod ſint perpetuo iuvenes; & per hoc aeterni. *Tu puer aeter-* *nus — deus temporum* & *dierum;* *dicitur hic praeeſſe rebus incipiendis.* Vet. Schol.

20. Vitam urbanam deſcripturus incipit a prima parte diei, matutino, cui, ut omnium rerum initiis *Ianus*, reſpectu diei *Matutinus* dictus praeeſt. G.
Libentius audis; omnia deorum nomina citabant in hymnis, quod neſcirent quibus gauderent potiſſimum.

21 *Unde*, quo invocato.

22 *Inſtituunt*, ordiuntur, ineunt.

23 *Romae*, *ad tuum Forum.* Vet. Schol. B. Cum Romae ſum, mane me in forum tuum invitum etiam rapis, & ſic mihi imperas, *Eia* &c. G.

24 *Officium* eſt quo perſona noſtra damus operam amicis.
Quisquam, quidam alius.
Reſpondeat, *ſatisfaciat.* Vet. Schol. Cruq. h. e. fideiuſſorem ſe praebeat.
Urgue, *propera.* Vet. Schol. Cruq.

Sive Aquilo radit terras, ſeu bruma nivalem
Interiore diem gyro trahit, ire neceſſe eſt.
¶ Poſtmodo, quod mihi obſit, clare certumque lo
Luctandum in turba; facienda iniuria tardis.
¶ Quid vis inſane? & quas res agis improbus? urge
Iratis precibus; tu pulſes omne quod obſtat,
Ad Maecenatem memori ſi mente recurras.
¶ Hoc iuvat, & melli eſt, non mentiar. At ſimul
Ventum eſt Eſquilias, aliena negotia centum
Per caput & circa ſaliunt latus. Ante ſecundam
Roſcius orabat ſibi adeſſes ad Puteal cras.
De re communi ſcribae magna atque nova te

28 et facienda *Bentl. & MSS. duo Bersm.* 29 Quid tibi v. l. & rem agis *Bentl. Illud* tibi *habent MSS. etiam G. Sed potius e* tibi *improvide aſſumtum a librariis, quam dediſſe Flaccum,* *Bentl., vel ut Cun.* & quae agis. 30 pulſas *MS. Bersm.* 32 n *Sax. & MS. Bersm.*

25 *Radit, ſtringit.* Vet. Schol.

26 *Interior gyrus* eſt, quem equi faciunt prope metam circi: a qua quo magis ſe removent, tanto maiorem faciunt gyrum, ſ. anfractum &c. G. *Interiore gyro,* breviore circulo, h. e. facit diem breviorem. Cf. Broukhuſ. ad Tib. IV, 1, 93. Z.

27 Cogitavit de Graeco Proverbio, Ἐγγύα, παρὰ δ' ἄτη. B. Similiter Germani *ſponſorem obtorto collo rapi* proverbio dicunt. G.

Clare certumque; ſatis ancipiti diſcrimine. B. Verba ſponſionum quam clariſſime concipiuntur, & adhibita ſtipulatione certa redduntur. G.

29 Bentleius de ſuo poſuit *quam rem agis,* nimis ſcabre uti ego ſentio. B.

Mutavi diſtinctionem, ut *improbus* fiat convicium cuiuscunque cubito demoti ab Horatio, in ipſum Horatium. *Urguet* poſitum abſolute, ut *inquit,* de quo Bentl. Ser. I, 4, 78. *Urget tardus* aliquis, *cui facta iniuria, iratis precibus,* imprecationibus, diris, ac dicit, Tu, Horati, *pulſes* &c. G. Vulgo guunt *agis? improbus urget.*

Improbus, impudens, male *urguet,* inſtat.

30 *Precibus, imprecationibu* Schol.

Tu pulſes; Comice de ſe tur ſecunda perſona, & Emph quaſi dicat, Oportet tamen n dum eſſe & properare.

31 *Memori mente*; promiſera ad coenam. B. Animo cup hoc agente. Z.

32 *Hoc iuvat*; pulſare plebeculam. B. Quin iuv Maecenatem ire. G.

Atras, exſecrando dicit *atra* ſi infelices, & horrendas. B. nuper atras, funeſtasque. Vid I, 8, 14 ſqq. G.

33 *Eſquilias,* ad domum M natianam.

34 *Ante ſecundam*; nam E *raucos tertia cauſidicos,* ut ai tialis. *Tertia* autem nobis eſt.

35 *Sibi adeſſes*; h. e. adv ſis, vel etiam teſtis.

Ad Puteal; *in quo Tribuna*

Orabant hodie meminiſſes, Quinte, reverti.
Imprimat his cura Maecenas ſigna tabellis.
Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit, & inſtat.
Septimus octavo propior iam fugerit annus,
Ex quo Maecenas me coepit habere ſuorum
In numero, duntaxat ad hoc, quem tollere rheda
Vellet, iter faciens, & cui concredere nugas
Hoc genus; Hora quota eſt? Threx eſt Gallina Syro
par?
Matutina parum cautos iam frigora mordent:
Et quae rimoſa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus ſubiectior in diem & horam
Invidiae. Noſter ludos ſpectaverat una;
Luſerat in campo; Fortunae filius; omnes.

44 Thrax an Gall. *Lamb. & MSS. duo Bersm.*

eſſe Praetoris. Vet. Schol. Vid. ſt. 19.

6 *De re communi; hoc loco ſigni- ſe Horatius Decuriam habuiſſe.* . Schol. B. Vid. ad Sat. 2, 5. In Decurias diviſi ſcribae, uriam i. ius illud collegii & eſtatem adeo ſcriptum faciendi re vendere poterant. G. *lovo,* inexſpectata.

7 *Reverti*; ad curiam ſcilicet barum, quorum erat de nu- ro.

8 *Signa*, Auguſti ſigillum quod odiebat. B. *Cura*, fac ut. Z. *Dixeris*, imperſonaliter, & ne- genter: debebat enim *ſi dicam, dixerim.* G.

13 *Nugas*; *Hoc non ſine tacita Maecenatis, qui nihil ſerii com- icabat Horatio.* Vet. Schol. iq.

4 Torrentii & Cruquii Codices erunt *Threx* pro *Thrax*, quod inde eſt. Thrax parmula Thraci- & gladiolo falcato depugnabat.

5 De frigoris noxa Sat. 1, 1, 80. erum iuvabit cum hoc characte- componere illum quem ex En- refert Gell. 12, 4. G.

8 *Noſter*; Ethopoeia Invido- rum. B. V. Schol. ad vocem *Noſter, Ita dicebant*, inquit, *invi- di.* Nempe invidorum de ſe Ser- mones poeta refert hos: Noſter Flaccus ludos ſpectaverat una cum Maecenate — Luſerat cum Maecena- te: omnes ſubiiciunt, Fortunae filius eſt hic homo. Illud *ſpecta- verat — luſerat* indicio eſt, has eſſe quaſi de medio ſermone excerptas particulas: alias enim poſuiſſet *ſpe- ctavit, luſit.* Si probaſſet Bentleius, vel probari poſſe putarem, *Noſter* poni poſſe pro *ego*; plane probarem illius lectionem: *Per totum — invi- diae noſter. Ludos ſpectaverit una, Luſerit* &c. G.

Ludos, Comoedias.

Miror placuiſſe Bentleio *ſpectave- rit* & *luſerit* pro *ſpectaverat* & *luſe- rat*, auctoritate rariorum Codicum tantum. Plusquam perfecto modo utitur Horatius pro Recordativo Tempore.

49 *In Campo* Martio ſe exercue- rat.

Fortunae filius; ſic & Graeci παῖδα τῆς τύχης fortunatum dicunt, uti Sophocles.

Omnes, ſupple dicunt.

Frigidus a Roſtris manat per compita rumor:
Quicunque obvius eſt, me conſulit; ❡ O bone (n
Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
Num quid de Dacis audiſti? ❡ Nil equidem. ❡ U
Semper eris deriſor! ❡ At omnes DI exagitent n
Si quicquam. ❡ Quid? militibus promiſſa Triqu
Praedia Caeſar; an eſt Itala tellure daturus?
Iurantem me ſcire nihil mirantur ut unum
Scilicet egregii mortalem altique ſilentî.
Perditur haec inter miſero lux, non ſine votis:
O rus quando ego te aſpiciam? quandoque licet
Nunc veterum libris, nunc ſomno & inertibus h
Ducere ſolicitae iucunda oblivia vitae?
O quando faba Pythagorae cognata, ſimulque
Uncta ſatis pingui ponentur oluſcula lardo?
O noctes coenaeque Deûm! quibus ipſe meiqu

57 miratur *Bentl. ex uno cod.* 58 Invidiae noſter. Ludos ſpectav
Luſerit *Bentl.*

50 Omiſſum *ſi* vel quoties. G.

Frigidus rumor; rumor ſurdus, vel nullo, vel incerto auctore. B. Fortaſſis *rumor frigidus* eſt triſtior, qui frigore ſ. metu percellit animos hominum. Z.

A Roſtris; Roſtra erant in Foro: In Foro autem & Compitis maxima hominum frequentia.

51 *O bone!* Frigida compellatio.

52 *Deos* dicit *Auguſtum & Maecenatem*, non tamen ſine mixtura Ironiae, ex invidi perſona.

53 *De Dacis, qui tunc rebellabant Romanis.* Vet. Schol. Cruq.

54 *Deriſor*, Εἴρων, A Banterer.

Exagitatur a diis, qui ob ſcelus perpetratum furore concutitur. Vet. Schol. Cruq. B. Puto in tali contextu non elidi vocalem contractam in DI, ſed legi *DI'xagitent me*, Graeco more. G.

55 *Poſt bellum Philippenſe metationem agrorum promiſit Caeſar.* Torrentius. Sed probabilius eſt accidiſſe poſt bellum Actiacum, de quo nunc agit Horatius. B. Ex Bentleianis rationibus, quae mihi videntur veriores, ad A. V. 718 ul to Pompeio, devicto, exuto do, agros diviſit: de qua r 49, 14. G.

Triquetra, Sicula, Trinacri *litibus emeritis vel dabatur ſtip ex aerario, vel aſſignabantur ag colerent.* Vet. Schol. Cruq.

57 Non placet Bentleii *m* nam de pluribus agit. Quin *cunque obvius eſt* [v. 51. ſupr habet Pluralis Numeri, neque hi caſu Singulare Verbum ſa detur convenire.

Unum, unicum.

58 *Scilicet*, plane, pro cer

62 *Ducere oblivia*, tanquan ſtu Lethaeo: & mecum eſt Tor *Ducere, id eſt, potare.* Vet. S

63 *Cognata*; Pythagoras cr fabarum cauliculis aſcendere hominum ex Orco, quod fa nitale caput referret. Infe portas etiam appellabat fa caules, quod geniculis ca Vide & alias rationes in Ru Venuſinis Lectionibus c. 24.

Ante larem proprium veſcor, vernaſque procaces
Paſco libatis dapibus. Prout cuique libido eſt,
Siccat inaequales calices conviva ſolutus
Legibus inſanis; ſeu quis capit acria fortis
Pocula, ſeu modicis uveſcit laetius. Ergo
Sermo oritur non de villis domibusve alienis,
Nec, male necne Lepos ſaltet; ſed quod magis ad nos
Pertinet, & neſcire malum eſt, agitamus: utrumne
Divitiis homines, an ſint virtute beati?
Quidve ad amicitias, uſus rectumne, trahat nos?
Et quae ſit natura boni? ſummumque quid ejus?
Cervius haec inter vicinus garrit aniles
Ex re fabellas. Si quis nam laudat Arellî
Solicitas ignarus opes; ſic incipit: Olim
Ruſticus urbanum murem mus paupere fertur
Accepiſſe cavo, veterem vetus hoſpes amicum;
Aſper, & attentus quaeſitis, ut tamen arctum
Solveret hoſpitiis animum. Quid multa? neque ille

 Sepo-

7 prout *omn.* cum, ut *Bentl. ex uno MS.* 70 humeſcit *S. Z. F. Fabric.* 1555. *Glar. Venet.* 77 vicinos *MS. Bersm.* 78 nam ſi quis laudat *Ven. Glar. Lamb.* 83 ille *etiam G. S. Boſ. F.*

5 *Deûm*; *Namque deos didici ſecurum agere aevum*, ut noſter
s.
6 *Ante larem*, focum ſcilicet: focus ara eſt larium.
procaces, qui confidenter loquuntur & libere. Vet. Schol. Cruq.
7 *Libatis*; *deguſtatis, diminutis.* Schol.
Bentleius de ſuo pro *Prout* poſuit . Diſplicuit illi ſonus vocis . Nimis hic videtur delica- pro Satyrico ſtilo.
Inſanas Leges dicit Archipoſiando capaces calices ebibunt ad alios hauſtus. Vet. Sch. Cruq.
pit acria, poteſt bibere gran- quod acris potatoris eſt.
Comice *Ergo* pro Deinde.
Lepos, nomen ſaltatoris opina-. Vet. Schol. B. Videtur impoſitum nomen. G.
Agitamus, diſquirimus. Vet. l. Cruq.

75 *Uſus, utilitas*; *rectum, honeſtas.* Vet. Schol. Cruq. Quod ad rationis normam exigitur & rectum eſt & honeſtum.
76 *Natura, Definitio.* Vet. Schol. Cruq.
77 *Garrire eſt iucunde narrare.* Cruq.
78 *Ex re*; *ad exemplum rei propoſitae pertinentes.* Vet. Schol. Nam ex re praeſenti eas in memoriam revocabat.
Bentleius in vetuſtiſſimis reperiri ſcribit *Si quis nam*, inverſim [pro *Nam ſi quis*] Luciliana conſtructione.
Arellî, praedivitis & avari. Probabile eſt colonum hunc fuiſſe non longe ab Horatii villa, & praedivitem.
82 *Aſper*, alienus a deliciis.
Attentus, admodum cautus circa ſumtus.
83 *Solveret*, laxaret, aperiret. B.
Sen-

Sepoſiti ciceris, nec longae invidit avenae:
Aridum & ore ferens acinum, ſemeſaque lardi
Fruſta dedit, cupiens varia faſtidia coena
Vincere tangentis male ſingula dente ſuperbo:
Cum pater ipſe domus palea porrectus in horna
Eſſet ador loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc, Quid te iuvat, inquit, amice,
Praerupti nemoris patientem vivere dorſo?
Vis tu homines urbemque feris praeponere ſilvis?
Carpe viam (mihi crede) comes, terreſtria quando
Mortales animas vivunt ſortita, neque ulla eſt
Aut magno aut parvo leti fuga: quo, bone, circa,
Dum licet, in rebus iucundis vive beatus;
Vive memor quam ſis aevi brevis. Haec ubi dicta
Agreſtem pepulere, domo levis exſilit: inde
Ambo propoſitum peragunt iter, urbis aventes
Moenia nocturni ſubrepere. Iamque tenebat
Nox medium coeli ſpatium, cum ponit uterque
In locuplete domo veſtigia; rubro ubi cocco
Tincta ſuper lectos canderet veſtis eburnos,

Multa-

92 Vis tu *probat Bentl. & ſic G. Z. &c.* Vin' tu *al.* 95 bene *G. F.*

Senſus eſt: ita tamen parcus & attentus ad rem, ut erga hoſpitem ſe liberalem praeberet. Z.

Optime Bentleius ex Libris *ille* poſuit pro *illi*.

84 *Longae*; *habent enim glumum longum.* Vet. Schol. Cruq. Forte legendum *glumam longam*.

85 *Acinum*, pro *racemo ponitur.* Vet. Schol. Cruq.

87 *Male, vix.* Vet. Schol. Cruq.

88 *Cum pater ipſe*; Ridicula Stili gravitas.

Horna, huius anni, ſive Horae; ὡραίῳ.

89 *Ador, far, zea, vel ſpelta.* Torrent. B. *Relinquens* ſcil. hoſpiti. Z.

90 *Quid te iuvat*, cur adeo delectaris.

91 *Patientem*, durum atque aſperum.

Dorſo nemoris villa erat Horatiana.

92 *Vis tu homines*; callide extorquet inſinuando.

93 *Carpe viam*: Heroicum charactera affectat in re ridicula.

94 *Mortales animas*; Urbani mores Epicurei ſunt. Vult autem ſignificare ſolis aſtris animas eſſe immortales. *Aſtra tenent coeleſte ſolum, formaeque deorum.* Ovidius.

97 *Vive memor*, h. e. carpe diem.

98 *Pepulere*, attigit eius aures. *Levis exſilit*; Enargia ſive Iconiſmus.

101 *Medium coeli ſpatium.* Metaphora a Circo, qui templum erat coeli & imago mundi.

SATIRA VII.

Lepide ſe ipſe carpit ex perſona ſervi: & oſtendit liberum eſſe ſolum ſapientem. B. (Sequitur hic quoque morem ſuum, & ſeveriora praecepta, quae approbare ſe aulicis ſuis poſſe vix ſperat, ex perſona Criſpini proponit (ut in Damaſippo ſ. 2, 3) quae venuſta quadam Oeconomia hic a ſervo ſibi ſuo fingit ingeri. G.) Inducitur ſervus, qui data per Saturnalia dicendi libertate, Horatio ea obiicit, quae ei vulgo ab obtrectatoribus & malevolis hominibus crimini data eſſe videntur. Hac ratione haud dubie efficere voluit, ut obtrectatio vana & irrita redderetur. Nam quae hic vituperantur, ea primum a ſervo nequam proferuntur, deinde partim ſunt reprehenſione non digna; partim prorſus ſunt ficta & a perſona Horatii aliena, veluti quae Davus ex Criſpini Stoici philoſophi ianitore audierat & hic confuſe repetit; partim leviora vitia, a quibus ſe non liberum eſſe ipſe Poëta alias fatetur, & quorum facile ab aequis rerum iudicibus veniam ſibi datum iri ſperabat.

IAMDUDUM auſculto; & cupiens tibi dicere ſervus
Pauca, reformido. ¶ Davusne? ¶ Ita, Davus, amicum
Mancipium domino, & frugi quod ſit ſatis; hoc eſt,
Ut vitale putes. ¶ Age, libertate Decembri
(Quando ita maiores voluerunt) utere; narra.

¶ Pars

1 *Auſculto*, auditor ſum tuarum Satyrarum doctique ſermonis. Rutgerſius tamen haec verba Horatio tribuit, quod non placet. B. Neque his poſſum aſſentiri, neque Bentleio, qui putat his verbis continuari Satiram praecedentem. Sed puto ſervulum introduci, qui dicat, ſe iam diu auribus captare, & velut venari opportunitatem loquendi. G.

Tibi, h. e. in te. *Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?* Iuven.

Servus, ſupple *quia*.

2 *Reformido*, prae formidine me contineo.

Davusne? Inducit ſervum, tanquam Satyricum hypocritam, ridentem omnia quae de virtute ſplendide dixerat.

Ita, Davus; Comica confidentia reſpondet.

3 *Mancipium*, viliſſimum ſervi nomen.

Frugi, h. e. frugi bonae; non adeo nequam.

4 *Ut vitale putes*; *etenim qui nimii ſunt in bonis, eos vitales non eſſe praedicimus.* Vet. Schol. *Eximie boni cito moriuntur.* Torrentius.

Libertate Decembri; convenienter haec aguntur Saturnalibus, quo tempore ex imitatione aurei ſaeculi omnes exaequabantur.

6 *Conſtanter*, perſeveranter.

Propoſitum cursum *arguens* nautae.

Pars hominum vitiis gaudet conſtanter, & urguet
Propoſitum; pars multa natat, modo recta capeſſens,
Interdum pravis obnoxia: ſaepe notatus
Cum tribus anellis, modo laeva Priſcus inani,
Vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas,
Aedibus ex magnis ſubito ſe conderet, unde
Mundior exiret vix libertinus honeſte.
Iam moechus Romae, iam mallet doctor Athenis
Vivere, Vertumnis, quotquot ſunt, natus iniquis.
Scurra Volanerius, poſtquam illi iuſta cheragra
Contudit articulos, qui pro ſe tolleret atque
Mitteret in phimum talos, mercede diurna

Con-

3 doctus Athenis *Ven. Glar. Lamb. Bentl.* 15 chiragra *Vulg.* cheragra *poſt alios accuratiores etiam Cun.* 17 pyrgum *G. marg. S. Z. Ven. Glar. Lamb.* fimum *G. Med.* 1477. *&c.*

Natat, fluctuat, & per hoc ſum mutat. B. Hanc incontiam deſcribit pulchre Ser. 1, 3 G.

Pravum inhoneſtum eſt & conium recto. Et rectum & pra ad rationis normam exigi.

bnoxia, prona, proclivis.

Pro *annellis* veteres MSS. le *anellis*. Lambinus. Sic & Schol. Bentleius prave *anis*.

o *Clavum, propoſitum vitae*. Vet. ol. Et bene perſeverat in Mehora. Fruſtra ſunt Interpretes clavos veſtium crepant. B. Obs videtur vir doctus loci, qui c illuſtrat Ser. 1, 6, 17. Et *us* ille veſtis inſigne demum per aphoram inſtitutum vitae notare eſt. Natat Priſcus, fluctuat, domo prodeundum eſt clavum latum ſumat, an anguſtum, an am puram? G.

1 *Aedibus ex magnis* intell. minus. G.

e conderet, abderet ſe in coenaum aliquod. B. Apte dixit, pro raret in parvam domum, quae libertino digna eſſet. Z.

2 *Mundior*; *paulo liberalior*. Vet. ol.

13 Quinque Lambini & totidem Cruquii Codices legerunt *Doctor* pro *Doctus*. *Dicitur enim Priſcus Oratoriam dosuiſſe*. Vet. Sch. Cruq.

14 *Vertumnus deus eſt naturae*. Vet. Schol. Cruq. B. Deſcribit pulchre Prop. 4, 2. G.

Quotquot ſunt; *fere in omnibus municipiis Italiae conſecrabantur eiusmodi ſimulacra*. Vet. Schol.

Iniquis, iratis. Vet. Schol. Quod vim ſuam ei incuſſerint omnes iſti Protei, ſive Vertumni. B. *Natus Vertumnis iniquis* eſt, qui levi & inconſtante eſt ingenio. Z.

15 *Scurram*, urbanum dicit aliena viventem quadra.

Bene iuſta quae eius puniret inſaniam. Vet. Schol. *Et nunquam dixi iuſtior unda fuit*. Ovidius, citante Henrico Stephano. B. *Iuſtam* alii de magna & gravi interpretantur. Z.

Bentleius in uno reperit *cheragra*, atque ita ipſe edidit, nec male.

16 *Contudit*, edomuit, fregit. Contundendo fere domantur inſani, & feroces equi.

17 *Phimus inſtrumentum eſt ligneum ſtricti oris ex quo coniiciuntur teſſerae*; *fritillus, pyrgus*. Vet. Schol. Cruq.

Conductum pavit: quanto conſtantior idem
In vitiis, tanto levius miſer ac prior illo
Qui iam contento, iam laxo fune laborat.
¶ Non dices hodie, quorſum haec tam putida tendant,
Furcifer? ¶ Ad te, inquam. ¶ Quo pacto, peſſime?
¶ Laudas
Fortunam & mores antiquae plebis; & idem,
Si quis ad illa Deus ſubito te agat, usque recuſes;
Aut quia non ſentis quod clamas rectius eſſe,
Aut quia non firmus rectum defendis, & haeres,
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.
Romae rus optas, abſentem ruſticus urbem
Tollis ad aſtra levis. Si nusquam es forte vocatus
Ad coenam, laudas ſecurum olus: ac, velut usquam
Vinctus eas, ita te felicem dicis, amasque,
Quod nusquam tibi ſit potandum. Iuſſerit ad ſe
Maecenas ſerum ſub lumina prima venire
Convivam; Nemon' oleum fert ocius? ecquis
Audit?

19 ille *Ven. Glar. Bentl.* 30-31 usquam in- Vitus *coni. Marcil.*

Cruq. Martiali *turricula* eſt. *Pyxis erat ſine fundo.* Alter Schol.

19 *Levius*, tolerabilius. B. Minus. Z.

Cum Turnebo & Lambino pro *prior ille*, repoſuimus *prior illo*, quod & Scholiaſtae probant. Bentleius retinuit *prior ille*, quod mirum videtur. B. *Prior*, praeſtantior. Z.

20 *Iam contento, iam laxo fune*; *Translatio eſt a colligata fera.* Landinus. Nam modo indulgent ſibi nihil, modo omnia.

Laborat; & contento tamen & laxo ſibi diſplicet: nam ſemper relicta quaerit.

21 *Non dices hodie*; ad Emphaſin poſuit impatienter exſpectantis reſponſionem.

Putida; *rancida, inepta, odioſa.* Vet. Schol.

23 *Fortunam*, ſupple *humilem*.

24 *Siquis deus*; etiam impoſſibilia divinae potentiae fuiſſe antiquitus creditum eſt.

25 *Clamas*, ad ravim usque moleſtus: ac ſi doceret, quod non crederet ipſe, ſtudio contradicendi.

26 *Non firmus*; prae mollitia non vales exſequi quae decreveras.

27 *Coeno cupiens*: expreſſit Graecum Ἐντὸς πηλῶ πόδας ἔχων, quod Torrentius monuit poſt Cruquium.

30 *Securum olus*; *domeſticam coenam.* Vet. Schol. *Securum* dicit nullis turbis vel ineptiis interpellatum, & quo quis placide fruatur, & ſine aliquo incommodo ſuo. B. *Velut usquam vinctus eas*, quaſi ſemper ad coenam eas coactus, invitus, quaſi vinculis tractus. Z.

32 *Iuſſerit*, h. e. ſi iuſſerit. Z.

34 *Oleum petit ut lotus & unctus abeat coenatum.* Vet. Schol. Cruq. Ego Lucernarium oleum dici puto, nec dubitabit lector: Satis erat olei balnearii apud Maecenatem.

Rectius Bentleius *fert* in Praeſenti [pro *feret*] ex plurimis Libris.

Audit? cum magno blateras clamore, furiſque
Milvius & ſcurrae tibi non referenda precati
Diſcedunt. Etenim fateor me, dixerit ille,
Duci ventre levem; naſum nidore ſupinor;
Imbecillus, iners, ſi quid vis, adde, popino.
Tu, cum ſis quod ego, & fortaſſis nequior, ultro
Inſectere, velut melior? verbiſque decoris
Obvolvas vitium? Quid, ſi me ſtultior ipſo
Quingentis emto drachmis deprênderis? aufer
Me vultu terrere; manum ſtomachumque teneto,
Dum, quae Criſpini docuit me ianitor, edo.
Te coniux aliena capit, meretricula Davum:
Peccat uter noſtrûm cruce dignius? acris ubi me
Natura incendit, ſub clara nuda lucerna
Quaecunque excepit turgentis verbera caudae,

Cluni-

35 fugisque *etiam S. Z. Med.* 1477. *it. Ven. Glar. Lamb. Bentl.* 39 Sim quid vis *Ven. Glar.* 42 ipſe *Glar. Lamb.* 45 Chryſippi *F.* 46 coniunx *Glar. Bentl.*

35 *Blateras*, incondite clamas. *Pro furisque* Bentleius auſus [eſt] reponere de ſuo *fugisque*.

36 *Milvius & ſcurrae;* Vafre Milvium Horatii clientem ſcurris annumerat, urbanum ſignificans paraſitum, magis quam commodum ſodalem. Et *Milvius* ſcribebatur & *Mulvius* in pluribus Libris. In cauſa fuit quod (ut ſaepius dictum eſt) Vocales *i*, *u* & *y* fere eiusdem fuerint prolationis. Bentleius in Edito ſuo poſuit *Mulvius*.

37 *Dixerit ille*, h. e. poſſe aliquem dicere. B. Dicere poteſt Milvius. G.

38 *Levem*, cupidum. B. Pictura lepida auram & nidorem culinarum captantis, cuius ab ipſo reſpiritu titillatur & velut ſuſpendatur naſus. G. *Popino*, popinarum & ganearum conſectator & amator. Z.

39 *Imbecillus*, *iners*, libidini obnoxius & ceſſator.

Siquid vis, h. e. Si qua cupis. & Comicum eſt & Morale. If you have any mind to it.

40 *Ultro*, nulla alia cauſa niſi quod ita velis: ſola voluntate.

42 Verba *Obvolvas vitium* ſunt ultima eorum quae tribuuntur Milvio. Nunc addit de ſe Davus, *Quid ſi me ſtultior ipſo*, non modo Milvio, tui ordinis homine, ſed me, ſervo. G.

43 *Aufer terrere*, h. e. Vide ne terreas; Comica elocutio. B. Hic nempe fingitur frontem contrahere, & minacem digitum tollere Horatius. At ſervus poſtulat ut ſibi liceat, ſalvis cruribus, recitare quaedam de Criſpini diſputationibus ſublecta, non in Horatium dicta, ſed in vitioſos, quae tamen vernili quadam malignitate torquet in herum. G.

45 *Ianitor;* ſcite Poetae ſervus Philoſophi ſervum audit.

47 *Acris*, calida, vel ardens.

48 *Sub clara nuda lucerna*, in lupanari ſcilicet: etiam Iuvenalis Meſſalina erat *fumo lucernae foeda*. B.

Impoſita haud unquam miſera formidine pri
Adde ſuper, dictis quod non levius valeat;
Sive vicarius eſt, qui ſervo paret (uti mos
Veſter ait) ſeu conſervus; tibi quid ſum ego?
Tu, mihi qui imperitas, aliis ſervis miſer,
Duceris ut nervis alienis mobile lignum.
Quisnam igitur liber? Sapiens, ſibi qui imp
Quem neque pauperies, neque mors, neque vi
Reſponſare cupidinibus, contemnere honores
Fortis; & in ſeipſo totus, teres atque rotundu
Externi ne quid valeat per leve morari;
In quem manca ruit ſemper fortuna. Pote
Ex his ut proprium quid noſcere? Quinque
Poſcit te mulier, vexat, foribusque repulſu
Perfundit gelida: rurſus vocat. eripe turpi
Colla iugo: Liber, liber ſum, dic age. no

78 Adde ſuper, dictis *etiam* G. ſupra dictis *al.* 83 ſibi qu *S. & primae editt.*

77 *Vindicta, virga Praetoris qua percutiebantur ſervi dum liberi fiebant, manumittebanturque capiti impoſita: tribus namque rebus fit manumiſſio, Vindicta, Cenſu, Teſtamento.* Vet. Schol. Cruq.

78 Melior Lectio eſt Bentleii ex Libris, *Adde ſuper* [quam *Adde ſupra*] h. e. *Super adde*, Luciliano puto ſtilo.

79 *Uti mos veſter ait;* h. e. ut vos ingenui ridentes nominare conſueviſtis. B. *Vicarius*, ſervus qui eſt in alterius ſervi peculio. Z.

82 *Mobile lignum; plerumque ſimulacra de ligno facta nervis moventur.* Vet. Schol. Νευρόσπαστα Graecis appellabantur iſta. Apage Bentleii *mobile ſignum.* Maius quid eſt moveri *lignum* quam *ſignum.* Quid quod in nullo Libro legatur *ſignum?*

83 *Sibi qui imperioſus;* qui imperat affectibus. Lege cum Bentleio *ſibi qui* [pro *ſibique*].

85 *Reſponſare*, cum vultu negare, & obſiſtere. B. *Re* detrectare imperium. G.

86 Stoicus ſapiens d ſimilis h. e. mundo, ro ut ad centrum, ad anim citatem illius, introrſum tu ſuo ferantur quae ag a ſeipſo ſuſpenſas ut ha vivendi rationes. V. Ci 13 pr. Globus marmoreu levitatem non poteſt fac nari. G.

Teres, aequalis. Vet. Sc

87 *Externi nequid*, τὰ Vet. Schol. Cruq.

Per leve, propter le eius, h. e. perfectam S qua veluti marmorarii unguem perpolitur Stoic

88 *Manca, inefficax.* V

89 *Noſcere, agnoſcere.*

90 *Vexat*, inquietat ceſſit.

91 *Gelida, ſupple aqua.* Per iſtam contumeliam voluit amoris extinction

Urguet enim dominus mentem non lenis, & acres
Subiectat laſſo ſtimulos, verſatque negantem.
Vel cum Pauſiaca torpes, inſane, tabella,
Quî peccas minus atque ego, cum Fulvî Rutubaeque,
Aut Placideiani contento poplite miror
Proelia, rubrica picta aut carbone; velut ſi
Re vera pugnent, feriant, vitentque moventes
Arma viri? Nequam & ceſſator Davus; at ipſe
Subtilis veterum iudex & callidus audis.
Nil ego, ſi ducor libo fumante; tibi ingens
Virtus atque animus coenis reſponſat opimis?
Obſequium ventris mihi perniciosius eſt: cur?
Tergo plector enim; quî tu impunitior illa,
Quae parvo ſumi nequeunt, opſonia captas?

Nem-

102 Nil ſum ego *Mediol.* 1477. ductor *Boſ. Animadv.* 105 quid? tu *Lamb.* 106 cum opſonia *Ven. Glar.*

3 *Urguet*, impellit.
4 *Laſſo*, inerti.
ſtimulos, urticas.
verſat, agitat, quieſcere non
.
5 *Pauſias nobilis Pictor fuit.* Vet.
ol. De quo adi Plinium.
torpes, prae nimia admiratione
upeſcis, & per hoe multa im-
ſis.

5 *Fulvî Rutubaeque;* inſignes
ir gladiatores; de Placidciano
llius; (apud Non. 4, 64)

Cum Placideiano hic componitur,
optimus' longe
Poſt homines natos gladiator qui
fuit unus.

7 *Contento poplite, gladiator dum*
ut extendit poplitem. Vet. Schol.
q.

8 *Rubrica picta;* an in taberna
ua vinaria, ubi ceſſator iſte po-
it?

Velut ſi; ridicula laudatio plebeii
ficis. B. Forte ne artificis qui-
a, ſed otioſi hominis, qui qua-
mque delineandi facultatem a

natura habeat, eaque petulanter utatur. G.

100 *Arma viri*, ſuaviſſima Parodia Aeneadis. B. *Davus* ſcil. audit ſ. dicitur. Z.

101 *Audis;* famam tu trahis unde ego infamiam.

102 *Nil ego; homo nihili.* Vet. Schol. Cruq.

Libum, panis erat dulciarius ex oleo, melle & farre. Gingerbread.

103 *Virtus* eſt qua viri ſumus, & *ſpiritum* hoc loco ſignificat.

Reſponſat; verbis Herculis obſiſtit. B. Vid. v. 85. Baxterus reſpicit ad Prodicium illum Herculem Xenophontis, voluptate conculcata virtuti ſe tradentem. G.

104 *Obſequium ventris;* veluti Subiectio eſt; ex perſona enim ſua & interrogat & reſpondet,

105 *Tergo plector*, h. e. ego quidem vapulo, tu cruditatibus laboras.

106 *Sumi*, edi, vorari, uſitato Charientiſmo.

Captas, piſcaris, venaris, aut ſequeris.

Nempe inamareſcunt epulae ſine fine petitae,
Illuſique pedes vitioſum ferre recuſant
Corpus. An hic peccat, ſub noctem qui puer
Furtiva mutat ſtrigili? qui praedia vendit,
Nil ſervile, gulae parens, habet? Adde, quod
Non horam tecum eſſe potes; non otia recte
Ponere; teque ipſum vitas, fugitivus ut erro,
Iam vino quaerens, iam ſomno fallere curam
Fruſtra: nam comes atra premit ſequiturque fu
¶ Unde mihi lapidem? ¶ Quorſum eſt opus? ¶
ſagittas?
¶ Aut inſanit homo, aut verſus facit. ¶ Ocius
Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

---

107 immarceſcunt G. 109 uva Furtivam m. ſtrigilem. La

107 *Inamareſcunt*, aceſcunt: vomiturientibus commovetur bilis.

108 *Illuſi pedes; qui cum ſtare ſe poſſe credunt, vacillant.* Landinus.

Vitioſum, aegrotum.

110 *Furtiva ſtrigili*, ea Lectio eſt omnium meliorum Codicum, pro *Furtivam ſtrigilem*, eſtque Hypallage. *Strigil eſt inſtrumentum teneum quo ſudorem in balneis ſolent homines tergere, hodieque in campſariis multae ſunt ſtrigiles Romae.* Vet. Schol. Legendum puto *capſariis*: nam Balneorum erant capſae, ſeu loculi ad res balnei reponendas. B. Mihi videbantur *campſariae* eſſe tabernae, ubi varii generis ſcruta venduntur, emuntur, *permutantur*, unde nomen: eſt enim *campſare*, mutare. G. Senſus eſt: Quod ſi ſervus peccat, qui ſtrigili furto ablata emit ſibi uvam; nonne is magis peccat, qui praedia vendit ad opſonia emenda? Z.

112 *Recte*, cum ratione, ſapienter.

113 *Ponere*, impendere.

Fugitivus ut erro, ſic legimus cum optimis Cruquii MSS. pro
vus & erro. Eſt autem err nugator vagabundus, ſed ta dominum rediens. Ulpianus, Cruquio.

114 *Fallere curam*, obliv licitudinis.

115 *Atra*, infelix, dira. 3, 1, 40 *Poſt equitem ſe cura.* G.

116 Fatigatus Horatius diſputatione Stoica, lapiden rit, vel ſagittas, quibus in num ſervum abigat. G.

Unde mihi lapidem, ſuppl parem.

117 *Aut verſus facit;* Dil *παρὰ προσδοκίαν*: nam & p laeſiſſe ſignificat, & cum geſtibus verſus ſuos compone ſueviſſe. Rodebat ungues debat pluteum. B. Cum ſano Helicone poetas Democrit Vid. Ars Poet. in fine. G.

117 *Opera*, operarius.

Nona; quaſi octo ſervos miſerit in ergaſtula agri Sabin Schol.

SATIRA VIII.

In Naſidienum Rufum convivatorem vapidè garrulum. (*Pluſcula his ſimilia ſunt Ser.* 2, 4. *G.*) Fundanius Horatio rogatus narrat convivium, quo Maecenas exceptus erat a Naſidieno quodam, homine inepto & ridiculo, qui ſingulorum ferculorum iuriumque praeſtantiam putide enarrat & rationem conficiendi exquiſitam exponit. Quare merito ab umbris Maecenatis deridetur hominis ſtultitia & inepta iactatio.

UT te Naſidieni iuvit coena beati?
Nam mihi quaerenti convivam, dictus here illic
De medio potare die. ¶ Sic, ut mihi nunquam
In vita fuerit melius. ¶ Da, ſi grave non eſt,
Quae prima iratum ventrem placaverit eſca.
In primis Lucanus aper: leni fuit Auſtro
Captus, ut aiebat coenae pater; acria circum
Rapula, lactucae, radices, qualia laſſum

1 Ut Naſidieni *cum Bentl. etiam G.* & *H.* 2 convivam quaer. *Bentl. Cun.* 4 Dic *omnes ante Ald. it. Torr. Bentl. Cun. G.* 5 pacav. *G. S.*

1 Cum duobus Cruquii Codicibus, & Deſpauterio Grammatico, repoſui *Ut te*, cum alii ponant *te poſt iuvit.* - In cauſa fuit Rhythmi confragoſitas ex nimia imitatione Lucilii. B. Si hoc placeat, *Naſidieni* nomen ſemper incipiet a Dactylo: qui alterum praefert, *i* inter *d* & *e* conſonantem faciet, ut in *abiete*, *pariete*, cum Dactylum faciunt. Ceterum *Rufi* cognomen, quod v. 58 habet Naſidienus, favet coniecturae, Horatio hic propoſitum fuiſſe *Salvidienum*, de quo Suetonio. Aug. 66. Fingit autem Horatius ſe agere cum Fundanio, vid. v. 19. G.

Beati ſibi videntur ineptuli.

2 *Here* pro *heri.* Vet. Schol.

3 *De medio;* feſtis diebus maturi coenabant Veteres. B. Seu feſtus dies fuerit ſeu profeſtus; coena certe haec tempeſtiva. G.

4 *Da*, *dic.* Vet. Scholiaſt. Cruq. Omnes tamen Cruquii atque Torrentii Codices legerunt *Dic:* Ex gloſſemate ut puto. Sic & Virgilius, *qui ſi da*, *Tityre*, *nobis.* Et magis Comice & blande dicitur *Da* quam *Dic.* Bentleio tamen magis placet *dic*, quod ex interpretamento eſt.

5 Bene *placaverit* cum praemiſerit *iratum.*

6 *Lucanus*, *valentiſſimus.* Vet. Schol. Cruq.

Leni Auſtro; non aeſtuoſo. Vet. Schol. Cruq. Ne foeteret ſcilicet; auſtro tamen flante, quod *affirment laſſam carnem apri eſſe meliorem.* Alter Schol. B. Pro *laſſam* forte legendum *laxam.* Forte ita excuſavit Naſidienus *rancidum aprum.* Vid. Ser. 2, 2, 41. G.

7 Ridicule *patrem* nominat quem puerum putabat. Fidem facit pater cum docet. B. Simpliciter *coenae pater* eſt pater familias, qui etiam *dominus coenae* vel *epuli* vocatur. G.

8 *Rapula*, *Diminutive pro rapis*, *ſeu napis.* Vet. Schol. Cruq.

Radices

Pervellunt ſtomachum, ſiſer, halec, faecula Co
His ubi ſublatis, puer alte cinctus acernam
Gauſape purpureo menſam perterſit, & alter
Sublegit quodcunque iaceret inutile, quodque
Poſſet coenantes offendere: ut Attica virgo
Cum ſacris Cereris, procedit fuſcus Hydaſpes
Caecuba vina ferens; Alcon, Chium maris exper
Hic herus; Albanum, Maecenas, ſive Falernum
Te magis appoſitis delectat; habemus utrumque.
¶ Divitias miſeras! Sed queis coenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, noſſe laboro.
¶ Summus ego, & prope me Viſcus Thurinus, & in
Si memini, Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras.

Nom

10 His ut *Sax. Cun.*

Radices, Ῥάφανοι. Vet. Schol. Cruq. Sic & Ovidius; *Intubaque & radix.*

9 *Pervellunt*, pertinaciter vellicant, & bene de laſſo ſive pigro.

Siſer, Tiberio Caeſari erat in deliciis: Galli vocant *Chervy*, nos Suirret, quod corruptiſſime profertur pro Suyckerwort, ut appellatur Belgis. De Halece & Faece vide ſupra 2, 4, 73. B. Hic dubium non eſt, e vino Coo paratam. G.

10 *Alte cinctus*, quo expeditior eſſet. Cruquius legit *alter* ex tribus MSS. quod non probo.

Aeternae menſae prima poſt citream gloria. Torrentius ex Plinio.

11 *Gauſape*, *mappa villoſa*, *hic Gauſapes*. Vet. Schol. A Carpet. *Nobilius villoſa tegant tibi gauſapa citrum.* Martialis. Uſus eſt ipſo gauſape pro peniculo. *Purpureo terſit tum latas gauſape menſas.*

13 *Attica virgo*. Κανηφόρος, quae lento paſſu progreditur; Proverbialiter, quale Ἥραιον βαδίζειν. B. In ſolennibus pompis ſacras ciſtas aut caniſtra ferebant virgines, κανηφόροι. Vid. ad Ser. 1, 3, 11 & Spanhem. ad Callim. p. 731 ſq. G.

14 *Fuſcus Hydaſpes*, ſervi
Indus.

15 *Maris expers*, h. e. *Factiti
de quo Cato.* Cruquius. B. Ac
*Cui aqua marina more Graeco nu
adiecta.* Vinum Graeco illi ſi
parare docent ex vino Italico,
ria affuſa, Cato 24 & 105. it.
lum. 12, 37. *Chium* vinum,
aquae marinae, ut alias ſolet,
affuſum eſt. G.

18 *Divitias miſeras!* quae ſcili
miſerum habebant Dominum,
ferat iſtas Luxuriae ſordes? Iuve
lis 1, 140. B. Nihil hactenus
didum video equidem. *Miſ
divitiae*, quae ſic ſollicitum hab
dominum, quem copia incer
faciat. G.

19 *Fundanius* Poeta erat inſig
& Horatio familiaris. B. *Tibi*
gr. regitur ab *una*, ἅμα σοι,
tecum. Z.

Laboro, impatienter cupio,
ſtio.

22 *Umbrae* ioculari nomine
cuntur a vocatis ad coenam
adducti. B. Puto autem Maece
tis umbras fuiſſe Balatronem
Vibidium, qui cum illo med

Nomentanus erat ſuper ipſum, Porcius infra,
Ridiculus totas ſimul obſorbere placentas,
Nomentanus ad hoc, qui, ſi quid forte lateret,
Indice monſtraret digito: nam caetera turba,
Nos, inquam, coenamus aves, conchylia, piſces,
Longe diſſimilem noto celantia ſuccum;
Ut vel continuo patuit, cum paſſeris atque
Inguſtata mihi porrexerat ilia rhombi.
Poſt hoc me docuit, melimela rubere minorem
Ad lunam delecta: quid hoc interſit, ab ipſo
Audieris melius. Tum Vibidius Balatroni;
Nos, niſi damnoſe bibimus, moriemur inulti:
Et calices poſcit maiores. vertere pallor

13 ſupra *S.* 24 ſemel *&* ſimul *hic & tantundem auctoritatis habet, & eandem ſignificationem.* 29 paſſeris aſſi & *Bentl. ex MSS. Lambi.* aſſi, atque *Cun* 30 porrexerit *G. F. &c.* porrexit *coni. Marcilius.* 35 poſcunt *Ven. Glar.*

:linii lectum occuparint. Nomen-
um & Porcium ſibi quaſi ſub-
rituros, & adiutores quosdam
. Naſidienus aſſumſiſſe videtur:
er quos accumbit *ipſe*, *αὐτὸς*,
:erfamilias v. 23. Vibidius &
atbro liberius omnia agunt. No-
ntanus deinde ſolatur Naſidie-
m: ipſe & Porcius convivae imi
ti v. 40. Fundanius cum Viſco
Vario primi. G. Figuram tri-
nii vid. Geſn. Theſ. voc. Tricli-
. Z.

14 Meliores Codices pro *abſorbe-*
legerunt *obſorbere*, quod & Cru-
o placuit. Bentleius ſervat *ab-*
bere, quod fortaſſe alio tempore
ı faceret. B. *Ridiculus obſ.* qui
icule obſorbebat. Z.

15 *Ad hoc*, ſupple *ridiculus*. B.
:lligo *erat*, fungebatur hoc of-
o, ut, ſi quae deliciae latuiſſent
ſdienum, is demonſtraret. Z.
iquid lateret; erat huic uſus
ndi maximus.

6 Comice *Nam*, pro *quod atti-*
ad. B. Nos nihil curamus,
quid eſſet, quod appoſitum eſſet,
coenamus taciti. G.

28 *Succum*, *ſaporem*. Vet. Schol. Cruq.

30 *Inguſtata mihi*, h. e. hactenus mihi nunquam guſtata: & cum Lambino & Cruquio *porrexerat* pro *porrexerit* repono. B. *Paſſer* hic piſcis eſt: de *aſſo*, quem inculcant, Sat. 2, 4, 38. G.

31 *Melimela* Κυδώνια μῆλα. Vet. Schol. Cruq. Plinio *mala muſtea*. Cydonia illarum regionum ſunt omnium ſuaviſſima. Virgilio *Aurea mala* dicuntur.

Minorem; *ad incrementum Lunae.* Vet. Schol. Cruq.

34 *Damnoſe, ut damnum ſentiat.* Vet. Schol. Cruq.

Moriemur inulti: nam enecabit nos. Parodia Virgiliana (Aen. 2, 670).

Nunquam omnes hodie moriemur inulti. B. Male habet illos loquacitas domini ſua fercula commendantis: hanc ulciſci volunt. G.

35 *Vertere*, ſupple *coepit*.

Tum parochi faciem, nil ſic metuentis ut acre
Potores; vel quod maledicunt liberius, vel
Fervida quod ſubtile exſurdant vina palatum.
Invertunt Allifanis vinaria tota
Vibidius Balatroque, ſecutis omnibus: imi
Convivae lecti nihilum nocuere lagenis.
Affertur ſquillas inter muraena natantes
In patina porrecta. Sub hoc herus, Haec gravid
quit,
Capta eſt, deterior poſt partum carne futura.
His miſtum ius eſt; oleo, quod prima Venafri
Preſſit cella; garo de ſuccis piſcis Iberi;
Vino quinquenni, verum citra mare nato,
Dum coquitur (cocto Chium ſic convenit, ut n
Hoc magis ullum aliud) pipere albo, non ſine
Quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam.

39 Allifanis *ex MSS. Cruq. & N. Heinſ. ad Sil.* 8, 537. *it.* *auctoritatem ſcriptorum recepi: vulgo* Alliphanis. 45 mixt *Bentl.* 50 mutaverat *Ven. Lamb.*

36 Salſe *Parochum* dicit, ac ſi eſſet campo ob ſordes. B. *Parochi* non ſunt caupones, ſed qui publice praebent hoſpitium: nec *ſordes,* ut iam monui, hic apparent; ſed putida diligentia, & commendatio epularum. Et metuit potores acres Naſidienus non ob ſordes &c. G.

37 *Quod maledicunt; metuebat enim ſuas ſordes propalari.* Cruquius.

38 *Fervida,* acrius potata.

Exſurdant, ut non poſſit ſentire ſaporem. Vet. Schol.

39 *Invertunt; eſt Hypallage, ut ſit ſententia, invertunt Alliphanos calices, & vinaria tota ponuntur pro vino.* Vet. Schol. Cruq. B. Magis placet, quod additur, vel οἰνοφόρα κατὰ κεφαλῆς τρέπονται, *Vaſa vinaria in caput vertunt, ita ut ore terram tangant.* Alliphanis poculis implendis evacuant, ut inverti poſſint, vinaria. G.

Alliphe oppido Samnii maiores calices fiebant. Vet. Schol. Cruq.

Vinaria, οἰνοφόρα. Vet. Schol. Cruq. h. e. lagenas.

40 *Imi convivae lecti,* P Nomentanus ſtudio parceba quo gratificarentur domino ſueverant paraſitari. Erant bitores domini, in imo lec

41 *Lagenae,* fictilia erant guſtis collis & ventricoſa hauſtum vinum triclinio inf minores cadi. Juds.

42 *Squillas,* modo camma *Muraena,* anguilla marin teſta, qua iuſcello ſuo incoq

45 *Prima cella, optima ole la.* Vet. Schol. Cruq.

46 *Garum* liquamen erat bris, quorum optimi cap in Hiſpania. B. Vid. Plin. Conf. ſupra Ser. 2, 4, 64

47 *Citra mare nato;* vin uſus eſt dum coqueretur, C cocturam.

50 *Vitio,* acore. Male *mutaverit* pro *mutaverat.* mihi neceſſarium videtur, bri pene omnes agnoſcunt. alias *vitium* eſt vini; pro *acra* dicitur. G.

Erucas virides, inulas ego primus amaras
Monſtravi incoquere, illutos Curtillus echinos,
Ut melius muria, quam teſta marina remittit.
Interea ſuſpenſa graves aulaea ruinas
In patinam fecere, trahentia pulveris atri
Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
Nos maius veriti, poſtquam nihil eſſe pericli
Senſimus, erigimur. Rufus, poſito capite, ut ſi
Filius immaturus obiſſet, flere. Quis eſſet
Finis, ni ſapiens ſic Nomentanus amicum
Tolleret; Heu, Fortuna! quis eſt crudelior in nos
Te, deus? ut ſemper gaudes illudere rebus
Humanis! Varius mappa compeſcere riſum
Vix poterat. Balatro ſuſpendens omnia naſo,
Haec eſt conditio vivendi, aiebat; eoque
Reſponſura tuo nunquam eſt par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni

Ii 4 Soli-

...inlutos *Baxt.* Cotillus *Glar.* 53 remittat *Ven. Glar.* 58 Rufus capite hactenus, ut ſi *Cun. ex coni.*

51 *Amaras, auſteras.* Torrentius.
52 Optimi Cruquii Codices lege-
...r *inlutos* pro *illutos*, & puto di-
...hoc loco pro intinctos, aut lava-
..., etſi diſſentiant omnes. Bent-
...s *inlotos.* B. Nempe Cruquius
...*tos* dicit, cum ſua ſalſugine aſ-
...tos: Lambinus non tabefactos;
...*ſurus*, integros. Apicius 9, 8
...*amen* echinis coquendis adhi-
... G.
53 *Ut melius muria*, h. e. quia
... ratione fit melius liquamen,
...m muria eſt, quae ex piſcibus
...aceis paratur. Z.
Teſta marina, Graeca orca, de
... ſupra 2, 4, 66. Optima mu-
liquamine conſtat thynnorum.
Teſtam non intelligo orcam ſ.
...lium, verum ipſos piſces teſta-
...os ut oſtreas, mytilos &c. G.
54 *Suſpenſa*; *conſuetudo apud an-*
...tos fuit, ut aulaea ſub cameras ten-
...rent, ut ſiquid pulveris caderet ab
...is exciperetur. Vet. Schol.

58 *Erigimur, Liberamur à metu.* Landinus; Dilogus. B. Metu ſe contraxerant ad primum ſtrepitum ac terrorem.

Poſito capite; *in lectum.* Vet. Schol. Cruq.

59 *Flere*, ſubaudi coepit. B. Vel perrexit; eſt enim infinitum hiſtoricum. G.

60 *Sapiens*, amarulenta Ironia.

62 *Deus*, Epicoeno, ſeu promiſcuo Genere, dicitur, ut Graecis Θεός.

64 *Suſpendens omnia naſo*; detorto ad rhonchos & ſannas, & identidem excuſſo. *Callidus excuſſo populum ſuſpendere naſo.* Perſius.

66 *Tuo*; certa Perſona pro incerta. B. Putabam, ſermonem directum ad Naſidienum.

67 *Tene*; ſupple decet, vel aequum eſt.

Solicitudine diſtrictum? ne panis aduſtus,
Ne male conditum ius apponatur? ut omnes
Praecincti recte pueri comtique miniſtrent?
Adde hos praeterea caſus; aulaea ruant ſi,
Ut modo; ſi patinam pede lapſus frangat agaſ
Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
Adverſae nudare ſolent, celare ſecundae.
Naſidienus ad haec: Tibi Dî, quaecunque prec
Commoda dent; ita vir bonus es, convivaque
Et ſoleas poſcit. tum in lecto quoque videres
Stridere ſecreta diviſos aure ſuſurros.
¶ Nullos his mallem ludos ſpectaſſe: ſed illa
Redde, age, quae deinceps riſiſti. ¶ Vibidiu
Quaerit de pueris, num ſit quoque fracta lage
Quod ſibi poſcenti non dentur pocula; dumq
Ridetur fictis rerum, Balatrone ſecundo;
Naſidiene, redis mutatae frontis, ut arte
Emendaturus fortunam. deinde ſecuti

71 ruent *Ven. Glar.* 75 preceris *tuetur Bentl.* precaris *ve al.* 85 *Hic v. deeſt Z.*

68 *Diſtrictum*, divulſum, diſtractum.

70 *Recte*, ad unguem.

71 Comice *hos* pro eiusmodi.

72 Certe magis hoc agaſonis erat quam commodi miniſtri. *Agaſo is proprie eſt qui iumenta tractat; hic autem Satyrice ſignificat eſcarum miniſtrum, quem vulgo nominant Infertorem*, Vet. Schol. Cruq. B. *Agaſo* pertinet ad Naſidienum ridendum, qui eiusmodi ſervum ſordidum adhibuerit ad cibos apponendos. Z.

74 *Nudare*, propalare.

75 *Ad haec*, ſupple *dixit*.

76 *Commoda*, bona, vel animo tuo grata.

Comis, ſuavis, civilis.

77 *Soleas, calopedes ad reparandum convivium.* Vet. Schol. Cruq. Nam accubituri deponebant ſoleas: erant autem ſoleae, ſeu crepidulae, domeſtica calceamenta. B. Vult exire, & imperare triclinio reſtituendo, red 84. G.

Tum, poſtquam diſceſſi

78 *Stridere*; *notandum e ipſo verſu ſit imitatus ſonit ria* Vet. Schol. Cruq

Diviſos, diſpertitos.

80 *Redde*, refer, narra.

83 *Fictis rerum*: ob res ſcilicet ſentiat Naſidienus vivis derideri. Helleniſ alibi *vanis rerum*.

Secundo; *Hypocritam ag* Schol. Cruq. h. e. ſecunda tium actorem.

84 *Arte*, ficta ſcilicet tia.

85 *Fortunam*, ſupple *ma* Reſpicit puto ad illam Pl ſententiam de vita aleae ſin expreſſit etiam Ter. Ad. *Quod cecidit forte, id arte gas.* G.

ꞇonomo pueri magno diſcerpta ferentes
nbra gruis, ſparſi ſale multo non ſine farre;
ꞇuibus & ficis paſtum iecur anſeris albi;
eporum avulſos, ut multo ſuavius, armos,
m ſi cum lumbis quis edit. tum pectore aduſto
imus & merulas poni, & ſine clune palumbes;
ves res, ſi non cauſas narraret earum &
uras dominus; quem nos ſic fugimus ulti,
nihil omnino guſtaremus, velut illis
idia afflaſſet peior ſerpentibus Afris.

quid MSS. quaſi ſexus referret. 89 leporis vulſos *Boſ. S.* edit *etiam G.* edat *Sax.* 91 palumbos *Cru.* 94 veluti ſi *omnes libros Bentl.* 95 atris *ex MSS. Bentl.*

omo magna ſcutella. Vet. q. Alteri Scholiaſtae *re eſt,* quo ſcilicet Mates inferebant Veteres. ſitum. B. Neque hic uid indicari ſentio praen, & credo poetae v. 92. oll. Sax. *Scutula* ex voce ipſa *Mazonomo* irſare V. Schol. a *Salſa* maioribus noſtris *Salonomo* circumferuntur, quisque pro lubitu ſun invitatur, atque eli- vel quantum placeat. diſtribuenda maza vel

, micis panis.

paſtum iecur. Veteres ve *ficatum,* appellavere, Cruquius.

Praecipui honoris erant res, albae.

89 *Leporum,* foecundorum ſcilicet; niſi ſuſpicati ſunt delicati omnes lepores parere, ob famam ambigui ſexus.

90 *Edit:* vetuſte pro edat. B. Nam *edit* eſt Coniunct. ab *edim, edis, edit*: ut ſupra Epod. 3, 3. Z.

92 *Si non cauſas,* an ſermonem orſus eſt de coitu animalium?

95 Mire *afflaſſet* de venefica & garrulo, ac ſi vel ſpiritu necarent, haec quidem carminibus, ille autem ineptiis. B. *Afflare* etiam dativo iungi, quod dubitare videtur Bentleius, oſtendit Stephanianus Theſaurus. G.

Notum eſt Afros ſerpentes eſſe omnium teterrimos.

Q. HORATII FLACCI EPISTOLARUM LIBER PRIMUS.

EPISTOLA I.

AD MAECENATEM.

Omiſſa re ludicra Philoſophiae ſe tradit. (Et philoſoph quaedam, tanquam ſpecimina illius, per lancem ſa addit. G.) B. Horatius, a Maecenate provocatus a ſüs ſcribendos, excuſat ſe ob aetatem ingraveſcente animi propoſitum, quo ad ſapientiae ſtudium ampl dum ducatur, ſeligendis philoſophorum variorum ceptis iis, quibus putet ſe vitam quodam modo reg inſtituere poſſe ſapienter, ut certe vitia fugiat care ſtultitia, qua vulgo laborent homines, qui divitias resque tantum magni faciant, contemtis animi inge virtutibus, ſintque valde ſive divites ſive pauperes in appetendis & fugiendis inconſtantes, & negligentia rum minutarum in vitae cultu habituque graviter hendant, vitia contra animi graviſſima, utpote vulga uſitata, non curent.

PRIMA dicte mihi, ſumma dicende Camoe
Spectatum ſatis, & donatum iam rude, qua
Maecenas, iterum antiquo me includere ludo.

3 inducere *MSS. Bersm.*

* Ut *Satira* prima itemque libellus de arte poetica *Epiſtolae* vocari poſſunt, propter appellatum ibi Maecenatem, hic utrumque Piſonem: ita Epiſtolae hae *Satirarum* nomen ob varietatem argumenti & vitiorum reprehenſionem ferre poſſunt, *ſermonum* vero propter pedeſtre genus orationis &c. G.

1 Primus liber Satirarum, primum Horatiani ingenii ſpecimen vulgatum, habet primum ſermonem inſcriptum Maecenati. Sic etiam prima omnium Odarum Maecenatem alloquitur. G.

Tale eſt illud Virgilianu 8, 11 *A te principium, tibi* Vet. Schol. Cruq.

Dicende; *videtur Horatiu Epiſtolam Maecenatis hortatu pſiſſe.* Vet. Schol. Cruq.

2 *Spectatum*, Dilogus etia *probatum.* Landinus.

Rudibus batuebant in ludo dis etiam inſigne erat miſſi gladiatoria opera, & iam fa niſtae. Publice autem alc exauctorati. Erat & duplex ferula ſcilicet & gladius quo inter ſe batuebant tiron

Non eadem eſt aetas, non mens. Veianius, armis
Herculis ad poſtem fixis, latet abditus agro,
Ne populum extrema toties exoret arena.
Eſt mihi purgatam crebro qui perſonet aurem;
Solve ſeneſcentem mature ſanus equum, ne
Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
Nunc itaque & verſus & caetera ludicra pono:
Quid verum atque decens curo & rogo, & omnis in
hoc ſum:
Condo & compono quae mox depromere poſſim.
Ac ne forte roges, quo me duce, quo lare tuter:
Nul-

Non aetas eadem, non mens *MS. Be::::.* 6 totiens *Bentl.* 7 purgata — aure *coll. Sax.* 10 ludicra caetera *MS. Bersm.*

Lipſii Saturn. Polybio ξυλίνη ςαυρα.

Ludo; quia *ſecuit urbem* ut olim ilius. B. Gladiatorium lu- intelligi, manifeſtum eſt vel *udis* mentione. G.

Mens, ſtudium. *Mutatione* *tis ſit mutatio mentis*, ut ſcite dinus.

'eianius, inſignis gladiator eius poris.

Herculi Fundano conſecravit ar- Vet. Schol. Gladiatores in tu- erant Herculis. B. Vitruu. 7 *Herculi, in quibus locis non* *Gymnaſia neque Amphitheatra,* *circum* vult aedem aedificari, ut elligamus, Amphitheatris vel ella Herculis adiuncta, vel tota ſe inſtar templorum Herculis. igitur figunt arma gladiato- G.

Populum exoret; *ſpectatorum cle-* *tia probibebatur victor in victum* *vire.* Landinus.

Extremo arena; cum amplius fu- e non poſſet retiarius ſecuto- s.

Eſt mibi; *ipſe animus, qui ἐν* *τῶν ἀνθρώπων οἰκέει*, i. e. *qui in* *ibus bominum babitare dicitur He-* *aso*, ut eleganter Cruquius. Eius- di erat Socratis Daemon.

Purgatam, quia *Mordaci lotus aceto*, ut ait Perſius 5, 86. nam calido aceti fumo vaporabant aures minus audientes.

8 *Solve ſeneſcentem*; *Sicut fortis equus ſpatio qui forte ſupremo Vicit Olympia, nunc ſenio confectu' quieſcit*: Ennius apud Cic. de Sen. c. 5. citante Lambino. B. *Solve* ſcil. de curru. Z.

9 *Peccet ridendus*, ridicula peccata committat, ut erat illud in ludis Pompeii, de quo Cic. Fam. 7, 1: *Honoris cauſa in ſcenam redierant ii, quos ego bonoris cauſa de ſcena deceſſiſſe arbitrabar*: & quae de Aeſopo addit. G.

Ilia ducat; *frequenter anbelet.* Vet. Schol. Cruq. *Ilia ſunt inter coxas & pubem.* Celſus, monente Torrentio.

10 *Verſus* lyricos, *ludicra* ſatiras, illas *illudere ſe chartis* dicit Ser. 1, 4, 159. Add. 1, 10, 37. G.

11 *Verum animi bonum.* Τὸ καλὸν βίῳ. Cruquius.

Curo, meditor.

12 *Condo & compono*, recondo & in unum congero; tanquam in penum ſcilicet, vel promtuariam cellam.

13 *Quo lare*; h. e. in cuius Philoſophicae domus clientela ſim: & bene

Nullius addictus iurare in verba magiſtri,
Quo me cunque rapit tempeſtas, deferor hoſpes
Nunc agilis fio, & merſor civilibus undis,
Virtutis verae cuſtos rigidusque ſatelles:
Nunc in Ariſtippi furtim praecepta relabor,
Et mihi res, non me rebus ſubiungere conor.
Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque
Lenta videtur opus debentibus; ut piger annus
Pupillis, quos dura premit cuſtodia matrum:
Sic mihi tarda fluunt ingrataque tempora, ſpem
Conſiliumque morantur agendi gnaviter id quo

16 verſor *MSS. Lambi. & Bos. it. Z. Med.* 1477. *it. Ven. Gl*
Lenta *Bentl. ex MS. vetuſto Bartbii, quod ob elegantiam & tem dicendi recepi pro vulg.* longa. *Sic* nox longa, dies l annus piger *commutate dicitur.* Z.

bene *tuter*, cum praepoſuerit *duce*, ac ſi militiae operam daret.

14 *Addictus*, factus alieni iuris: Sacramento devovebant ſe clientes & milites pro ſalute ducum, verbis ab ipſis ducibus conceptis. B. Gladiatores ſe addicunt ſacramento. Vid. Ser. 2, 7, 59. Medici olim iurant in verba ſui Hippocratis. G.

Magiſtri per contemtum dicebantur Philoſophi.

15 *Tempeſtas*, animus, qui inſtar venti & maris varius eſt. B. *Hoſpes*, ad varias philoſophorum ſectas, tanquam ad loca aliena, in quibus non habitare, ſed tantum aliquamdiu commorari animi cauſa ſoleo. Z.

16 *Agilis fio*; vitam laudo civilem, ut Stoicus: nam Epicurei ſibi vivunt, & curam Reipublicae, ſi moleſta futura eſt, ſapiente indignam putant: *Λάθε βιώσας* praecipuum horum Dogma eſt.

17 *Rigidus* ad utrumque ſubſtantivum refertur. Vid. ad Od. 2, 19, 28. G.

18 *Ariſtippus Epicureae princeps fuit.* Vet. Schol. B. Cyrenaicae, voluptuariae mag quam erat Epicurea. G.

19 *Et mihi res; Stoici dic tum hominem ut a Republica Epicurei vero ut homo Remp regat.* Vet. Schol. Quod nequit, ut prorſus eam neg

Septem Lambini Codice omnes Cruquii cum Veter liaſte legerunt *ſubiungere* p *mittere.* Subiunguntur v iumentis, non iumenta vehi Huc pertinet illa nobilis v ſtippi, Ἔχω τὴν Λαΐδα, οὐκ ὑπὸ τῆς Λαΐδος, *Habeo*, *beor.* G.

21 Bentleius ex ingenio *Le* fuit pro *Longa*, quo ſcilicet tium ipſum emendaret.

Opus debentibus; *mercenari* Schol. Cruq.

23 *Premit*, compeſcit velu no.

24 *Conſilium*, propoſitum. *quod* &c. h. e. ſapientiae v que ſtudium. Z.

Aeque pauperibus prodeſt, locupletibus aequo;
Aeque neglectum pueris ſenibusque nocebit.
Reſtat, ut his ego me ipſe regam ſolerque elementis:
Non poſſis oculo quantum contendere Lynceus,
Non tamen idcirco contemnas lippus inungui;
Nec, quia deſperes invicti membra Glyconis,
Nodoſa corpus nolis prohibere cheragra.
Eſt quadam prodire tenus, ſi non datur ultra.
Fervet avaritia miſeroque cupidine pectus?
Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Poſſis, & magnam morbi deponere partem.
Laudis amore tumes? ſunt certa piacula, quae te
Ter pure lecto poterunt recreare libello.
Invidus, iracundus, iners, vinoſus, amator;
Nemo adeo ferus eſt, ut non miteſcere poſſit,

Si

8 oculos *Lamb. Bentl.* & *MSS. Bersm.* 29 inungi *edd. vett.* 30 *pro* Nec, Et *Med.* 1477. Neu *Cun.* 31 cheragra *etiam G.* chir. *al.* 32 quadam *firmat Cruq.* quoddam Z. *Med.* 1477. 33 miſeraque *Ven. MS. Bersm.* 34 laborem *Cun. post Cruq.*

7 *Elementis*, *praeceptis primis.* Schol. Cruq. *Elementa* dicun-, quaſi quae ſint *e limine.*
8 *Non poſſis*; ſecunda Perſona prima, Comico ritu, & ſuppri-ur *Si.*
laluit Bentleius *oculos* Numero ltitudinis; ſed *oculos* poſuit ex a coniectura. Ego nihil mo-. B. Tanto minus aliquid mu-dum, quod *oculos contendere* vi-ur ſimpliciter modo hoc ſignifi-e, verſus aliquem locum dirige-culos, & velut collineare; *oculo tendere* vel *oculis* indicat ſum-m conatum efficiendi, & effe-n adeo. G.
contendere oculo; contento oculo ere.
9 Ipſe erat *lippus.* *In omnibus MSS. legitur inungui.* Torren-.
0 *Glycon athleta fuit fortiſſimus.* Schol.
1 *Nodoſa*, lapidoſa, tuberibus ormis.

Hoc etiam loco Bentleius poſuit *cheragra*, quod non improbaverim.
32 Bentleius ex admodum-vetuſto Exemplari recte repoſuit *quadam* pro *quodam.* B. *Eſt* autem idem quod licet, ut Ser. 2, 5, 103. G.
33 *Fervet*, calet uti febre.
34 *Sunt verba & voces*: Εἰσὶν δ' ἐπῳδαὶ καὶ λόγοι θελκτήριοι, Euripides in Hippolyto, citante Lambino. Notum eſt carminibus demulceri febres conſueviſſe.
36 *Tumes*, veluti hydrope. B. Et alioqui *tumere* ad morbos animi refertur. Intumeſcunt ſuperbi, irati, cupidi. Vid. Bentl. ad Ar. P. 197. G. Bene *piacula*; nam Veteres morbos omnes ad iram deorum referebant, ut dudum monuit Celſus.
37 *Ter pure lecto*; *ut ſe mergunt qui ſe purgant.* Vet. Schol. Deridet enim piacula ſacerdotum.
Recreare, levare.
39 *Ferus* durus, incultus, indomitus. *Feritatem vocat inſcitiam & animi duritiem.* Vet. Schol. Cruq.

Si modo culturae patientem commodet aurem.
Virtus eſt vitium fugere, & ſapientia prima
Stultitia caruiſſe. Vides, quae maxima credis
Eſſe mala, exiguum cenſum, turpemque repulſ
Quanto devites animi capitisque labore.
Impiger extremos curris mercator ad Indos,
Per mare pauperiem fugiens, per ſaxa, per ign
Ne cures ea quae ſtulte miraris & optas,
Diſcere & audire & meliori credere non vis?
Quis circum pagos & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia, cui ſpes,
Cui ſit conditio dulcis ſine pulvere palmae?
Vilius argentum eſt auro, virtutibus aurum.

O

40 accommodet *Sax.* & *MS. Berſm.* 44 animi Z. *Med.* 1477. 1555 &c. *Iura fere paria.* 48 audere Z. 52 Vilius eſt ar gentum *Bentl.* & *MS. Berſm.*

40 Animus ſubigitur & purgatur Philoſophia, uti ager *cultura.*

41 *Virtus eſt;* bene haec intulit cum iam culturae meminerit, qua purgantur agri infelicibus herbis.

42 *Repulſam,* *reiectionem ab honoribus.* Vet. Schol. Cruq.

44 Tres Cruquii Codices legerunt *Quanto animo* pro *animi*, h. e. quanta audacia. Bentleius cum aliis praetulit Genitivum *animi*, Horatiana varietate parum perpenſa. B. Revocavi lectionem plurium librorum bonam. Z.

Labore, diſcrimine, vitaeque periculo.

46 *Per mare; hoc loco Theognidis verſus imitatus eſt, qui ait:* Ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον Ῥιπτεῖν, καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων. Vet. Schol.

Per ignes, per torridam Zonam.

47 *Mirari*, eſt pro magno aut bono aut malo aliquid habere, ut mox Epiſt. 1, 6, 1 *Nil admirari.* G.

48 *Diſcere, & audire;* ὕστερον πρότερον. Vet. Schol. B. *Audere*, quod prima habet editio, mihi blanditur, ut ſit vehementior & acrior

cohortatio. Brevior longe a quillitatem via eſt, ſi audea temnere, quae mirantur alii ſi ea parare ſtudeas. G.

Meliori, doctiori. Vet. Sch.

51 *Conditio dulcis, non dul mae.* Satis mirari nequeo In tes latuiſſe Interrogative diſti dum eſſe poſt *Olympia.* B. mus homines, mihi contra ſententia huic loco aptiſſima ſi ita iungas, quis athleta c foraneus non malit Olympia nari, ſi ſpes & conditio o ſine labore aſſequendae illi mae? Miratur Horatius, n tius cupidinem malum ex homines, & ſic finem bo conſequi, quam pugnare cu tidianis perturbationibus. ἀπάθειαν habet, vicit Ol qui ſtudet ſatisfacere cupidi pugnat quotidie pugnas i les. G.

Sine pulvere, Proverbialis tio, ἀκονιτί. Eraſmus.

52 Hinc novo quaſi e oſtendit inconſtantiam & ſtu hominum, qui in ore quid

O cives, cives, quaerenda pecunia primum eſt,
Virtus poſt nummos: haec Ianus ſummus ab imo
Prodocet; haec recinunt iuvenes dictata ſeneſque,
Laevo ſuſpenſi loculos tabulamque lacerto.
Eſt animus tibi, ſunt mores, eſt lingua fideſque:
Sed quadringentis ſex ſeptem milla deſint;
Plebs eris. At pueri ludentes, Rex eris, aiunt,

Si

55 Perdocet Z. *Med.* 1555. Praedocet 2 *MSS. Cruq. Fl. Verſum* 58 *ante* 57 *poſuit. & hunc a* Sed *incepit unius MS. aetate Cruquius, quem ſecuti Bentl. Maitt. Cun. Sanad.* Sed *habent MSS. plures.* etiam G. *Inde vero transpoſitionis neceſſitatem eo minus colligas, quod illud* Sed *poteſt indicare excuſationem avarorum omiſſa per ſolennem ellipſin conditionali particula.* Geſn. *Equidem ob ſenſus elegantiam & librorum auctoritatem ſecutus ſum Bentl. Vulgo autem ſic:* Si quadringentis ſex ſeptem millia deſunt, Eſt animus tibi, ſunt mores, & lingua fideſque. Z.

nt praeclaram ſententiam *Vilius*
ntum cet. ſed eodem tempore,
on totidem verbis, toto tamen
ie tenore clament, O *cives, cives!*
ıque ſententiam legibus etiam
ciant. G.
Bentleius poſuit *Vilius eſt auro*
ntum. Verum eiusmodi erro-
labenti memoriae videntur tri-
ndi.
53 O *cives;* Ironica Proſopo-
ia, qua vult ſignificare urbanos
ris facere Arithmeticam quam
loſophiam. *Romani pueri longis*
onibus aſſem Diſcunt in partes cen-
diducere. De Arte Poet. 325 ſq.
54 *Ianus ſummus;* h. e. Univer-
ı Forum & Romanus Populus.
f. 2, 3, 18.
55 *Prodocet, aperte docet.* Vet.
ıol. Cruq. Atque haec lectio eſt
rium atque meliorum Codicum,
n alii habeant *Perdocet.* Mecum
t Lambinus & Cruquius, (Bentl.
L.) Torrentius contra eſt. B.
inere eſt ad moleſtiam usque au-
ntium aliquid repetere: ita ICtos
tores formularum appellat Cicero
Orat. 1. c. 55. Origo ab avibus
ıtatricibus. G.
Seneſque; h. e. aeque ac ſenes,
una cum ſenibus, quos habent
eceptores.
56 Hoc verſu utitur Sat. 1, 6, 74.

ubi eſt deſcriptio puerorum ludum literarium frequentantium. Hic illo Satirice utitur, ut indicet, ſenes etiam toto die puerili illa exercitatione computandi, numeros & aera ſuarum rationum tractandi, occupatos eſſe. Ita hic verſus, qui inſiticius videri poterat, & viſus eſt Cuningamo, gratiam & venerem addet orationi. G.

57 *Animus;* ſupple generoſus, vel liberalis.

Mores; ſupple probi & belli.

Lingua, eloquentia.

58 Non eſt mirum homines ita diligenter computare numos. *Si* enim *quadringentis* millibus HS. qui equeſtris cenſus eſt, modo *ſex* vel *ſeptem millia deſunt;* ſi de reliquo *eſt animus tibi — Plebs eris.* Plane haec verborum ordinatio indignitatem auget, & invidiam facit legi, quod ſibi admovet illa duo *Eſt animus, mores, lingua,* & *Plebs eris.* Ut non reprehenderim lectionem, quam transpoſitio duorum verſuum efficit: ſic receptum ordinem multo digniorem poeta arbitror. G.

59 *Plebs eris;* i. e. *In quatuordecim ordinibus non ſedebis.* Vet. Schol. Δῆμος ἔσῃ.

Rex eris; Pueri ludentes magiſtratus exercent & Reges creant.

Si recte facies. Hic murus aheneus eſto,
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa.
Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum e
Naenia, quae regnum recte facientibus offert,
Et maribus Curiis & decantata Camillis?
Isne tibi melius ſuadet, qui, rem facias; rem,
Si poſſis recte; ſi non, quocunque modo rem;
Ut propius ſpectes lacrimoſa poëmata Pupî:
An qui, fortunae te reſponſare ſuperbae

67 Puppi *vulg.* Puppî *Lamb.*

60 *Si recte facies;* ſi iura ſervaturus es, nec tuo arbitrio imperabis. B. Nihil opus eſt, ut hic peculiarem ludum *βασιλίνδαν* cogitemus. Olim moris fuit *regem* vocari a pueris & adultis ludentibus, qui optime rem geſſit. Locum Platonis in Theaeteto, & alium Dionis Chryſoſt. laudavit hic Lambinus. Et quid hodie in Germaniae urbibus notius eſt *rege iaculatorum?* Similis eſt huius loci ſuavitas Epigrammati primo Callimachi, ubi Pittacus petentem conſilium de uxore ducenda ad pueros ludentes ablegat, qui frequentant illud, *τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα*. Sententiam, *Hic murus* ſaturae lege vel licentia intexit poeta, ac ſtatim ad naeniam illam puerorum, eiusque interpretationem redit. G.

Hic murus aheneus; innocentia ſit tibi pro munimento Regi, inexpugnabile. Conſcii arcibus magis fidunt quam civibus. Proverbiali ſermone *aheneum* dicimus quod rumpi nequit; potuit etiam cogitare de muris Troiae.

62 *Lex Roſcia eſt qua cavetur, ut proximis ab Orcheſtra quatuordecim gradibus ſpectent, quibus eſt quadringentorum ſeſtertiorum.* Vet. Schol.

63 *Naenia,* puerilis cantilena. *Hoc dicto valde gravat Legem Roſciam.* Vet. Schol. Cruq.

64 *Et maribus Curiis;* h. e. generoſis & iuſtis, qui ſcilicet ad nor-
mam huius cantilenae Rempu
regebant. B. Heroës illi
facti ſunt, quales illos adc
poſteritas, quod non cecine
do pueri cum eſſent, ſed vir
animum ſic induxerunt, reg
qui *recte faciat:* non qui *rem*
Hanc deinde formulam, ipſi
titione ridiculam & odioſa
dere ſtudet. G.

65 *Facias,* luceris. B. *Q*
ſuadet. Z.

66 *Recte,* iuſte. Notam a
hiſtoriam tangit. B. Eſt hic
Graecis, amicis Horatii,
Si poſſis recte, bene habet! *ſi*
Tanto facilius autem potuit
omiſſione, quod ipſum *recte*
titum apodoſis locum ſuſtine
let, *ſi poſſis recte,* recte eſt! C

67 *Lacrimoſa, Pupius Tra*
graphus ita affectus ſpectantium
ut eos flere compelleret, inde
verſum fecit: Flebunt amici
noti mortem meam: Nam pop
me vivo lacrymatu' eſt ſatis.
Schol. B. *Ut propius ſpectes,*
ſedeas in quatuordecim, ſ.
locuples ſ. eques. *An qui*
ſuadet. Z.

Pupî; hoc ex Libris oſtendit
leius. Plurimi erant *Pupii* R
ut patet ex Inſcriptionibus.

68 *Reſponſare;* *contumaci*
ſpondere. Vet. Schol. Vid.
7, 85.

Liberum & erectum, praeſens hortatur & aptat?
Quod ſi me populus Romanus forte roget, cur
Non, ut porticibus, ſic iudiciis fruar iſdem;
Nec ſequar aut fugiam, quae diligit ipſe vel odit:
Olim quod vulpes aegroto cauta leoni
Reſpondit, referam: Quia me veſtigia terrent
Omnia te adverſum ſpectantia, nulla retrorſum.
Belua multorum es capitum: nam quid ſequar? aut quem?
Pars hominum geſtit conducere publica: ſunt qui
Cruſtis & pomis viduas venentur avaras,
Excipiantque ſenes, quos in vivaria mittant:
Multis occulto creſcit res foenore. Verum
Eſto, aliis alios rebus ſtudiisque teneri;
Iidem eadem poſſunt horam durare probantes?

Nullus

9 optat *vulg.* 76 capitum es Z. *Med.* 1477. 78 Fruſtis *G. S. Z. Med.* 1477. *Fabr.* 1555. *Lamb.* 82 poſſuntne *Lamb.*

9 *Liber* eſt qui audacter promit e ſentit. *En ego liber*, *Ille ferox* i. Ovidius Met. I, 757.
...praeſens, *valens perſuaſione*. Vet. ...ol. Cruq.
...eptem Cruquii & novem Tor...ii Codices legerunt *aptat* pro ... *Aptat*, *format*. Vet. Schol. ...q. Concinnat.
...1 *Porticibus*, ambulacris. Cloyſ... B. *Iudiciis fr. iisdem*, h. e. ...n ſentiam de rebus appetendis ...giendis. Z.
...4 *Quia me veſtigia*; *Luciliana ... haec*. Vet. Schol. Lucilii Diſti...n eſt apud Nonium: *Quid ſibi ..., quare ſit ut intro verſus & ad ... Spectent atque ferant veſtigia ſe ...ia prorſus*. *Ad Paradoxa Stoico... deſcenſum ſibi facit*. Vet. Schol. ... Omnes praeter ſapientes & ...nos & ſervos eſſe: certe tam ...rtati quam vitae metuebat Aeſopi ...pes.
...6 *Belua multorum*; tanquam al... Hydra. Vet. Schol. Cruq.
...on video cur Bentleius muta-verit *es* in *eſt*, cum Poeta alloquatur Populum Romanum ſub tertia [f. ſecunda] Perſona. B. Non tantum bellua es, o popule, ut ille leo, periculoſa; ſed multorum capitum, quam quis ſequi, ne ſi velit quidem poſſit. G.

77 *Conducere publica*; *Queis facile eſt aedem conducere*, *flumina*, *portus*, *Siccandam eluviem*, *portandum ad buſta cadaver*. Iuvenalis.

78 *Cruſtis & pomis*, uti parvulos. *Cruſta* dicit Placentas. Plurimi Codices habent *Fruſtis*, ſed male.

Avaras, & per hoc divites & orbas.

79 *Excipiant*; ex inſidiis capiant obeſos thunnos. B. *Vivaria* ubi ſervantur & ſaginantur animalia, ferae, piſces, aves. G.

80 *Occulto*, *illicito*. Vet. Schol. Cruq.

81 *Eſto*, h. e. Concedo hoc dandum eſſe naturae humanae. *Μετάβασις*. B. Auget ita illud, quod negabat, populi ſe poſſe iudicia ſequi. G.

Nullus in orbe ſinus Baiis praelucet amoenis,
Si dixit dives, lacus & mare ſentit amorem
Feſtinantis heri; cui ſi vitioſa libido
Fecerit auſpicium, cras ferramenta Teanum
Tolletis, fabri. Lectus genialis in aula eſt?
Nil ait eſſe prius, melius nil coelibe vita;
Si non eſt, iurat bene ſolis eſſe maritis.
Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?
Quid pauper? ride: mutat coenacula, lectos,
Balnea, tonſores; conducto navigio aeque
Nauſeat ac locuples, quem ducit priva triremi
Si curtatus inaequali tonſore capillos
Occurri, rides: ſi forte ſubucula pexae

83 Nullius in urbe Z. 91 viden' ut mutat *Bentl. conj.* ri 92 conducit navigia *MS. Berſm.* 94 cūratus *etiam G. S.* 1477. *F. Cun.* 95 Occurro *Bentl. e MSS.*

84 *Lacus Lucrinus* mari immiſſus. B. Cf. Carm. II, 15. Z.

Sentit, ob onuſta materia & caementis navigia. B. *Contracta piſces aequora ſentiunt* Car. 3, 1, 33. G.

Amorem, ſtudium.

85 *Vitioſa*, aegra, delira.

86 *Fecerit auſpicium;* ridicule *fecerit auſpicium* de novo ſuborto deliramento. *Sua cuique libido eſt deus*, &, *Anus quae vult ſomniat*, ut vulgo dicitur. B. Voluit forte laudare Aen. 9, 185 *Sua* cuique Deus fit dira cupido. G.

Ferramenta, *fabrilia inſtrumenta.* Torrentius.

Teanum civitas eſt Campaniae, *Sidicinum.* Vet. Schol. Cruq.

87 *Genialis*, Genio Naturae deo ſacer. *Δαίμων*, ſive Genius in ſole eſt. B. *Aulam* dicit pro *Atrio*, ubi eſt *lectus genialis*, qui idem *adverſus* dicitur. G.

90 *Nodo;* Laqueo retis. B. Reſpicit ad fabulam Ariſtaei Protea vincire docti a matre Cyrene, quam narrat Virg. Georg. 4, 405. G.

91 Invitat Maecenatem, & quemvis lectorem, ut rideat conatus pauperum, qui ſimiles fieri volunt divitum illa inconſtantia, u 3, 310 de Turbone. Nih opus eſt mutata lectione. G

Tenues conducebant c *Quos tegula ſola tuetur A plu les ubi reddunt ova columba* nalis 3, 201.

92 *Conducto*, & per hoc

93 *Priva*, propria. B. ſoli parata: non communis bus, ſ. meritoria. G.

94 Etſi *curatus* ſit Lectio Codicum, magis tamen *curtatus* propter Enargian. videtur Bentleium ſervâſſe Certe *inaequalis tonſor* magi quam *curabit* capillos, Cu pillorum tonſoris opus eſt. poteſt aliter hic peccari, i *tis capillis* quibusdam mag opus erat. Sed cum ha iam ſit *in inaequali tonſore* damnare non auſim. *Inae ſore*, ut *exiguae togae textore* 19, 13. G.

Inaequali tonſore, *Hypall inaequaliter tondet.* Vet. Sch

95 *Occurri*, Comica Temporis & Perſonae; na lium tangit. Vide Satyr. 1

Trita ſubeſt tunicae, vel ſi toga diſſidet impar,
Rides. quid, mea cum pugnat ſententia ſecum?
Quod petiit, ſpernit; repetit quod nuper omiſit?
Aeſtuat, & vitae diſconvenit ordine toto?
Diruit, aedificat, mutat quadrata rotundis?
Inſanire putas ſolennia me, neque rides,
Nec medici credis, nec curatoris egere
A praetore dati; rerum tutela mearum
Cum ſis, & prave ſectum ſtomacheris ob unguem
De te pendentis, te reſpicientis amici.
Ad ſummam, ſapiens uno minor eſt Iove, dives,

ıtleius praetulit *Occurro*; ſed ni- tanti. Librarii frequenter per- tant Tempora, fallente eorum moria. B. Lubrica ſane fide cio quorum Scholiaſtarum niti- illud de Virgilio hic & Sat. 1, 29 reprehenſo. Auguſtum, Mae- ıatem, Virgilium, interponunt ı collibuit. Conqueritur Hora- s, ſe in minutis rideri & repre- ndi a magno amico ſuo, in ma- ibus non emendari. G. Mae- ıatem in rebus eiusmodi minutis igentem fuiſſe, & ipſum in cultu ıabitu mollem & delicatum, con- t. Cf. Senec. Epiſt. 114. Z.

Poſtquam binas tunicas habere coe- unt, inſtituerunt habere ſubuculam induſiam. Landinus ex Varrone. t enim tunica vel interior, vel erior.

Pexae, novae, non tritae. Torren- t. Lanoſae, ſeu villoſae.

98 *Omiſit*, neglexit, reliquit. B. nf. Sat. 2, 3, 308 de iſta Horatii onſtantia. G.

99 *Aeſtuat*, fluctuat.

Ordine, ratione.

101 *Solennia*, humaniter. B. Eſſe as hunc morbum inveteratum, fruſtra tentetur: nec mihi pro- um, ſed conſuetum & epide- m. G.

102 *Furioſo dabatur Curator a tore.* Cruq.

103 *Rerum tutela mearum*; h. e. Patronus meus. Patronorum erat res clientium tutari.

104 *Prave, inaequaliter.* Vet. Sch. Cruq.

105 *De te pendentis*, h. e. Iudicio tuo ſe metientis.

Iterum Bentleius emendando Horatium ipſum, ſolius Heinſii auctoritate niſus, edidit *ſuſpicientis* pro *reſpicientis*, acſi reſpectus ſemper eſſet minorum, nunquam maiorum. Plinius nihilominus auctor eſt 2, 7 *aliis ṛullum* eſſe *deorum reſpectum, aliis pudendum*. B. *Reſpicimus* ea, unde opem exſpectamus, non minus quam ea, quibus auxilium debemus. Nudum latus hic Iohnſono praebuit Bentleius. G.

Amicus minor Cliens eſt, maior Patronus.

106 Temperat ſeveritatem ſuperiorum ſententiarum irriſione Stoicorum ſimili illi, quae eſt Sat. 1, 3 extr. G.

Ad ſummam; ut ſummatim intelligas totum quod velim: *ad ſummum*, denique eſt.

Imo ſi Senecae credendum, *Vir bonus eſt Iove maior*. B. Reſpicit, puto Epiſt. 53 extr. *Eſt aliquid, quo ſapiens antecedat deum: ille naturae beneficio non timet, ſuo ſapiens.* G.

Haec ex Lucilio tracta ſunt; nam ſic ille, *Nondum etiam haec omnia habebit; Formoſus, dives, liber, Rex ſolus vocetur.*

Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum;
Praecipue ſanus, niſi cum pituita moleſta eſt.

EPISTOLA II.

AD LOLLIUM.

Moralem Philoſophiam commodius tractari ab Homero quam Philoſophis. (A v. 32 lanx ſatura praeceptorum vivendi. G.) Lollium adoleſcentem hortatur ad ſapientiae & virtutis ſtudium. Oſtendit igitur, ex Homero luculentius & certius bene & ſapienter vitae inſtituendae rationem diſci poſſe, quam ex Stoicorum Academicorumque libris. Iliadem enim continere mala graviſſima, quae ex ira, libidine aliiſque cupiditatibus oriantur: Odyſſeam autem virtutis ſapientiaeque exempla utiliſſima. Tum addit, operam eſſe dandam mature, ut pravae cupiditates & pernicioſae coërceantur, avaritia ſcilicet, libido, invidia, ira.

TROIANI belli ſcriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romae, Praeneſte relegi;
Qui, quid ſit pulchrum, quid turpe; quid utile, quid non;
Planius ac melius Chryſippo & Crantore dicit.
Cur ita crediderim, niſi quid te detinet, audi.

Fabu-

4 Planius *etiam G. Z. Med.* 1477 & 1486. *Marcil. Bentl. Cun. San. Sandb.*
5 deſtinet *MSS. ap. Lambi.* & *G. Forte voluere* diſtinet.

107 *Honoratus*, nobilis, honorabilis.

108 *Sanus* Dilogως modo ponitur, de animo & corpore.

Pituita moleſta eſt; tuſſit enim interdum. Et ſenes & atrabiliarii vexantur tuſſi. Suavi riſu ſeria diluit, quo gratificetur Maecenati Epicureo. B. In oculis ſedem quaſi propriam & in naſo habet pituita, & ſenſum utrumque obtundit. Hinc κορυζῶντες, hebetes &c. G.

EPIST. II.

1 *Lollius* iſte erat moderator iuventae Caio Caeſari, ut ſupra oſtendimus. B. Reſpicit ad Od. 4, 9. Verum hic agit cum filio illius Lollii natu *maximo:* neque enim elogium hic eſſe poteſt *maximus;* & cognomen in ea gente non ſatis probatur ex Inſcr. Grut. p. 638, 2. Agi cum adoleſcentulo, ſatis apparet ex v. 68. Ad eundem ſcripta Epiſtola huius libri 18: frater illius ibi commemoratur v. 63 cuius reſpectu hic *maximus* vocari potuit. G.

2 *Declamas;* h. e. animi gratia Rhetoricae Scholae operam das: erat enim & adoleſcens & nobilis.

3 *Quid ſit pulchrum*, τὸ καλὸν, vel honeſtum. Quatuor iſta loca minus ad Rhetoricam quam ad Philoſophiam pertinent. Vult enim ſignificare Homerum etiam civilis vitae uſum tradere.

4 Mire *Planius*, cum *Chryſippus* Stoicus ſupra ſeptingenta volumina conſcripſerit, *Crantor* autem Academi-

Fabula, qua Paridis propter narratur amorem
Graecia Barbariae lento colliſa duello,
Stultorum regum & populorum continet aeſtus.
Antenor cenſet belli praecidere cauſam:
Quid Paris? ut ſalvus regnet vivatque beatus,
Cogi poſſe negat. Neſtor componere lites
Inter Peliden feſtinat & inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque.
Quicquid delirant reges, plectuntur Achivi.
Seditione, dolis, ſcelere, atque libidine & ira
Iliacos intra muros peccatur & extra.
Rurſus, quid virtus & quid ſapientia poſſit,
Utile propoſuit nobis exemplar Ulyſſem;

o Quod *etiam Sax. Gun. San.* 17 Rurſus *omnes praeter unum MS. Bentl.* 18 Ulyxem *Ven.* Ulixen *Bentl.*

icus ad triginta millia verſuum, tore Laërtio. Pro *Plenius* doctiſ-us Bentleius auctoritate multo- Codicum repoſuit *Planius* in Editione Horatii. Neſcio quo-do tamen *Plenius* nobis proba-or videtur Lectio: Certe *Plenius* is ad materiam referri videtur, *elius* ad ſtilum. Neque ſane uere tanti Scriptores non pla-me ſcribere tam grandibus vo-inibus. B. *Planior*, aper-que via docendi per exempla magines, *plenius* docent philo-i, qui totis libris agant, quod tae ſub exemplis &c. G. *lelius*, luculentius. B. Seu, us ad faciendum & cavendum.

Fabula, Ilias.
Graecia Barbariae; forſan En-ius eſt verſus: nam *Barbaria* ve-ous Poetis pro Phrygia erat.
Aeſtus; dementes iras. B. erturbatio omnis & inconſtan-fluctibus & aeſtui maris ſimilis, ti videtur. G.
Vid. Il. H, 347. G.
raecidere cauſam; Helena & re-redditis. Verbum medicum eſt. Bentleius edidit *Quod Paris, Quid*, auctoritate quorundam Librorum, quibus equidem nequeo fidem habere quod Horatiano care-ant ſpiritu. B. Recte ſane. Cor-rumpitur vigor ille carminis conſi-liis & medicina virorum doctorum. Non vult Poeta, totidem verbis dixiſſe Paridem, *ſe cogi non poſſe ut ſalvus regnet* &c. Verum hoc, ita ſe geſſiſſe rebus ipſis, quaſi hoc verbis profiteretur. Ita noſtri ad recuſantem bona conſilia, *ſi tu vis inſanire*, &c. G.

Ut *ſalvus regnet*; Ironia, ad oſten-dendam Paridis dementiam.

11 *Componere*, ſedare.

12 *Feſtinat*; ſtudet, geſtit. B. Vid. Il. A, 247. G.

13 *Hunc amor*; Achillem Briſei-dis amor.

Urit, incitat.

14 Heſiodi eſt (Op. 260) Ὄφρ' ἀποτίσῃ δῆμος ἀτασθαλίας βασιλήων. Cruquius.

15 *Seditio* eſt a *ſe* & *itio*, Διχοστασία.

Scelere, ſaevitia. B. Violata pietate in deos vel homines. G.

17 *Rurſus*, in Odyſſeide. Bent-leio ſuavius videtur *Rurſum* quam *Rurſus*. Non eſt noſtrum tantas decidere lites. Neque enim habemus tam

Qui domitor Troiae, multorum providus urbes
Et mores hominum inſpexit; latumque per aequor
Dum ſibi, dum ſociis reditum parat, aſpera multa
Pertulit, adverſis rerum immerſabilis undis.
Sirenum voces & Circae pocula noſti;
Quae ſi cum ſociis ſtultus cupidusque bibiſſet,
Sub domina meretrice fuiſſet turpis & excors,
Vixiſſet canis immundus, vel amica luto ſus.
Nos numerus ſumus, & fruges conſumere nati,
Sponſi Penelopae, nebulones, Alcinoique
In cute curanda plus aequo operata iuventus;
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad ſtrepitum citharae ceſſatum ducere curam.

23 Circes, *& mox* Penelopes *Ven. Glar.* novit *Med.* 1477. 31 ce... tum *omnes, niſi quod* ceſſantum *Flor.* 1482. *quod Landinus re*... otioſorum. ceſſanti *coni. Cun.* 32 — 63 *poſt Epiſt.* 1, 51 *collocari* ... *Da. Heinſ.*

tam eruditam aurem. B. Sibilus & *ὁμοιοτέλευτον* evitatur, ſi legas *rurſum*. G.

19 *Domitor,* h. e. Poſtquam eſſet domitor.

Multorum providus urbes: Homerus (Odyſſ. pr.): Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω. Vet. Schol. Sic in Arte Poetica; *Qui mores hominum multorum vidit & urbes.*

21 *Aſpera*; gravia, dura.

22 *Immerſabilis*, in animo habuit illud Pindari [Pyth. 2, 145] ἀβάπτιστός εἰμι φελλὸς ὥς. Cruquius.

23 *Voces,* cantus, Sirenes monſtroſae erant volucres, ut & Harpyiae & ad Magicam pertinebant. Dicuntur autem Σειρῆνες a Σειρά, catena. Etiam Hebraeis שיר, & catena eſt & cantus, ab *εἴρω necto.*

Caper Grammaticus auctor eſt Horatium ſemper dixiſſe Circa. Torrentius.

24 *Cupidus,* intemperans.

25 *Fuiſſet,* manſiſſet.

26 *Numerus ſumus,* i. e. *Quos fama obſcura recondit. Eos qui abſunt ſtudio Philoſophiae, ait numerum* ... *tummodo explere hominum.* ... Schol. B. Non puto ita ſevere philoſophari poetam, ſed ſuam ... tius & aliorum otioſorum vitam deridere. G.

28 Feſtiva Ironia *Sponſos* ... procos: erant enim voto ſponſi ...

Nebulones, prodigi, qui nihil ... bent penſi, a νὴ & βυλὴ, ut Donatus. B. Alcinoi Phaeac... regis aula ita deſcribitur ab Ho... ro, ut nihil ſerium ibi egerint ... mines, ſed in menſae & ludo... voluptatibus tempus omne conſu... ſerint. G.

29 *In cute curanda*; pretioſis ... licet unguentis & balneis, q... quotidie factum eſt a Veteribus ... te coenam: qua re intelligitur eti... coenandi luxuria.

Operata, operam inſumens: ... iſta propria eſt convivatorum & ... crificia parantium.

31 *Ceſſatum*; *eſt Infinitivus a* ... *turo.* Vet. Schol. *Et ſcire ce*... *tum tanquam feriatum.* Rutgeri... Bentleius poſuit neſcio quibus ... dis, ex diverſis Chartis & Li...

ceſſ

Ut iugulent hominem, ſurgunt de nocte latrones;
Ut teipſum ſerves, non expergiſceris? atqui
Si noles ſanus, curres hydropicus: & ni
Poſces ante diem librum cum lumine, ſi non
Intendes animum ſtudiis & rebus honeſtis;
Invidia vel amore vigil torquebere. Nam cur,
Quae laedunt oculum, feſtinas demere; ſi quid
Eſt animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui coepit, habet: ſapere aude;
Incipe. qui recte vivendi prorogat horam,
Ruſticus exſpectat dum defluat amnis; at ille
Labitur, & labetur in omne volubilis aevum.

 Quae-

32 hominem *Bentl. ex pluribus MSS. & evitatur ſic ingratum Homoeoteleuton.* 34 nolis — cures *plures MSS.* cures *etiam primae editt. Sed* noles *MSS. apud Lambi. Ex* nolis, non is *coni. Da. Heinſ.* 38 oculum *probat Bentl.* oculos *al.* 41 annum *pro* horam *F. & Med.* 1486. Incipe: vivendi recte qui *Glar. Lamb.*

[..]ſentem ducere ſomnum, quod nil [..]pus eſt refellere, cum provenerit [..] ignoratione Exſcriptoris, qui interpretari voluit quod non intellexerat. B. Placet in primis, quod Rutgerſius monet, Belgas ſimiliter dicere, *Syn Sorge ſpelen leiden.* Si qua cura in animo forte oboriatur, illam *ceſſatum ducunt ad citharae ſtrepitum*, i. cantu illo & oblectatione ſopitum eunt: ut dicimur curas *ventis tradere portandas in mare* Car. I, 26 pr. G.

32 Hinc incipit poeta adtexere praecepta alia Lollio iuveni profutura, per ſaturam, ut ſolet. Heinſiana tranſpoſitio fundamento idoneo deſtituitur. G.

33 *Teipſum ſerves*, h. e. animi tui rectum ſenſum.

34 Hydropis cura ap. Celſ. 3, 21 *Multum ambulandum, currendum aliquando.* Ceterum ſimilitudine tantum hydropis utitur, omiſſis, ut ſolet, comparandi particulis. Diſputat enim in genere contra deſidiam. Cf. v. 42. it. I, 3, 19. G.

Hydropicus; ſiticuloſus, avarus: *Curres*, properabis.

37 *Vigil*, quia non poteris dormire.

Nam cur, ex abrupto intulit: eſt enim Anacoluthon. Quatuor Torrentii Codices legerunt *oculum* pro *oculos*. B. *Nam cur* idem eſt, quod *cur nam*: non habet reſpectum ad ſuperiora; ſed eſt inceptivum, ut loquuntur Grammatici. G.

39 *Eſt*, ἐσθίει. B. Homerica formula Il. Z, 202 ὃν θυμὸν κατέδων, quod Cic. Tuſ. 3 c. 26 reddit, *Ipſe ſuum cor edens.* G.

40 *Dimidium facti*; de Proverbio Graeco eſt, Ἀρχὴ ἥμισυ παντὸς, ut poſt Eraſmum Lambinus monuit.

Aude, audacter experire. B. *Sapere aude*, quia res eſt ardua, difficilis coërcere cupiditates, vitiorum blandimenta ſuperare & ſpernere. Z.

41 *Recte*, vere, ad Philoſophicam normam.

Horam, tempus.

42 *Ruſticus*, h. e. ut ruſticus ille de quo Fabula; qui noluit tranſire flumen, donec tota deflueret aqua. B. Omittit & hic comparandi

Quaeritur argentum, puerisque beata creandis
Uxor, & incultae pacantur vomere ſilvae.
Quod ſatis eſt cui contigit, hic nihil amplius optet.
Non domus & fundus, non aeris acervus & auri
Aegroto domini deduxit corpore febres,
Non animo curas. Valeat poſſeſſor oportet,
Si comportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit aut metuit, iuvat illum ſic domus & res,
Ut lippum pictae tabulae, fomenta podagram,
Auriculas citharae collecta ſorde dolentes.
Sincerum eſt niſi vas; quodcumque infundis, aceſci
Sperne voluptates: nocet empta dolore voluptas.
Semper avarus eget: certum voto pete finem.
Invidus alterius macreſcit rebus opimis:
Invidia Siculi non invenere tyranni
Maius tormentum. Qui non moderabitur irae,
Infectum volet eſſe, dolor quod ſuaſerit & mens,
Dum poenas odio per vim feſtinat inulto.

46 contingit, nihil *MSS. & primae editt. & Bentl.* 52 podagram *m*
61 dum vim *Boſ.*

randi particulas, ut modo monuimus ad v. 34. G.

44 *Beata*, & dives & bene nata.

45 *Pacantur*, miteſcunt.

46 *Optet*, a diis petat. *Nil ergo optabunt homines?* Iuvenalis.

48 *Deduxit corpore febres*, Parodia Lucretiana eſt: nam ille [2, 34] *Decedunt corpore febres.* Hoc advertit Henricus Stephanus.

50 *Comportatis*, coacervatis, Metaphora a formica.

Bene cogitat uti, Helleniſmus, μέλλει εὖ χρᾶσθαι.

51 Cum Lambini & Cruquii Codicibus repoſui *& res*, pro eo quod erat *aut res*.

52 *Ut lippum*; de ſeipſo cogitavit.

Fomenta videntur levare podagram, revera irritant.

Puto Bentleium recte ex co
ctura poſuiſſe *podagrum* pro *p*
gram, quo conveniret voci *lipp*
Nam & pronus eſt lapſus in
minus nota, qualis eſt *podager*
podagricus.

54 *Sincerum*, purum vitio, q
ſine querela, & ἄμωμον.

56 *Finem*, modulum & limite

57 Bene *macreſcit*, nam *opi*
pingue eſt.

58 *Siculi tyranni*, de Phala
Tauro cogitavit.

59 *Moderari* eſt modum po

60 *Mens* obſtinata voluntas
tur, & propoſiti violentia, d
autem indignatio.

61 *Odio inulto* Dativum eſt.

62 *Animum*, ſpiritum.

63 *Fraenis*; *fertur homo qu*

Ira furor brevis eſt: animum rege: qui, niſi paret,
Imperat: hunc fraenis, hunc tu compeſce catena.
Fingit equum tenera docilem cervice magiſter
Ire viam qua monſtret eques. Venaticus, ex quo
Tempore cervinam pellem latravit in aula,
Militat in ſilvis catulus. Nunc adbibe puro
Pectore verba puer, nunc te melioribus offer.
Quo ſemel eſt imbuta recens, ſervabit odorem
Teſta diu. Quod ſi ceſſas, aut ſtrenuus anteis;
Nec tardum opperior, nec praecedentibus inſto.

65 quam monſtrat *Ven. Glar. Lamb.*

EPISTOLA III.

AD IULIUM FLORUM.

rquirit de Tiberio & comitibus in Oriente hoc tempore mi-litantibus.

IULI Flore, quibus terrarum militet oris
Claudius Auguſti privignus, ſcire laboro.
Thracane vos, Hebrusque nivali compede vinctus,

1 Luci *coni. Marc.*

turbationibus ut equis indomitis. uquius ex Platone.

65 Pro *quam* repoſui *qua* ex MSS. orrentii ſex, & duobus Cruquii.

67 *Puro*, ſincero, tanquam de ſe. B. Cum animus tuus non-m ſit infectus & corruptus vitio-m contagione & peccandi conſue-dine. *Nunc*, dum puer es. Z.

68 *Puer*, h. e. dum puer es. *Ad lium ſcribit adoleſcentem Orato-m.* Vet. Schol. B. *Adbibe* avi-& ſaepe bibe. V. Car. 2, 13, 32. G. *Melioribus offer*; doctioribus ex-lendum.

70 *Teſta*; cadus vel amphora. *Ceſſas*; tardior es, & negligentior.

71 *Nec inſto*; vere philoſophan-us abeſt aemulatio. B. Credo, ſuſpicionem omnem a ſe remo-at, quaſi ſuam rem agat, hoc ad-re Horatium. Quidquid tu ege-ris, viam ego meam perſequar nec tardius tua alteriusve cuiuscunque cauſa, nec celerius. G.

EPIST. III.

1 *Iulius Florus fuit in Coherte i. e. inter Comites Tiberii Neronis, qui ab Auguſto imperium accepit.* Vet. Schol. Cruq. *Hic Florus fuit Satyrarum Scriptor, cuius ſunt Electae ex Ennio, Lucilio, Varrone.* Alter Schol. B. Tiberius Claudius Nero Liviae filius anno V. C. 734 ab Auguſto miſſus ad Orientem regnum Armeniae Tigrani reſtituit, recepit etiam ſigna, quae M. Craſſo ademerant Parthi. Sueton. Tib. c. 9. Z.

Orae ſunt extremae partes terrarum, id eſt, maritimae. Cruquius ex Feſto.

2 *Laboro*, geſtio.

3 *Thracane, Graece protulit*: Θρῄκη. Vet. Schol. Cruq. B. Per Macedoniam.

An freta vicinas inter currentia turres,
An pingues Aſiae campi colleſque morantur?
Quid ſtudioſa cohors operum ſtruit? Haec quoque curo;
Quis ſibi res geſtas Auguſti ſcribere ſumit?
Bella quis & paces longum diffundit in aevum?
Quid Titius, Romana brevi venturus in ora,
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus,
Faſtidire lacus & rivos auſus apertos?
Ut valet? ut meminit noſtri? fidibuſne Latinis
Thebanos aptare modos ſtudet, auſpice Muſa?
An tragica deſaevit & ampullatur in arte?

Quid

6 Hoc quoque c. *Bentl. ex codd. non male: nam refertur ad antecedens membrum.* Z.

cedoniam Thraciamque exercitum ductum eſſe, tradit quoque Suetonius Tib. cap. 14. Z.

Mire *nivali compede* de Hebro tanquam Deo: an cogitavit de Xerxe, (Iuvenal. 10, 182) *Ipſum compedibus qui vinxerat Ennoſigaeum?* B. Ad glaciem referendum videtur. G.

4 *An freta*: Helleſpontum dicit.

Turres, Seſton & Abydon. Vet. Schol. Bentleius ex coniectura poſuit *terras*, quod minus probaverim; ille non putavit & *Seſti* & *Abydi* fuiſſe turrem. Poetae non fuerat iſta diſquirere, ſed Geographi vel Hiſtorici. B. Certe etiam Abydos urbs munita. Vet. Schol. Cruq. *Turres* pro urbibus Helleſponti poſuit.

5 *Morantur*, oblectant, amore ſui, captos diſcedere vetant. B. Perſequitur iter Tiberii eo ordine, quo illud inſtitui debuit.

6 *Cohors nunc Amici; nam & Lucilius eos, qui nunc Praeſidibus ad Salarium eunt, mercede inventas Legiones ait.* Vet. Schol. Hinc effictum eſt noſtrum Court: Homero autem Αὐλῆς Χόρτος dicitur noſtrum Court-yard. B. *Cohors* ſunt amici Tiberii, comites, contubernales, qui & commenſales dicuntur, Z.

Curo, ſunt mihi curae & per hoc perquiro, & ſcire laboro. B. Quia Horatius ipſe aut ob difficultatem non audebat, aut, tanquam priſtinus libertatis defenſor Brutique amicus, nolebat ſcribere: veruntamen rei ipſius cupidus volebat videri ob gratiam Auguſti. Z.

9 *Titius Septimius Lyrica Carmina & Tragoedias ſcripſit Auguſti tempore; ſed libri eius nulli exſtant: huius autem inſigne Monumentum eſt infra Ariciam.* Vet. Schol. Cruq. B. De hoc Car. 2, 6. Epiſt. 1, 9. G.

10 *Non expalluit*: res tantae aleae cuivis pallorem incutere potuerat, bene igitur ſubiecit *auſus*. B. Vid. Car. 4, 2 pr. G.

11 Bene etiam *apertos*: nam reconditioris intellectus ſunt Pindari vatis Carmina.

13 *Auſpice*, bona dante initia.

14 *Deſaevit*, Comicum erat Horatio ingenium, atque ideo minus arridebat Epicum Carmen, & Tragoedia. B. *Deſaevit*, ſaeva, crudelia, qualia in tragoediis tractantur, deſcribit. Z.

Ampullatur, bombos edit, ληκυθίζει. Καλλίμαχος Μῦσαν ληκυθίζουσαν τὴν τραγῳδίαν λέγει. Scholiaſtes Hephaeſtionis, citante Lambino. *Proiicit ampullas; hoc de Callimacho ſuſtulit.*

Quid mihi Celſus agit? monitus multumque monendus,
Privatus ut quaerat opes, & tangere vitet
Scripta, Palatinus quaecunque recepit Apollo;
Ne, ſi forte ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum
Furtivis nudata coloribus. Ipſe quid audes?
Quae circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
Ingenium, non incultum eſt nec turpiter hirtum.
Seu linguam cauſis acuis, ſeu civica iura
Reſpondere paras, ſeu condis amabile carmen;
Prima feres hederae victricis praemia: quod ſi
Frigida curarum fomenta relinquere poſſes,
Quo te coeleſtis ſapientia duceret, ires.
Hoc opus, hoc ſtudium parvi properemus & ampli,
Si patriae volumus, ſi nobis vivere cari.

Debes

22 *pro* nec, & *Bentl. ex codd.*

ulis. Vet. Schol. in Artem Poem 97. B. Ampullis verborum ur, ſublimi dicendi genere, ut poſtulat, utitur. Z.

n arte; h. e. in Dramate; hinc Actores Artifices appellabantur.

5 Moralem habet Emphaſin parda *mihi*: nam ineptulum ſignit.

6 *Privatas*; nam quivis depreidat bibliothecam publicam comintem.

Tangere vitet; minantis ſunt haec ba.

7 *Caeſar ſibi in bibliotheca ſtatuam uerat ad habitum ac ſtaturam Apol-is.* Vet. Schol. B. Conf. Ser. 4, 22. G.

19 *Cornicula ponitur Abuſive pro nulo.* Vet. Schol. Cruq.

10 *Coloribus*, quibus ſe pingi gaubat inepta.

Audes, moliris.

11 *Agilis*, tanquam ſedula apis. de Od. 4, 2, 27. Omnes qui beſcribunt ſua mella excerpunt e terum Scriptis.

12 *Incultum*, agreſte, hirtum, aſpen.

24 *Amabile* utitur tanquam perpetuo Epitheto.

25 *Feres*, domum tuam, tanquam a Poetico Certamine, & per hoc accipies; nam qui accipit ſecum fert.

26 Abuſive dicimus *frigida fomenta.* Antonius Muſa Auguſti Medicus frigidis aſperſionibus Arthriticos curavit, cum alii calidis fomentis uterentur. Vide Epiſt. 15. Feſtive ſignificat refrigeſcere ingenium cogitatione pecuniae atque honorum; nam & *frigidum* pro emortuo dicitur. Utitur igitur ſolita Dilogia.

Relinquere, deponere, negligere.

28 *Studium* opera eſt qua perpetuo oblectamur. *B.* Intelligitur ſtudium ſapientiae, quod alienum eſt a cupiditate divitiarum, honorum &c. *Properemus*, maturemus, ſine mora colamus. De activo verbi properare ſenſu vid. Broukhuſ. ad Tibull. pag. 380. Z.

29 *Nobis*, h. e. inter nos: eſtque Praeparatio ad ea quae dicturus eſt: nam deſcendit ad ſequentia.

Debes hoc etiam reſcribere, Si tibi curae,
Quantae conveniat, Munatius: an male ſarta
Gratia nequicquam coit, & reſcinditur? At, vos
Seu calidus ſanguis, ſeu rerum inſcitia vexat,
Indomita cervice feros, ubicunque locorum
Vivitis; indigni fraternum rumpere foedus,
Paſcitur in veſtrum reditum votiva iuvenca.

30 ſit tibi *MSS. Lamb. Cruq. Torr. G.* curae eſt *conj. Bentl.* 3: vos *Bentl. ex codd.* 33 Heu — heu *MSS. Cruq. Torr. Sax.* v *ed. Ven. & Loſcheriana.*

EPISTOLA IV.

AD ALBIUM TIBULLUM.

Tibullum ſodalem ſuavi alloquio ſolatur moerentem. (Vid. v. 4. G.) B. Videtur Tibullum ad ſeſe invitaſſe Ho tius. Quid agis, inquit, nunc? num carmina ſcribis, an m ditabundus philoſopharis? Certe tibi ingenium eſt pr clarum, forma corporis egregia, divitiae earumque rec uſus, mentis prudentia, facundia orationis, gratia a principes, gloria, firma valetudo, habitus cultusque vi ſplendidus & magnificus. Quare vive laetus & tranq lus, &, ſi ridere velis, viſe me, qui tanquam Epicur cutem curo, edo & bibo, nec curae ullae animi mei t bant tranquillitatem.

AL

30 Comice *ſi* pro *an* protulit. B. V. Epiſt. I, 7, 39. G.

Curae, amori; curae ſunt quae amamus: ſumus enim eorum ſemper memores. *Tua cura palumbes*. Virgilius.

31 *Male ſarta*; Metaphora a re veſtiaria.

32 *Coire* proprie dicuntur vulnera, & veſtium ſuturae.

At, hoc eſt, utcunque vel nihilominus. Bentleius me invito fecit *Ac*: Quod etſi tantillum ſit, ego nollem factum. B. Continuari vult Bentleius interrogationem usque ad feros. Sed magis placet, quia vehementiorem motum habet, illud *At*. G.

33 Patheticum valde & miſerationi aptum illud *Heu — heu*: & pene eſt ut praeferam, cum prae tim *calidus ſanguis* & *rerum inſc* non disiuncta videantur, ſed eodem fonte profecta, & valde c iuncta. G.

Iuventa *calidus*.

Vexat, agitat, in furorem agi

34 Comparat cum iuvencis eid iugo alligatis, quod una ferre cuſent. Poſt *indigni* omiſſum *eſtis*.

35 Cognatos omnes, imo & co vos *fratres* appellant Veteres: tuerunt eſſe *fratres patrueles*, *fratres affinitate*.

36 *Lyrici iuvencam immolaba Tragoedi hircum, alii Poetae tauri* Vet. Schol. B. Illud de hi Tragicorum ſpeciem habet. V Ar. P. 220. Sed reliqua olent perbulum nugatorem. G.

ALBI, noſtrorum ſermonum candide iudex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
Scribere quod Caſsî Parmenſis opuſcula vincat?
An tacitum ſilvas inter reptare ſalubres,
Curantem quicquid dignum ſapiente bonoque eſt?
Non tu corpus eras ſine pectore. Dî tibi formam,
Dî tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
Quid voveat dulci nutricula maius alumno,
Qui ſapere & fari poſſit quae ſentiat, & cui
Gratia,

9 Quam ſ. & f. ut *vulg.* Quam ut ſ. *Boſ.* *Nobiſcum Bentl. Cun. San. Sandb.*

Sermones dicit Satyras ſuas & [epi]ſtolas communi ſermoni ſimiles, [qua]ſi non eſſent Poemata. B. Etiam [epi]ſtolas hic intelligendas eſſe, non [pu]to. Z.
[C]andidus purus eſt, neque ma[lig]nus, neque fictus.
[I]udex, *Criticus erat ſcriptorum [Ho]ratii.* Vet. Schol.
[2] *Dicam*, coniiciam.
[P]edum oppidum haud longe ab urbe [...], nunc non eſt. Vet. Schol. B. [In]ter *Tibur & Praeneſte* collocat [Sch]ol. Cruq. G. Ibi villam haud [...]ie habuit Tibullus. Z.
3 *Hic eſt Caſſius qui in partibus [Bru]ti & Caſſii Tribunus militum mi[lita]vit, quibus victis Athenas ſe con[tul]it: Quintus Varius ab Auguſto [miſ]ſus ut eum interficeret ſtudentem [inv]enit, & perempto eo ſcrinium cum [libr]is tulit: unde multi crediderunt [Thy]eſten Caſſii Parmenſis fuiſſe; ſcri[pſe]rat enim multas Tragoedias Caſſius.* [Ve]t. Schol. B. Recte hoc ſcholion [err]oris convincitur a viris doctis. [Nam] Caſſius Parmenſis, victo ad [Act]ium Antonio, cuius partes ſe[cutus] erat, fugit Athenas, ubi a [Va]ro quodam, qui videtur fuiſſe [Vaŗ]us Auguſti, & perperam cum L. [Va]rio tragico confunditur, iuſſu [Au]guſti occiſus eſt. Vid. Valer. [Ma]x. I, 7, 7: Ruhnkenio ad Vellei. [...]erc. & inprimis Wieland. ad no[ſtr]um loc. Z.
[O]puſcula, h. e. auto contra cara, [...] & Diminutiva nonnunquam laudis ſunt. Liberalis recordatio Brutianarum partium, quarum & ipſe fuerat. B. Opuſcula Caſſii quidem hic laudantur; at laus non eſt in Deminutivo. Z.
4 *Tacitum*, meditabundum.
Reptare, leniter ambulare, quod meditantium eſt. B. Sic Plin. Epiſt. 1, 24. *Reptare per limitem.* G.
6 *Corpus inanime* Proverbiali ſermone inertem dicimus & meticuloſum.
Eras, ſupple *olim*. Certe & agilis & generoſus fueras. B. *Eras* refero ad naſcendi felicitatem. *Ingenium*, quod ingenitum eſt, in puero ſtatim eminebat. G.
Dii tibi; contra Epicureorum ſententiam qui negant eos aliquid curare. Vet. Schol. Cruq.
7 Hic verſus debebat monere viros eruditos, ne putarent hoc agere Horatium, ut conſoletur Tibullum, decoctorem, in agello anguſto lugentem ſuperiorem ſtultitiam. G. *Dederunt*, *media ſyllaba brevi.* Vet. Schol. Cruq. B.
Artemque; callide laudat etiam prodigalitatem Albii.
8 *Nutricula*; Vota divitiarum exagitat. B. Non puto: nam quorſum illud, *non deficiente crumena?* Peripateticus hic eſt: nova omnia complectitur. G.
9 Lectio Veterum Codicum eſt *Qui ſapere & fari poſſit*, non *Quam ſapere & fari ut poſſit*, ut Vulgari; &

Gratia, ſama, valetudo contingat abunde,
Et mundus victus, non deficiente crumena?
Inter ſpem curamque, timores inter & iras,
Omnem crede diem tibi diluxiſſe ſupremum:
Grata ſuperveniet, quae non ſperabitur, hora.
Me pinguem & nitidum bene curata cute viſes,
Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

13 deluxiſſe *primae editt.*

EPISTOLA V.

AD TORQUATUM.

Manlium Torquatum invitat ad coenam. B. Moroſus
ſus ſit neceſſe eſt, cui hoc Horatii convivium non pl
Vinum enim haud contemnendum, idque non parc
ponitur, eſt pura & munda ſupellex, tempus opp
num, ſermones faceti, delectus convivarum fidoru
bene convenientium.

& probavit Torrentius: h. e. qui eiusmodi eſt ut iam poſſit. B. *Fari quae ſentiat;* de eloquentia & facundia hoc eſt accipiendum, non de libertate impune dicendi quae velis. Z.

Qui talis eſt, ut hic deſcribitur, ille non opus habet votis cariſſimorum. Felix es, Albi, tua ſi bona noris. G.

10 *Gratia* apud potentes, *fama* propter ſcripta.

11 Cum Bentleius in uno vel altero vetuſto Exemplari repererit *Et modus, & victus*, ille de ſuo ingenio fecit *Et domus, & victus*, quae videtur mihi prae altera Lectione frigidiuſcula, & ſola raritate commendabilis.

13 Miſerum eſt pendulum eſſe de futuro: ſoliciti & parci vivunt futuro, quod nunquam futurum eſt. B. Contra perturbationes v. 12 commemoratas remedium eſt cogitatio mortis. Qui cogitat unum quemque diem eſſe forte ultimum, ſingulos, quibus vivit, in lucro ponit, & gratus accipit. Conf. Ter. Phorm. 2, 1, 11. Putabam aliquando *deluxiſſe* forte rectum eſſe, ut

finem lucis ſignificet, & ſit i
gitatio cubitum euntium. S
obſervavi quidquam, quo a
verbum illud firmetur. G.

Diluxiſſe, ſe aperuiſſe, En

14 *Grata* modo Paſſivum
grate accepta; & bene *ſupe*
de non proviſo.

Hora, h. e. vel una horula.
vitae ancora eſt ſperare nih
nil ſperat nil metuit, ſpes ſol
titiae eſcam praebet.

26 *Pinguem & nitidum*, h.
dentem praeſentibus, nec ſu
parcentem ut tu.

Viſes, Imperativus in Futu

16 *Cum ridere voles;* h.
aliquando remiſſior fueris
ſemper me ridentem depreh
Appoſui ſubdiſtinctionem po
quod neminem reprehenſuru

Porcum; obeſulus erat Ho
& porci audiebant Epicurei.
cure noſter ex hara producte,
ſchola, Cicero in Piſonem, te
te Ludovico Deſprez. B. F
eundem modum iocatur Cicer
IX, 20, ubi ait, ſe nunc e
eſſe factum: ſe in Epicuri
verſarii caſtra ſe conieciſſe &

SI potes Archiacis conviva recumbere lectis,
Nec modica coenare times olus omne patella;
Supremo te ſole domi, Torquate, manebo.
Vina bibes, iterum Tauro diffuſa paluſtres
Inter Minturnas Sinueſſanumque Petrinum.
Sin melius quid habes, arceſſe, vel imperium fer.
Iamdudum ſplendet focus, & tibi munda ſupellex.
Mitte leves ſpes, & certamina divitiarum,
Et Moſchi cauſam: cras nato Caeſare feſtus

Dat

Archaicis Z. *Med.* 1477 *&c. Sed* Archiacis *G. S. Porphyr. Fabricii &* *ipſe Fabr. R. Steph. &c.*

Archiacis; Archias breves lectos :, *unde Archiacos, ſicut a Boetho :thios, dicimus.* Vet. Schol. Hanc nonem Turnebus probat, cum reri contra omnium MSS. fidem onant *Archaicis*. B. Videntur ic, poſt Bentl. & diſputationem terianam in Hiſt. Acad. Inſcr. 2. in tuto eſſe *Archiaci lecti*, li- illorum Archias faber aliunde m ex Porphyrione Fabricii non- ı innotuerit: ſed nec *Sotericus* cuius *lecti* ſunt ex Seneca apud .k 12, 2. G.

Olus omne; qualecunque, ut di- ſolemus nos omne vinum bibere. :. Schol. Cruq.

Supremo te ſole; contra quam ebant lauti, qui de medio die nam ordiebantur.

Iterum Tauro, ſupple Conſule: ignificat ea non eſſe admodum uſta. B. Incidit hic annus in V. C. 728, fuitque vinum ex itleii rationibus VI vel VII an- um. G.

Diffuſa; expreſſa. Vet. Schol. uq. B. Non quaſi idem ſit *ex- uere* vinum uvis, & *diffundere* ex u in Amphoras & lagenas: ſed a utrumque temporibus non ltum diverſis ſolet fieri. G.

Petrinus vicus olim in agro Fa- lo. Vet. Schol. B. Certe Min- narum & Sinueſſae mentio etiam ernum agrum indicant. G.

Arceſſe; me invita ad te. B. ior videtur Lambini interpreta- tio, qui ita: vel arceſſe vinum, quod habes, melius meo, i. e. iube tecum afferri ad me: vel patere tibi meum apponi. Z.

Imperium fer; i. e. patere tibi a me imperari, tanquam domino con- vivii. G. *Dicitur hoc quia antea paſcentes Reges appellabantur. Inde qui ſenatui coenam poſt triumphum dabant in Capitolio, Conſulem vel Dictatorem rogabant, ne ad coenam venirent, ſe illis quod ederent domum miſſuros, ne illos ut Reges domum a ſenatu deduci illis praeſentibus neceſſe eſſet.* Vet. Schol. B. Si conferas cum h. l. Val. Max. 2, 8, 6 & Plut. Qu. Ro. 80, colligas inde, a trium- phantibus epulo exceptum fuiſſe Senatum, qui deinde dominum con- vivii domum duxerit, quod inde- corum, conſule vel dictatore prae- ſente, alii cuiquam tribui. G.

7 *Tibi*, in uſum tuum apud me. Z.

8 *Leves*, vanas & incertas.

9 *Moſchi; hic Pergamenus Rhetor notiſſimus, reus veneficii fuit, cuius cauſam ex primis tunc Oratores ege- runt, Torquatus hic, de quo nunc dicit, cuius exſtat Oratio; & Aſinius Pollio.* Vet. Schol.

Nato Caeſare; Divi Caeſaris nata- lem ſignificat; ille Idibus Iuliis cele- bratur. Vet. Schol. B. Ad natalem Auguſti, vel ad Caii Caeſaris, qui referunt, nihil adferunt praeter coniecturas. Ceterum IV. Id. Iulii natalem aſſignat Divi Caeſaris Ma- crob. Sat. 1, 12. G.

Dat veniam ſomnumque dies; impune licebit
Aeſtivam ſermone benigno tendere noctem.
Quo mihi fortunam, ſi non conceditur uti?
Parcus ob haeredis curam nimiumque ſeverus
Aſſidet inſano. Potare & ſpargere flores
Incipiam, patiarque vel inconſultus haberi.
Quid non ebrietas deſignat? operta recludit;
Spes iubet eſſe ratas; in praelia trudit inertem;
Solicitis animis onus eximit: addocet artes:
Foecundi calices quem non fecere diſertum?
Contracta quem non in paupertate ſolutum?
Haec ego procurare & idoneus imperor, & non
Invitus; ne turpe toral, ne ſordida mappa
Corruget nares; ne non & cantharus & lanx

Oſt

11 extendere *pr. editt.* tendere *G.* 12 fortuna *etiam G. S. Z.* Geſn. *Equidem cum Bentleio lectionem codicum nonnullorum reſtitui, ut intelligatur* optem. *Nam vulg.* fortuna *repudiatur a verſu. Z.* 17 ertem *G. S. Talb. Bentl. Baxt.* 2 *&c.* inermem *al.*

10 *Impune* neque enim a Cenſore vetabimur aeſtivo hoc tempore noctis uti refrigerio. B. *Veniam*, feriandi, abſtinendi a negotiis. *Somnum*, & adeo permittit diutius dormire, quo facilius per noctem poſſis convivio intereſſe. Z.

11 *Benigno*, largo, copioſo.

Tendere, producere; Metaphora a lanificis deducta.

12 *Quo mihi*, Enallage Perſonae: pro *quo tibi*.

Fortuna, ſupple *magna*. Contra fidem Codicum Muretus repoſuit *fortunas*, quod video a plerisque probatum. Sed nil opus: nam cauſa metri factum eſt. Bentleio placuit *fortunam*, verum ſub tenui auctoritate.

14 *Aſſidet inſano; ſedet ſtulto proximus.* Cruquius. B. Ut *affinis* eſt, *proximus*, *vicinus* eſt. G.

Potare & ſpargere; Ὕστερον πρότερον.

15 *Patiar*, contentus feram.

Inconſultus, Charientiſmus prodigi & improvidi.

16 *Deſignat;* molitur. *Deſignare rem novam facere.* Donatus. Ut *deſignantur* magiſtratus in turum. Eſt haec laus vini, q fortes facit, ut illos, qui Pyrrh interfecturi erant, niſi lagena d ciſſet Quinct. 6, 3, 10. Ex deſignandi notione eſt Gall. ſein. G.

18 *Onus eximit;* tanquam ium ti dorſo.

Addocet artes; ingenium acuit percipiendas diſciplinas.

20 *Contracta;* Dilogus & an ſta & inaudaci vel moeſta.

Solutum, hilarem, laſcive ridente

21 Diſpenſatoris eſt *procura* nam procuratio eſt vicaria curati erat igitur Ἔρανος, vel collati coena.

Idoneus; ad laetitiam & mun tias, natura comparatus; & per h bene electus. B. *Haec impe* Graeciſmo, pro haec mihi im rantur idoneo. G.

22 *Toral;* integumentum lecti

23 *Corruget nares;* gravi odore

Cantharus, Bacchi poculum; ſatus erat A Cann or Tankard.

[redacted]

Oſtendat tibi te; ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminet; ut coëat par
Iungaturque pari. Butram tibi, Septiciumque,
Et niſi coena prior potiorque puella Sabinum
Detinet, aſſumam. locus eſt & pluribus umbris;
Sed nimis arcta premunt olidae convivia caprae.
Tu quotus eſſe velis, reſcribe; & rebus omiſſis,
Atria ſervantem poſtico falle clientem.

26 Butram Septicium *etiam G.* Brutum *edd. vett.* Septimiumque *Lamb.*

EPISTOLA VI.

A D N U M I C I U M.

ta beata conſtat externorum contemtu. B. Numicius videtur homo fuiſſe in vitae genere & inſtituto probando ac ſectando admodum inconſtans & moroſus. Quare docet Horatius, ad vitae tranquillitatem pertinere nihil admirari, nec quicquam magis ab illa abhorrere, quam in rebus appetendis fugiendisque fluctuare. Quodſi in virtutis admiratione excedi poteſt modus; quid futurum eſt in vaſis argenteis, ſtatuis, veſtibus, honoribus, opibus & divitiis admirandis & nimis appetendis? Ad animi igitur tranquillitatem tuendam opus eſt, ut in optimo, quod quidem viſum fuerit tibi, ſervando & ſectando ſis conſtans & ſtabilis. Quodſi virtus te beatum reddere & ſervare poteſt: virtutem cole, eaeteris omiſſis ſtudiis. Si

24 *Tibi te;* Enallage Perſonae, *ſibi aliquem.* B. Vult nitere ... ut pro ſpeculo eſſe poſſint. G.

25 *Eliminet, foras limen efferat.* ... Schol.

... *iaiet*, apte conveniat, aetate ... icet & moribus.

26 Recte Bentleius, auctoritate ...dicum plurium, pro *Brutum Septimiumque* reſcripſit *Butram Septiciumque.* Cauſa fuerat tanti ...oris quod ea nomina paucis ...at nota. Plerique enim Librarii ...iptores nihil praeter ſcribere *no-*... B. *Brutam* vel *Butram* puel... facit. Vet. Schol. Cruq. G.

27 *Potior puella; urbanus iocus in Sabinum.* Cruquius.

29 *Convivium* modo dicit convivarum gregem.

Caprae; olentes alae.

30 Ordo eſt; *Reſcribe quotus tu eſſe velis.* B. *Quotus:* dicitur enim *epulari cum duodeviceſimo comite* Plin. 12, 1. Martial. 14, 217 *Dic quotus, & quanti cupias coenare.* G. Varro apud Gell. XIII, 11 dicit, convivarum numerum incipere oportere a Gratiarum numero, & progredi ad Muſarum. Z.

31 *Atria ſervantem*, h. e. te in atrio exſpectantem. B. *Poſtico* ſcil. oſtio, porta falſa, ψευδοθύρῳ. Z.

Defodiet condetque nitentia. Cum bene notu
Porticus Agrippae, & via te conſpexerit Appi
Ire tamen reſtat Numa quo devenit & Ancus.
Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
Quaere fugam morbi. Vis recte vivere? quis
Si virtus hoc una poteſt dare, fortis omiſſis
Hoc age deliciis. Virtutem verba putes, ut
Lucum ligna? cave ne portus occupet alter:
Ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas.
Mille talenta rotundentur, totidem altera, por

31 deliquitus Z. *quaſi fuiſſet* deliquiis. putas *Glar. Lamb. pro e codd. Bentl.* et. 34 porro, & *ſic MSS. Lamb. Cruq. Bentl.* & *omn. al.*

demque praeterita redire. Deinde fingunt quaſi domicilium earum rerum ſub terra. *Ἅδης* eſt *ἀΐδης*, qui videri non poteſt &c. G.

Locus dicitur *apricus* ubi Sol ſe aperit. *In lumen & ſolem.* Vet. Schol.

Aetas, ſupple multa, vel longa.

25 *Nitentia*; fama atque divitiis ſplendentes & conſpicuos. Omnium rerum viciſſitudo eſt.

26 Porticus haec erat Panthei, ſive Templi Iovis Ultoris, qua vel deambulabant, vel geſtabantur, lauti.

Te conſpexerit; inſigni curru, vel manno vectum. B. *Appii via.* Nam divites Romani illa iter faciebant in Campaniam amoenam, ubi habebant villas. Z.

27 Neque enim pietas quicquam profuit Numae, neque Anco bellica gloria. B. Conf. Car. 4, 7, 15.

28 *Tentantur*, fatigantur, irritantur.

29 *Quaere*; Imperativus pro Futuro. B. Quaſi permittat, Eſto, quaeras licet. Sed hoc cum facias ut fine propoſito quaeras remedia, quidni etiam in rebus animi? G.

Recte; ad naturae modulum & normam rationis.

31 *Hoc age*; huic uni ſtudio te totum trade. Proverbialis elocutio.

Deliciis; molli otio & delicato faſtidio.

Virtutem verba; cogitavi bis Herculis apud quendam cum, quae Brutum iam rum pronuntiaſſe fingit Dio narrat L. 49 extr.] *Ὦ τλήμ τή! λόγος ἄρ' ἦσθα ὅλως σε ὡς ἔργον ἤσκουν, σὺ γὰρ τύχῃ.* Ita enim corrigendu Atque huc ſpectat & illud ad Uxorem; *Rara quidem quam non fortuna gubernat.*

Non puto hic impietatem ſed ſimpliciter hoc dici, virtutem conſtare verbis praeterea eſſe) ut lucus co gnis ſ. arboribus: etiam c nea ratione agendum eſt, plane ſimilis illi Prophetae 18, 21 ubi claudicare veta lum ſed aut Iovae ſe ded Baali. Conf. Epiſt. 1, 17, 4

Bentleius ex Libris rect fuit *putes* [pro *putas*] & be bum Dubitativum in Mod poſuit Dubitativo.

Ut lucum ligna; deriſore rum lucos vulgo dicebant eſ & ſacras aedes tantum ſaxa.

31 *Occupet*, ante te pet

33 *Negotia*; negotiation

34 *Rotundentur*; nihil ta avari animum quam rotund ma. B. Congerantur; co tur. Lambin. Z.

Tertia ſuccedant, & quae pars quadret acervum.
Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
Et genus, & formam regina pecunia donat:
Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.
Mancipiis locuples eget aeris Cappadocum rex:
Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus, ut aiunt,
Si poſſet centum ſcenae praebere rogatus,
Qui poſſum tot? ait: tamen & quaeram, & quot habebo
Mittam: poſt paulo ſcribit, ſibi millia quinque
Eſſe domi chlamydum; partem, vel tolleret omnes.
Exilis domus eſt, ubi non & multa ſuperſunt,
Et dominum fallunt, & proſunt furibus. Ergo
Si res ſola poteſt facere & ſervare beatum,
Hoc primus repetas opus, hoc poſtremus omittas.
Si fortunatum ſpecies & gratia praeſtat,
Mercemur ſervum, qui dictet nomina, laevum

[4]2 quod habebo *MSS. Lamb. Fabr.* 1555. Geſn. *Recepi lectionem Glar. Lamb. Bentl. & al.* Z. 47 potis *coll. Sax. Cun.* 50 ſaevum *MSS. Torr. it. G. S. & primae edd. Sed* laevum *MSS. Lambi. Cruq. Bentl. Cun. Sandb.*

[3]5 *Quadret*, ut fiat ſolidum & [...]o numero perfectum patrimoni[...] quater mille talentûm. G.

[3]6 *Fidem* dicit fidei opinionem [...]d vulgus. *Contemnere fulmina* [...]per *Creditur*. Iuvenalis.

[3]7 *Reginas* dicebant Patronorum [...]tronas, quas nos Dominas ho[...]. B. Conf. Ser. 2, 3, 94.

[3]8 *Decorat Suadela Venusque*; h.e. [...]enii vis & venuſtas. *Suadela* ar[...], *Venus* ornat. *Suadela Epithe*[...]*eſt Veneris, Graecis* Πειθώ. Vet. [Sch]ol. Comites decorant Patronos [...]s honoris cauſa ſequuntur.

[3]9 Domino & ſervis conſtat pau[...]culum regnum: Cappadocum [...]m Reges vendebant cives iure [do]minii.

[4]0 Comice *hic* pro talis. Noli [...] miſerum regnum praeferre divi[...]. Μεταβατικῶς & Conceſſivo [...]feruntur iſta. B. Si virtus [...]il eſt quam verba, non ſit tibi [...]s uno genere divitem eſſe: faciendum eſt, ut, quemadmodum Craſſo, omnium generum copiae ſuperſint. G.

Chlamys militaris erat Graecorum lacerna, ſive palliolum, inferius rotunda, ſuperius contracta. Laxius erat aliquanto Romanorum paludamentum.

41 *Rogatus*; a Praetore ludorum Praefecto.

43 *Millia quinque*; convenienti Hyperbole uſus eſt, cum Lucullus nominâſſet ducentas, ut oſtendit Cruquius ex Plutarchi Lucullo. B. At prior Horatius. G.

47 *Si*; *pronuncia ut irridendo magis horteris.* Vet. Schol.

49 *Species*; honorum ſplendor. B. Scil. praetexta, ſella curulis, latus clavus, calcei lunati, faſces, lictores, comitatus &c. Lambin. Z.

Gratia; popularis aura.

50 *Qui dictet nomina*; Nomenclator hic erat, qui ſingulorum ci-

Qui ſodicet latus, & cogat trans pondera dextra
Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Veli
Cui libet is faſces dabit, eripietque curule
Cui volet importunus ebur: Frater, Pater, adde;
Ut cuique eſt aetas, ita quemque facetus adopta.
Si, bene qui coenat, bene vivit; lucet, eamus
Quo ducit gula: piſcemur, venemur; ut olim
Gargilius, qui mane plagas, venabula, ſervos
Differtum tranſire forum populumque iubebat,
Unus ut e multis populo ſpectante referret

E

51 fodiat *edd. vett.* 53 hic faſces *edd. vett.*

vium & nomina & conditiones noverat.

Saevum qui ſodicet; ſic plerique ſcripti Codices & Cruqnii & Torrentii, pro *laevum qui fodiat*: Scholiaſtae ſilent. Et bene *Saevum* & *ſodicet*, quo ſtudium & properationem oſtenderet, quod & ſequentia firmant. Bentleius tamen retinuit *laevum*, indicta cauſa. B. Sed *laevum* poſcit *dextra*, & favent illi auctoritates: *ſaevum* nimis hic ſaevum eſt. *Fodicet*, ſubinde fodiat. Cf. Ter. Hec. 3, 5, 15. G.

51 *Trans pondera*; trans ſarraca ſaxis vel trabibus onuſta. B. Aut *trans pondera* togae iam ſuſceptae ab infimo limbo, qua antea tegebatur manus, ut vult Ferrar. de re Veſt. 3, 2: aut, quod ad Fabri & Stephani theſauros mihi placere oſtendi, *trans pondera*, ultra aequilibrium corporis, cum periculo cadendi. Fodit latus laevum candidati nomenclator: alacris nimium & cupidus candidatus ita protendit dextram, ut aequilibrium pene perdat &c. *Pondera* de aequilibrio dici, ſatis oſtendit Ovid. Met. 1, 13 *Ponderibus librata ſuis tellus*. G.

52 *Fabia* & *Veſina* Tribuum nomina ſunt. B. Tribuum ſuffragia petebant paullo ante candidati per ſe, & per homines gratioſos, qui dicebantur *tribum conficere* alicui &c. G.

53 Recte Bentleius diviſim poſuit *Cui libet*, & *is* pro *libe* auctoritate Librorum idone

Faſces, Conſulatum.

Curule ebur; ſellam cur per hoc Aedilitatem. Ebu retro vehebantur in Curia les. *Virga quam Imperat riam ferebat, Curulis vocaba* Schol. Cruq.

54 *Importunus*; Comic tate *importunum* dicit prae n tentia ferocientem.

Blandi *Fratres* coaevos c bant, & natu maiores *Pat Frater ab illis Ilibus*. Iuv

55 *Facetus*, comis. *Fac* per adeſt quod dici conv enim quaſi *fando cietus*. E *ptare* dicitur etiam filius p Hammonem Alexander. G

56 *Lucet*; ſupple, cum p

58 *Gargilius luxurioſus tus fuit, qui ſe venari ſimul emeret apros*. Vet. Schol.

59 *Per famam & popul* venalis.

Bentleius auſus eſt repon *pum* pro *populum*; neque *rum* modo non eſſe a *popu* ſum. Nullibi tamen comp *campum* praeterquam in Ho nuper edito. Verum aur adeo delicatis, ut non p in Satyrico carmine, iſtam nem ferre, *populum* & *popu* bis non licet eſſe tam diſ Mane iubet Gargilius ſer

ım mulus aprum. Crudi tumidique lavemur,
. deceat, quid non, obliti, Caerite cera
i, remigium vitioſum Ithacenſis Ulyſſei,
potior patria fuit interdicta voluptas.
ſimnermus uti cenſet, ſine amore iocisque
ſt iucundum; vivas in amore iocisque.
, vale: ſi quid noviſti rectius iſtis,
idus imperti; ſi non, his utere mecum.

68 imparti G. Cun. ſi nil coll. Sax.

EPISTOLA VII.

AD MAECENATEM.

ferendum divitiis. B. Horatius, quem, cum diu-
n promiſerat, Roma abeſſet & in villa ruſticare-
Maecenas ipſe vel per alium quendam, ut promiſſi
ıe memor eſſet, monuerat, idque, ut videtur, gra-
:um quadam ingrati animi exprobratione, reſpon-
ius nec tamen ſine urbanitate conſueta, ſeſe qui-
dem

torio tranſire plenum
ıulum adeo dividere
ridiculo eventu, ut eo-
pectante veſperi refer-
um, eumque non a ſe
ı praediis, ſed emtum
gnam vim elegantium
perdidit vir doctiſſi-
nomen bis poſitum:
culos maxime capta-
alioqui ſummo mane
iturus. G.
r *e multis*; nam &
t ad maiorem pom-
um, ut oculos populi
eret.
:tiam a coena lavabant
:am venantes famem
octes. B. Cf. Perſ.
ibi Caſaub. G. *Tu-*
tuque repleti. Z.
: *tabulae erant civium*
qui tribu movebantur.
Qui aliquid flagitii ad-
eritum tabulas relatus
ol. Cruq. *Victis Cae-*
i in percutiendo foedere
ſuffragii ferendi ius.

Vet. Schol. B. Quin pro bene-
ficio Caeritibus data civitas, ſed ıus
tum ſolebat, ſine ſuffragio. Res
nota. G.

63 *Vitioſos ideo ait, quia nec apud Ulyſſi Circen poculis eius, nec apud Sirenas cantibus, ſibi temperare pote-rant.* Vet. Schol. B. Omiſit, ſuo more, comparandi particulam: ſimus tales, quales Ulyſſis ſocii. G.

65 *Mimnermus* Poeta erat Vene-reus, cuius hi duo verſus a Cru-quio referuntur ex Plutarcho, & a Mureto ex Stobaeo: *Τίς δὲ βίος; τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδί-της; Τεθναίην ὅτε μοι μηκέτι ταῦ-τα μέλοι.*

65 Deeſt concluſio, ergo etiam ſi virtus eſt ſummum bonum, dan-da illi eſt opera. Cf. v. 29 ſq. G.

67 *Noviſti*; didiciſti.

68 *Candidus*, *benignus, ſine invi-dia.* Vet. Schol. Cruq.

Hoc ſumtum videtur ex Iſocrate ad Nicoclem, Χρῶ τοῖς εἰρημένοις, ἢ ζήτει βελτίω τούτων. Vir elegans Iacobus Cruquius.

dem gratiſſimo animo liberalitatem Maecenatis agnoſ qua locuples ſit factus: verùm, ſi Maecenas eum, nu graveſcente aetate, nunquam a ſe dimittere vellet, n priſtinam valetudinem iuvenilemque vigorem redd ſe aequo animo, quicquid ab eius benignitate accepiſſ ſignaturum eſſe, quoniam, ita ipſe non magis doni uti poſſet, quam Telemachus equis a Menelao ol Tum rem more ſuo, hoc eſt, egregie illuſtrat exe Vulteii cuiusdam hominis tenuis, qui, a Philippi lib tate ex urbano ruſticus factus, donum auctori reddi cum priorem conditionem vitae meliorem ſibi eſſe c viſſet.

QUINQUE dies tibi pollicitus me rure futu
Sextilem totum mendax deſideror. Atqui
Si me vivere vis, recteque videre valentem;
Quam mihi das aegro, dabis aegrotare timenti,
Maecenas, veniam; dum ficus prima calorque
Deſignatorem decorat lictoribus atris;
Dum pueris omnis pater & matercula pallet;
Officioſaque ſedulitas, & opella forenſis
Adducit febres, & teſtamenta reſignat.
Quod ſi bruma nives Albanis illinet agris,

3 *Sic G. Med.* 1477. *Ven.* 1479. *Flor.* 1482. *Med.* 1502. *Lecb.* vi recteque val. *al.* ſi me vis vivum, ſanum, r. v. *Cun.*

1 *Quinque dies*; ſupple duntaxat. *Rure*, apud villam. *Rure* Poetae dicunt pro *ruri*, auctore Servio; quod monuit Cruquius.

2 *Deſideror*; abſum, exſpector. *Atqui*, fidenter & ex abrupto.

3 Valde mihi placet hic verſus, qualem ex MS. primisque editionibus repoſui: *ſanum* illud cum *recte valentem* poſitum abundat: in *videre* eſt dulcedo quaedam & ἦθος, quod intelligunt ſoli qui amarunt. G.

5 *Ficus prima*, pro primus auctumnus, facete.

6 *Deſignatores ſunt funerum mancipes, & ordinatores; nam deſignare eſt ordinare; unde & qui loca in Theatris ſpectatoribus diſtribuebant deſignatores dicebantur.* Vet. Cruq.

Belle *decorat*, tanquam d ſtratu aliquo maiore.

7 *Matercula*, miſella mat

8 *Officioſaque ſedulitas*; ir tina ſalutatione & in ded ad Forum; Ut primus omnium compareat.

Opella forenſis, qua defen corum cauſas.

9 *Reſignat*; detractis ſignis B. Teſtamentorum reſigna ganter pro morte. Z.

10 *Albanis*, *Latinis*, Vet Cruq. Nam Alba olim L put.

11 *Ad mare*; *quod per bien lorem praeſtat, & aeſtate frig*

Ad mare deſcendet vates tuus, & ſibi parcet,
Contractusque leget; te, dulcis amice, reviſet
Cum Zephyris, ſi concedes, & hirundine prima.
Non, quo more pyris veſci Calaber iubet hoſpes,
Tu me feciſti locupletem. ¶ Veſcere ſodes.
¶ Iam ſatis eſt. ¶ At tu quantumvis tolle. ¶ Benigne.
¶ Non inviſa feres pueris munuſcula parvis.
¶ Tam teneor dono quam ſi dimittar onuſtus.
¶ Ut libet: haec porcis hodie comedenda relinquis.
¶ Prodigus & ſtultus donat quae ſpernit & odit:
Haec ſeges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
Vir bonus & ſapiens dignis ait eſſe paratus;
Neq tamen ignorat quid diſtent aera lupinis.
Dignum praeſtabo me etiam pro laude merentis.

L l 5 Quod

19 relinquis *Zar. Cun.* relinques *al.* 22 paratum *edd. vett.*

ol. Cruq. B. Vid. ad Epiſt. 1, 18. G.

bi parcet; ſibi indulgebit ca-lo a frigore.

Contractus; *prae frigore*. Vet. ol. Cruq. Rigidulus erat Hora-B. *Contractus* in parvum culum: quod facile vaporetur, ns in lectulo, involutus veſti-G.

4 *Calaber, Apulus* vel *Tuſcus* pro vis ruſtico dici ſolebat: modo m populares ſuos ſuaviter deri-B. Senſus eſt: Tu mihi non iera ea dediſti, quae ipſe ſper-s, ſed magna & magni a me enda merito. Z.

6 *Benigne*; *humane facis, & gra-ago*. Vet. Schol. Cruq.

8 Senſus eſt: Non poſſum me-ferre; ſed exiſtimes velim, do-, quod offers, mihi non minus ere, quam ſi illo onuſtus do-n abirem. Z.

9 *Haec & hodie* commendandi ent Emphaſin, & Comice pro-ntur. B. Fit actio illa vivi-, ſi legamus *relinquis*: magis t bonus Calaber hoſpitem ſu-G.

o *Stultus*, rudis, agreſtis, impe-r.

Odit, faſtidit, nauſeat.

21 *Haec ſeges*; hic ager, hoc genus hominum.

Ingratos; *qui gratiam non queunt mereri*. Vet. Schol. Cruq.

Omnibus annis: in omne aevum; dum Sol & Luna ſunt.

22 *Ait*: h. e. libenter ait, nec renuit.

Quinque Cruquii Codices pro *paratum* legerunt *paratus*, quam lectionem Gulielmus Canterus primus ex Soſipatri Chariſii Inſtitutionibus eruebat.

23 Parvuli hoc ignorant, quibus lupini ſunt pro nummis. Aleatoribus hi erant pro calculis, [vid. l. 1 Cod. de Aleatoribus] unde natum Proverbium. Oſtendit etiam Muretus ex Plauti Poenulo [3, 2, 20] hos fuiſſe *aurum Comicum*, prodente Turnebo in Adverſariis. B. Senſus eſt: Et probe tamen ſcit, quid diſtent probi numi a falſis; adeo ut dignis hominibus det numos veros, h. e. munera praeſtantiſſima. Z.

24 *Pro laude*; pro merito. B. Ob hanc ipſam quoque cauſam dignum me praeſtabo beneficiis tuis, Maecenas, ut tu landeris digno tribuiſſe. *Pro* hic ponitur ut Lucr. 5, 8.

Quod ſi me noles usquam diſcedere, reddes
Forte latus, nigros anguſta fronte capillos;
Reddes dulce loqui; reddes ridere decorum, &
Inter vina fugam Cynarae moerere protervae.
Forte per anguſtam tenuis nitedula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtaque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra:
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavum repetes arctum, quem macra ſubiſti.
Hac ego ſi compellor imagine, cuncta reſigno:
Nec ſomnum plebis laudo, ſatur altilium, nec
Otia divitiis Arabum liberrima muto.
Saepe verecundum laudaſti; rexque paterque
Audiſti coram; nec verbo parcius abſens:
Inſpice, ſi poſſum donata reponere laetus.

Ha…

30 cameram *coni. Dac. infeliciter.* 34 compellar *edd. vett.*

5, 2. *Quis potis eſt dignum pollenti pectore carmen Condere pro rerum maieſtate,* i. quale poſcit maieſtas rerum: ita hic qualem requirit laus bene de me merentis. Haec nunc placent prae Tmeſi *promerentis,* & prae conſtructione *dignum pro laude.* G.

25 Diſcedere, ſcil. a te rus, animi & valetudinis gratia. Z.

26 *Forte latus,* h. e. ſpiritum & inceſſum. B. *Anguſta fronte,* a multis capillis tecta, quemadmodum eſt in iuventute. Z.

28 *Fugam*; quia ſe ſubduxerat ebrio. B. Fortaſſis haec res apud Maecenatem ipſum acciderat, ipſius Maecenatis conſilio. Z.

29 Patet ex Sancti Hieronymi Epiſtola ad Salvinam beſtiolam iſtam genus fuiſſe muris. Ita enim Dacerius Hieronymi verbis; „Docet „Aeſopi fabula plenum muris ven„trem per anguſtum foramen egre„di non valere.“ Reſcribendum igitur cum Bentleio *nitedula* pro *vulpecula.* Erat autem *nitedu…* ſive *nitela,* Graecis *μῦς* [illegible] quem vulgo vocabant [illegible] quod oſtendunt Philoxeni Gloſſ… Moris fuerat Librariis etiam c… rumpere quae non valebant intel…gere. Vide eruditiſſimum Cuning…mium.

30 *Cumera vaſis frumentarii g…nus, factum ex vimine admodum …ductum.* Vet. Schol. Vide Sat. 1, 53.

34 Sex Cruquii Scripti Codic… legerunt *compellor* pro *compella…* quod magis Horatianum eſt. *Co…pellari* autem eſt iure arceſſi.

Reſigno; *ſatis aſpere.* Vet. Scho… Cruq. *Reſignare autem eſt conve…tum irritum facere.* Torrentius, … Conf. Car. 3, 29, 54. ubi cum ip… fortuna ſic agit. G.

35 *Altilium*; *domi paſtarum avium* Vet. Schol. Cruq. B. Nam facil… *qui ſatur eſt pleno laudat ieiun… ventre.* Negat ſe tum demum la… da…

Haud male Telemachus, proles patientis Ulyſſei;
Non eſt aptus equis Ithace locus, ut neque planis
Porrectus ſpatiis, neque multae prodigus herbae:
Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
Parvum parva decent: mihi iam non regia Roma,
Sed vacuum Tibur placet, aut imbelle Tarentum.
Strenuus & fortis, cauſisque Philippus agendis
Clarus, ab officiis octavam circiter horam
Dum redit, atque Foro nimium diſtare Carinas
Iam grandis natu queritur; conſpexit, ut aiunt,
Adraſum quendam vacua tonſoris in umbra
Cultello proprios purgantem leniter ungues.
Demetri (puer hic non laeve iuſſa Philippi
Accipiebat) abi, quaere, & refer; unde domo; quis;
Cuius

41 Ithacae *vulg.* 42 nec multae *Bentl.*

dare otium, cum ventrem expleverit deliciis: ſed ſe aequo animo commodis etiam vitae urbanae atque aulicae renunciare. G.

37 *Paterque, Patronus*; Mire igitur *verecundum* pro gratum poſuit, *quod iam aſperior fuerat*, ut ait Vet. Schol. Cruq. B. Lambinus *verecundum* explicat minime cupidum, paucis contentum. Z.

41 Ἐν δ' Ἰθάκῃ οὔτ' ἄρ' δρόμοι εὐρέες, οὔτ' ἔτι λειμών. Odyſſ. Δ, 605.

Bene Bentleius *Ithace* in Nominativo, atque ita etiam ille edidit.

43 *Atride*, Menelaë.

Ἵππους δ' εἰς Ἰθάκην οὐκ ἄξομαι. Odyſſ. Δ, 601.

45 *Vacuum*; ob paucos incolas atque ob otium: Dilogus. B. *Imbelle*, Tarentum, quia ob mercaturam abundabat divitiis, notum erat ob luxum & molles effeminatosque incolarum mores. Z.

46 *Strenuus & fortis*, efficax & generoſus.

Lucius Marcius Philippus Conſularis & Cenſorius. Torrentius. B. Videtur fuiſſe ille Ciceronis aequalis pater eius, qui vitricus Auguſti fuit. G.

47 *Ab Officiis*; a defendendis amicorum cauſis apud Forum.

48 *Carinae locus eſt ad Tellurem, ubi eſt Pompeiana domus.* Vet. Sch. Et domus etiam huius Philippi.

50 *Adraſum*; commendatio haec erat novaculae. B. Puto intelligi ἐν χρῷ κουρίαν, raſum ad cutim usque, parci hominis indicium, qui nollet ſaepe nummum tonſori dare. Vid. I, 18, 7. Non omiſit hoc in parci ſ. μικρολόγου charactere Theophraſtus, & illuſtravit Caſaubonus. Non audiendus eſt Marcilius, qui libertinae conditionis hoc inſigne dicat. Ne ſervi quidem externo ſigno diſcerni ab ingenuis poterant. Et interrogat Philippus, *quo patre*, ſi ingenuus; *quove patrono* ſi libertinus. G.

Vacuo, otioſa. B. Quia in tonſorum officinas ſolebant convenire homines otioſi. Z.

Umbra; Pergula haec erat.

51 *Leniter*; vacui animi indicium.

53 *Unde domo*; Romanus an hoſpes.

Cuius fortunae; quo ſit patre, quove patrono.
It, redit, & narrat, Vulteium nomine Menam,
Praeconem, tenui cenſu, ſine crimine notum;
Et properare loco & ceſſare, & quaerere, & uti,
Gaudentem parvisque ſodalibus, & lare certo,
Et ludis, & poſt deciſa negotia Campo.
Scitari libet ex ipſo quaecunque refers: dic
Ad coenam veniat. Non ſane credere Mena:
Mirari ſecum tacitus. Quid multa? Benigne,
Reſpondet. ¶ Neget ille mihi? ¶ Negat im
bus, & te
Negligit aut horret. ¶ Vulteium mane Philipp
Vilia vendentem tunicato ſcruta popello

C

56 natum *Bentl. ex duobus codd.* 58 curto *Heinſ. ad Ovid. Fa* 645 *& Bentl. ex 2 MSS.* 60 quodcunque *Ven. Glar. Bentl.* 6; gat *vulg.*

56 *Praeconem*; huius munus erat, inquit Lambinus, in comitiis tribus citare: qui magiſtratus creati eſſent, renunciare: leges quae ſuadebantur, pronunciare: in iudiciis teſtes, reos citare: in auctionibus, rerum pretia declarare. Z.

Notum; h. e. multis notum: nam ſubdiſtinguendum puto poſt *crimine*. Neque enim placet Bentleii *natum*. Non erat laus egregia, praeſertim illis temporibus, non fuiſſe notum. B. At mihi videtur laus eſſe, ſi quis *notus ſit ſine crimine*, i. e. ab innocentia potius nobilis, quam nobilitatus flagitiis, aut ob ignaviam obſcurus. Itaque delevi inciſum poſt *crimine*. G.

57 *Properare loco*; ſedulam operam navare, ubi res poſtulabat.

Ceſſare: interquieſcere, otiari. Vet. Schol. Cruq. B. *Quaerere & uti*, rem quaerere & re parta & quaeſita uti. Z.

58 *Lare certo*; avito, non a Patrono ſibi ad libitum conceſſo; nec a voluntate Domini pendente. Bentleii *lare curto* pro *certo* mihi probatur. B. *Certo lare*, n lis videatur, qualem deſcribit I, 15, 28. G.

59 *Ludis*, ſupple *ſcenicis*.

Deciſa; abſoluta, finita.

Campo, ſupple *Martio*. B. ſcilicet homines otioſi verſaba fabulabantur &c. Z.

60 *Scitari, audire*: Vet. Sch

61 *Credere*, ſupple *potuit*.

62 *Benigne*, *ſermo vulgaris gratias agit*. Vet. Schol. Et ſ cuſat.

63 Melius ex Libris *Neget negare poſſit*. Et ſic Bentleiu vetuſtiſſimis Membranis.

Temperanter dicimus *impr* pro ſceleſtus, & impudens.

65 *Tunicato popello*; h. e. ruſt nam illi non utebantur toga. *magna Italiae eſt (ſi verum adn mus) in qua Nemo togam ſumit mortuus.* Iuvenalis 3, 171. B. etiam urbani opifices & taberi tunicati: expeditiores nempe opus faciendum. G.

Er

Occupat, & ſalvere iubet prior. Ille Philippo
Excuſare laborem & mercenaria vincla,
Quod non mane domum veniſſet; denique quod non
Providiſſet eum. ¶ Sic ignoviſſe putato
Me tibi, ſi coenas hodie mecum. ¶ Ut libet. ¶ Ergo
Poſt nonam venies: nunc i, rem ſtrenuus augè.
¶ Ut ventum ad coenam eſt; dicenda tacenda locutus,
Tandem dormitum dimittitur. Hic, ubi ſaepe,
Occultum viſus decurrere piſcis ad hamum,
Mane cliens & iam certus conviva, iubetur
Rura ſuburbana indictis comes ire Latinis.
Impoſitus mannis, arvum coelumque Sabinum
Non ceſſat laudare. videt ridetque Philippus:
Et ſibi dum requiem, dum riſus undique quaerit,
Dum ſeptem donat ſeſtertia, mutua ſeptem
Promittit, perſuadet uti mercetur agellum.
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra
Quam ſatis eſt morer; ex nitido fit ruſticus, atque
Sulcos & vineta crepat mera, praeparat ulmos,

Immo-

9 Praevidiſſet *Glar.* Proviſiſſet *Lamb.* 73 Hinc *G.* Ergo *Cun.*

rruta: Huc facit Lucilii Diſti-
n: *Quidni? Et ſcruta quidem ut*
lat ſcrutariu' laudat; Praefractam
ilam, ſoleam improbu' dimidia-
Graecis γρυτάρια dicuntur
a, & *ſcrutarius* γρυτοπώλης,
ſtendit Cruquius.

5 *Occupat; praevenit ſalutando.*
Schol. B. Seu, prior vidit
ompellat. Z.

3 *Mane domum;* ſalutatum de
e clientium.

1 *Dicenda, tacenda; velut ple-*
expers rerum. Vet. Schol. Cruq.

3 *Dormitum*, domum ſcilicet
potum. B. Non ſatis intel-
illud *ubi.* An vult Philippi
um etiam aliis clientibus fraudi
e? Mihi magis placeret gene-
ſententia, *Hinc (uti ſaepe —*
m) mane cliens. G.

; *Indictis Latinis; Feriis Lati-*
in urbe agi aliquid non licebat.
Vet. Schol. Dies erat conceptivus
in honorem Iovis Latialis; ut oſten-
dit Cruquius, ex Varrone. B. *In-*
dictis, quia a Conſule ſolebant in-
dici ſeu imperari ad tempus cer-
tum. Z.

77 *Mannis;* buricis trahebatur
rheda.

78 *Videt*, intelligit.

79 *Requiem*, locum quo interiun-
gat. B. *Diverſorium* ſolet vocare
Cicero. G. Materiam ſe oblectan-
di & recreandi. Z.

80 Septem millia ſeſtertium.

83 *Nitido*, hilari ſodale, & bel-
lo homuncione. *Hilares nitidique*
vocantur. Iuvenalis II, 176.

84 *Crepat mera;* iactantiores fere
ſumus in re quam non ſumus ex-
perti. B. Nil niſi vineta, loca vi-
tibus obſita, loquitur. Z.

Ulmos, ad maritandas vites.

Si dicet, Recte; primum gaudere; ſubinde
Praeceptum auriculis hoc inſtillare memento;
Ut tu fortunam, ſic nos te, Celſe, feremus.

EPISTOLA IX.

AD CLAUDIUM NERONEM.

Egregie callidum & rigidum Principem demulcet. B
commendatio apud Tiberium ſuperbum, invidioſu
ſpicacem eſſet vana & irrita, admodum caute & ç
rate rem tractat.

SEPTIMIUS, Claudi, nimirum intelligit
Quanti me facias. nam cum rogat, & prece
Scilicet ut tibi ſe laudare & tradere coner,
Dignum mente domoque legentis honeſta Ner
Munere cum fungi propioris cenſet amici;
Quid poſſim videt ac novit me valdius ipſo.
Multa quidem dixi, cur excuſatus abirem:
Sed timui, mea ne finxiſſe minora putarer,
Diſſimulator opis propriae, mihi commodus u

15 *Recte;* animus nobis plerumque eſt norma recti.

Gaudere, ſupple me dicito. Vet. Schol. Cruq.

Subinde, deinde, ut oſtendit Cruquius ex Vallae elegantiis. B. Sed ad repetitionem praecepti etiam pertinere, non dubito. G.

16 *Auriculis inſtillare*, inſuſurrare, ut nemo audiat.

17 *Fortunam* ſupple *magnam.*

Nos: debuit dicere Claudium & Comites, verum urbane diſſimulat quod amice monet, ne fido offendatur medico. B. Ut tu, recte an male & inſolenter, fers fortunam, ſic homines de te exiſtimabunt. Z.

EPIST. IX.

1 Titus Septimius Eques Romanus erat & Poeta inſignis, atque olim Horatii commilito. B. Idem, ad quem eſt Car. 2, 6. G.

Nimirum; quantum conſtat, ni multum fallor.

Unus; nam & meipſo mel
vit. B. Ergo non metuend
ne te commendatione alior
tundam. Z.

2 Concinnior mihi videtu
Scriptura, quam Petrum Vi
ſecuti plerique probant, qu
confirmant etiam Scripti Godi
Prece cogit. Ita ſibi coniunct
dicat Septimium, ut precib
vim ſibi facere & ſe coger
videatur. Sed tota epiſt
perfectum commendationis
plar. G.

3 *Tradere;* commendare.

4 *Mente domoque;* amic
menſa. B. Prudentia & dom
Legentis, h. e. deligentis. Z

Honeſta; & per hoc *bone*

5 *Propioris*, intimioris. B. ſcil. me. Z.

7 *Abirem*, evaderem.

9 *Opis;* gratiae apud te. Uni *mihi* ſtudens.

Sic ego, maioris fugiens opprobria culpae,
Frontis ad urbanae deſcendi praemia. Quod ſi
Depoſitum laudas ob amici iuſſa pudorem,
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

EPISTOLA X.

AD FUSCUM ARISTIUM.

a ruſticanae atque otioſae vitae praeconia. B. Fuſcus Ariius, admirator vitae urbanae, minus alienus eſſe videar a ſtudio divitiarum gratiaeque potentiorum. Quare mici intimi morbo mederi leniter ac prudenter ſtudet loratius ita, ut oſtendat, quid ſibimet ipſi de hac re ideatur. Scribit enim, ſe ruri paucis rebus tenuique ictu contentum laetumque vivere: hic eſſe hiemem teidiorem; auram quae calorem aeſtatis temperet ac leniat ratiorem; ſomnum curis & invidia non turbari; herbas navius pavimentis teſſellatis urbis olere; aquam puriorem fluere cum murmure grato, & proſpectum in longos gros reperiri. Qui vero divitiis & vitae ſplendore ducatur, eum ob fortunae inconſtantiam minus tranquillum, eatum & liberum eſſe poſſe.

URBIS amatorem Fuſcum ſalvere iubemus
Ruris amatores, hac in re ſcilicet una
Multum diſſimiles, at caetera pene gemelli,
Fraternis animis, quicquid negat alter, & alter;

Annui-

at *Cruq. Heinſ. ad Ovid. Met.* 7, 99. *Bentl. Cun.* ob Z. *Med.* 1477.

: *Urbana frons conſiſtit in auda*ivili. Vet. Schol. Cruq. Di- *s* uſus eſt voce *urbana:* ſunt urbani petulantes & minus cundi; ſunt etiam faceti & alio blandi.

nenia, dotes; inverecundiam ier & argutias.

Tui gregis; tuae familiae, ſive itelae.

rtem; generoſum & ſimpliciter im. B. *Fortem*, non mollia ntem, ſed labores tolerantem, ditatibus reſiſtentem. *Bonum*, amicis prodeſſe & vult & pot- Z.

EPIST. X.

1 *Fuſcum* Ariſtium dicit, Grammaticum illius temporis inſignem. B. Ad hunc videtur eſſe Car. I, 22. G. *Iubemus*, optamus, volumus.

2 Antitheta veluti in acie componit.

3 *Ad caetera;* ſupple, *quod attinet.* Tres Codices legerunt *at* ſed nihil opus, etſi Bentleius malit *at*. B. Recepi *at*, quia auctor ſolet abſolute ponere *caetera*, pro caeteroqui, in caeteris rebus: ut in fine huius epiſtolae, & Carm. IV, 2, 60. Z.

 Gemelli

Annuimus pariter vetuli notique columbi.
Tu nidum ſervas, ego laudo ruris amoeni
Rivos, & muſco circumlita ſaxa, nemusque.
Quid quaeris? vivo & regno, ſimul iſta reliqui
Quae vos ad coelum effertis rumore ſecundo:
Utque ſacerdotis fugitivus, liba recuſo;
Pane egeo iam mellitis potiore placentis.
Vivere naturae ſi convenienter oportet,
Ponendaeque domo quaerenda eſt area primum
Noviſtine locum potiorem rure beato?

5 vetulis notisque columbis *Lambi. coni. Cruq. ex MSS.* 9 fe[...] *& Bentl.*

Gemelli Proverbiali ſermone dici ſolent ſimillimi.

5 *Annuimus:* alter alteri affirmanti quid. Et ſcitus eſt Iconiſmus columborum, quorum ſereperpetuus iſte geſtus eſt.

Columbi; quia plurimus amor columborum. Vet. Schol. Perpetua Horatii figura, qua ex ſimilitudine facit metaphoram, omittere particulas comparandi. Si poſuiſſet *tanquam*, *veluti* &c. nemo deſideraſſet *vetulis*. Cf. ad Epiſt. 1, 2, 34. G.

6 *Tu nidum;* mire ſervat Metaphoram. Nobis etiam hodie Cockneys; h. e. pullorum ova, dicuntur perpetuo urbi haerentes.

Laudo, miror. B. Probo, ſector. Z.

8 *Quid quaeris?* quid ulterius deſideras? Comica Enallage Perſonae. B. *Quid quaeris?* ſimpliciter continuat, & concludit ſermonem, ut *breviter*, *denique* &c. G.

Vivo, h. e. nitide & hilariter ago.

Ad Emphaſin ingentis faſtidii poſuit *iſta* & *vos*. B. Ut in orationibus *iſte* ſemper ad adverſarium, contra quem dicitur, pertinet, ut *hic* ad clientem. G.

9 *Rumore ſecundo;* unanimi & conſentiente voce: *ſecundum* enim dicitur quod iuxta poſitum eſt, & per hoc, quod convenit, a *ſecus* ut puto. *Qui ſecundis aliquando fruſtra curatus eſt, contrariis ſaepe reſtituitur.* Cornelius Celſus. etiam dixit *ſecundum remed[...] pus*, pro conveniens. Di[...] *cundo & adverſo amne navig[...] Curruque volens dat lora ſecun[...]* Virgilium eſt.

10 Mire *fugitivus*, quia [...] git urbem. B. Et Maecena[...] pes. Z.

Liba, mellitos panes. [...] bread. B. *Liba*, iucunda, [...] ſint: in familia ſacerdotum [...] multitudine ſacrificantium fa[...] adfert. Verum quid ſibi vul[...] Fabric. *Cum in ſervis ſuſpi[...] habetur, ducant ad ſacerdote[...] cruſtum panis carmine infect[...] ſingulis, quod cum ederit* [f. e[...] *manifeſte furti reum aſſerit.* [...] ita antiquum eſt Ordalium [...] chariſtian probandae innoc[...] ut ita de illo loqui potueri[...] a ſacris Chriſtianis alienus? [...] pla quibus utuntur Hachen[...] & I. A. Schmidius ad han[...] quitatem non aſcendunt. [...] quid etiam inter deorum c[...] in uſu fuit? G.

11 *Egeo*, & per hoc cupi[...] *Placentas*, caſearias dicit [...] nobis Cheeſecakes.

12 *Vivere naturae;* quod P[...] phiae propoſitum eſt. Natu[...] manae rationis norma eſt.

13 *Ponendae*, erigendae. B. [...] locus ad domum aedificanda[...]

Eſt ubi plus tepeant hiemes? ubi gratior aura
Leniat & rabiem Canis, & momenta Leonis,
Cum ſemel accepit ſolem furibundus acutum?
Eſt ubi divellat ſomnos minus invida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
Quam quae per pronum trepidat cum murmure rivum?
Nempe inter varias nutritur ſilva columnas,
Laudaturque domus longos quae proſpicit agros.
Naturam expelles furca, tamen usque recurret,
Et mala perrumpet furtim faſtidia victrix.
Non, qui Sidonio contendere callidus oſtro
Neſcit Aquinatem potantia vellera fucum,

Mm 2 Certius

18 depellat *MSS. quid. Lambi. Boſ. Gott. it. Z. Med.* 1477. 19 tapetis *coniic. Bentl. ſi quis velit indormire.* 24 expelles *primae editt. it. coll. Sax.* 25 veſtigia *Med.* 1477. *Cruq.* faſtigia *Boſ. Sax.* 27 ſucum: *Z.* ſuccum *Med.* 1477. *Flor.* 1482.

4 *Noviſtime;* bella Interrogatio- extorquet id quod vult.

6 *Momenta;* motus ſive horribi- inceſſus.

7 *Acutum;* *acrem;* *vehementem.* Sch. Cruq.

8 Plures libri *depellat*, ſed me- *divellat.* Sic & Anacreon, *τὰ μεῦ σχίσεις ὀνείρους.* ...ilogus poſuit *invida:* invidet ...n cura nobis quietem, uti & invidemus aliis honores atque ...tias.

9 *Libycis:* ex marmore Numi- ..., quod colore erat vario; con- ...ebantur teſſellata pavimenta.

10 Vicis conſtabant antiquae ur- ..., interiectis hortis & viridariis, ...c & in Plurali numero Athenae, ...ebae, Mycenae, &c.

Tendit, nititur; alias tendere eſt ...um dirigere. B. *Plumbum* in- ...igere oportet fiſtulas plumbeas ...bus conſtant aquaeductus Roma- & ex eo ipſo aliquid inſalubre ...poribus contrahunt. Quanto ...dabilior aqua ex ipſo fonte, vel ...te ex rivulo fonti proximo hau- ...! G.

22 *Varias columnas;* porticuum ſcilicet. B. Cf. Car. 3, 10, 6. G.

24 *Expellas furcâ:* *Furcillis expellere Proverbialiter dici poteſt, pro eo quod eſt ignominioſa vi eiicere: Sic & Graeci Δικρὰνοις ὠθεῖν ἢ ἀπωθεῖν.* Cruquius. *Expelles* placuit Bentleio, at nobis vulgata Lectio *expellas.* B. Auctoritates poſuimus. Accedit ratio, quae *expelles* probat, quia aſſeveratius hoc eſt, & vehementius. G.

25 *Mala;* perverſa.

Furtim; & per hoc, tu velis nolis. B. Divitum deliciae repugnant ſimplicitati naturae, quam faſtidiunt: ſed paullatim tamen vincit natura, ut cupide ad contemtam illam ſimplicitatem redeant. G.

26 Bene *contendere* pro comparare; nam una tendunt pannos qui comparant, & internoſcere volunt diſcrimina. B. *Qui callidus neſcit,* h. e. qui purpuram falſam & ſpuriam callide non poteſt diſcernere a vera & germana, qualis eſt Tyria. Z.

27 Aquinates Tyriam purpuram falſabant, qua decipiebant imperitos.

Certius accipiet damnum, propiusve medullis,
Quam qui non poterit vero diſtinguere falſum.
Quem res plus nimio delectavere ſecundae,
Mutatae quatient: ſi quid mirabere, pones
Invitus: fuge magna: licet ſub paupere tecto
Reges & regum vita praecurrere amicos.
Cervus equum pugna melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, fraenumque recepit:
Sed poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non fraenum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet aeternum; quia parvo neſciet uti.

Cui

30 plus aequo *Sax.* 37 victo *etiam coll. Sax.* victor victo *Cun.* 40 vehit *ſex editt. apud Cun. & Bentl. e codd.* 41 neſciat *Lamb. ex codd.*

tos. B. Mirum eſt nullam huius officinae mentionem ſupereſſe apud Plinium. De *fuco* eiusque in purpura tingenda uſu, de collatione item *lanae fuco tinctae* cum *purpura* diſputatum ad Quinctil. 12, 10, 75. G.

28 *Propiusve medullis*; Negotiatores tangit, quos immaniter angunt huiusmodi damna.

30 *Plus nimio*; ultra modum delinivere. B. Valde mihi placet *plus aequo*. G.

31 *Mutatae quatient*, eleganti Charientiſmo poſuit pro adverſae turbabunt. B. De *mirabere* conf. Epiſt. 1, 6, 1. G.

33 *Reges*, potentes patronos, atque etiam ipſos reges Dilogus.

Vitâ; ſupple beata.

34 *Cervus Equum*; hanc Fabulam narravit olim Steſichorus Himerienſibus, cum Phalaridi Satellites pararent, ut ex Ariſtotelis Rhetoricis oſtendit vir doctus Ioannes Hartungus. Philoſophum ipſum adi & videbis.

Melior, ſuperior, κρείττων.

35 *Minor*, inferior, ἥττων.

36 *Opes* modo poſuit pro *opem*.

37 *Violens*; ferox, inſultans. Pro *victor violens* Bentleius legit *violens victo* de ſuo arbitrio. Neque videtur advertiſſe disiunctim dici *victor* & *violens*: neque enim dicit *violens victor*: ſed *violens diſceſſit*, quod est ferociter, ſuperbiens ſcilicet ob ſuperatum hoſtem.

39 *Metalla* dicit aureos & argenteos nummos per contemtum.

40 *Caret*, qui ſe privat.

Bentleius *vehit* pro *vehet*, verum tantundem fuerit: Diſſentiunt Exemplaria quod Librarii parum referre crederent.

Mire improbus, pro eo quod eſt avarus & cupidus, ut; Quos improba ventris Exegit caecos rabies. Vet. Schol. Cruq. Verum Dilogus uſus eſt & pro vili, & pro importuno: quin & nos *Improbum* dicimus pro ſceleſto.

41 *Aeternum*: & per hoc immiſerabilis.

Plurium Codicum Scriptura eſt *quia neſciet*, nonnulli tamen malunt *qui neſciat*, quod minus probabile videtur. B. *Neſciit*, mihi magis placeret. G.

Uti; contentus frui. B.

Cui non conveniet ſua res, ut calceus olim,
Si pede maior erit, ſubvertet; ſi minor, uret.
Laetus ſorte tua vives ſapienter, Ariſti;
Nec me dimittes incaſtigatum, ubi plura
Cogere quam ſatis eſt, ac non ceſſare videbor.
Imperat aut ſervit collecta pecunia cuique,
Tortum digna ſequi potius quam ducere funem.
Haec tibi dictabam poſt fanum putre Vacunae,
Excepto quod non ſimul eſſes, caetera laetus.

EPISTOLA XI.

AD BULLATIUM.

imi aegritudinem peregrinationibus non levari. B. Bullatius vel ob ſpem aliquam, quae fruſtrata erat, vel ob incommodum, quo affectus erat, vel ob animi moroſitatem, Romam relinquere & in aliquo Graeciae aut Aſiae vivere ſtatuiſſe videtur. Ab hoc igitur conſilio amicum avocare conatur Flaccus, docens, ad bene & beate vivendum non locum facere, ſed animum aequum, rationem & prudentiam.

; *Non conveniet ſua res*, ſi ob tenuem & anguſtam, quae vir, dolet; ob amplam vero ſuit, luxui & cupiditatibus indul- Z.

lim; ita fere ordiri ſolent, Fabulas narrant.

; *Uret*, vexabit premendo.

; *Vives*, Futurum pro Imperati- eleganti Enallage. B.

; *Cogere*, rem quaerere, divitias adere. *Ceſſare*, rei quaerendae um & finem facere. Caeterum ne & prudenter de ſeſe loqui- id quod ad Ariſtium pertine- Z.

' Hoc eſt, ſi non ſervit, impe-

; *Digna ſequi*; h. e. aequum eſt dem ſervire pecuario, non pe- um pecudi, cum neceſſe ſit ut alter alterum trahat. Notum eſt pecudes fune ligari in paſcuis. Huc ſpectat & illud Perſii [5, 118] *Quae dederam ſupra repeto funemque reduco.* Hic locus ab omnibus quos vidi peſſime exceptus eſt. B. Referunt ad ludum illum, funem utroque extremo prehenſum ad ſe trahentium, vel ad eos, qui reſtim ductitantes ſaltant. Sententia quidem non obſcura, undecumque formula repetita ſit. G.

49 *Dictabam*; puero meo amanuenſi.

Vacuna in Sabinis dea, quae ſub incerta eſt ſpecie formata. Varro in Primo Rerum Divinarum Minervam [*Victoriam* Acro Fabric.] *dicit, quod ea maxime hi gaudent qui ſapientiae vacant.* Ex utroque Schol.

50 *Laetus*, quia contentus.

QUID tibi viſa Chios, Bullati, notaque Lesbos?
Quid concinna Samos? quid Croeſi regia Sardis?
Smyrna quid, & Colophon? maiora minorave fama?
Cunctane prae Campo & Tiberino flumine ſordent?
An venit in votum Attalicis ex urbibus una?
An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
Scis, Lebedus quid ſit; Gabiis deſertior atque
Fidenis vicus; tamen illic vivere vellem,
Oblituſque meorum, obliviſcendus & illis,
Neptunum procul e terra ſpectare furentem.
Sed neque qui Capua Romam petit, imbre lutoque
Aſperſus, volet in caupona vivere; nec qui

Frigus

3 minorane *vulg. & Bentl.* 4 Cunctane *etiam primae editt.* 7 Lebedus quam ſit Gabiis *edd. vett.*

1 Comice *quid?* pro Qualis & Quanta res? B. In peregrinatione verſanti ſcripta videtur epiſtola, quod colligo praeſertim ex v. 6. G. Vid. Argumentum. Z.

Nota; famâ nobilis.

2 *Concinna*, bella.

3 Omnes Cruquii Codices pro *minorane* legerunt *minorave*: & *cunctaque* pro *cunctane* erat in plerisque Torrentii. *Minorave*; nam ſentio ea minora tibi viſa. Bentleius praetulit *minorane*; utrum vero rectius, qui vult diiudicabit: mea parum intereſt. *Cunctane* etiam poſuit Bentleius pro *Cunctaque*, etſi nihil opus.

4 Synecdochice *Campum & Tiberim*, exercitii loca, pro ipſa Roma protulit.

5 *Una*; Pergamus, vel quaedam alia. B. Ut Apollonia, Thyatira, Myndus, Tralles. Z.

6 *An Lebedum laudas?* quod magis puto.

Odio; faſtidio, vel immani taedio.

7 Haec iam e ſua perſona ac de ſe poeta: ſe quoque in obſcuro loco malle vivere, quam immerſum eſſe moleſtiis belli civilis. Interim fatetur, rebus ſecundis praeferendam eſſe Romam; ante omnia vero parandam tranquillitatem animi, quae ubique praeſtet felices. G.

Omnes fere ſcripti Codices legerunt *quid* pro *quam*; ſed malim ſine Interrogatione.

Gabii vicus in Sabinis iuxta Lucretilem montem, unde & aqua Gabiis. Vet. Schol. B. Verba, *Tamen illic — furentem* videntur eſſe Bullatii & eius obiectionem continere, hoc ſenſu: Quamquam ſcio eſſe locum deſertum: tamen ibi mallem habitare & turbas, motus & incommoda patriae procul remotus ſpectare. Z.

10 *Spectare*, Helleniſmus pro *ut ſpectem*. Notum eſt Veteres maxime delectatos fuiſſe locis maritimis. *Hoc autem dicit ad imitationem Lucretii, qui ait* [2, pr.] *Suave mari magno motantibus* [turbantibus] *aequora ventis, E terra magnum alterius ſpectare laborem.* Vet. Schol. Cruq.

11 *Imbre lutoque*; *quo colligit non debere totam odiſſe vitam propter interveniens incommodum.* Vet. Schol. Correctio quaedam eſt ſuperioris ſententiae.

Frigus collegit, furnos & balnea laudat,
Ut fortunatam plene praeſtantia vitam;
Nec, ſi te validus iactaverit Auſter in alto,
Idcirco navem trans Aegaeum mare vendas,
Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit, quod
Paenula ſolſtitio, campeſtre nivalibus auris,
Per brumam Tiberis, Sextili menſe caminus.
Dum licet, ac vultum ſervat fortuna benignum,
Romae laudetur Samos, & Chios, & Rhodos abſens;
Tu, quamcunque Deus tibi fortunaverit horam,
Grata ſume manu; neu dulcia differ in annum;
Ut, quocunque loco fueris, vixiſſe libenter
Te dicas. nam ſi ratio & prudentia curas,
Non locus effuſi late maris arbiter, aufert;

austris *colh Sax.* 20 *pro* et *recepi* ac *duce Bentleio ob ſonum.* Z. 22 deus ſeu Fors donaverit *Cun. e coni.* 23 neu *etiam* G.

Frigus collegit; eſt & *colligit* apud Virgilium. Vetus erat ...m in eos qui perpetuo rigebant: *quam eos de balneo, aut furno ...ucendo cogitâſſe.* Vid. Gran...m in Septimam Satyram Iuve...s.

5 *Trans Aegaeum mare*, h. e. ubi ...ltra mare fueris; reditum enim abſcindes.

Incolumi, h. e. illi qui inco... capite eſt, & ſana mente.

Paenulam modo dicit gauſapi..., non ſcorteam: eſt autem pae... hiberna & viatoria veſtis; ami...m ſcilicet humorale in modum ...rnae, ſuperne quidem undique ...luſum, inferne autem in duos ...os partitum.

...c & Virgilius, *Solſtitium peco...fendite*, pro *aeſtatem*.

...*mpeſtre*; *tenue eſt, & totius cor... nihil praeter inguina tegit.* Vet. ...l. Campeſtre dictum, quod ...ampi Martii exercitiis eo ute...ar nudi iuvenes. Alias ſubli...lum, ſuccinctorium, & peri...a dicitur.

19 *Per brumam Tiberis*; *Quis enim ...unc nataret?* Vet. Schol.

Caminus; fumarium, focus.

20 *Servat*; retinet.

22 *Fortunaverit*; *beatam fecerit.* Vet. Schol. Cruq.

Horam; quantulumcunque tempus.

23 *Sume manu*, h. e. carpe, uti brevis aevi florem, ne decidat.

Bentleius ex Libris vetuſtis *neu* [pro *nec*] quod rectius.

Dulcia, ſuavitates vitae, vel gaudia.

In annum; *in aliud tempus.* Vet. Schol. Cruq. Tempus certum pro incerto. Nam fere conſuevimus in alterum annum familiaria differre negotia.

24 *Libenter*, ad votum, vel ad libitum.

25 *Dicas*, & per hoc credas.

Ratio & prudentia, Logica, & Moralis Philoſophia.

Curas, aegritudines.

26 *Maris arbiter*, h. e. mare ſpectans, & per hoc amoenus.

Coelum, non animum, mutant qui trans mare currunt:
Strenua nos exercet inertia: navibus atque
Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hic eſt;
Eſt Ulubris, animus ſi te non deficit aequus.

EPISTOLA XII.

AD ICCIUM.

Solatur in tenui re philoſophantem amicum, qui plantam e corno avaritiae evellere nequibat. B. Iccius, qui philoſophiam affectabat & ſimul rei quaerendae avidior erat, ut ſupra Carm. I, 29, ita & hic ſalſa, quamquam tectius, ridetur. Tum commendatur homini Pompeius Groſphus. Tandem de ſtatu reipublicae quaedam adduntur.

FRUCTIBUS Agrippae Siculis, quos colligis, Icci,
Si recte frueris, non eſt ut copia maior
Ab Iove donari poſſit tibi. tolle querelas;
Pauper enim non eſt cui rerum ſuppetit uſus.
Si ventri bene, ſi lateri eſt pedibusque tuis, nil
Divi-

1 Icci *etiam G. H. primae editt. Ald. Steph. uterque, Cruqu. &c.*

27 *Animum*, ſupple aegrum. Οὐ τὸν τρόπον, ἀλλὰ τὸν τόπον μόνον μετήλλαξεν, ut olim Aeſchines Orator de Cteſiphonte, quod monuit Cruquius.

Currunt, navigant.

28 *Strenua inertia*; h. e. ſedula deſidia. Ὀξύμωρον Figura. B. *Navibus atque quadr.* maria & terras peragramus. Z.

Exercet; per Charientiſmum pro inquietat, vel huc agit atque illuc.

30 *Ulubrae locus in Italia, in quo nutritus eſt Caeſar Auguſtus, propter quam cauſam ab Horatio nominatur, cum ſit deſertiſſimus vicus.* Vet. Schol. B. An confundit Scholiaſtes cum *Ulubris Velitras?* Hic educatum Auguſtum docet Suetonius. *Ulubras*, Trebatii ſui patriam ridet Cic. Fam. 7, 18. G.

Aequus, rectus, immotus, & ſua ſede quietus.

EPIST. XII.

1 Bentleius *Iccium* pro *Ictium*, & primo verſu *Icci* pro *Icti*, prae negligentia & incuria. B. Vid. Var. Lect.

Quos colligis; *Procurator Agrippae hic erat.* Vet. Schol. Vid. Lib. I. Od. 29.

2 *Recte*; ſapienter, & ad rationis normam.

Non eſt ut; Helleniſmus, οὐκ ἔστιν ὅπως. Cruquius.

3 *Tolle*, aufer, apage; ἐν ἤθει.

4 Mira Hypallage *rerum uſus* poſuit pro *res ad uſus*.

Suppetit, ad manum eſt, non deeſt; ὑποπίπτει.

5 *Lateri*; etiam tergum latus dicitur, uti venter Ovidio in iſto; *Poenitet & lateri conſervuiſſe latus*; ut ſint quatuor hominis latera. B. Pectus & officinam ſpirandi maxime intelligi, docet verſiculus Graecus, quem reſpexit noſter, pars illorum, quos Soloni tribuit Plutarchus Solo. pr. quique inter Theognidis

ıitiae poterunt regales addere maius.
:orte in medio poſitorum abſtemius, herbis
ıis & urtica, ſic vives protenus, ut te
nfeſtim liquidus fortunae rivus inauret:
! quia naturam mutare pecunia neſcit;
l quia cuncta putas una virtute minora.

protenus *cum Bentl. reſcripſi pro vulg.* protinus. Z.

'mina leguntur 722 ſq. ιαὶ πλευϱαῖς, καὶ ποσὶ ·ὧν, ubi idem locus eo- tractatur. G.
ıe; *ſi tibi ſint calceamen-* hol. B. Pedibus bene ſunt, non dolent. Z.
r, Dilogus vel magno- ı, vel ipſius Agrippae : & Proverbialiter dici- *opes.* B. Videtur ſpe- *ſ Arabum gazas*, de qui- I, 29. Z.
um; eorum quae tibi ſa- ·ponuntur, fructus ſcili- ıe, de quibus memini.
r; *ſine vino, ſiccus & ſo-* Schol. Abſque temeto. nimia eius parcimonia Horatius. B. *Si forte* &c. *im.* Reddit enim ratio- ſi ventriculo quis valeat ſit ſano, vel maximae ıd hominem avarum non ınc vim, ut lautius vi-

m etiam herbam edulem o, docet Plin. 21, 15 ſ. 55; antum cum tenera eſt. m epiſtolam auctumno ex ultimo verſu patet. ıiſces memorat, & vivit nſula. Itaque *urticam* intelligi, nihil dubito. G. s ad delicias tum refere- l. autem de tenui & for- eſt ſermo: urtica de her- piendum. Z.
lim; non intermiſſo cur- endit vir elegans Iacobus Cruquius ex Soſipatri Chariſii In- ſtitutionibus. *Confeſtim & protinus coniunxit, indulgens Emphaſi celeri- tatis.* Vet. Schol. Cruq. B. Mihi videbatur hic *confeſtim* retinere vim originis ſuae, ut ſit *confertim* den- ſe, non tenui modo bracteola, ſed ſolido auro. Illa celeritatis & con- tinuitatis notio ſatis iam expreſſa in *protinus*. G. Diſtinguendum eſt, ut fecimus, & explicandum: Eius- modi tenui victu ſemper uteris, quamvis confeſtim ditiſſimus ſis fa- ctus. Z.
Liquidus Fortunae rivus, cogitavit de Pactolo & Mida: & mire *liqui- dus*, alias non inauraret: quin & *inaurari* Proverbiale eſt.

10 *Naturam*, avari animum at- que avidum ingenium: & ſupple, *Et hoc facis.* B. Iccius ut procu- rator, poterat certe in tantum ge- nio indulgere, ut uteretur in *me- dio poſitis* deliciis. Quod igitur ab- ſtinet, illud vel hanc habet cauſam, quia *pecunia*, in qua nunc eſt, *na- turam* aſſuefactione moderatam *mu- tare* ſtatim *neſcit*, vel hanc, quod philoſophia illum docet, *cuncta* eſſe *minora virtute &c.* Nihil equidem hic Ironiae video, nihil mordax: ſed ingenuum laudatorem amici & virtutis. G. Equidem ironiam pu- to. Z.

11 *Virtute*; Stoica temperantia. Salſa Ironia eſt per plures verſus: nam mordendo laudat; & vult ſignificare fieri non poſſe, ut quis Philoſophiae & avaritiae ſerviat. B. Imo ridet Iccii philoſophiam, quaſi virtus

Miramur, ſi Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre eſt animus ſine corpore v
Cum tu inter ſcabiem tantam, & contagia lucri,
Nil parvum ſapias, & adhuc ſublimia cures:
Quae mare compeſcant cauſae; quid temper
num;
Stellae ſponte ſua, iuſſaene vagentur & errent;
Quid premat obſcurum Lunae, quid proferat or
Quid velit & poſſit rerum concordia diſcors;
Empedocles, an Stertinium deliret acumen.
Verum ſeu piſces, ſeu porrum & caepe trucidas,

20 Empedocleum *conj. Cun.* Stertinii *Ven. Glar.*

virtus eſſet, ſi quis, ob avaritiam, utatur victu tenuiſſimo. Z.

12 *Democriti*; *hic, dum Philoſophiae intentus erat, neglexit agros ſuos, adeo ut vicinorum pecora ibi libere paſcerentur.* Vet. Schol. Cruq. *Conſtat autem Democritum apud Abderitas cives ſuos cauſam dixiſſe amiſſi patrimonii ſui, & abſolutum prolatis libris, quos de Phyſica ſcripſit.* Vet. Schol. B. Auctores meliores dabit Menag. ad Diog. Laërt. 9, 39. G.

13 *Culta*; ſata, vel ſegetes.

14 *Scabiem*; dicit cupiditatem ſtolidam, importunam & inexplebilem. B. Puto, hic irritamenta tantum cupiditatis intelligi: qui tractant rem pecuniariam, eos ab illa urtica non uri, ab illa ſcabie non prurire, mirum, & laudis eſt. Maior virtus eſt, ſi quis dum tractat quotidie pecuniam, ab ea non corrumpitur, quam qui illam plane non audet attingere. G. Senſus loci eſt: Democritus ob ſtudium ſapientiae patrimonium neglexit & agros deſeruit incultos. Ergo mirum eſt, quod tu in ſtudio tanto rei quaerendae & augendae philoſophiam (h. e. non tam ſapientiae ſtudium, quam phyſicam) etiam tractas, &c. Salſam ironiam hanc eſſe, quis non videt? Z.

Contagia dicimus late ſerpentia mala; nam *Creſcit amor nummi.*

15 *Sublimia*, Μετέωρα ſive
ſtia.

16 *Mare compeſcant*; ne in
exeat.

Temperet, h. e. aeſtivo ca
hiberno frigore miſceat.

17 *Stellae*, Planetae.

18 *Premat*, occulat, tega
logων Eclipſim dicit & Lunar
meros.

19 *Rerum concordia diſc*
animo habuit Empedoclis
Ἄλλοτε μὲν Φιλότητι συνερ
εἰς ἓν ἅπαντα, Ἄλλοτε δ' α
ἕκαστα φορεύμενα νείκεος ἔχθ
que hic quidem locus optı
claratur Ovidii Verſibus Met.
Quippe ubi temperiem ſumſ
morque calorque, Concipiunt;
bis oriuntur cuncta duobus; (
ſit ignis aquae pugnax, vapor
dus omnes Res creat, & diſco
cordia foetibus apta eſt.

20 Ridiculo *Stertinium*
Stoiciſmium appellat, ob Par
Stertinius iſte ducentos vigint
Stoicorum Latine ſcripſit. Ve
Advertendum autem omnes p
bros habere *Stertinium*, pro e
eſt Stertinii, cum Cruquiano
Interprete. B. De Stertinio
3, 33. G.

21 *Seu piſces*; quod faciu
ti. B. Vid. ad v. 8. G.

Seu porrum; quod ſtudio

Utere Pompeio Groſpho; & ſi quid petet, ultro
Defer: nil Groſphus niſi verum orabit & aequum,
Vilis amicorum eſt annona, bonis ubi quid de'ſt,
Ne tamen ignores quo ſit Romana loco res;
Cantaber Agrippae, Claudî virtute Neronis
Armenius cecidit: ius imperiumque Phraates
Caeſaris accepit genibus minor: aurea fruges
Italiae pleno defudit Copia cornu.

23 Offer *Sax. e gloſſa.* 27 Phrahates *Baxt.*

EPISTOLA XIII.

AD VINIUM ASELLAM.

...et amicum quemadmodum velit carmina ſua Auguſto tra-di. B. Vinio Aſellae, qui videtur ruſticus Sabinus & tabellarius fuiſſe, mandat, quemadmodum ſcripta tradat Auguſto. Tota epiſtola eſt iocoſa, quae ludit in nomine Aſellae.

UT

...: & obiter pulſat Pythagoreos Aegyptios.

Trucidas; *convenit hoc verbum ...modi pulmentis.* Vet. Schol. B. ...oſe *trucidas* de victu Pythagor... G.

22 *Utere*; h. e. convivam ad...e.

Ultro, libenter, bono & benigno ...

23 *Verum*, rectum; nam ex vero ...ficatur rectum.

24 *Vilis amicorum*, h. e. Vili ve... amicitia, ubi huiusmodi boni ... aliquo egent. Eſt autem Pro...rbialis Elocutio. Pro *deeſt*, anti...ſſimi Codices habebant *de'ſt*, ut ...vertit Lambinus.

25 *Quo loco*, quo ſtatu.

Romana res; ſupple *publica.*

27 *Armenius cecidit*; dum regnum ...grani reſtituit Tiberius. De Phra...te vide Lib. II. Od. 2. B. Conf. ...oeckhuſ. ad Tibull. pag. 377. Z.

28 *Genibus minor*; *ſubtiliter dixit, ad genua devolutum.* Vet. Sch. Vix enim aequabat eius genua: & talis conſpicitur in Caeſaris Nummis, uti monuit Torrentius.

29 *Defudit* ſcriptura plurium Codicum eſt, non autem *diffudit*, auctore Cruquio & Lambino. Bentleius Praeſenti Tempore *defundit*: Verum magis placet Praeteritum *defudit*, quo melius conveniat cum ſuperioribus. Exemplaria ſunt varia de more Exſcribentium. B. Bene monet Bentleius, ſi *defudit* verum ſit, poſt meſſem ſcriptam epiſtolam; *ſi defundit*, forte ante meſſem. [Imo, meſſis tempore, ut Bentleius ait. Z.] *Diffudit* ubertatem ſignificat: *defudit* Copiam deam facit, de caelo liberalem. Sed quis docebit verum? G.

Copia, ubertatis dea, ſive Amalthaea. Cruquius. B. Ubertatem Italiae noſſe intererat Iccii, qui in Sicilia lucro operam dabat & frumentum vendebat. Z.

Miramur, ſi Democriti pecus edit agellos
Cultaque, dum peregre eſt animus ſine corpore
Cum tu inter ſcabiem tantam, & contagia lucri,
Nil parvum ſapias, & adhuc ſublimia cures:
Quae mare compeſcant cauſae; quid tempei
num;
Stellae ſponte ſua, iuſſaene vagentur & errent;
Quid premat obſcurum Lunae, quid proferat o
Quid velit & poſſit rerum concordia diſcors;
Empedocles, an Stertinium deliret acumen.
Verum ſeu piſces, ſeu porrum & caepe trucidas

20 Empedocleum *coni. Cun.* Stertinii *Ven. Glar.*

virtus eſſet, ſi quis, ob avaritiam, utatur victu tenuiſſimo. Z.

12 *Democriti*; *hic, dum Philoſophiae intentus erat, neglexit agros ſuos, adeo ut vicinorum pecora ibi libere paſcerentur.* Vet. Schol. Cruq. *Conſtat autem Democritum apud Abderitas cives ſuos cauſam dixiſſe amiſſi patrimonii ſui, & abſolutum prolatis libris, quos de Phyſica ſcripſit.* Vet. Schol. B. Auctores meliores dabit Menag. ad Diog. Laërt. 9, 39. G.

13 *Culta*; ſata, vel ſegetes.

14 *Scabiem*; dicit cupiditatem ſtolidam, importunam & inexplebilem. B. Puto, hic irritamenta tantum cupiditatis intelligi: qui tractant rem pecuniariam, eos ab illa urtica non uri, ab illa ſcabie non prurire, mirum, & laudis eſt. Maior virtus eſt, ſi quis dum tractat quotidie pecuniam, ab ea non corrumpitur, quam qui illam plane non audet attingere. G. Senſus loci eſt: Democritus ob ſtudium ſapientiae patrimonium neglexit & agros deſeruit incultos. Ergo mirum eſt, quod tu in ſtudio tanto rei quaerendae & augendae philoſophiam (h. e. non tam ſapientiae ſtudium, quam phyſicam) etiam tractas, &c. Salſam ironiam hanc eſſe, quis non videt? Z.

Contagia dicimus late ſerpentia mala; nam *Creſcit amor nummi.*

15 *Sublimia*, Μετέωρα ſive
ſtia.

16 *Mare compeſcant*; ne i
exeat.

Temperet, h. e. aeſtivo c
hiberno frigore miſceat.

17 *Stellae*, Planetae.

18 *Premat*, occulat, teg
logos Eclipſim dicit & Luna
meros.

19 *Rerum concordia diſ*
animo habuit Empedocli
Ἄλλοτε μὲν Φιλότητι συνε
εἰς ἓν ἅπαντα, Ἄλλοτε δ'
ἕκαστα Φορεύμενα νείκεος ἔχ
que hic quidem locus opt
claratur Ovidii Verſibus Me
Quippe ubi temperiem ſum
morque calorque, Concipiunt
bis oriuntur cuncta duobus;
ſit ignis aquae pugnax, vap
dus omnes Res creat, & diſc
cordia foetibus apta eſt.

20 Ridicule *Stertinium*
Stoiciſmum appellat, ob Pa
Stertinius iſte ducentos vigi
Stoicorum Latine ſcripſit. V
Advertendum autem omnes
bros habere *Stertinium*, pro
eſt Stertinii, cum Cruquian
Interprete. B. De Stertini
3, 33. G.

21 *Seu piſces*; quod faci
ti. B. Vid. ad v. 8. G.

Seu porrum; quod ſtudio

Utere Pompeio Groſpho; & ſi quid petet, ultro
Defer: nil Groſphus niſi verum orabit & aequum.
Vilis amicorum eſt annona, bonis ubi quid de'ſt.
Ne tamen ignores quo ſit Romana loco res;
Cantaber Agrippae, Claudî virtute Neronis
Armenius cecidit: ius imperiumque Phraates
Caeſaris accepit genibus minor: aurea fruges
Italiae pleno defudit Copia cornu.

23 Offer *Sax. e gloſſa.* 27 Phrahates *Baxt.*

EPISTOLA XIII.

AD VINIUM ASELLAM.

... amicum quemadmodum velit carmina ſua Auguſto tradi. B. Vinio Aſellae, qui videtur ruſticus Sabinus & tabellarius fuiſſe, mandat, quemadmodum ſcripta tradat Auguſto. Tota epiſtola eſt iocoſa, quae ludit in nomine Aſellae.

UT

...: & obiter pulſat Pythagoreos Aegyptios.

Trucidas; *convenit hoc verbum ...modi pulmentis.* Vet. Schol. B. ...oſe *trucidas* de victu Pythago... G.

22 *Utere*; h. e. convivam adbe.

Ultro, libenter, bono & benigno ....

23 *Verum*, rectum; nam ex vero ...dicatur rectum.

24 *Vilis amicorum*, h. e. Vili ve... amicitia, ubi huiusmodi boni ... aliquo egent. Eſt autem Pro...bialis Elocutio. Pro *deeſt*, anti...iſſimi Codices habebant *de'ſt*, ut ...wertit Lambinus.

25 *Quo loco*, quo ſtatu.

Romana res; ſupple *publica*.

27 *Armenius cecidit*; dum regnum ...grani reſtituit Tiberius. De Phra...e vide Lib. II. Od. 2. B. Conf. ...ouckhuſ. ad Tibull. pag. 377. Z.

28 *Genibus minor*; *ſubtiliter dixit, ad genua devolutum.* Vet. Sch. Vix enim aequabat eius genua: & talis conſpicitur in Caeſaris Nummis, uti monuit Torrentius.

29 *Defudit* ſcriptura plurium Codicum eſt, non autem *diffudit*, auctore Cruquio & Lambino. Bentleius Praeſenti Tempore *defundit*: Verum magis placet Praeteritum *defudit*, quo melius conveniat cum ſuperioribus. Exemplaria ſunt varia de more Exſcribentium. B. Bene monet Bentleius, ſi *defudit* verum ſit, poſt meſſem ſcriptam epiſtolam; ſi *defundit*, forte ante meſſem. [Imo, meſſis tempore, ut Bentleius ait. Z.] *Diffudit* ubertatem ſignificat: *defudit* Copiam deam facit, de caelo liberalem. Sed quis docebit verum? G.

Copia, *ubertatis dea*, *ſive Amalthaea.* Cruquius. B. Ubertatem Italiae noſſe intererat Icęü, qui in Sicilia lucro operam dabat & frumentum vendebat. Z.

UT proficiſcentem docui te ſaepe diuque,
Auguſto reddes ſignata volumina, Vini,
Si validus, ſi laetus erit, ſi denique poſcet;
Ne ſtudio noſtri pecces, odiumque libellis
Sedulus importes, opera vehemente miniſter.
Si te forte meae gravis uret ſarcina chartae,
Abiicito potius, quam quo perferre iuberis
Clitellas ferus impingas, Aſinaeque paternum
Cognomen vertas in riſum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas:
Victor propoſiti ſimul ac perveneris illuc,
Sic poſitum ſervabis onus, ne forte ſub ala
Faſciculum portes librorum, ut ruſticus agnum;

2 Vinni *vulg. edunt.*

1 Mire *ſaepe dinque* de Aſina.

2 *Reddes*; Futurum pro Imperativo, uſitata Enallage.

Bene *ſignata*, ne quis legat ante Auguſtum.

Vini, quod oſtendit Bentleius. Fuerat enim Romana Familia *Vinia*, non *Vinnia*, ut ſatis conſtat ex Inſcriptionibus. *C. Vinius Fronto, ad quem haec Epiſtola ſcripta eſt, patrem habuit cognomine Aſinam.* Vet. Schol.

4 *Studio*, ſupple nimio.

Odium, faſtidium, & mire *importes* de Aſina.

5 *Sedulus*, officioſus, & ſupple *dum tu es*.

Opera vehemente, pro importuno ſervitio, per Charientiſmum.

6 *Uret*, onere ſuo vexabit. Significare vult volumen ſuum eſſe ſatis grande.

8 Mire *ferus*; nihil enim aſino irato ferocius.

Aſinaeque paternum; dum elevare ſtudet ſcripta ſua, ad frigidos iocos deſcendit; quod in tam levi materia excuſare debemus.

9 *In riſum*, in vulgarem iocum.

Fabula fieri Proverbialis E tio eſt.

10 *Lama eſt vorago*; λάμος *eſt ingluvies: Lamiae quoque* *tur devoratrices puerorum.* Vet. *Silvarum ſaltus, latebras lam lutoſas.* Ennius, referente quiano interprete. Noſtrati Sloughs dicuntur.

11 *Victor propoſiti*; *compos* Landinus. Cum difficultate ſci B. Victis viae difficultatibus: tinuat enim huc usque allegori Aſina. G.

12 *Servabis*, geres, fovebis.

14 *Glomos*; *glomus eſt rota globus filorum.* Vet. Schol. C Fuerat & *glomus*, *glomi*, a *glomus, glomeris*, contra quod tit Bentleius. Certe unus mus filorum lanae vix ſuffi furaci *Pyrrhiae*. B. Negat E leius, *glomos* alias inveniri: tat, unum *glomus* etiam depre di poſſe. G.

Pyrrhia; *nomen eſt* an *in quadam fabula Titinnii*, *furata lanae glomos, ita geſſ ut deprehenſa ſit.* Vet. S Cruq.

Ut vinoſa glomos furtivae Pyrrhia lanae;
Ut cum pileolo ſoleas conviva tribulis.
Ne vulgo narres te ſudaviſſe ferendo
Carmina, quae poſſint oculos aureſque morari
Caeſaris: oratus multa prece, nitere porro.
Vade, vale, cave ne titubes, mandataque frangas.

4 glomus *etiam G. & Sax.* 16 Neu *Bentl. ex MS.* 17 poſſunt *Vet. Clar.* 18 *Bentleius diſtinguit* nitere. porro Vade, *&c.*

EPISTOLA XIV.

AD VILLICUM SUUM.

fortunatos nimium, bona ſi ſua norint, Agricolas! B. Servus, quem ex mediaſtino fecerat Horatius villicum, nunc ... lagrabat deſiderio Urbis & vitae urbanae. Poeta igitur oſtendit, non locum, ſed animum eſſe moroſitatis cauſam, ſemet ipſum delectari ruri ob commoda quae afferat, iſtum vero Urbe ob ſtudium nugarum & deliciarum urbanarum.

VILLICE ſilvarum & mihi me reddentis agelli,
Quem tu faſtidis, habitatum quinque focis, &
Quinque bonos ſolitum Variam dimittere patres;
Cer-

Bariam *G. & primae edit. etiam Fabric.* Baria *quidam MSS. Cruq.*

5 *Cum pileolo ſoleas*; ita ſordi... erat ut ipſe pueri ſui munus ...lerit. *Soleae* calceamenta erant ...neſtica: erat etiam & pileolus ...meſticus, ut vel ex hoc loco pa... Vide Lib. I. Satyr. 3.
...onviva, h. e. vocatus ad coenam. *Tribulis*, h. e. contribulis meus. *...rtum eſt quem noret*. Vet. Schol. ...q. B. Neminem privatim ſi...t; ſed hoc nomine indicat ple...um hominem imi ſubſellii, qui ... eſſet conviva, niſi pars eſſet ...us, quam paſcit aliquis civis ...ior. G.
7 *Morari, detinere oculos dicit* ... Henricus Stephanus. B. *Mo...i*, delectare: *oculos*, ob calligra...am: *aures*, ob argumentum. Z.
5 *Oratus multa prece*; hoc eſt, oratus fueris. Ut alicubi reſi... & garriendo tempus teras. B. ... te oravi; quod ſupereſt, tu ...re &c. G. Baxteri explicatio ...or eſt. Z.

19 Bene *cave ne titubes*, cum Aſinae iam dixerit, *Nitere porro*.
Mandata nunc Participium eſt. Vet. Schol.
Frangas, poterant enim frangi quae frivola erant.

EPIST. XIV.

1 *Villicus ruſticae familiae praeerat, ut Diſpenſator urbanae*. Torrentius. Atque hi erant plerumque liberti.
Silvarum, Metonymice pro gregum & rei paſtoritiae: nam communia paſcua ſilvis fere conſtabant & montibus. *Montibus & ſilvis ſtudio iactabat inani*. Virgilius Ecl. 2, 5.
Agelli, ruris & villae meae. B. Ubi poſt negotia urbana me recreo. Z.
2 *Habitatum*, ſupple quamvis.
Focis, domibus. *Ad octavum Lapidem ultra Tibur in Via Valeria*. Vet. Schol. Cruq.
3 *Bonos Patres*; pro ratione illorum temporum divites Senatores. B.

Non

Certemus ſpinas animone ego fortius, an tu
Evellas agro; & melior ſit Horatius, an res.
Me quamvis Lamiae pietas & cura moratur,
Fratrem moerentis, rapto de fratre dolentis
Inſolabiliter; tamen iſtuc mens animusque
Fert, & amat ſpatiis obſtantia rumpere clauſtra.
Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum:
Cui placet alterius, ſua nimirum eſt odio ſors.
Stultus uterque locum immeritum cauſatur iniq
In culpa eſt animus, qui ſe non effugit unquan
Tu mediaſtinus tacita prece rura petebas,
Nunc urbem & ludos & balnea villicus optas.
Me conſtare mihi ſcis, & diſcedere triſtem,
Quandocunque trahunt inviſa negotia Romam.
Non eadem miramur; eo diſconvenit inter
Meque & te: nam, quae deſerta & inhoſpita
C

5 rus *coni. Da. Heinſ. & probat Cun.* 6 moretur *Lamb.* 9 *coni. Bentl.*

Non *Senatores* intellexit, credo, vir doctus Romanos, ſed decuriones proximi municipii. Ego ne hos quidem in Flacco video, ſed patres familias, municipes aut colonos Variae, ſingularum villarum dominos; Variae contributos ſ. adſcriptos. G.

Varia oppidum in Sabinis olim, nunc Vicus imminens Anieni. Vet. Schol. Cruq. An hic erat Commune Sabinae gentis Concilium antiquis temporibus? Advertendum omnes fere ſcriptos Codices habere *Variam* non *Bariam*.

4 *Spinas*, moleſta vitia: carduos & palinros dicit.

5 *Melior*, purgatior.

6 *Cura*; animi aegritudo. B. De Lamia Od. 1, 26 & 36. it. 3, 17.

7 *Rapto*; ante diem ſublato.

8 *Mens animusque*: propoſitum & libido. B. *Iſtuc*, in villam meam. Z.

9 *Amat*, temperando dicit pro geſtit.

Clauſtra ſunt carceres; & eſt Tranſlatio ab equis Circenſibus. Vet.

Schol. B. Cupit tollere i
menta, quae me Romae re
tur, ut poſſim otiari & lib
vere. Z.

11 *Eſt odio*, diſplicet,
eſt.

Sors, vitae ſtatus.

13 *Animus*, ſupple aegrot
triae quis exſul, Se quoque
Od. 2, 16.

14 *Mediaſtinus*, *ſervus ad*
viliora officia comparatus. T
tius. Idem qui & calo: qu
diodeſtinus, ut *clandeſtinus*.

Mire *tacita prece* de calo
non audebat promere ſua vo
15 *Villicus*, ſupple *factus*
pra etiam ad *mediaſtinus*.

16 De conſtantia Horat
omnia Ser. 2, 7, 28. G.

17 *Inviſa*, temperando di
deteſtabilia.

18 *Miramur*; magna & he
tamus. V. Epiſt. 1, 6, 1. G

19 *Teſqua; Lingua Sabina*
difficilia & repleta ſentibus

Credis, amoena vocat mecum qui ſentit, & odit
Quae tu pulchra putas. fornix tibi & uncta popina
Incutiunt urbis deſiderium, video; & quod
Angulus iſte feret piper & tus ocius uva;
Nec vicina ſubeſt vinum praebere taberna
Quae poſſit tibi: nec meretrix tibicina, cuius
Ad ſtrepitum ſalias terrae gravis: & tamen urgues
Iampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
Disiunctum curas, & ſtrictis frondibus exples:
Addit opus pigro rivus, ſi decidit imber,
Multa mole docendus aprico parcere prato.
Nunc, age, quid noſtrum concentum dividat, audi.
Quem tenues decuere togae nitidique capilli,
Quem ſcis immunem Cinarae placuiſſe rapaci,
Quem

28 Deiunctum *Lamb. ex quatuor codd.* 33 Cynarae *edd. vett.*

taur. Vet. Schol. Quaſi texta vel ra. Etiam Belgis Zwiſſchen eſt ſtere, cum quo convenit, & inum *texere*; quae omnia a Saxico noſtro Zwegen, *Duo.*

11 Plurimi MSS. *putas*, non *ve-* Lambinus; atque ſic legit Cruus.

Fornix; in fornicibus Circi proſtant meretriculae.

Uncta, *redolens & optimis cibis* ta. Vet. Schol. Cruq. B. Recte ur praecipit Columella I, 8, ne icus ex eo ſervorum ordine in-iatur, *qui urbanas ac delicatas s exercuerit. Socors & ſomniculoſum genus id mancipiorum, otiis, campo, circo, theatris, aleae, popinis, lupanaribus conſuetum, nunquam non ſalem ineptias ſomniat* &c. Z.

13 *Angulus iſte*, agellus meus, πελλεμὸς μετ' Ἡδονείας. B. Iſus eſt: Agellus iſte non magis uvas quam piper & thus; h. e. nunquam. Z.

14 *Subeſt*; ſuppetit, ad manum ὑποπίπτει. B. *Subeſt* ſimpliciter prope eſt. G.

16 Pulchre *ſtrepitum* dicit cantum ſtae & pauperculae fidicinae.

Terrae gravis; deridet agreſtem ſororem.

Et tamen, plurima habes quae agas, neque vacat tibi nugari. B. Recte vir doctus & melius illis, qui hic proponi volunt obiectionem ſ. excuſationem villici, quem potius ipſe laudat hic Horatius, quod deſiderio urbis non negligat officium. G. Quamquam in te eſt urbis & urbanarum deliciarum nugarumque deſiderium: tamen tu non negligis opera ruſtica. Z.

Urgues, oportet te urgere, h. e. fodicare.

27 *Ligonibus*, ſarculis latis; Μακέλλας Graeci dicunt, noſtri Howes: erant & Δικελλαι, quos bidentes vocabant.

29 *Pigro*, otianti, interquieſcenti.

20 *Docendus*; *praefoſſis tramitibus: ſic alibi* (A. P. 68.) *ipſe de fluvio; Doctus iter melius.* Vet. Schol. B. Nempe de incilibus & foſſis vel fodiendis, vel purgandis aperiendisque, aquae pluviae derivandae cauſa, loquitur. G.

31 *Comice* protulit *quid* pro *quantum.* B. Quantum inter me atque te interſit. G.

32 *Nitidi*, uncti. Z.

33 *Immunem*, *ſine munere.* Vet. Schol. B. De Cinara Od. 4, 1, 4

Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
Coena brevis iuvat, & prope rivum ſomnus in h
Nec luſiſſe pudet, ſed non incidere ludum.
Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſqua
Limat; non odio obſcuro morſuque venenat:
Rident vicini glebas & ſaxa moventem.
Cum ſervis urbana diaria rodere mavis;
Horum tu in numerum voto ruis: invidet uſu
Lignorum & pecoris tibi calo argutus & horti.
Optat ephippia bos piger; optat arare caballus.
Quam ſcit uterque, libens, cenſebo, exerceat a

40 reddere *Fl.* 1482. 43 piger *refert Bentleius ad* caballus.

& 13, 21. G. *Scis*, quippe qui internuncius fuiſti, & mihi puellam adduxiſti vinumque apposuiſti. *Rapaci*, qualis erga alios amatores erat. Z.

34 *Liquidi*, ſacco liquati. B.

35 *Iuvat*, ſcil. me nunc, ubi aetas mea alios mores, aliam vitam poſtulat. Z.

36 *Pudet* modo poſuit, pro *pudor eſt*.

Incidere; abrumpere, vel per compendium finire.

Ludum per Charientiſmum dicit res Venereas & caeteras nugas.

37 Temperanter dixit *mea commoda* pro *meas felicitates*. B. *Iſtic*, in villa mea Uſticae. Z.

38 *Limat*, radit & per hoc urit. *Floriferis ut apes in ſaltibus omnia limant*. Lucretius. B. Locus eſt 3, 11. Sed meliores *libant*. *Limat* eſt minuit, detrahit. G.

Obſcuro; invidia tacitum eſt odium. Vet. Schol. Cruq. Clanculariae res ſunt & Invidia & Obtrectatio, quam modo morſum dicit.

39 *Rident*; adeo non invident.

40 Bentleius *cum ſervis tu urbana*, tenui de cauſa, & nullo cum fructu, niſi quod auribus placuerit ſuis.

Diarium unius diei demen
Torrentius. B. Recte. Sic
nianum illud ſcortillum ne
poſt aſellum ſumere diaria, cit
lem poſt delicias. Non aud
eſt Landinus, qui *diaria* inte
tur lucra diurna, quae ſerv
reatur domino. Nempe l
reddere pro *rodere*. G. *Rode*
de victu arido & tenui. Z.

41 *Horum tu in numerum*
fueris rure procurator meus
bertus.

42 *Calo*; mediaſtinus, q
de longinquo ligna atque
petit. B. *Argutus*, callidu
potius, loquax. Z.

43 *Optat ephippia bos*; etia
ſtratibus familiare adagium eſ
a Sadle to a Cow.

Ephippia; *ſagmata*. Vet.
& bene de ruſtici caballi ſt
tis. Hodie etiam caballi ara
runt. B. *Piger*, quem piget
ris ſui. Ita nihil refert, ſi
bovem, ſive ad equum referas

44 *Uterque*, tu ſcilicet
meus. B. Praeſertim cum tu
calleas villici. Cf. verſ. 26 ſeq

Cenſebo; ſententiam dicam
ctum a Senatu. Notum eſt G
rum dictum, [Ariſtoph. Veſp.
Ἔρδοι τὶς ἣν ἕκαστος εἰδείη τ

EPISTOLA XV.

AD NUMONIUM VALAM.

urandae valetudinis cauſa Philoſophicum arcum B. Cum Horatius auctoritate Antonii Muſae eleberrimi aquis frigidis uſus (quamquam in- .rum incolis, qui aegre ferebant, quod aegroti frigidis utendum, ſpretis thermis, Cluſium Ga-)eterent) hiemem transigere vellet in locis ma- petit a Vala, ut ſcribat de Velia & Salerno, :um oppidorum vicinorum in Lucania ſit condi- ɜrianturne ibi ea, quae ad vitae commoditates ıt, coelum, panis, aqua, lepores, apri, piſces. ſe non quaerere ait, quia generoſum ibi eſſe Etſi enim, quamdiu in villa ſua ruſticetur, quo- :ontentus ſit: cum tamen ad mare deſcenderit, ɜre optimum ad cuticulam curandam. Omnino in hac re ſimilem eſſe Maenii, qui, ſi non acce- le laute & opipare coenaret, ſed tenuiſſimo uti ıctus eſſet, luxuriantes nepotes vituperaret: ſin :iora nactus eſſet, laute comedentes laudaret e praedicaret.

JAE ſit hiems Veliae, quod coelum, Vala, Salerni,
Quorum hominum regio, & qualis via (nam mihi
ſupervacuas Antonius, & tamen illis [Baias

Me

ſ ſermonis negligen- haec epiſtola. Pendet ·rrogatio a v. 25. *Par* *'bere, quae ſit hiems* &c. llam oram inferi ma- ſoleo, cum Antonius ıt thermis, quales ibi det fontes frigidos. G. *ernum oppida ſunt Lu-* *um a ſalis copia dictum* ɔl. Et *Velia*, olim linio, h. e. Paludoſa; ɔs.

ıntiquo Nummo eſt C. *ala*. Lambinus.

ominum; i. e. *quibus* *ıt homines*. Landinus.

Muſa, *frater Euphorbi* *Auguſti libertus*. Tor- *mius Muſa aegritudine* *Auguſti artem ſuam illuſtravit: nam cum dolore Arthritico laboraret, & ad ſummam maciem perductus eſſet, curante Aimilio Medico, qui eum adeo calidis curabat, ut tectum cubiculi eius velleribus muniret: hic poſtea in contrarium verſis omnibus, non ſolum perfuſionibus frigidis, ſed etiam Gargariſmis Cicerninae Aquae, quae eſt Atellae, in domo Caeſaris, & potionibus uſus eſt; ita ut intra breve tempus eum curaret. Ob quam cauſam ab Auguſto usque ad Seſtertiûm quadringenties ex Senatusconſulto accepit. Hic autem Muſa Horatio iuſſerat ut lavacro frigido uteretur propter oculorum dolorem.* Ver. Schol. Cruq. *Medico Antonio Muſae, cuius opera ex ancipiti morbo convaluerat, ſtatuam aere collato iuxta ſignum Aeſcu-*

 lapii

Me facit inviſum, gelida cum perluor unda
Per medium frigus. ſane murteta relinqui,
Dictaque ceſſantem nervis elidere morbum
Su

5 myrteta *edd. vett.*

lapii ſtatuerunt. Suetonius in Auguſto [c. 59]. En autem quod nuperrime accidit Londini, apud *Fontem* dictum *Clericorum*, qui haud ita longe eſt ab *Iſcldune*, frequenti vico, aquis frigidis modo celebris: a viro autem & claro & fide digno, *Edvardo Baynardo*, M. D. Collegiique Londinenſis Socio celeberrimo accepimus. Ruſticus quidam cognomento *Plumbarius*, in vico agit vernacule appellato Harrow on the Hill, quod eſt *Herga* ſive *Caſtra ſuper colle;* qui quidem vicus ſatis notus eſt in Mediosaxonum noſtrorum pago; praeſertim vero nobis, qui in ſacro iſto monte Muſas primum adivimus. Laborarat hic vir ſesquimeſtri fere ſpatio immanibus arthritidos vagae, paralyſeos, atque etiam ſpaſmatum doloribus, adeo ut neque pedibus inſiſtere valeret. Plurimis autem incaſſum tentatis remediis, imo & Mercuriali ſaliva inutiliter mota, miſellus iſte tandem (incredibile dictu) ab omnibus iſtis tam ſaevis ſymptomatibus, vel unica in Frigidas noſtras immerſione ex toto liberatus, ad integram ſanitatem reſtitutus eſt; iuſſus tamen firmioris efficaciae cauſa iterato bis terve in eaſdem aquas ſe demittere. Oſtendit idem vir elegans & locum mihi Senecae, qui eſt in Epiſtola quadam illius ad Lucilium; [83] quem quoniam huc pertinere videbatur, apponendum duxi. *Ab hac fatigatione magis quam exercitatione in frigidam deſcendi: haec apud me vocatur parum calida; ille tantus Pſychrolutes qui Kalendis Ianuariis in Euripum ſaltabam.* Derivabantur autem *Euripi* iſti *ex Aqua Virgine* gelidiſſima atque Alſietina: atque hi ad inſtar Motarum noſtrarum circuibant Circi Maximi & Theatri interiora, nonnunquam & privatas domos. *Auſpicabar* (inqu Auctor) *in Virginem deſilire* de re & Ovidius de Ponto [I *Stagna quoque Euripi Virgi liquor.* Atque alias [Ar. *Nec vos Campus habet, nec v diſſima Virgo.* Vide Iulium tinum de Aquaeductibus. hoc loco ſilentio praetereun ſeo pene a tribus retro ſaecu Venedotos Britannos mirac fama nobiliſſimas *Albicollina das:* ſic enim illas appellan xi, quod vetere indigenar mone idem ſit Gwenvr Gwenbre, quod Romanis *Collis;* & quod wy eadem aquam ſonet. Ex Britannic Gwenvrewy, vel Wenb Iohannes a Pennant, *Salopi Novi Veroconii*) Abbas, q mus Fabellam iſtam ex or depromtam conſarcinavit, p re rudioris ſaeculi, neſcio q xonico Vocabulo *Winefrida* Divam, ſive Nympham, at comminiſci. Verum e dive in viam redeundum erit.

Supervacuas per Charien poſuit pro inutiles, vel nihi tes.

Tamen; neque enim excu ctoritate tanti Medici.

4 *Inviſum;* ob amiſſum q ſcilicet.

5 *Sane;* neque enim per mentior.

Murteta; ea eſt ſcriptura tum Codicum. *Eſt & qua naturalium ſudationum [calo e terra profuſus calidus vapor includitur, ſicut ſuper Baias i tetis habemus.* Cornelius 2, 17 pr.

6 *Ceſſantem morbum;* po Vet. Schol.

Elidere; efficaciter elimina ſudores ſcilicet.

Sulphura contemni, vicus gemit, invidus aegris,
Qui caput & ſtomachum ſupponere fontibus audent
Cluſinis, Gabiosque petunt & frigida rura.
Mutandus locus eſt, & deverſoria nota.
Praeteragendus equus: Quo tendis? non mihi Cumas
Eſt iter aut Baias, laeva ſtomachoſus habena
Dicet eques: ſed equi fraenato eſt auris in ore)
Maior utrum populum frumenti copia paſcat;
Collectosne bibant imbres, puteosne perennes
Iugis aquae; (nam vina nihil moror illius orae.
Rure meo poſſum quidvis perferre patique;

ſulfura *edd. vett. Bentl.* 13 equis *Bentl. Cun.* equi *defendit Ionſon.* 16 dulcis aquae *Lamb. ex duobus codd.* 17 quodvis *coni. Heinſ. Adv.* 3, 13 p. 493.

Invidus; quia itur ad alia loca. Schol. Cruq.

Qui caput; Aqua frigida infuſa, terquam capiti, etiam ſtomacho eſt: item articulis, doloribusque ſunt ſine ulceribus: item rubicundimis hominibus, ſi dolore vacant. nelius Celſus (1, 9). In reſone etiam ſtomachi idem celeberus Auctor haec praecipit (4, 5). c *generi inutiliſſimum balneum Lectiones exercitationesque ſuperiores partis neceſſariae: item unctiones ionesque; hinc perfundi frigida, e in eadem natare, canalibus eiusſubiicere etiam ſtomachum ipſum, magis etiam a ſcapulis id quod ra ſtomachum eſt: conſiſtere in ais medicatisque fontibus, quales liarum Subcutiliarumque ſunt, ſa eſt.* De Cutiliis autem & cutiliis Aquis vide Plinium 15 & 31, 2) & Vitruvium (8, 3).

Cluſinae & Gabinae aquae friſunt, Cluſinae in Hetruria, inae in Sabinis. Vet. Schol.

igida rura, montana loca, mais contraria; Sabinos agros lige.

Locus; Vetus hoſpitium.

iverſoria; interquieſcendi lo. Equi meritorii aſſueti viae ducentis, eo tendebant ab ea, quam exſpectationem ſimilium caſuum vocat hodierna ſchola. Fingit ergo expoſtulationem poeta equitis ſuo cum equo, quem dextrorſum ad Cumas & Baias nitentem *laeva habena* ad Gabios reflectit. G.

11 *Tendis;* niteris.

13 *Eſt auris in ore; ſuavis Allegoria, qua ſignificat voluptatem magis homines captare, quam curam corporis.* Vet. Schol. B. Nempe proprie dicit, ad equum verbis nihil profici, frenis opus eſſe." Ab hoc autem verſu redit ad queſtiones v. 2 coeptas. G.

14 *Maior utrum;* ſupple *Te nobis ſcribere par eſt.* Vet. Schol. Cruq.

Utrum populum; utram civitatem, Velinam an Salerninam.

15 *Collectos, ciſterninos.* Vet. Sch. Cruq.

16 Nonnulli Codices inepte reponunt *Dulcis* pro *Iugis*, ex aliquo Interpretamento ut puto: eſt autem *Iugis* quae continenter manat, & *perennis*, quaſi per omnes annos.

Nihil moror; quia nihil capior. B. Ego ita putabam, *Non moror*, non opus habeo de illis quaerere: novi illa Campana, Maſſica, Caecuba, Falerna: quibus rure meo facile careo, cum ad mare deſcendi, utor iucunde. G.

Ad mare cum veni, generoſum & lene requiro,
Quod curas abigat, quod cum ſpe divite manet
In venas animumque meum, quod verba miniſtret,
Quod me Lucanae iuvenem commendet amicae.)
Tractus uter plures lepores, uter educet apros:
Utra magis piſces & echinos aequora celent;
Pinguis ut inde domum poſſim Phaeaxque reverti;
Scribere te nobis, tibi nos accredere, par eſt.
Maenius, ut rebus maternis atque paternis
Fortiter abſumtis urbanus coepit haberi,
Scurra vagus, non qui certum praeſepe teneret,
Impranſus non qui civem dignoſceret hoſte;
Quaelibet in quemvis opprobria fingere ſaevus;
Pernicies & tempeſtas barathrumque macelli,
Quicquid quaeſierat, ventri donabat avaro.

Hic,

25 nobis, ac nos tibi credere *Glar.* 26 *Ab hoc verſu fit initium novae epiſtolae in ed. Glar.* 30 ſtringere *conj. N. Heinſ.* figere *conj. Cun.* 32 donarat *G. S.* donaret *Bentl. ex MS.*

18 *Ad mare*, ad loca voluptatum. B. Calabriam intelligere nos iubet N. Heinſ. Adv. 3, 13. p. 493 hic pariter & Epiſt. 1, 7, 11. Sed hic Lucaniam intelligi nimis apertum: & ipſum *deſcendere* in loco priore *infernum* potius mare ſignare videtur.

Lene; ſuave. Vet. Schol. Cruq.

21 *Iuvenem commendet*; i. e. *quod calidiorem faciat ad amplexus.* Vet. Schol. Cruq.

23 *Echinęs*; Vide Sat. 2, 4, 33.

24 *Phaeax*; alter Alcinous. B. Vid. Epiſt. 1, 2, 28. G.

25 *Scribere te nobis; hic verſus principia Epiſtolae concludit.* Vet. Schol. Immane Hyperbaton.

Accredere, verbum Lucretianum. B. Valae haec loca erant nota, qui videtur ibi praedia habuiſſe. Z.

27 *Fortiter*, *magnanimus puer*, ut ait Perſius. B. Sine ullo paupertatis metu. Z.

Urbanus; dicax, ſalſus, ſodalis commodus.

28 *Scurrę*; paraſitus, ad aſſentationem compoſitus.

Praeſepe; mire tanquam de voraci belua. *Satyrice pro menſa.* Vet. Schol.

29 *Impranſus*; *ideo iratus ob hoc ipſum.* Vet. Schol. Eſt autem *Impranſus* pro *impaſtus*. B. Marcilius *impranſum* interpretatur bene ſaburratum, & inde petulantem. Sed deſtituitur, puto, ab exemplo. *Impranſus* certe noſtro eſt non pranſus Ser. 2, 2, 7 & 3, 257. G.

31 *Barathrum*, *vorago*. Vet. Schol. Cruq. B. V. Sat. 2, 3, 166. G.

32 *Quicquid quaeſierat*; nam emendicabat undique, hinc Pantolabus dictus.

33 *Nequitiae fautoribus*, luxuriae plauſoribus: nam fautores ſunt qui plaudunt fere ſcenicis.

Timidis, non generoſis: [illegible] meticuloſi ſunt avari. B. *Timidis* interpretęr, qui metu quodam petulantis hominis os illud maledicum offercire cibis malebant, quam fame irritare. Duplex genus eorum, qui ſcurras alunt, *fau*[illegible] quibus placent maledicta: *timi*[illegible]

Hic, ubi nequitiae fautoribus & timidis nil
Aut paulum abſtulerat, patinas coenabat omaſi,
Vilis & agninae, tribus urſis quod ſatis eſſet;
Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
Diceret urendos corrector Beſtius. Idem
Quicquid erat nactus praedae maioris, ubi omne
Verterat in fumum & cinerem, Non hercule miror,
Aiebat, ſi qui comedunt bona; cum ſit obeſo
Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.
Nimirum hic ego ſum; nam tuta & parvula laudo,
Cum res deficiunt, ſatis inter vilia fortis:
Verum ubi quid melius contingit & unctius, idem

 Vos

5 agnini *MSS. Torrent. G. Z. Med.* 1477. *F.* 36 lama *G. it. Med.* 1477. *F.* 37 corrector *Lambi. ex MS. etiam Sax.* Beſtius *omnes MSS. Cruq. G. pr. edd.*

metuunt, ne in ſe convertan-
G.

4 *Patinas*, ſupple *plenas*. Te-
eis patinis elixabant carnes &
es.

)maſi, viſceris bubuli. Vet. Schol.
)e.

5 Omnes fere MSS. pro *agnini*
runt *agninae* cum Cruquiano
rprete, & Turnebo. Agnina
l vilius apud Veteres. Qua de
ideſis Turnebi Adverſaria.

6 *Lamna candente;* Ligurien-
n ſervorum ventres ſtigmate ſcri-
antur, ut oſtendit Dacerius ex
eno.

7 Maenius interdum inveheba-
in lautitias hominum aeque
re ac *Beſtius* ille nobilis *corrector*
aſtigator nequitiae. G. Igitur
ius verti debet, tanquam alter
ius. Z.

)mnes fere ſcripti Codices lege-
: *Beſtius* pro *Maenius*, & non-
i *correptus* pro *correctus*. *Beſtius*
m eſt in Cruquiano Interprete,
m parciſſimi cuiusdam Romani.
o hic unice deditus eſt. *Cor-*
s Beſtius apud Plutarchum pu-
m ſuum, ut alter Polymneſtor,
ſpem auri obtruncavit; quod
oſtendit Cruquius. Pro *correptus* vel magis *correctus*, Bentleius poſuit ex ingenio ſuo *corrector*, optima ut puto cum ratione. Fuerat enim *Beſtius* iſte homo frugi atque avarus, & nebulonum caſtigator, quod vel ex Perſii Satyra (6, 37) conſtat.

38 *Siquid* Bentleius, levi de cauſa; quod ſcilicet unus vel alter ſcriptus Liber repraeſentet *Siquid*. Ego nihil moveo.

39 *Verterat in fumum & cinerem;* h. e. in culina abſumſerat.

41 Notum eſt ſuillam vulvam olim habitam in deliciis. B.

Plin. 11, 37 ſ. 84. *Vulva eiecto partu melior quam edito: eiecticia vocatur illa, haec porcaria.* Martial. 13, 16. *Te fortaſſe magis capiet de virgine porca, Me materna gravi de ſue vulva capit.* V. Apic. 7, 1. G.

42 *Hic ego ſum;* de me fabula narratur. B. Seu, ego hac in re ſum ſimilis Maenii. Z.

43 *Fortis;* magniloquus, alter Hercules.

44 *Unctius;* lautius, opimius.

Vos ſapere & ſolos aio bene vivere, quorum
Conſpicitur nitidis fundata pecunia villis.

EPISTOLA XVI.

AD QUINCTIUM.

Vitam beatam aequanimitate conſtare, & conſcientia verae virtutis. B. Quinctius Hirpinus, quo familiariter uſum eſſe Horatium etiam ex Od. II, 11 intelligitur, videtur honoribus divitiisque & aurae populari plus tribuiſſe quam par erat, ſervata tamen viri boni laude. Huic igitur percontanti de villae reditibus reſcribit Noſter, de reditibus non eſſe quod ſcribat, cum illa villa ob ſitus amoenitatem ſalubritatemque coeli ſibi placere, ibique ſe corporis valetudine recta & tranquillitate animi frui. Tibi vero alia vivendi ratio probatur, nec, fateor, male vivis, ſi non modo videri, ſed & eſſe bonus ſtudes. At vereor, ne virtutem in externa ſpecie vulgique opinione ſola ponas. Quae res eſt vana, aliena minusque ſtabilis, eaque non magis capi ſapiens debet, quam infamia falſa terreri. Vir bonus eſt virtutis amore, non poenae metu: atque cum externa bona non magnifaciat, nec adeo metuat & cupiat, eſt vere liber habendus. Nam qui mori poteſt, is cogi non poteſt.

Ne perconteris, fundus meus, optime Quincti,
Arvo paſcat herum, an baccis opulentet olivae,
Pomisne, an pratis, an amicta vitibus ulmo:
Scribe-

2 bacis *MSS. ap. Cruq. it. G. S. Ven. Lamb.* 3 pomisne, *ſic edd. vett. & Bentl. qui pro* & *repoſuit* an *ex codd. recte: nam ſic ſolet Noſter v. c. Epod.* 7, 13: *Epiſt.* I, 3, 3: I, 11, 4: I, 18, 102. Z.

45 *Aio bene vivere; Poteſt hoc Epicurus dicere, qui ait divitias, ut non appetendas, ita nec fugiendas, ſi contigerint.* Vet. Schol. Cruq.

46 Bene *conſpicitur* ſubiocturus *nitidis*: nam marmoreas ſignificat villas.

Fundata, & per hoc manſura: nam facile perit pecunia in foenore poſita, vel intus condita.

EPIST. XVI.

1 *Ne; id eſt, ne forte.* Vet. Schol.

Fundus ager eſt cum aedificio. Torrentius.

Hic forte erat Q. Hirpinus, de quo Od. 2, 11. Torrentius.

2 *Arvum ager dicitur ſegetis ferax & praeparatus frumento.* Vet. Schol.

3 Optimi MSS. pro *pomisne* legerunt *pomisve*, quod mihi cum Cruquio arridet. *Pomisne* Bentleius, ſed parum refert. Placet tamen an pro &, auctoritate ſcriptorum Codicum.

Scribetur tibi forma loquaciter, & ſitus agri.
Continui montes, niſi diſſocientur opaca
Valle; ſed ut veniens dextrum latus aſpiciat Sol,
Laevum decedens curru fugiente vaporet.
Temperiem laudes. Quid? ſi rubicunda benigne
Corna vepres & pruna ferunt? ſi quercus & ilex
Multa fruge pecus, multa dominum iuvat umbra?
Dicas adductum propius frondere Tarentum.
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus;
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.
Hae latebrae dulces, & iam, ſi credis, amoenae,
Incolumem tibi me praeſtant Septembribus horis.

diſcedens *edd. vett.* deſcendens *codd. 2 Berſm.* 9 ferant & *mox* iuvet *edd. vett.* 11 florere *MS. Berſm.* 14 fluit aptus & *S. Z. Med.* 1477. *F.*

Loquaciter; non quod multa ir, ſed quod de ſuis crepet, ut ſolent loquaculi.

Cruquius putat Uſticam dici ucretilem, de quibus in Odis.

Dextrum in ſacris erat oriens, d Romanis deorum ſimulachra emplis ſpectarent meridiem. B. it ſe & ſuum Quinctium in vilquae, ut in frigida regione meem adſpicit, & vallem, cuius trum latus orienti ſoli oppoſiеſt; laevum occidenti. G.

Decedens Bentleius ex optimis ris.

'aporet, Lucretio *vapor* dicitur r. B. *Vaporare*, eſt quocunmodo calefacere, fomentis, accenſo &c. G.

Bentleius praepoſuit Adiectii *benigni*, quod non aeque pla-Maior enim eſt vis Adverbii ſto loco. B. Sed *benigni* eſt γτικώτερον. Z.

Melius in Indicativo *ferunt* & *it*: atque ita Bentleius ex Liquos ipſe probandos putat; nenobis ſecus videtur.

) *Fruge*; glande.

Dicas, h. e. fatendum tamen tibi erit. B. Si temperiem illam conſideres, ſitum, amoenitatem, dicas alterum hic eſſe Tarentum, quaſi a maritima illa & humili regione huc verſus mediterranea adductum. G.

Nota Horatium in Italia nihil magis laudare quam Tibur & Tarentum. Vet. Schol.

12 *Fons Bandinus, e quo rivus qui Digentia dicitur.* Vet. Schol. Cruquianus Interpres *Banduſius* habet. B. V. Car. 3, 13, 1. G.

Dare nomen rivo; mira Hypallage, pro dare rivum non ſine nomine. B. Quo plus aquarum dat fons rivo, tanto digniorem facit, ut ſuum ſibi nomen habeat. Itaque dat nomen cum aqua. G.

15 Acutiſſime Bentleius pro *etiam* (*ſi credis*) & (*iam ſi credis*) h. e. audita mea deſcriptione. B. Mihi magis placet, & *iam*, etiam nunc, hoc ipſo tempore, quo ſcribo, debeo valetudinem agello meo, tempeſtate anni alias graviſſima. Illud *tibi* ἦθος habet amicitiae. G.

16 *Septembribus horis*, h. e. quaque Septembri hora, ſive tempeſtate: *quo tempore in urbe facile morbo tentan-*

Tu recte vivis, ſi curas eſſe quod audis:
Jactamus iampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor ne cui de te plus quam tibi credas,
Neve putes alium ſapiente bonoque beatum,
Neu, ſi te populus ſanum recteque valentem
Dictitet, occultam febrem ſub tempus edendi
Diſſimules, donec manibus tremor incidat und
Stultorum incurata pudor malus ulcera c
Si quis bella tibi terra pugnata marique
Dicat, & his verbis vacuas permulceat aures;
„Tene magis ſalvum populus velit, an populu
„Servet in ambiguo, qui conſulit & tibi & urbi
„Iuppiter;“ Auguſti laudes agnoſcere poſſis.
Cum pateris ſapiens emendatusque vocari,
Reſpondesne tuo, dic ſodes, nomine? ¶ Ne

22 tempus habendi *Zar.* 30 Cum cupias *MS. Boſ. G. S.* cup

tentantur corpora, ex Autumni aeſtu noxio; ut ait Vet. Schol.

17 Temperando dicit, *Tu recte vivis ſi*, pro *Non recte vivis niſi: recte* autem dicit tam ad animum quam ad rationem: nam & animus vulgo norma recti eſt.

18 *Iactamus:* praedicamus.

Beatum, opinione vulgi, ob famam ſcilicet atque divitias.

19 *Ne cui de te plus*; egregius eſt iſte Catonianus verſus [I, 14]. *Plus aliis de te quam tu tibi credere noli.*

20 *Alium*; divitem ſcilicet, vel fama celebrem: eſt autem Helleniſmus in *alium ſapiente*, quaſi ἄλλον τῦ σοφῦ, quod advertit Cruquius. *Quod ſi accuſator alius Seiano foret.* Phaedrus 3 Pr. 41. B. Add. 2, 1, 240. G.

22 *Febrem*; notum eſt Stoicos omnes affectus pro animi morbis habere. B. Comparandi particulas more ſuo omittit. Similis eſt diſſimulator morborum animi aegroto intemperanti, qui, ne interdicatur ipſi cibo, diſſimulat ſenſum adventantis febris, donec in ipſis

epulis ſuperveniens ille a more partium prodatur. *unctas* vocat, iam iurulen pingues. G.

23 Paralyticus tremor mortis indicium.

24 *Malus*; perverſus &

26 *Dicat*, cantet.

Vacuas; & per hoc patul

27 *Tene magis*; *Haec enim de Auguſto ſcripſerat*; *ſunt e notiſſimo Panegyrico Augu* Schol. Obiter & Auguſtc rio amico ſuo gratificari ſt

29 *Auguſti laudes*; non Poſſisne ita ſtolidus eſſe, agnoſcas laudes, quae in r praeter Auguſtum convenit non multo prudentius adn *pientis* vel *emendati* hom men &c. G.

30 *Sapiens emendatusque* doctrina & moribus egregi

31 *Reſpondesne tuo nomin* an non falſo nomine appel que enim ſapientis eſt capi nionem imperiti vulgi. E taphora ſumta a dilectu ve tione militum, cenſu &c.

Vir bonus & prudens dici delector ego ac tu.
§ Qui dedit hoc hodie, cras, ſi volet, auferet; ut ſi
Detulerit faſces indigno, detrahet idem.
Pone, meum eſt, inquit: pono, triſtisque recedo.
Idem ſi clamet furem, neget eſſe pudicum,
Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum,
Mordeat opprobriis falſis mutemque colores?
Falſus honor iuvat, & mendax infamia terret,
Quem, niſi mendoſum & medicandum? Vir bonus eſt
Qui conſulta patrum, qui leges iuraque ſervat; [quis?
Quo multae magnaeque ſecantur iudice lites;
Quo res ſponſore & quo cauſae teſte tenentur.

3 *Verba* ego ac tu *ad antecedentia refero.* Zeu. 40 medicandum *probat etiam Bentl. it. Cun. Sandb.*

e ſuo recitato quisque reſponſe adeſſe. *Nomine* Dativus anrus videtur Marcilio, nec repum. Sed poteſt etiam ad quaeſtio, Quis eſt ſapiens? ſuo nomireſpondere, caſu auferendi. G.

lempe, ex abrupto concedentis forſan enim dicturus es, omnes morbo pariter laborare.

Prudens, doctus, Philoſous.

Ego ac tu, ſupple *aeque*.

3 Poſtquam conceſſit iucundum vocari bonum & prudentem, it, ab eodem populo aeque faciauferri illum honorem. Itaque e putandum eſt, quod pendet a itate multitudinis. Si volumus dolere ſiniſtris iudiciis plebis, que debemus efferri ſecun-. G.

14 *Indigno*, ſupple *mihi*. B.

15 *Inquit*, ſcil. populus. Z.

16 Mire *clamet*; de rauca turba. B. refert Bentleius ad *mordeat*: niſi fallor, rectius refertur ad minativum *populus*, qui latet in *uet*. Z.

18 Magis nobis arridet *mutemve* m *mutemque*. Verum Particulae *ne* & *ve* frequenter errore Libriorum commiſcentur.

Tres Cruquii Codices cum Vetere interprete pro *colores* legerunt *colorem*, quod rectum eſt. Neſcio cur eruditiſſimus Bentleius praetulerit hoc loco Plurali Numero *colores*, etſi forſan rarius occurrat in tali ſenſu. B. Lectionem edd. vett. cum Bentleio revocandam putavi, tanquam exquiſitiorem, quia crebro pallorem ruboremque ire ac redire ſignificat: ſed per interrogationem extuli. Z.

40 *Mendoſum*, vitiis minorem & hoc ſtultum.

Mendoſum & Mendacem Cacozelon eſt Horatio indignum: quare non dubitavimus cum Cruquii MSS. & Veteri Interprete *medicandum* in ſuam ſedem reducere. *Medicandum*; h. e. *non ſanum*. Vet. Schol. Egentem ſcilicet Helleboro.

Vir bonus eſt quis; Subiectio eſt Horatii, cui vulgus ſuo more reſpondet.

42 *Secantur*; dirimuntur.

43 *Reſponſore*, fideiuſſore. Bentleius poſuit ſolute *res ſponſore*, ſecutus quendam Cruquii ſcriptum Librum. Verum haec Lectio ſola raritate placitura eſt. B. Cum *reſponſor* nondum habeat alium auctorem; cum pro veteri ratione ſcri-

Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota
Introrſus turpem, ſpecioſum pelle decora.
Nec furtum feci, nec fugi; ſi mihi dicat
Servus: Habes pretium, loris non ureris, aio.
¶ Non hominem occidi: ¶ Non paſces in corvos.
¶ Sum bonus, & frugi: ¶ Renuit negitatque Sab
Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
Suſpectos laqueos, & opertum miluus hamum.
Oderunt peccare boni, virtutis amore;
Tu nihil admittes in te, formidine poenae;
Sit ſpes fallendi, miſcebis ſacra profanis:

45 Introrſus *Bentl. ex codd. recte: nam vulg.* introrſum *efficit ingratum.* Z. 46 dicit *poſt alios Bentl. & Cun.* 49 negitat *MSS. Cruq. Bentl. Cun.* renuitque *Z. fuit forte* renuitque que. 51 Suſpectus *Sax.*

ſcribendi vix diſtinguantur *reſponſore* & *res ſponſore*; cum denique poſterior ratio ſententiam pulcherrimam pariat: faciendum putavi ut exhiberem lectionem, cuius paraphraſis quaedam eſſe videtur Perſ. 5, 78 *Marco ſpondente recuſas Credere tu nummos? Marco ſub iudice palles? Marcus dixit; ita eſt.* G.

Tenentur, obtinentur. Torrentius. Sic & Cicero voce utitur.

44 *Domus,* domeſtici ſui.

45 *Pelle decora*; i. e. *ſolummodo fama bonum, ſimulatione virtutum.* Vet. Schol.

49 *Bonus & frugi*; probus: neque enim te fallo; vel quae tua ſunt luxuriae inſumo.

Quis probet Bentleii *negitatque Sabellus*, etſi adducat teſtem neſcio quem manuſcriptum Librum? B. Nititur codd. duobus, eſtque verbum exquiſitum, quod apud Lucret. Plautum, & ipſum Cic. occurrit. Vulgatum autem *negat atque* eſt Horatio indignum. Z.

Sabellus; Horatius Sabinus, & per hoc durus, catus & ſeverus, ut oſtendunt ſequentia.

51 Vetuſti Codices legerunt *milvus* non *milvius.* B.
milvum hic eſſe, hamus
poterat interpretes Gallum
manum, Anglum. Tria
generum animalia rapacia
poeta. G.

52 *Signate locutus eſt prim*
timent peccare, ſed oderunt;
non metu poenarum, ſed amo
tutis. Vet. Schol. Cogitavit
antis dicto. Μὴ διὰ φόβον ἀλ
τὸ δέον ἀπέχεσθαι χρεὼν ἀ
μάτων, Cruquius oſtendit.

53 *Admittes in te*; verum
ram tuam expellis furca.

54 *Fallendi*, latendi.

Miſcebis ſacra profanis, P
biale dictum eſt de his qui
ſcelera pro levibus habent.

56 *Damnum eſt, non f*
Hoc ſecundum Stoicos, qui pa
cunt eſſe peccata. Vet. Schol

Mihi; *apud me.* Vet. Sch. C
Mihi, mea ſententia & iudici
Hactenus philoſophatus eſt
cum ſervo. Z.

57 *Spectas*; in quem ora
tit. Salſiſſima Ironia eſt.

Nam de mille fabae modiis cum ſurripis unum,
Damnum eſt, non facinus, mihi pacto lenius iſto.
Vir bonus, omne forum quem ſpectat & omne tribunal,
Quandocunque Deos vel porco vel bove placat,
Iane pater, clare, clare cum dixit, Apollo:
Labra movet metuens audiri: Pulchra Laverna,
Da mihi fallere, da iuſto ſanctoque videri;
Noctem peccatis, & fraudibus obiice nubem.
Quî melior ſervo, quî liberior ſit avarus,
In triviis fixum cum ſe demittit ob aſſem,
Non video: nam qui cupiet, metuet quoque; porro
Qui metuens vivet, liber mihi non erit unquam.
Perdidit arma, locum virtutis deſeruit, qui
Semper in augenda feſtinat & obruitur re.
Vendere cum poſſis captivum, occidere noli:
Serviet utiliter: ſine paſcat durus aretque;
Naviget ac mediis hiemet mercator in undis;
Annonae proſit; portet frumenta penusque.

Vir

55 unam *coni.* *Cun.* 56 Eſt damnum levius mihi, non facinus tamen: eſto. *Lambin. ex Accurſio Florent.* 61 iuſto ſanctoque *Cruq. Torr. Rutg.* 63 Quo melior — quo lib. *Ven. Glar.* 66 vivit *Ven. Bentl.* 72 penusque *etiam S.* penumque *al.*

60 *Laverna in via Salaris lucum habet; eſt autem dea furum, dicta Laverna a lavando; nam fures lavatores dicuntur.* Vet. Schol. Unde etiam forſan & Hebraeis גנב fur, quaſi Γναφεὺς, Ducta Metaphora a re fullonica; Erat & Cella Invernae iuxta Aedem Telluris, ut oſtendit Voſſius: qui diverſam hanc putat a Graecorum Praxidice. B. Voſſ. de Idol. 8, 17 & 9, 37. Cf. Perſius 2, 4. G.

61 *Fallere*, latere.

Etſi aliquot Exemplaria a Bentleio huc adducta pro *iuſtum ſanctumque* habeant *iuſto ſanctoque*, non auſim tamen affirmare utra Lectio fuerit Horatiana, cum utravis poſſit ſtare. B. At Bentleiana eſt exquiſitior, graeca, & Horatio digna. Ergo recepi. Z.

62 *Obiice*, Oppone.

64 *In triviis fixum*; notiſſimus puerorum luſus. B. Solent etiam in Germania ferrum vel calidum abiicere temere, vel affigere, in quo vel manus adurant, vel fruſtra certe conentur boni patres familias, qui lucellum neque parvum contemnunt. Perſ. 5, 111 *Inque luto fixum poſſis tranſcendere nummum.* G.

66 *Liber mihi*; aliud Stoicorum Paradoxum eſt, *ſtultos eſſe ſervos, & ſolos ſapientes liberos.*

69 *Vendere*; amarulenta Irriſio, quâ ſignificat ignoſci debere huiusmodi mancipiis, quia proſunt aliis, etſi ſibi ſint inutiles.

70 *Paſcat*, paſtorem agat.

71 *Mercator*: nam apud Romanos mercaturam in contemtu fuiſſe, conſtat. Z.

72 *Annonae proſit*; efficiet enim ut viliori veneat triticum.

Portet, importet.

Vir bonus & ſapiens audebit dicere; Pentheu,
Rector Thebarum, quid me perferre patique
Indignum coges? ¶ Adimam bona. ¶ Nemp
cus, rem,
Lectos, argentum; tollas licet. ¶ In manicis
Compedibus ſaevo te ſub cuſtode tenebo.
¶ Ipſe Deus, ſimul atque volam, me ſolvet. ¶ O
Hoc ſentit: Moriar; mors ultima linea rerum

EPISTOLA XVII.

AD SCAEVAM.

Modus promerendi potentes. Non eſſe ſcurrandum. Modeſte ac prudenter docet, quomodo Scaeva adol potentioribus uti debeat. Si ei vita otioſa placeat bana diſpliceat, migrandum eſſe Ferentinum (ubi fo praedium habuit Scaeva); ſin ſuis ſibique ipſi prode lit, exemplo Ariſtippi philoſophi amicitiam potenti rorum eſſe comparandam. Hoc enim vitae inſti non alienum eſſe ab officio viri boni & honeſti. R gnas gerere, hoſtes vincere, patriam defendere eſ ximum & prope divinum, at proximum eſſe princi placere. Verum hoc eſſe difficile, & requirere vi

73 *Pentheu*; iſta deſumta ſunt ex Bacchis Euripidis [v. 492. ſqq.] ut olim oſtendit vir doctiſſimus Antonius Muretus. Dialogiſmus eſt inter Bacchum captivum & Regem Penthea.

74 *Quid me*: Εἴφ' ὅτι παθεῖν δεῖ. τί με τὸ δεινὸν ἐργάσῃ.

75 *Adimam bona*; Πρῶτον μὲν ἁβρὸν βόστρυχον τεμῶ σέθεν. Suaviter pro capillis repoſuit *bona*.

76 *In manicis*: Εἱρκταῖσί τ' ἔνδον σῶμα σὸν φυλάξομεν.

78 *Ipſe deus*: Λύσει μ' ὁ δαίμων αὐτὸς, ὅταν ἐγὼ θέλω. *Deus ipſe*, ὁ δαίμων αὐτὸς populari loquendi formulâ Principis Dei numen ſignificabatur. Sic & Homerus Iliad. 10, 446.

—'Ουδ' εἶχεν ὑποσχαίη Θεὸς Αὐτός.
Γῆρας ἀποξύσας, θήσειν νέον ἡβώοντα.

Ἡ γὰρ Αὐτὸς Ἀντωνυμία τὸν ὄντως ὄντα σημαίνει Θεόν. Iuſtin. Martyr in Cohort. ad Grae Ambiguum reſponſum Bacc ſe vindicaturum ſeſe in libe innuebat, ad Stoicum do Autochirian accommodat. G

79 *Ultima linea*, meta: M ra a ſtadio. *Extrema linea* bio dicitur. Erat autem li ſulcus transverſus, ſolo im inſperſa calce vel creta; ut ſtravit doctiſſimus Graeviu *hanc albam lineam* (inquit id doctus) *decurſis ſeptem ſpati timo ſcilicet miſſu peracto,* *bant, Dicebatur illa linea eti ta & calx.* Unde & Prov *Arena ſine calce*, de Infinito.

Rerum, ſupple *malarum*. & Virgilius, *Feſſi rerum*; & *lacrymae rerum. Mors ſola eſt finis malorum.* Vet. Schol ἄκραν ἥκομεν γραμμὴν κακ ripides in Antigone, ut o Torrentius.

ſtiam, diligentiam & animum fortem, qui impedimenta vincat. Inprimis cavendum eſſe, ne quis impudenter beneficia flagitet & paupertatem ſuam ſuorumque iactet, aut rerum amiſſarum iacturam & incommoda quaedam comminiſcatur; quia ita non magis tandem fides habeatur, quam meretrici damna fingenti vel plano crus eſſe fractum ſimulanti.

QUAMVIS, Scaeva, ſatis per te tibi conſulis, & ſcis
Quo tandem pacto deceat maioribus uti;
Diſce, docendus adhuc quae cenſet amiculus; ut ſi
Caecus iter monſtrare velit: tamen aſpice, ſi quid
Et nos, quod cures proprium feciſſe, loquamur.
Si te grata quies & primam ſomnus in horam
Delectat; ſi te pulvis ſtrepitusque rotarum,
Si laedit caupona; Ferentinum ire iubebo.
Nam neque divitibus contingunt gaudia ſolis;
Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit.

Si

8 laedet *Cruq. Bentl. Cun.*

1 *Quamvis*; προθεράπευσις. Vet. Schol.

Ad Scaevam Lollium Equitem Romanum haec Epiſtola ſcribitur. Vet. Schol. B. Nondum inventum eſt hoc cognomen in gente Lollia. Sed potuit eſſe proprium huius iuvenis, & alias non commemorari. Certe argumentum adeo affine illi, quod proxima epiſtola tractatur, quae Lollium alloquitur, ut non ſit improbabile, vel plane eam coniungendam & continuandam huic noſtrae, vel certe, cum ad hanc noſtram reſpondiſſet Lollius Scaeva, ſe paraſitari & ſcurrari non poſſe, illi repoſitam eſſe Epiſtolam 18. G.

2 *Maioribus: id eſt, amicis, ſed in conſuetudine maiores dicimus.* Vet. Schol. B. *Maiores* hic ſunt potentes, ut Serm. II, 1, 61. Z.

Uti, Commode cum illis verſari.

3 Ordo eſt, *docendus quae cenſet:* neque enim noſti quae ego cenſeo, cum ſatis per te ſapias. B. Mihi placet *amiculus adhuc docendus*, qui tamen docere audet, & *caecus* ipſe *iter monſtrare:* ut modo 1, 16, 40 *medicandum* dixit, aegrum. Illuſtravit Bentleius ex imitatione Auſonii praef. Cento. & Epiſt. 17. G.

Amiculus, etſi tantillus: elevando ſe commendat.

4 *Caecus iter*; Graecum eſt Proverbium. Τυφλὸν ὁδηγόν.

5 *Cures*; operae pretium duxeris in uſum vitae reponere, & memoriae tuae mandare.

6 Prima hora nobis ſeptima dicitur matutina. *Magnis opibus dormitur in urbe*, ut ſcite Iuvenalis.

8 *Livius aquae Ferentinae meminit.* Glareanus. Puto dici Tuſcum Ferentinum, non Campanum: deſertum hoc erat oppidulum.

10 *Feſellit*, latuit; ut fere ruſtici, quorum & vita & mors aeque in obſcuro eſt. *Eſt autem Epicureorum haec ſententia.* Λάθε βιώσας, h. e. *Late in vita.* Vet. Schol. Cruq.

Principibus placuiſſe viris, non ultima laus e
Non cuivis homini contingit adire Corinthu
Sedit qui timuit ne non ſuccederet: eſto:
Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? Atqui
Hîc eſt, aut nusquam, quod quaerimus: hic onu
Ut parvis animis & parvo corpore maius;
Hic ſubit, & perfert. Aut virtus nomen ina
Aut decus & pretium recte petit experiens vi
Coram rege ſua de paupertate tacentes
Plus poſcente ferent. diſtat, ſumasne pudent
An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic f
„Indotata mihi ſoror eſt, paupercula mater,
„Et fundus nec vendibilis nec paſcere firmu
Qui dicit, clamat, „Victum date. ſuccinit
„Et mihi dividuo findetur munere quadra.

43 ſuo *vulg.* 44 ferunt *coni. Cun.*

35 *Principibus placuiſſe; promereri principes civitatis.* Vet. Schol. ex MS. Steph.

36 *Non cuivis; Graecum Proverbium eſt:* Οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἐστὶν ὁ πλοῦς. Vet. Schol. Cruq. Contigit hoc ſane Ariſtippo noſtro, qui Laidem Corinthiam habuit, ſed non habebatur a Laide. B. Sed hic *Corinthum adire* eſt magnum quiddam efficere vel conſequi. G.

37 *Sedit*, domi manſit.

Eſto; ſit ut libet, de hoc nihil pronuntio.

38 *Pervenit*, ſupple *Corinthum.* B. *Quid? qui perv.* h. e. Quid videtur tibi de eo, qui ſuperatis difficultatibus eo pervenit, quo voluit? num recte & fortiter fecit? Iam vero in hac poſita eſt quaeſtio, deceatne amicitiam potentium ſectari. Z.

Atqui hic eſt; quaſi tergiverſantem urget ad reſpondendum. Vet. Schol.

39 *Quod quaerimus*, & per hoc, quod nobis dicendum eſt. B. Quaerimus, utrum deceat virum bonum affectari reges? G. *Hic*, h. e. alter,

qui ita timidus aut ignav
rei difficultatibus ſe deterr

41 *Virtus nomen.* Vid
6, 32. G.

42 *Recte;* ſuo merito. I
honores. *pretium*, mer
praemium ſuae fortitudi
ſuperatis impedimentis
potentium amicitiam. Z.

Experiens vir; qui ſcil
experiri quid poſſit.

43 *Rege*, maiori amic
Sua de paupertate; ita ex
ra ſua Bentleius edidit [pr
neque male, etſi parun
Nemo eſt qui non vid
Lectionem altera eſſe lo
cinniorem.

45 *Atqui rerum;* h. e.
hoc palmare praeceptun
Comice protulit *rerum* p
Atqui &c. & ſane hoc ſ
ut a rege beneficia accipe

47 *Firmus*, ſatis certu

48 *Succinit: cantilenam*
rum pulchre expreſſit, qui
ſibi invicem. Vet. Schol.

49 *Quadra; Satyrice pa*
cibus dari poterat. Vet. Sch

Sed tacitus paſci ſi poſſet corvus, haberet
Plus dapis, & rixae multo minus invidiaeque.
Brundiſium comes aut Surrentum ductus amoenum,
Qui queritur ſalebras & acerbum frigus & imbres,
Aut ciſtam effractam aut ſubducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, ſaepe catellam,
Saepe periſcelidem raptam ſibi flentis; uti mox
Nulla fides damnis veriſque doloribus adſit.
Nec ſemel irriſus triviis attollere curat
Fracto crure planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per ſanctum iuratus dicat Oſirin,
Credite, non ludo; crudeles, tollite claudum!
Quaere peregrinum, vicinia rauca reclamat.

EPI-

62 reclamant *coni. N. Heinſ.*

eſt quid ſit quadra panis. B:
ulat; non totam dari placentam
rimum petenti; ſed eum cogi,
ecum dividat. Vid. Cerda ad
Aen. 7, 115. G.
*Si poſſet corvus; nam corvus
accedit ad cibum ſtrepitu vocis
aves rauce ciet.* Vet. Schol.
5 *Acumina, aſtutias: hic locus
Truculento eſt, Plauti Fabulà
1, 32) ubi adoleſcens dicit; Aut
periit, aut conſciſſa pallula eſt,
armariola Graeca; aliquid ſemper
quod pereat, debeatque amans ſcor-
to.* Vet. Schol.
atellam, catenam parvam. Vet.
ol. Cruq.
6 *Periſcelidem*, tibialia: delica-
e faſciolis involvebant ſibi cru-
& femora. B. Hic potius intel-
m eas, quas Petronianus Tri-
chio c. 67 *compedes mulierum*
, ex auro &c. G.

58 *Irriſus*; illuſus, falſus.
Attollere, in rhedam, vel vehicu-
lum; de via ſcilicet.
59 *Planum, mendacem erronem.*
Vet. Schol. Cruq. *Planum autem
ſcurram dicit. Hinc etiam Prover-
bium natum eſt; Qui ſemel ſcurra
nunquam paterfamilias.* Vet. Schol.
60 *Oſirim*; notat Aegyptios &
caeteros orientis populos; ut Planos
improbiſſimos. Eſt autem Aegyptiis
Ou Σίρι, ὁ υἱὸς; h. e. Liber, ſive
Bacchus; qui & Sol. B. Salma-
ſiana haec ſententia; quam refellit
conſultiſſimus rerum Aegyptiarum
P. E. Iablonskius in Pantheo 2, 1, 7
p. 130 ſq. G.
61 *Non ludo*, non fingo.
62 *Rauca*; *ad ravim*. Vet. Schol.
Cruq. B: *Peregrinum*, h. e. qui
te, tuaſque fallacias non novit;
nos, qui novimus, tibi fidem ha-
bemus nullam. Z.

EPISTOLA XVIII.

AD LOLLIUM.

In eandem materiam. Vitandam eſſe aſperitatem in a[…] tione divitum. B. Plane aurea praecepta hic Lolli[…] leſcenti traduntur, quibus ille vitam recte inſtituere […] ut principibus placeat eorumque amicitiam honeſte […] tur ac conſervet. Primum duo vitia extrema eaque […] traria, inter quae virtus ſit media, vitanda eſſe […] Flaccus, adulationem paraſiticam, quae puerilem i[…] dum blandiatur & aſſentetur, atque moroſitatem agr[…] inviſamque, quae de lana caprina rebus prorſus fut[…] vehementer rixetur neſciatque alteri cedere. Praete[…] vitiis flagitiisque, ut Venere laſciva, alea, ſtudio […] ſe exornandi, habendi cupiditate & ſtulto paupertati[…] dore, eſſe abſtinendum: arcana amici non eſſe ſcru[…] & commiſſa tegenda: nec propria ſtudia laudanda […] aliena reprehendenda: cedendum amici voluntati, […] in venationis meditationumque campeſtrium ſtudio: […] de quo, & cui dicatur, probe eſſe perpendendum: […] contatorem fugiendum: ab amore pueri aut puell[…] aedibus amici abſtinendum: in commendando aliqu[…] mam adhibendam diligentiam, nec indignum, ſi for[…] ceptus commendaveris, amplius tuendum: innoc[…] vero adverſus obtrectatores defendendum: mores, […] tum fieri poſſit, ad amici mores accommodandos: […] omnino, ne in cupiendo modum excedas animumqu[…] perturbes, legendos eſſe hominum doctorum libros[…] extremum Horatius ſuum ipſius exemplum proponit[…] modo ſentiat, ut ſua ſorte ſit contentus.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis ſpeciem praebere, profeſſus am[…]
Ut matrona meretrici diſpar erit atque
Diſcolor, infido ſcurrae diſtabit amicus.

1 *Liber* dicitur qui ea quae ſentit dicit.

Crediderim hunc eſſe *Lollium* Scaevam, ad quem praecedentem ſcripſit. B. Vid. ad illius princip. dicta. G.

2 *Scurrantis;* leviter aſſentantis, ſeu belli & urbani paraſiti.

Mire *ſpeciem;* neque enim plane ſcurrari vir bonus […] nuus.

Profeſſus, ſupple cum […] *amicum* autem nunc dicit mi[…] ſeu clientem.

4 *Diſcolor*, ſpecie diverſ[…] *Infido*, ficto. B. Cui fide[…] poteſt nulla. Z.

[redacted]

Eſt huic diverſum vitio vitium prope maius,
Aſperitas agreſtis & inconcinna gravisque,
Quae ſe commendat tonſa cute, dentibus atris;
Dum vult libertas dici mera, veraque virtus.
VIRTUS eſt medium vitiorum, & utrinque reductum.
Alter in obſequium plus aequo pronus, & imi
Deriſor lecti, ſic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Ut puerum ſaevo credas dictata magiſtro
Reddere, vel partes mimum tractare ſecundas:
Alter rixatur de lana ſaepe caprina,

lib. merà dici *vulg.* 9 redactum Z. *Med.* 1477. 14 rixatus *MS. Cruq.* rixator *coni. Muret. probat Cun. Sed Bentleius poſuit & ex coni. in fine verſus.*

Inconcinna gravisque; inſocialis [p]*lioſa.* Vet. Schol. Inconcinnus [co]mpoſitus dicitur & parum com[mod]us ſodalibus.

Tonſa cute, ad cutem tonſus ἐν ξυρῷν. B. Vid. Epiſt. I, 7, G.

[A]*tris; ſordidis ab incultu.* Vet. [Sch]ol.

Facete vult *dixit.* Vet. Schol. & *mera.*

[L]*ibertas dici mera;* ita edidit Bent[leiu]s ex melioribus quos putat Co[dicib]us, atque hoc dicit meliore Rhythmo atque auribus magis [placer]ere. Atque equidem non ibo [infiti]as, quando tantus vir ita in [suo] ediderit Libro. Vellem enim, [quod] ille ait, aurem habere erudi-

Virtus eſt: virtus inter contra[ria v]*itia debet in medio ſita eſſe, ut* [u]*troque crimine tantundem remo*[ta]. Vet. Schol. Atque hoc ex [Arist]otelis diſciplina, virtutes me[dio c]onſtare ſcribit.

[Re]*ductum*, retractum.

Imi deriſor lecti; Μετωνυμι[κῶς] *pro accubitoris amici: nam in* [im]*o & in medio amici, in imo* [i]*pſe dominus diſcumbit.* Vet. Sch. accubitoribus ſcilicet, ſeu cer-tis convivis ſuis, quos quotidie paſcere conſueverat. B. *Deriſor*, *ἴκρων* ſ. ſcurra in imo lecto apud regem convivii ſ. patrem familias accubans. *Deriſor* ut Art. P. 433. Sen. Ep. 27 *Satellius Quadratus ſtultorum divitum* arroſor, *& quod ſequitur* arriſor, *& quod duobus his adiunctum eſt*, deriſor. G.

11 *Horret; horrere ſe fingit.* Vet. Schol. Cruq.

13 *Dictata*, quae Magiſter praelegendo puero ediſcenda tradit.

14 *Partes ſecundas; ſcilicet ut in actoribus Graecis fieri videmus ſaepe illum qui eſt ſecundarum partium, aut tertiarum, cum poſſit aliquanto clarius dicere, quam ipſe primarum, multum ſummittere, ut ille princeps quam maxime excellat.* Cic. diu. in Caecil. c. 15. referente Cruquio. *Primae partes ſunt dictatoris, ſecundae mimi qui refert dicta prioris.* Vet. Schol. Cruq. Hypocritarum erat principum actorum actionem mimice referre, & Ioculatores hi erant.

Tractare, pronuntiare: & manu & linguâ tractare eſt.

15 *De lana caprina;* de villo caprino, utrum lana ſit an ſeta. Proverbium ex antiqua aliqua fabella.

Propugnat nugis armatus; ſcilicet, ut non
Sit mihi prima fides, & vere quod placet ut non
Acriter elatrem, pretium aetas altera ſordet.
Ambigitur quid enim? Caſtor ſciat an Dolichos
Brundiſium Minuci melius via ducat, an Appi.
Quem damnoſa Venus, quem praeceps alea nu
Gloria quem ſupra vires & veſtit & unguit,
Quem tenet argenti ſitis importuna fameſque,
Quem paupertatis pudor & fuga, dives amicus,
Saepe decem vitiis inſtructior, odit & horret:

19 Docilis *G.* & *pr. editt. it. Bentl.*

16 *Propugnat nugis*; h. e. *pugnat pro nugis*, Minellius.

Mire armatus, tanquam pro aris & focis decertaturus. Minellius.

Scilicet: ut non; Ethopoeia ſeu Mimeſis agreſtis Diſputatoris. *Scilicet*; quippe hoc vult, & ſecum cogitat.

17 *Placet vere*, ut Gaius lib. 2. §. 2 ff. ad L. Aquil. *An ſues pecudum appellatione contineantur, quaeritur, & recte Labeoni placet, contineri*. G.

18 *Elatrem*: mire de rabioſulo.

Pretium; *deſignat nam tanti facere immortalitatem, ut quod ſenſerit non defendat*. Vet. Schol. *Aetas altera*; renovata qualis Hippolyti. *Altera inſtauratio vitae ut Virbio conſtitit*. Vet. Schol. B. Pone huc rixatori aſſignatos fato annos ſexaginta: quodſi deus aliquis illi promittat alteros ſexaginta ea lege, ut concedat, non pugnet; hoc tantum pretium modeſtiae & *ἐπιεικείας* ieiunum & ſordidum illi videtur prae libidine animum explendi &c. G. *Sordet*, prorſus a me ſpernitur, inquit iſte rixator agreſtis. Z.

19 Comice *quid enim* pro *quid putas?* B. Suſpendit lectores exſpectatione: *Quidnam eſt, de quo ambigitur?* Deinde infert quaeſtiones futiles. *Parturiunt montes* &c. G.

Caſtor & Dolichos erant illius temporis nobiles gladiatores. Vet. Schol. Scholiaſtae conſentiunt tres Cruquii Codices; alii tres pro *Docili* legerunt *Dolicis*. Bentleius *Docilis*: invito Scholiaſte, indicta cauſa. Puto illum attendiſſe.

20 *Minucia Via eſt a Por nucia, ſive Trigemina; per ad Brunduſium. Minucia aut ta dicta eſt a Minutio Augurin fecto Annonae, qui quod far tium ad aſſem redegerit,* *aeneam extra Trigeminam port buit*. Plinius, citante C Alii corrupte legunt *Numic* rari ſatis nequeo *Minuci* p Bentleio pro *Minuti*. B. *nuti* ſcribas, derivatum vid *minutus* penultima longa: tamen brevem habet. Cic. 6. pr. eſt eadem varietas, ſe valet *Minucia*, quod probat ad Bergerium Henninius. apud Livium & in lapidibus p Itaque hic etiam c poſuimus p

21 *Damnoſa*, pretioſa.

Nudat, omnibus bonis ex

22 *Supra vires*; *ultra vire tus nitor*. Iuvenalis.

23 *Importuna*, Metonymic importunum faciat & odioſu mino.

24 *Pudor & fuga*; dum ſtudet lautitia cum domino.

25 *Decem vitiis auctior a cendum quam amicus minor*. Schol.

Odit; nauſeat, faſtidit.

[redacted]

Aut, ſi non odit, regit: ac, veluti pia mater,
Plus quam ſe ſapere & virtutibus eſſe priorem
Vult: & ait prope vera; Meae (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes; tibi parvula res eſt:
Arcta decet ſanum comitem toga; deſine mecum
Certare. Eutrapelus cuicunque nocere volebat,
Veſtimenta dabat pretioſa: beatus enim iam
Cum pulchris tunicis ſumet nova conſilia & ſpes;
Dormiet in lucem; ſcorto poſtponet honeſtum
Officium; nummos alienos paſcet; ad imum
Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu ſcrutaberis illius unquam;

8 Mihi contendere *Lamb. ex codd.* 36 Thrax *edd. vett.* 37 ſcitaberis *Cun.* illius *Bentl. ex MSS. etiam G.*

6 *Regit;* catechizat. B. monet, vitiis iſtis abſtineat. Z. *Veluti pia mater;* feſtiva Ironia. B. um piorum parentum, ut liberi ſe meliores fiant. G.

8 *Prope vera;* imo veriſſima. nica Meioſis. B. *Ait*, ſcil. es iſte. Z. *Meae; per Mimeſin loquentem divi- facit.* Vet. Schol.

9 *Patiuntur;* excuſant. *Opibus penſo ſtultitiam meam. Simile l eſt Salluſtii* (Hiſt. I. Or. Lepi- 4) *Quia ſecundae res mire ſunt s obtentui.* Vet. Schol B. Meae s tantae ſunt, ut ſtultitia illa iendi illas non attenuet; quam cauſam vix ſtultitia vocari me- ur. Quod in divite ſtultitia eſt 'anitas, illud in paupere furor ic dementia. G.

o *Arcta decet;* Toga quae bis ter arum non ſit, ut in Epodis dixit. *opibus enim veteres magnas vel as habebant togas.* Cicero: *Velis ctos non togis.* Vet. Schol. *anum; mentis compotem.* Vet. ol. Cruq. *omitem;* aſſectatorem, clientem.

1 *Volumnii Eutrapeli non uno co meminit Cicero.* Torrentius. rapeli nomen illi adhaeſit ob ur- um ingenium.

Cuicunque nocere volebat; *Πολλοῖς ὁ δαίμων ὐ κατὰ ἔυνοιαν Φέρων μεγάλα δίδωσιν εὐτυχήματα, ἀλλ' ἵνα τὰς συμφορὰς λάβωσιν ἐπιφανεστέρας.* Ariſtoteles in Rhetoricis, citante elegantiſſimo Viro Iacobo Cruquio.

32 *Beatus enim iam;* ridicule tumeſcit; & ſupple *factus.* B. Verba ſunt Eutrapeli rationem ſibi reddentis conſilii ſui. G.

33 *Nova conſilia; fiet delicatus.* Vet. Schol. Non enim vivet ut hactenus, ſed convertet vitae propoſitum.

34 *Honeſtum Officium* dicit pauperis amici inopiam ſublevare.

35 *Paſcet, ad foenus accipiet & augebit.* Landinus.

Ad imum; ad extremum, Vet. Schol. Cruq.

36 *Threx erit; auctorabitur ſe in ludum, ut gladiator ſit.* Vet. Schol. Thraces parmula Thracica & gladiolo depugnabant.

Aut olitoris aget; Satyrice invenit ſordidiſſima poſt beatum inceſſum cultumque iactantem. Vet Schol.

37 Recte Bentleius *illius* pro *ullius.* In cauſa fuit erroris quod Vocales *i*, *y* & *u* non fuerint olim adeo diverſi ſoni, ut alias diximus. B. Conf. v. 40. G.

Propugnat nugis armatus; ſcilicet, ut non
Sit mihi prima fides, & vere quod placet ut nó
Acriter elatrem, pretium aetas altera ſordet.
Ambigitur quid enim? Caſtor ſciat an Dolichos
Brundiſium Minucî melius via ducat, an Appi
Quem damnoſa Venus, quem praeceps alea nu
Gloria quem ſupra vires & veſtit & unguit,
Quem tenet argenti ſitis importuna fameſque,
Quem paupertatis pudor & fuga, dives amicus,
Saepe decem vitiis inſtructior, odit & horret:

19 Docilis *G. & pr. editt. it. Bentl.*

16 *Propugnat nugis*; h. e. *pugnat pro nugis*, Minellius.

Mire armatus, tanquam pro aris & focis decertaturus. Minellius.

Scilicet: ut non; Ethopoeia ſeu Mimeſis agreſtis Diſputatoris. *Scilicet*; quippe hoc vult, & ſecum cogitat.

17 *Placet vere*, ut Gaius lib. 2. §. 2 ff. ad L. Aquil. *An ſues pecudum appellatione contineantur, quaeritur, & recte Labeoni placet, contineri.* G.

18 *Elatrem*; mire de rabioſulo.

Pretium; *deſignat nam tanti facere immortalitatem, ut quod ſenſerit non defendat.* Vet. Schol. *Aetas altera*; renovata qualis Hippolyti. *Altera inſtauratio vitae ut Virbio conſtitit.* Vet. Schol. B. Pone huc rixatori aſſignatos fato annos ſexaginta: quodſi deus aliquis illi promittat alteros ſexaginta ea lege, ut concedat, non pugnet; hoc tantum pretium modeſtiae & ἐπιεικείας ieiunum & ſordidum illi videtur prae libidine animum explendi &c. G. *Sordet*, prorſus a me ſpernitur, inquit iſte rixator agreſtis. Z.

19 Comice *quid enim* pro *quid putas?* B. Suſpendit lectores exſpectatione: *Quidnam eſt, de quo ambigitur?* Deinde infert quaeſtiones futiles. *Parturiunt montes* &c. G.

Caſtor & Dolichos erant illius temporis nobiles gladiatores. Vet. Schol. Scholiaſtae conſentiunt tres Cruquii Codices; alii tres pro *Docilis* legerunt *Dolicis*. Bentleius *Docilis*: invito Scholiaſte, indicta cauſa. Puto illum attendiſſe.

20 *Minucia Via eſt a Por nucia, ſive Trigemina; per ad Brunduſium. Minucia ta dicta eſt a Minutio Augurin fecto Annonae, qui quod far tium ad aſſem redegerit, aeneam extra Trigeminam port buit.* Plinius, citante C Alii corrupte legunt *Numic* rari ſatis nequeo *Minuci* p Bentleio pro *Minuti*. B. nuti ſcribas, derivatum vid *minutus* penultima longa: tamen brevem habet. Cic. 6. pr. eſt eadem varietas, ſe valet *Minucia*, quod proba ad Bergerium Henninius. apud Livium & in lapidibus p Itaque hic etiam c poſuimus p

21 *Damnoſa*, pretioſa.

Nudat, omnibus bonis e

22 *Supra vires*; *ultra vi tus nitor.* Iuvenalis.

23 *Importuna*, Metonymi importunum faciat & odioſ mino.

24 *Pudor & fuga*; dum ſtudet lautitia cum domino.

25 *Decem vitiis auctior candum quam amicus minor* Schol.

Odit; nauſeat, faſtidit.

Aut, ſi non odit, regit: ac, veluti pia mater,
Plus quam ſe ſapere & virtutibus eſſe priorem
Vult: & ait prope vera; Meae (contendere noli)
Stultitiam patiuntur opes; tibi parvula res eſt:
Arcta decet ſanum comitem toga; deſine mecum
Certare. Eutrapelus cuicunque nocere volebat,
Veſtimenta dabat pretioſa: beatus enim iam
Cum pulchris tunicis ſumet nova conſilia & ſpes;
Dormiet in lucem; ſcorto poſtponet honeſtum
Officium; nummos alienos paſcet; ad imum
Threx erit, aut olitoris aget mercede caballum.
Arcanum neque tu ſcrutaberis illius unquam;

Mihi contendere *Lamb. ex codd.* 36 Thrax *add. vett.* 37 ſcitaberis *Cun.* illius *Bentl. ex MSS. etiam G.*

5 *Regit;* catechizat. B. monet, vitiis iſtis abſtineat. Z.

Veluti pia mater; feſtiva Ironia. B. um piorum parentum, ut liberi e meliores fiant. G.

3 *Prope vera;* imo veriſſima. ica Meioſis. B. *Ait,* ſcil. s iſte. Z.

Meae; per Mimeſin loquentem divifacit. Vet. Schol.

) *Patiuntur;* excuſant. *Opibus enſo ſtultitiam meam. Simile eſt Salluſtii* (Hiſt. 1. Or. Lepi-4) *Quia ſecundae res mire ſunt s obtentui.* Vet. Schol B. Meae tantae ſunt, ut ſtultitia illa endi illas non attenuet; quam cauſam vix ſtultitia vocari ine-r. Quod in divite ſtultitia eſt anitas, illud in paupere furor c dementia. G.

) *Arcta decet;* Toga quae bis ter rum non ſit, ut in Epodis dixit. *opibus enim veteres magnas vel as habebant togas.* Cicero: *Velis tos non togis.* Vet. Schol.

mum; mentis compotem. Vet. l. Cruq.

mitem; aſſectatorem, clientem.

Volumnii Eutrapeli non uno co meminit Cicero. Torrentius. apeli nomen illi adhaeſit ob urum ingenium.

Cuicunque nocere volebat; Πολλοῖς ὁ δαίμων οὐ κατὰ εὔνοιαν φέρων μεγάλα δίδωσιν εὐτυχήματα, ἀλλ' ἵνα τὰς συμφορὰς λάβωσιν ἐπιφανεστέρας. Ariſtoteles in Rhetoricis, citante elegantiſſimo Viro Iacobo Cruquio.

32 *Beatus enim iam;* ridicule tumeſcit; & ſupple *factus.* B. Verba ſunt Eutrapeli rationem ſibi reddentis conſilii ſui. G.

33 *Nova conſilia; fiet delicatus.* Vet. Schol. Non enim vivet ut hactenus, ſed convertet vitae propoſitum.

34 *Honeſtum Officium* dicit pauperis amici inopiam ſublevare.

35 *Paſcet, ad foenus accipiet & augebit.* Landinus.

Ad imum; ad extremum, Vet. Schol. Cruq.

36 *Threx erit; auctorabitur ſe in ludum, ut gladiator fit.* Vet. Schol. Thraces parmula Thracica & gladiolo depugnabant.

Aut olitoris aget; Satyrice invenit ſordidiſſima poſt beatum inceſſum cultumque laetantem. Vet Schol.

37 Recte Bentleius *illius* pro *ullius.* In cauſa fuit erroris quod Vocales *i, y* & *u* non fuerint olim adeo diverſi ſoni, ut alias diximus. B. Conf. v. 40. G.

Commiſſumque teges, & vino tortus & ira.
Nec tua laudabis ſtudia, aut aliena reprendes;
Nec, cum venari volet ille, poëmata panges.
Gratia ſic fratrum geminorum, Amphionis atque
Zethi, diſſiluit, donec ſuſpecta ſevero
Conticuit lyra. fraternis ceſſiſſe putatur
Moribus Amphion: tu cede potentis amici
Lenibus imperiis; quotiesque educet in agros
Aetolis onerata plagis iumenta canesque,
Surge, & inhumanae ſenium depone Camoenae,
Coenes ut pariter pulmenta laboribus emta;
Romanis ſolenne viris opus, utile famae
Vitaeque & membris; praeſertim cum valeas, &
Vel curſu ſuperare canem vel viribus aprum,
Poſſis: adde, virilia quod ſpecioſius arma
Non eſt qui tractet; ſcis quo clamore coronae
Proelia ſuſtineas campeſtria: denique ſaevam
Militiam puer & Cantabrica bella tuliſti
Sub duce, qui templis Parthorum ſigna refigit

Nu

46 Aeolis *MS. Boſ. & Vlitius ap. Bentl.* 54 ſuſtentes *Cun.* 56 re *etiam Bentl. ex MSS. it. Z.* refixit *vulg. & Talb. Cun.*

38 *Commiſſum;* nempe arcanum. *Vinum & ira tormenta ſunt, quibus multi inviti ſecreta ſuderunt.* Vet. Schol. B. Vid. Art. P. 435. G.

39 *Studia*, exercitationes corporis, vel ingenii.

40 *Panges*, condes.

41 *Gratia*, intima amicitia. Ex Antiopa Euripidis, quod oſtendit Daniel Heinſius ex Olympiodoro, Platonis Gorgiae Enarratore.

42 *Suſpecta* per Charientiſmum poſuit pro *odioſa*.

Severa, agreſti & paſtori, & per hoc, triſti & imperito.

45 *Lenibus imperiis; quia cum poteſt imperare blanditur.* Vet. Schol. Et quia nihil imperat quod iure poſſit tibi diſplicere: Dilogia eſt.

46 *Aetolis plagis;* uti alter Meleager aprum venaturus.

Iumenta; burdones, vel mulos.

47 *Inhumanae*, inſocialis.

Senium; pallorem, moeſtit *En pallor ſeniumque!* Perſius I, 4 Senes tardi, pigri, moroſi. *inſenuit* Epiſt. 2, 2, 82. G.

48 *Pulmenta*, opſonia quaſi pamenta.

49 *Opus;* Studium, Exer tio. B. Studium venandi. Z.

50 *Vitae*, ſupple longae, & hoc valetudini.

53 *Coronae;* circumſtantis tu

54 *Proelia Campeſtria; arm ludicra.* Landinus. In Campo tio ſcilicet.

56 *Sub duce;* ſub Auguſto. Pro *refixit*, *Et nunc*, omnes ſcripti Codices legerunt *refigit* & ſic Vetus Scholiaſtes. B. Pu etiam ratio temporum Bentl convenit. G.

[redacted]

Nunc, & ſi quid abeſt, Italis adiudicat armis.
Ac ne te retrahas & inexcuſabilis abſtes,
Quamvis nil extra numerum feciſſe modumque
Curas, interdum nugaris rure paterno:
Partitur lintres exercitus; Actia pugna
Te duce per pueros hoſtili more refertur;
Adverſarius eſt frater; lacus, Adria; donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet,
Conſentire ſuis ſtudiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.

 Proti-

Et nunc ſi quid *edd. vett.* arvis *coni. Bentl.* 58 abſtes *coni. Bentl. & Baxt.* 2.

Abeſt, deeſt; ſic & Iuvena- *Nullum crimen abeſt.* *Eſt* & contraria ſunt.
ire *adiudicat*; tanquam ſedendo at: nam per Tiberium recepit ſi ſigna. B. Ut *abindicare ſe* eſt adimere ſibi vitam: ita *ad- care armis Italis* eſt ſubiicere, metu certe armorum ad comi- reverendam maieſtatem imperii ere. G.
Ne te retrahas; h. e. ne videa- nexcuſabiliter te officiis ſubtra- virilibus.
elius *abſtes*, [quam *abſis*] quod ndit Bentleius ſub auctoritate undam Librorum. B. Quin conjectura eſt, nec illa neceſ- . Hoc dicit, ne te ſubtrahas is venandi Tiberii, & ita abſis, lane excuſationi locus non ſit, te admoneo: ſoles ludos tu- tu habere; hos ſi probari vis rio, viciſſim illius ſtudio fa- facito. Alias excuſationes iam ciderat, nunc ſubiicit, quod tur potentiſſimum. G.
Quamvis nil, προϑεράπευσις *quentis Ludi in Villa paterna.* Schol. Cruq.
xtra numerum modumque; quod eci Proverbiali Schemate dicunt, ὰ μέλος. Numerus in voce eſt, us in Lyra: *Numeros memini rba tenerem.* Virgilius Ecl. 9, 45. B. Quin *numerus* & *modus* tum voci tum lyrae conveniunt. *Numerus* eſt longorum breviumque temporum permiſtio: *modus* melos etiam & ſublationem atque depreſ- ſionem ſonorum indicat. G. *Extra numerum modumque*, h. e. inepte. Z.

60 *Curas*, amas, gratum tibi eſt, vel cordi.
Ad Emphaſin poſuit *nugaris*, quaſi ludos pro nugis ille haberet. Oſtendit illum non eſſe natura alie- num ludis.

61 *Lintres*, *monoxylos*.
Actia pugna; *Imaginem pugnae Actiacae tu Caeſari* (melius Caeſaris) *facis*. Vet. Schol.

62 *Per pueros*, per vernas tuos.
Refertur, *exprimitur*. Vet. Schol. Cruq.

63 *Donec alterutrum*; *Tamdiu ſimulata nomina ſervantur*, *donec al- terutrr vincat*. Vet. Schol.

64 Dilogus *velox* poſuit, & quia Victoria pennata eſt, & quia Actia- ca victoria fuit omnium celerrima.
Fronde, laurea.

65 *Qui crediderit*, Auguſtum di- cit.

66 *Fautor*, plauſor.
Utroque pollice compreſſo ſignifi- care volebant deoſculandum eſſe eum qui bene luſerat; contra con- verſis pollicibus ignave devictum necari iubebant: Eo enim modo necan-

Protinus ut moneam (ſi quid monitoris eges tu)
Quid, de quoque viro, & cui dicas, ſaepe videto.
Percontatorem fugito: nam garrulus idem eſt;
Nec retinent patulae commiſſa fideliter aures;
Et ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum.
Non ancilla tuum iecur ulceret ulla, puerve,
Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus pueri pulchri caraeve puellae
Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
Qualem commendes, etiam atque etiam aſpice;
Incutiant aliena tibi peccata pudorem. [ne mox
Fallimur, & quondam non dignum tradimus: ergo
Quem ſua culpa premet, deceptus omitte tueri;
Ut penitus notum, ſi tentent crimina, ſerves,
Tuterisque tuo fidentem praeſidio: qui

Dente

70 commiſſa *Sax.* ruborem *Sax. Cun.* 80 Ac *Bentl. Cun.* 81 fidenter *Bentl. Cun.*

necantur pulices; *Et verſo pollice vulgi, Quemlibet occidunt populariter.* Iuvenalis 3, 36. Fruſtra ſe hactenus torſerunt eruditiſſimi. Quid apertius?

67 *Protinus*; ferente impetu, absque ulla praefatione. B. Porro continuatis praeceptionibus. G. Ut prioribus monitis alia addam, videto &c. Z.

Siquid; θεράπευσις eſt.

68 *Quid, de quoque*; *Tria dixit, quid dices, de quo dicas, & cui dicas.* Vet. Schol.

69 *Percontatorem*; *Eadem enim libidine prodit qua & audit.* Vet. Schol.

71 *Et ſemel emiſſum*; *terribiliter pronuntiandum eſt.* Vet. Schol.

72 *Iecur*, affectuum ſedes propter bilem.

Ulceret, incendat, amore urat.

73 *Marmoreum limen*, Synecdochice pro marmoream Villam, vel Praetorium.

75 *Munere te parvo*; mancipio ſcilicet. *Alludit ad Virgilium, cui Alexandrum puerum Pollio dominus dono dedit.* Vet. Schol. B. Munere parvo dato magnas gratias a te eliciat: qua re alterius forte maioris obtinendi ſpes tibi pereat. G.

Incommodus, male ſalſus in negando.

Angat; cruciet, dum hoc agit ut doleas, & nimium ſibi parat de tua fruſtrata libidine.

76 *Aſpice*; vide, conſidera.

77 *Incutiant*; inſpergant, iniiciant.

78 *Quondam*: nonnunquam.

79 *Premet*; urgebit, onerabit.

80 Bentleius coniecit *At* reponendum eſſe pro *Ut*, contra quod ego ſentio. B. *Ut* poſſis tanto maiori cum fiducia tueri innocentem, omitte tueri eum qui peccavit, eaque re integrum & dignum fide Patrono te proba. G.

Tentent; invadant, impetant.

Crimina, criminationes, mendacia; ſupplendum enim *falſa*.

81 *Fidentem* pulchrum, quin dulce eſt & ἠθικὸν maxime. Talem, tam dignum tua ope ut poſſis tueri, para tibi fidem. G.

Prae-

Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te poſt paulo ventura pericula ſentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet;
Et neglecta ſolent incendia ſumere vires.
Dulcis inexpertis cultura potentis amici,
Expertus metuit. Tu, dum tua navis in alto eſt,
Hoc age, ne mutata retrorſum te ferat aura.
Oderunt hilarem triſtes, triſtemque iocoſi,
Sedatum celeres, agilem gnavumque remiſſi;
Potores bibuli media de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula; quamvis
Nocturnos iures te formidare vapores.*
Deme ſupercilio nubem: plerumque modeſtus
Occupat obſcuri ſpeciem, taciturnus acerbi.
Inter cuncta leges & percontabere doctos,

1 de luce *coni. Bentl. & Cun.* 93 tepores *G. S. Med.* 1477. 96 percunctabere *Lamb. & Baxt.*

raeſidio, patrocinio.
2 *Luthienus Theon libertinus, di- tatis amaritudine praeter caete- ita Patronum ſuum exaſperavit, lomo eius ſummoveretur, & qua- tario legato* (an *quadrantario?*) *retur reſtem ſibi palumque emere.* . Schol. Cruq.
ircumroditur; undique a pluri- obtrectatoribus.
5 *Sumere*, colligere.
6 *Dulcis inexpertis*; detorſit an- ium adagium, *Dulce bellum in- ertis*. B. Γλυκὺς πόλεμος ἀπεί- . Pindarus.
ultura; affectatio. B. Seu, cul- . Z.
7 *Dum tua navis in alto eſt*; *proſperum curſum amicitiae te- & eſt Tropus* Ἀλληγορία. Vet. ol.
8 *Hoc age*; huic rei totus in- ibe.
ura, tenuis ac levis culpa. Vet. ol. Hoc oſtendunt ſequentia.
9 *Sedatum*; *lentum, tardum.* . Schol. Cruq.
emiſſi; enerves, pigri: Meta- ra ab arcu retento.

91 Bentleio non placent *Potores bibuli*, putatque idem valere quod *potores potantes*, cum *bibuli* ſint *nimii* vel *aſſidui* in potando. Ipſe mallet de ſuo penu reponere *liquidi*; quod ſi fieret, nihil illud eſſet niſi perpetuum Epitheton. B.

Potores acres *oderunt* te recuſantem bibere *pocula Falerni* poſt mediam noctem tibi *porrecta*, *quamvis iures*, te recuſare ob metum aeſtus nocturni a vino intempeſtive ſumto orituri. Plana ſententia & recta emendando corrumpitur. G.

93 Plurimi MSS. pro *vapores* legerunt *tepores*, verum interpretamentum eſt: *Vapor* Lucretio calor eſt, ut alias diximus. Bentleius utcunque vult retinere *tepores*, etſi ſit minus Poeticum & minus Lucilianum.

94 *Modeſtus*; gravis, vel, ut vulgo dicimus The Formal: qui ſcilicet modos ſuos & numeros per omnia ſervat. B. Conf. Ser. 1, 3, 60. G.

95 *Obſcuri*, tecti, inſidioſi.
Acerbi, Cenſoris amari.

96 *Optimi quique ſcriptorum vete-*
rum.

Qua ratione queas traducere leniter aevum;
Ne te ſemper inops agitet vexetque cupido,
Ne pavor, & rerum mediocriter utilium ſpes:
Virtutem doctrina paret, naturane donet?
Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum?
Quid pure tranquillet, honos, an dulce lucellum,
An ſecretum iter & fallentis ſemita vitae?
Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
Quem Mandela bibit, rugoſus frigore pagus;
Quid ſentire putas? quid credis, amice, precari?
Sit mihi quod nunc eſt; etiam minus: & mihi viv
Quod ſupereſt aevi, ſi quid ſupereſſe volunt Dî:
Sit bona librorum & proviſae frugis in annum
Copia; neu fluitem dubiae ſpe pendulus horae.
Sed ſatis eſt orare Iovem quae donat & aufert:
Det vitam, det opes: aequum mi animum ipſe paral
El

111 ponit *Bentl. ex MSS.* 112 opes, animum mihi ego ipſe *M*
apud Bentl.

rum, cum doctos nominant, fere Stoicos intelligunt. Cicero, citante Cruquio.

97 *Leniter*, ſuaviter.

98 *Semper inops*; uno ſpiritu proferenda ſunt.

Agitet, inquietet, huc & illuc diſtrahat: *Vexet*, in diverſa vehat.

99 *Mediocriter utilia* externa ſunt, quae Stoici dicunt *Media*, h. e. per ſe neque bona, neque mala.

100 *Doctrina*; ars, diſciplina. B. Theorema antiquum Socratis, *εἰ διδακτὸν ἡ ἀρετή*; an virtus doceri poſſit? Tractat dedita opera Aeſchines dial. 1. G.

101 *Quid te tibi reddat amicum*; *nihil ſtulte facere, ac per hoc teipſum non laedere.* Vet. Schol. B. Plato Polit. 10 extr. *δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσομεν, ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ὦμεν καὶ τοῖς θεοῖς κ. τ. λ.* G.

102 *Pure tranquillet*, h. e. animum ſerenet, ut ne ſit vel macula nubis.

Honos, magiſtratus.

Lucellum, mercaturam eleva

103 *Fallentis*; ſenſim relabitu Epicureiſmum, quorum Dogma *Late in vita: Λάθε βιώσας.* B. *cretum iter*, vitae genus otioſ remotum a ſtudio honorum, d tiarum. Z.

104 In Sabinis haec ponenda fonte *Bandusiae*, *Lucretili* & *U* montibus, oſtendit ipſe Car. 2, 14 *Contentus* unicis *Sabinis*. G.

Reficit, refrigerat.

105 *Rugoſus*; *rugoſa faciens minum corpora.* Vet. Schol.

107 Pro *ut mihi vivam*, op & plurimi Codices legerunt, & *bi vivam*; quod cum Lambino, C quio, Torrentio mihi quoque debat. Quaſi dicat, nec ulte ſim in clientela potentum.

109 *Proviſae frugis in an* quantum una meſſis villae praeſtare poſſit.

110 Omnia fere ſcripta hab *neu* pro *ne*; & ſic legerat Cruq nus Interpres.

[redacted]

EPISTOLA XIX.

AD MAECENATEM.

iudicium de ſuis & poetaſtrorum ſui ſaeculi ſcriptis. B. m reprehendit ſervum imitatorum pecus, qui, vir- ıs optimorum poetarum neglectis, temere & ſtolide imitentur. Se quidem Archilochi Iambos, & Alcaei ros imitatum eſſe & primum latine vulgaſſe: ſed tem res & verba. Cur vero carmina ſua vulgo le- domi, foris autem reprehendant, cauſam eſſe hanc, non multitudinis cum poëtaſtris ſuffragia venetur, liorum carmina audiat, nec ſua recitet publice.

)RISCO ſi credis, Maecenas docte, Cratino,
Nulla placere diu nec vivere carmina poſſunt,
uae ſcribuntur aquae potoribus: ut male ſanos
Ad-

', h. e. inter ſpem vitae & nortis natem.

extenuando poſuit pro *vi-* 'tis contemtum optat, vel *t ſpatium vitae extremum* *tera ponat Naturae*; quod ılis 10, 358. B. *Neu flui-* :t ne incertus ſim de futu- l quidem ad uſum vitae ırium. Z.

ale nonnulli repoſuerunt *Sed*, cum ſit Correctio prio- ›rum; ut docte Minellius. Torrentii Codices pro *qui* *quae*, quod multo melius Rés mira mihi videtur po- cere Bentleio *quae ponit &* › *quae donat & aufert:* Ve- n obſcura fere ſemper ne- nodo magis delectant, & angulis petita. Conque- hacc Librariorum nationi ıacitura. B. Nihil tale :d monet, quod ego etiam ıto, ſi qua lectio ſit obſcu- trufior, bona tamen ſen- eam videri praeferendam & uſitatiori: cum non ſit :, librarios, parum doctos , recondita illa excogitaſ-

' *aequum animum geram, in* 's *eſt poteſtate quam Iovis.* ol. Nam *nullum numen* *abeſt ſi ſit prudentia* [Iuvenal. 10 extr.]. Stoici docent, fruſtra ro- gari deos quae iam noſtrae fecere po- teſtatis, beate ſcilicet & tranquille vivere. B. Vid. Seneca Epiſt. 41 pr. G.

EPIST. XIX.

1 *Priſco*; *antiquae Comoediae ſcri- ptori.* Cruquius. Poteſt ineſſe Di- logia. B. Ridicule deieratur apud Ariſtoph. Equ. 399 *ἐι σὲ μὴ μισῶ, γενοίμην ἐν Κρατίνου κῳδίων.* Obſer- vat ibi V. Schol. hoc dici in ebrie- tatem Cratini per quam immeieret pellibus, in quibus accumberet. Pul- chre hoc vidit Marcilius, & inde emendari poſſe oſtendit Acronem ad h. l. G. Illuſtrat locum epi- gramma Antholog. quod laudat Bentleius:

Οἶνος τοι χαρίεντι πέλει ταχὺς ἵππος ἀοιδῷ·
Ὕδωρ δὲ πίνων χρηστὸν οὐδὲν ἂν τέκοις·
Ταῦτ᾽ ἔλεγεν, Διόνυσε, καὶ ἔπνεεν, οὐχ ἑνὸς ἀσκοῦ
Κρατῖνος, ἀλλὰ παντὸς ὀδωδὼς πίθου.
Τοιγάρτοι στεφάνων δόμος ἔβρυεν, εἶχε δὲ κιττῷ
Μέτωπον, οἷα καὶ συ, κεκροκωμένον.

3 *Ut*; *poſtquam.* Vet. Schol. B. *Ut* per *tanquam* potius interpreta- tur

Adſcripſit Liber Satyris Fauniſque poëtas,
Vina fere dulces oluerunt mane Camoenae.
Laudibus arguitur vini vinoſus Homerus:
Ennius ipſe pater nunquam niſi potus ad arma
Proſiluit dicenda. „Forum putealque Libonis
„Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeveris.“
Hoc ſimul edixit, non ceſſavere poëtae

4 Aſcripſit *etiam edd. pr.* Aſcribit *Aſc.* 1544. *Fabr.* 1555 *&c.* xit *vulg.* edixti (*o Maecenas*) *Da. Heinſ. coni.* edixi *MSS.* *Torr. & plures. Bentl. it. Boſ. quam lectionem probant e* *Heinſ. Talb. Cun.*

tur Bentleius. Sed hoc videtur magis poeticum. G.

Male ſanos; *Democritus excluſit ſuo iudicio ſanos Poetas a numero Muſarum, dicens inſanos in numerum Faunorum & Satyrorum deorum tranſire, quaſi veriores.* Vet. Schol. Quin & omnes dii Manes; excepto uno Tireſia, extra ſe poſiti ſunt. B. De Tireſia ex Odyſſ. K, 493 ſqq. De Democrito poetas ſanos Helicone excludente noſter A. P. 297. *Fauni, Fatui, Satyri,* ſtulti, veridici iidem: inſaniunt affines poetarum, vates &c. De Bacchi tutela noſter Epiſt. 2, 2, 77 & totum Argumentum Ranarum Ariſtophanis. G.

4 Octo Lambini MSS. cum Vetere Scholiaſte & Servio legerunt *Aſcripſit*, non *Aſcribit*. Notum eſt Satyros atque Faunos eſſe in clientela Liberi Patris & infernalis Numinis, & primi Muſicae repertoris & Choreae. B. Poſt verſum 4 ponit Marcilius eos, qui nunc ſunt 10 & 11. Sine auctore, & ut puto, ſine cauſa idonea. G.

5 *Vina fere,* faceta & ſuavis Ironia.

Mane: quod infame erat. Notum eſt illud; Οὐκ ἔστι Διθύραμβος ἂν ὕδωρ πίνει. B.

6 V. G. Iliad. Z, 261 Ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει. G. *Laudibus vini,* h. e. quia vinum laudat. Z.

7 *Pater*; Latini ſcilicet

Ad arma dicenda; *ad L* *nalium.* Vet. Schol.

8 Mire *proſiluit*, tanq pugnaturus.

Forum putealque Liboni *Dixit Ennius.* Vet. Sch Quod mirum eſt non adv terpretes. *Puteal Liboni* *praetoris fuit, prope Arcu* *um.* Vet. Schol. *Sacel* *ſuperne apertum*; quod oſte quius ex Feſto. Hoc eſt diti Fulminis. Vide Guth Iure Manium. B. *Pute* *nis* recentius longe Ennio Serm. 2, 6, 35. Ergo E poteſt eſſe illud edictum. *Edixi* legendum, ut Ho ſe loquatur non minus qu Conf. Epiſt. 1, 5, 19. De terum corrupta lectio V.

9 *Mandabo & adimam*, Temporum Enallage; na dicuntur. Quin & *ſiccis* Comice protulit, pro *ſobi* *ſtibus.*

10 Mire *edixit*, cum de ante cogitaſſet; nam prae edicta. *Edixit*; *viſus eſt o* *xiſſe.* Vet. Schol. Mirui ditiſſimum Bentleium ne haec eſſe Ennii verba, cum antiqua Scholia ill monuiſſent. Fruſtra igit poſuit *edixi* pro *edixit*, ac us verba narraret Hor

Nocturno certare mero, putere diurno.
Quid? ſi quis vultu torvo ferus, & pede nudo,
Exiguaeque togae ſimulet textore Catonem,
Virtutemne repraeſentet moresque Catonis?
Rupit Iarbitam Timagenis aemula lingua,
Dum ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi.
Decipit exemplar vitiis imitabile: quod ſi
Pallerem caſu, biberent exſangue cuminum.

O imi-

13 teſquore *Mur. Dac. quod nusquam inventum.* 15 Hyarbitam *odd. vett. pro* lingua, coena *Sanad. ex MSS.*

n recte ad Vet. Schol. provocat doctus. Porphyrio edit. 1486, a Pinc. it. Aſc. 1519 & Fabric. 15 ita habet, *Statim ut hoc viſum omnibus dixiſſe*, quae multo ſane nmodius ad ipſum Horatium re- untur. Ceterum ſimilis huic ſen- tia eſt Art. P. 297. Omnium culorum querela eſt, quod imi- tur homines externas quasdam tas, ſaepe vitioſas; rem ipſam non ingunt. G. Revocavi antiquam ctionem *edixit*, ut intelligatur En- us, quemadmodum ſeries oratio- ostendit. Nam ſalva modeſtia ratius non ſic de ſe loqui poteſt. puteal Libonis eſt recentius En- o. Recte: ſed poeta uſus eſt pro- ſi hiſtorica. Z.

11 *Nocturno certare mero*; Mira argia aſſiduitatem ſignificat po- ndi; ſic in arte Poëtica; *Noctur- verſate manu, verſate diurna.*

12 *Vultu torvo ferus*; *Cato Sena- Romanus*; ut *ſeverior appareret, onſa barba capillisque, prodibat in blicum, duroque calceamento & ſae- nullo, togaque exigua.* Vet. Sch. ng. De Catone loquitur Uti- nſi. B. Conf. Plutarch. Cat. Min. p. 1. 6. 44 & 50. Z.

13 *Textore*; nequibat dicere *tex- ta.* Apage *teſquore*. B. Conf. mino Epiſt. 1, 1, 94. G.

14 *Virtutem*; fortitudinem, vel ſculum animum.

Repraeſentare eſt ob oculos po- nere. B. Rem quae abeſt praeſen- tem conſtituere. Lamb. Z.

15 Facete poſuit *Iarbitam* pro *Maurum*: nam & Iarbas aemulus erat Aeneae. *Hic Iarbita Maurus fuit Cordus, qui dum Timagenem imita- batur poſt convivium & inter pocula declamantem, propter inſolentiam fa- ciendi quod conabatur, pene disru- ptus eſt.* Vet. Schol. *Cordi* nomen in Cruquiani Interpretis Auctario invenimus. Timagenes Alexandri- nus, celeberrimus eius temporis Rhetor, a Gabinio Pompeianis tem- poribus Romam adductus eſt. B. *Timag. aemula lingua*, quae in de- clamando imitabatur naturam re- rum ſenſumque verborum. Z.

16 *Urbanus*; elegans ornatus.

Tendit, nititur.

Diſertus; eloquens, proprius, copia, diſpoſitu & pronuntiatione eximius. B. Quaſi eloquentia cer- neretur tantum in pronuntiatione. Z.

17 *Vitiis imitabile*; *quod adiuncta habet vitia imitatu facilia.* Henri- cus Stephanus. B. Exemplar, quod imitari tantum poſſunt ſtulti, qua- tenus vitioſum eſt. G.

18 *Pallerem*; ſcita Enallage pro *Palleret quis.*

Exſangue cuminum; ſic & Perſius (5, 55) *Pallentis grana cumini.* B. Plin. 20, 14 *Ferunt Porcii Latronis* odſe-

O imitatores, ſervum pecus, ut mihi ſaepe
Bilem, ſaepe iocum veſtri movere tumultus!
Libera per vacuum poſui veſtigia princeps;
Non aliena meo preſſi pede: qui ſibi fidit
Dux regit examen. Parios ego primus iambos
Oſtendi Latio, numeros animosque ſecutus
Archilochi, non res & agentia verba Lycambe
Ac, ne me foliis ideo brevioribus ornes,
Quod timui mutare modos & carminis artem;

19. 20 bilem Ut mihi ſaepe *MSS. ab Talb. Bentl. Cun.* 22 fid *Lamb. ex octo codd.*

um adſectatores cumini potione ſimilitudinem coloris ſtudiis contracti imitatos. G.

19 *O!* indignantis eſt.

Servum pecus; & ſervi & pecudes ad alienum praeſcriptum vivunt; aſinos intelligit.
Ut ſaepe pro *quam ſaepe.*

20 *Movere*; excitavere.
Tumultus; horribiles inter pocula clamores, & affectati cantus: imo magis ruditus; nam Arcadicum pecus ante dixerat.

21 *Vacuum* dicitur Iurisconſultis a nemine hactenus occupatum. Vult ſignificare ſe primum ſermone Romano Lyrica ſcripſiſſe, & per hoc, neminem imitatum fuiſſe; quam rem deſignat voce *Libera*, quae modo Dilogως ponitur: nam *liberum* eſt & quod alieno arbitrio non ſervit, & quod non eſt privati iuris.

22 *Preſſi pede*; & per hoc occupavi.

23 *Regit examen*; *imitatus Regem apum.* Vet. Schol. Et mire *examen*; ſignificat enim immanem eſſe numerum ſcribillantium. Eſt autem *examen*, quaſi *exagmen*; uti ſuperius diximus.
Parios; Notum eſt Archilochum fuiſſe domo Parium.

24 *Oſtendi Latio*; in Ep
fecit.
Animos, iram.

25 *Non res*, non eius A
tum, & materiam; neque
cambae & Neobulae male
Agentia: agitantia, ad
adigentia.

26 Ad mentem Bentleii
tii haec ita videntur interp
Ne putes, me minus mer
dis, quod genere etiam
ſervato Archilochum imitat
ſcito, ſimile quid feciſſe &
quae ſuam muſam, ſuum ge
minis, temperat pede Arc
i. Sapphicis ſuis carminibu
ſcet quaedam Archilochia
idem egiſſe etiam Alcaeum.
non Archilochi muſam Sap
Alcaeus, ſed ſuam tempera
de ſ. Carmine Archilochi.
Lyricum & *Iambos* diſtingu
Epiſt. 2, 2, 59. G.
Brevioribus, h. e. aevi b
citius marcentibus.

27 *Modos*, Pedes, & form
minis.

28 *Temperat Archilochi*;
atque Alcaeus ante me Ar
Metra, immiſtis aliis pedi
niora reddiderant. B. P
Car. 4, 6, 35 *Lesbium pede*
genus Sapphicum. G.

Temperat Archilochi muſam pede maſcula Sappho,
Temperat Alcaeus; ſed rebus & ordine diſpar,
Nec ſocerum quaerit quem verſibus oblinat atris,
Nec ſponſae laqueum famoſo carmine nectit.
Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
Vulgavi fidicen: iuvat immemorata ferentem
Ingenuis oculiſque legi manibuſque teneri.
Scire velis, mea cur ingratus opuſcula lector
Laudet ametque domi, premat extra limen iniquus?
Non ego ventoſae plebis ſuffragia venor
Impenſis coenarum & tritae munere veſtis;
Non ego nobilium ſcriptorum auditor & ultor,

Gram-

2 Latinus *Talb. ex optt. MSS.* Latinis *vulg.* 34 Ingeniis *fere legebatur ante Lambi.* 39 adiutor *Sax.*

[M]aſcula Dilogus, ob Poeticum [i]enium, & amorem puellarum.

[2]9 *Rebus,* materia; *ordine,* diſ[pos]itu Rhythmicae artis. Bent[leiu]s hoc in loco multa turban[s], nihil videtur extricare. B. [...]in hoc ipſum monet Bentleius, [...]nem eſſe diſpoſitionem verſuum [...]diverſa genera carminis efficien[...] G.

[3]0 *Socerum,* Lycamben, h. e. Me[...]tantum imitatur, quod & ego [...]io.

31 *Sponſae,* Neobulae.

32 *Hunc ego*; Alcaeum malo cum [M]areano & Badio, [Bentleioque] [...]am Archilochum cum reliquis: [...]h Odas ſuas commendat. B. [...]m ante verſu 23 dixerat, ſe imi[...]um eſſe Archilochum: nunc ait, [...]quoque Alcaei numeros primum [...]me vulgaſſe. Z.

33 Extenuando ſe *fidicinem* ap[pe]llat pro Lyrico. B. Ut Cat. 3, 23. Sed de ipſo Apolline [...]r. 4, 6, 25. G.

[I]mmemorata; *a nullo ex Latinis [...] ante dicta.* Vet. Schol.

34 *Ingenuis,* & per hoc, pudicis. [...]rimis verecundus eſt Horatius [...] Odis, & Chriſtianorum Poetis [...]orem incutit. B. Nolim haec [...]eſtare de Epodis certe. G.

35 *Scire velis*; ſupple *forſan.*

Ingratus; velit, nolit, invitus.

36 *Domi,* dum domi ſuae.

Premat, deprimat, elevet, depretiet.

Iniquus & *improbus* irae noſtrae temperando, pro *ſceleſtus* dicimus.

37 *Ventoſae*; mobilis, ut ventus.

38 *Impenſis coenarum*; nobiles quoſdam obiter pulſat. Clientes a paſtoribus ſuis & cibum & veſtes accipiebant. Hinc reges apud Homerum ποιμένες λαῶν appellantur. B. Perſ. 1, 53 *Calidum ſcis ponere ſumen, Scis comitem horridulum trita donare lacerna. Tritas* donaſſe puto veſtes, quas ipſi geſtaſſent, obtentu honoris, ſuadente avaritia. G.

39 *Nobilium auditor*; non ſoleo adeſſe recitationibus Nobilium, atque illis plaudere.

Ultor; *Vindex:* ita enim legendum apud Cruquianum Interpretem pro *Iudex*. Verum *ultorem* ſe dicere videtur, quod & ipſe invicem in publico recitaturus eſſet ſua Poemata. *Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam?* Iuven. 1, 1. B. Conf. Serm. I, 4, 23. 73. Z.

Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor:
Hinc illae lacrimae. Spiſſis indigna theatris
Scripta pudet recitare, & nugis addere pondu
Si dixi; Rides, ait, & Iovis auribus iſta
Servas: fidis enim manare poëtica mella
Te ſolum, tibi pulcher. Ad haec ego naribu
Formido: &, luctantis acuto ne ſecer ungui,
Diſplicet iſte locus, clamo; & diludia poſco.
Ludus enim genuit trepidum certamen & iram
Ira truces inimicitias & funebre bellum.

---

47 deludia *Sanad. auctoribus*, *ut ait*, *Voſſio & Salmaſio.*

40 *Grammaticas tribus ipſam diſcipulorum multitudinem dicit, pulpita vero ipſos magiſtros.* Vet. Schol. B. Penes Grammaticos fuit, auctoritatem conciliare poetis, ſi illos in ludis praelegerent. Hinc Homeri, Ennii, Virgilii nobilitas. Vid. mox 1, 20, 17 & Quinctil. 1, 8, 5 ſqq. G.

Signate *ambire*; nam qui quaerebant honores triginta ſex tribus ambiebant, ut ſuffragia conquirerent. Notos quosdam Poetas tangit.

41 *Hinc illae lacrymae; Locus Terentianus* [And. 1, 1, 99] *tractus in proverbium.* Landinus. Utitur & Cicero. *Illae* autem Comica admiratione pro *tam magnae*, profertur. Quam bella eſt iſta Ironia!

Theatra nunc dicit auditorum greges, recitationum loca; Dilogias, & Satyrica Hyperbolè.

42 *Addere pondus*; pronuntiatione ſcilicet gravi, & affectata.

43 *Rides*; non ſerio loqueris, nos habes deriſui.

Ait, ſic & Graeci φησὶ dicunt, de incerta atque indefinita Perſona.

Iovis auribus; proverbium Graecum eſt, Θεῶν ὠσὶ, quo & Virgilius uſus eſt [Ecl. 3, 73] *Partem aliquam venti divûm referatis* res. Auguſtum autem ſigni

44 *Fidis enim*; quodcu contra crepes. B. *Manare* ut manent, ſ. edere. *poet* h. e. verſus melle dulciore

45 *Tibi pulcher*; *indicio tentus.* Vet. Schol.

Naribus uti; Satyrice reſp Omiſſis rhonchis & ſannis componit, quia ventum er vum. Hoc loco criſtas ſu Horatius. B. Mihi videb potius ſubmittere criſtas, & mini ſe ſubtrahere: niſi qu ipſum ſuperbiae genus eſt, n mittere ſe in certamen hum

47 *Diſplicet iſte locus*; enim ne quis audiat. B. ne populus audiat: non au ſed multitudinem, deprecat

Diludia dicuntur tempori gladiatoribus conceduntur in munerum quibus pugnatur. Schol. Cruq.

48 *Ludus*, initium eſt cer Metuit ne ludus iſte tanden tia exeat. Et ridicule gen agit, quo riſum alio ve *Trepidum*, in quo trepidar men ineuntes. Et

EPISTOLA XX.

AD LIBRUM SUUM.

a ſua vulgo proſtitui dolet. B. (Severe nimis con-
ım lemma. Monet librum in fine ipſo voluminis,
fata illum maneant. Iucunda apoſtrophe, qua ſibi
litur potius, & delatum iri in ſcholas & in provin-
carmina ſua pollicetur, quam ut iis metuat. Sub
ca & humili ſpecie dicit hic non minora quam Carm.
ɔ. Pulchre iſta vidit & imitatus eſt Gallorum Hora-
Epiſt. XI, qui etiam docere Sanadonum poterat, non
ſſe eſſe, ut in fronte voluminis ponatur tale opu-
ım. G.) Allegoria admodum iocoſa utitur, qua epi-
rum volumen, quod ad Soſios bibliopolas mittit,
ɔarat cum filia laſciva, quae non diutius in aedibus
·nis reſtare vult, ſed, invito patre, in publicum prod-
ɔique proſtare cupit. Romae quidem ait, quamdiu
:cens, amatores eſſe reperturum, ſed tandem aut
ectum plane, aut in exilium Uticam vel Ilerdam miſ-
iri, aut pueris ad litterarum elementa inde diſcenda
ſerviturum.

VERTUMNUM Ianumque, liber, ſpectare videris;
Scilicet ut proſtes Soſiorum pumice mundus.
)diſti claves, & grata ſigilla pudico:
?aucis oſtendi gemis, & communia laudas;

Non

1 Vertumnum *primae edd. etiam Lambi.* Pertunnum Z.

tumnum Ianumque; ad Ver-
edem & Iani Arcum men-
P. 374 *columnae* G.) erant
larum. Vertumnus, teſte
, princeps Hetruriae deus,
m habebat in vico Tura-
: Tuſco, in Valle Montis
ut oſtendit Cruquius. (Ver-
Deus & praeſes rerum ver-
ı, h. e. *emendarum & ven-*
ı. *In vico Turario ſacellum*
Ianus quoque ſimiliter vicus
Iano gemino ſic appellatus,
Arcum habet ſibi conſecra-
t. Schol.
ſtes, Dilogus poſuit: nam
& libri & meretricii pueri.

Signate igitur ſubiecit *pumice:* nam
huiusmodi pueri erant *pumice leves,*
quod ait Iuvenalis. B. Pueri na-
tura leves non indigent pumice.
Simpliciter ad cultum voluminum
reſpicit. Tota haec Dilogia mihi
non placet. G.

Soſii illo tempore fratres erant Bi-
bliopolae celeberrimi. Vet. Schol. B.
V. A. P. 345. G.

3 *Claves;* includebantur, & ſub
ſigillo erant pueri & virgines, quo-
rum pudicitiae propinqui verebantur.

4 *Paucis oſtendi gemis;* atque hoc
impudicorum eſt.

Communia; loca publica.

Non ita nutritus. Fuge quo deſcendere geſti
Non erit emiſſo reditus tibi. Quid miſer eg
Quid volui? dices, ubi quid te laeſerit; & ſci
In breve te cogi, plenus cum languet amato
Quod ſi non odio peccantis deſipit augur,
Carus eris Romae, donec te deſerat aetas.
Contrectatus ubi manibus ſordeſcere vulgi
Coeperis, aut tineas paſces taciturnus inertes,
Aut fugies Uticam, aut vinctus mitteris Ilerd
Ridebit monitor non exauditus; ut ille
Qui male parentem in rupes protruſit aſellum
Iratus. quis enim invitum ſervare laboret?

5 deſcendere *etiam* G. diſcendere Z. 7 quid te *ex MSS.* I *vulg.* 8 cum plenus *edd. vett.* 10 deſerit *S. Bentl.* de 1477. *Cun.* 11 Contractatus *G. S. Z.* 13 vinctus *ex M* unctus *vulg.* 15 detruſit *Ven. Glar.*

5 *Non ita nutritus;* ſupple, *Quamvis:* nam parentem habuiſti verecundum. B. *Fuge*, ex quadam animi indignatione hoc profertur: q. d. quia tantopere cupis, nec melioribus conſiliis vis parere, fuge, quo ruis cum damno tuo.. Z.

Omnes fere libri pro *diſcedere* legerunt *deſcendere*, quod mihi cum Cruquio, Lambino & Torrentio (Bentleio etiam) arridet; tanquam diceret in lupanar: & ad viliora deſcendimus. B. *Deſcenditur* etiam in forum. G.

6 *Miſer;* improvidus, inconſultus.

7 *Scis*, iam intelligis quod ante credere noluiſti.

8 *In breve te cogi;* manu complicatus, ut charta inutilis & proiectitia. B. Qui volumen ſeponit, convolvit illud & conſtringit, & ad parvum modum redigit. G.

Languet amator, Dilogus de lectore & amatore.

9 *Deſipit*, occaecatur, & per hoc, perverſe iudicat. B. *Augur* ipſe Horatius. G.

Aetas, ſupple *iuvenilis*.

11 *Contrectatus*, Dilogus, nam ſubeſt turpicula ſignificati *Metaphoram, quaſi de ſcor* Vet. Schol. Cruq.

12 *Taciturnus;* a nemi

13 *Fugies Uticam:* in exulabis Provinciam. B. incipiebant fervere ſtudia

Vinctus Ilerdam; aut *Opiſtographa Epiſtolarum.* V Alii male legunt *unctus.* plane non videtur hic de temtibili loqui poetam; re, tanquam mercem, v conſtrictum in ſarcinam polis, mittendum eſſe in H quae & ipſa tum cupide literas Romanas. Si abo cere voluiſſet exemplaria opus fuiſſet ea Ilerdam poterant Romae vel tus amicire, vel cum Voluſii ire, quo ſaturi. Denunc quae optat: ut A. P. 34 *meret aera liber Soſiis, transit.* G.

14 *Ut ille;* notat aliqu rem Fabellam de Ruſtico 8

15 *In rupes;* ut iret qu bat, & per hoc cervice geret.

Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
Occupet extremis in vicis balba ſenectus.
Cum tibi ſol tepidus plures admoverit aures,
Me libertino natum patre, & in tenui re
Maiores pennas nido extendiſſe loqueris:
Ut, quantum generi demas, virtutibus addas:
Me primis Urbis belli placuiſſe domique,
Corporis exigui, praecanum, ſolibus aptum,
Iraſci celerem, tamen ut placabilis eſſem.
Forte meum ſi quis te percontabitur aevum,
Me quater undenos ſciat impleviſſe Decembres,
Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

---

7 Etiam haec felicitas & honos i, tractari in ſchola. Reſpice Epiſt. I, 19, 40. G.
lementa docentem; Alphabetan aliquem Magiſtrum: *Elementa*, ſi quae ſunt *E limine*.
8 *Occupet*: h. e. occupatum te- t.
xtremis in vicis, ad urbis exnia, ubi pauperrimi vivunt. B. compitis, ubi extrema vicorum gruunt, & maior eſt frequentia. *ha ſenectus* etiam de libro poteſt oſe dicta eſſe, qui tandem balbuinter parvos diſcat. G.
Balba; paraſitantes diſcipulis, at edentuli: nam Dilogia ſubeſt.
9 *Cum tibi ſol tepidus. Secun- Librariorum morem locutus eſt, circa quartam vel quintam hodictata pueris praebere conſuevet, quo tempore tractabiliores ſunt.* Schol. h. e. Decimam & undimam noſtram. B. De pomeano tempore intelligo, ubi conis negotiis etiam ſenes otium m audiendo oblectent. G.
10 *Me libertino; ipſe enarrat viſuam Cynice.* Vet. Schol. B. det irriſores natalium ſuorum, Sat. I, 6, 44. G.
1 *Maiores nido pennas*; Proverbiale improperium. B. Laudat fortunas ſuas, qui ultra ſortem natalium progreſſus ſit. G.

22 *Ut*; ita tamen ut.

Addas, apponas.

23 *Belli*; Bruto & Caſſio, ſub quibus Tribunus militabat. B. Serm. II, 1, 76.

Domi; Auguſto, Maecenati, & Pollioni, ob elegantiſſima ſcripta.

24 *Praecanus*, *praepropere canus*. Vet. Schol. Cruq. B *Corporis exigui*, vid. Serm. II, 3, 309. Z.

Solibus aptum; rigidulus erat, ut alias diximus, idcirco amabat inſolari, ſive ad ſolem inungi. *Solitum iacere ſub ſole & chroma facere.* Vet. Schol.

25 *Iraſci celerem*, generoſae indolis indicium.

28 *Duxit*; *Lollius erat ſolus Conſul, exſpectato Caeſare Collega, illo recuſante, Q. Aemilius acceſſit tandem.* Torrentius. B. Ad vim verbi *duxit*, ſatis eſt, quod Lollius prior magiſtratum ingreſſus eſt: dicit Dio 54, 6. Porro autem nihil nos cogit hoc ipſo anno ſcriptam eſſe hanc epiſtolam, vel epilogum potius. Potuit cauſam quamcunque habere Horatius, cur aetatem ſuam ab his COSS. ſignaret. G.

Si longo ſermone morer tua tempora, Caeſar
Romulus, & Liber pater, & cum Caſtore Pol
Poſt ingentia facta deorum in templa recepti,
Dum terras hominumque colunt genus, aſper
Componunt, agros aſſignant, oppida condu
Ploravere ſuis non reſpondere favorem
Speratum meritis. diram qui contudit Hydra
Notaque fatali portenta labore ſubegit,
Comperit invidiam ſupremo fine domari.
Urit enim fulgore ſuo, qui praegravat artes
Infra ſe poſitas: extinctus amabitur idem.
Praeſenti tibi maturos largimur honores,

6 *fata coni. Bentl. & ſic S.* 8 formant *Cun.*

Iulia de Adulteriis, atque altera de Maritandis Ordinibus. B. Cf. Sueton. cap. 34. Z.

5 Mire *Romulum* nominavit primum, cum Auguſtus alter Romulus a multis haberetur. De qua re vide Suetonium.

6 *Deorum in templa recepti;* in coelum; & per hoc conſecrati.

7 *Colunt*, excolunt.

8 *Componunt; ſedant.* Vet. Schol. Cruq.

Agros aſſignant; h. e. *Colonias deducunt.* Vet. Schol. Nota autem Temporum Enallagen.

9 *Ploravere* Metonymia quadam hic videtur nihil aliud ſignificare, quam cauſam habuere conquerendi. Sueto. Calig. 58 *Iulii & Auguſti decreta ut vetera & obſoleta deflebat:* quam lectionem hic ipſe Horatianus locus videtur tueri. G.

Favorem, plauſum.

10 *Contudit*; edomuit: ferocia animalia contundendo fere frangimus. B. Et reſpicit forte ad clavam Herculis, quae *contundit* & comminuit quocunque incidit. G.

Hydra ſignificationem habet bellorum civilium. B. Hoc non video. Z.

11 *Fatali;* a Fatis ei imperato, *Fatis Iunonis iniquae.* Virgilius [Aen. 1, 668]. Dicitur autem *Fatale* Dilogus, etiam de diro
ro, & ſatis eleganter hoc
vit enim de *Fatali monſtr*
37, 20] Cleopatra.

12 *Supremo fine;* Eupl
noluit enim mortem nom

13 *Urit;* macerat: *E*
ad fulgorem retulit. Vet. S

Praegravat; onere ſuo
& celat. B. Proprie *pr*
in bilance minus pondus
i. elevatur: unde *elevar*
temnere. G.

Antique *Artes* poſuit p
tes. Graecis Ἀρετάς.
etiam Dilogia de Obtre
ſuis queritur. B. Etiam
nymia quadam artifices ſi
tibus. G. Recte igitur i
tur Lambinus: Qui artifi
feriores ſua praeſtantia qu
do onerat & opprimit. Z.

14 Indignanter protuli
V. Car. 3, 24, 31. G.

15 *Praeſenti;* ſplendi
quam *viventi:* Et, quo
laudari. B. De amore p
Auguſtum vid. Sueton. C
57 ſeqq. Z.

Maturos; ſero laudamur
Aliorum honores *maturit*
μὴν accipiunt demum a

Honores; tuna. B.
Aen. 1, 632. G.

Iurandasque tuum per nomen ponimus aras,
Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.
Sed tuus hic populus, ſapiens & iuſtus in uno,
Te noſtris ducibus, de Graiis anteferendo,
Caetera nequaquam ſimili ratione modoque
Aeſtimat, &, niſi quae terris ſemota ſuisque
Temporibus defuncta videt, faſtidit & odit:
Sic fautor veterum, ut tabulas peccare vetantes,
Quas bis quinque viri ſanxerunt, foedera regum
Vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis,
Pontificum libros, annoſa volumina vatum,
Dictitet Albano Muſas in monte locutas.
Si, quia Graecorum ſunt antiquiſſima quaeque
Scripta vel optima, Romani penſantur eadem
Scriptores trutina, non eſt quod multa loquamur:
Nil intra eſt oleam, nil extra eſt in nuce duri.

6 numen *Bentl. Cun. San.* 18 hoc *Bentl. ex uno cod. refertur* hoc *ad* uno, *h. e.* in hac una re: 28 Graiorum G. *Bentl. ex codd.* 29 penſentur *MSS. duo Bersm.* 30 nihil eſt *MS. Bersm.*

5 *Numen* tribuit Auguſto Car. 35. Sed etiam *iurare per no-* divinum honorem ſignificat ſacros quoque. G.

Oriturum; Et hoc ſplendidius; *enim Sol.* Vet. Schol.

Multo melius *hic populus* quam leii *hoc populus*, quod ille ex iectura poſuit. Certe *hic popu-* magis morali dicitur charactere. *ſapiens*, ſanus.

Terris ſemota, ſublata ex ocu- B. *Suis temporibus defuncta*, perveruſta ſunt, quorum tem- iam praeterierunt. Z.

Faſtidit & odit; Αὔξησις enim eſt odit quam faſtidit. Vet. Schol.

Tabulas peccare vetantes; Duo- Legum Tabulas a Decemviris tas. Vet. Schol.

Gabiis: a Tarquinio Superbo. poſitio *cum* revocanda etiam ad iis. V. v. 31. G.

aequata, aequis conditionibus lita.

Sabinis, a Romulo.

26 *Pontificum Libros; Utrum Annales, an Pontificium Ius ſignificat.* Vet. Schol. Imo omnia antiqua ſcripta pro divinis habebantur. Primi enim Scriptores ſe pro Magis apud imperitum vulgus gerebant: tanto erat miraculo novum literarum inventum.

Annoſa volumina vatum: Veteres libros Naevii Vatis & Sibyllae. Vet. Schol. Imo & Cn. Marcii.

27 *Albano in monte; Quia Egeria Nympha dicebatur loqui cum Numa Pompilio in Albano monte.* Vet. Sch. Erat autem Egeria de numero Camoenarum.

29 *Eadem trutina; Eodem examine quo Graeci.* Vet. Schol. Cruq. In trutina examen vertitur.

30 *Non eſt quod;* nam uno verbo rem omnem abſolvam.

31 *Nil intra eſt;* proverbium de rem manifeſtam negante.

Bentleius de ſuo poſuit *olea* in. Abla-

Venimus ad ſummum fortunae: pingimus, at
Pſallimus, & luctamur Achivis doctius unctis
Si meliora dies, ut vina, poëmata reddit,
Scire velim, pretium chartis quotus arroget an
Scriptor abhinc annos centum qui decidit, inte
Perfectos veteresque referri debet? an inter
Viles atque novos? excludat iurgia finis.
¶ Eſt vetus atque probus, centum qui perficit a
¶ Quid? qui deperiit minor uno menſe vel an
Inter quos referendus erit? veteresne poëtas?
An quos & praeſens & poſtera reſpuet aetas?
¶ Iſte quidem veteres inter ponetur honeſte,

32 ſummam *MS. Berſm.* 35 chartis pretium *Bentl.* & *MSS.* afferat *MS. Berſm.* 37 veteresne G. & *MSS.* 4 *Berſm.* 38 *MSS.* 2 *Berm.* 41 vet. probosque *cani. Bentl.* 42 reſpu *MSS.* 3 *Berſm. Cun. San.*

Ablativo, quo *intra* & *extra* eſſent Adverbia. Horatii nova varietas poſtulat ut *intra* ſit praepoſitio, *extra* vero Adverbium. B. Voluit Bentleius, praepoſitionem *in* revocari etiam ad olea, ut v. 25. Conf. Car. 3, 25, 2. G.

32 *Venimus ad ſummum; utrum in imperio, an caeteris in rebus quas enumerat: Non habet, inquit, quod nobis amplius fortuna iam praeſtet. Ergo & perfecti Poetae ſumus; Sed hoc intelligi, quam dici a ſe maluit.* Vet. Schol. B. Putat igitur Schol. Horatium hoc dicere, ut in reliquis rebus, ita etiam in poeſi, Romanos ad ſummum gradum perveniſſe. Sed mihi videtur hic eſſe deductio ad abſurdum: ſi Romana aeſtimamus ad formulam illam Graecorum, renunciandum eſt communi ſenſui, negandum aliquid intra in olea, extra in nuce durum eſſe, dicendum ſtatuariam artem, & muſicam, & palaeſtram a maioribus iam perfectam: quae quidem aperte falſa &c. G.

33 *Unctis*; Dilogus; Ceromate ſcilicet, & pretioſis unguentis: nam iſta voce Graeculos percutit.

34 *Dies*, ſupple *multas* tuſtas.

35 *Scire velim*; Ironic gandi forma: ſic Iuvenal Satyram orditur. B. A initiale verbum: quoto mani arrogant ſuffragiis ſu tem? G.

36 *Decidit*; Metaphor rum foliis.

37 *Ideo perfectos quia ve* Schol. Cruq. Bene, q Ironia.

38 *Finis*; ſolutio huiu verſiae. B. Definitio ac populi. G.

39 *Probus*, probabilis,

45 *Utor permiſſo*; ſervi to meo tua conceſſio.

Caudae pilos ut equinae ex Hiſtoria de Sertorii m etſi imbecillis, fortis equ ſingulos pilos evellendo, davit; cum alter, vir for ret imbecillis equi caudar extrahere. Hoc oſtendit ex Plutarcho.

46 *Unum*, ſupple *anni*

47 *Cadat*; cauſa cadat, ruat,

Qui vel menſe brevi vel toto eſt iunior anno.
¶ Utor permiſſo, caudaeque pilos ut equinae
Paulatim vello, & demo unum, demo etiam unum;
Dum cadat eluſus ratione ruentis acervi,
Qui redit ad faſtos, & virtutem aeſtimat annis,
Miraturque nihil niſi quod Libitina ſacravit.
Ennius, & ſapiens & fortis, & alter Homerus,
Ut critici dicunt, leviter curare videtur
Quo promiſſa cadant, & ſomnia Pythagorea.

6 & item unum *Bentl. Cun. San, MSS.* 2 *Bersm.* 48 in faſtos *etiam G. Bentl. & MSS.* 4 *Bersm.* faſtus G. *a manu pr. it. Heinſ. ad Ovid. Faſt.* I, II.

Eluſus, refutatus. Metaphora a diatorio ludo.
Ratione; ratiocinatione.
Ruentis; continuo impetentis, indeſinenter laceſſentis. B. Po-ita: ut qui inſiſtens acervo ſub-i ſibi patiatur unum lapidem alterum, facile cadit, illo acer-ſic ruente & collabente: ita qui ione indefinita atque indetermi-a [ſic enim hodie loquuntur] *iqui* vel *novi* nituntur in iudi-do, eludi & ſubverti poſſunt dioſo illo Sorite, & interroga-ie, quam ſtatim ponit. G.
Acervi; hic acervus eſt Sorites, qui dominans eſt, cum falſitatem veri-confirmat: ut ſiquis dicat; Dico mentiri & mentior; verum igi-dico. *Eſt etiam Sorites cum ul-modum capacitatis aſſenſionem an-itis brevi adiectione producit, di-do*, unum & unum, *ut hic Ho-us facit.* Vet. Schol. Cruq. B. um accurate Scholiaſtes. *Sorites*, ax argumentatio ab exemplo *rvi.* Acervum ne faciunt gra-tria? non: an quatuor? non-n &c. & locum habet in omni-, quae non certum modum ſed tione tantum magnum aut pa-a ſignificant. Ut, divesne qui centos habet? doctusne, qui tot ſcit? &c. Sic, vetus ne qui cen-n annos habet? an ſufficiunt 99? 98? ubi difficile eſt ſubſiſtere terminum quaſi conſtituere. G.

48 *Redit*, Comice recurrit.
Ad Faſtos; per Conſules annorum colligit numerum. Quid eſt Bentleii *redit in Faſtos?*
Virtutem, artem, ingenium.

49 *Libitina; feretrum.* Vet. Sch. Cruq. Vide Sat. 2, 6, 19.

50 *Sapiens & fortis*, h. e. gravis & animoſus; Sapiens ſententiis, fortis ſpiritu & ſublimitate ſtili.

51 *Leviter*, parum; Comice pro non omnino.
Videtur, apparet.

52 *Quo promiſſa cadant*, h. e. Quid tandem fiat de magnis pro-miſſis. *Cadant*, exeant.
Somnia Pythagorea, Ennius in prin-cipio Annalium ſuorum ſomnio ſe ſcripſit admonitum, quod ſecundum Pythagorae dogma, anima Homeri in ſuum corpus veniſſet. Vet. Schol. *In ſomnis mihi viſus Homerus adeſſe poeta.* Ennius. B. Ennius immor-talitatem fama & laude carminum ſuorum inter nos conſecutus, pa-rum curat Pythagoricam illam mi-grationem: mavult Ennii nomine inter nos verſari, quam in anima-lis corpore habitare. G. Senſus eſt: Ennius, quem noſtri gram-matici tantopere laudant, parum videtur curare ſitne vere alter Ho-merus, ſitne mente Homeri, ut ſe ſomniaſſe fingit, praeditus. H. e. alter Homerus non eſt. Z.

Recte necne crocum floresque perambulet Atta
Fabula ſi dubitem, clament periiſſe pudorem
Cuncti pene patres; ea cum reprehendere con
Quae gravis Aeſopus, quae doctus Roſcius eg
Vel quia nil rectum, niſi quod placuit ſibi, duc
Vel quia turpe putant parere minoribus, & qua
Imberbi didicere, ſenes perdenda fateri.
Iam Saliare Numae carmen qui laudat, & illu
Quod mecum ignorat, ſolus vult ſcire videri:
Ingeniis non ille favet plauditque ſepultis,
Noſtra ſed impugnat, nos noſtraque lividus o
Quod ſi tam Graiis novitas inviſa fuiſſet
Quam nobis, quid nunc eſſet vetus? aut quid
Quod legeret tereretque viritim publicus uſus?
Ut primum poſitis nugari Graecia bellis
Coepit, & in vitium fortuna labier aequa,

79 Acci *G. marg.* 80 clamant *MSS.* 2 *Bersm.* 83 dicunt *Bersm.* 85 Imberbi *etiam Bentl. Cun. Vulg.* imberbes. 90 *edd. vett.*

79 *Recte necne perambulet*, ludit in Attae nomen: nam *Titus Quintius Atta, Togatarum Scriptor, ſic dictus eſt, teſte Feſto, quod propter vitium crurum, aut pedum, plantis inſiſtens, potius attingere terram quam ambulare videbatur.* Cruquius.

Crocum floresque; *Et cum ſcena croco Cilici perfuſa recens eſt*; Lucretius (2, 416). Oſtendit Stephanus. B. Igitur, quod ait Schol. Cruq. *crocum & flores perambulare* eſt in ſcenam recipi & agi. Quid ſi tamen potius ſignificat in honore ac laudibus eſſe, ut Iuven. 7, 268? G.

81 *Patres*, Seniores.

82 *Gravis*; *compoſitus*. Vet. Sch. Cruq. Erat enim Tragoediarum Actor.

Doctus, Comicae actionis peritiſſimus.

83 *Niſi quod placuit ſibi: hoc vitium ſuperbiae eſt*. Vet. Schol.

84 *Turpe putant parere*; *& hoc eſt vitium puderis puerilis*. Vet. Schol.

85 *Imberbi*; Ita vetuſtiſſi quii Codices ſicuti alias [Poet.] *Imberbus iuvenis.*

Perdenda; relinquenda, ſcenda.

86 *Saliare Numae Carm* *muus erat quem fecis cantar* *Sacerdotibus Martis die quo a* *coelo cecidit*. Vet. Schol. C

87 *Quod mecum ignoras*; aeque atque ego. Salior guam retulit hoc verſu Luci oſtendit Cruquius ex Feſto; *ut amtruat, inde & volgu* *truat olli*. B. Quinctil. 1, *Saliorum carmina, vix ſacer* *ſuis ſatis intellecta*. G.

89 *Lividus*; venenatus, m

90 Recte Bentleius *Gra* *Graecis*, quod magis ſit Po ob vetuſtatem.

92 *Viritim*, per viros, ad virum; ut nemo ſit qui gat, & per hoc terat; & be *blicus*, quod modo pro *un* dicitur.

Nunc athletarum ſtudiis, nunc arſit equorum;
Marmoris aut eboris fabros aut aeris amavit;
Suſpendit picta vultum mentemque tabella;
Nunc tibicinibus, nunc eſt gaviſa tragoedis:
Sub nutrice puella velut ſi luderet infans,
Quod cupide petiit, mature plena reliquit.
Quid placet aut odio eſt, quod non mutabile credas?
Hoc paces habuere bonae, ventique ſecundi:
Romae dulce diu fuit & ſolenne recluſa
Mane domo vigilare, clienti promere iura,
Cautos nominibus rectis expendere nummos,
Maiores audire, minori dicere per quae
Creſcere res poſſet, minui damnoſa libido.

Mutavit

7 vultumque animumque *Cun.* *Ven. Glar. Lamb. Talb. Cun.*

105 rectis *etiam G. S. Bentl.* certis

107 voluptas *MS. Bersm.*

3 *Nugari; ludere & otia ſectari.* . Schol. Cruq.

4 *In vitium; in delicias.* Vet. ol.

'*equa,* placida. Huc facit Publii ıi dictum: *Fortuna nimium n fovet, ſtultum facit.* Cruquius.

6 *Amavit, cupide petiit.* Vet. ol. Cruq.

7 *Mentem* argutias vultus dicit: ue enim vultum mentemque tantium voluit, ut Interpretes unum credidere. Scholiaſtae ıt. B. Vultum ac lineamenoris ita expreſſa, ut phyſiogno- ı aliquis inde iudicare de mente noribus poſſet: vel, quod faarius, ut quivis ſpectator vi- et, ſedata an perturbata mente, res an triſtes, eſſent. G.

8 *Tibicinibus,* h. e. comoediis, quibus tibicines adhibebantur. Noſter de A. P. 214 ſqq. Z.

oo *Mature,* ſtatim. B. *Maturlenum* Graeci ἀψίκορον vocant, *atum* ubi primum attigit, vitium :num Ariſtoteli, de quo noſter P. 165. G.

oı *Quid placet* &c. Recte Lamus interpretatur: Nihil perpetuo :et, nihil ſemper diſplicet. Z.

o2 *Hoc,* ſupple *vitii.* B. Haec um varietas & ſtudiorum inconſtantia orta eſt ex pace & rebus ſecundis. Z.

Bonae, ſuaves.

103 *Recluſa mane domo*; ad admittendos clientes. Vid. Sat. I, I, 10.

104 *Vigilare,* expergiſci.

Clienti; *amico minori.* Vet. Schol. Cruq.

Promere iura; *reſpondere de iure.* Vet. Schol. Cruq.

105 *Cautos*; *ſub chirographo datos.* Vet. Schol. Cruq. Quid opus fuerat Bentleium ponere *Scriptos* pro *Cautos,* tantum cauſa varietatis, praeſertim cum *Cautos* ſit in antiquis Scholiis? *Scriptos* de Gloſſemate eſt pro *Cautos,* vel ſaltem *Cautos* pro *Scriptos.*

Nomina Debitores ſuos dicebant iam in codicem relatos. *Recta autem nomina de Legibus facta.* Vet. Schol. Nam antiquae Leges vetabant uſuras. Nonnulli Codices legerunt *certis,* [pro *rectis*] quod non probo. B. *Nomina recta,* h. l. videntur eſſe debita honeſta, pro quibus uſurae legitimae exiguntur. Z.

Expendere, & per hoc, collocare.

106 *Maiores audire, in iure officium minoris eſt.* Vet. Schol.

107 *Damnoſa libido*; pretioſa voluptas, vel nimius ſumtus.

Condita poſt frumenta, levantes tempore feſto
Corpus & ipſum animum ſpe finis dura ferent
Cum ſociis operum, pueris, & coniuge fida,
Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
Floribus & vino Genium, memorem brevis a
Feſcennina per hunc inventa licentia morem
Verſibus alternis opprobria ruſtica fudit;
Libertasque recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter, donec iam ſaevus apertam
In rabiem verti coepit iocus, & per honeſtas
Ire domos impune minax. doluere cruento
Dente laceſſiti; fuit intactis quoque cura
Conditione ſuper communi: quin etiam lex

142 et pueris *edd. vett.* 143 porca *Cun.* 145 invecta *cita Briſſo. Barth. ap. Bentl. & Cun. probat etiam San.* 14 verti *Bentl.*

140 *Levantes corpus*; interquieſcentes.

141 *Dura*, aſpera.

142 Et Torrentius & Bentleius recte omiſere Coniunctionem & in *Cum ſociis operum & pueris*. B. *Socios operum* vel ipſos *pueros* licet intelligere, i. ſervos, vel mercenarios, vel boves adeo aratores, qui *ſocii hominum*, & *Cereris miniſtri* Varroni R. R. 2, 5, 3. *Feriae bubus & bubulcis* Cato 132. G.

Fida; caſta & moribus antiquis.

143 *Porcus*; *Promiſcuo genere dicitur, & mas & foemina.* Lambinus. Porcam mactabant Terrae, quod roſtro eam laederet. B. Vid. Cato 134. De Silvano id. c. 83. G.

144 *Genium*; *Naturae deum*; Vet. Schol. Cruq. Daemona dicit vitae comitem. B. Hoc loco duce & Perſ. 2, 3 curatus eſt ille mirabilis *Erogenius* in lege Theodoſii M. 12 Cod. Th. de Paganis, *Nullus — Larem ignem Erogenium Penates nidore veneratus*, pro *Larem igne, mero Genium*. G.

Memorem, qui facit memores, Metonymicws: nam quicquid oritur interit. Ideo *Floribus* quo coronati bibamus, du

145 *Feſcennina, Ioculari na & probroſa, dicta ab o ſcennino, unde proceſſerunt, lanica nominata ſunt.* Vet. Certiora dant hodie Lexic

Coniecit Bentleius hic l eſſe *invicta*, ſed minus pro que ſane video, cur iſtiusm ſuetus luſus non poſſit pr to non minus quam caet cta, haberi.

147 *Recurrentes*, redeun ple autem *ſingulos*. B. *Ac annos recurr.* h. e. repetita nis. Z.

148 *Amabiliter*; ſuaviter, B. Sine petulantia maledic

149 *Rabiem*; caninum ſc rorem. B. Libidinem mal hominibus nobiliſſimis & ſimis. Z.

150 *Doluere*, iraſcebantu

151 *Intactis*, non laeſis. (II, 1, 23. Z.

152 *Lex poenaque lata*, in cim Tabulis, vide Sat. 2,

Poenaque ſata, malo quae nollet carmine quenquam
Deſcribi: vertere modum, formidine fuſtis
Ad bene dicendum delectandumque redacti.
Graecia capta ferum victorem cepit, & artes
Intulit agreſti Latio. ſic horridus ille
Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
Munditiae pepulere: ſed in longum tamen aevum
Manſerunt, hodieque manent veſtigia ruris.
Serus enim Graecis admovit acumina chartis;
Et poſt Punica bella quietus, quaerere coepit
Quid Sophocles & Theſpis & Aeſchylus utile ferrent;
Tentavit quoque rem, ſi digne vertere poſſet;
Et placuit ſibi, natura ſublimis & acer:
Nam ſpirat tragicum ſatis, & feliciter audet;
Sed turpem putat inſcite metuitque lituram.

Credi-

53 ſancta *Cun. qui etiam* nata *lt.* dicta *in aliis eſſe ait.* 158 grave virus *conj. Rutgerſ.* 167 inſcriptis *vulg. & MSS.* in ſchediis *conj. Cun.* inſcite' *etiam Boſ.*

53 *Malo,* maligno.
54 *Deſcribi,* depingi.
'ertere, *invertere.* Puto Proveri ioco dici *vertere modum*, uti , Then chang'd their note, h. e. nodiam cecinerunt.
ormidine fuſtis; *Quia fuſtuarium ſicium conſtitutum erat in auctocarminum infamium.* Vet. Sch. *m canes cum fuſtes metuunt mor- ſe abſtinent*; ut ſcite alter oliaſtes. Atque hoc ut ſervet aphoram v. 150.
55 *Bene redacti*; *quia non volun- correcti, ſed edocti malo.* Vet. ol.
56 *Cepit,* delinivit. Ludit in iguo ſenſu. B. *Ferum,* Roma- indoctos, nondum litteris huitatis excultos. Z.
57 *Horridus*; hirtus, rudis, initus.
58 *Defluxit*; *deſiit fluere.* Vet. ol.
aturnius, i. e. Italicus vetus: rnia enim antiquum Italiae no-. Convenit mecum Schol. Cruq.
rave virus: rancidum foetorem; ruſticitatem atque vetuſtatem ita appellat. En tibi Exempla Saturnii metri, (apud Atil. Fortunat. p. 2679 ſq. Putſch.)

Duello magno dirimendo, regibus ſubigendis:
Fundit, fugat, proſternit maximas legiones.

161 *Serus* ſc. victor Graeciae: ſero Romani ſtudium ſuum & ingenii vim contulerunt ad litteras Graecas diſcendas. Z.
162 *Quietus*; *ſecurus metu Punico.* Vet. Schol.
164 *Rem*; *poema dicit.* Vet. Sch. Et diſtinguendum puto poſt *rem*: eſt enim altera pars verſus Epexegeſis prioris. B. Hanc diſtinctionem mutavi cum vulgata: nam apertum eſt, ſenſum eſſe, Romanus quoque tentavit, an tragoedias recte vertere ſeu imitari poſſet Graecorum. Z.
165 *Natura,* ingenio.
Acer; calidus, vehemens.
166 *Feliciter audet, quod aggreditur complet.* Vet. Schol.
167 Pro *in ſcriptis,* optimi Codices legerunt *inſcite*: quae quidem

ſcri-

Creditur, ex medio quia res arceſſit, habere
Sudoris minimum; ſed habet Comoedia tan
Plus oneris, quanto veniae minus. Aſpice, P
Quo pacto partes tutetur amantis ephebi;
Ut patris attenti; lenonis ut inſidioſi:
Quantus ſit Doſſennus edacibus in paraſitis;
Quam non adſtricto percurrat pulpita ſocco.
Geſtit enim nummum in loculos demittere;
Securus, cadat an recto ſtet fabula talo.
Quem tulit ad ſcenam ventoſo gloria curru,
Exanimat lentus ſpectator, ſedulus inſtat.
Sic leve, ſic parvum eſt, animum quod laudi
Subruit ac reficit. Valeat res ludicra, ſi me

173 Dorſennus *F. & al.* 175 poſthac *Ven. Glar.* poſtha *Berſm.* 178 inſtat *S.* inflat *vulg.* 180 Subr. ac *Bentl.* e

ſcriptura a Vetere Interprete confirmatur: nam *inſcite* reddit *turpem putat*, vel *ſtulte erubeſcit*: *Inſcite*, illepide eſt & inurbane: Bentleius de ſua coniectura de *inſcite* fecit *inſcitus*. Verum quid opus? B. Quamquam Romanus natura factus eſt ad tragoedias: tamen minus praeſtat propterea, quod ſtolide erubeſcit ſcripta ſua emendare. Z.

168 *Ex medio*, de communi. *Quia Comoedia communia ſectatur, atque de medio eſt.* Vet. Schol. i. e. non quaerit ſublimia, uti Tragoedia. B. *Arceſſit*, ſcil. comoedia. Z.

Res; oportet enim & materiam eſſe humilem.

170 *Veniae minus*; *quod non minus ignoſcitur* μιμητικῷ *Charactere peccantibus.* Vet. Schol.

171 *Quo pacto*; quam miſere. B. De vitiis Latinae comoediae vid. Quinctil. X, 1. Z.

Tutetur, ſuſtineat. B. Conf. Sat. 1, 10, 12. A. P. 193. G.

172 Uſitato Charientiſmo *attentum* dicit avarum, tanquam curis addictum. Nos dicimus, A careful Father.

173 Hic non eſt Fabius *Doſſennus* Atellanarum ſcriptor, ſed Plautinus aliquis Paraſitus. Quantulum enim
vitium in Atellana Fabe
cula perſona exceſſu
Potius Comicus poeta v
ea tempeſtate nobilis. C
quam multus & copioſu

174 Quam negligente
moedias. Z.

175 *Poſt hoc ſecurus*; *n*
ſcribendo non curant qui
dum lucrum inde accep
Schol. Notat Plautum
qui gratiam plebeculae
rit, & ſtultis ſcripſerit.
mo eſt de Doſſenno. Z.

176 *Cadat*, ruat iud
tum, & explodatur.
ſtare iuris ſunt voca
tum a palaeſtra puto
mice igitur protulit *re*

177 Tranſit ab avaro
ſulum.

Gloria, Proſopopoeia
effinxit de vana gloria.

178 *Exanimat*; anin
vat, ad humum deiicit.

Lentus; *quem dicta*
vent. Vet. Schol.

Sedulus, qui ſingulis
tendit. B. *Inſtat* eti
huc facit: urget, reddit
ac diligentiorem. G.

Palma negata macrum, donata reducit opimum.
Saepe, etiam audacem, fugat hoc terretque poëtam,
Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti ſtolidique, & depugnare parati,
Si diſcordet eques, media inter carmina poſcunt
Aut urſum aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
Verum equiti quoque iam migravit ab aure voluptas
Omnis ad incertos oculos & gaudia vana.
Quattuor aut plures aulaea premuntur in horas,
Dum fugiunt equitum turmae peditumque catervae;

184 decertare *S.* 186 plaudit *Lamb. Boſ. Sax.* plaudet *MSS.* a *Berſm.* 188 inceſtos *coni. Cun.*

179 Comice *ſic* pro *tam*, uti aliis ...ocis.

180 *Subruit*; ſubvertit, proſter...numi.

...entſeius *ac* [pro *aut*,] quod ma... non eſt faciendum. Ego tamen ...l probaverim, quod ſit com...datum a magno Bentleio.

...*eficit*; recreat.

...*aleat res ludicra*; abeat quo ve... Comoedia, vel pereat: & *rem* ...*tram* elevando dicit.

181 *Palma negata macrum*; h. e. ...*l mihi cum ea ſit, ſi propter pal... folia vivam afflictus.* Vet. Sch. ...*pimus* dicitur qui abundat pin...dine; & mira Hyperbole *macrum* ...it & *opimum* pro *triſtem & lae*...

182 *Audacem*, minime puſillani...n.

...*ugat*; tergiverſari cogit, ſeu pro...to ſuo cedere.

183 *Virtute & honore*; h. e. ſa...itia & dignitate.

184 *Depugnare*, ad manus venire.

185 *Eques*, Enallage Numeri.

186 *Aut urſum, aut pugiles*; *Re... quia adhuc Amphitheatri uſus erat, & in eadem cavea etiam ...rum gladiatorumque munera ſpe...antur.* Vet. Schol.

...*lis*; talibus, ſupple nugis. B. ... Sat. 1, 10, 76. G. Conf. Te... Prol. in Hecyram. Ipſe Augu... hanc plebis cupiditatem aluit & variis ſpectaculis edendis animos multitudinis demulſit, & ipſe cupide ſpectavit. Vid. Sueton. Octav. cap. 43 ſeqq. Z.

187 Verius Bentleius *Equiti* [quam *Equitis*] etſi de ſola ſua coniectura.

188 *Incertos*, fallaces. *Secundum Academicos, qui contendunt oculos noſtros in multis falli, & in pluribus rebus certius eſſe quod auditur.* Vet. Schol. Neſcio cur Bentleius maluit *ingratos oculos* quam *incertos*. B. *Incertos* interpretor primo fluctuantes, dubios, diſtractos, propter varietatem, ut in *coena dubia* Sat. 2, 2, 77: tum ignaros, quid videant, docendos demum ab aliis. Conf. mox v. 205. G.

Vana, inania.

189 *Aulaea premuntur*; *per Aulaea Comoediam ſignificat. Tropus* Μετωνυμία. Vet. Schol. *Aulaea quoque in ſcena in terra ſternuntur, quod pictus ornatus erat ex Attalica Regia Romam usque perlatus.* Donatus. B. *Aulaea premuntur*, demittuntur, ut aperta ſit ſcena, contra hodie *tolluntur* ab imo ad ſummum eadem de cauſa. Nempe in ſcena theatri traducebantur tunc v. g. *ſexcenti illi muli, cetrarum tria millia, armatura varia peditatus & equitatus*, de quibus Cic. fam. 7, 1. G.

190 *Dum fugiunt*; h. e. *Dum populo bellorum ſimulachrum monſtratur.*

Mox trahitur manibus regum fortuna retortis;
Eſſeda feſtinant, pilenta, petorrita, naves;
Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; ſeu
Diverſum confuſa genus panthera camelo,
Sive Elephas albus vulgi converteret ora:
Spectaret populum ludis attentius ipſis,
Ut ſibi praebentem mimo ſpectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret aſello
Fabellam ſurdo. nam quae pervincere voces
Evaluere ſonum, referunt quem noſtra theatr

198 nimio ſp. riſu *S.* 200 & ſurdo *aliquis ap. Cru.*

tur, & ad poſtremum Pompa ducitur triumphalis. Vet. Schol. Pyrrhichen ſaltatum fuiſſe putavit Interpres Cruquianus, quod in medio relinquimus.

191 *Regum fortuna*; Periphraſis pro ipſis Regibus. Triumphus hic erat Gallicus. B. Non peculiarem triumphum ſignat, ſed pompam triumpho ſimilem, ludis, in ſcena theatri, exhibitam. Nihil eſt melius, quam conferre Ciceronis epiſtolam ad Marium 7, 1. G.

192 *Eſſeda*; *Gallorum vehicula quibus tantum victi Reges vehuntur*; *pilenta quibus captae Reginae*; *Petorrita*; *quibus familia Regum*; *Naves, quibus in navali bello victi.* Vet. Sch.

193 *Captivum portatur ebur, captiva Corinthus*; eburnea atque Corinthia vaſa & ſigna. *Corinthum ponit pro vaſis Corinthiis.* Vet. Sch. Apage eburneam Corinthi a Mummio captae imaginem, quod miror poſt Dacerium placuiſſe viro docto Ludovico Deſprez. *Captiva Corinthus*, *μεγαλοσομία.* Vet. Schol. Deridet enim puerilem Pompae ſuperbiam.

195 *Panthera camelo:* pantherocamelum ſeu camelo-pardalin dicit, Itali *Giraffam* vocant. *Figura eſt ut camelus; ſed maculis ut panthera.* Varro.

196 *Elephas albus* rarum i que animal, cuius poſſeſſi tulis ſuis Siamenſium tyra rietur. G.

Nihil opus fuerat Bentl tare *converteret* in *conve* tantillo Temporum diſcrim ſan tamen rectius eſt *co* quod ita legerit Priſciani te imperiti Librarii ſaepiſ cant in Vocalibus. B.

198 *Mimo*, h. e. hiſtrior

199 *Scriptores*, Poetas. *Narrare aſello fabella* Proverbium Graecum eſt, *ἔλεγε μῦθον, ὁ δὲ τὰ ὦτ* Lambinus. B. *Fab. & ſ* to minus probare poſſum, hementia ineſt ſi ut *ſurdus* diat, & tanquam *aſinus*, tamen non intelligat. G.

200 *Voces*, Scenicorum

201 *Referunt*, per echo tiunt. B. Quin *theatra* cula hominibus inquietis lentis plena, verbo ipſi ſp reddunt ſonum ita turb quem vincere ſcenicoru non poſſunt. Non de vocis ſ. echo ſermo eſt, immodeſtorum ſpectatoru tu. G.

Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuſcum.
Tanto cum ſtrepitu ludi ſpectantur, & artes,
Divitiaeque peregrinae; quibus oblitus actor
Cum ſtetit in ſcena, concurrit dextera laevae.
Dixit adhuc aliquid? ❡ Nil ſane. ❡ Quid placet ergo?
❡ Lana Tarentino violas imitata veneno.
Ac ne forte putes me, quae facere ipſe recuſem,
Cum recte tractent alii, laudare maligne;
Ille per extentum funem mihi poſſe videtur
Ire poëta, meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falſis terroribus implet
Ut magus; & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
Verum age & his, qui ſe lectori credere malunt,
Quam ſpectatoris faſtidia ferre ſuperbi,
Curam redde brevem; ſi munus Apolline dignum

 Vis

05 Conſtitit *MS. Bersm.* 213 Ut me Argis modo me Thebis modo ponat Athenis. *coni. Rutgerſ.* 216 *pro* redde, impende *Bentl. ex MSS.*

03 *Ludi*, Comoediae.
rtes, Phrygionios dicit & pur-
eos habitus Scenicorum.
04 *Oblitus*, ad aureas veſtium
ıras retulit.
05 *Concurrit dextera laevae; plau-
datur priusquam aliquid dicatur.*
Schol. Cruq.
07 *Violas imitata*; Ianthina ve-

eneno, pharmaco, fuco, pi-
ento.
08 *Recuſem*, detrectem. B. Non
im, ut mox 259 it. A. P. 40. G.
09 *Maligne*; invide, parce.
10 *Ille per extentum*; dicit ſe non
is invidere Latino comico, quam
mbulo, qui dum ſtolidae ple-
alae gratificari ſtudet, cervicis
periculum adire non veretur.
omoedia maxime claudicamus in-
Quinctilianus 10, 1, 99. In-
retes ad unum falluntur dum
laudare putant. B. Alii re-
ſic locum intelligunt: Poeta
icus & tragicus videtur mihi rem
difficillimam praeſtare, qui
tum meum variis affectibus com-
movere poteſt, veluti metu, ira,
laetitia, terrore, atque ita apte res
deſcribit, ut iis ipſis locis me eſſe
putem, quibus res geſtae eſſe fin-
guntur. Z.

211 *Inaniter*; levi vel nulla de
cauſa.

212 *Falſis*; inanibus.

213 *Magus*; praeſtigiator, qui
monſtra commendat fidei.

Modo me Thebis; non ſolum in
characteribus peccat, ſed & oblivi-
ſcitur loci ubi Scena ſit. B. Plau-
tus certe ſaepe obliviſcitur ſe fabu-
lam palliatam dare, & ſubito Atti-
cis Athenis relictis Romam trans-
fert ſpectatorem. *Thebae* ſcena Tra-
goediarum propter familiam Cad-
meam & Oedipi, ibidem Amphitruo
Plautina agi fingitur &c. G.

216 *Curam redde brevem*; habe
illorum aliquam rationem. B. *Redde*,
ut indicet, illum non nunc primum
ea de re cogitare. G.

Munus Apolline dignum, Tem-
plum dicit Apollinis Palatini cum
Bibliotheca. B. Sueton. Octav.
cap. 29.

Vis complere libris, & vatibus addere calcar,
Ut ſtudio maiore petant Helicona virentem.
Multa quidem nobis facimus mala ſaepe Poë
(Ut vineta egomet caedam mea) cum tibi libr
Solicito damus, aut feſſo; cum laedimur, u
Si quis amicorum eſt auſus reprendere verſun
Cum loca iam recitata revolvimus irrevocati;
Cum lamentamur, non apparere labores
Noſtros, & tenui deducta poëmata filo:
Cum ſperamus eo rem venturam, ut, ſimul
Carmina reſcieris nos fingere, commodus u
Arceſſas, & egere vetes, & ſcribere cogas.
Sed tamen eſt operae pretium cognoſcere, qu
Aedituos habeat belli ſpectata domique
Virtus, indigno non committenda poëtae.
Gratus Alexandro regi Magno fuit ille

229 *Hic inſeri vult Da. Heinſius verſus Epiſt.* 2, 87 — 140 r *tus a Bentleio.*

217 *Addere*, admovere. B. *Libris* ſcil. auctorum Latinorum. Z.

220 *Ut vineta egomet caedam mea; Proverbium in eos qui ſibi volentes nocent.* Vet. Schol. Cruq. Satyrice haec in ſe atque in Auguſtum; nam erat Auguſtus moroſulus natura. B. Senſus eſt: ut me ipſe accuſem. Z.

223 *Revolvimus*, & per hoc relegimus.

Inrevocati; ubi nemo iubet ut revolvamus. Tres autem Torrentii Codices legerunt *Inrevocati*, ut ſupra *inrevocabile*, quod antiquitatem ſapit. B. Mihi illa orthographia videtur ſapere acumen Grammaticorum ſaeculi ſequioris, poſt Quinctilianum certe *Revocare* ſignificat iubere ut denuo legatur, pronuntietur, quod iam lectum pronunciatum eſt. G. Vulg. & meliorem ſcripturam reſtitui. Caeterum *irrevocati* eſt non juſſi, quaſi alter elegantiam loci minus ſentiat, ſtulte & cum offenſione repetimus loca iam recitata. Z.

224 *Apparere*, cognoſc rari poëmata tanto cum l borata & tanta cum arte ter. Z.

227 *Commodus*; comis *Ultro*, non expectata datione.

228 *Arceſſas*; *Secundu num arceſſo venit ab a nunc dicimus adcio: quia cebant ar pro ad.* Vet. Compilator.

229 *Sed tamen*, nihilom *& ſubtiliter tetigit Caeſa negligentem Poetarum.* V ex MS. Stephani.

230 *Aedituos*, *Narrator tui enim templorum ac quibus inſerviunt, & ſaci ginem advenis & ignorantib* Vet. Schol. Aeditui c aedes tueantur. Ἱερομνή to dici, magis quam Nec

231 *Virtutem* per Proſo poſuit pro ipſo Auguſto.

233 *Incultis & male na*

Choerilus, incultis qui verſibus & male natis
Rettulit acceptos, regale nomiſma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labemque remittunt
Atramenta, fere ſcriptores carmine foedo
Splendida facta linunt. Idem rex ille, poëma
Qui tam ridiculum tam care prodigus emit,
Edicto vetuit ne quis ſe, praeter Apellen,
Pingeret, aut alius Lyſippo duceret aera
Fortis Alexandri vultum ſimulantia. Quod ſi
Iudicium ſubtile videndis artibus illud
Ad libros & ad haec Muſarum dona vocares,
Boeotûm in craſſo iurares aëre natum.
At neque dedecorant tua de ſe iudicia, atque
Munera, quae multa dantis cum laude tulerunt,
Dilecti tibi Virgilius Variusque poëtae:
Nec magis expreſſi vultus per ahenea ſigna,
Quam per vatis opus mores animique virorum
Clarorum apparent. Nec ſermones ego mallem

 Repen-

neque natura compoſitis; & deeſt Vet. Schol.

34 *Mire retulit acceptos, tanquam* ·*et legitime vendidit.* Vet. Schol. ı, acceptos nummos in codi- retulit.

bilippos; acceperat pro ſingulis *ibus ſingulos Philippeos.* Vet. ›l. Aureos ſcilicet. Et optimi lices pro *Numiſma* habent *No- ma;* quod & Vet. Schol. ſequi- B.

35 *Sed* minus prudenter fecit ander; quia, quemadmodum menta manibus contrectata ma- nt manus, ſic mali poetae de- rant gloriam rerum geſta- . Z.

36 *Atramentum olim erat infa- ſymbolum.* Cruquius. B. Nihil alind velle, quam Car. 1, 6, 12 *les deterere culpa ingenii.* G.

40 *Alius Lyſippo;* Helleniſmus, uo ſupra ad 1, 16, 20. *nceret,* per Catachreſin, tan- n de imagine cerea. B. Sed n ad ea, quae malleo elaboran- tur, pertinet, τὰ ὁλοσφύρατα, de quo genere Plin. 33, 4 ſ. 24. G.

243 *Vocares,* revocares, vel conferres. B. Senſus eſt: Si Alexandri iudicium, quod tam acre fuiſſe videtur in cognoſcenda artis pingendi fingendique praeſtantia, aeſtimares ex eo, quod de poeticae praeſtantia tulit; eum ſtupidum & hebetem fuiſſe, iurares. Z.

244 *Boeotûm in craſſo;* notum eſt Proverbium Βοιωτία ὗς, cuius meminit Pindarus (Ol. 6, 152). B. Add. Iuven. 10, 50. G.

245 *At,* Tuum, Auguſte, iudicium de poeſi melius eſt. Z.

246 *Tulerunt; acceperunt, quia iam bis ſingulis donaverat Auguſtus decies ſeſtertium.* Vet. Schol. Cruq.

248 *Expreſſi,* ad vivum effecti.

250 Excuſatio ſuaviſſima, qua pulchrius laudatus eſt Auguſtus, quam totis forte mille tum poetarum carminibus. G.

Sermones Satyras ſuas dicit & Epiſtolas, utpote communi ſermone ſcriptas.

Repentes per humum, quam res componere ge
Terrarumque ſitus & flumina dicere, & arces
Montibus impoſitas, & barbara regna, tuisque
Auſpiciis totum confecta duella per orbem,
Clauſtraque cuſtodem pacis cohibentia Ianum,
Et formidatam Parthis te principe Romam;
Si, quantum cuperem, poſſem quoque. ſed nequ
Carmen maieſtas recipit tua, nec meus audet
Rem tentare pudor, quam vires ferre recuſent.
Sedulitas autem, ſtulte quem diligit, urguet;
Praecipue cum ſe numeris commendat & arte:
Diſcit enim citius meminitque libentius illud
Quod quis deridet, quam quod probat & venei
Nil moror officium quod me gravat: ac neque
In peius vultu proponi cereus usquam,

251 *Geſtas*; ſuſceptas, incoeptas, adeoque peractas.

252 *Arces montibus impoſitas: conditas a Caeſare civitates dixit.* Vet. Schol. Ad muniendos ſcilicet Imperii fines. B. Sueton. Octav. c. 47.

254 Auſpiciis Imperatorum Legati militabant, nunquam ſuis.

255 *Clauſtraque*; *Iani Gemini Templum ac Portas Belli*, *pacato orbe terrarum*, *ſolus clauſerat Caeſar Auguſtus.* Vet. Schol.

257 *Si quantum cuperem*; *& hoc vetus eſſe dictum Ariſtarchi ferunt, qui cum multa reprehenderet in Homero, aiebat; Neque ſe poſſe ſcribere quemadmodum vellet; neque velle quemadmodum poſſet.* Vet. Schol. B. Conf. Serm. II, 1, 12. Sunt qui putent, Horatium noluiſſe laudes Auguſti canere, quoniam olim ſub Bruto contra Auguſtum libertatem reip. defenderit. Verum fortaſſis cauſa fuit otii amor, & fuga laboris. Z.

258 *Recipit*, admittit.

260 *Sedulitas*; obſequendi ſtudium. B. Senſus eſt: Poeta, praeſertim cum alias ob artem ſit celebris, moleſtus eſt & gloriae officit eius, quem canit, ſi inepte & intempeſtive laudat. Nam i
tes obſcurantur vitiis, qua
animadvertuntur & deriden

Stulte, prave.

Urguet; premit, onera
eſt. B. Ut Ser. 2, 3, 30
gicus pugil factus medicum.

261 *Arte*, ſupple *Poetic*

264 *Quod me gravat:* qu
oneri, vel odio ſit futur
etiam rubori.

265 *Proponi; in publico p*
Schol. Cruq.

267 *Pingui*, craſſo filo de
quod ingenio & arte caret.

Una cum ſcriptore meo;
in eodem libro & ſcriptoris
& eius de quo ſcribitur. Ve

268 *Porrectus*; *quaſi m*
feretro. Vet. Schol. Et meli
quam *operta*, quod mortu
vultu efferebantur. Atq
ſcripturam probaverunt Ba
binus & Stephanus. Bent
men nulla de cauſa ſervav
to *operta*. B. *Aperta* mi
hoc nomine magis place
videntur magis negligi, q
ta capſa feruntur. G.

269 *In vicum vendentem*
cum Thurarium. Vet. Scho

Nec prave factis decorari verſibus opto:
Ne rubeam pingui donatus munere, & una
Cum ſcriptore meo capſa porrectus aperta,
Deferar in vicum vendentem tus & odores,
Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.

268 operta *etiam G. Z. Cun. MSS. 5 Berſm.*

EPISTOLA II.

AD IULIUM FLORUM.

*iviter garrit cum amico, & oſtendit ſe nactum quod ave-
'at poeticae nuntium remittere, & ad priſtinum Philoſo-
hiae ſtudium ſe recipere.* B. Excuſat ſe Julio Floro, qui
ueſtus erat, quod nec epiſtolam ullam, nec carmina
romiſſa miſiſſet, hunc in modum: Ut mango, ſi vitia
ervi, quem vendit, ingenue indicavit, ad redhibendum
lamnari nequit; ſic nec ego, cum tibi proficiſcenti prae-
lixerim, me epiſtolam non eſſe miſſurum, malae fidei
ccuſari potero. Quod vero carmina miſerim nulla, ſic
abeto: Ut Luculli miles quidam, zona perdita, ad
raedam faciendam fortiſſimus exſtitit, ſed idem locuple-
atus periculum adire recuſavit; ita & ego, quem olim
oſt proelium Philippenſe paterno fundo privatum pau-
ertas, ut verſus facerem, impulit, nunc, cum ſatis ſit
nde vivam, malo dormire, quam ſcribere verſus, a
quibus avocat me non modo aetas ingraveſcens, ſed &
moroſitas quaedam hominum, quorum alii alio carminis
genere delectantur; tum vita Romae negotioſa & tur-
bulenta, quoniam ad verſus faciendos requiritur ſeceſſus,
ſolitudo & otium; denique mala poetarum conſuetudo,
qui certatim ſe invicem temere laudant & iraſcuntur ſe-
cus facientibus. Ad poema autem legitimum diligentiſ-
ſimus verborum delectus eſt habendus, opusque eſt multo
labore. Ergo, dicet aliquis, commodius eſt malum videri
poetam, dummodo nobiſmet ipſis placeamus & beatos
nos putemus, ut ille Argivus delirus. At vero omnino
praeſtat abſtinere a nugis poëticis, & verae ſapientiae
operam dare, & vitia animi pravasque fugere cupiditates
omnes.

FLORE, bono claroque fidelis amice Neroni,
Si quis forte velit puerum tibi vendere natum
Tibure vel Gabiis, & tecum ſic agat; Hic &
Candidus, & talos a vertice pulcher ad imos,
Fiet eritque tuus nummorum millibus octo;
Verna miniſteriis ad nutus aptus heriles;
Litterulis Graecis imbutus, idoneus arti
Cuilibet; argilla quidvis imitaberis uda:
Quin etiam canet indoctum, ſed dulce bibenti:
Multa fidem promiſſa levant, ubi plenius aequo
Laudat venales, qui vult extrudere, merces:
Res urguet me nulla; meo ſum pauper in aere:
Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere am
Quivis ferret idem; ſemel hic ceſſavit, &, ut fit,
In ſcalis latuit metuens pendentis habenae.

De

8 *Melius legimus* imitaberis, *ut eſt in veteribus exemplaribus*, *Commen* *Cruq.* imitabitur *G.* & *primae editt.* mutabitur S. 11 excludere Cr

1 *Amice*; cliens, comes.

Neroni, Tiberio.

3 *Tibure vel Gabiis*; ruris vernam, & per hoc, moribus aliquantum incomtis. B. Seu ſimplicibus, nec corruptis. Z.

Sic agat; *his verbis tecum contractet.* Vet. Schol.

4 *A vertice ad talos* Proverbiali forma dicitur. B. *Candidus*, albus. Z.

5 *Fiet eritque tuus*; garrulitate placere ſtudet, & Iuriſconſultos deridet.

Nummorum, ſeſtertiorum.

6 *Miniſteriis*, coenarum ſcilicet & conviviorum.

8 *Argilla quidvis*, h. e. Efficies de eo quod tu volueris: in quamvis formam flexeris. Proverbialis & Allegorica Elocutio eſt. Sic & Perſius (3, 23) *Udum & molle lutum es.* B. Horatianum eſt comparandi voces omittere, & ſimpliciter ponere ſimilitudines, inſtar metaphorarum. G.

9 *Bibenti*; ubi aliquantum potus quis fuerit.

10 *Levant*; elevant, minuunt.

12 *Meo ſum pauper*; *pauper quidem ſum, ſed nulli quidquam debe* Vet. Schol. B. Nempe qui ſuo i *aere* pauper eſt, non habet *alicum* quod illum urgeat. G.

13 *Hoc faceret tibi*; ut ſimpliciter narraret tibi tantillum vitii.

14 *Ferret*, auferret. B. Nequ alius mango tibi praeſtaret, quo ego: neque ego cuivis, quod tibi duplex commendatio integritatis. G

Semel hic ceſſavit; *ſimpliciter & leniſſime fatetur fugitivum.* Vet Schol. B. *Ceſſare* hic & Art. P. 35 eſt ἐλλείπειν, delinquere, omittere aliquid officii ſui. G.

15 *In ſcalis*; *Ordo eſt, metuens habenae pendentis in ſcalis.* Vet. Sch *Impuberes, teſte Ulpiano, habena vel ferula plectebantur.* Torrentius. B Non eſt quod fidem hic habeamu Scholiaſtae. *In ſcalis* latendi eſſe opportunitates, vel Clodii nos factum docet, qui *fugiens in ſcalarum ſe tenebras abdidit* Cic. pro Mil. c. 15 Extenuat factum pueri mango, qu

noi

Des nummos, excepta nihil te ſi fuga laedit.
Ille ferat pretium, poenae ſecurus, opinor.
¶ Prudens emiſti vitioſum; dicta tibi eſt lex:
Inſequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
¶ Dixi me pigrum proficiſcenti tibi, dixi
Talibus officiis prope mancum; ne mea ſaevus
Iurgares ad te quod epiſtola nulla veniret.
Quid tum profeci, mecum facientia iura
Si tamen attentas? Quereris ſuper hoc etiam, quod
Exſpectata tibi non mittam carmina mendax.
Luculli miles collecta viatica multis
Aerumnis, laſſus dum noctu ſtertit, ad aſſem
Perdiderat: poſt hoc vehemens lupus, & ſibi & hoſti
Iratus pariter, ieiunis dentibus acer,
Praeſidium regale loco deiecit, ut aiunt,

Sum-

16 laudat *edd. vett.* 17 feret *Glarean.* 22 rediret *G. Boſ. Sax. Med.* 1477. *Flor.*

a plane fugitivus ſit, ſed modo proximo delituerit, dum deferveret ira domini. *Habena*, ut de lora ſtapedum, adhibita ad [illegible]ſanum. Ulpia. l. 1. §. 33 ff. SC. Silan. *Impuberes — terreri tantum ſolent, & habena vel ferula caedi.* De tormentorum quaeſtione [illegible]moeſt. Verum ipſe Ovid. Epiſt. 8: Herculem ab Omphale ſua [illegible]tica *habenis tremefactum* canit. G.

16 *Des nummos;* age da, ſine [illegible]lean tuos nummos.

Magis placuit *laedit* quam *laedat;* [illegible]que haec ſcriptura eſt antiquiſſimi [illegible]uqiani Codicis. *Laedit*, offendit.

17 *Ferat;* poſſit auferre; vel accipere

Poenae ſecurus; redhibendi metu, [illegible]od non dixerit vitium.

18 *Dicta tibi eſt lex;* ita enim [illegible]le[illegible]nus in Bentleii edito Libro pro quod in aliis eſt *dicta tibi lex.* [illegible]que hoc quidem fecit contra con[illegible]tum ſibi morem: nam inutilia [illegible]trahentia omittere ſolebat. *Eſt* [illegible]em hoc loco videtur haud incon[illegible]ne interpoſitum.

19 *Hunc;* calide demonſtrat ſe digito, tanquam notae fidei homuncionem.

Moraris; detines: leni Charientiſmo pro inquietas.

21 *Mancum;* manu debilem & inutilem, paralyticum altera manu.

Saevus; immaniter iratus.

22 *Rediret* magis placet, quam *veniret.* *Venit* epiſtola etiam eius qui ultro ſcribit: *redit* eius, qui reſpondet ad ſe miſſis amici literis. Pigrior, cuius non *redit* epiſtola. G.

23 *Quid tum profeci? praedicenda vitium meum.* Vet. Schol.

Mecum facientia; quae pugnant a me. Landinus.

24 *Attentas; ſolicitas.* Vet. Schol. Experiris.

Super hoc, ἐπὶ τύτῳ. Cruquius.

26 *Collecta viatica;* praedando ſcilicet Viaticum viae ſubſidium eſt.

27 *Ad aſſem*, Proverbiali ſermone dicimus, cum omnia amiſimus.

28 *Vehemens lupus*, ſupple *tanquam*, vel *factus;* ſic & Homerus, Λυκοὶ ὡς; ut ſit Proverbialis Elocutio.

29 *Acer;* calidus, vehemens.

30 *Praeſidium regale;* Mithridatis

Prae-

Summe munito, & multarum divite rerum.
Clarus ob id factum, donis ornatur honeſtis;
Accipit & bis dena ſuper ſeſtertia nummûm.
Forte ſub hoc tempus caſtellum evertere praetor
Neſcio quod cupiens, hortari coepit eundem
Verbis, quae timido quoque poſſent addere mentem.
I, bone, quo virtus tua te vocat; i pede fauſto,
Grandia laturus meritorum praemia: quid ſtas?
Poſt haec ille catus, quantumvis ruſticus, Ibit,
Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
Romae nutriri mihi contigit, atque doceri
Iratus Graiis quantum nocuiſſet Achilles.
Adiecere bonae paulo plus artis Athenae;
Scilicet ut poſſem curvo dignoſcere rectum,
Atque inter ſilvas Academi quaerere verum.
Dura ſed emovere loco me tempora grato;

Civi-

32 facti *Cun.* factus — ornatus *coll. Sax.* 36 mentis *Cun.* 44 vellem ex *MSS. Cun.* 46 amovere *Ven. Glar.*

Praeſidium quod Tigranocertae erat, uti ex Dione oſtendit Cruquius.

Loco deiecit; ſtatione ſua deturbavit. He diſſodg'd them.

32 *Donis: militaria dona, coronae, torques & phalerae.* Torrentius. Male nonnulli Codices legerunt *opimis* pro *honeſtis.* B. De hoc more Romanorum virtutem militarem ornandi vid. Broukhuſ. ad Tibull. p. 23. Z.

34 *Praetor; ſignificat olim Duces Imperatores dictos, Praefectos Praetores. Valerianus Servilianus Praefectus erat exercitus.* Vet. Schol. Nam ipſe Lucullus Athenis agebat apud Brutum.

36 *Addere mentem;* animos adiicere.

38 *Quid ſtas?* Quid haeres, vel dubitas?

39 *Catus,* lingua Sabina acutus eſt. *Ruſticus,* & per hoc imperitus & rudis rerum.

Ibit pro *eat,* ἐν ἤθει: nam Comica eſt Enallage.

40 *Qui zonam perdidit; Ex fabula Graeca ductum, athletae qui zonam perdiderat.* Vet. Schol.—

42 *Iratus Graiis,* ridicule Iliadem ſignificat. *Figurate ſeditiones Caeſaris Auguſti in adverſas partes videtur oſtendere.* Vet. Schol. B. Quin ſimpliciter argumentum Iliados, & initium Μῆνιν ἄειδε θεὰ, reſpicit. G.

43 *Artis,* doctrinae.

44 *Curva dignoſcere rectum;* virtutem, quae in medio duorum vitiorum eſt, ad rationis examen exigere. B. Non abſurde putat Dacerius, Geometriae elementa hic intelligi, ſine quibus nemo tum apud Academicos philoſophabatur. Sanadonus his iam Romae Flaccum eſſe imbutum, exiſtimat. G. Aſſentior Sanadono, & intelligo locum de ſtudio philoſophiae. Z.

45 *Quaerere verum; incude hoc, quia quaerunt verum, ut negent idem inveniri poſſe.* Vet. Schol. Hoc loco profitetur ſe Academicum.

46 Omnes fere MSS. legerunt *emovere* pro *amovere.*

Civiliſque rudem belli tulit aeſtus in arma.
Caeſaris Auguſti non reſponſura lacertis.
Unde ſimul primum me dimiſere Philippi,
Deciſis humilem pennis, inopemque paterni
Et laris & fundi, paupertas impulit audax
Ut verſus facerem: ſed, quod non deſit, habentem
Quae poterunt unquam ſatis expurgare cicutae,
Ni melius dormire putem quam ſcribere verſus?
Singula de nobis anni praedantur euntes;
Eripuere iocos, venerem, convivia, ludum;
Tendunt extorquere poëmata. quid faciam vis?
Denique non omnes eadem mirantur amantque:
Carmine tu gaudes; hic delectatur Iambis;
Ille Bioneis ſermonibus, & ſale nigro.
Tres mihi convivae prope diſſentire videntur,
Póſcentes vario multum diverſa palato.

Quid

3 expugnare *e MS. Cun.* Sicuiae *Lamb. ex coni.* 56 ludos *Sax.* 62 nimium diu *Cun.*

7 *Aeſtus;* tempeſtas, procella. *Brutus tunc Achaiam & Athenas bat, cui cognitus erat a ſtudio Phi-bliae.* Vet. Schol. Cruq.

o *Deciſis humilem pennis; ſigni-ſe proſcriptum fuiſſe.* Vet. Schol. ıntum debemus Auguſto quod ſcripſerit eum!

1 *Laris*, Metonymicōs pro do-, in qua *Lar* colitur.

ludax; bonum paupertatis Epi-on: nam *Hominem experiri mul-paupertas iubet*, ut ait Publius ıus.

2 *Quod non deſit;* mire pro ntum non ſinat ut egeam.

3 *Cicutam poſuit pro helleboro.* . Schol. Satyrice, ac ſi helle-ım venenum crederet. Lambi- ex ingenio ſuo *Sicyie* repoſuit. ıntum eſt habere palatum! B. *ta* ſummo gradu refrigerat. Vid. . 25, 13. Ergo aeſtum etiam n & fervorem, quo Poetae ca-unt, domare poteſt. Perſ. 5, 145 *o ſub pectore maſcula bilis Intumuit, non exſtinxerit urna cicutae.*

Expugnare pro *expurgare* commodum huic rei videtur. *Cicuta* non *purgat* ut helleborum, ſed *pugnat* contra calorem. G.

54 *Melius dormire*, ſatis frequenti Proverbio hoc dicimus.

55 *Euntes:* decedentes, cum iam ſol noſter vergit in occaſum.

56 *Ludum*, Muſicam & Choreas.

57 *Tendunt*, nituntur. B. *Extorquere* poemata, ut v. 139 *extorta voluptas*, auferre voluntatem ſcribendi. G.

Quid faciam vis? Cum ceſſet mens, deſint vires.

59 *Carmine;* Lyrico: etiam Epos accinitur Lyrae. Δότε μοι λύρην Ὁμήρου. Anacreon. B. *Iambos* etiam a *Lyricis* ſeparat Epiſt. 1, 19. 23 ſqq. G.

60 *Bioneis ſermonibus;* ita Satyram appellat a Bione Boryſthenite Philoſopho, qui neque diis, neque hominibus pepercit. *Sunt autem diſputationes Bionis Philoſophi, quibus ſtultitiam arguit vulgi, cui pene conſen-*

Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod iubet
Quod petis, id ſane eſt inviſum acidùmque duok
Praeter cetera, me Romaene poëmata cenſes
Scribere poſſe, inter tot curas totque labores?
Hic ſponſum vocat, hic auditum ſcripta, reli
Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini,
Hic extremo in Aventino; viſendus uterque;
Intervalla vides humane commoda. ¶ Verum
Purae ſunt plateae, nihil ut meditantibus obſtet.
Feſtinat calidus mulis geruliſque redemtor;
Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tig
Triſtia robuſtis luctantur funera plauſtris;
Hac rabioſa fugit canis, hac lutulenta ruit ſus.
I nunc, & verſus tecum meditare canoros.

Scrip

63 quod tu *Bentl. ex MS.* petit alter *Sax.* 65 Romaene *omn apud Cruq. G. Z. Med.* 1477. *F. Lamb. Steph. &c.* Roma *Ald.* Romana *ſolus forte Baxt.* 68 valle, *Sax.* Quirino *malit ad Ovid. Faſt.* 375. *it. Cun.* 70 Rerum *Cruq. ex MSS. conſ.* 71 Plures *Glar.*

conſentiunt carmina Luciliana. Vet. Schol. Alter hic erat Lucianus. B. Firmari haec poſſunt ex Laërt. 4, 52 & quae ibi Meibom. G.

Sale nigro; *lividis iocis.* Vet. Schol. Alias utebantur nigro ſale in conviviis. Vide Sat. 2, 4, 74.

63 Pro *tu quod* Bentleius poſuit *quod tu*, fortaſſe aliquando dulciori ſono.

Iubet, optat. Δραματικῷ *Charactere tanquam ad ipſos convivas loquitur.* Vet. Shol.

65 *Praeter caetera: omiſſis aliis rebus.* Vet. Schol. Quinctiam.

Neſcio cur in Bentleii edito Libro *Romaene* eſt pro *Romana*, nulla ſub auctoritate. B. Dormitavit vir doctus. Vid. Var. Lect. G.

66 *Curas*, negotia, moleſtias.

67 *Sponſum*; *ut pro ſe ſpondeam.* Vet. Schol. B. Conf. Sat. 2, 6, 23. G.

Auditum ſcripta; Satyrice & παρὰ προσδοκίαν hoc intulit; quomodo & Iuvenalis inter caeteras peſtes infert, [3, 9] *Auguſto recitantes menſe Poetas.*

68 *Officiis*, quae inter am tercedunt: ut exempli grat ſequuntur.

Cubat, per Euphemiſmu aegrotat: alias *decumbit* dic

70 *Humane commoda*; Ironia haec; humani enim ſolent, ut dum potentes ade ſtum intercedat intervallun ſalutant. Nos diceremus; to civil Diſtance. B. ita intelligo: *intervalla* loci inter *collem Quirinum* & ex *Aventinum*, incommoda vix equo facilia. G.

72 *Calidus*, ſudans, prop *Geruli ſunt qui portant n ad fabricam.* Vet. Schol.

Redemtor, aedium conde conductor.

73 *Torquet*, trochleis ſui *Tignum*, trabem. B. ven. 3, 255. G.

74 *Funera*: corpora feret cum nigro Libitinariorum

76 *Canoros*, ſublimes. B modulatos. G.

Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes
Rite cliens Bacchi, ſomno gaudentis & umbra:
Tu me inter ſtrepitus nocturnos atque diurnos
Vis canere, & contracta ſequi veſtigia vatum?
Ingenium, ſibi quod vacuas deſumſit Athenas,
Et ſtudiis annos ſeptem dedit, inſenuitque
Libris & curis, ſtatua taciturnius exit
Plerumque, & riſu populum quatit: hic ego rerum
Fluctibus in mediis, & tempeſtatibus urbis,
Verba lyrae motura ſonum connectere digner?
Frater erat Romae conſulti rhetor, ut alter
Alterius ſermone meros audiret honores;
Gracchus ut hic illi foret, huic ut Mucius ille.

Qui

80 contacta *G. S. Med.* 1477. cunctata *Cun.* & *Sax.* 81 ſqq. ſibi qui — Ut ſtudiis — taciturnior *Cun. ſolus.* 87 - 140 *Dan. Heinſius transfert ad* Epiſt. 2, 1, 229. *Boivinus ad* 118. *Utrumque refellit Bentl.* 89 Craſſus *pro* Gracchus *coni. Bentl.* huic ut M. ille *ſic XL editt. ap. Cun.* hic - illi *al.*

77 Mire *chorus*; quia in ſilvis yri & Nymphae, Bacchi chorus, ant; cuius in clientela ſunt & etae. B. Conf. Epiſt. 1, 19, 3. hic 104. G.

78 *Umbra*; nemorum ſolitudine.

80 *Contracta*; arcta: nam preſſo circumſpecto gradu incedunt: *ea ſequendo vix contigerit imita-*, inquit Vet. Schol. Pro *con-cta* Bentleius poſuit *non tacta*, i vel nulla de cauſa: maxime : turbatur ab imperitis Librariis. tiquus tamen Interpres facit pro , vel ſaltem ego pro illo. *Ver- Togae ſequeris, iunctura callidus i.* Perſius 5, 14. Apage *contacta cantata.* B. Dacerius *contra-*, i. e. pene deleta. Sanadonus *ctata*, incerta, dubia. V. Schol. etur *contacta* legiſſe. Nihil me- s vulgato *contracta* i. e. anguſta, ae pauci ſequi poſſunt, ut *tevn λη* Matth. 7, 13. G.

81 *Ingenium*; ego autem non me o pro ingenio. Obiter Satyram ngit in umbratiles ſtudioſos.

82 *Inſenuit*; *impalluit*, *immortuus eſt.* Vet. Schol. ita enim legendum pro *immoratus eſt.* B. *Inſenuit* ut *inhumanae Camoenae ſenium* Epiſt. 1, 18, 47. G.

83 *Curis*, ſtudiis.

Statua taciturnius; Proverbium eſt. Scite Neutrum pro Maſculino.

Exit, redditur, efficitur.

84 *Quatit*, concutit.

86 *Digner*, *condignum arbitrer.* Vet. Schol. Vin' tu ut populus me itidem derideat ut illum, per plateas meditantem?

87 *Frater*, h. e. tanquam iuratus frater. Bentleius plurimum deſudat ut *Pactus* fiat de *Frater*, verum incaſſum. Hi coitione tantum erant *fratres.* B. Etiam ſi *fratres* ponas ſanguine: tamen poteſt *frater* etiam reduplicative poni, *Frater erat* adeo frater i. e. ſimilis, *ut* &c. Vid. Ser. 2, 3, 244. G.

88 *Honores*, eximias laudes.

89 Tiberius & Caius Gracchus, Corneliae filii, dicendi gloria praecipui; contra Publius Mutius lu-tis-

Qui minus argutos vexat furor iſte poëtas?
Carmina compono, hic elegos; mirabile viſu
Caelatumque novem Muſis opus. Aſpice primu
Quanto cum faſtu, quanto molimine circum-
Spectemus vacuam Romanis vatibus aedem.
Mox etiam, ſi forte vacas, ſequere, & procul a
Quid ferat, & quare ſibi nectat uterque coronar
Caedimur, & totidem plagis conſumimus hoſ
Lento Samnites ad lumina prima duello.

D

90 verſat *Bentl. e coni.* 95 vacat *Ven.* 96 Qui ferat, aut Z
limina *Med.* 1477. lumina prona *MSS. 2 Bland. apud Cruqu.*

risconſultus erat egregius. Bentleii Editio male *Mucius* pro *Mutius*. B. Quin MUCIUS libri, lapides, nummi, Graeci. G.

90 *Argutos*; ſonoros, ſublimes.

Vexat, agitat. Bentleius vitioſe *verſat*, atque ex mera ſua coniectura.

91 *Carmina compono*, vult videri & ſe ipſum tangere. B. Ut per communicationem tanto audacius ſtultitiae illius ſibi conſcios poſſit perſtringere. G.

92 *Caelatumque*; Ἐνάργεια. Vet. Sch. *Caelatum, pictum, affabre variegatum* [Sch. Cruq. *omni genere poeſeos quaſi ad vivum expreſſum*]. Splendida haec Metaphora tam ad Carmina quam ad Elegos referenda eſt, etſi ἀσυνδέτως. Bentleius inſcite poſuit *Sacratum* de ſuo, pro *Caelatum*. B. Nempe *mirabile opus* intelligit aedem Palatinam, vel illam Herculis Muſarum: hanc vel *caelatum* opus *muſis* vult intelligi, i. e. ſignis illarum exornatum, vel legi, ut ipſe ex coniectura poſuit, *ſacratum muſis opus*. Poſt lectas longas ipſius & Maſſoni diſputationes placet ſimplicitas hic propoſita & expoſita. G.

93 *Molimine*, grandi & meditato geſtu.

Circumſpectemus: una pars Orationis eſt, diviſa in duos verſus, Lucilii more antiquo. Vet. Schol. B. Schol. Cruq. *Ut negemus, in templo Apollinis ullos poetas Romanos habere aut recitare ſua carmi*que *vatibus* ablativo caſu Sed mihi hic certe videtur vidiſſe Bentleius, & ita ex dus h. l.: Facit nos ſuperbo Apollinis *vatibus* (Dativo) v deſtinata. G.

94 *Vacuam*, liberam, vac & per hoc frequentem. *Vac*iam dicitur qui ſemper *vac*cis.

Aedem; Apollinis Palatini ſarum.

95 *Si forte vacas*; ad nu licet audiendas.

96 *Ferat*; adducat: cum proferat.

97 *Caedimur*; Critico glad ter decertamus.

98 *Lento Samnites*; *Tanqu*. *mnites quorum pugna ſtatar* Vet. Schol. B. Forte *le*iam, quia interdum arma l quibus nihil, aut tarde de tur. G.

Ad lumina prima; unde & us: Bellum aequis manibus tempeſta diremit. Vet. Schol. haec Ironice dicta ſunt: nam trarium intelligitur. B. *mina prima* coenae potius ſignant? Sic certe de h. l. Sat. 1, 6 ubi gladiatores in nio pugnantes exhibet. G.

99 Carminibus ſuis *Alcaeum* tatus eſt Horatius.

Puncto, ſuffragio, iuxta

Te

Diſcedo Alcaeus puncto illius: ille meo quis?
Quis? niſi Callimachus? ſi plus adpoſcere viſus,
Fit Mimnermus, & optivo cognomine creſcit.
Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
Cum ſcribo, & ſupplex populi ſuffragia capto:
Idem, finitis ſtudiis, & mente recepta,
Obturem patulas impune legentibus aures.
Ridentur mala qui componunt carmina: verum
Gaudent ſcribentes, & ſe venerantur, & ultro,
Si taceas, laudant quidquid ſcripſere, beati.
At qui legitimum cupiet feciſſe poëma,
Cum tabulis animum cenſoris ſumet honeſti;
Audebit quaecunque parum ſplendoris habebunt,
Et ſine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
Verba movere loco, quamvis invita recedant,
Et verſentur adhuc intra penetralia Veſtae.

Obſcu-

00 ſi plus ſe attollere *MS. Cruq.* ſed *Sax.*

102 vates *Cun.* 107 ſcriptores,

ellariam. Vet. Sch. Cruq. Nam *is* numerabant ſuffragia in Tais. B. Vid. A. P. 343. G.

00 *Callimachus*; egregius hic gorum Scriptor. B. Quinct. 1, 58 *Princeps habetur elegiae.* videntur quidam praetuliſſe nermum: certe ita intelligit . Vet. Schol. Cruq. *Mimnermum las tanquam primum in elegis bendis.* G.

01 *Mimnermus duos libros lucuos ſcripſit.* Vet. Schol.

ptivo, adoptivo. Vet. Schol.

02 *Multa fero*; nam recitanti adeſſe cogor.

04 *Mente recepta*; *ex inſania icae profeſſionis ad me rediens.* Schol. B. Vid. Epiſt. 1, 19, A. P. 296. G.

05 *Obturem*, obturare poſſim. *tum eſt hoc a ſacerdotibus Marqui dum ſacra celebrarent, cera rabant aures, ne aliquo ſono eorum inquietaretur.* Vet. Cruq. B. Nota etiam fabula Ulyſſis, aures ſociorum obturantis ad cantum Sirenum. G.

Impune, ſine ullo periculo. B. *Impune* poteſt negare operam aurium recitantibus, qui ipſe recitare non cupit. G.

106 Conf. Ser. 1, 1, 66 *Populus me ſibilat* &c. G.

111 *Splendoris*, dignitatis.

112 *Pondere*, gravitate.

Honore, honeſta ſtatione, ſive ordine.

Ferentur, videbuntur. B. Mihi videtur Metaphora, a turbida aqua torrentis, quae *fertur* rapido curſu, *fluit lutulenta* ut Sat. 1, 4, 11. Contrarium hic v. 120. G.

113 *Movere loco*; *Cenſores quos notabant loco movebant.* Vet. Schol. Cruq.

114 *Intra penetralia Veſtae*; h. e. *Quamvis ſacroſancta videantur.* Vet. Schol. Cruq. Proverbium de non tangendis. Primo calore inveniendi omnia videntur egregia. B. *Intra penetralia Veſtae* Palladium eſt, quo nihil carius. G.

Obſcurata diu populo bonus eruet, atque
Proferet in lucem ſpecioſa vocabula rerum,
Quae priſcis memorata Catonibus atque Ceth
Nunc ſitus informis premit & deſerta vetuſtas
Adſciſcet nova, quae genitor produxerit uſu
Vehemens & liquidus puroque ſimillimus an
Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
Luxuriantia compeſcet; nimis aſpera ſano
Levabit cultu; virtute carentia tollet:
Ludentis ſpeciem dabit; & torquebitur, ut qu
Nunc ſatyrum, nunc agreſtem cyclopa mov
¶ Praetulerim ſcriptor delirus inerſque videri
Dum mea delectent mala me, vel denique ſ
Quam ſapere, & ringi. Fuit haud ignobilis
Qui ſe credebat miros audire tragoedos,

122 depaſcet *coni. Cun.* 125 imitatur *Z. Med.* 1477. 128 *A*
Torr. it. Sanad.

115 *Bonus*, aequus. B. Comparа A. P. 47 ſqq. G.

118 *Situs informis*; *Lanuginoſus mucor*. Landinus.

Premit, celat.

Deſerta, deſolata, ſola, derelicta.

119 *Adſciſcet*; aliunde aſſumet.

Produxerit, in medium protulerit.

120 *Vehemens*, per Synaereſin profertur.

Liquidus, pellucidus.

122 *Compeſcet*, tanquam vinitor ſua falce. B. Sed *compeſcitur* proprie pecus ne luxuriando & exſultando diſſipetur. Illa falcis & ablationis cogitatio fecit, ut *depaſcet* coniiceret Cuningamus. G.

123 *Levabit*; molliet, colendo temperabit.

Virtute carentia; inertia, quae ſine nervis ſunt & ſpiritu.

124 *Ludentis*; Saltantis Pantomimi.

Torquebitur, h. e. fiet quod ipſe voluerit: omnes geſtus & motus Pantomimus novit, ſic & ille Dramaticos Characteras.

125 *Satyrum*; molliſſi
tionis genus. *Saltantes ſ*
tabitur Alpheſiboeus. Vi
5, 73. B. Utraque p
currit in Cyclope Eurip
ex ipſa comparatione c
motuum voluptas. G.

Cyclopa; duriſſimum g
tionis, quod Polyphemu
bat.

Movetur; quoniam ſal
mis res erat, temperab
vocabulo, & *moveri* pro
cebant. Geſticulando au
bant Pantomimi. B.
nici ſunt Car. 3, 6, 21.
P. 232. G.

126 Dixerit aliquis, ſi
bore opus eſt, malo delir
& mihi placere. Reſp
v. 141. G.

127 *Fallant*; *lateant*, *ſ*
eſſe neſciam. Vet. Sch
Metabaticως haec intulit
nique, omnino, *ſo gar.* Z.

128 *Ringi*; torquere os,
hoc faciunt qui cruciati
gunt. *Hic ringi eſt ficto*
tiam ſimulare. Vet. Schol.

ıcuo laetus ſeſſor plauſorque theatro;
era qui vitae ſervaret munia recto
·e; bonus ſane vicinus, amabilis hoſpes,
ıis in uxorem, poſſet qui ignoſcere ſervis,
gno laeſo non inſanire lagenae;
:t qui rupem & puteum vitare patentem.
ubi cognatorum opibus curisque refectus
ulit helleboro morbum bilemque meraco,
:dit ad ſeſe; Pol, me occidiſtis, amici,
ſervaſtis, ait, cui ſic extorta voluptas,
emtus per vim mentis gratiſſimus error.
imirum ſapere eſt abiectis utile nugis,
:mpeſtivum pueris concedere ludum;
ıon verba ſequi fidibus modulanda Latinis;

140 *pro* per vim, pretium *Zar.*

bilis; *Hic Lycas dictus* ıol. Cruq.

.d Graecos: nam Aby- ndit Ariſtoteles de Mi- ›c monuit Cruquius. B. ıificare poſſit inter Ar- dixerim. Ariſtoteles : *Lycam*. Poteſt eadem obſervata eſſe: poteſt, eſſiſſe error. Ceterum ae exemplum Thraſyl- H. 4, 25. G.

ret, obiter.

·re, non ſimulate, vel .

ſuavis, benignus.

laeſo; effracto ſigno, ur lagenae cortex, ſive : ſignificare ſatis fuiſſe *Lagena*, vas erat ficti- ıor cadus: noſtris; q ıat. 2, 8, 81.

s; ope, auxilio.

ad ſanitatem iterum

; ſupple *corruptam*, vel

non admodum diluto, ementiam.

ıerrimam ſententiam pa- rit lectio Zaroti, qua *pretium mentis* dicitur *error gratiſſimus*: q. d. facile aliquis ſana mente careat, ut tam iucundo errore fruatur. Conſilio emendandi adſcribi vix poteſt in editione tot deformata ſphalmatis: igitur aut ex bono archetypo eſt, aut caſus plane ſimilis illi, cum impacta temere ſpongia Nealcis equo ſpumam effecit, quam ars pictoris deſperarat. G.

Gratiſſimus error; *unde illud Graecum*: 'Αμαρτία θράσος. Vet. Schol. ex MS. Stephani, h. e. *Error audaciam parit*. Eſt & aliud ſimile huic 'Αμαθία θράσος, h. e. *Ignorantia audaciam parit*; quae nollem a Stephano confuſa.

141 *Nimirum*; quantum ex iam dictis licet coniicere. B. Reſumit hic perſonam ſuam poeta. Diſputatum adhuc fuit, melius eſſe irrideri, quam ſcribendi laborem ferre. Subiicit Horatius, Nimirum optimum eſt plane non facere verſus, ſed tempus in morum potius diſciplina conſumere. G.

142 *Tempeſtivum*; pueris, non mihi iam ſeneſcenti.

143 *Sequi*, quaerere.

Sed verae numeroſque modoſque ediſcere vitae.
Quocirca mecum loquor haec, tacituſque recor
Si tibi nulla ſitim finiret copia lymphae,
Narrares medicis. quod quanto plura paraſti,
Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
Si vulnus tibi monſtrata radice vel herba
Non fieret levius; fugeres, radice vel herba
Proficiente nihil, curarier? Audieras, cui
Rem Dî donarint, illi decedere pravam
Stultitiam; & cum ſis nihilo ſapientior, ex quo
Plenior es; tamen uteris monitoribus iſdem?
At ſi divitiae prudentem reddere poſſent,
Si cupidum timidumque minus te; nempe ruber
Viveret in terris te ſi quis avarior uno.
Si proprium eſt quod quis libra mercatus & aere
Quaedam, ſi credis conſultis, mancipat uſus:
Qui te paſcit ager, tuus eſt; & villicus Orbî,
C

148 nulli te farier *Zar.* 152 donarent *edd. vett.* 154 rationibus l *MS. Bos. it. G. & S. a manu prima.* 155 ſapientem *S.* 158 catur & aere, *Ven. Glar.*

144 *Numeri* verſus ſunt, *modi* lyrae.

145 *Recordor*, in animum revoco, revolvo. B.

146 Haec ſententia de ſiti & cupiditate habendi debetur Ariſtippo. vid. Plutarch. de Amore Divit. Z.

147 *Narrares medicis;* metu ſcilicet hydropis. B. *Quod*, quantum attinet ad hoc. Z.

150 *Levius*, tolerabilius.

151 *Audieras;* a vulgo ſcilicet, cui ſemper in ore eſt, *Sapere divites*, atque *Dementes eſſe pauperes.*

152 *Donárint;* ita recte Bentleius [pro *donarent*] etſi de ſuo. B. Iuven. 3, 153. *Ridiculos facit paupertas.* G.

Pravam, perverſam.

155 *At*, quinimo: inſuper.

156 *Nempe ruberes;* concedo quod deberes erubeſcere.

157 *Viveret in terris;* vulgaris forma loquendi eſt.

158 *Libra & aere*, *verba ſo ris, cum per libram expenſa pe per aes ipſum pretium demonſt unde & libripens huiusmodi te tioni adhiberi ſolet.* Vet. Schol.

159 *Mancipat;* mancipio da legitimam poſſeſſionem facit.

Uſus; uſus fructus, non u pio neque Uſurpatio, ut qu volunt.

160 *Villicus Orbi;* cuius tu conduxiſti mercede: nam agros conducebant: & villic ſervos una conducebant) ſic emebant. B. Non, puto, c xit vel Orbii, vel cuiusquam unquam Horatius: ſed ſic a tur: meus eſt ager, qui me ali eum agrum totum ſimul eman per intervalla, quoties aliquid eſt. G.

161 Pro *daturus* cum Cruq Torrentio repoſui *daturas*, & confirmant.

ſegetes occat tibi mox frumenta daturas,
ominum ſentit. das nummos, accipis uvam,
, ova, cadum temeti: nempe modo iſto
tim mercaris agrum, fortaſſe trecentis,
tiam ſupra, nummorum millibus emtum.
refert, vivas numerato nuper an olim?
r Aricini quondam Veientis & arvi
m coenat olus, quamvis aliter putat; emtis
octem gelidam lignis calefactat ahenum;
ocat usque ſuum, qua populus adſita certis
ibus vicina refugit iurgia; tanquam
oprium quidquam, puncto quod mobilis horae
prece, nunc pretio, nunc vi, nunc ſorte ſuprema
itet dominos, & cedat in altera iura.
ia perpetuus nulli datur uſus, & haeres
dem alterius, velut unda ſupervenit undam;

 Quid

etiam Bentl. ex MSS. daturus *etiam Z. edd. vett.* 169 ge-
ad. male. 171 refigit *etiam Boſ. & Cun.* 173 morte
SS. & primis editt. Et ſic G. S. Z. Med. 1477 *&c.* 175 Sed
l.

ſupple *ad tua nego-*

per; pretio agri per
io; quod tu facis
ı ſolvis quotannis. B.
: fructibus emis, quo-
G.
Aricini; qui ſcilicet
ɔ ſaeculis Aricinum,
igrum de populo Ro-
B. Illud *quondam*
ſſima tempora reſpi-
n populorum a ſe de-
tis vendidit populus:
vult, Qui longo an-
iit agrum, quales ſunt
Veientes & Aricini,
on coenat *da[illegible] tuem-*
it Ep. 2, 48] [illegible] em-
illa, quae pro toto
. G.
nlus; agri limites ſe-

placet Bentleii *refigit*,
notae Membranis ali-

quot. Servius ipſe legit *refugit*, ut vel ipſe notat Bentleius. B. *Refugit*, evitavit, i. e. cavere ſolet ac prohibere. Ter. Andr. 4, 4, 27 Chremes, *Recte ego*, inquit, *fugi has nuptias*, non de ſuis loquens, ſed filiae, quas prohibebat. G.

173 *Nunc vi*; ſe proſcriptum meminit: eſt autem, *Nunc prece nunc pretio* trita loquendi formula.

Sorte ſuprema, morte. B. Si *morte* ſit vera lectio, *ſuprema* habet hanc vim, ac ſi diceret, nunc morte denique. G.

174 *Cedat*, tranſeat; abeat.

176 Bentleius de ſuo poſuit *alternis*, fruſtra. B. *Alternis* eas vices ſignificat, ut unus tradat alteri, quod ab illo recepturus eſt, ut regnum Thebanum debebant alternis habere Eteocles & Polynices. Hic de ſucceſſione agitur ſimpliciter, & illud *alterius* facit ut tres gradus ſucceſſionis deſignentur. Hoc etiam in

Quid vici proſunt, aut horrea? quidve Calabr
Saltibus adiecti Lucani, ſi metit Orcus
Grandia cum parvis, non exorabilis auro?
Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena ſigilla, t
Argentum, veſtes Gaetulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant, eſt qui non curat hab
Cur alter fratrum ceſſare, & ludere, & ungu
Praeferat Herodis palmetis pinguibus; alter,
Dives & importunus, ad umbram lucis ab or
Silveſtrem flammis & ferro mitiget agrum;
Scit Genius, natale comes qui temperat aſtrum
Naturae deus humanae, mortalis in unum-
Quodque caput, vultu mutabilis, albus & at

177 *pro* vici, vites *Marc. ex Porphyr.* 182 curat *etiam G. vulg.* curet.

in undis ita eſt: quae unda undam truſit, ea non ab hac, ſed a tertia superveniente impellitur. G.

177 *Vici*; Praedia. *Omnium vicos & prata contemno*; Cicero ad Atticum. Nil opus eſt legi *vites*. Eſt autem *vicus* a Graeco *οἶκος*; ſed pluribus & ſervilibus familiis conſtat: hodie *manerium* dicimus.

Horrea; ingentia granaria.

178 *Saltibus*, *latifundiis porrectis per plurimos montes. Eſt autem Calabria praeter caeteros reditus, etiam rei pecuariae & lanarum mollium ferax, item Lucania.* Vet. Schol.

Orcus, terra eſt, Chaldaeis ארקא: puto vocem eſſe Punicam.

179 *Cum parvis*, aeque atque parva: & terribiliter haec dicuntur.

180 *Tyrrhena ſigilla*; *Tuſci primi in Italia ſigna de marmore poſuerunt.* Vet. Schol. B. Vid. Vitru. 3, 2. G.

Tabellas, ſupple pictas.

181 *Gaetulo Mauro*: *ſignificat enim purpuram Girbitanam.* Vet. Schol. B. Conf. ad Car. 2, 16, 35. G.

183 *Alter fratrum*; Terentianus ille Micio. B. Neſcio an hos cogitarit. G.

Ceſſare, *otiari*. Vet. Schol. Cruq.

184 *Herodis palmetis*; iuxta Hierichuntem ſitis, unde maximi reditus tam ex palmis, qua
ſami viridario, atque al
provenere. B. Vid. S
p. 525. G.

Pinguibus, opulentis.

Alter; Demea.

185 *Importunus*; impr
defeſſus.

Lucis; ſolis.

186 *Silveſtrem*; ſentic
per hoc ſterilem.

187 *Genius*; modo Sol,
hominis anima, ut in ho

Aſtrum natale; Metony
tum. *Geminos Horoſcope*
ducis genio. Perſius 6, 1

188 *Naturae Deus*; Ἡ
δαιμονία, h. e. Natura
nialis eſt; ut ait Ariſtotel
rae ipſius conſcius: cum
σις τοῦ τρόπου τῆς τοῦ πα
κήσεως: quod eſt, *Repeti*
explicatio] *modi quo univ*
natura adminiſtratur; ut
clitus ὁ Σκοτεινὸς, cum
cere eam eſſe Imaginem
Divinae aurae particulam.
λόγον δι᾽ ἀναπνοῆς σπάσ
ροὶ γινόμεθα, Heraclitus
te Sexto Empirico [M. 7,
quidem θεῖος λόγος Virg
Aenead. 3, 600 *Coeli ſpira*

Utar, & ex modico quantum res poſcet acervo
Tollam; nec metuam quid de me iudicet haeres,
Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
Scire volam quantum ſimplex hilariſque nepoti
Diſcrepet, & quantum diſcordet parcus avaro.
Diſtat enim, ſpargas tua prodigus, an neque ſumtum
Invitus facias, neque plura parare labores;
Ac potius, puer ut feſtis quinquatribus olim,
Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.
Pauperies immunda domu procul abſit: ego, utrum
Nave ferar magna an parva, ferar unus & idem.
Non agimur tumidis velis aquilone ſecundo;
Non tamen adverſis aetatem ducimus auſtris;
Viribus, ingenio, ſpecie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.

199 domus *edd. pr.* & *vulg.* procul *MS. Bentl. Cun. V. No.* 204 Extremique priorum *Sax.*

Mortalis in unumquodque caput; : ſecundum Phyſicos protulit, ſingulares animas in originem n redire voluere.

89 *Mutabilis*; varius.

Albus & ater; felix & infelix, & hoc, liberalis & illiberalis. Secundum hoc homines vel εὐδαίμο-, vel κακοδαίμονες dicuntur: n albus color coeleſtium eſt, oque fauſtus, atque ater contra us & funeſtus, utpote lemurum prius.

190 *Utar*, ſimpliciter, pro utar us meis, ſumtum faciam, ut pe veteres, & Sen. controv. 14. *viga, milita, peregrinare adoleſ; utere ſenex.* G.

Res, ſupple, *praeſens*. B.

192 *Datis*, a Maecenate, intertatur Lambinus. Sed ſimplicius iusque eſſe videtur, ſi explicas, m quae acceperit, ſ. quam quae teſtamentum aut ius hereditatis radita ſint. Z.

193 *Scire volam*, Comice profer-, pro *diſcernam*. B. *Scire vo-*, oſtendam me ſcire, ut Ser. 2. 9 *Hœres*, i. horrere te fate- G.

Simplex; liberalis, apertus.

197 *Quinquatrus a quinque diebus, qui dies ad Ferias Minervae pertinent.* Vet. Schol. Eo tempore Scholarum diludia celebrabantur.

Olim, aliquando.

199 *Pauperies*, h. e. tantum opto uſui.

Lambinus alicubi legerat *domu* pro *domus*; neque dubito quin ea vera ſit lectio. Eſt etiam *domu* apud Cornelium Nepotem, & Plautum. Bentleius de ſua coniectura poſuit *procul, procul abſit* pro *domu procul abſit*. B. Si quid mutare velim, pro *domus* vel *domu* ponam *modo*: quod permutari ſaepius obſervat Bur. ad Ovid. Art. 1, 361. *Procul* repeti, nimis hic Tragicum vel Paratragicum potius. Sed nec *domus* nec *domu* damnare auſim. G.

Utrum modo poſuit pro *ſive*. B. Senſus eſt: Utrum nave magna an parva vehar, nil refert, quia tamen ego vehor &c. Z.

203 *Viribus*, valetudine.

Specie, virtute, loco, h. e. forma, eruditione, & dignitate.

Non es avarus: abi. Quid? caetera iam ſimu
Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine & ira?
Somnia, terrores magicos, miracula, ſagas,
Nocturnos lemures portentaque Theſſala rides
Natales grate numeras? ignoſcis amicis?
Lenior & melior fis accedente ſenecta?
Quid te exemta iuvat ſpinis de pluribus una?
Vivere ſi recte neſcis, decede peritis.
Luſiſti ſatis, ediſti ſatis, atque bibiſti;
Tempus abire tibi eſt; ne potum largius aequ
Rideat & pulſet laſciva decentius aetas.

Q

206 fuge, rite caret *MSS. ap. Torr. G. Bos. S. Z. Med.* 147

205 *Non es avarus:* hoc enim tu is, & nos utique concedimus.

Abi; euge, beatus es. Ἐν ἤθει proteitur. B. Ut Ter. Ad. 4, 2, 25 *Laudo, patriſſas, abi, virum te iudico.* G.

208 *Somnia; haec ad ſuperſtitionem referuntur.* Vet. Schol.

209 *Lemures, umbras vagantes hominum ante diem mortuorum, & idea metuendas. Lemuria menſe Maio per triduum celebrari ſolebant, ante additum anno menſem Februarium. ob quam rem Maio menſe religio eſt nubere, & item Martio, in quo de nuptiis habito certamine a Minerva Mars victus eſt; obtenta virginitate Minerva Nerine eſt appellata.* Vet. Schol. Cruq. Addito iam Februario novo menſe ſacra Feralia fiebant Diis Manibus XII Kalend. Martii. *Dum tamen haec fient viduae ceſſate puellae.* Ovid. Faſt. 2, 557. Crediderim eos hoc fociſſe ne pro bonis geniis Lemures nova ſubirent corpora. *Phyſici dicunt eos qui morte violenta concidiſſent non recipi in originem ſuam donec errantes legitimum fati tempus complevíſſent.* Servius ad Aeneid. 4. Sic & Tertullianus de Anima.

Portentaque Theſſala; converſiones Magicas. B. De his pleni libri Apuleianarum Metamorphoſeon, propter quas in Theſſal abiit &c. Sic Epod. 5, 45.

210 *Grate numeras;* hilar do, uti liberalem & ſapie cet, ſingulis natalibus.

212 *Iuvat;* verbum me pro *levat:* & Cruquiani habebant *levat,* ex aliquo S ut puto. Quin & Bentle tulit *levat.* B. Senſus eſt: vitio, ſed omnibus, puru bes. Z.

215 *Vivere ſi recte neſc* Si nequis ulterius ad anin vivere per aetatem.

Decede peritis; via ced bus, h. e. contentus vita e Si ſapere neſcis, ſ. verſus rebusque vitae humanae decenter ob aetatem aliac dimenta uti non potes rem concede his qui pote

214 *Luſiſti,* amâſti & Haec tanquam de ſe Hor pſit. B. Nempe a v. 14 loqui inſtituit. G.

215 *Ne potum largius ae* mis ſaturum convivam.

216 *Rideat & pulſet;* na ludibrio ſunt temulenti ſe

Laſciva Dilogws poſuit: *xurioſa* eſt & *petulans.* — *tibi barbam Laſcivi pueri.* 3, 133.

Q. HORATII FLACCI
DE ARTE POETICA
LIBER.

AD PISONES.

Tunc librum, qui inſcribitur DE ARTE POETICA, ad L. Piſonem, qui poſtea Urbis Cuſtos fuit, miſit. Nam & ipſe Piſo poeta fuit; & ſtudiorum liberalium antiſtes, in quem librum congeſſit praecepta Neoptolemi [*Parii*] *de Arte Poetica; non quidem omnia, ſed eminentiſſima.* Vet. Schol. B. (Poteſt hic libellus commode haberi pro epiſtola libri ſecundi tertia, qui ſic non maior erit libro primo. Nec temporum ratio, aut aliud neceſſarium, quod ſciam, argumentum obſtat. Favet etiam Chariſius, qui p. 182, 3 & 183, 10 ſimpliciter *Epiſtolarum* nomine, quae hic leguntur, laudat. Mature tamen ut peculiaris libellus laudatur, a Quinctiliano Epiſt. ad Trypho. ubi ſimpliciter *Artem poeticam* vocat, & 8, 3, 60 ex *prima parte libri de arte poetica* ipſum affert principium. Priſcianus quoque & alii Grammatici paſſim *Horatium de arte poetica* citant. An occaſionem ſeparandi voluminis dedit, quod ut *ſomnium Scipionis ex Ciceronis de republica* opere excerptum Macrobius explicavit, ſic mature Grammatici Horatium interpretari coepere. Certe *Terentii Scauri* (quem Hadriani temporibus aſſignat Gellius 11, 15) *Commentariorum in artem poeticam Horatii librum* X laudat Chariſ. p. 182, 5 & 188, 17. In MSS. & priſcis editionibus iam poſt Epodos & Carmen ſaeculare ponitur, ut in MS. Gottingenſi, it. in edit. Mediolanenſi 1477, in Veneta 1479 &c. usque ad H. Stephanum; nunc medio inter Epiſtolas & Sermones loco, ut in editione Zaroti, nunc denique ultimo omnium loco poſt epiſtolas, cuius inſtituti auctor videtur laudatus modo H. Stephanus, qui rationem eius reddit Diatr. p. 32. Certe non annotavi, qui ante illum ultimo loco poneret Artem, neque qui poſt illum non poneret. Harduino, qui Q. Horatium Flaccum negat auctorem huius libelli eſſe, reſpondemus locis iis, unde is putat hoc probari. G.) Placet mihi ſententia Wielandii, qui negat, Horatium voluiſſe hic artis

Navibus, aere dato qui pingitur? amphora co
Inſtitui; currente rota cur urceus exit?
Denique ſit quod vis, ſimplex duntaxat & unu
Maxima pars vatum, pater & iuvenes patre dig
Decipimur ſpecie recti: brevis eſſe laboro,
Obſcurus fio: ſectantem levia nervi
Deficiunt animique: profeſſus grandia turget:
Serpit humi tutus nimium timidusque procel
Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum ſilvis appingit, fluctibus aprum.
In vitium ducit culpae fuga, ſi caret arte.
Aemilium circa ludum faber imus & ungues
Exp

23 quidvis *Bentl. & Cun. ex MSS.* vis quod *MS. Helmſt.* 2 *Bentl. Cun. San. ex MSS.* 32 unus *Bentl. ex MSS. Cun. Sa Helmſt.*

21 *Amphora*, vas amplum & quadrilaterum, oblongo collo.

22 *Urceus*, lagena, vas anguſtum & ventricoſum, cadi fere forma. *Orca genus eſt vaſis, a quo urceus & urceolus dicitur.* Vet. Schol. Cruq. Nos corrupte Ewer dicimus.

Exit; prodit, quaſi ex inſperato. B. Cur deſinit in urceum? h. e. inſtituitur carmen ſublime & tandem fit humile & ineptum. Z.

23 Male Bentleius *quidvis*, & nulla cum auctoritate.

Simplex & unum; continuum & uniforme.

24 *Maxima pars*; ad tertium praeceptum properat, quod eſt De vitandis vitiis in Charactere Stili.

25 *Specie*, ſupple *falſa*.

Rectum eſt pravo contrarium, uti pravum & perverſum naturae & rationi.

Laboro; h. e. laborat quis: nam Enallage eſt Perſonae.

26 *Sectantem*, imitari tentantem.

Levia; facilia, mollia & fluentia. Bentleius propria coniectura de *levia* fecit *lenia*: ego nihil mutaverim indicta cauſa. B. *Lenia* pulchram parit ſententiam, & habet multos auctores. Sed quo coniicit vir doctus, tota vi rare mihi videbatur. G.

Nervi animique; h. e. rol vigor ſpiritûs. *Saepe enervat ſus ſcribit qui dat operam ut delicatos.* Vet. Schol.

27 *Grandia*, ſublimia.

28 *Serpit humi*; *it per qui non audet magnis ſe i rebus*; ut eleganter Vet. Sch ſcilicet diſerte loqui amat Stilo contentus.

Procellae; alti venti, h. e. dictionis. *Non tamen alto feremur: nam & litora inter quenda ſunt.* Quintilian.

29 *Variare*; figurata dictio Allegoricis pigmentis, diſtr quod in florido Stilo fieri a

Prodigialiter, monſtroſe ſcilicet *ſpecie recti decipitur*, te Franciſcus Luiſinus. B omnem fidem. Z.

30 Recte *appingit*, cum p ſerit *variare*.

31 *Culpae*, reprehenſionis

Si caret arte; ut caveat S dum devitat Charybdim.

32 *Aemilium circa ludum*; tum praeceptum Materiam e

Exprimet, & molles imitabitur aere capillos,
Infelix operis ſumma, quia ponere totum
Neſciet. hunc ego me, ſi quid componere curem,
Non magis eſſe velim, quam pravo vivere naſo,
Spectandum nigris oculis nigroque capillo.
Sumite materiam veſtris, qui ſcribitis, aequam
Viribus, & verſate diu quid ferre recuſent,
Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
Nec facundia deſeret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis haec virtus erit & venus, aut ego fallor,

Ut

6 naſo vivere pravo *Lamb. MSS.* 4 *Berſm. MS. Helmſt.* & *Bentl.* 40 pudenter *V. D.* 42 haud ego *G. S. F.*

ndam quam poſſimus implere. *ilii Lepidi ludus gladiatorius fuit t nunc Polycleti Balneum eſt.* Schol. xiſtimo *Fabrum imum* dici qui :apitella columnarum, ferarum *ρομὰς*, h. e. ungues atque ri- affabre expreſſerat, atque hoc m noverat. Frigidiuſculum vi- ır Bentleii *faber unus*. Quin smodi ſtatuarius poſſit Poetica umlocutione dici *faber imus*, d tantum extrema ferarum no- ıt exprimere? B. Quidni *nus*, qui rictus facit? Quid *fa- imus* notat aut in imo vico ha- ntem, aut ultimum ab arte: vel pro *aliquis* ponitur, vel :rlativum indicat. G.

Exprimet, poterit exprimere, ad vivum effingere. Scita Tem- ım Enallage.

4 *Ponere*, verbum eſt quod ad ɔres & ſtatuarios ſpectat: *Pone llinum taeda lucebis in illa.* Iuve- s 1, 155. B. Vid. Od. 4, 8, 7. G.

5 *Curem*; mediter, cogitem.

5 *Pravo*, torto. Bentleius ve- ı quaedam Exemplaria ſecutus ɔſuit *naſo vivere pravo*, ſatis in- dito Rhythmo. Neque me ter- quem dicit, invenuſtus trium barum concurſus in VOVIVE.

Vivere; in publico verſari, foras prodire.

37 *Spectandum*, admirandum. B. Quin conſpicuum. Niger color capillorum & oculorum exigua pars formae; naſus pravus inſigne dedecus. G.

39 *Verſate*; revolvite animis. Metaphora haec a gerulis deſumta; nam de lignea materia cogitavit.

40 *Potenter*; *Figuravit ὡς δυνατῶς.* Vet. Schol. h. e. *Secundum quod poteſt.* ut ait alter Schol. B. Seu, viribus, ingenio ſuo convenienter. Z.

41 *Facundia*, ars ſtili; de qua ſcilicet iam dictum eſt: & tranſit ad quintum praeceptum, ut doceat Quid ſit Diſpoſitio.

Deſeret, deſtituet, fruſtrabitur.

42 *Virtus* & *venus*, *ars* & *gratia*. Vet. Schol. B. *Virtus* omnis ordinis eſt, *ut iam nunc dicat i. n. d. d.* hoc eſt, ut ſuo quidque loco dicat, ut geſtum eſt. *Venus* & dulcedo ordinis poetici eſt, ut *pleraque differat*, lectorem poematis & ſpectatorem comoediae ſtatim in medias res immittat, relicta ab initio ſuo tempore revocet. Partem proximae annotationis Baxterianae incluſi, ut nihil pertinentem ad Horatium. G.

Ut iam nunc dicat, iam nunc debentia dici
Pleraque differat, & praeſens in tempus omitta
In verbis etiam tenuis cautusque ſerendis,
Hoc amet, hoc ſpernat promiſſi carminis auct
Dixeris egregie, notum ſi callida verbum
Reddiderit iunctura novum. Si forte neceſſe eſ
Indiciis monſtrare recentibus abdita rerum,
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget; dabiturque licentia ſumta pudenter.
Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem,

43 *pro* nunc, non *V. D.* haud *MS. Berſm. & Helmſt.* 46 *ante* *nunt omnes praeter Bentl.* 49 rerum, et *Lamb. Glar. & ita* get *ad apodoſin refertur.* 52 factaque *Fabric. ex MSS. Ben*

43 *Iam nunc dicat, iam nunc differat,* h. e. Lectorem incerta exſpectatione ludat, vel ut vulgo dicimus, tantalizet. *Iam nunc* pro *modo* eſt. [Vix capio quae dicat hoc loco Bentleius poſt „mille annos." Nodum puto in ſcripto quaerit.] *Hoc ſpernat,* h. e. hoc omittat, vel non dicat. Uſitata haec eſt Μετάληψις.

Debentia dici, quae proxime dicenda veniebant: ἃ ἔμελλεν εἰπεῖν.

45 Sextum praeceptum eſt, De verbis veteribus & novis. B. Admiſi transpoſitionem Bentleianam, remedium magnae difficultatis blandum, quod ſciunt, qui obſervarunt, librarios, ſiquid in ordine eſſet peccatum, ne librum deformarent litura, minutis notis appoſitis verum ordinem demonſtraſſe; illas porro notulas ob tenuitatem evanuiſſe, ſalvo ipſo contexto orationis pinguioribus literis ſcripto. G.

Tenuis; rarus, infrequens. B. Immo ſubtilis. G.

Serendis, propagandis, ponendis. Vet. Schol. Cruq. B. *Verba ſerere,* εἴρειν, connectere, unde *ſermo* dicitur. Deliberet poeta, quod verbum hoc vel illo loco ponat, ubi aptius ſit unum altero. Univerſim enim de verborum delectu agitur, in quo *tenuem* eſſe iubet H poetam h. e. ſubtilem & Speciatim deinde de novatis

46 *Hoc amet, hoc ſpernat* rationem habeat eorum q dicat, vel praetermittat.

Promiſſi, diu exſpectati hoc egregii.

47 *Egregie*; multa cum l *Ordo eſt; Si callida iunct diderit notum verbum novum* periore ſaeculo oſtendit la Nores Cyprius. *Callida iu* i. e. *Elegans & nova Elocuti* Schol.

49 *Indiciis*: concinne, q quantur *monſtrare* & *abdita.*

Abdita rerum, Lucretiana tio eſt, pro *res abditas,* h. tenus occultas, & per hc vas.

50 *Cinctutis*; contemtim quaſi nudis. *Cinctutis, e Exſertique manus veſana* Lucan. (2, 543). Vet. Schol. Mediolanenſi. *Exſertus eſt num & humerum habet nu. Ideo cinctuti, quod loco tuni ctum,* h. e. *campeſtre, vel ſu lum geſtaret.* Octavius F de Re Veſtiaria. *Nunquam uſi ſunt, ideo cinctutos eos dix niam cinctus eſt genus tunicae pectus aptatae.* Vet. Sch Ergo *cinctutos Cethegos* dixit

Graeco fonte cadant, parce detorta: quid autem
Caecilio Plautoque dabit Romanus, ademtum
Virgilio, Varioque? ego cur, acquirere pauca
Si poſſum, invideor, cum lingua Catonis & Enni
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit? Licuit, ſemperque licebit,
Signatum praeſente nota producere nomen.
Ut ſilvae foliis pronos mutantur in annos;
Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
Et iuvenum ritu florent modo nata vigentque.
Debemur morti nos noſtraque; ſive receptus

Terra

3 cadent *G. Lamb. Bentl.* per te *pro* parce *Erf.* 56 poſſim *MS. Acb. Stat.* 58 prodiderit *coni. Cun.* 59 procudere *ex MSS.* nummum *e coni. Bentl. Cun. San.* 60. ſilvis folia privos *Bentl. qui etiam coniic.* nudantur *vel* viduantur. Silvae ut cum foliis *coni. Cun.* prono in anno *V. D.* 63 Debemus *MSS. Priſcia. apud Acb. Stat.*

5, 11 *Intonſum Catonem.* Vetuſta- notat. Cf. Epiſt. 2, 2, 117. Metri- ſa hic confictum *cinctutis*, ait duinus; quaſi non potuiſſet *ſuc- cis* dicere. Utitur eo etiam Ovid. . 5, 10 de Lupercis. G.

1 *Continget*, obtinget, licebit. *'udenter, cum verecundia, cum fa.* Vet. Schol.

2 *Fidem, auctoritatem.* Vet. iol.

3 *Cadant*, defluant, deriventur. *'arce detorta*; modice de rivo ſuo ducta, & ad Latinam formam le- negotio declinata, ut, e. g. Tri- nium, a Τρικλίνιον.

4 *Romanus*; acer libertatis aſ- tor.

Ademtum, negatum. B. De re cf. Epiſt. 2, 2, 119. G.

9 *Producere*, in medium pro- re eſt, *&* populo tradere: Inu- foret *procudere*, quod video mul- placere, contra fidem tot Co- um: Procuduntur gladii, cudun- nummi. Vid. Epiſt. 2, 2, 119. tleius, inducto *producere nomen* ae Lectio eſt plurimorum Codi- n) obtorto loco, inſeruit *procu- e nummum*, ſatis dura & inficeta goria. B. Sed hanc Meta- phoram eſſe optimis probatam, & *procudere* in MSS. eſſe, probavit Bentleius. Equidem malim ſic ſcri- pſiſſe, quam duobus deinceps ver- ſibus poſuiſſe., *Nomina protulerit*, &, *Producere nomen*. G.

60 *Ut ſilvae*; Homericum eſt: Οἵον γὰρ φύλλων γενεὴ τοιήδε καὶ ἀνδρῶν [Il. Z, 146]. Mira quadam fiducia inutilique opera magnus Bentleius de ſuo ingenio repoſuit, *Ut ſilvis folia privos mutantur in an- nos.* B. *Silvae mutantur* ſplendi- dius dictum, quam *folia mutan- tur*. G.

Pronos in annos, h. e. in ſingu- los auctumnos. B. Cf. Od. 3, 27, 18. G.

61 Nota *vetus aetas*, pro *vetu- ſtas.*

63 *Receptus*; *Divus Auguſtus duas res divinas fecit, nam Pomtinam Pa- ludem ſiccavit, ut ad mare meatum babere cogeret, ut poſt & arari poſſet, & Portum Lucrinum munivit.* Vet. Schol. *Immiſſo prius in lacum ma- ri: Pomtinas autem Paludes ad qua- drageſimum milliarium emiſit.* Alter Schol. Haec autem inſerit ut gra- tificetur Auguſto [vid. ad v. 65] *Neptunus* autem Tritonum pater

dicitur,

Terra Neptunus claſſes aquilonibus arcet,
Regis opus; ſterilisque diu palus, aptaque rem
Vicinas urbes alit, & grave ſentit aratrum;
Seu curſum mutavit iniquum frugibus amnis,
Doctus iter melius; mortalia facta peribunt:
Nedum ſermonum ſtet honos, & gratia viva
Multa renaſcentur quae iam cecidere, cadentq
Quae nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet u

65 ſter. palus aptataque *Marc. ex MSS. & Priſc.* palus priu ſterilisve palus dudum actaque remis, *vel* pulſataque remis, tataque remis *coni. Cun. V. N.* ſterilisve *vett. edd. Bentl.*

dicitur, quaſi *Nepodunus*, quia caret pedibus: uti & Graece Ποσειδῶν, quaſi Ποσὶ δέων; quod minor nemini obſervatum. Νήποδες Graecis uſitatum omnium piſcium Epitheton.

64 *Claſſes aquilonibus arcet*; *Hypallage*. Vet. Schol.

65 *Regis opus:* Auguſtus Imperator erat in Republica; & Παροιμιακῶς dicitur. B. Sed haec ipſa tamen *Regis* appellatio, tantopere deteſtata Auguſto, ſuadet, ne de ipſius operibus hic agi putem, ſed Xerxis circa Atho montem conatibus, cum praeſertim inconſtantiam memoret. Ceterum de portu Iulio eſt apud Sueto. Aug. 16. G. *Regis opus* cum ſit opus magnificum, regibus maximis dignum; opera Auguſti & Agrippae commode intelligi poſſunt, praeſertim cum Auguſtum ipſum non nominet. Z. De *ſterilisque diu palus* Bentleius, iure quodam ſuo, nullo ſub auctore, imo (quod vel ipſe fatetur) abnuentibus etiam omnibus veteribus Grammaticis, tantummodo quod caveret in metro, reſcripſit *ſterilisve palus prius.* Quis tamen tantae auctoritati contradicat? B. Teſtantur Servius & Priſcianus poſteriorem ſyllabam in *palus* correptam ab Horatio, ut in *Tellus* a Martiano Capella, in *Senectus* a Cornelio Gallo. Et quam facile potuit Horatio, modo voluiſſet, ſolicitudine liberare Grammaticos levi transpoſitione, *ſterilisq diu?* hiatum enim nemo bo ta refugit. An igitur ita l Non puto, cum reclament & Priſcianus. De re ip 26, 4 *Siccentur hodie* A [herba magica] *Pomtinae* Tentatum poſtea a Traiano, dorico. G.

67 *Curſum mutavit*; *Agrippa derivavit, qua nunc antea per Velabrum fluebat* Schol.

Iniquum; grave.

68 *Doctus*, ut Epiſt. 1, *Docendus*. G.

Mortalia facta peribunt; haec quae maxima ſunt? Et ponit Iaſon de Nores. B etiam de ſuo penu depromi *cta*, delevitque *facta*, quod ſet bene Latinum, ut ille *Facta mortalia*, quidquid mortales; quibus pulchre op tur *verba:* ſub appellatione autem iam continentur. G.

69 *Stet honos*; non deſu cor: durat in Metaphora de rum foliis.

71 *Uſus enim facit auctori* Vet. Schol.

73 *Res geſtae*; Septimum ho ceptum docet Quibus Metris lae res tractandae ſunt.

75 *Querimonia*; lugubris ria; hinc Ἔλεγος ἀπὸ τοῦ

Quem penes arbitrium eſt & ius & norma loquendi.
Res geſtae regumque ducumque, & triſtia bella,
Quo ſcribi poſſent numero, monſtravit Homerus.
Verſibus impariter iunctis querimonia primum;
Poſt etiam incluſa eſt voti ſententia compos:
Quis tamen exiguos elegos emiſerit auctor,
Grammatici certant, & adhuc ſub iudice lis eſt.
Archilochum proprio rabies armavit iambo:
Hunc ſocci cepere pedem, grandesque cothurni,
Alternis aptum ſermonibus, & populares
Vincentem ſtrepitus, & natum rebus agendis.
Muſa dedit fidibus divos, puerosque deorum,
Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
Et iuvenum curas, & libera vina referre.
Deſcriptas ſervare vices operumque colores,
Cur ego, ſi nequeo ignoroque, Poëta ſalutor?

Cur

2 vis & norma *Ven. Glar. MS. Berſm.* 74 poſſent ſcribi *MS. Berſm.* 86 labores *Sax.*

. B. *Verſibus* &c. hexametro
pentametro. Z.
6 *Voti ſententia compos*; mate-
laeta, ut luſus amatorii.
7 *Exiguos*; tenues, querulos.
8 *Grammatici certant*; utrum
icet Polymneſtus Colophonius,
ſinous, Terpander, an Theo-
. Naxius. B. V. Mar. Victo-
Art. Grammat. 3 p. 2555
1. G.
9 De Archilocho Epiſt. 1, 19,
Da. Heinſii tranſpoſitionibus
uo nos animo carere poſſe arbi-
ar. G.
0 Notum eſt ſoccos fuiſſe Co-
edorum, & Cothurnos Tragoe-
um. Crepida Deorum atque
um erat Cothurnus, alta & pu-
eo colore.
1 *Alternis aptum*, h. e. Dialo-
nis ſcenicis. Πλεῖςα γὰρ Ἰαμ-
λέγομεν ἐν τῇ διαλέκτῳ τῇ
ἀλλήλους. Ariſtoteles in Poe-
, ut oſtendit Iaſon de Nores.

82 *Vincentem ſtrepitus*; quod altum ſonet.

Natum, natura factum; ob tumorem ſcilicet & faſtum.

83 *Fidibus*, Carmine Lyrico.

84 *Pugilem victorem*; de Pindaro cogitavit & Anacreonte.

86 Octavo praecepto oſtendit Quem Characterem Stili ſingula requirant. *Deſcriptas vices*; Munera modo definita, ſeu Poematum varia genera. Sic locutus eſt & Quintilianus [1 Pr. 4] *Quando diviſae profeſſionum vices eſſent.*

Servare; neque vel evagari, vel aliena intermiſcere.

Colores; varietates, nativa diſcrimina, ſeu characteres.

87 *Si nequeo, per naturam; ſi ignoro, per artem.* Vet. Schol. Cruq.

Poeta ſalutor; *hoc ſecundum Graecos qui nomine officii ſalutant,* χαῖρε Ποιητά. Vet. Schol. B. Apud Non. 2, 334 *Enni, poëta, ſalve!* G.

Cur neſcire, pudens prave, quam diſcere ma
Verſibus exponi tragicis res comica non vult:
Indignatur item privatis, ac prope ſocco
Dignis carminibus narrari coena Thyeſtae.
Singula quaeque locum teneant ſortita decent
Interdum tamen & vocem comoedia tollit,
Iratusque Chremes tumido delitigat ore:
Et tragicus plerumque dolet ſermone pedeſt
Telephus & Peleus, cum pauper & exſul, u
Proiicit ampullas, & ſeſquipedalia verba,
Si curat cor ſpectantis tetigiſſe querela.
Non ſatis eſt pulchra eſſe poëmata; dulcia ſ

91 tractari *Sax.* 94 tibi litigat *ceni. V. D.* 99 pura *MS. a*

88 *Prave*; perverſe, intempeſtive.

89 *Tragicis*; altis, ſublimi Stilo.

90 *Privatis*, communibus, tenui Stilo; & ſalſe Tragoediam percutit. B. Perſonae in Tragoediis ſunt reges & tyranni, in Comoedia privati. Faſtum tyrannorum etiam oratione exprimere ſtudebant poetae. Itaque non tam Tragoediam percutere mihi videtur, quam eos, qui aguntur in Tragoedia, ſi modo eſt hic aliquid mordax. G.

91 Coena, in qua Atreus fratri Thyeſtae pueros, quos ille ex Aerope, Atrei uxore, adulterio ſuſceperat, epulandos appoſuit. G.

92 *Locum teneant*; ordinem ſuum ſervent.

Sortita decenter; poſtquam eum cum decore, ſeu convenienter ſibi delegerint, & invenerint: nam *non omnia poſſumus omnes.* Bentleius adductus auctoritate unius vel alterius Libri pro *decenter* poſuit *decentem*, ſed minus probabiliter, uti ego ſentio. Certe eiusmodi Adverbia Horatio admodum ſunt familiaria.

93 *Vocem tollit*; *grandioribus verbis utitur.* Vet. Schol. Cruq.

94 *Iratus*; ſupple, *cum eſt.*

Chremes, Perſona Terentiana. B. *Delitigat*, ut *deſaevit* Epiſt. 1, 3, 14: ut *detonare*, *debacchari* &c. G.

95 *Pedeſtri*, plebeio
nam de plebe ſunt pedit

96 „Etſi obruant Li
„quit Bentleius) tamen
„poſui *Telephus aut Pele*
„ctive, pro *Telephus* &
Quantum tam magno
mus! B. *Telephus pau*
ſimulate, in caſtris Ac
ri illius haſta cupiens, q
ratus erat; ET *Peleus ex*
ties, *uterque proiicit*, a
tiles *ampullas*. G.

97 *Ampullas*; ληκύθους
Vide Epiſt. 1, 3, 14. *Re*
mutato: neque enim debe
habitu regaliter loqui. Ve

98 *Si curat*; *ſi agit ut*
Si ſperat.

99 Nonum Praeceptu
ſcendum eſſe Pathos.

Pulchra; docte compo
Oeconomiam attinet, qu
nus docuimus. Pro *pul*
leius poſuit *pura*, quod
ſtilo compoſita; atque ho
de ſuo protulit, Minerva
Pulchra, quae placent rec
certe vitium non haben
quae afficiunt animum. I
nobis narrant ἐρωτικοὶ ho
pulchriores, admiratione
moventes, *dulciores* alias,
tes amorem. Gallice

Et quocunque volent, animum auditoris agunto.
Ut ridentibus arrident, ita flentibus adſunt
Humani vultus: ſi vis me flere, dolendum eſt
Primum ipſi tibi; tunc tua me infortunia laedent.
Telephe, vel Peleu, male ſi mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo: triſtia moeſtum
Vultum verba decent; iratum, plena minarum;
Ludentem, laſciva; ſeverum, ſeria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum; iuvat, aut impellit ad iram,
Aut ad humum moerore gravi deducit, & angit;
Poſt effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis abſona dicta,
Romani tollent equites peditesque cachinnum.

01 adſint *Z. it. MS. Helmſt.* adflant *Marcil. ex MS.* adflent *etiam aliunde firmat Bentl. Sed* adſunt *omnes ubique codices teſte Talboto.*
105 Aut ridebo aut dorm. *Z.*

ut etiam belli homines intelli-, *La Beauté eſt pour l'Eſprit, la* :eur *eſt pour le Coeur.* G.
ulcia; Pathetica, affectibus im-ntia.
nto & agunto; *nunc quaſi Le- ponit.* Vet. Schol.
1 *Adſunt*; *praeſto ſunt, quia & ipſi.* Vet. Schol. Fabri *nt* inutile eſt, & Cacozelon ,. Demiror verbum *adflent* in rerſu potuiſſe placere Bentleio, , viro. Certe magis hoc de-:t Tanaquillum Fabrum, au-m huius commenti. Immuta-tiam *equites peditesque* [v. 113] *uitesque patresque* de ſuo in-, quo ſenſus fieret improba-r. Quis neſcit Senatores Ro-s non ſolitos fuiſſe immiſce-ſe Plebeiis, praeſertim vero in s Scenicis & Theatris?
2 *Humani vultus*; cogitavit de ntiano illo: *Homo ſum, hu- nihil a me alienum puto.*
vis me flere; *Hoc ex Demo- ſumtum eſt, a quo cum pauper llatus cauſam ſuam defendi vel- let, ei confidenter narranti credere noluit, donec fleret ira permotus.* Vet. Schol. Cruq.

103 *Laedent*; tangent, & per hoc flectent.

104 *Male mandata*; perſonae tuae parum convenientia. *Mandata*, tibi a Scriptore tradita. Iaſon de Nores.

110 *Deducit*; Metaphora a ramis arborum.

113 *Equites peditesque*; *Equeſter Ordo & Plebeius.* Vet. Schol. Proverbialis Elocutio, Horſe and Foot. Decimum eſt hoc praeceptum, De formandis Perſonarum Characteribus. B. Add. Baxterum ad v. 102. Poterat Bentleius ſuos *equitesque patresque* firmare etiam ex Mart. 14, 120, ubi ſunt tot literis. Et tamen non perſuadet. Ridiculum auget Flaccus, primo quod *pedites* pro plebe ponit, quaſi de exercitu ſermo eſſet: deinde quia magis ridiculus eſt poeta, quem etiam plebs ridet. G.

Intererit multum, Davuſne loquatur, an Hero
Maturuſne ſenex, an adhuc florente iuventa
Fervidus; & matrona potens, an ſedula nutri
Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli;
Colchus, an Aſſyrius; Thebis nutritus, an Ar
Aut famam ſequere, aut ſibi convenientia fing
Scriptor honoratum ſi forte reponis Achille
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer.
Iura neget ſibi nata, nihil non arroget armis
Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io vaga, triſtis Oreſtes.

114 Divusne *Bentl. ex MSS. poſt Ianſ. de Nores, Talb. Cun.* 227. 116 & matro. *Sic G. Sax. cum Bentl. Cun. &c. Al.* Mercatorve — cultorve *Z.* Mercatorque *MS. Helmſt.* 1 reum *Bentl. Edd. vett. & Bentl. interpungunt demum poſt*

114 *Davus, an Heros*; Menandriani ſervi hi erant, e quibus *Davus* confidenter locutus eſt ad herum; contra *Heros* ſubmiſſe & timide, ut vernam decuit. *Tanquam apud Menandrum ſervus inducitur libere loquens: hoc ille indulgenter & conſulto, ut omnia domino ſimpliciter fateatur. Itaque aliqua modo illum excuſat.* Vet. Schol. Nihil mutandum, nec, puto, auſcultandum Scholiis. *Davus* ſervilis perſona, & *Heros* ſibi opponuntur velut e Diametro, ut ſenex & iuvenis &c. Dicas *Davum* & *Heroa* in una fabula non convenire? primo neque hoc dicit Horatius: deinde conveniunt in Amphitruone Iupiter & Soſia, in Tragoediis Heroës & ſervi, in Ariſtophanis Ranis Bacchus & Xanthias &c. Ex alia pene infinita varietate placet nihil ita ut indicatum ſupra *Divus*. Cf. v. 83. G.

116 *Potens*; imperioſa, ſuperba.

118 *Nam Colchus non niſi ſaevus inducendus eſt, Aſſyrius aſtutus: nec inducas Argis natum timidum, aut Thebis facias peritum.* Vet. Schol.

119 *Famam*, Veterum Poetarum Fabulas.

120 *Scriptor reponis*; h. e. ut peritus Scriptor characterizas.

Honoratum; honoris plenum. Vet. Schol. Cruq. Magnificum vero hoc monſtrum *Home* mini unquam viſum nequ ante Bentleium? Quis voce *honoratum* exprimi cum Epitheton perpetuu τα, quod apud illum in eſt uſu? Eſt igitur *honora* pro magnifico & ſuperb Figura. B. Sic *honorat* meri carminibus Achilles xander illi inviderit.

121 *Impiger*; audax.

Acer; animoſus, cali γάρ τοι γλυκύθυμος ἀν αγανόφρων, Ἀλλὰ μάλ' — Homerus de Achille 467.

123 *Invicta, pervicax.* V Medea patrem prodit & cum aureo vellere amatori Iaſoni, fratrem Abſyrtum diſcerpit, filios ſuos ob i cis interficit, venefica D vehi audet &c. G.

Ino & Oreſtes Euripidis goedias; *Ixion Aeſchyli:* *Prometheo eſt Aeſchyli.* Nores. B. Ino fugien Athamantis, viri ſui, in praecipitat cum Melicerte ſic Palaemon maris deus Leucothea ſ. Matula. G.

Si quid inexpertum ſcenae committis, & audes
Perſonam formare novam, ſervetur ad imum
Qualis ab incepto proceſſerit, & ſibi conſtet.
Difficile eſt proprie communia dicere: tuque
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quam ſi proferres ignota indictaque primus.
Publica materies privati iuris erit, ſi
Nec circa vilem patulumque moraberis orbem;
Nec verbum verbo curabis reddere fidus
Interpres; nec deſilies imitator in arctum,

 Unde

132 Non circa *Glar. MS. Helmſt. Bentl.*

14 *Perfidus; quod cum conviva Ioeſſet, Iunonem de ſtupro auſus ppellare.* Vet. Schol. Eioneum n ſocerum vivum combuſſit, quam ad coenam eum invitaſ- B. *Io* amata Iovi, in bo- mutata, fugiens Iunonis iram, Aegyptum tandem delata, nu- Oſiridi, & Iſis poſt mortem fa- *Oreſtes* interfecta matre Cly- nneſtra in furorem triſtem actus riis &c.

25 *Inexpertum*; a nemine hacte- tentatum; novum ſcilicet The- Metabaſis eſt ad undecimum eceptum, De Veterum Imitatione.

28 *Proprie communia dicere*; h. es vulgares diſertis verbis enar- ; vel humile Thema cum di- tate tractare. *Difficile eſt commu- res propriis explicare verbis.* Schol. B. *Proprie dicere* eſt undique deſcribere ac finire, ut non commune quiddam aut erale videatur, ſed individuum, quo omnia ſunt determinata, ut uuntur Philoſophi. Picturae, ut prie talis ſic poeticae, maior laus em ſingularem pingat. G.

29 *Rectius*, conſultius.

Deducis; a lanificis ducta Meta- ora eſt.

31 *Publica materies*; h. e. Ilias, eliqua Veterum Carmina.

Privati iuris erit; fiet quaſi tua. Schol.

132 *Vilem patulumque*; tritum atque omnibus expoſitum & audum.

Moraberis; totum tempus tuum conſumes.

Orbem; κύκλον, περίοδον. Ita univerſae materiae comprehenſionem appellavere, ducta Metaphora a Circo: ſic Orbem terrarum dicere conſuevimus pro Univerſitate. Hoc vel doctiſſimos latuiſſe admiror. Περιοδονείκην male accepit etiam magnus Gruterus in Inſcriptione quadam Graeca, cum *undiquevictorem* reddidit, quod in Circo victorem debuerat. *In Gymnicis certaminibus Peribedon viciſſe dicitur qui Pythia, Iſthmia, Nemea, Olympia vicit; a circumitu earum ſpectaculorum.* Feſtus. B. *Orbis*, ſ. Cyclus eſt ſyſtema quoddam fabularum poeticarum, a Theogonia inde ad reditum Ulyſſis, de quo Proclus in Chreſtom. p. 6. Hinc *Cyclici* poetae, conditores huius cycli, &, qui nihil praeter hunc cyclum ſaperent, deſcriptores. Haec ſumma diſputationis Schwarzianae Altorf. G.

133 *Curabis*; inſtitues.

134 *Deſilies in arctum*; ut Aeſopica illa capella quae temere in puteum deſiluit; h. e. ne nimis durum legem tibi imponas, ſingula ſcilicet imitandi: nam multa imitatori ſunt praetereunda.

Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis
Nec ſic incipies, ut ſcriptor Cyclicus olim;
„Fortunam Priami cantabo & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promiſſor hiatu?
Parturiunt montes, naſcetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
„Dic mihi, Muſa, virum, captae poſt tempora
„Qui mores hominum multorum vidit & urb
Non fumum ex fulgore, ſed ex fumo dare luc
Cogitat, ut ſpecioſa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Cha
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
Nec gemino bellum Troianum orditur ab ov
Semper ad eventum feſtinat, & in medias res,
Non ſecus ac notas, auditorem rapit, & quae

135 referre *MS. ap. Acb. Stat. Lambin.* 137 nob. regnum S. Parturient *al.* 141 moenia *MS. Acb. Stat. Bentl. Cun.* fun *Bentl.* Pergama *coni. Cun.* 145 Circamque *coni. Bentl.*

135 Mire *proferre*, tanquam de capra fruſtra aſcenſum tentante.

Pudor; pudebit enim relinquere quod ſemel coeperis.

Operis lex; haec enim exigit ut ultima conveniant primis, atque ut totum eodem filo exſequaris.

136 Duodecimum praeceptum eſt, De ponendo Principio.

Cyclicus eſt qui Cyclum Epicum, ſeu Curſum Poeticum, ſimpliciter & nulla arte exſequitur ut magis Fabulator ſit quam Poeta. Bentleius tenui de cauſa repoſuit *Cyclius*. Odit ille Adiectiva Graeca in *κος* finita. B. Vid. ad v. 132.

137 *Fortunam*, ſupple *malam*.

138 Cum hiatu proferuntur *Cantabo* & *Nobile*.

139 *Parturiunt*; *Graecum eſt Proverbium*, Ὤδινεν ὄρος, τίκτεται μῦς. Vet. Schol. ex MS. Stephani.

141 Bentleius fuit qui poſuit *moenia* pro *tempora*. Sed quis ferat *moenia* hoc loco. B.

143 Non ſolet exordium facere ſublime & magnificum & poſtea humile contexere carmen, ſed ab initio tenui progreditur ad [...]ra. Z.

144 *Cogitat*; animo ſuo [...] aggreditur.

145 *Antiphates* Laeſtrigo[...] qui ſtatim unum Ulyſſis [...] coenam ſibi paravit.

146 *Nec reditum*; *A*[...] *fuit Cyclicus Poeta: hic ag*[...] *materiam*; *quam ſic extend*[...] *ginti quatuor volumina in*[...] *antequam ſeptem Duces usqu*[...] *bas perduceret*. Vet. Schol. [...] medis reditum a Troia [...] tum in Italia (vid. Sat. I, [...] deſcripturus *non orditur a*[...] *tu* patrui illius *Meleagri*, p[...] pater Diomedis Tydeus [...] ſeptem duces, Thebas & [...] in gratiam Polynicis opp[...] diu ante bellum Troianu[...]

147 *Gemino ab ovo*; a [...] dae. B. Leda Tyndari [...] viro & Iove in cycnum v[...] ova peperit, in uno Pollux [...] na, in altero Caſtor & Cl[...] ſtra, &c. G.

148 Statim incipit ab i[...]

Deſperat tractata niteſcere poſſe, relinquit;
Atque ita mentitur, ſic veris falſa remiſcet,
Primo ne medium, medio ne diſcrepet imum.
Tu, quid ego, & populus mecum deſideret, audi:
Si plauſoris eges aulaea manentis, & usque
Seſſuri donec cantor, Vos plaudite, dicat,
Aetatis cuiusque notandi ſunt tibi mores,
Mobilibusque decor naturis dandus & annis.
Reddere qui voces iam ſcit puer, & pede certo
Signat humum, geſtit paribus colludere, & iram
Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
Imberbus iuvenis, tandem cuſtode remoto,

54 fautoris *coni. Bentl.* ploſoris *Sax. Cun.* 157 maturis *Bentl. ex coni. & auctoritate nonnulla. Etiam Baxt. ed. 2. it. Cun.* 161 Imberbis *edd. vett.*

illis cum Agamemnone, reli- per occaſiones narrat, vel pla- omittit. Sic in Odyſſea, ſic ıes Fabularum epicarum & ſce- ɹum boni auctores. G.

51 *Mentitur*; nam nonnulla ad- de ſuo, quo totum cohaereat i.

53 *Tu, quid ego*; Decimum ter- n praeceptum, Περὶ τῆς Ἠθοποι- ſive De ſervando Ethos.

uid opus fuit Bentleium pone- *autoris* pro *plauſoris*, cum idem ant?

54 *Mecum deſideret*; h. e. aeque ıe ego exſpectet.

ulaea manentis; *donec aulaea le- ur.* Vet. Schol. Quod fiebat cta iam fabula. Nam cum lu- ınt pulpita erant ſtrata aulae- B. Quin aulaeum quod, quam ſcena aperta eſt, humi, ſub pul- delitefcit, finito actu, poſt *dite*, in altum trahitur, ut ſce- claudat, & ſpectatorum ocu- egat. Vid. Ovid. Met. 3, 111 *bi tolluntur feſtis aulaea theatris. ere ſigna ſolent* &c. *Pulpita* ipſum ſolum, in quo agunt ici. Vid. v. 215. G.

5 *Cantor*, Hiſtrio: nam cantu lam agebant.

156 *Notandi*: deſignandi, exprimendi.

Mores, ἤθη, Ethici Characteres. B. Humaniſſimae voluptatis guſtum qui capere volet; comparet characteras ſ. notationes aetatum Ariſtotelicas Rhet. 2, 12 ſq. G.

157 *Mobilibus*; variabilibus.

Rectiſſime Bentleius *maturis* pro *naturis*, quod erat vitioſiſſimum. B. Abſtulit hic virum alias cautum Bentleiana Siren. Dicit, *naturam* non eſſe *mobilem*. Sed nonne hic docet Horatius aliam eſſe naturam pueri, iuvenis, viri, ſenis? Nonne hic *natura cum annis mobilis* eſt? Suaviſſima illa rhetoricatio, & teſtimonia de natura immutabili, de *maturis* virorum ac ſenum *annis*, nihil valere ad *naturas & annos mobiles* Flacci loco movendos debent. G.

160 *Temere*, leviter, inconſulto.

161 *Imberbus & imberbis, ſicut inermus & inermis invenitur.* Vet. Schol. Vide Soſipatri Chariſii Inſtitutiones.

Tandem ἐν Ἤθει protulit; habet enim Emphaſin impatienter exſpectantis: & bene *Imberbus* de rudi & rerum imperito.

Cuſtode;

Gaudet equis canibusque & aprici gramine campi;
Cereus in vitium flecti, monitoribus aſper,
Utilium tardus proviſor, prodigus aeris,
Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
Converſis ſtudiis, aetas animusque virilis
Quaerit opes & amicitias, inſervit honori,
Commiſiſſe cavet quod mox mutare laboret.
Multa ſenem circumveniunt incommoda; vel quod
Quaerit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti;
Vel quod res omnes timide gelideque miniſtrat,
Dilator, ſpe longus, iners, avidusque futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero, cenſor caſtigatorque minorum.
Multa ferunt anni venientes commoda ſecum,
Multa recedentes adimunt: ne forte ſeniles
Mandentur iuveni partes, pueroque viriles,
Semper in adiunctis aevoque morabimur aptis.

Aut

168 quod permut. *MS. Acb. Stat.* 174 caſt. cenſorque *Talb. ex MSS. omnib. & Bentl.* 178 morabitur *MS. Acb. Stat. Sax.*

Cuſtode; Tutore, ſeu Paedagogo: hoc fiebat ſerius, ocyus, inter Decimum quartum annum decimumque ſeptimum.

162 *Campi*, Martii.

165 *Sublimis cupidusque*; Elatus & ardenter cupidus. B. Conf. Epiſt. 2, 1, 100 G.

166 *Converſis ſtudiis*; mutata in contrarium voluntate.

167 *Inſervit honori*; ſerviliter Magiſtratus ambit.

168 *Mutare*, infectum efficere.

169 *Circumveniunt*; circumſepiunt, circumſident.

Incommoda; peſtes: nam Charientiſmo utitur.

170 *Miſer*, miſerabilis, & per hoc ſtultus.

171 *Gelide*, lente.

Miniſtrat, regit.

172 *Spe longus*; quia quae longinqua ſunt ſperat: vix enim adducitur ut ſe credat ſenem. De *longus avidusque* Bentleius nullo negotio fecit *lentus pavidusque*. B. Nemo tam ſenex, qui ſe non putet annum poſſe vivere. Δυσέλπιδες ſunt Ariſtoteli, non quod nihil ſperent, ſed quod male exſpectant. *Avidus futuri* eſt φιλόζωος Ariſtotelis: cupiunt, quod deeſſe ſibi ſentiunt. G.

Iners, & corpore & animo gravis.

Avidus futuri; ſemper enim res novas perquirit.

173 *Difficilis*; *intractabilis*. Vet. Schol. Cruq.

175 *Usque ad quadrageſimum ſextum venire dicuntur anni*. Vet. Sch. Translatio eſt a ſolis motu.

178 *Adiunctum*; Graecis παρεπόμενον, cuiusque rei naturale conſequens eſt, quod ab ea vix, vel ne vix, ſeparari poſſit.

Morabimur, durabimus, permanebimus.

179 *Aut agitur*; Praeceptum decimum quartum, de non proferendis in Scenam, ſive de Nuntiis. B.

Aut agitur res in ſcenis, aut acta refertur:
Segnius irritant animos demiſſa per aurem,
Quam quae ſunt oculis ſubiecta fidelibus, & quae
Ipſe ſibi tradit ſpectator. Non tamen intus
Digna geri, promes in ſcenam; multaque tolles
Ex oculis, quae mox narret facundia praeſens:
Nec pueros coram populo Medea trucidet,
Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus,
Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem.
Quodcunque oſtendis mihi ſic, incredulus odi.
Neve minor, neu ſit quinto productior actu
Fabula, quae poſci vult, & ſpectata reponi:
Nec deus interſit, niſi dignus vindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui perſona laboret.

80 animum *MS. Acb. Stat.* 185 Ne pueros *MSS.* 3 *Bersm.* & *Bentl. e codd.* 187 Procne *Lamb.* 189 minor, quinto neu ſit *Glar.* 190 ſpectanda *MS. A. Stat.*

80 Ὦτα τυγχάνει ἀνθρώποισι ... ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν. Hero- . l, 8. Z.

82 *Tradit*, narrat.

84 *Praeſens*; Antitheton eſt, quod erit *Tolles ex oculis.* B. Intel- ... tur autem *facundia*, narrantis ... uli, ſupervenientis amici: mi- ... e placent ſoliloquia, ſ. perſonae ... uentes cum ſolae ſunt in ſcena. ... is enim ſanus hoc agit? quis ... s loquitur niſi pauca, per ſum- ... m affectus aeſtum? G.

85 *Nec pueros*; *neque enim decet in Scena fieri, alioquin incipit ... us Actus fieri non Fabula.* Vet. ... ol. *Pueros*, παῖδας, Graeco ... ro, uti alias. Hi erant Mer- ... rus & Medus. Bentleius conie- ... legendum eſſe *ne*, quod ego mi- ... probaverim. B. Conf. v. 123. *Atreo* v. 91. G.

188 *Incredulus odi*; h. e. quia non ... ſum credere faſtidio, & nauſeo. ... redibilia referenda ſunt, non ... endenda. *Quae enim audimus ple- ... que falſa; quae autem videmus ... a ſunt, ſecundum Stoicos.* Vet. ... ol.

189 *Neve minor*; Praeceptum decimum quintum, De Numero Actuum, & de Perſonis.

190 *Reponi:* in Scenam reduci, atque iterum ſpectari.

191 *Nodus*; vel ad conciliandam rei incredibili fidem, vel ubi res digna divina cura incidat. Proverbium eſt Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς, de his, qui omnia interventu numinis explicant. *Vindex* autem modo dicitur qui quid ſibi ſoli vindicat. B. *Vindex* eſt, qui ſummo in periculo verſantem ſubito liberat & eripit, ut Iupiter in Amphitruone Alcmenae ſuae ſuccurrit. *Nodus* implicatio quaedam ſuſpicionum, metuum, periculorum, quae facit ſpectatorem dubium, ſuſpenſum, eventus cupidum. G.

192 *Quarta Perſona*; *inducitur. Quarta Perſona, aut ut annuat, aut ut ei aliquid imperetur.* Vet. Schol. *Quartam Perſonam quando inducimus, aut non omnino loqui debet, aut pauca.* Alter Sch. Κωφὸν πρόσωπον appellat. B. Qui obſervant hoc praeceptum, perturbationi ſpectatorum volunt occurrere, & ſer-

vire

Actoris partes chorus officiumque virile
Defendat; neu quid medios intercinat actus,
Quod non propoſito conducat & haereat apte:
Ille bonis faveatque, & conſilietur amicis;
Et regat iratos, & amet peccare timentes:
Ille dapes laudet menſae brevis: ille ſalubrem
Iuſtitiam, legesque, & apertis otia portis:
Ille tegat commiſſa, deosque precetur & oret,
Ut redeat miſeris, abeat fortuna ſuperbis.
Tibia non, ut nunc orichalco vincta, tubaeque
Aemula, ſed tenuis ſimplexque foramine pauc
Aſpirare & adeſſe choris erat utilis, atque

193 auctoris *Glar.*. 194 intercidat *Z.* 196 amice *Z. Glar. La* 4 *Bersm. MS. Helmſt. & Bentl.* concilietur *Ven. Glar. & MS* 197 pacare *etiam MS. Acb. Stat. & al.* tumentes *e MS. Be* 202 iuncta *Lamb. Bentl.* 203 parvo *MS. Helmſt.*

vire claritati. Ubi nullus talis metus eſt, impune plures perſonae loquentes inducentur. G.

193 *Actoris partes*; Praeceptum decimum ſextum, quod eſt De Choro. Καὶ τὸν Χορὸν δὲ ἕνα δεῖ ὑπολαβεῖν τῶν ὑποκριτῶν· h. e. *Chorus pro ſingulari Actore accipiendus eſt*; ut oſtendit Lambinus ex Ariſtotelis Poetica. *Chorus non mutarum Perſonarum actus defendat, ſed unius ſuſcipiat.* Vet. Schol. B. Turneb. Adv. 19, 9 *Auctoris* legit. Certe tales ſunt interdum chori Ariſtophanis. Sed *Auctoris* recte omnes reliqui. G.

Officiumque virile; h. e. unius viri, vel Perſonae. Sic & Ovidius Metamorph. 3, 189 *Vultumque virilem Perfudit*, pro *viri.*

194 *Defendat*; tuteatur, agendo ſervet. B. Vid. Sat. 1, 10, 12. Epiſt. 2, 1, 171. G.

Intercinat; inter ſcenas canebat Chorus.

196 *Faveat*; plaudat, h. e. laudes honorum dicat.

197 *Regat*; tanquam rationis fraeno flectat.

Amet pacare tumentes; ita magnus Bentleius pro *amet peccare timentes.* Bella Hercule emendatio, conjectura propria, & rati nulla. B. Non ſine a conatus eſt Bentleius. S tamen nimis amabiles *peccare timentes*, quam ut exſulare velim. G.

200 *Ille tegat*; h. e. te ceat.

201 *Fortuna*, ſupple *pro*

202 *Tibia non, ut nunc* ceptum decimum ſeptimu Muſica.

Oricbalco vincta; ad in ſcilicet. *Oricbalcum ſimillim Bracteae aureae eſt.* Vet. Schol poſitum erat ex auro, aere Cadmia: eratque initio v auro pretioſius.

Bentleius *iuncta* ex qui Libris, levi & facile errore non ſuccurrit aliquas Vete bias fuiſſe ferruminatas vel n

203 *Foramine pauco*; *Var Tertio Diſciplinarum, & ad lum De Lingua Latina, quat raminum fuiſſe tibias apud a & ſeipſum ait in Templo Mar diſſe tibias quatuor foraminum* Schol.

204 *Adeſſe Choris*; ſuppl

Nondum ſpiſſa nimis complere ſedilia flatu;
Quo ſane populus numerabilis, utpote parvus,
Et frugi, caſtusque verecundusque coibat.
Poſtquam coepit agros extendere victor, & urbem
Latior amplecti murus, vinoque diurno
Placari genius feſtis impune diebus,
Acceſſit numerisque modisque licentia maior.
Indoctus quid enim ſaperet, liberque laborum,
Ruſticus urbano confuſus, turpis honeſto?
Sic priſcae motumque & luxuriem addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita veſtem:
Sic etiam fidibus voces crevere ſeveris,
Et tulit eloquium inſolitum facundia praeceps;
Utiliumque ſagax rerum, & divina futuri,

Sorti-

[2]06 parcus *corr. Faber.* 208 urbes *MSS. 4 Bersm. et Helmſt.*

: nam ad tibiam ſaltabant Cho- ... & *ſonus eius vix audiebatur per* ... *ſcenam.* Vet. Schol.

[2]06 *Sane*, h. e. ſcilicet. B. *Nu*[mera]*bilis* erat in theatris populus ...r, quia per ſe *parvus*, & inſu... *frugi*, ut manus movere in agro ...ndo, quam in plaudendo hi...nibus mallet. *Parcus* Fabri non ...rt a *frugi*. G.

[2]09 Bentleius maluit *Laxior*, le...e cauſa. B. *Latior* eſt extenſam ...s urbem complexus. G.

...inoque diurno; nec partem ſolido ...re de die. Od. 1, 1, 20.

[2]10 *Genius; natalis deus.* Vet. [Sch]ol. Huic enim deo primitias libabant. B. *Genius* eſt ani... in quantum corpus ſuum amat ...que voluptatibus delectatur: ... *menſa, torusque genialis* &c. G. ...*pune*, non vetante Cenſore.

[2]11 *Numerisque modisque*; nu...i erant carminis; modi tibiae. B. ...*eri* ſunt *rhythmi* alternatio & ... longorum & brevium tempo...: *modi* totum *melos* vocis ele...e ac depreſſae.

[2]12 *Liberque laborum*; & per hoc ...us.

213 *Turpis honeſto*; nobili ignobilis: nam divitiae tollunt ordinum diſcrimina.

214 *Motumque & luxuriem*; nam ſcenam canendo obambulabat ſaltantis geſtu, quo Syrma ſuum populo oſtenderet. B. Marcilius adfert ex Plin. 16, 36 *Cantus luxuriam* de tibiis. G.

215 *Per pulpita; per tabulas ſcenae.* Vet. Schol. B. Vid. ad v. 279. G.

216 *Voces; Modi inſolentiores: ante enim lyra ſeptem chordas habuit tantum, poſtea excogitata eſt cithara.* Vet. Schol. Quae decachordos erat. B. Qui hoc diſcrimen *lyrae* & *citharae* probare idoneis auctoribus poſſit, illi ego multum debebo. G.

Severis; ad ſacra tantum comparatis. B. Ode honori deorum & magnorum hominum deſtinata. G.

217 *Eloquium Inſolitum*; Prolationem affectatam & inflatam.

Praeceps; audax. B. Cum *periculo* coniuncta, ut ſolet dicere Fabius, παρακεκινδυνευμένη. Alta & ſublimia hic etiam parum tuta. G.

218 *Divina*; gnara, prudens: nam eiusmodi eſſe debuit; modo

autem

Sortilegis non diſcrepuit ſententia Delphis.
Carmine qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agreſtes Satyros nudavit, & aſper
Incolumi gravitate iocum tentavit, eo quod
Illecebris erat & grata novitate morandus
Spectator, functusque ſacris, & potus, & exl
Verum ita riſores, ita commendare dicaces
Conveniet Satyros, ita vertere ſeria ludo;
Ne quicunque deus, quicunque adhibebitur he
Regali conſpectus in auro nuper & oſtro,
Migret in obſcuras humili ſermone tabernas;
Aut, dum vitat humum, nubes & inania capt
Effutire leves indigna tragoedia verſus,
Ut feſtis matrona moveri iuſſa diebus,
Intererit Satyris paulum pudibunda protervis.
Non ego inornata & dominantia nomina ſolur

220 cantavit *Sax.*

autem ambigua, incerta & vitae inutilis efficitur, ob morum ſcilicet contemtum.

220 *Carmine qui tragico*, Praeceptum decimum octavum, De Dramate Satyrico.

Ob hircum; victori dabatur hircus, qui ob laeſam vitem Baccho deinde immolabatur: hircus autem, Graecis *τράγος*, Tragoediae nomen dedit.

221 Bene *Agreſtes*; nam Satyricus Chorus initio ruſticae erat Tragoediae, non itidem urbanae.

Nudavit; nam nudus erat ruſticorum Chorus, niſi quod hircinis pellibus indueretur, ut fere priſci mortales. Chorum hunc ducebat Silenus, vel Sileni Actor.

Aſper; mordax. *Oſtendit Satyram natam eſſe ex Tragoediis.* Vet. Schol.

223 *Morandus*, detinendus, alliciendus.

224 *Functusque ſacris*; *Non voluptatis cauſa inventi ſunt ludi, ſed Religionis.* Vet. Schol. Quam ob rem renunciabant illis veteres Chriſtiani in Baptiſmate. B. Tertulliani de ſpectaculis lib *lex* reſpicit ad illa tempoi nondum eſſent leges theatr

225 *Dicaces*, ad dicendum

226 *Vertere ſeria ludo*; T *immiſcere Satyram.* Vet. Cruq.

227 *Deum* et *Heroa* ſeſ minat Actorem qui modo herois partes agebat, nu Satyri. B. In Satyrica fabı ius unicum ſpecimen ſuper ripidis Cyclops, Bacchus, Ulyſſes, tragicae alioquin p prodeunt cum Satyris, utu humiliore quidem ſermone in tragoedia, non tamen pl beio & tabernario. G.

229 *In obſcuras tabernas*, Tabernariae Fabulae viliſſin lum.

232 *Moveri iuſſa*; ſaltare

234 *Inornata*; pura, no ta; *Dominantia*, praeſentiu leſcentia. Ita olim inter eſt Madius, auctore Iaſone res, nam *communia & vulg*

Verbaque, Piſones, Satyrorum ſcriptor amabo;
Nec ſic enitar tragico differre colori,
Ut nihil interſit Davusne loquatur & audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An cuſtos famulusque dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen ſequar, ut ſibi quivis
Speret idem; ſudet multum, fruſtraque laboret
Auſus idem: tantum ſeries iuncturaque pollet;
Tantum de medio ſumtis accedit honoris.
Silvis deducti caveant, me iudice, Fauni,
Ne, velut innati triviis ac pene forenſes,

Aut

135 Satirarum *MS. Helmſt.* 237 an audax *Vet. Glar. MS. Helmſt.*

t; qualibus ſcilicet Comoedia ur. Reliqui Interpretes nugamum Veteris Scholiaſtae Interitorem ſecuti ſunt. B. *Dominatia* ex Graeco expreſſum eſt. α i. propria quibus contraria ἄκυρα. Sic *domicilium* habere tur verbum in ea re, de qua prie, *κυρίως*, adhibetur, Cic. 1. 16, 17. G.

ene adiecit *ſolum*; quod ex parmaxima Satyrici communibus lominantibus verbis uterentur: e etiam *nomina verbaque*; quae ſtotelica diviſio eſt vocabulo-.

135 *Scriptor*, ſupple *cum fuero.*

136 *Colori*, Charactteri.

137 *Davus*, Terentianus ſervus.

138 *Pythias; Ancilla in Comoedia* illi. Vet. Schol. Cruq.

Emuncto Simone; deriſo: ſoli m infantes emunguntur. B. *didi infantia naſi* Iuven. 10, 199 is attributum; apud Graecos κό-, altera illa ſenum infantia, qua di poſſunt facilius. G.

139 *Cuſtos*; Tutor erat Bacchi Silenus, & Satyrici Chori Coryphaeus Praecentor. Eſt igitur Satyra ioris dignitatis quam Comoedia. nus in chorea Recitator erat, Poetas Satyri autem Hypocri-, qui geſticulatione exprime-, quae ille referebat. Dicitur autem Silenus Herodoto *Silenus Marſyas*; quem & Nyſae regnaſſe ex Fabulis prodit Diodorus. Sed Marſya flumen erat: numina vero fluminum e Satyrorum et Nympharum genere fuerant. Eſt igitur a Σωλὴν Silenus; ut a Σίφων Σίφυλλα, vel Σίβυλλα. Notum eſt etiam ſenes Satyros dictos fuiſſe *Silenos*, ob ſummam ſcilicet Poeticae Muſicaeque peritiam. Quin & Latinis *Silanus* canalis eſt, ſeu fiſtula. Belgis Sille; unde & noſtrum Sillabub, quod rectius ab agreſtibus Sillebuck, profertur, quod quidem vas eſt ventricoſum, tubulo ſeu canali inſerto.

240 *Sequar*; exſequar.

242 *Auſus*, ſupple, *cum fuerit.* B. Cic. Orat. c: 23 *Orationis ſubtilitas imitabilis illa quidem videtur exiſtimanti ſed nihil eſt experienti minus.* G.

Series iuncturaque; ordo & collocatio verborum.

243 *De medio; de publica & vulgata materia.* Vet. Schol. Cruq. Comicam intelligit.

Honoris; decoris.

244 *Deducti*, a Praeſultore, ſeu Sileno.

245 *Triviis*: Romae ſcilicet.

Forenſes; nam in Foro puriſſimis verbis utebantur. *Verba Togae ſequeris iunctura callidus acri.* Perſius.

Laudavere ſales; nimium patienter utrumque,
Ne dicam ſtulte, mirati; ſi modo ego & vos
Scimus inurbanum lepido ſeponere dicto,
Legitimumque ſonum digitis callemus & aure.
Ignotum tragicae genus inveniſſe Camoenae
Dicitur, & plauſtris vexiſſe poëmata Theſpis,
Quae canerent agerentque peruncti faecibus ora.
Poſt hunc perſonae pallaeque repertor honeſtae
Aeſchylus & modicis inſtravit pulpita tignis,
Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno.
Succeſſit vetus his Comoedia, non ſine multa
Laude; ſed in vitium libertas excidit, & vim
Dignam lege regi: lex eſt accepta, chorusque
Turpiter obticuit, ſublato iure nocendi.

271 utrosque *Cun.* 272 Non *Ach. Stat.* 276 vectaſſe *ponit*, è Hellada *coni. Cun.* 277 Quae *etiam Diomed. & Donat.*

271 *Patienter;* negligenter.

274 *Digitis;* levatione & poſitione digitorum, quas Graeci Ἄρσιν & Θέσιν nominant; ſic enim diſtinguebant Tempora & Tonos, dum Metra metiebantur.

275 *Ignotum Tragicae;* Praeceptum vigeſimum: ſaepius corrigenda eſſe quae ſcripſeris.

276 *Poemata* modo dicit Choros ruſticos, ſive Satyros, Figurate.

277 Bentleius *Qui* h. e. *Actores qui,* Ignoraſſe videtur vir magnus plauſtrum fuiſſe Theſpidi pro Scena. Quin poſſint etiam recitata Theſpidis Carmina dici Poemata, etſi illa nunquam fuerint ſcripta. B. Plauſtra Theſpis non adhibuit, ut ab una urbe in alteram veheret actores, ut tibicines illi vino ſepulti apud Liv. 9, 30 plauſtris translati ſunt: ſed paravit ſibi in quavis urbe ſcenam extemporalem de plauſtris aliquot conductis. His *vexit poëmata* i. e. in his docuit Tragoedias, figura iucunda: quidni enim *vehi* dicantur, quae aguntur in plauſtris? Non erat Hamaxobios ſuo cum grege Theſpis: ſed ut alii boni viri, v. g. ut Ariſtippus per deſerta Libyae, iter faciebat pedibus. *Qui* ergo non iuvat ſententiam corrumpit. G.

Peruncti faecibus; Actores faeni faciem perungebant, vaſis fanus epotatis. Vet. Schol. Cruq. . *cola & minio ſuffuſus, Bacche benti. Primus inexperta du arte choros.* Tibullus. B. L eſt 2, 1, 155 ubi hoc in h rem Bacchi factum oſtendit Bro huſius. Omnis ars ſcenica i tela Bacchi, ut vel Ranae Ariſto nis docent. G.

278 *Perſonae pallaeque hon Perſonae* pictus erat vultus; ieu tius caput; *pallam* autem ſyrma cit Tragicum. Eſt etiam *hon* Antitheton eius quod ante p rat, *perunctí faecibus ora.*

279 *Modicis tignis;* h. e. p tabulis. B. *Modicis tignis* l vus eſt. His tignis mediocriter gnis, partim arrectis, partim t verſis, *inſtravit pulpita,* tab quae pro ſolo eſſent actoribus. v. 215. G.

282 *Excidit, lapſa eſt.* Vet. Cruq.

283 *Regi, ſtatuari.*

Nil intentatum noſtri liquere Poëtae:
Nec minimum meruere decus, veſtigia Graeca
Auſi deſerere, & celebrare domeſtica facta;
Vel qui praetextas, vel qui docuere togatas.
Nec virtute foret clariſve potentius armis,
Quam lingua, Latium, ſi non offenderet unum-
Quemque Poëtarum limae labor & mora. Vos, O
Pompilius ſanguis, carmen reprehendite quod non
Multa dies & multa litura coërcuit, atque
Praeſectum decies non caſtigavit ad unguem.
Ingenium miſera quia fortunatius arte
Credit, et excludit ſanos Helicone poëtas
Democritus, bona pars non ungues ponere curat;
Non barbam, ſecreta petit loca, balinea vitat.

Nan-

ex eſt accepta; & per hoc non
lius ſui iuris erat: accipiunt
n Leges qui alieno arbitrio re-
tur.
*borasque; Grex Actorum & Co-
lorum Liberi Patris.* Vet. Schol.
q. Nam Nova Comoedia *ami-
boros*, ut ait Alter Schol. Haec
noedia orta eſt, creſcente Mace-
um Imperio, extinctaque liber-
Graeciae. Nam non liberorum
inum neque liberas oportuit
linguas. B. Cum Latini Co-
Plautus & Terentius; Menan-
n, Diphilum, Philemona, &
novas comoediae ſcriptores
rentur, choros non habent
um fabulae, vid. Diomed. 3,
36. Ariſtophanis Fabulae ni-
n Graecis rationibus & mori-
implexae erant, quam ut iis
ellent Romani. G.
6 *Veſtigia*; exemplaria.
7 *Auſi*; etiam hi qui auſi ſunt:
e enim ſolum Palliatae Comoe-
Auctores meruere laudem.
8 *Praetextatam quidam dicunt
edіam, Comoediam autem Toga-*
Vet. Schol. Quod in Prae-
tis agerentur Perſonae Nobiles,
ogatis autem Romana plebs.
xtatas & Togatas ſcripſerunt

Aelius Lamia, Antonius Rufus, Cn. Meliſſus, Afranius, Pomponius. Vet. Schol. Cruq. B. Vid. omnino Diomed. 3, p. 486 ſqq. G.

Docuere; ita & Graeci locuti ſunt, ἐδίδασκον.

292 *Quia Calpus filius eſt Numae Pompilii, a quo Calpurnii Piſones traxerunt nomen.* Vet. Schol.

293 *Coercuit*; ut falx vitem, quam premit ne luxurietur.

294 Pro *Perfectum* duo Lambini totidemque Cruquii Scripti Codices legerunt *Praeſectum*, quod & Mureto & Lubino placuit. *Tractum a marmorariis qui iuncturas marmorum unguibus pertentant.* Vet. Schol. B. Opportune laudavit Bentleius Sidon. 9, 7 *Tota verborum ſtructura liquida prorſus & ductilis; veluti cum cryſtallinas cruſtas aut onychintinas non impacto digitus ungue perlabitur: quippe ſi nihil eum rimoſis obicibus exceptum tenax fractura remoretur.* G. Conf. Winkelm. Anmerkungen über die Geſch. der Kunſt. p. 79. Z.

295 Praeceptum vigeſimum primum, De legendis Philoſophorum Scriptis. *Ingenium; Ait enim Democritus Poeticam Natura magis quam Arte conſtare, & eos ſolos Poëtas eſſe*

verbi

Nanciſcetur enim pretium nomenque poëtae,
Si tribus Anticyris caput inſanabile nunquam
Tonſori Licino commiſerit. O ego laevus,
Qui purgor bilem ſub verni temporis horam!
Non alius faceret meliora poëmata; verum
Nil tanti eſt; ergo fungar vice cotis, acutum
Reddere quae ferrum valet, exſors ipſa ſecand
Munus & officium, nil ſcribens ipſe, docebo
Unde parentur opes; quid alat formetque poë
Quid deceat, quid non; quo virtus, quo ferat
Scribendi recte, ſapere eſt & principium & f
Rem tibi Socraticae poterunt oſtendere chartae
Verbaque proviſam rem non invita ſequentur.

302 purgo *Lamb.* 311 ſequuntur *coll. Sax.*

veros qui inſaniant, in qua perſuaſione Plato eſt. Vet. Schol. B. Compara Epiſt. 1, 19, 10. it. 2, 2, 104. G.

Miſerá Dilogus poſuit, quod videlicet ſe torqueat, & quod dignam putet miſeratione.

299 *Pretium*; honorem, opinionem.

300 *Si tribus Anticyris*; cum non ſint niſi duae.

301 *Tonſori Licino; Qui dicitur factus Senator a Caeſare quod odiſſet Pompeium; de quo hoc ſcriptum eſt Epitaphium: Marmoreo tumulo Licinus iacet, at Cato nullo; Pompeius parvo: quis putét eſſe deos?* Vet. Schol. Cruq. Nondum oblitus eſt veterum partium Horatius.

302 *Purgor bilem;* ſupple corruptam, hoc eſt, Melancholiam. Nil opus eſt reponere, vel *purgo*, vel *bile*.

Horam, tempeſtatem.

304 *Nil* Adverbii loco ponitur pro *non*. *Nil tanti eſt:* nam ſusque deque fero; non curo: Comica Elocutio eſt. B. Nil tanti eſt, etiam laus poetae non tanti eſt, ut illam ſanitate mentis impenſa velim emere. V. ad Epiſt. 2, 2, 140.

Ergo, quia poeta hac lege
lo, fungar &c. Videtur h
pſiſſe, certe nihil impedit f
ante Odas. G.

306 *Nil ſcribens ipſe;* Iro
tenuatio.

307 *Opes*; *materiae ad*
ſcribenda. Vet Schol. Cruq

308 *Affectate dixit virtus*
quae ἀρετὴ dicitur. Vet. Sc

Error; vitium, artis i
Vet. Schol. Cruq. Et mi
de incerto impetu, vel po
ſania.

309 *Sapere;* i. e. *Scire q*
bas. Vet. Schol.

310 *Socraticae chartae;*
eſt ex Lucilio; cuius ver
apud Nonium: *Nec ſic ubi*
ubi nunc Socratici charti,
quaeritis petimus. B. Lo
3, 40. Hinc *Socratici chart*
hic reponi volebat Da. H
Sed nemo, quod ſciam, par

311 *Verbaque proviſam;*
lio idem dixit; Male Hercule
verbis, niſi verba rem ſe
Menander cum Fabulam diſ
etiamſi nondum verſibus a
dicebat ſe tamen iam compleſſe
Schol.

Qui didicit patriae quid debeat, & quid amicis,
Quo ſit amore parens, quo frater amandus & hoſpes,
Quod ſit conſcripti, quod iudicis officium, quae
Partes in bellum miſſi ducis; ille profecto
Reddere perſonae ſcit convenientia cuique.
Reſpicere exemplar vitae morumque iubebo
Doctum imitatorem, & veras hinc ducere voces.
Interdum ſpecioſa locis morataque recte
Fabula, nullius veneris, ſine pondere & arte,
Valdius oblectat populum meliusque moratur,
Quam verſus inopes rerum, nugaeque canorae.
Graiis ingenium, Graiis dedit ore rotundo
Muſa loqui, praeter laudem nullius avaris.
Romani pueri longis rationibus aſſem
Diſcunt in partes centum diducere ¶ Dicat

 Filius

12 quod-quod *coll. Sax.* 318 vivas *etiam G. & Mediol.* 1477. *it. Bentl. & MSS.* 4. *Bersm. & Helmſt.* 319 iocis *Ach. Stat. & praefert Marc. idem eſt in Ven. Glar. & MSS.* 2. *Bersm.*

12 *Qui didicit patriae; qui legis* ʼs *De Officiis*, i. e. Περὶ Καθή-ʼος. Vet. Schol.
14 *Conſcripti;* Senatoris.
17 *Exemplar vitae;* Philoſophiam lligit Moralem: & ſic olim ex-avit Iaſon de Nores, nec diſſen-uiſſimus.
18 *Imitatorem, Comicum; quia oedia eſt imago vitae.* Vet. Schol. q.
ʼeras, vivas. Vet. Schol. Bent-s pro *veras* poſuit *vivas* nulla ausa: Scholiaſtae hoc Interpre-entum eſt, non vero variata io.
19 *Specioſa locis*, Characteribus ora: locus enim ordo eſt quem que in vita ſervat: in Scena di-tur Partes. B. Etiam ſenten-& locos communes licet intel-re, ut de amore, ſenectute, di-s, quibus tanquam luminibus uusdam *ſpecioſa* eſt *fabula*. *locis* modo *ſpecioſa* eſſe eadem poſſit, intelligebam. G.
Morata, ſervans Ethos.
20 *Veneris*, Leporis.

Sine pondere; nulla rerum vel verborum gravitate.
321 *Moratur*, detinet.
322 *Inopes rerum; nulla ſententia, ſola arte boni.* Vet. Schol. Cruq.
Canorae, ſonorae.
323 *Ore rotundo;* pleno, ut nihil vel deſit, vel ſuperſit.
324 *Praeter laudem; tanquam Protogenes illi qui Ialyſum finxit decem annis; vel Apelles qui totidem pinxit annis.* Vet. Schol.
325 *Romani pueri;* ſcholam ſcillicet petentes. B. Graeci τὸ καλὸν petunt, Romani computant, quid referat. Eſt enim, ut ait Ariſtot. Rhet. 2, 12 ὁ μὲν λογισμὸς τοῦ συμφέροντος, ἡ δὲ ἀρετὴ τοῦ καλοῦ. Qui amat puellam, non computat dotem. G.
326 *Dicat filius;* Ethopoeia eſt. Peſſime Bentleius immutavit *Dicat* in *Dicas;* neque enim novit Enallagen Perſonae in tali Dialogiſmo urbanam eſſe atque elegantem, & Comica prolatione pronuntiatam. B. *Dicat* plane ut Car. 1, 27, 10. G.

Filius Albini, Si de quincunce remota eſt
Uncia, quid ſuperat? ¶ Poteras dixiſſe, Triens.
Rem poteris ſervare tuam. Redit uncia, qui
¶ Semis. ¶ An, haec animos aerugo & cura
Cum ſemel imbuerit, ſperamus carmina fingi
Poſſe linenda cedro, & levi ſervanda cupreſſo
Aut prodeſſe volunt aut delectare poëtae,
Aut ſimul & iucunda & idonea dicere vitae.
Quicquid praecipies, eſto brevis; ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantque fideles:
Omne ſupervacuum pleno de pectore manat.
Ficta voluptatis cauſa, ſint proxima veris.
*Nec, quodcunque volet, poſcat ſibi fabula
Neu pranſae Lamiae vivum puerum extrahat a
Centuriae ſeniorum agitant expertia frugis;

328 ſupereſt *S.* ſuperet *Bentl.* *Cun.* Poterat *Z.* & *Bentl.* 32 *Cun.* 330 *pro* An, Ad *Talb.* *ex* *MSS.* Et *Cun.* Ad haec *l* *MSS.* 4 *Bersm.* & *Helmſt.* At, haec *Lamb.* 331 ſpete 337 manat de pectore pleno *MSS.* 3 *Bersm.* 339 Ne *etiam* *it.* *MSS.* 3 *Bersm.* 340 exciat *Cun.*

327 *Albini;* praedivitis cuiusdam foeneratoris.

328 *Superat;* ſupereſt.

Poteras; feſtiva Perſonarum Enallage. Perdurat in Enallage.

Eu! bene: verba ſunt magiſtelli.

330 *Semis*, inquit diſcipulus.

Pro *Ad haec* legendum cum Bentleio *An haec*, auctoritate trium optimorum Codicum. B. *Imbuere* ad *aliquid* recte dici, ſatis docet illud Cic. pro Mil. c. 4 *Lex*, ad quam — *imbuti ſumus.* G.

Aerugo; Lividum atque edax venenum: ita appellat cogitationem pecuniae.

332 *Cedro; libri qui aut cedro illinuntur, aut arca cupreſſina incluſi ſunt, a tineis non vexantur.* Vet. Schol. Cedrum autem dicit cedrinum oleum. B. *Levis cupreſſus* arca e tabulis cupreſſi bene politis ea, quam non bene puto *dolabram*, melius forte *planam* vel *planulam* dici. G.

333 *Aut prodeſſe volunt;* Praeceptum vigeſimum ſecunc Fine Poeticae, docere ſcil lectare.

334 *Idonea;* utilia, ac

335 Exſequitur, quod r poſuerat. *Prodeſſe volunt* j *cipiendo*, de hoc v. 335 - *ctare*, de hoc a v. inde 3

337 Cum pectus prae num eſt, cum ſemel int quid praecipiatur, reliq & velut defluunt, ut pleno vaſi velis adiicere, & defluit. G.

339 Illud ego praetuli l *Ne*, quod Ἐξήγησις verſus.

340 *Lamiae; hae ad te fantes ſolent nominari.* V *Lamia monſtrum eſt ſupe ſpeciem mulieris, inferne in pedes aſininos.* Vet. Scl

341 *Centuriae ſeniorum;* quam Centuriata Comitia

Agitant; abigunt, exſil

Celſi praetereunt auſtera poëmata Rhamnes:
Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterque monendo.
Hic meret aera liber Soſiis; hic & mare tranſit,
Et longum noto ſcriptori prorogat aevum.
Sunt delicta tamen quibus ignoviſſe velimus:
Nam neque chorda ſonum reddit quem vult manus &
Poſcentique gravem perſaepe remittit acutum; [mens,
Nec ſemper feriet quodcunque minabitur arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. Quid ergo eſt?
Ut ſcriptor ſi peccat idem librarius uſque,
Quamvis eſt monitus, venia caret; & citharoedus
Ridetur, chorda qui ſemper oberrat eadem:

342 Ramnes *Bentl.* 350 quaecunque *MS. Acb. Stat.* quocunque *MSS.* 3 *Bersm.* cuicunque *conj. Bonſin.* 355 ſit *MS. Acb. Stat. pro* &, ut *Bentl. ex MSS. Cun.*

Expertia frugis: nugatoria, quae licet iuniores delectant.

342 *Celſi;* elati, faſtidioſi, ſubli-
:s. *Praetereunt,* negligunt; *au-*
'a, gravia, qualia delectant ſenes.
Rhamnes; feſtive Virgiliano no-
ne abutitur. *Simul enſe ſuperbum*
amnetem aggreditur. Virgil. Ae-
id. 9, 325. B. Sed equites in uni-
:ſum, *iuvenes, ſublimesque* ideo,
elligit, quorum centuriam a Ro-
ilo *Ramnenſes dictos,* ait Liv.
13. G.

343 *Omne tulit punctum,* h. e. ſeniorum & iuniorum ſuffragia. *nium meruit favorem, iuxta Le- s Tabellariam, quae caverat non :e, ſed puncto debere ferri ſuffra-* Vet. Schol. B. Vid. Epiſt. 2, 99. G.

345 *Soſiis,* bibliopolas ſuos no- nat. Vide Ep. 1, 20, 2.

Hic & mare tranſit: nam & Grae- hunc lecturi ſunt, qui raro La- ios libros quaerunt. B. Afri- ni certe coloni. Vid. Epiſt. 1, , 13. G.

347 *Sunt delicta tamen:* Praece- ptum vigeſimum tertium: Ob modica delicta non eſſe erubeſcendum.

Velimus; velle debemus.

348 *Mens;* propoſitum.

349 Non ſimpliciter, quaſi contra naturam ſuam gravior chorda acutum ſonum poſſit reddere, ſed hoc ait, ſaepe chordam aut nimis aut parum tenſam facere, ut alius ſonus reddatur, quam poſtulabat ratio carminis. G.

353 *Humana natura;* h. e. ingenium humanum, quod labi pronum eſt: nam Humanum eſt errare: neque omnia poſſumus vel cavendo praevidere.

Quid ergo eſt? Apposui *eſt* ex MSS. Lambini & Cruquii & veteribus Scholiaſtis. Et ſupple, *quod velis.*

354 *Scriptor librarius; Bibliopola.* Vet. Schol.

355 *Quamvis eſt, pro eo quod eſt, Quamvis ſit, propter* Κακέμφατον; *ut Maro, Quamvis eſt ruſtica Muſam.* Vet. Schol. Ac ſi ſonaret *Quam piſit,* *ἣν μύλλει.*

356 Vix opus eſt hodie denuo monere de errore eorum, qui hunc verſum

Sic mihi, qui multum ceſſat, fit Choerilus ille,
Quem bis terque bonum, cum riſu miror; & idem
Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus?
Verum operi longo fas eſt obrepere ſomnum.
Ut pictura, poëſis: erit quae, ſi propius ſtes,
Te capiat magis, & quaedam, ſi longius abſtes:
Haec amat obſcurum, volet haec ſub luce videri,
Iudicis argutum quae non formidat acumen:
Haec placuit ſemel, haec decies repetita placebit.
O maior iuvenum, quamvis & voce paterna
Fingeris ad rectum, & per te ſapis, hoc tibi dictum
Tolle memor; certis medium & tolerabile rebus
Recte concedi: conſultus iuris & actor
Cauſarum mediocris abeſt virtute diſerti
Meſſalae, nec ſcit quantum Caſcellius Aulus;

Sed

358 terve *Bentl.* 362 capiat, *ſic Lamb. Bentl. MSS. 4 Berſm. & Helmſ. al.* capiet. 371 Caſſel. *al.*

verſum Paroemiam fecere in eos, qui variare nihil poſſint, ſed idem ſemper repetant, cum de repetito eodem errore ſermo ſit. Simile ſtudium paroemiae fecit, ut dicerent, *quandoque* h. e. interdum *bonus dormitat Homerus.* G.

357 *Ceſſat;* ignavus eſt. B. Vid. Epiſt. 2, 2, 14. G.

De *Choerilo* dictum eſt in Epiſtola ad Auguſtum (2, 1, 233). *Huius omnino ſeptem verſus laudabantur.* Vet. Schol.

359 *Quandoque;* quandocunque. B. Soloeciſmi poſtulat hoc *quandoque* Harduinus; recte, ſi pro *interdum* poneretur; ſed pro *quandocunque* optimi quique. G.

360 *Operi longo;* ita emendavit Bentleius [pro *opere in longo*] ſub pluribus, atque optimis auctoribus in quibus vel ipſe Sanctus Hieronymus Epiſtola ad Pammachium.

Fas eſt; h. e. non eſt adeo grave crimen.

361 *Ut pictura;* Praeceptum vigeſimum quartum: Nil valere Poema quod non eſt optimum. B. Ut pictura, ſic poëſis quaedam magis placet ſpectata e proximo, alia e longinquo. *Abſtes* verbum ſicticium ait Harduinus: Bentleius illud reponi etiam vult Epiſt. 1, 18, 58. G. *Pictura* eſt tabula picta, & *poëſis* carmen. Z.

363 *Obſcurum;* ſupple, *locum.*

364 *Argutum, ſubtile.* Vet. Schol. Cruq.

366 *O maior iuvenum: L. Piſo.* Vet. Schol. An hunc credidit latere ſua vitia?

367 *Ad rectum*, h. e. ad verum, quod ad normam rationis exigitur.

368 *Tolle*, tibi habe, & repone.

369 *Recte*, cum ratione.

Conſultus iuris & actor; Patronus cauſas agebat; at Iuriſconſultus dumtaxat de iure reſpondebat. Franciſcus Luiſinus.

370 *Virtute;* laude, praeſtantia.

371 *Scaevola clariſſimus Leguleiator quotieſcunque de iure Praediatorio conſulebatur, ad Furium & ad Caſcellium conſultores reiiciebat.* Val. Maximus (8, 12, 1) referente Iaſone de Nores.

Sed tamen in pretio eſt: mediocribus eſſe poëtis
Non homines, non Dî, non conceſſere columnae.
Ut gratas inter menſas ſymphonia diſcors
Et craſſum unguentum, & Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia coena ſine iſtis:
Sic animis natum inventumque poëma iuvandis,
Si paulum a ſummo deceſſit, vergit ad imum.
Ludere qui neſcit campeſtribus abſtinet armis,
Indoctusque pilae diſcive trochive quieſcit;
Ne ſpiſſae riſum tollant impune coronae:
Qui neſcit, verſus tamen audet fingere! ❡ Quid ni?
Liber & ingenuus, praeſertim cenſus equeſtrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
❡ Tu nihil invita dices facieſve Minerva;
Id tibi iudicium eſt, ea mens: ſi quid tamen olim
Scripſeris, in Metii deſcendat iudicis aures,

373 Non Dî, non homines *Lamb.* 375 Ut cr. *Sax.* 378 paullum ſummo deceſſit *Bentl.* 387 Matii *MS. Acb. Stat.* Maecl. *Bentl. Cun.* Mecî *Lamb.*

373 Ridicule & *παρὰ προσδοκίαν* intulit *Columnae.* In Columnis autem *Poetae ponebant πιττάκια, indicantes quo die recitaturi eſſent.* Vet. Schol. Cruq. B. *Columnae* ſunt, ad quas libri venales pendent, certe illorum tituli. Vid. Serm. 1, 4, 71. Neque tamen abſurdum eſt hic intelligere Porticus, vel atria columnata, in quibus recitabant. Potuit forte utrumque genus obverſatum eſſe, cum iſta ſcriberet, Flacco. G.

375 *Craſſum*, pingue, non tenui odore.

Corſicum & Sardum mel peſſimi ſaporis eſt. Vet. Schol. Propter taxos ibi abundantes.

Semen candidi papaveris toſtum cum melle in ſecunda menſa apponebatur. Iaſon de Nores ex Plinio. B. Locus eſt 19, 8 ſ. 53. Conf. Epiſt. 2, 1, 114. it. Perſ. 5, 102. *Navem ſi poſcat ſibi peronatus arator* &c. G.

376 *Duci*; produci.

377 Cf. Cic. de Orat. 1 c. 61. G.

378 Pro *diſceſſit* repoſui *deceſſit* ex quatuor optimis libris, & Vet. Schol.

379 *Ludere*; certare in Campo Martio.

380 *Trochi*; i. e. *rotae quam currendo pueri ſcutica vel virga regunt.* Vet. Schol. Vide Od. 24 Lib. III. ut etiam de Diſco Od. 8 Lib. I.

383 *Ingenuus*; plus eſt ingenuum eſſe quam liberum: poteſt enim vel peregrinus eſſe liber.

Cenſus, *ἀπογεγραμμένος.* Vet. Schol.

384 *Vitioque remotus ab omni*; Nunquam a cenſore notatus.

385 Praeceptum vigeſimum quintum, De adhibendo idoneo Iudice. *Invita Minerva*; *ingenio repugnante.* Vet. Schol. Cruq. Proverbialis Elocutio eſt. Nil valent artifices, niſi Minerva adiuvante, artium dea.

386 *Iudicium*, voluntas; *mens*, conſilium. B. Excuſat adhortationem: ita iudicas ipſe, ita decreviſti facere. G.

387 *Spurius Metius Tarpa iis tempo-*

Et patris, & noſtras, nonumque prematur in annum,
Membranis intus poſitis. Delere licebit,
Quod non edideris; neſcit vox miſſa reverti.
Silveſtres homines ſacer interpresque deorum
Caedibus & victu foedo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigres, rabidosque leones:
Dictus & Amphion Thebanae conditor arcis
Saxa movere ſono teſtudinis, & prece blanda
Ducere quo vellet. fuit haec ſapientia quondam,
Publica privatis ſecernere, ſacra profanis,
Concubitu prohibere vago, dare iura maritis,
Oppida moliri, leges incidere ligno:
Sic honor & nomen divinis vatibus atque
Carminibus venit. Poſt hos inſignis Homerus,
Tyrtaeusque mares animos in Martia bella

Ver-

393 in hoc *MS. Ach. Stat.* rapidos *Z. Med.* 1477. *Flor.* 394 Urbis *S.* 402 Dircaeus *primae editt.*

temporibus ſummus Criticus fuit, doctus & ſeverus auditor Carminum aeſtimatorque. Vet. Schol. Cruq. Bentleius ex quibusdam Libris repoſuit *Macci.* Verum cum ab antiquo Interprete *Spurius Metius Tarpa* dicatur, nihil morabor Scriptores iſtos librarios & rudes & mercenarios. B. Vid. ad Serm. I, 10, 38. G.

388 *Nonumque prematur*; h. e. ſupprimatur. *Cinna Librum ſcripſit qui inſcribitur Smyrna, quem non edidit niſi nono anno.* Vet. Schol.

390 Ut verba ore prolata, tanquam alata (πτερόεντα, Homerico epitheto) fruſtra revocantur. Ceterum ſecutus ſum diſtinctionem Bentleianam. Alii interpungunt poſt *annum*, incidunt poſt *poſitis*. G.

391 *Sacer interpresque*; Sacerdos erat Orpheus & Θεόλογος. Barbari melius demulcentur Muſica, quam Philoſophia. B.

392 *Victu foedo*, v. c. uſu glandium & pomorum ſilveſtrium. Cf. ſupra Serm. I, 3, 100, & Lucret. V, 937. Z.

394 Quidam Codices pro *artis* legerunt *Urbis*; ſed interpretamentum eſt.

395 *Prece blanda*; *oratione & alloquio ſuavi*. Vet. Schol. Cruq.

396 *Sapientia*; Philoſophia Heroici ſaeculi omnino erat Politica.

399 *Ligno*; *unde adhuc Athenis Legum Tabulae Axones vocantur.* Vet. Schol. B. Diſſenſio ſcriptorum de materia & forma tabularum Solonis facit, ut divinationi locus ſit. Ex Plutarchi narratione Solo. p. 92. B. mihi ſit veroſimile, fuiſſe corpora plurium laterum, vel cylindrica adeo, ope axium (ἀξόνων) verſatilia, ut undique legi poſſent: hinc appellatio. G.

402 *Tyrtaeus*; Poeta Athenienſis, Lacedaemoniorumque dux ex Apollinis Oraculo in bello quod contra Meſſenios gerebant. Hic primus moderationes tubae reperiſſe fertur: non longe aberat ab aetate Homeri. B. Nobile hoc illius Diſtichon, Τεθνάμεναι γὰρ καλὸν ἐπὶ προμάχοισι πεσόντα Ἄνδρ' ἀγαθὸν, περὶ ᾗ πατρίδι μαρνάμενον, pulchrum cadere in prima acie pugnantem

Verſibus exacuit; dictae per carmina ſortes;
Et vitae monſtrata via eſt; & gratia regum
Pieriis tentata modis: ludusque repertus,
Et longórum operum finis: ne forte pudori
Sit tibi Muſa lyrae ſolers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte,
Quaeſitum eſt: ego nec ſtudium ſine divite vena;
Nec rude quid poſſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſcit opem res, & coniurat amice.
Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer; ſudavit & alſit;
Abſtinuit Venere & vino. qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius extimuitque magiſtrum.
Nec ſatis eſt dixiſſe, „Ego mira poëmata pango:
„Occupet extremum ſcabies; mihi turpe relinqui eſt,

10 proſit *edd. vett.* 414 Ven. & Baccho *MS. Ach. Stat.* 416 Non *S.*

…item pro patria virum bo…. G.

…03 *Sortes*; Apollinis Delphici: … Carmen Heroicum & Delphi… & Pythium appellatum eſt: & huic oraculo originem ſuam …ait, auctore Plinio 7, 56.

…04 *Vitae monſtrata via eſt*; uti …o Carmine Pythagorae, & ſimi…s.

…05 *Tentata*; canendo eorum En…ia, ut Theocritus Ptolemaei. …*udus*, Scenica Dramata.

…06 *Longa opera*, ruſtica intelli… quae *longa* videntur *debentibus* …, Epiſt. I, I, 21) poſt quae Se…nbri menſe celebrati Ludi Ro…i, & in his ſcenici. G.

…07 Elevando modo *Cantorem* …ait. B. Sed hic Cantor Apol…d magnam dignitatem pervenit, …umisque celebratus eſt, ſub …one. G.

…09 *Quaeſitum eſt*; a philoſophis, …upra meminimus ad v. 295. …*ine divite vena*; ſine nobili in…. B. Metaphora a metallis … & argenti. G.

…10 Legendum *poſſit* [pro *proſit*] auctoritate optimorum Librorum; atque hoc oſtendit Bentleius.

411 *Coniurat amice*; *amicabiliter conſentit.* Vet. Schol.

413 *Multa tulit*; *Athletae qui ad Curule Certamen inſtruebantur, non edebant carnes elixas, ſed aſſas igni tantum. Ante Pythagoram ficis utebantur Athletae, ſed ille panes* Ἀζύμους *& aſſas carnes eos comedere docuit, quae* Κωλίφια *vocabantur: abſtinebant a Venere, & ne forte per ſomnium noctu ludificarentur, laminas plumbeas renibus appendebant.* Vet. Schol. Cruq.

Alſit; *Gymnici more.* Vet. Sch. Cruq.

414 *Qui Pythia cantat*; *His quoque ludis erant & Pythaulae qui Pythia cantaverunt.* Hyginus, citante Turnebo. Quod munus videtur fuiſſe ſumme difficile. Αὐλεῖν δὲ Πυθικοῖς αὐλοῖς πένθος σημαίνει. Artemidorus.

416 Recte Bentleius *Nec* pro *Nunc*; neque ſcitur, quem pulſat.

Ego mira Poemata pango; Verba cuiusdam inſulſi Poetaſtri.

417 *Occupet extremum ſcabies*; Proverbium

„Et, quod non didici, ſane neſcire fateri.“
Ut praeco, ad merces turbam qui cogit emenda
Aſſentatores iubet ad lucrum ire poëta
Dives agris, dives poſitis in foenore nummis.
Si vero eſt, unctum qui recte ponere poſſit,
Et ſpondere levi pro paupere, & eripere atris
Litibus implicitum, mirabor ſi ſciet inter-
Noſcere mendacem verumque beatus amicum.
Tu ſeu donâris, ſeu quid donare voles cui,
Nolito ad verſus tibi factos ducere plenum
Laetitiae; clamabit enim. *Pulchre! bene! rect*
Palleſcet ſuper his; etiam ſtillabit amicis
Ex oculis rorem; ſaliet, tundet pede terram.
Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo; ſic
Deriſor vero plus laudatore movetur.
Reges dicuntur multis urguere culullis,
Et torquere mero, quem perſpexiſſe laborant
An ſit amicitia dignus: ſi carmina condes,
Numquam te fallant animi ſub vulpe latentes.

426 velis *MS. Acb. Stat.* 431 plorare *Sax.* 434 cucullis *Z.* borant *Bentl. e. MSS. it. Lamb. MSS: 4 Bersm. & Helmſt.* [illegible] *eſt quam* laborent *Baxteri. Ergo recepi. Z.* 437 fallent *M. Stat. S.*

verbium de puerili luſu tractum: Vor take the hindmoſt. Atque haec de ſuo adiecit Horatius.

Mibi turpe relinqui eſt; h. e. Priorem pati nequeo; nam illud me indignum puto.

418 *Sane*, ingenue.

420 *Ire*, venire.

422 *Unctum Satyrice poſuit pro pulmentarium bene coctum.* Vet. Schol. B. Mihi potius videbatur *unctus* intelligi, qui e balneo lotus & unctus ad coenam it. Conf. Epiſt. 1, 17, 12. *Ponere* ſic fuerit collocare, accumbere iubere convivam. ut Ov. Art. 1, 231 & ibi Burm. G.

Recte; omnibus ſuis numeris.

423 *Spondere*; *intervenire & fidem dicere, vadem fieri.* Vet. Schol.

Levi; Levis fidei; cuius fides nihil habet ponderis apud creditores.

Atris, triſtibus, diris. V[illegible] Bentleio reponere *artis*, (h[illegible] pro *atris*; quod minus P[illegible] videtur.

424 *Implicitum, irretitum* [illegible] Schol.

425 *Beatus*, qui ſibi vid[illegible] fortunas, & Poeticum inge[illegible]

429 *Amicis*, Ironice pro [illegible] Aut vere amicis, aut certe [illegible] tibus amorem. G.

431 *Ut qui conducti:* [illegible] imitatus eſt, cuius haec ſu[illegible] apud Nonium: *Mercede q[illegible] ductae flent alieno in funere [illegible] Multo & capillos ſcindunt [illegible] mant magis.*

433 *Deriſor:* ſcurra, ſi[illegible] cus. B. εἴρων. Cf. Epiſt. 1, 1[illegible]

434 *Culullis*; Vide Od. 1, [illegible] B. De re ipſa Od. 1, 18 [illegible]

Quintilio ſi quid recitares, Corrige ſodes
Hoc, aiebat, & hoc: melius te poſſe negares,
Bis terque expertum fruſtra, delere iubebat,
Et male tornatos incudi reddere verſus.
Si defendere delictum quam vertere malles,
Nullum ultra verbum aut operam inſumebat inanem;
Quin ſine rivali teque & tua ſolus amares.
Vir bonus & prudens verſus reprehendet inertes;
Culpabit duros, incomtis allinet atrum
Transverſo calamo ſignum, ambitioſa recidet

Orna-

441 formatos *viri docti apud Cun. & ipſe cum Sanad. Ac videntur favere Scholiaſtae & alii ſemiveteres.* 443 Nil u. verbi, a. operae inſum. inanis *Cun. ſolus.* inſumebat *ſic Lamb. & Bentl. it. MS. Helmſt. recte. al.* ſumebat, Z.

437 *Animi ſub vulpe,* h. e. intra pem. *Vulpes in Aeſopi Fabula* ndebat *ſe corvo ſimplicem.* Vet. ol. Cruq.

438 *Hic erat Quintilius Varus Poe- Cremonenſis Amicus Virgilii.* Vet. ol. In quem Od. 24. Lib. I. ſcripta eſt.

441 Quis ferat Bentleii *ter natos* ſitum pro *tornatos* nullo cum le- re, vel colorata Figura? Satis queo etiam admirari virum do- ſimum non vidiſſe *tornum* plane ſſe Propertio [2, 25, 43] pro netaria forma, Figurato tamen ſu. *Incudi*; Monetae: nam a re netaria ducta Metaphora eſt, ſe- s ac putant Eruditi. Forma etiam a cuduntur nummi *tornus* dici- : Propertio in iſto verſu. *Angu- torno verſus includere. Torna-* , Effigiatos. *Nec qui Communi iat carmen triviale moneta.* Iu- nal. 7, 55. B. *Tornum* in re netaria adhibitum, non puto pro- ri poſſe. *Malleum* nobis inge- nt nummi ipſi, & *feriendi* atque *rcutiendi* verba. Ceterum *Torna-* ad poetae opus accommodari pul- re, non negat ipſe Bentleius. Me- llicum opus tornari, res vulgata dio, & quidni apud antiquos, qui tas columnas lapideas tornaverint, teſte Plin. 36, 13. Et quidni *torno* imperite adhibito, non minus quam *lima* & *caelo*, corrumpi poſſit opus, fornaci atque *incudi* proptorea reddendum? *Male natos* probat ipſe Hor. Epiſt. 2, 1, 233. Sed an *ter naſcuntur* animalia? an *male nata incudi redduntur?* an certe poteſt hoc probare, qui *tornatos* non vult redire ſub *incudem*, ne miſceantur metaphorae? Denique nonne *male tornata* dici poſſunt, quae dum tornare vult artifex, nimis extenuat, vel alias corrumpit? Quare primo nihil mutem contra omnes libros: ſi quis autem me cogat, malim *formatos*, quam *ter natos*. *Tornatos* verſus Gallicismum prodere, ait Harduinus, ſui hic etiam ſimilis. G.

442 *Vertere*; *mutare.* Vet. Sch.

443 *Nullum ultra verbum*, ſupple *faciebat.*

444 *Sine rivali*; Proverbiali ſchemate ponitur, & ſatis Satyrice. B. Sic Cic. ad Q. Fr. 3, 8. G.

445 *Vir bonus & prudens*; h. e. Et benevolus & doctus.

Inertes; ſine ſpiritu & nervis.

446 *Duros*; rigidos, illepidos.

Incomtis; rudibus, inornatis.

447 *Ambitioſa*, nimis ornata, & luxu-

Ornamenta, parum claris lucem dare coget,
Arguet ambigue dictum, mutanda notabit;
Fiet Ariſtarchus; non dicet, Cur ego amicum
Offendam in nugis? Hae nugae ſeria ducent
In mala deriſum ſemel exceptumque ſiniſtre.
Ut mala quem ſcabies aut morbus regius urguet
Aut fanaticus error & iracunda Diana,
Veſanum tetigiſſe timent fugiuntque poëtam,
Qui ſapiunt; agitant pueri, incautique ſequuntu
Hic, dum ſublimis verſus ructatur, & errat,

450 non *Bentl. ex MSS.* nec *al.* 451 ducunt *S.*

luxuriantia: *Elatos ornatus amputabit.* Vet. Schol. Cruq.

448 *Dare lucem*; *apertiora facere.* Vet. Schol.

449 *Ambigue dictum*; *Amphibologias.* Vet. Schol.

Mutanda; quae ſcilicet guſtui ſuo minus placent, etſi lateat cauſa.

450 *Fiet Ariſtarchus,* & per hoc nihil parcet amico. B. Solebat Ariſtarchus ὀβελίζειν, expungi iubere verſus Homeri, quos non probaret. Vid. Cic. Fam. 9, 10. G.

452 *Deriſum*; derideri dicitur qui ab Irone vel ſcurra laudatur. V. v. 433.

Exceptum ſiniſtre; perverſe tractatum, ridicule habitum, dum credit turpiter aſſentanti.

453 *Mala ſcabies*; *Lepra incurabilis.* Vet. Schol. Cruq. Mala autem uſitato Charientiſmo dicuntur dira quaeque & horrenda.

Morbus Regius; Vulgus Ictericos fugit, ne ex aſpectu Auruginem colligat. Mulſo curatur hic morbus, unde & Regius vulgo appellatus eſt, quo hic potus maxime eſſet divitum & delicate viventium, ut olim oſtendit Iaſon de Nores, ex Varrone. B. Plin. 22. 24 ſ. 53. *Varro Regium cognominatum morbum arquatum tradit, quoniam mulſo curetur.* G.

Urguet; affligit, deprimit.

454 *Fanaticus error*; *Fanaticum errorem pati dicuntur qui a Faunis percutiuntur, id eſt, qui lymphatico ſpiritu agitantur.* Vet. Sche nos autem & reliquos mai cepto uno Tireſia, fatuos e [ad Epiſt. 1, 19, 4] oſte Epilepſiam, ſeu Comitiale bum intellige, quem morbu Herculi Incuboni, ſive Ephi buit ſtolida veterum credul

Iracunda Diana; quae & Hecate & Proſerpina dicitu cturna & irritabilis dea. tur haec fuiſſe Mania mate & vexare infantes, atque etiam ſingulis Interluniis, de ſuo curru, in furorem praecipue ſi ſacra eius neg tur.

455 *Tetigiſſe pro tanger* Schol.

456 *Qui ſapiunt*; h. e. & ipſi inſaniunt.

Agitant, per plateas in tur.

Incauti, nulla habita ratic nulla verecundia deterriti. ri non metuunt contagione ctantur furioſos, tanquam riem riſus. Cic. in Verr. 4 *Homo ridicule inſanus — ut e ri ſectentur.* G.

457 Cum MSS. Cruquii tere Interprete pro *ſublimes ſublimis.* Eſt autem *ſublim* loco, quem Graeci μετέωροι lant; h. e. qui ſidera tantu ctat, inferiora deſpicit. Ho declarant ſequentia.

Antiqui & ructo & ructor di

Si veluti merulis intentus decidit auceps
In puteum foveamve, licet, Succurrite, longum
Clamet, Io cives! non ſit qui tollere curet:
Si curet quis opem ferre, & demittere funem;
Quî ſcis an prudens huc ſe deiecerit, atque
Servari nolit? dicam, Siculique poëtae
Narrabo interitum: Deus immortalis haberi
Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
Inſiluit. ſit ius liceatque perire poëtis:
Invitum qui ſervat, idem facit occidenti:
Nec ſemel hoc fecit; nec, ſi retractus erit, iam
Fiet homo, & ponet famoſae mortis amorem.

Nec

458 Sic veluti *MSS.* a *Bersm.* 461 curret *Z.* Siquis curet *Vet. Glar.* 462 Quid *MS. Ach. Stat.* ſciat *Cun.* proiec. *quidam MSS.* & *Bentl.* 468 retentus *MS. Helmſt.* 469 formoſae *MSS. Ach. Stat.*

Hic genere patiendi extulit ructatur. Vet. Schol.

Errat; ſui admiratione inebriatur.

458 *Merulis*, ſatis vili aucupio.

459 *Longum clamet*; expreſſit Homericum, *μακρὸν ἄϋσεν*. Lambinus.

460 *Curet*; animum appellat.

462 *Qui ſcis*; Ethopoeia eſt: nam ex perſona adſtantis alicuius vicini haec protulit. B. Quin, ut recte ipſe mutavit diſtinctionem Baxterus, ipſius velut adſtantis Horatii haec verba ſunt. G.

Longe convenientius eſt hoc loco verbum *deiecerit* quam Bentleii *proiecerit*: nam Empedocles deorſum ſe iecit in Aetnae montis craterem. An ſe *proiecerit* incertum eſſe neceſſe eſt.

465 *Ardentem frigidus*; pulchro Antitheto uſus eſt; atque eum ex ſua Philoſophia arguit: *Empedocles enim dicebat ingenia frigido circa praecordia ſanguine impediri.* Vet. Sch. Quod Dogma & Maro noſter expreſſit in Georgicis (2, 484), cuius haec ſunt verba: *Sin has ne poſſim naturae accedere partes Frigidus obſtiterit circum praecordia ſanguis.* B. Diverſas de Empedoclis morte ſententias, & hanc ipſam fabulam, i. narrationem, refert Diog. Laërt. 8, 69 ubi vid. Menag. G.

466 Similis hic eſt aſperitas, ut in illo edicto Spartanorum Aeli. V. H. 2, 15 Κλαζομενίοις ἐξέστω ἀσχημονεῖν, *Liceat Clazomeniis indecenter ſe gerere.* G.

467 *Idem facit occidenti*; Graeca Phraſi extulit τὸ αὐτὸ ποιεῖ τῷ ἀποκτείναντι. B. Nam vim facit ei, qui impedit, quo minus quis, mori cupiens, ſe interficiat: atque vim facit etiam ei, qui vitae cupidum occidit. Z.

468 *Hoc fecit*; ut ſe demitteret in Craterem.

469 *Fiet Homo*; *animal rationale, ut eſt in Definitione hominis.* Iaſon de Nores.

Famoſae; ſe occidere etiam olim erat infame. Καὶ τὶς ἀτιμία πρόσεστι τῷ ἑαυτὸν διαφθείραντι. Ariſtoteles ad Nicomachum, referente Franciſco Luiſino, viro docto. Ἡμεῖς γὰρ ἄνθρωποι ἕν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶμεν, uti olim moriens Socrates, auctore magno Platone. Quare Homicidae ſui inſepulti abiiciebantur, teſte Seneca in Controverſiis.

Nec ſatis apparet cur verſus factitet; utrum
Minxerit in patrios cineres, an triſte bidental
Moverit inceſtus; certe furit, ac velut urſus
Obiectos caveae valuit ſi frangere clathros,
Indoctum doctumque fugat recitator acerbus:
Quem vero arripuit, tenet occiditque legendo,
Non miſſura cutem, niſi plena cruoris, hirudo.

470 *pro* cur, cum *Flor.* verſus cur dictitet *Cru. ſol.* dictitet *MS. Helmſt.*

ſtis. Vide eruditiſſimum Gutherium de Iure Manium. B. Mihi videbatur mediae ſignificationis hic eſſe *famoſe*. Quaerit inſanus hic, ſermones eſſe de morte ſua. G.

470 *Cur verſus factitet*; *an quia ſcelus aliquod perpetraverit propter quod puniri debeat*. Vet. Sch. Cruq.

471 *Minxerit*; graviſſimum ſcelus hoc, illudere parentum cineribus. B. Perſ. 1, 113 *Pingo duos angues*, indicium loci conſecrati *pueri, ſacer eſt locus, extra Meiite* Vid. Caſaub. G.

Triſte; cum magna reverentia tractandum & horrendum, Dilogus.

Bidental; *Reliquias fulminis quas Pontifices cum Sacrificio ſepeliebant*. Vet. Schol. Nam caeſis duabus bidentibus procurabant eiusmodi prodigia, atque ipſum locum in quem ceciderat fulmen ſacrabant, qui exinde Bidental appellabatur. Erat hoc ſepulcrum Numinis: ſiquidem caſus Fulminis pro morte alicuius Daemonis habebatur: & Meteora omnia veteribus pro Diis erant & Iovis Angelis; quod paſſim apud Poetas legere eſt. B. Non pervulgata ſunt, quae hic Baxterus, non vulgariter antiquitatis peritus de morte Daemonum fulguribus nunciata habet. An hauſit ex iis, quae de *Britannicis* quibusdam *Daemonum ac Heroum inſulis* narrat Plutarch. de orac. def. p. 419 E? Cf. p. 416, D. G.

472 *Inceſtus*; impius, impurus.

Certe furit; quaecunque fuerit cauſa, conſtat effectus.

474 *Fugat*; odio ſuo, & prolixae recitationis metu.

Acerbus; atrox, immiſericors.

475 *Arripuit*; de fuga prehenderit & ad ſe retraxerit.

476 *Plena cruoris*; donec pene diſruptus fuerit legendo. B. Non opus eſt ſimilitudinem eo usque extendere. Satis eſt, ſi manet imago hirudinis adhaereſcentis &c. Saepe hic peccatur, in ſacris praeſertim; ubi ſingulas partes dum applicare volunt homines, non evitant nugas. Cf. ad Epiſt. 1, 2, 34. 1, 10, 5. 1, 16, 22. G.

INDEX

INDEX NOMINUM.

E. ſignificat librum Epodon, C. S. *carmen ſeculare,* Ep. *epiſtolas,* S. *ſermones,* Ar. *epiſtolam de arte poetica: numerus ſimpliciter ſcriptus, odas.*

A.

Academi ſilvae, *de gymnaſio Athenarum celeberrimo* Ep. II, 2, 45.

Accius ſ. Actius ſ. Attius, *poeta tragicus Latinus* Ep. II, 1, 56: *reprehenditur a Lucilio* S. 1, 10, 53: *eius trimetri* Ar. 258.

Achaemenes, *ab hoc originem duxerunt reges Perſarum,* dives II, 12, 21: *hinc* Achaemenius, *Perſicus, ut* coſtum III, 1, 44: nardus E. 13, 8.

Acheron, *peninſula Acheruſia in Ponto ad Heracleam* I, 3, 36: *de loco inferorum* III, 3, 16.

Achilles, *eius ingenium vid.* Ar. 120 ſeqq. Phthius, *a patria Phthia Theſſaliae oppido* IV, 6, 4: *inter filias Lycomedis educatus* I, 8, 14: animoſus S. I, 7, 12: cedere neſcius I, 6, 6: clarum abſtulit cita mors II, 16, 29: eum Telephus movit E. 17, 8: ab eo ſecundus heros Aiax S. II, 3, 193.

Achivi, *ſic Graeci dicti ſunt temporibus Troianis* III, 3, 27.

Acriſius, *Danaes pater & cuſtos* III, 16, 5.

Acroceraunia, *montes Epiri, infames ob naufragia* I, 3, 20.

Actiaca pugna, *inter Auguſtum & Antonium* Ep. I, 18, 61.

Adria, *mare Adriaticum inter Italiam & Graeciam* I, 3, 15: II, 11, 2: Ep. I, 18, 63: improbus, *h. e. procelloſus* III, 9, 22.

Aeacus, *Iovis filius ex Aegina, iudex apud inferos* II, 13, 22: Aeaci genus, *h. e. Peleus, Telamon, Achilles, Pyrrhus &c.* III, 19, 3.

Aegaeum mare, *h. Archipelagus, inter Graeciam & Aſiam minorem* II, 16, 2: Ep. I, 11, 16.

Aegeria, *Dea & amica Numae regis* S. I, 2, 126.

Aelius Lamia, *vir ſplendidus & doctiſſimus, rebus Cantabrico bello geſtis clarus, antiquitate generis nobilis* I, 26, 1 ſqq. III, 17, 1.

Aemilius ludus *fuit Aemilii Lepidi ludus gladiatorius Romae* Ar. 32.

Aemonia, *dicta olim ab Aemone, a cuius filio Theſſalo poſtea Theſſalia eſt nominata* I, 37, 20.

Aeneas pius IV, 7, 15: res Aeneae IV, 6, 23.

Aeolium carmen, *h. e. Lesbium, quia Lesbii utebantur dialecto Aeolica* III, 30, 13: IV, 3, 12.

Aeſchylus, *tragicus ſat notus,* emendator tragoediae Ar. 279: imitati ſunt Latini Ep. II, 1, 163.

Aeſopus, *tragoediarum actor nobilis, Ciceronis familiaris* Ep. II, 1, 82: eius filius prodigus. S. II, 3, 239.

Aeſula, *oppidum Latii inter Praeneſte & Tibur* III, 29, 6.

Aethiops III, 6, 14.

Aetolia, *pars Graeciae inter Acarnaniam, Locrin & Corinthum* Ep. I, 18, 46.

Afer murex, *i. e. Tyrius* II, 16, 35: Afri ſerpentes, *peſſimi* S. II, 8, 95. Africanum bellum, *i. e. Punicum* E. 9, 25.

Afranius, *poeta Romanus ſcripſit comoedias togatas, imitator C. Titii equitis Romani, oratoris haud contemnendi* Ep. II, 1, 57.

Africa, ferax frumenti S. II, 3, 87:

fertilis

INDEX

fertilis III, 16, 31: *de agro Carthaginenſi* IV, 8, 18.

Agave, *mater Pentbei, quem mulieres baccbantes, in quibus & mater erat, dilaniarunt* S. II, 3, 303.

Agieus, *gr.* Ἀγυιεὺς, *dictus Apollo* παρὰ τὰς ἀγυιὰς, *a vicis & viis urbanis, quibus praeerat* IV, 6, 28.

M. Vipſanius Agrippa, *Auguſti gener & amicus, vir virtute, prudentia, vigilia, rebus geſtis & meritis de rep. & Auguſto clariſſimus,* ob munificentiam gratus plebi S. II, 3, 185: multis operibus & aedificiis ornavit urbem Ep. I, 6, 26: multos agros habuit in Sicilia Ep. I, 12, 1: res geſtae laudantur I, 6, 1 ſeqq.

Aiax Telamonius, amore Tecmeſſae captivae captus II, 4, 6: furens, *quia in iudicio cum Ulyſſe de armis Achillis inferior diſceſſerat* S. II, 3, 187: ab Achille heros ſecundus *ibid.* 193.

Aiax Oilei filius, *Locrus* celeritate clarus I, 15, 19: *ob ſtuprum Caſſandrae in templo Minervae illatum periit naufragio in reditu ad petras Gyraeas* ob iram Minervae E. 10, 14.

Alba, *oppidum Latii ſitum erat inter montem Albanum & nemus Albanum; in quo erat magnus lacus,* IV, 1, 19: Albanus mons *Romae* Ep. II, 1, 27: Albanum vinum IV, 11, 2: S. II, 8, 16: Albana uva S. II, 4, 72: Albani agri Ep. I, 7, 10.

Celſus Albinovanus, *comes & ſcriba Tiberii Neronis* Ep. I, 8, 2.

Albinus, *nomen divitis foeneratoris apud Romanos* Ar. 327.

Albius Tibullus, *poeta elegiarum notiſſimus* I, 33, 1: Ep. I, 4: I, 33, 1.

Albius, *quidam amator ſignorum & vaſorum* S. I, 4, 28.

Albii filius male vixit S. I, 4, 109: *Sunt qui Albium Tibullum putent, ſed res eſt incerta.*

Albucius uxorem veneno ſuſtulit S. II, 1, 48: ſaevus in ſervos nimis fuit S. II, 2, 67.

Albunea *nympha & Sibylla* I, 7, 12.

Alcaeus, *poeta lyricus, vir ſcripſit dialecto Aeolica de* ... *bus* Ep. II, 2, 99.

Alcides, *Alcaei nepos, Herc* ... 12, 25.

Alcinous, *rex Phaeacum* Ep ... 28.

Alcon, *nomen ſervi* S. II, 8, ...

Alexander M. erga malum p... valde liberalis Ep. II, 1, ...

Alexandrea, *urbs Aegypti pr*... IV, 14, 35.

Alfenus, vafer, qui antea ſuto... rat: *caeterum quis fuerit, i*... *tur* S. I, 3, 130.

Alfius, foenerator E. 2, 67.

Algidus *mons Latii*, gelidus I... 6: nivalis III, 23, 9.

Alifae, *oppidum Samnii* S. II, ...

Allobroges, *Galliae Narbonen*... *puli, quorum caput Geneva,* ... deles E. 16, 6.

Alphius, foenerator, *qui, ut* ... *mella de R. Ruſt. ait, dix*... *optima nomina non appellan*... *ri mala,* E. 2, 67.

A. Corn. Alpinus, *turgidus* ... *tragicus, Horatii temporibu*... 10, 36.

Alyattes, *rex Lydiae, pater* ... III, 16, 41.

Amazonia ſecuris IV, 4, 20.

Amphiaraus, augur, *unus ex* ... *contra Thebas, cum Eriphyl*... *Adraſti ſoror latentem moni*... *reo corrupta prodidiſſet* III, 16...

Amphion, *frater Zethi, lo*... *Antiopa filius, lyra a Mer*... *accepta,* movit lapides can... III, 11, 2: Thebanae arcis ... ditor Ar. 394: Ep. I, 18, 41...

Amyntas, *amaſius* E. 12, 18.

Anacreon Teius, *ex Teio, urb*... *niae, poeta lyricus* E. 14, ... IV, 9, 9.

Anchiſes, *Aeneae pater* IV, 15, ...

Ancus Martius, *Rex Rom.* IV, 7, ... Ep. I, 6, 27.

Andromedae pater, *i. e. Ceph*... *de ſidere* III, 29, 17.

Anio praeceps I, 7, 13, *amnis* ... *tii, hod. Teverone, prope T*... *de ſcopulo ruens efficit cataract*...

Annibal durus II, 12, 2: dirus ... 6, 36: parentibus abominatus ... 16, 8.

Anten

NOMINUM.

Troianus ſenex prudentiſ-
p. I, 2, 9.
inſula in Locride, laeva
num Corinthiacum intran-
:rax ellebori S. II, 3, 83.
.r. 300.
s, *Neſtoris filius ab Hecto-*
us II, 9, 14.
ingens, *h. e. Magnus* III,
Rex Syriae, ab Annibale
is in Romanos, ſed a Sci-
ctus.
s, *Rex Laeſtrygonum, a*
lyſſes cum ſuis diſcerptus
niſi funibus ancorarum
t celeriter e portu ſolviſ-

urbs Latii ad mare, cele-
m re navali, templo For-
t Sortibus I, 35, 1.
triumvir S. I, 5, 33.
Muſa, *Medicus celebris,*
guſtum doloribus articula-
avit Ep. I, 15, 3.
nius, *vir magni ingenii, qui*
m ad res Auguſti carmine
co celebrandas hortatus
, 2, 1.
u Tarracina, Latii oppi-
monte ad paludes Pompti-
I, 5, 26.
ophiſta, accuſator Socratis
, 3.
patria Cous, pictor eximius:
pingi voluit Alexander Ep.
39.
Iovis & Latonae filius, lau-
s I, 31, 1: IV, 6, 1 ſeqq.
Pythius I, 16, 6: augur I,
Cynthius intonſus I, 21,
tor Ar. 407: Phoebus me-
s certa ſagitta I, 12, 24:
ua eius in foro Rom. S. I,
Palatinus *de bibliotheca*
plo Apollinis in Palatio ab
exſtructo Ep. I, 3, 17.
Sueton. Aug. c. 29. Apollo
& Patareus III, 4, 64.
nus, *mons Italiam, velut*
, *paene totam percurrens*
29.
a, *ſive* Appii via, *Roma Ca-*
& Capua Brundiſium fe-
b Appio Caeco Cenſore ma-
ſtrata. E. 4, 14: Ep. I, 6,
Ep. I, 18, 20: erat com-
moda ob multa deverſoria S. I,
5, 6.
Appius Claudius Pulcher cenſuram
ſeveriſſimam egit S. I, 6, 21.
Apulia, regio Italiae inferioris *a*
Trentone flumine ad Brundiſium
& Tarentum S. I, 5, 77: S. II,
1, 38: ſiticuloſa E. 3, 16: Appu-
lus impiger III, 16, 26: pernix
E. 2, 42: lupi I, 33, 7.
Aquinates, *incolae Aquini oppidi La-*
tii: tingebant purpuram ſpuriam
Ep. I, 10, 27.
Arabes divites Ep. I, 6, 6: Arabum
theſauri III, 24, 2: divitiae *pro*
magnis Ep. I, 7, 36.
Arbuſcula, mima S. I, 10, 77. *Hanc*
in ludis, quos Pompeius dedit, pla-
cuiſſe valde ſcribit Cicero ad At-
tic. IV, 15.
Archias, *tricliniorum brevium opifex*
Ep. I, 5, 1.
Archilochus, *poeta lyricus Parius,*
carminis iambici inventor Ar. 79:
magnifacit eum Horatius S. II, 3,
12, *imitator eiusdem Horatius* Ep.
I, 19, 25.
Archytas *Tarentinus Pythagoricus,*
Platonis tempore vixit, geometra
I, 28, 2.
Arellius, *colonus dives in vicinia vil-*
lae Horatianae S. II, 6, 78.
Argos, aptum equis I, 7, 9. *urbs*
Peloponneſi antiquiſſima. Argi *pl.*
occurrit Ep. II, 2, 128.
Argonautae, *heroes Graeci, qui, du-*
ce Iaſone, Argo navi vecti ſunt in
Colchidem aurei velleris petendi
gratia E. 3, 9. *Hinc* Argous re-
mex E. 16, 57.
Aricia, *oppidum poſt montem Alba-*
num in via Appia S. I, 5, 1. *Hinc*
Aricinus ager Ep. II, 2, 167.
Ariminenſis, *quae eſt Arimino, Um-*
briae oppido trans Apenninum ad
mare E. 5, 42.
Ariſtarchus, *ille Homeri cenſor* Ar.
450.
Ariſtippus, *Socraticus, Cyrenaicae*
philoſophiae auctor, aurum proii-
cere iubet ſervos S. II, 3, 100:
eius colloquium cum Diogene
Ep. I, 17, 14: eius praecepta in-
terdum ſequitur Horatius Ep. I,
1, 18.
Fuſcus Ariſtius, *grammaticus, poeta*
& ora-

U u

& orator, vir probus & facetus, vitae urbanae amator, amiciſſimus Horatii I, 22, I: S. I, 9, 61: S. I, 10, 83: Ep. I, 10, 1.
Ariſtophanes, *Comicus poeta facetiſſimus* S. I, 4, 1.
Armenia, *regio Aſiae, mari Caſpio vicina. Hinc* orae Armeniae II, 9, 4. Armenio Tigrani reſtituit Nero regnum Ep. I, 12, 27.
Q. Arrius, *prodigus quidam* S. II, 3, 86. 243.
Aſia *maior. Hinc* Aſiae pingues campi collesque Ep. I, 3, 5.
Aſia, *provincia Romana* S. I, 7, 19.
Aſinius Pollio *vid.* Pollio.
Aſſaracitellus, *ager Troianus* E. 13, 13. *Aſſaraci filius Capys, Anchiſae pater.*
Aſſyria *pr. pars Aſiae maioris ultra Tigrin. Hinc* Aſſyrius Ar. 118. *Sed interdum pro* Syria *ponitur. Hinc* Aſſyria nardus II, 11, 16: littus Aſſyrium III, 4, 32.
Aſterie, *Latonae ſoror, ex qua Hercules Tyrius. Sed* III, 7, 1 *eſt nomen puellae.*
Atabulus, *ventus Apuliam infeſtans* S. I, 5, 78.
Athenae, Palladis urbs I, 7, 5: bonae, *ob artes & litteras, quae ibi colebantur & docebantur* Ep. II, 2, 43: vacuae, *otioſae, ubi philoſophiae ſtudent remoti a negotiis* ibid. 81.
Atlanteus finis, *h. e. finis terrarum, quem conſtituit Atlas mons Africae* I, 34, 11.
Atreus, *frater Thyeſtae, liberos ex uxore Thyeſtae genitos fratri epulandos appoſuit ipſe. Hinc*, coxit humana exta Ar. 186.
Atridae ſuperbi, *Atrei filii Agamemnon & Menelaus* I, 10, 13. Atrides *de Agamemnone* S. II, 3, 187.
T. Quinctius Atta, *togatarum fabularum poeta Latinus* Ep. II, 1, 79.
Attalus, *Pergamenorum rex, qui populum Rom. regni haeredem ſcripſit* II, 18, 5. *Inde* Attalicae conditiones I, 1, 12.
Attica virgo, *quae cum Cereris ſacris lente procedebat* S. II, 18, 13.
Aufidius Luſcus, *[illegible] [illegible]palis, qui deridetur* S. I
Aufidus, *h. Ofanto, Apulia* violens III, 30, 10: [illegible] IV, 14, 25.
Auguſti Caeſaris laudes I[illegible] IV, 14, 1: IV, 15, 4: E[illegible] 29: Ep. II, 1 ſqq. I, 1[illegible] Caeſar egregius I, 6, 11[illegible] II, 9, 19: vicit Caſſium[illegible] tum ad Philippos Ep. I[illegible] vicit Cleopatram I, 37,[illegible] dit ex Hiſpania victor II[illegible] ortus ab Aenea, horren[illegible] this S. II, 5, 62: lauda[illegible] ſatiras S. II, 1, 84: ei n[illegible] ſcripta Horatius Ep. I, [illegible]
Avidienus Canis, *ſordidae [illegible] homo* S. II, 2, 55.
Aulis, *portus Boeotiae ad [illegible] unde Graecorum claſſis profectura ſolvit* S. II, 3[illegible]
Aulon, *mons Calabriae* II, [illegible]
Aulus, *filius Servii Oppidii* [illegible] 171.

B.

Babylonii numeri, *ars [illegible] rum* I, 11, 2.
Bacchius, *gladiator celebris* [illegible] 20.
Bacchus, Semelae Theba[illegible] I, 19, 2: vehitur tigribu[illegible] 14: verecundus I, 27, 3[illegible] gaudens & umbra Ep. I[illegible] hymnus in eum eſt II, 19[illegible] 25, 1.
Bactra, *urbs princeps Bactri[illegible] potius, regni Parthici* [illegible] 27.
Baiae, *thermae in Campan[illegible] Miſenum & Puteolos prop[illegible] locus amoeniſſimus, ob cuiu[illegible] titatem non minus quam [illegible] darum aquarum uſum fr[illegible] hominum erat* II, 18, 20 [illegible] dae, *h. e. aquoſae*, III, [illegible] amoenae Ep. I, 1, 83: E[illegible] 2. 12.
Baianus murex, *qui capit[illegible] Baias*, S. II, 4, 32.
Servilius Balatro, *umbra M[illegible] tis in convivio Naſidieni* S[illegible] 21.
Balbinus, *homo ineptus* S. I[illegible]
Bandaſia, *Sabinenſis agri r[illegible]*

NOMINUM.

qua Horatii villa fuit. Fons Banduſius laudatur III, 13.
Bantia, *Apuliae oppidum, ſaltibus & paſcuis nobile. Hinc* ſaltus Bantini III, 4, 15.
Barbaria *de Phrygia* Ep. I, 2, 7.
Barine, *amica Horatii* II, 8, 2.
Barium, *Apuliae oppidum ad mare,* piſcoſum S. I, 5, 97.
Barrus, inops, *homo viliſſimae libidinis* S. I, 4, 110: foedo morbo laboravit S. I, 6, 30: maledicus S. I, 7, 8.
Baſſus, *immanis potator* I, 36, 14.
Bathyllus Samius, amaſius Anacreontis E. 14, 9.
Bellerophon, *ab Antea ſeu Stenoboea uxore Proeti, Argivorum regis, ad adulterium pellectus fruſtra. Quare mulier irata Bellerophontem ſtupri tentati accuſavit apud maritum; qui, cum credulus eſſet, in Lyciam ad Iobatem cum litteris pernicioſis miſit Bellerophontem.* III, 7, 15: III, 12, 7: IV, 11, 28.
Beneventum, *oppidum Samnii antiquiſſimum, colonia Romana,* S. I, 5, 7.
Berecyntus, *Phrygiae mons, cultu Matris Deorum & Bacchi nobilis. Hinc* Berecyntium cornu I, 18, 13: Berecyntia tibia III, 19, 18: IV, 1, 22.
Beſtius, *Romanus quidam avarus* Ep. I, 15, 37.
Furius Bibaculus, *poeta Latinus, qui ob verſum ineptum ridetur* S. II, 5, 41.
M. Calpurnius Bibulus, *Conſul cum Iul. Caeſare a. U.* 695. III, 28, 8.
Bibulus, *amicus Horatii* S. I, 10, 86.
Bionei ſermones, *i. e. ſatirae acerrimae, a Bione Boryſthenite philoſopho dicti* Ep. II, 2, 60.
Birrus, *latro* S. I, 4, 69.
Biſtonides mulieres, *i. e. Thracicae bacchantes.* Biſtones *enim eſt gens Thraciae* II, 19, 20.
Bithus, *gladiator celebris* S. I, 7, 20.
Bithynia, *regio Aſiae ad Pontum Euxinum* Ep. I, 6, 33.
Boeotii, *gens Graeciae, ob craſſum coelum pingues corpore, ſed ingenio hebetes* Ep. II, 1, 244.
Bolanus, *ſolebat quemvis libere reprehendere* S. I, 9, 11.
Boſporus *Thracius, fretum iuxta Byzantium, anguſtum & nautis periculoſum* II, 13, 14: gemens, *i. e. ſtrepens ob anguſtias* II, 20, 14: inſaniens III, 4, 30.
Breuni, *gens Rhaetiae* IV, 14, 10.
Briſeis, *ſerva & captiva Achillis* II, 4, 3.
Britanni, *gens antiquiſſima Angliae & Scotiae* I, 21, 15: hoſpitibus feri III, 4, 33: remoti IV, 14, 48: intacti E. 7, 7.
Brundiſium, *oppidum antiquiſſimum Apuliae, portu nobile, unde commodus traiectus erat in Graeciam* S. I, 5, 104: Ep. I, 17, 52.
M. Brutus, *Caeſaris interfector, Propraetor Aſiae provinciae* S. I, 7, 18: ſolem Aſiae vocat Graeculus quidam S. I, 7, 24.
Bullatius, *homo moroſior, quem Horatius ſtudet a peregrinatione avocare* Ep. I, 11.
Bupalus *vid. not. ad* E. 6, 14.
Butra, *conviva Horatii* I, 5, 26.
Byzantium, *urbs Thraciae celeberrima* S. II, 4, 66.

C.

Cadmus, *Agenoris regis Phoenicum filius, Europae frater, conditor Thebarum in Boeotia. Poſtea, a Zetho & Amphione regno expulſus, mutatus eſt in anguem* Ar. 187.
Cadmus, *notus carnifex Romae* S. I, 6, 39.
Caecilius, *Inſuber Gallus, poeta comicus* Ep. II, 1, 59: nova verba finxit Ar. 54.
Caecubum vinum, *generoſum, natum in agro Caecubo Latii, iuxta Fundos ad viam Appiam* I, 37, 5: I, 20, 9: II, 14, 25: III, 28, 3: E. 9, 1. 36: S. II, 8, 15.
Iul. Caeſaris horti S. I, 9, 18: eius natales Ep. I, 5, 9.
Calabria, *ſeu Meſſapia, regio Italiae inferioris*; aeſtuoſa I, 31, 5: Calabri ſaltus Ep. II, 2, 177: Calabrae apes III, 16, 33: Calaber hoſpes Ep. I, 7, 14.

INDEX

Calais, *adoleſcens quidam* III, 9, 14.

Calenum vinum, *generoſum, ab Caleno agro in Campania* I, 20, 9: I, 31, 9.

Callimachus, *princeps elegiae poeta* Ep. II, 2, 100.

Calliope regina, *Muſa*, III, 4, 2.

C. Licinius Calvus *ſcripſit carmina amatoria* S. I, 10, 19. *Cf. Gellius* XIX, 9.

M. Furius Camillus, *qui Romam a Gallis captam reſtituit*, laudatur ob paupertatem I, 12, 42: *Cf.* Ep. I, 1, 64.

Campania, *regio Italiae inter Latium, Samnium, Picentinos & mare inferum, fertiliſſima & amoeniſſima. Hinc* Campana ſupellex S. I, 6, 118.

Campus Martius. *ibi otioſi homines ſolebant ambulare & fabulari* Ep. I, 7, 59.

Canidia, *venefica mulier* E. 3, 8: E. 5: E. 17, 1: S. I, 8, 24: S. II, 1, 48: S. II, 8, 95.

Cantabri, *gens Hiſpaniae bellicoſiſſima* II, 11, 1: III, 8, 22: *domita tandem eſt virtute Agrippae* Ep. I, 12, 26: Cantaber indoctus ferre iuga Rom. II, 6, 2: non ante domabilis IV, 14, 41: Cantabricum bellum Ep. I, 18, 55.

Canuſium, *oppidum Apuliae* S. I, 5, 91: Canuſinus bilinguis S. I, 10, 30,

Fonteius Capito, *amicus M. Antonii triumviri*, ad unguem factus homo S. I, 5, 32.

Capitolium, *arx Romae* I, 37, 6: fulgens III, 3, 42.

Cappadocum rex, non niſi mancipiis locuples Ep. I, 6, 39.

Caprius, *cauſidicus* S. I, 4, 66.

Capua, *olim caput Campaniae* E. 16, 5: S. I, 5, 47: Ep. I, 11, 11.

Carinae, *locus urbis Romae, ubi Cicero, Pompeius & Philippus habebant aedes* Ep. I, 7, 48.

Carpathium mare, *ab inſula Carpatho dictum inter Rhodum & Cretam* I, 35, 8: IV, 5, 10.

Carthago, *urbs Africae notiſſima*, magna III, 5, 39: impia IV, 8, 17: invida E. 7, 5.

Caſcellius Aulus, *iuriſconſultus nobilis* Ar. 371. *Cf. Rupert pon. Enchirid.* III, 11.

Caſpium mare, *quia Caſ accolunt, dicitur & Hy* vexatur inaequalibus II, 9, 2.

Caſſius Etruſcus, *diverſus Parmenſi, poeta minus lis, multorum carminum* S. I, 10, 62.

Caſſius Parmenſis, *Caeſari ctor* Ep. I, 4, 3: *apud A cto Antonio, cuius parte erat, Athenas confugit, Auguſti a Varo duce qui cum L. Vario tragi ram confunditur, interf vid. Valer. Max.* I, 7, *Paterc.* II, 88.

Caſſius Severus, *Orator & acerbus* E. 6.

Caſſius Nomentanus, *homo* S. I, 1, 102: S. I, 8, 1 ; 3, 175. 224.

Caſtalia, *fons Parnaſſi, Apo ſisque ſacer* III, 4, 61.

Caſtor, *Iovis ex Leda filius frater*, I, 12, 25: gauc S. II, 1, 26.

Caſtor, *gladiator celebris* E 19.

Catienus, *hiſtrio quidam* S.

Catilus, *conditor Tiburis*

Catius, *videtur fuiſſe de ſe curi philoſophus*; narrat p rei coquinariae S. II, 4.

Catia, *adultera* S. I, 2, 95.

M. Cato *Cenſorius*, intonſu 11: priſcus III, 21, 11: nem patrium novis loci verbis Ar. 56. *cf.* S. I, 2

M. Cato *Uticenſis: de eius* habitu eſt Ep. I, 19, 13 animus atrox & invictus I nobile letum I, 12, 36.

Catullus, *notus carminum a rum auctor* S. I, 10, 19.

Caucaſus, *Aſiae mons, Tau* inhoſpitalis I, 22, 7: E.

Caudium, *oppidum Samnii in puam & Beneventum in vi* S. I, 5, 51.

Cea naenia, *carmen lugubre deum. Nam Simonides Cea lam habuit patriam* II, 1,

Cecropius cothurnus, *i. e*

eus, a Cecrope Athenarum rege, II, 1, 12.

Celſus, *poeta plagiarius* Ep. I, 3, 15.

C. Marcius Cenſorinus, *amicus Horatii* IV, 8.

Centaurus, *de Chirone* E. 13, 11.

Cerberus *deſcribitur* III, 11, 17 ſeqq. trilinguis II, 19, 29.

Cereris ſacrum III, 2, 26.

Cerinthus, *puer formoſus* S. I, 2, 81.

Cervius, *calumniator, v. n.* S. II, 1, 47.

M. Cethegus, *fuiſſe videtur is, qui belli Punici II. tempore vixit* Ep. II, 2, 117: cinctutus Ar. 50.

Charon, ſatelles Orci II, 18, 34.

Charybdis, *vorago inter Italiam & Siciliam* I, 27, 19: Ar. 145.

Chimaera, *monſtrum capite leonis, caprae corpore caudaque draconis, ignem faucibus evomens, Lyciam devaſtabat, a Bellerophonte ope Pegaſi occiſum:* triformis I, 27, 24: tremenda flamma IV, 2, 16: Chimaerae igneae ſpiritus II, 17, 13.

Chios, *inſula maris Aegaei* Ep. I, 11, 1. *Hinc* vinum Chium, *quod inter transmarina habebatur generoſiſſimum* III, 19, 5: E. 9, 34: S. I, 10, 24: S. II, 3, 115: S. II, 8, 15.

Chloë, puella I, 23, 1: II, 5, 18: III, 7, 10: III, 26, 12: Threſſa III, 9, 9.

Chloris, amica III, 15, 1.

Choerilus, *poeta malus Graecus, qui tamen ab Alexandro eſt liberaliter donatus* Ep. II, 1, 233: Ar. 357.

Chremes, *ſenex dives apud Terentium,* E. I, 33: Ar. 94.

Chryſippus, *Solenſis Cilix, Stoicus acutiſſimus,* S. II, 3, 44: Ep. I, 2, 4: pater S. I, 3, 127.

Cibyra, *urbs Phrygiae. Hinc* negotia Cibyratica Ep. I, 6, 33.

Cicuta, *foenerator* S. II, 3, 69. 175.

Cinara, *amica Horatii cara* IV, 1, 4: IV, 13, 21: Ep. I, 7, 28: Ep. I, 14, 33.

Circe, *filia Solis & Perſes Nereïdos,* vitrea I, 17, 20: eius pocula Ep. I, 2, 23.

Circaeum *promontorium & oppidum* S. II, 4, 33.

Circus *maximus Romae* S. II, 3, 183.

Clazomenae, *urbs maritima Ioniae clara* S. I, 7, 5.

Cleopatra, *Aegypti regina,* victa, a ſerpentibus periit I, 37, 7.

Clio, Muſa, *ſublimis argumenti carminibus praeeſt* I, 12, 2.

Cluſinae aquae Ep. I, 15, 9. Cluſium *urbs vetus Hetruriae.*

Cnidus, *urbs Cariae* I, 30, 1.

Cos, *inſula maris Aegaei. Hinc* Coae veſtes, *i. e. tenuiſſimae,* S. I, 2, 101: purpurae, *i. e. veſtes Coae purpura tinctae* IV, 13, 13: Coum vinum album S. II, 4, 29.

Cocceius Nerva, *iuriſconſultiſſimus, v. not.* S. I, 5, 28: eius villa *ibid.* 50.

Cocytus errans, *fluvius inferorum* II, 14, 18.

Codrus, *ultimus Athenienſium rex* III, 19, 2.

Coelus, *latro quidam* S. I, 4, 69.

Colchis, *regio Aſiae ad littus orientale Ponti Euxini. Hinc* Colchus, *eius incola,* II, 20, 17: Ar. 118: Colchica venena II, 13, 8: E. 17, 35.

Colchis, *Medea,* impudica E. 16, 58.

Colophon, *urbs Ioniae* Ep. I, 11, 3.

Concani, *populus Cantabriae in Hiſpania Tarraconenſi* III, 4, 34.

Copia, *Dea ubertatis* Ep. I, 12, 29.

Coranus, *ſcriba ex quinqueviro factus deludit captatorem* S. II, 5, 57.

Corinthus, *urbs Achaiae ad Iſthmum, a Mummio deleta & a Iul. Caeſare inſtaurata: alluitur a duobus maribus, Ionio & Aegaeo: unde dicitur* bimaris I, 7, 2: captiva Ep. II, 1, 193: Corinthum adire difficile erat Ep. I, 17, 36.

M. Val. Meſſala Corvinus, *vir clariſſimus, gravis, philoſophus, orator & hiſtoricus, Tibulli & Horatii amiciſſimus* III, 21, 7: S. I, 6, 41: S. I, 10, 29.

Corybantes *ſeu* Curetes, *ſacerdotes Cybeles, ſaltabant ſaltationem armatam cum tumultu, cymbalis, tympanis & clamore* I, 16, 8.

Corycium crocum, *de Coryco*

INDEX

monte *Ciliciae dictum* S. II, 4, 68.
Cotiſon, *rex Dacorum ſive Getarum* III, 8, 18.
Cragus, mons Lyciae I, 21, 8.
Crantor, *Academicus philoſophus, ſcripſit Conſolationem, ſeu librum de luctu* Ep. I, 2, 4.
Craterus, *medicus* S. II, 3, 161: *laudatur etiam Cic. ad Attic.* XII, 13. 14.
Cratinus, *Athenienſis, poeta comicus, veteris Comoediae auctor*, vini potor inſignis Ep. I, 19, 1: S. I, 4, 1.
Creon, *rex Corinthi, cuius filiam Glaucam ſeu Creuſam, Iaſoni nuptam, Medea cum tota regia combuſſit* E. 5, 64.
Creta, *inſula maris mediterranei*, nobilis centum urbibus E. 9, 29: centum potens oppidis III, 27, 34.
Criſpinus lippus, *homo ineptus & garrulus, poeta mediocris, qui Sectam Stoicam verſibus ſcripſit* S. I, 1, 120: S. I, 3, 139: S. I, 4, 14: S. II, 7, 45.
Cumae, *oppidum Campaniae pervetuſtum, hodie deſertum, nobile ob aquas ſalubres* Ep. I, 15, 11.
Cupido ferus, acuens cote ſagittas II, 8, 15.
Cupiennius Libo, *Auguſti familiaris, & matronarum ſectator* S. I, 2, 36.
Curius, *vir clariſſimus, cui ad focum ſedenti magnum auri pondus cum Samnites attuliſſent, ab eo repudiatos eſſe, ſcribit Cicero in Catone Maiore: non enim aurum habere praeclarum ſibi videri dixit, ſed eis, qui haberent aurum, imperare* I, 12, 41: Ep. I, 1, 64.
Curtillus fecit muriam ex echinis illutis S. II, 8, 52.
Cyclades, *inſulae maris Aegaei* I, 14, 20: III, 28, 14.
Cyclicus poeta *v. n.* Ar. 136.
Cyclops, *Polyphemus, quem Ulyſſes excaecavit* Ar. 145. Cyclopum opera uritur Vulcanus in cudendis fulminibus I, 4, 7.
Cydonius, *h. e. Creticus, a Cydone urbe Cretae* IV, 9, 17.
Cynthia, *Diana, a monte Deli Cyntho* III, 28, 12.
Cyprus, *inſula maris mediterranei cultu Veneris nobilis* I, 3, 1: I, 30, 2. *Hinc* Cypriae merces III, 29, 60: Cypria trabs I, 1, 13.
Cyrus, *Maior, conditor regni Perſici* II, 2, 17.
Cyrus, *rivalis quidam, amatus Lycoridi* I, 17, 25: I, 33, 6.
Cytherea, *epith. Veneris, a Cythera inſula ſinus Laconici, in qua enutrita eſſe fertur* I, 4, 5: III, 12, 3.

D.

Daci, *populi trans Iſtrum incolentes, qui fines Romanos ſaepe devaſtabant*, S. II, 6, 53: I, 35, 9: II, 20, 18: III, 6, 14.
Daedalus, *qui cum filio ex Creta avolavit* I, 3, 34.
Dalmatia, *Europae regio, Moeſiae & Illyrico confinis. Unde* Dalmaticus triumphus II, 1, 16, *quem Pollio Procos. ſubactis Parthinis, gente Illyridos, egit, a. U.* 715.
Dama, *nomen ſervi* S. I, 6, 38: S. II, 5, 18. 101: S. II, 7, 54.
Damalis, *mulier vinoſa, amica Numidae* I, 36, 13.
Damaſippus, *aliquamdiu ſignorum, vaſorum hortorumque mercaturam fecerat, ſed tandem ſe ad philoſophiam Stoicam applicuit. Hic loquens inducitur* S. II, 3. *De eo ſcribit quoque Cicero ad Div.* VII, 23 & *Att.* XII, 29. 33.
Danaë, *quam Acriſius Argivorum rex, oraculo monitus, vitam ſibi a nepote ademtum iri, incluſit turri munitiſſima. Sed Iupiter in aureum imbrem converſus per impluvium ad Danaen delatus eſt: ex quo congreſſu natus eſt Perſeus.* III, 16, 1.
Danaus, *Beli filius, Argivorum rex, L. filias totidem filiis Aegypti fratris nuptum dat, ſed ita, ut ſuum quaeque maritum prima nocte interficeret. Omnes praeter Hypermneſtram, quae Lynceo ſuo pepercit, patri ſunt obſecutae.* II, 14, 18: III, 11, 23.
Danubius profundus IV, 15, 21.

Dardana

NOMINUM.

Dardana gens, *i. e. Troiana* I, 15, 10.

Daunias, *ſeu* Daunia, *Apuliae pars*, militaris I, 22, 14. Dauniae caedes, *i. e. Italiae* II, 1, 34.

Daunus, *priſcus rex Dauniae, Diomedis ſocer* III, 30, 11: IV, 14, 26.

Davus, *nomen ſervi apud Menandrum & Terentium* S. II, 5, 91: Ar. 114.

Decius, homo novus S. I, 6, 20.

Deiphobus, *Priami filius fortiſſimus*, acer IV, 9, 22.

Delos, *inſula maris Aegaei, propter Latonae partum & religionem celebris*, natalis Apollinis I, 21, 10: Delius Apollo III, 4, 64: Delia folia, *i. e. laurea corona Apollini Delio ſacra* IV, 3, 6.

Delphi, *urbs Phocidis, oraculo Apollinis celebris* I, 7, 3: ſortilegi Ar. 219. *Hinc* Delphica laurus III, 30, 15.

Demetrius, *ſervus Philippi* Ep. I, 7, 52.

Democritus, *philoſophus Phyſicus, Abderitanus*, ſtudio diſcendi patrimonium ſuum neglexit Ep. I, 12, 12: ſtultitiam hominum riſit Ep. II, 1, 194: negavit, ſine furore quemquam poëtam magnum eſſe poſſe Ar. 297.

Diana, *Apollinis ſoror*, evocatur a veneficis E. 5, 51: E. 17, 3: ſilvarum potens C. S. 1: triformis III, 22, 1: furorem iniicit Ar. 454.

Digentia, *rivus in Sabinis, qui villam Horatii reddebat amoenam* Ep. I, 18, 104.

Diogenes Cynicus Ep. I, 17, 18.

Diomedes, *Tydei filius, poſt Troiam captam, venit in Italiam, ubi condidit in Apulia* Arpos, *ſive* Argos Hippium *ſ.* Argyripen S. I, 5, 92: Ar. 146: pugnavit cum Glauco Lycio S. I, 7, 16.

Dionaeum antrum, *Veneri ſacrum, a Dione matre Veneris* II, 1, 39.

Dionyſius, *nomen ſervi* S. I, 6, 38.

Dirce, *fons Boeotiae prope Thebas. Hinc* Dircaeus cycnus, *i. e. Pindarus Thebanus* IV, 2, 25.

Dolichos *ſive* Docilis, *gladiator celebris* Ep. I, 18, 19.

Doſſennus, *videtur fuiſſe poëta comicus* Ep. II, 1, 173.

Druſus, *privignus Auguſti, populo gratiſſimus* IV, 4, 1 ſeqq. vicit Alpinos IV, 14, 10.

E.

Edoni, *gens Thraciae ad Hebrum fluvium* II, 7, 27.

Elea, ſ. Helia, ſ. Velia, *urbs maritima ad Haletem amnem in Lucania* Ep. I, 15, 1.

Elea palma, *i. e. victoria in ludis Olympicis ad Elidem Peloponneſi urbem* IV, 2, 17.

Electra, *ſoror Oreſtis* S. II, 3, 140.

Empedocles, *Agrigentinus, poëta & philoſophus phyſicus egregius, Pythagorae diſcipulus: ſtatuit concordiam diſcordem elementorum, animorum migrationem in animalia & plantas* Ep. I, 12, 20: de eius morte *vid.* Ar. 465.

Enceladus, *Titani & Terrae filius, Aetnae ſubiectus* III, 4, 56.

Enipeus, *adoleſcens Romanus equitandi & natandi peritiſſimus* III, 7, 23.

Q. Ennius, *Rudius e Calabria, poëta ſuo tempore praeſtans, Scipionique Africano dilectus*, primus ſatiras ſcripſit S. I, 10, 66: patrium ſermonem ditavit novis verbis Ar. 56: potus ad verſus faciendos proſiliit Ep. I, 19, 7: alter Homerus Ep. II, 1, 50: reprehenditur a Lucilio S. I, 10, 54: de verſibus Ar. 259.

Eous, *orientalis*, partes Eoae I, 35, 31: Eoi fluctus E. 2, 51.

Epheſus, *urbs Ioniae maritima, Dianae templo celebrata* I, 7, 2.

Epidaurus, *urbs Argolidis, templo Aeſculapii celebris. Hinc* Epidaurius ſerpens S. I, 3, 27.

Epicharmus *Siculus, poëta comicus veteris comoediae; vixit temporibus Hieronis tyranni* Ep. II, 1, 58.

Epicuri de grege porcus Ep. I, 4, 16.

Erycina Venus, *a monte Erycino Siciliae, ubi templum habuit religioſiſſimum* I, 2, 33.

Erymanthus, *Arcadiae mons* I, 21, 7.

INDEX

Eſquiliae, *mons Eſquilinus Romae, antea ibi ſepeliebantur corpora ſervorum & pauperum. Hinc* atrae *dicuntur* S. II, 6, 32, & Eſquilinae alites E. 5, 100. *Verum poſtea Maecenas hortos fecit & aedes magnificas exſtruxit* S. I, 8, 14.
Evander, *caelator & plaſtes ſtatuarum* S. I, 3, 91.
Evius, *h. e. Bacchus* II, 11, 17.
Eumenidum, *i. e. Furiarum*, angues intorti capillis II, 13, 35.
Eupolis, *veteris comoediae poëta, quem magnifacit Horatius* S. I, 1, 33: S. II, 3, 12.
Europa, *Agenoris regis Phoenicum filia, rapta a Iove* III, 27, 25.
Euterpe, *Muſa* I, 1, 33.
T. Volumnius Eutrapelus, *Antonii amicus, homo facetus* Ep. I, 18, 31. *Cf. Cic. ad Div.* VII, 32. 33.

F.

Fabius, *homo loquax, quis fuerit incertum eſt* S. I, 1, 14: S. I, 2, 134.
Fabia tribus Ep. I, 6, 52.
C. Fabricius, *vir fortiſſimus & iuſtiſſimus, qui cum Pyrrho rege bellum geſſit* I, 12, 40.
Fabricius pons *Romae, qui a Fabricio Cos. eſt factus* S. II, 3, 36.
Falernum vinum, *nomen habet ab agro Falerno, qui in Campania ſub monte Maſſico patet; fuit vinum auſterum, ſed generoſum*, S. I, 10, 24: S. II, 3, 115: S. II, 4, 19. 24. 55: S. II, 8, 16: S. II, 2, 15: Ep. I, 14, 34: Ep. I, 18, 91.
Fannius Quadratus, *Horatii obtrectator, conviva Hermogenis Tigellii* S. I, 4, 21: S. I, 10, 80.
Faunus, *h. e. Pan* I, 4, 11: velox I, 17, 2: ſervavit Horatium II, 17, 28: hymnus in eum III, 18.
Ferentum *ſeu* Forentum, *hodie* Forenza, *oppidum Apuliae* III, 4, 16.
Feronia, *Iovis Anxuris uxor, quae fanum habebat prope Tarracinam* S. I, 5, 24.
Feſcennina carmina *v.* Ep. II, 1, 145.
Fidenae, *olim urbs magna non procul Roma, ſed Horatii te*[mpori]*bus fere deſerta* Ep. I, 11,
Flavius, *ludimagiſter Venuſin*
6, 72.
Iul. Florus, *amicus Horatii*
naſii inimicus, comes Tiber
datur ob ingenium, poëſ
quentiam & iuris civilis ſci
Ep. I, 3: Ep. II, 2.
Folia, *venefica* E. 5, 42.
Formiae, *municipium Latii in*
cis, prope Caietam, ubi e
gnavit Lamus rex Laeſtr
III, 17, 6. Formiani colle
11.
Fortuna Antias I, 35, 1.
Forum Appii, *oppidum ad vi*
piam; inde per Pomtinas
ad Feroniae fanum navig
S. I, 5, 3.
Fufidius, *foenerator quidam*
S. I, 2, 12.
Fufius, *hiſtrio* S. II, 3, 60.
Fulvius, *gladiator celebris* S.
96.
Fundi, *municipium parvum*
Appia inter Tarracinam
mias S. I, 5, 34.
C. Fundanius, *ſcriptor co*
rum probabilis, Ciceronis
ſocer Varronis S. I, 10, 42
Furnus, *hiſtoricus, vir doct*
amicus Horatii, candidu
10, 86.
Ariſtius Fuſcus, *vid.* Ariſtiu

G.

Gabii, *oppidulum Latii int*
mam & Praeneſte fere med
2, 3: Ep. I, 11, 7: Ep. I,
foedus ictum cum his a T
nio Superbo Ep. II, 1, 25.
Gades, *hodie* Cadix, *inſula c*
pido eiusdem nominis, in Hi
Baetica, ad oſtium Baetis
II, 2, 11.
Gaetulia, *pars Libyae inte*
hinc pro tota Africa ponit
terdum. Inde Gaetulus le
immani, I, 23, 10: Gaet
aena III, 20, 2: Gaetulus
Ep. II, 2, 181: Syrtes II, 20,
Galatea, *matrona quaedam*
27, 1.
Serv. Galba, *Ictus* S. I, 2, 46

Ga

[redacted]

NOMINUM.

Galeſus, *Calabriae fluvius, proximus Tarento* II, 6, 10.

Gallia, *regio Europae notiſſima*, non pavens funera IV, 14, 49.

Galli 1) *incolae Galliae Europae* S. II, 1, 14: Gallica paſcua III, 16, 35. 2) Gallograeci E. 9, 18. 3) ſacerdotes Cybeles S. I, 2, 121.

Gallina, *gladiator quidam* S. II, 6, 44.

Gallonius, *Praeco, homo luxurioſiſſimus* S. II, 2, 47.

Ganymedes, *Trois filius forma eximia, raptus a Iove* IV, 4, 4.

Garganus, *mons Apuliae Dauniae arboribus obſitus* Ep. II, 1, 202: querceta Gargani II, 9, 7.

Gargilius, *homo luxurioſus & oſtentator ridiculus* Ep. I, 6, 58.

Geloni, *gens Scythiae* II, 9, 23: ultimi II, 20, 19: pharetrati III, 4, 35.

Genauni, *populi Rhaetiae* IV, 14, 10.

Genius, *ſua cuiusque natura* Ep. II, 2, 187: Ep. I, 7, 94: floribus & vino expiatur Ep. II, 1, 144.

Germania, *regio Europae ſat nota*, horrida IV, 5, 26: fera E. 16, 7.

Geryon, *Chryſaoris & Callirhoës filius, monſtrum tribus capitibus ſeu tribus corporibus, ab Hercule ſuperatum*, ter amplus II, 14, 8.

Getae, *populi Thraciae Dacis vicinae ad Iſtrum & Pontum Euxinum* III, 24, 11: IV, 15, 22.

Glaucus Lycius, *qui cum Diomede arma ſua aurea permutavit* S. I, 7, 17.

Glycera, *amica Tibulli* I, 33, 2: *amica Horatii* I, 30, 3: I, 19, 5: III, 19, 28.

Glyco, *athleta robuſtiſſimus* Ep. I, 1, 30.

Gnatia, *h. e.* Egnatia, *oppidum Apuliae inter Barium & Brunduſium* S. I, 5, 97.

Gnidos ſ. Cnidos, *urbs Cariae* I, 30, 1: III, 28, 13.

Gnoſſa, *urbs Cretae. Inde* Gnoſſium ſpiculum, *i. e. Cretenſe* I, 15, 17.

C. Gorgonius, *fortaſſis eſt is, quem Cicero de Clar. Orat. c. 48 equitem Rom. dicit, & rabularum indoctiſſimum & maxime inurbanum.* hircum olet S. I, 2, 27: S. I, 4, 92.

C. Gracchus, *orator ſummus* Ep. II, 2, 89.

Graeciae varia ſtudia Ep. II, 1, 93: Graeci laudantur Ar. 323: non ſatiras ſcripſerunt S. I, 10, 66: Graecorum ſcripta antiquiſſima ſunt optima Ep. II, 1, 28: Graiae Camoenae II, 16, 38: Graia manus E. 10, 12.

Pompeius Groſphus, *amicus Horatii, habuit in Sicilia multa praedia* II, 16: Ep. I, 12, 22: II, 7.

Gyges, *ex Gigantibus, qui Iovem oppugnarunt*, centimanus II, 17, 14: III, 4, 69.

Gyges Gnidius, *pulcher puer* II, 5, 20: III, 7, 5.

H.

Haemus, *mons Thraciae*, gelidus I, 12, 6.

Hagna, *amica* S. I, 3, 40.

Hasdrubal, *Annibalis frater*, devictus IV, 4, 38.

Hebrus, *hodie* Mariz, *Thraciae fluvius* III, 25, 10: Ep. I, 3, 3: Ep. I, 16, 13.

Hebrus, *adoleſcens formoſus* III, 12, 5.

Hecate, *Diana apud inferos* S. I, 8, 33.

Hector Priamides S. I, 7, 12: ferox IV, 9, 21: homicida E. 17, 12.

Helena, *ſ.* Helene, *Iovis ex Leda filia, Menelai regis Spartanorum coniux, rapta a Paride: unde bellum Troianum ortum eſt.* S. I, 3, 107: eius fratres Caſtor & Pollux I, 3, 2: Helena Lacaena IV, 9, 16: hoſpita I, 15, 2: adultera III, 3, 25: infamis E. 17, 42.

Helicon, *mons Boeotiae Muſis ſacer* Ep. II, 1, 218: umbroſae orae I, 12, 5.

Heliodorus, *rhetor Graecus perdoctus in comitatu Maecenatis* S. I, 5, 2.

Hercules, *Iovis ex Alcmena filius*, efficax E. 3, 17: vagus III, 3, 9: delibutus Neſſi cruore E. 17, 31: Herculeus labor I, 3, 36: Herculi dedicat arma gladiator Ep. I, 1, 5.

INDEX

M. Hermogenes Tigellius, *Sardus, libertinus, cantor celebris,* nepotem & bellum tibicinem *vocat Cic. ad Div.* VII, 24. S. I, 2, 3: S. I, 3, 4. 129: S. I, 9, 25. *Sed* Tigellius, *qui memoratur* S. I, 10, 80. 90: S. I, 4, 72, *videtur Wielandio diverſus eſſe, & fortaſſis eius nepos.*

Herodes, *rex Syriae* Ep. II, 2, 184.

Heſperia, *Italia* II, 1, 32: III, 6, 8: IV, 5, 38. *Hiſpania* I, 36, 4.

Hippolyta Magneſſa, *Acaſti Magneſiae regis coniux, Peleum fruſtra ad ſtuprum ſollicitavit. Quare maritus, cui perſuaſerat iſtum vim ſibi inferre conatum eſſe, deduxit Peleum in montis Pelii ſolitudines, & inermem reliquit. At ope Deorum liberatus eſt, ne a feris laceraretur,* III, 7, 18.

Hippolytus, *Theſei filius ex Antiopa Amazone, a Phaedra noverca de ſtupro appellatus. Hinc Phaedrae criminatione & Theſei credulitate caſtus adoleſcens periit* IV, 7, 26.

Q. Hirpinus, *amicus Horatii, ad quem ſcr. Oden* II, 11, & *epiſtolam* I, 16.

Homerus fortitudinem excitavit Ar. 401: res geſtas hexametris tradidit Ar. 74: laudat vinum Ep. I, 19, 6: non ſine obtrectatoribus eſt S. I, 10, 52: bonus dormitat Ar. 359.

Horatius, *Venuſinus*, libertino patre, coactore, paupere & macri agelli poſſeſſore S. I, 6, 44. 71. 86: quem eximie laudat *ibid.* 71: eum pater optimus Romam deduxit ad artes diſcendas *ib.* 76: tribunus militum ſub Bruto fuit *ib.* 47: ſuam rationem vivendi deſcribit *ib.* 92 ſeqq. corpore exiguo fuit, locis apricis gaudens, iraſci celer, at mox placabilis, Lepido & Lollio Coss. *h. e. anno U.* 733 implevit vitae annos XLIV. Ep. I, 20, 24 ſqq, laudat Virgilium, Varium, Plotium S. I, 5, 4: convictor Maecenatis, cui commendatus eſt a Virgilio & Vario S. I, 6, 46. 55: cur non amplius ſcribat carmina, quae olim ob paupertatem proſcriptus poſt cladem Philippenſem ſcripſerit Ep. II, 2, 46 ſeqq. Romae litteras graecas didicit, Athenis philoſophiam Academicam *ibid.* 41: amator vitae ruſticae Ep. I, 10: mavult ruri degere quam Romae, quamquam invitatus a Maecenate Ep. I, 7: deſcribit villam ſuam in Sabinis Ep. I, 16: S. II, 6, 1 ſeqq. ſcribit, ſe reprehendi ob ſegnitiem in ſcribendo, Maecenatis imitationem in aedificando, iracundiam, amorem puellarum puerorumque S. II, 3, 1. 307 ſqq. vult res geſtas Auguſti ab alio ſcribi Ep. I, 3, 7.

Hyades, *ſtellae in fronte Tauri pluvioſae* I, 3, 14.

Hydaſpes, *Indiae fluvius,* fabuloſus I, 22, 8.

Hydaſpes, *ſervus Indus,* fuſcus S. II, 8, 14.

Hydra, *coluber ab Hercule occiſus* Ep. II, 1, 10: IV, 4, 61.

Hylaeus, *Centaurus, qui ebrius Hippodamiam primus violare conatus eſt* II, 12, 6.

Hymettus, *mons Atticae melle & marmore nobilis* II, 6, 14: Hymettia mella S. II, 2, 15: Hymettiae trabes *i. e. marmoreae* II, 18, 3.

Hyperborei campi, *ultra Rhipaeos montes, Boreae proximi* II, 20, 16.

Hypermneſtra, *vid. in* Danaus.

Hypſaea, *moecha, vitio oculorum quae laborabat* S. I, 2, 91.

I.

Ianus, *Deus bifrons,* pater Ep. I, 16, 59. *de templo Iani,* Ianus Quirinus clauſus *ſub Auguſto* IV, 15, 9: Ep. II, 1, 255. *ad Iani Arcum erant columnae ſeu pilae bibliopolarum* Ep. I, 20, 1. *de vico Iani Romae: ut,* ad medium Ianum ſedentes, *i. e. foeneratores* S. II, 3, 18: Ep. I, 1, 54.

Iapetus, *Promethei pater* I, 3, 27.

Iarbita Cordus *vid. not.* Ep. I, 19, 15.

Iaſon, *Dux Argonautarum, Medeae coniux* E. 3, 12.

Iberia, *Hiſpania, ab Ibero fluvio dicta* fera, *i. e. bellicoſa* IV, 5, 28:

28:

NOMINUM.

ag: dura *n.* IV, 14, 50: venenorum ferax E. 5, 21. *Hinc* Iber, *Hiſpanus*, II, 20, 20: Iberae loricae I, 29, 15.
Iberus, *Hiſpaniae fluvius* S. II, 8, 46.
Ibycus, *pauper quidam* III, 15, 1.
Icarus Daedaleus, *i. e. Daedali filius* II, 20, 13. *Inde* Icarium mare, *h. e. pars Aegaei maris ad Icariam inſulam Samo proximam* I, 1, 15: III, 7, 21.
Iccius, *Horatii amicus, e philoſopho repente, ſpe lucri magni abſenſa, ſit miles: poſtea procurator M. Agrippae in Sicilia* I, 29 *&* Ep. I, 12.
Ida, *mons Phrygiae* III, 20, 16.
Idomeneus, *Dux Cretenſium* IV, 9, 20.
Ilerda, *urbs Hiſpaniae, metropolis Ilergetum, nobilis victoria Caeſaris de Pompeianis* Ep. I, 20, 13.
Ilia, *ſive* Rhea Sylvia, *Romuli mater*, quae poſtea nupſiſſe *dicitur Tiberi amni* I, 2, 17: III, 9, 8: S. I, 2, 126.
Iliona, *filia Priami & Hecubae, ſic tragoedia Pacuvii inſcripta eſt* S. II, 3, 61.
Ilios obſeſſa E. 14, 14. *Hinc* Iliae matres, *i. e. Troianae* E. 17, 11, *&* carmen Iliacum Ar. 129.
Ilithyia, *Lucina, quae iuvat parturientes* C. S. 14.
Inachus, *primus Argivorum rex*, II, 3, 21: III, 19, 1.
India, *extrema Orientis regio*, dives III, 24, 2. Indi, divites unionibus & gemmis Ep. I, 6, 6. *ſe ſubiicient Auguſto* I, 12, 56. Indicum ebur & aurum I, 31, 6.
Ino, *Cadmi & Hermiones filia, Athamantis regis Thebanorum uxor, quae cum Meliterta filio ſe in mare praecipitem dedit, & in Deam marinam mutata eſt*, flebilis Ar. 123.
Io, *Inachi filia, a Iove amatore in iuvencam converſa, poſtea a Iunone exagitata in Aegyptum fugit; ubi, priſtina forma recepta, Oſiridi regi nupſit, & Iſis appellata eſt*, vaga Ar. 124.
Iocus, *Veneris comes* I, 2, 34.
Iolcos, *oppidum Theſſaliae*, venenorum ferax E. 5, 21.
Ionia, *regio Aſiae minoris maritima. Inde* Ionicus attagen E. 2, 54: Ionici motus, *de ſaltatione molli & laſciva* III, 6, 21.
Ionius ſinus, *Adriaticus, inter Italiam & Graeciam* E. 10, 19.
Iſter, *fluvius, ponitur pro Pannonia, Dacia & Rhaetia* IV, 14, 46.
Iſthmius labor, *certamen in ludis Iſthmicis, qui in Neptuni honorem in Iſthmo Corinthio celebrabantur* IV, 3, 3.
Ithaca, *inſula Ulyſſis* S. II, 5, 4: Ep. I, 7, 41. *Hinc* Ithacenſis Ulyſſis remigium, *i. e.* remiges ſ. ſocii Ep. I, 6, 63.
Iuba, *Hiempſalis filius Mauritaniae regis*, Iubae tellus *i. e. Mauritania* I, 22, 15.
Iudaeorum ſabbata *v. not.* S. I, 9, 70.
Iugurtha, *Numidiae rex, a Mario devictus* II, 1, 28: Iugurthinum bellum E. 9, 23.
Iuno, *ſoror & uxor Iovis*, amica Afris II, 1, 25.
Iupiter, gentis humanae pater & cuſtos, ortus Saturno I, 12, 49: clarus Giganteo triumpho III, 1, 6: ruens tremendo tumultu *i. e. tonans*, I, 16, 12: ponit iracunda fulmina I, 3, 40: malus, *i. e. coelum inſalubre* I, 22, 19. *de Auguſto* Ep. I, 19, 43.
Ixion, *Iovis contubernalis factus, Iunonis amplexus petiit. Quare a Iove apud Inferos rotae illigatus eſt* III, 11, 21: Ar. 124.

L.

M. Antiſtius Labeo, *auctore Scholiaſte, fuit ICtus celeberrimus, ſed Wielandius negat, in illum virum cadere eam ſtultitiam, de qua eſt* S. I, 3, 82.
Laberius Decimus, *Eques Rom. a C. Caeſare iuſſus in theatrum prodire, mimus, poëta clarus & mordax, de quo v. Macrob. Saturn.* II, 7: eius genus dicendi notatur S. I, 10, 6.
Lacaena, *Laconica mulier* II, 11, 23.
Lacedaemon, *urbs nobiliſſima Peloponneſi*, patiens I, 7, 10.
Laconica purpura II, 18, 7.

C, Lae-

C. Laelius *ſapiens dictus, amicus Lucilii poëtae* S. II, 1, 65.
Laeſtrigonia amphora, *i. e. Formiana, ad declarandum vinum Formianum: quia olim Laeſtrigones incoluerunt agrum Formianum* III, 16, 34.
Laevinus P. Valerius, *repulſam tulit a populo ob morum turpitudinem* S. I, 6, 12.
Lalage, amica Horatii I, 5, 16: I, 22, 10.
L. Aelius Lamia, *amicus Horatii, frater Q. Aelii Lamiae, filius L. Aelii Lamiae viri Praetorii*, I, 36, 7: III, 17, 1: Ep. I, 14, 6.
Lamia, *monſtrum ad infantes terrendos excogitatum* Ar. 340.
Lanivium *ſeu* Lanuvium, *oppidum Latii ad viam Appiam* III, 27, 3.
Laomedon, *rex Troianus, Neptunum & Apollinem, qui iuſſu Iovis muros Troianos exſtruxerant, promiſſa mercede fraudavit* III, 3, 22.
Lapithae, *populi Theſſaliae, qui in nuptiis Pirithoi vino incenſos Centauros trucidarunt* I, 18, 8: II, 12, 5.
Lariſſa, *urbs Theſſaliae*, opima I, 7, 11.
Latinae feriae Ep. I, 7, 76. *per illas ſolebant Romani ruſticari, & a negotiis ſe recreare.*
Latium, *regio Italiae ſat nota*, ferox I, 35, 10: agreſte Ep. II, 1, 157.
Latona, *Apollinis & Dianae mater*, ſupremo dilecta Iovi I, 21, 3.
Laverna, *Dea furum*, pulchra Ep. I, 16, 60.
Laurens aper, *a Laurento Latii oppido dictus* S. II, 4, 42.
Lebedus, *urbs Ioniae maritima, olim celeberrima, ſed inde a temporibus Lyſimachi, qui evertit & incolas Epheſum deduxit, deſerta* Ep. I, 11, 6.
Leda, *Tyndari uxor*, & mater *Caſtoris, Pollucis, Helenae & Clytemnèſtrae ex Iove:* Ledae pueri I, 12, 25.
Q. Aemilius Lepidus, *qui cum M. Lollio fuit Conſul a. U.* 733, Ep. I, 20, 28.
Lepos, *nomen ſaltatoris* S
72.
Lesbos, *inſula maris Aegaei,*
Sapphus & Alcaei, nota I
1. *Inde* Lesboum barbit
34 & Lesbium plectrum
II, *i. e. Sapphus & Alcaei.*
civis, *i. e. Alcaeus* I, 32,
bium *vinum* innocens I,
Lesbia vina *laudantur* q
9, 34.
Leuconoë, *amica Horatii* I,
Liber pater, *Bacchus* poſt
inter Deos receptus Ep. I
proeliis audax I, 12, 22:
IV, 15, 26.
Libitina, *Dea funerum apu*
fuiſſe videtur Venus III,
S. II, 6, 19: Ep. II, 1, 49.
Libonis puteal *vid. not.* S.
35: Ep. I, 19, 8.
Liburni, *populus Illyriae, qui*
tur navigiis leviſſimis & c
mis, qualibus uſus eſt Aug
pugna Actiaca I, 37, 30: I
Libya, *regio Africae maritim*
Cyrenaicam & Africam
ciam. Sed pro Africa *ipſa*
II, 2, 10. *Unde* Libycae a
1, 7: lapilli, *i. e. marmor*
dicum, ex quo teſſellata pa
ta Ep. I, 10, 19.
Licinius Varro Muraena, *Pr*
& Terentiae frater, bene
ſtans & ambitioſus, coniur
in Auguſtum particeps, publ
Eoritate ſupplicio eſt affect
Dio IV, 3: *Sueton. Aug.* 1
Tib. 8: *Vell. Paterc.* II,
hunc eſt II, 10.
Licinus, *tonſor* Ar. 301.
Ligurinus, *puer formoſus* IV, 1
IV, 10, 1.
Liparaeus, *ortus ex Lipara u*
inſulis Aeoliis prope Sicilia
12, 5.
Liris, taciturnus amnis I, 3
amnis, quod Latium ſeiu
Campaniae ora. De placido
eius Silius IV, 350 *ſic: Et*
nutritus aquis, qui fonte
Diſſimulat curſum, ac nullo
bilis imbri Perſtringit tacita
manet gurgite ripas. Cf. III
8.

l

'onicus, *Livii Salinato-*
ſ, comicus Latinus Ep.
i9.
Palicanus, *Propraetor*
ib Auguſto factus, poſtea
lo Conſul fuit. Cum mo-
ıventae C. Caeſaris ab
ctus minus fidem datam
t; paulo poſtquam eius
plena ſubdoli & verſuti
ilia detecta eſſent, mor-
non ſine ſuſpicione ſumti
d hunc eſt IV, 9: *& lau-*
I, 20, 28.
llius, *filius aut nepos M.*
cedentis. Ad hunc eſt
ſtola I, 2 & 18: *in po-*
rſu 63 *eiusdem frater*
atur. Sunt, qui conten-
vam, ad quem eſt epi-
ibri primi, & Lollium,
ſt epiſtola ſequens, eſſe
Ex epiſtolis quidem ni-
ad hanc ſententiam re-
valeat, intelligi poteſt:
i diverſitas nominis ob-
ur.
, *moechus quidam* S. I,

io Italiae inferioris S.
Inde Lucani ſaltus Ep.
aper Lucanus, *tan-*
nus, S. II, 8, 6.
dum Apuliae infra Tea-
uvium Cerbalum; colo-
II, 15, 14.
Sueſſanus Auruncanus,
magnus avunculus Pom-
b Scipione Africano, Nu-
ello eques militavit &
nnos 46 *natus obiit.*
atirarum libros XXX,
Iymnos & Comoediam:
ionis privatam *ſcripſit*
: vitam ſuam inſeruit
. 33: primus ſatiras
: Scipionis & Laelii
ſus eſt *ib.* 72: cenſus
n laudatur *ib.* 75: ma-
ite uſus eſt in perſtrin-
ninum vitiis S. I, 4, 5:
I, 10, 4: *ſed* verſus
s expoliti S. I, 4, 9:
58: genus dicendi eſt
I, 10, 9.
rientibus adeſt E. 5, 6.

Lucretilis, *mons in Sabinis prope Horatii villam* I, 17, 1.
Lucrinus *lacus in Campania ſub ipſis Baiis* S. II, 4, 32: S. II, 15, 3: Lucrina conchylia E. 2, 49.
L. Lucullus, *qui contra Mithridatem bellum geſſit: cuius de laudibus vid. Cic. Acad. IV initio*; ditiſſimus Ep. I, 6, 40: de eius milite quodam *vid.* Ep. II, 2, 26.
P. Rutilius Lupus, *qui Conſul a. U.* 663 *fuit*, laeſus eſt in Satiris a Lucilio S. II, 1, 68. *Cf. Cic. Nat. D.* I, 23.
Lyaeus, *Bacchus*, iocoſus III, 21, 16: dulcis E. 9, 38.
Lycambes, *quem Archilochus contumelioſis verſibus ad ſuſpendium adegit, cum iſte filiam Neobulam iam Archilocho deſponſatam, mutata ſententia, nuptum dare recuſaſſet* E. 6, 13: Ep. I, 19, 25. 30.
Lyce, *amica* III, 10, 1: IV, 13, 1.
Lyceus, *mons Arcadiae Pani & Fauno ſacer* I, 17, 2.
Lycia, *regio Aſiae minoris ad mare mediterraneum* III, 4, 62. *Eius incolae* Lycii I, 8, 16.
Lycidas, *puer mollis & impudicus* I, 4, 19.
Lycimnia, *amica* II, 12, 13.
Lyciſcus, *amaſius puer* E. 11, 24.
Lycoris, *amica* I, 33, 5.
Lycurgus Thrax, *Dryantis Edonorum regis filius, Baccho inimiciſſimus. Hinc ab eo in furorem actus filium occidit & ſibi ipſe falce crura amputavit* II, 19, 16.
Lycus, *Alcaei puer amaſius* I, 32, 11.
Lycus, ſenex, *qui uxorem iuvenem anxius cuſtodiebat* III, 19, 23.
Lyde, *amica* II, 11, 22: III, 11, 7: III, 28, 1.
Lydia, *amica* I, 8, 1: I, 13, 1: I, 24, 8: III, 9, 1.
Lydae tibiae, *quibus canitur ad modum Lydium* IV, 15, 30.
Lynceus, *oculorum acie excelluit* Ep. I, 1, 28.
Lyſippus, *Sicyonius, ſtatuarius nobiliſſimus, Alexandro M. amice probatus* Ep. II, 1, 240.

M. Ma-

INDEX

laiſ, eroticus Ep. I, 6, 65; Ep. II, 2, 101.

Minerva, *ex Iovis cerebro orta Dea, praeeſt artibus, bellis,* caſta III, 3, 23: operoſa III, 12, 4.

Minos, *rex & legislator Cretenſium, a Iove ipſo leges didicit* I, 28, 9: *ob iuſtitiam* iudex inferorum IV, 7, 21.

Minturnae, *oppidum in Auruncis in confinio Campaniae & Latii ad Liris oſtia* Ep. I, 5, 5.

Minucii via *a porta Minucia Romae Brunduſium ferebat, ut Appia, ſed alio tractu, nempe per Sabinos, ſtrata a L. Minucio* Ep. I, 18, 20.

Miſenum, *promontorium, portus & oppidum Campaniae* S. II, 4, 33.

Mitylene, *ſive* Mytilenae, *urbs Lesbi,* pulchra *i. e. amoena ob ſitum & aedificia* Ep. I, 11, 17.

Moloſſi, *populus Epiri. Inde* Moloſſi canes S. II, 6, 114: E. 6, 5.

Monaeſes, *rex Parthorum. Sunt qui Surenam legatum regis Parthorum intelligant* III, 6, 9.

Moſchus, *Pergamenus Rhetor v. n.* Ep. I, 5, 9.

P. Mucius, *Iuris peritorum eloquentiſſimus, ut verbis utar Ciceronis, & eloquentium iuris peritiſſimus, Ciceronis in iure civili praeceptor* E. II, 2, 89.

L. Munatius Plancus, *ad quem eſt I, 7, fortaſſis eſt is, ad quem Cicero epiſtolas ſcripſit; homo inconſtans, qui primum libertatem reip. defendebat, ſed poſtea adiunxit ſe cum Antonio & Lepido; tandem ab Antonio ad Octavianum tranſiit. Cf.* III, 14, 28.

Munatius, *de quo eſt Ep. I,* 3, 31, *quis fuerit, incertum.*

L. Licinius Varro Murena, *frater Terentiae Maecenatis uxoris* S. I, 5, 38.

Mutus, *homo obſcurus* Ep. I, 6, 22.

Mycenae, *urbs Argolidos in Peloponneſo,* dites I, 7, 9.

Mygdones, *populi Phrygiae. Inde* Mygdonius *pro* Phrygio II, 12, 22: III, 16, 41.

Myrtale, *libertina amica Horatii* I, 33, 14.

Myrtoum mare, *pars maris Aegaei inprimis procelloſa & naufragiis infeſta, inter Euboeam, A & Peloponneſum* I, 1, 14.

Myſi, *populus Aſiae minoris* 10.

Myſtes, puer amaſius II, 9, 1

N.

Nacca, *ſive* Natta, *nomen avari* S. I, 6, 124.

Cn. Naevius, *Ennii aequalis, Punico I. ſtipendia fecit, ob citatem in vincula coniectus, ea Roma expulſus Uticae m eſt. Scr. carmen de bello primo, tragoedias & comoe ſatiram,* Ep. II, 1, 53.

Naevius, *quidam erga ſervos indulgens* S. II, 2, 68.

Naevius *ſeu* Maenius, nepos 101.

Naiades, *Nymphae* III, 25, 1

Naſica, *captator haereditatis ſus* S. II, 5, 57.

Naſidienus Rufus *videtur ob vium, quo Maecenatem ext* II, 8.

Neaera, *fidicina, amica* III, 1 E. 15, 1.

Neapolis, *oppidum Campaniae, ſa* E. 5, 43.

Neobule, *puella* III, 12, 1.

Neptunus, *Deus maris,* cuſto renti I, 28, 29: Neptun feſtus III, 28, 1.

Neptunius Dux, *i. e. Sextus peius* E. 9, 1.

Nereus, *Ponti filius, Thetidos Deus marinus, cecinit fata na* I, 15, 5.

Nereius nepos, *Achilles* E. 17

Nerius, *foenerator* S. II, 3, 6

Tib. Claudius Nero, *Druſi fi Auguſti ſucceſſor & privign Livia Druſilla & Scribonia,* ſus cum imperio in Syriam I 3, 2: bonus clarusque Ep 2, 1: ei commendatur Septi Ep. I, 9.

Neſſus *centaurus, interfectus ab cule, cuius cruore Hercules periit* E. 17, 32.

Neſtor Pylius, *rex Pyli, civi Peloponneſi, prudentia, aetat eloquentia venerabilis* I, 15, Ep. I, 2, 11.

N

[redacted]

NOMINUM.

ius *Aegypti*, tumidus III,
qui celat fontium origi-
14, 46.
Tantali filia, *Amphionis*
rma & multitudine libe-
ita contemſit Latonam : un-
& Diana ſunt ulti VI, 6, 1.
Armeniae mons, rigidus
).
Graecus forma excellens
rum III, 20, 15 : E. 15, 22.
us, *paraſitus Naſidieni* S.

pars Illyrici, ferro nobile.
pricus enſis I, 16, 9.
idetur eſſe nomen fictum
divitis ap. Romanos S. I,
21.
npilius, *rex Romanorum*
Ep. I, 6, 27: eius re-
iietum I, 2, 34.
urbs Hiſpaniae Tarraco-
bilis, quae per plures an-
anis fortiſſime reſtitit;
utem a Scipione Aemilia-
gnata & deleta eſt, fera

homo in vitae genere &
inconſtans Ep. I, 6.
populi Africae, extremi
um agri, *i. e. Numidiae*
rta III, 11, 47.
Vala, *fortaſſis eſt is, qui*
itus caeſus eſt a Germa-
Vell. Paterc. II, 119.
eſt Ep. I, 15.

O.

iber, *mare Arabicum &*
ſeu orientale I, 35, 32:
, de mari Britan. IV, 14, 47
micus doctus Horatii, qui
a Caeſare Octavio eſſe
S. I, 10, 82.
fticus, *fortaſſis Sabinus*
Horatii S. II, 2, 2.
nons inter Theſſaliam &
iam III, 4, 52.
rbs Elidis in Peloponneſo;
adis Olympicis. *Unde*
lympicus I, 1, 3.
arus quidam S. II, 3, 142.
dius *Canuſinus*; de cuius
to *vid.* S. II, 3, 168.
egilla, *puella quaedam* I,

Pupillus *Beneventhanus*,
acerbae naturae non ſolum in an-
tiſophiſtas & diſcipulos, ſed & in
principes viros: Romae inde ab
anno aetatis Lmo Grammaticam
docuit. vid. Sueton. de Illuſtr.
Grammat. & Noſter Ep. II, 1, 71.
Orbius, *videtur multa praedia col-*
miſſe Ep. II, 2, 160.
Orcus, *Pluto*, nil miſerans II, 3, 24:
rapax II, 18, 30: non exorabilis
auro Ep. II, 2, 178.
Oreſtes, *Agamemnonis & Clytemne-*
ſtrae f. amicus Pyladis, Aegyſthum
& matrem occidit, qui patrem oc-
ciderant, poſtea furiis eſt agita-
tus, triſtis Ar. 124: matricida S.
II, 3, 133.
Oricum, *oppidum Epiri cum portu,*
colonia Colchorum, non procul
Dyrrhachio III, 7, 5.
Origo, *mima* S. I, 2, 55.
Orion, *venator inſignis*, II, 13, 39:
tentator Dianae III, 4, 71: *poſt*
mortem in ſidus mutatus III, 27, 17.
Ornytus Thurinus, *homo videtur*
eſſe dives, qui Thurio, i. e. oppi-
do opulento Lucaniae, Romam
commigraverit III, 9, 14.
Orpheus, *Apollinis & Calliopes f.*
maritus Euridices, quam fruſtra
ab inferis reducere conatus eſt;
excelluit lyra, quam vel a Mer-
curio vel ab ipſo Apolline accepit:
Threïcius I, 24, 13: docuit agre-
ſtes homines Ar. 392: vocales I,
12, 7: *ubi omnino agitur de vi*
muſicae Orphicae.
Oſiris, *Aegyptiorum Deus, Iſidis*
maritus Ep. I, 17, 60.
L. Roſcius Otho, *tribunus pl. fautor*
ordinis equeſtris, legem tulit, ne
quis in quatuordecim gradibus or-
cheſtrae in qua ſenatores ſedebant,
proximis ſederet, niſi qui eques &
equeſtri cenſu eſſet E. 4, 16.

P.

Pacorus, *Orodis regis Parthorum*
filius, Phrantis frater natu maior,
vir fortiſſimus, ſed poſtea a Ven-
tidio a. U. 715 victus periit III, 6, 9.
Pactolus, *amnis Lydiae, arenas tra-*
hens aureas E. 15, 20.
M. Pacuvius, *poëta tragicus, Ennii*
ex ſorore nepos, Laelii amicus &
hoſpes. Ep. II, 1, 56. *Quintil. X*, 1,
laudat in eius tragoediis gravitu-

Xx tem-

tem ſententiarum, verborum pondus, & auctoritatem perſonarum.

Padus, *fluvius Italiae ſuperioris* E. 16, 28.

Palinurus, *Aeneae gubernator*, III, 4, 28 *dicitur de promontorio Palinuro Lucaniae non procul Velia.*

Pallas, *Minerva*, Palladis intactae arces, *i. e. Athenae* I, 7, 5: aegis III, 4, 57: parat galeam, aegida, currus & rabiem I, 15, 11.

Panaetius, *Rhodius, Stoicus celebris, Scipionis Africani maioris praeceptor, ſcripſit multa, v. c. de Officiis, de dolore patiendo, providentia, magiſtratibus. Hinc* libri Panaetii I, 29, 14.

Panthoides, *Panthoi filius Euphorbus, quem ſe tempore belli Troiani fuiſſe dixit Pythagoras* I, 28, 10.

Pantilius, *adverſarius & obtrectator Horatii* S. I, 10, 78.

Pantolabus, *ſcurra, v. n.* S. I, 8, 11.

Paphus, *urbs Cypri, cultu Veneris nobilis* I, 30, 1: III, 28, 14.

Paris ſ. Alexander *Priami f. & Helenae raptor*, paſtor perfidus I, 15, 1: Paridis amor Ep. I, 2, 6. buſtum III, 3, 40.

Parium marmor ſplendens I, 19, 6. *ab inſula Paro dictum.*

Parrhaſius, *Epheſius, pictor nobiliſſimus* IV, 8, 6.

Parthi, *proprie populi Perſiae ultra Euphratem: deinde omnino pro* Perſis *ponuntur*, feroces III, 2, 3: animoſi verſis equis I, 19, 11. Latio imminentes I, 12, 53: ſagittae & celeris fuga II, 13, 18: reddunt Auguſto ſigna Ep. I, 18, 56: iis ademta ſigna IV, 15, 7: timent Romam Ep. II, 1, 256: Parthis mendacior Ep. II, 1, 112.

Paulus, *haud dubie*, Fabius Maximus, IV, 1, 10.

Paulus *Aemilius Cos. qui ad Cannas cecidit*, animae magnae prodigus I, 12, 38. *Videtur idem intelligi* S. I, 6, 41.

Pauſias, *Sicyonius, pictor nobilis, de cuius picturis vid. Plin. H. N. XXXV*, 11. S. II, 7, 95.

Pectius, *ſeu* Pettius, *contubernalis Horatii* E. 11, 1.

Pedana regio, *ager prope Pedum, oppidum Latii inter Praeneſte, Tibur & Tuſculum* Ep. I, 4, 2.

lius Pediatius, *eques R patrimonio conſumto, cia factus. Hinc iſte hom a Noſtro* Pediatia *pro* I *vocatur* S. I, 8, 39.

Pedius Publicola, *forsaſſis Q. Pedii eius, qui a Cae haeres Octaviano ſcripta Pedium contra Caeſaris res ſcripſit* S. I, 10, 28.

Pegaſus, *equus, quo a accepto uſus eſt Bellerophc maera occidenda* I, 27, 24

Peleus, *Aeaci f. Achillis pa ſo Phoco fugit Phthiam a tionem ſocerum, quo occ ad Acaſtum; cuius uxo lyta, ſive Aſtydamia cum ſtra ad ſtuprum ſollicita poſtea apud maritum ſtu crimine accuſaſſet: ille a in venatione in Pelio mo mis reſictus, a Chirone eſt* III, 7, 17: Ar. 96.

Peligni, *populus Italiae, Marrucinis & Ferentanis* III, 19, 8: anus Pelignae, *cas artes male audiebant* E

Pelius *mons Theſſaliae* III,

Pelops, *filius Tantali Elei ter Atrei, Thyeſtis, C* II, 13, 37: ſaeva Pelopis *i. e. ob caedes: nam Ch ab Atreo & Thyeſte fr Thyeſtis liberi ab Atreo, ab Aegiſtho, Agamemnon giſtho & Clytemneſtra ſun quos interfecit Oreſtes: Pelops occidit Oenomaum & Stymphalum Arcadiae* I, 6, 8.

Penelope, *uxor Ulyſſis caſt amore conſtans* I, 17, 20: 76: difficilis procis III, 1

Pentheus, *Echionis ex Agave mi ſucceſſor in regno T Bacchum in vincula coniici Deus, terrae motu dom corruiſſet, elabitur: & ip a matre ipſa dilaniatur*, II, Ep. I, 16, 73.

Perillius, foenerator S. II,

Perſae, *populi Aſiae maiori* ves I, 2, 22: infidi IV, Perſici apparatus I, 38, 1.

Perſius *Clazomenius, ibrida* S. I, 7, 2.

ſ Capitolinus, *furti reus*
, 94: S. I, 10, 26.
; vicus *in agro Sinueſſano*
, 5, 5.
s, *populi Corcyrae molliſſi-*
uorum mollitiem Homerus in
a celebravit. Pinguis Phaeax
15, 24.
, *Solis fil. cum currum pa-*
ulte rexiſſet & coelum ter-
e incendiſſet; Iovis fulmine
n Eridanum amnem decidit.
ſtus IV, 11, 25.
is, *duxit coloniam Lacedae-*
rum Tarentum II, 6, 12.
haud dubie villica in fundo
i Sabino III, 23, 1.
, *urbs Macedoniae, ad quam*
& Brutus ſunt victi, quo-
n exercitu Horatius cobor-
uxit II, 7, 9: III, 4, 26:
, 2, 49.
s, *aureus numus, a Phi-*
rege Macedonum Alexandri
dictus Ep. II, 1, 234.
ius Philippus, *Conſularis,*
is ſuae aetatis orator, ha-
domum in Carinis, homo
s Ep. I, 7, 46 *ſeqq.*
nus, *poëta Epicureus* S. I,
21. *eiusdem mentionem*
Cicero Fin. II, 35 & in Pi-
8.
puella celebris illius aetatis,
cuiusdam Cyri aſpera I, 33,
ica cuiusdam amici, ſugax
17: III, 15, 7.
, *Incolae Phocaeae, urbis*
, *quorum colonia condidit*
iam in Gallia Narbonenſi
, 17.
, *Rex Parthorum crudelis*
leratus a ſuis regno expul-
ſed, victo Teridate, denuo
potitur; mox iterum ex-
a Scythis reſtituitur II, 2,
ſe ſubiecit Auguſto Ep. I,
r.
, *regio Aſiae minoris ad*
pontum & mare Aegaeum,
II, 12, 22: lapis Phrygius,
or Phrygium ſ. Synnadicum,
is purpureis diſtinctum III,
Phrygiae ſorores *i.e. Tro-*
II, 9, 16.
libertina, amica E. 14, 16,
puella II, 4, 14.

Phyllides, *fidicina* IV, 11, 1.
Picena poma, *tanquam praeſtantiſ-*
ſima, ex agro Piceno Italiae, qui
eſt Umbriae confinis S. II, 3, 272:
S. II, 4, 70.
Pieria, *mons Macedoniae, Muſis*
ſacer. Unde antrum Pierium
III, 4, 40.
Pimplea *ſive* Pimpleïs *Muſa, a Pim-*
plea monte, fonte & pago Thra-
ciae Muſis ſacro dicta I, 26, 9.
Pindarus, *Thebanus, poëta lyrico-*
rum carminum nobiliſſimus, Dir-
caeus cygnus IV, 2, 25: ſenſus
ſublimes laudantur *ibid.* Pinda-
rici fontis hauſtus Ep. I, 3, 10.
Pindus, *iuga montium inter Mace-*
doniam, Theſſaliam & Epirum I,
12, 6.
Pirithous, *Ixionis fil. qui cum The-*
ſeo amico conatus Proſerpinam ab
inferis abducere a Plutone in vin-
cula coniectus eſt III, 4, 80: IV,
7, 28.
Pitholeon Rhodius *ſcr. epigramma-*
ta, ubi verba Graeca commixta
erant cum Latinis S. I, 10, 22.
Piſones, *pater & filii, ad quos eſt*
Epiſt. II, 3. Pater videtur fuiſſe
L. Calpurnius Piſo, qui cum M.
Livio a. U. 739. Conſul fuit;
poſtea Praetor Pamphiliae, & a.
U. 743 ab Auguſto in Thraciam
contra Vologeſem miſſus. Sub Ti-
berio fuit praefectus Urbi, de quo
Vell. Paterc. II, 98. Huius hor-
tatu ſcr. Horatius illam epiſto-
lam, ut filium a carminibus ſcri-
bendis deterreret.
Placideianus, *gladiator celebris* S.
II, 7, 97.
Plato, *Philoſophus Socraticus nobi-*
liſſimus, doctus S. II, 4, 3. legi-
tur ab Horatio S. II, 3, 11.
M. Accius Plautus, *Sarſinas ex Um-*
bria, nova verba finxit Ar. 54:
comparatur cum Epicharmo Ep.
II, 1, 58: reprehenditur *ib.* 170:
Plautinos numeros & ſales lauda-
runt nonnulli perperam Ar. 270.
Plotius Numida, *qui cum Auguſto*
bello Cantabrico interfuit: eius
reditum celebrat Horatius I, 36.
Plotius, *poëta epicus, amicus Vir-*
gilii & Horatii, anima candidiſ-
ſima S. I, 5, 40: *ei vult probari*
ſua ſcripta Horatius S. I, 10, 81.

INDEX

Pluto, *Rex Inferorum, Proſerpinae maritus*, illacrimabilis II, 14, 7: Plutonia domus exilis I, 4, 17. *Vid. Orcus.*

Poenus uterque, *& in Africa & in Hiſpania* II, 2, 11.

Polemo, *Academiae veteris philoſophus, Xenocratis auditor, ex homine prodigo philoſophus graviſſimus & frugaliſſimus factus* S. II, 3, 254.

C. *Aſinius* Pollio, *ingenio, doctrina, belli & pacis artibus clariſſimus, Virgilio, Horatio & Auguſto amicus; ſummus orator, tragoediarum & bellorum civilium ſcriptor nobilis* II, 1: S. I, 10, 42. 85. *cf. Ern. Clav. Cic. voc. Aſinius.*

Pollux, *frater Caſtoris, Iovis ex Leda f.* III, 3, 9.

Polyhymnia, *Muſa* I, 1, 33.

Pompeius *vid.* Groſphus.

Pompilius ſanguis *v. n.* Ar. 292.

Pomponius, *adoleſcens minus frugalis* S. I, 4, 42.

Pontificum libri *v. n.* Ep. II, 1, 26.

Porcius, *Naſidieni paraſitus* S. II, 8, 23.

Porphyrion, *Gigas validiſſimus & maxime metuendus, a Iove & Hercule interfectus* III, 4, 54.

Porſena, *Dux Etruſcorum*, minax E. 16, 4.

Poſtumus, *amicus quidam Horatii, ad quem eſt* II, 14.

Praeneſte, *municipium Latii non procul Roma, ob ſitum montanum frigidius; hinc Romani aeſtatem ibi agere ſolebant* III, 4, 23: S. I, 7, 28: Ep. I, 2, 2.

Priamus, *Laomedontis f. Rex Troiae, qua capta a Pyrrho Achillis filio occiſus eſt*, dives I, 10, 14: Priami vetus regnum I, 15, 8: domus periura III, 3, 26: fortuna Ar. 137. *cf.* S. II, 3, 195.

Priapus, *Deus hortorum turpiſſimus & cuſtos. Huius ſtatua erat in hortis Maecenatianis in Eſquilinis* S. I, 8, 2.

Priſcus, *homo inconſtantiſſimus* S. II, 7, 9.

C. Proculeius, *Eques R. vir clarus & prudens, Auguſto carus & familiaris; pius erga fratres Caepionem & Muraenam v. n.* II, 2, 5.

Procyon, *ſidus* III, 29, 18.

Proetus, *Argivorum Rex, q criminatione uxoris Sthe adverſus Bellerophontem ca innocentem eſt commotus* II

Progne, *Pandionis f. Philom ror; filio occiſo, a Tereo curſu petita mutata eſt in dinem* Ar. 187.

Prometheus, *Iapeti ex Aſia pha fil. ope Minervae ſubl coelum ex Sole ignem det homines: homines finxit unde Iovis iuſſu a Vulcano eſt Caucaſo*, I, 3, 27: I, II, 13, 37: II, 18, 35: E.

Proſerpina, *Iovis e Cerer a Plutone rapta & in m nium ducta*, ſaeva I, 28, 20 II, 13, 21: imperioſa S. II, eius regna E. 17, 2.

Proteus, *Deus marinus, pl Neptuni paſtor, in varias ſolebat ſeſe mutare* I, 2, debitore fugace & tergiv S. II, 3, 71: de homine ſtante Ep. I, 1, 90.

Punica bella Ep. II, 1, 162.

Pupius, *tragicus v. n.* Ep. I

Puteal Libonis *fuit ara in Iulia ad Fabianum arcu atrium Minervae. Hoc ad quod foeneratores conſ tractare foenora ſolebant bonius Libo ponendum quia in eo loco olim ſacell quod ignorabatur*, S. II, Ep. I, 19, 8. *Conf. Salma lin. p.* 802 *ſq.*

Pylades, *Strophii Phocenſ Aſtydamiae frater, & ami ſtis* S. II, 3, 139.

Pyrrha, *Epimethei & Pandor Deucalionis uxor* I, 2, 6.

Pyrrha, *amica Horatii inconſt*

Pyrrhia, *ancilla* Ep. I, 13.

Pyrrhus, *Aeacides, Rex Epi rentinorum ſocius, tandem rio & Fabricio victus* III, 6

Pyrrhus, *puer* III, 20.

Pythagoras, *Samius philoſoph marati locupletis & nego filius, Pherecydis diſcipul* 4, 3: renatus E. 15, 21 faba cognata S. II, 6, 63.

Pythia *ſcil. certamina* Ar. 4

Pythias, *nomen ancillae ap lium* Ar. 238.

NOMINUM.

Q.

Quinctilius Varus, *Cremonenſis, Virgilii & Horatii amicus:* huius mortem deflet Noſter I, 24: *criticus ſeverus carminum* Ar. 438.

Quintus Dellius, *varius & mobilis in bellis civilibus poſtea gratia Auguſti floruit, amicus Horatii,* II, 3.

Quirinus, *Romulus poſt mortem ſic dictus* I, 2, 46: III, 3, 15: S. I, 10, 32. E. 16, 13.

Quiris, *populus Romanus* Ep. I, 6, 7: *de exauctorato milite* II, 7, 3.

Quirites mobiles I, 1, 7: bellicoſi III, 3, 57.

R.

M. Attilius Regulus, *bello Punico primo captus a Poenis de commutandis captivis Romam miſſus rem diſſuadet, & adeo rediit ad ſupplicium* I, 12, 37: III, 5, 13.

Remus, *Romuli frater,* immerens E. 7, 19.

Rhaetia, *populi Germaniae confines Vindelicis,* IV, 14, 15: IV, 4, 17.

Rhamnes, *equites Romani,* celſi Ar. 342.

Rhenus, *fluvius Germaniae* S. I, 10, 37: Rhenum flumen Ar. 18.

Rhodanus, *fluvius Galliae* II, 20, 20.

Rhode, *nomen puellae* III, 19, 27.

Rhodope, *hodie* Dervent, *mons Thraciae, ſacris Bacchicis celebris* III, 25, 12.

Rhodus, *urbs inſulae cognominis* I, 7, 1: Ep. I, 11, 17.

Rhoetus, *Gigas* II, 19, 23: III, 4, 55.

Roma, *urbs Latii nobiliſſima,* domina IV, 14, 44: magna S. I, 5, 1: regia Ep. I, 7, 44.

Romulus, *conditor Romae,* I, 12, 33: Deus factus poſt mortem Ep. II, 1, 5.

Roſcia lex, *theatralis* Ep. I, 1, 62. *vid. L. Roſcius Otho.*

Q. Roſcius, *hiſtrio eximius, amores & deliciae Cicer.* Ep. II, 1, 82.

Rubi, *oppidum Apuliae* S. I, 5, 94.

Rufillus paſtillos olet S. I, 2, 27: S. I, 4, 92.

P. Rupilius Rex, *Praeneſtinus, comes Bruti* S. I, 7, 1.

Octavius Ruſo, *foenerator & hiſtoricus* S. I, 3, 86.

Rutuba, *gladiator ſuae aetatis celeberrimus* S. II, 7, 96.

S.

Sabaea, *pars Arabiae felicis, ob tura nobiliſſima, ad ſinum Arabicum et Perſicum* I, 29, 3.

Sabini, *populus Latii,* cum his foedus fecit Romulus Ep. II, 1, 25. Sabini unici, *de villa Horatii* II, 18, 14: Sabinus ager, *de eadem villa* S. II, 7, 118: Sabina vallis III, 1, 47. Sabinum vinum, *quod erat vilius* I, 20, 1: coelum *quod laudatur,* Ep. I, 7, 77; ſilva I, 22, 9. Sabelli ligones, *quibus ager Sabinus colitur* III, 6, 38: Sabella, *mulier fatidica Sabina* S. I, 9, 29.

Sabinus, *amicus Horatii, de quo perurbane iocatur* Ep. I, 5, 17.

Sacra via *vid.* Via.

Sagana, *mulieris veneficae nomen* E. 5, 25: S. I, 8, 25; *ubi vid. not.*

Salernum, *oppidum maritimum agri Picentini in magna Graecia* Ep. I, 15, 1.

Salii, *ſacerdotes duodecim Martis, a Numa inſtituti, ut Ancilia cuſtodirent, & Martis die feſto ſaltarent ſaltationem armatam* I, 36, 12: IV. 1, 28. *Hinc*

Saliare carmen, *ad quod ſaltabant Salii* Ep. II, 1, 86: Saliares dapes, *Saliorum epulae, quae erant opiparae magnificae* I, 37, 2.

Criſpus Salluſtius, *videtur eſſe hiſtorici nepos e ſorore & ab eo adoptatus, gratia Auguſti florens & Maecenatem aemulatus, equeſtri ordine contentus alia gloriae inſignia non aſſumſit; diverſus a veterum inſtituto per cultum & munditias; copia & affluentia luxu propior. vid. Tacit. Annal. III, 30. Ad hunc videtur eſſe carmen* II, 2. *cf.* S. I, 2, 48.

Samnites, *gladiatores, qui proluſione pugnae ineunte convivio ſolebant oblectare convivas* Ep. II, 2, 98.

Samos, *inſula Aſiatica in mari Aegaeo cum urbe eiusdem nominis, concinna, i. e. amoena* Ep. I, 11, 2.

Sappho, *poëtria, Mitylene urbe Lesbi oriunda, ubi dialectus Aeolica erat in uſu. Unde ei* lyra Aeolia *tribuitur* II, 13, 24, & *ipſa dicitur* puella Aeolia IV, 9,

12: maſcula, imitata eſt Archilochi metrum Ep. I, 19, 28.
Sardinia, *inſula in mari Liguſtico*, ferax ſegetes I, 31, 4. *Inde* Sardum mel, *quod minus ſuave erat* Ar. 375.
Sardis, *urbs praecipua Lydiae, Croeſi regia* Ep. I, 11, 2.
Sarmentus, *Auguſti deliciae, libertinus, ſcriba*, in comitatu *Maecenatis* S. I, 5, 52.
Satureium, *oppidum parvum prope Tarentum, equorum praeſtantia nobile. Unde* Satureianus caballus S. I, 6, 59.
Saturnus *Coeli filius, Iovis pater*, vetus II, 12, 9.
Saturnalia, *dies feſti, qui inde a XIV Kal. Ian. agebantur* S. II, 7, 4.
Saturnius, *temporibus Saturni uſitatus* Ep. II, 1, 158.
Satyri, *Dii ſilvarum*, agreſtes Ar. 221: dicaces *ibid.* 226: protervi *ibid.* 233.
Scaeva, Ep. I, 17, *videtur eſſe filius Caſſii Scaevae, cuius fortitudo laudatur Iul. Caeſ. de B. Civ. III*, 53.
Scaeva, *matricida* S. II, 1, 53.
Scamander, *fluvius Troiadis* E. 13, 14.
Scauri. *in his clariſſimi ſunt M. Aemilius Scaurus, princeps Senatus & eius filius M. Scaurus aedilitatis magnificentia clarus*, I, 12, 37.
P. Scipio *Africanus minor*, amicus Lucilii S. II, 1, 72.
Scopas, *ſtatuarius & ſculptor eximius* IV, 8, 6. *cf. Plin. H. N. XXXVI*, 5.
Scylla, *Phorci filia, mutata in ſaxum Charybdi oppoſitum in freto Siculo* Ar. 145.
Scythae, *populi Sarmatiae*, profugi I, 35, 9: IV, 14, 42: campeſtres III, 24, 9: gelidi IV, 5, 25: Adria diviſi obiecto II, 11, 1: cedunt ex finibus Rom. III, 8, 23.
Sectanus, *moechus* S. I, 4, 112.
Septembres horae, *h. e. tempeſtas qualis eſt in Septembri, minus ſalubris* Ep. I, 16, 16.
Septicius, *Horatii conviva* Ep. I, 5, 26.
T. Septimius, *eques Rom. amicus Horatii, qui eum Tiberio in Orientem proficiſcenti commendat. Carus fuit Auguſto, qui eum* Noſtrum *vocat apud Suet. Vit. Horat. Ad hunc eſt Carmen* II, 6: *cf.* Ep. I, 9, 1.
Seres, *populus Indicus* I, 1… III, 29, 27: IV, 15, 23. … ricae ſagittae I, 29, 9: … pulvilli E. 8, 15.
Servius S. I, 10, 86 *videtur e…* vius Claudius, *eques Rom.* … *maticus doctus, qui facile* … *qui verſus Plauti eſſet q…* *cf. Ern. Clav. Cic.*
Sextilis, *menſis, qui poſtea A…* *eſt dictus* Ep. I, 7, 2.
L. Sextius, *ad quem eſt carm…* *videtur eſſe is, quem Bruti* … *ſiſſimum Auguſtus a. U. 731* … *ſulem in locum ſuum ſuffeci…*
Sicilia, *inſula prope Italiam* … *liſſima. Inde* mare Sicul… 12, 2: Siculae vaccae II, 1… dapes, *i. e. exquiſitiſſimae* … *xime opiparae* III, 1, 18: … Ep. I, 2, 58.
Sidon, *urbs antiquiſſima & …* *ſima Phoenices maritima.* Sidonii nautae E. 16, 59: … nium oſtrum, *optima p…* *eadem dicitur purpura Ty…* I, 10, 26.
Silenus, *cuſtos & fam. Bacchi* A…
Silvanus, *Deus agreſtis*, h… III, 29, 23: lacte piatur Ep… 143: tutor finium E. 2, 22…
Simo, *ſenex comicus ap. Lucil.* A…
Simois, *amnis Troadis* E. 1…
Sirenes, *monſtra marina*, qu… tu *navigantes alliciebant* a… *niciem* Ep. I, 2, 23: Sir… deſidia S. II, 3, 14.
Siſenna, *nomen hominis m…* S. I, 7, 8.
Siſyphus, *Aeoli f. conditor* … *Corinthi, apud inferos ſax…* *ſummum montis verticem p…* *vere conatur, ob Aeginam* … *filiam, quam a Iove raptam* … *patri indicarat*, Aeolides I… 20: optat collocare ſaxu… monte ſupremo E. 17, 68.
Siſyphus, *nanus Antonii* S. I, …
Siſyphus, *amator quidam v…* *Corinthiorum* S. II, 3, 21.
Sithonii, *gens Thraciae ad P…* *Euxinum* I, 18, 9. Sithonia… *i. e. Thracica* III, 26, 10.
Smyrna, *urbs Ioniae maritima* … I, 11, 3.
Socrates, *Philoſophus Athen…* *nobiliſſimus. Unde* Socratic…

n

es.III, 21, 9: chartae, libri
ricorum Ar. 310: domus,
tis ſecta I, 29, 14.
les, Atheniensis, Tragicorum
eps Ep. II, 1, 163.
, mons in Faliſcorum finibus
2.
ratres, bibliopolae celebres
, 20, 2: Ar. 345.
us, gladiator, qui a. U. 679
o Lentuli Capuae fugiens, fu-
rum dux factus, bellum ſer-
ommovit longe graviſſimum,
as III, 14, 19: acer E.
i.
as, divitiis multum tribuens;
teſtamentum S. II, 3, 84.
us, Philoſophaſter Stoicus,
tos viginti libros Stoicorum
eſſe fertur S. II, 3, 33: octa-
apientium iactatur ib. 296:
en eius delirat Ep. I, 12,

rus, Himerae in Sicilia na-
poëta lyricus, Phalaridi ty-
carus; Steſichori graves
enae IV, 9, 8.
us, Capanei f. fortiſſimus,
a Diomedis I, 15, 24: IV,
.
alus apud inferos I, 34, 10.
Stygia aqua II, 20, 8.
, locus Romae ſub muro ter-
arinarum. Unde canes ſub-
ae E. 5, 58.
, cauſidicus acer S. I, 4, 65.
Sulla, dictator, S. I, 2, 64.
horrea, IV, 12, 18.
um, Campaniae oppidum ad
Puteolanum, Ep. I, 17, 52:
vinum Surrentinum S. II,
.
, iuvenis amatus Lydiae I,

i, gens Germaniae trans
um inter Lupiam & Sigam
, 36: caede gaudentes IV,
1.
vada arenoſa & mutabilia
ari ad littus Africae, aeſtuo-
, 22, 5: barbarae II, 6, 3:
ulae II, 20, 15: exercitatae
31.
opulus Aſiae maioris. Unde
merx I, 31, 12.
nomen ſervi S. I, 6, 38.
gladiator S. II, 6, 44.

T.

Taenarum, promontorium Laconi-cae: ponitur de porta ad inferos, imo pro loco inferorum ipſo: ut Taenari ſedes horrida I, 34, 10.

Tanais, hodie Don, fluvius Europam & Aſiam dividens, ad quem habitabant Scythae IV, 15, 24: Scythicus amnis II, 4, 36: extremus III, 10, 1: aucors, de accolis populo Rom. inimicis III, 29, 28.

Tanais, ſpado quidam S. I, 1, 105.

Tantalus, Pelopis pater, Rex Lydiae, ad epulum Deorum admiſſus, inſolentior factus eſt & illo honore abuſus, apud inferos perpetua fame ſitique cruciatur, conviva Deorum I, 28, 7: ſuperbus II, 18, 37: egens benignae dapis E. 17, 66: a labris fugientia captat flumina ſitiens S. I, 1, 68.

Tarentum, urbs Calabriae maritima, antiquiſſima & celeberrima, quam colonia Lacedaemonum, duce Phalanto, occupavit II, 6, 11: inde Lacedaemonium dicitur III, 5, 56: ad finem Italiae ſitum S. I, 6, 105: laudatur tanquam amoenum Ep. I, 16, 11: molle S. II, 4, 34: imbelle I, 7, 45: lana ibi tingebatur colore violaceo Ep. II, 1. 207.

Sp. Maecius Tarpa, iudex & cenſor fabularum in ludis ſcenicis agendarum S. I, 10, 38: Ar. 387.

Tarquinius Superbus, ultimus Rom. Rex S. I, 6, 13: Tarquinii faſces ſuperbi, i. e. imperium ſplendidum a Tarquinio translatum in Conſules I, 12, 35.

T. Statilius Taurus, Conſul iterum a. U. 728. una cum Auguſto Ep. I, 5, 4.

Teanum Sidicinum, hodie Teano, non procul a Calibus oppidum Campaniae, diverſum a Teano Apulo, Ep. I, 1, 86.

Tecmeſſa, Teuthrantis Phrygiorum regis filia, ab Aiace capta, qui ex illa ſuſcepit Euryſacem filium II, 4, 6.

Telegonus, Ulyſſis e Circe fil. conditor Tuſculi III, 29, 8.

Télemachus, Ulyſſis ex Penelope f. Ep. I, 7, 40.

Telephus, *Herculis ex Auge f. iuſſu avi in ſilvis expoſitus a cerva nutritus eſt; tum exul ad parentes quaerendos venit ad Teuthrantem; a quo adoptatus eſt, & ei poſtea in regno Myſiae ſucceſſit. In pugna ab Achille vulneratus, non aliter ſanari potuit niſi eadem haſta, qua vulneratus erat*, E. 17, 8: pauper & exul Ar. 96.

Telephus, *iuvenis Graecus dives, qui Romae vivebat, poëta doctus*, I, 13, 1: III, 19, 1: IV, 11. 21.

Tempe *Theſſalica, convallis nemoroſa ad Peneum inter Oſſam & Olympum* I, 7, 4: I, 21, 9: Zephyris agitata III, 1, 24. *Huius loci amoenitatem egregie deſcripſit Aelianus V. H. III*, 1.

P. Terentius *Afer, comicus celeberrimus* Ep. II, 1, 59.

Teucer, *Telamonis f. Aiacis frater, conditor Salaminis in Cypro* I, 7, 21: S. II, 3, 204.

Thaliarchus, *nomen videtur eſſe fictum amici cuiusdam* I, 9, 8.

Thebae, *urbs Boeotiae, Bacchi patria: nam Semele mater fuit Thebana*, Baccho inſignes I, 7, 3: Echioniae, *quia Echion adiutor Cadmi fuit in condendis Thebis* IV, 4, 64. *Cf.* S. II, 5, 84: Ep. II, 1, 210.

Theon, *unde* dente Theonino circumrodi *v. not.* Ep. I, 18, 82.

Theſpis, *poëta tragicus*, quam Latini ſunt imitati Ep. II, 1, 163: egit in plauſtris tragoedias Ar. 275.

Theſſalia, *regio Graeciae, ob herbas venenatas celebris. Unde* Theſſala venena I, 27, 21: portenta, *i. e. magica* Ep. II, 2, 209: vox, incantatrix E. 5, 45.

Thraca, ſeu Thrace *pro* Thracia, *gr.* Θρᾴκη, *regio inter Haemum montem, mare Aegaeum, Propontidem & Pontum Euxinum, aſpera, montoſa, frigida*, Thrace nive candida III, 25, 11: Thrace furioſa bello II, 16, 5: frigida Ep. I, 16, 13: Ep. I, 3, 3. *Unde* Thraces pugnant in conviviis I, 27, 2. *et* Threïcia amyſtis I, 36, 14.

Thrax *ſeu* Threx, *gladiator qui parmula Thracica & gladiolo depugnat* S. II, 6, 44: Ep. I, 18, 36.

Thyades, *ſeu* Thyiades, ... *a* θύειν *furere*. pervicac... *furentes*, *indomitae* II, ... III, 15, 10.

Thyeſtes, *Pelopis f.* *ex* A... *tris uxore liberos genui... poſtea ei epulandos appoſuit... Hoc interfecto ab Aegiſth... tus rerum Thyeſtes, mox a... filiis Agamemnone & Men... exilium pulſus periit*, I, ... Thyeſtae coena Ar. 91: T... preces E. 5, 86.

Thyni, *Bithynis finitimi, e ... oriundi incoluerunt Bithyni... ſumtam, i. e. regionem A... noris in ora Pontica.* Un... na merx III, 7, 3.

Thyoneus, *Bacchus, a matre quae & Thyone eſt dicta*, I, ...

Tiberis, *fluvius Latii*, flavi... 13: I, 8, 8: Tiberim ... S. II, 1, 8. *Unde* Tibe... undis humeros lavare III, ... Tiberinum flumen Ep. I, ... Tiberius lupus S. II, 2, ...

Tiberius, *filius Servii* ... S. II, 3, 173.

Tibur, *oppidum Latii ad* ... *amnem, quod Tiburnus ſe... tus, qui divinis honoribus... tur Tiburo, cum Cora & fratribus, coloniae Ar... dux condidit*, Ep. II, 2, 3... 13: Argeo poſitum colon... 5: placet Horatio *ib. qui villulam ibi habuiſſe, quae nuerit ad villam in Sabinis* 8, 12: fertile IV, 3, 10: ... IV, 2, 30: ſupinum III, ... vacuum Ep. I, 7, 45: m... lum Tiburis I, 18, 2: *nobi... pomariis* I, 7, 14 *Inde* T... poma, quae cedunt Picen... co S. II, 4, 70. Tiburs vi... 6, 108.

Tigellius *vid.* Hermogenes.

Tigris, *fluvius Aſiae in A... ortus influit in ſinum Per... ob celeritatem Tigris eſt a Medis, qui ſic ſagittam ...ant*; rapidus IV, 14, 46.

Timagenes, *fuit, ut Suidas ... rhetor Alexandrinus, a G... captivus Romam abductus, Fauſto Sullae filio redemtu... quae rhetoricam docuit uſq... A...*

Auguſti tempora. Tandem vero ob nimiam maledicendi libidinem cum interdictum docendi munere ei eſſet; in agro quodam Tuſculano reliquam aetatem egit, & vomere conans a coena interiit Ep. I, 19, 15.

Tireſias, vates Thebanus ap. Homerum clarus, ſed oculis raptus, Ulyſſi ap. inferos vaticinatus eſt reditum S. II, 5.

Tiridates ſeu Teridates, Rex Armeniorum I, 26, 5.

Tiſiphone, una ex Furiis S. I, 8, 34.

Titanes, Gigantes, Terrae filii, qui adv. Deos pugnarunt. Unde impii III, 4, 43.

Tithonus, Laomedontis Regis Troiae filius, ob formam amatus ab Aurora, & eius curru raptus in coelum I, 28, 8. II, 16, 30.

Tityos, Terrae filius, qui, Latonae vim inferre conatus, ab Apolline ſagittis confoſſus, ap. inferos hanc poenam luit, ut a vulture eius iecur continuo renaſcens exedatur: a Plutone triſti compeſcitur unda II, 14, 8: incontinens III, 4, 77: raptor IV, 6, 2: vultu riſit invito III, 11, 21.

L. Manlius Torquatus, vir prudens & eloquens, qui a. U. 689 cum Cotta fuit Conſul, quo anno Horatius natus eſt, III, 21, 1: IV, 7, 1: E. 13, 6.

Trauſius, pauper & prodigus S. II, 2, 99.

Trebonius, in adulterio deprehenſus eſt S. I, 4, 114.

C. Trebatius Teſta, eques Rom. homo facetus, Ictus doctiſſimus, Ciceroni amiciſſimus, qui multas epiſtolas facetas ad eum ſcripſit. S. II, 1.

Triquetra, ſeu Trinacria dicitur Sicilia ob ſpeciem triangulam, S. II, 6, 55.

Trivicum, oppidum Hirpinorum Apuliae S. I, 5, 79.

Troia, urbs Troadis in Aſia minore, avita i. e. ab avis ſ. maioribus Rom. habitata III, 3, 60. Unde Troicus pulvis I, 6, 14.

Troilus, impubes filius Priami ab Achille occiſus II, 9, 15.

Tullius, ſive Tillius, homo nobis obſcurus S. I, 6, 24, 107.

Serv. Tullius, Rex Rom. S. I, 6, 9.

Tullus Hoſtilius, Rex Rom. IV, 7, 15.

Tullus Conſul, quis fuerit, incertum eſt: vulgo intelligunt L. Volcatium Tullum, qui a. U. 688 Conſulatum geſſit III, 8, 12.

Turbo, gladiator S. II, 3, 310.

Turius, Praetor, v. not. S. II, 1, 49.

Tuſculum, Latii oppidum, in loco edito ſitum. Unde ſupernum E. I, 29.

Tuſcus vicus fuit Romae, v. n. S. II, 3, 228.

Tuſcum mare idem quod Etruſcum Ep. II, 1, 202: Tuſcus amnis, i. e. Tiberis S. II, 2, 33.

Tydides, Tydei filius Diomedes fortiſſimus, Rex Aetoliae, Superis par I, 6, 16.

Tyndaridae, Tyndari liberi vel tantum Caſtor & Pollux IV, 8, 31: vel praeter illos etiam Helena & Clytemneſtra S. I, 1, 100.

Tyndarides, amica I, 16: I, 17.

Typhoëus, Gigas centiceps, cui a Iove Sicilia iniecta eſt III, 4, 53.

Tyrrhenus, i. e. Etruſcus, quia Etruria etiam dicta eſt Tyrrhena. Unde Tyrrhenum mare I, 11, 6: ſigilla Ep. II, 2, 180. pro Italo III, 10, 12:

Tyrus, urbs Phoenices prima & mercatura & purpurae praeſtantia nobiliſſima. Unde Tyriae merces III, 29, 60: Tyrii murices E. 12, 21: colores, i. e. purpura Ep. I, 6, 18: veſtes, i. e. purpureae S. II, 4, 84.

Tyrtaeus, Poëta Athenienſis, mares animos in Martia bella verſibus excitavit Ar. 402.

U.

Ulubrae, oppidulum Latii in agro Pomtino, iuxta paludes, Ep I, 11, 30.

Ulyſſes, Rex Ithacenſis, qui in contentione de armis Achillis ſuperavit Aiacem: unde hic furioſus eſt factus, inclytus S. II, 3, 197: domitor Troiae, multorum providus urbes & mores hominum inſpexit &c. Ep. I, 2, 19: laborioſus E. 17, 16: duplex I, 6, 7: Laërtiades, exitium gentis Troianae I, 15, 21: rogat Tireſiam, quomodo diteſcere poſſit S. II, 5.

Umbria, regio Italiae ad mare ſuperum, Etruriae ex adverſum ſita:

Unde

INDEX NOMINUM.

Unde Umber aper, *qui praeſtat* S. II, 4, 40.
Umbrenus, *nomen militis veterani* S. II, 2, 133.
Uſtica, *mons in Sabinis*, cubans I, 17, 11.
Utica, *urbs Africae, nobilis morte Catonis, qui inde Uticenſis eſt dictus* Ep. I, 20, 13.

V.

Vacuna, *Dea, quae a Sabinis colebatur* Ep. I, 10, 49.
T. Valgius *Rufus, nobilis poeta epicus, quo Tibullus IV,* I, 180 *negat* aeterno propiorem alterum Homero fuiſſe. cf. *Broukh. ad h. l. vid. Horat.* II, 9, & S. I, 10, 82.
Varia ſ. Valeria, *oppidulum olim ad dextram ripam Anienis* Ep. I, 14, 3.
L. Varius, *poëta epicus, qui res geſtas Auguſti carmine celebravit, amicus Horatii & Virgilii, qui eum Eclog. IX,* 35 *laudat.* I, 6, 8: S. I, 9, 23: I, 5, 40: S. I, 10, 44. 81: Ar. 55: *ab Auguſto liberaliter eſt habitus* Ep. II, 1, 247.
Varius *quidam cum Maecenate convivio Naſidieni interfuit* S. II, 8, 21.
P. Terentius Varro *Atacinus, Narbonenſis*, minus laudatur ob ſatiras S. I, 10, 46.
Vaticanus mons *Romae* I, 20, 7.
Veia, *venefica quaedam* E. 5, 29.
Veianius, *gladiator* Ep. I, 1, 4.
Veii, *urbs Etruriae. Unde* ager Veiens Ep. II, 2, 167: & vinum Veientanum, *quod erat viliſſimum* S. II, 3, 143.
Velabrum, *locus Romae, ubi habitabant unguentarii & alii vilioris conditionis homines* S. II, 3, 229.
Velina tribus *populi Rom.* Ep. I, 6, 52.
Venafrum, *Campaniae oppidum oleis nobile. Unde* Venafranum oleum, *quod eſt optimum* II, 6, 16: Venafrana oliva S. II, 4, 69: S. II, 8, 45: agri Venafrani III, 5, 55.
Venus evocatur in domum amicae I, 30, 1: ridens I, 2, 33: decens I, 18, 6: oratur ne diutius vexet IV, 1, 1. *de amore puellarum* Ep. I, 18, 21.
Vertumnus, *Deus Etruriae, praeſes rerum vertendarum i. e. emendarum vendendarumque. Huius ſignum fuit Romae in vico Turario,* S. II, 7, 14: Ep. I, 20, 1.
Veſtae aedes *v. n.* S. I, 9, 35: Veſta aeterna III, 5, 11.
Via ſacra, *via Romae, quae a foedere nomen habet, quod in ea inter Romulum et Tatium ictum eſt. Haec maxime frequentabatur* S. I, 9, 1.
Vibidius, *ſcurra, umbra Maecenatis in convivio Naſidieni* S. II, 8, 22.
Villius, *adulter Fauſtae* S. I, 2, 64.
Vindelici, *populi Germ. qui loca inter Danubium, Aenum & lacum Brigantinum incolebant* IV, 4, 18: IV, 14.
C. Vinius *Fronto Aſella, quem carmina ſua Auguſto tradere iuſſit Horatius* Ep. I, 13.
P. Virgilius *Maro, Mantuanus, auctor Bucolicorum, Georgicorum & Aeneidos, ſummus Varii Horatiique amicus, atque Maecenati & Auguſto longe cariſſimus:* laborabat cruditate S. I, 5, 48: candidiſſima anima *ib.* 40: At Aeneas proficiſcentem bonis votis ominibusque proſequitur Horatius I, 3: molle & facetum *tribuitur eius Bucolicis* S. I, 10, 45: conſolatur eum ob mortem Quinctilii I, 24: liberalitas Auguſti in Virgilium Ep. II, 1, 247: *Carmen* IV, 12 *videtur ad eundem Virgilium ſcriptum eſſe.*
Vibius Viſcus, *eques Rom. amicus Horatii, habens duo filios ſenatorii ordinis doctos, criticos & poetas* S. I, 9, 22: S. I, 10, 83.
Viſcus Thurinus, *intereſt cum Maecenate Naſidieni convivio* S. II, 8, 20.
Viſellius, *cuius ſocer herniosus fuiſſe dicitur* S. I, 1, 105.
Volanerius, *aleator* S. II, 7, 15.
Voranus, *homo furax, v. n.* S. I, 8, 39.
Vulcanus, *Veneris maritus* I, 4, 8.
Vulteius Mena, *praeco* Ep. I, 7, 55.

X.

Xanthias Phoceus, *Graecus haud dubie & nobili genere ortus. Ad hunc eſt* II, 4.
Xanthus, *fluvius Lyciae* IV, 6, 26.

Z.

Zethus, *frater Amphionis* Ep. I, 18, 41.

FINIS.

[redacted]

[redacted]

JUN 9 1914